

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

२०२३-२०२४

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

२०२३-२०२४

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

(ii)

(iii)

अनुक्रमणिका

		पृष्ठे
प्रस्तावना आणि समग्र कार्यक्रम	...	१
एकूण अर्थसंकल्पाचा प्रधान शिर्षांतर्गत खुलासा	...	२
एकूण मागणी क्रमांक एस-१ (२०२३-२०२४)	...	३ ते ४
१. वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग (आस्थापना)	...	५ ते ६
२. वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, संचालनालय	...	
(अ) संचालन आणि प्रशासन	...	एमई-१ ते एमई-६
(ब) वैद्यकीय शिक्षण	...	एमई-७ ते एमई-२०
(क) वैद्यकीय सहाय्य	...	एमई-२१ ते एमई-६६
३. संचालक, आयुष संचालनालय, मुंबई.	...	ए-१ ते ए-५६
४. अन्न व औषध प्रशासन, मुंबई.	...	एफ-१ ते एफ-२९६
५. महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्था, पुणे.	...	एमएच-१ ते एमएच-०८
६. हाफकीन प्रशिक्षण, संशोधन व चाचणी संस्था	...	एच-१ ते एच-१६
७. हाफकीन जीव औषध निर्माण महामंडळ मर्यादित.	...	एचबी-१ ते एचबी-४
८. महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक	...	एमयु-१ ते एमयु-४

प्रस्तावना आणि समग्र कार्यक्रम

सार्वजनिक आरोग्य ही सुराज्याच्या कल्पनेची एक महत्वाची बाब आहे. महाराष्ट्र राज्यात प्राथमिक आरोग्य सुविधा पुरविण्याची जबाबदारी सार्वजनिक आरोग्य विभागाची असली तरी, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग राज्यातील जनतेस प्राथमिक आरोग्यासह विशेषोपचार व अतिविशेषोपचार सेवा देत आहे. ही सेवा (१) वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, (२) आयुष संचालनालय व (३) अन्न व औषध प्रशासन (४) महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्था यांच्या मार्फत उपलब्ध करून दिली जात आहे.

२. वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालय हे मुलतः वैद्यकीय शिक्षण देणे आणि या शैक्षणिक कार्याबरोबरच वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या संलग्नीत रुग्णालयांमधून प्राथमिक व विशेषोपचार आरोग्य सेवा पुरविते. संचालनालयाकडून (१) वैद्यकीय शिक्षण, (२) दंत-वैद्यकीय शिक्षण, (३) परिचारीका शिक्षण, (४) निम-वैद्यकीय शिक्षण इत्यादी दिले जाते.

वैद्यकीय शिक्षणासाठी महाराष्ट्र राज्य हे देशातील एक प्रगत राज्य असून अॅलोपॅथी, आयुर्वेद, दंत चिकित्सा, होमिओपॅथी व युनानी या विद्याशाखांमध्ये शिक्षण दिले जाते. या सर्व विद्याशाखेत एकूण १८८ महाविद्यालये उपलब्ध असून, ही महाविद्यालये शासकीय, निम-शासकीय, खाजगी अनुदानित-विनाअनुदानित आणि अभिमत विद्यापीठे या क्षेत्रातील आहे. या महाविद्यालयातून वरील विद्याशाखांमधून सर्व विशेषोपचार आणि अतिविशेषोपचार विषयक शिक्षणाची सुविधा उपलब्ध आहे. अतिविशेषोपचार शिक्षण हे खालील विभागांतर्गत दिले जाते.

- (१) हृदयरोग चिकित्सालय व लय शल्य चिकित्सा
- (२) वृक्क विकारशल्यचिकित्सा
- (३) मूत्ररोग चिकित्सा.
- (४) मज्जातंतू चिकित्सा/मज्जातंतूशल्य चिकित्सा.
- (५) बालरोग शल्य चिकित्सा.
- (६) सुघटनशल्य (प्लॅस्टिक सर्जरी) चिकित्सा.
- (७) जठररोग चिकित्सा (गॅस्ट्रो एन्डॉलॉजी)

दंत विषयक शिक्षण व उपचार राज्यात एकूण ३५ दंत महाविद्यालयातून देण्यात येते, यापैकी ४ शासकीय-निमशासकीय, २२ विनाअनुदानित, ९ अभिमत विद्यापीठे अशी आहेत.

३. परिचारिकांच्या प्रशिक्षणाच्या सुविधा मोठ्या प्रमाणावर महाराष्ट्र राज्यात सुरु करण्यात आलेल्या आहेत, या सुविधांमध्ये जनरल नर्सिंग व मिडवायफरी या पदविका अभ्यासक्रमासह बेसिक बिएससी, पोस्ट बेसिक बीएससी हे पदवीपर्यंतचे शिक्षण व एमएससी नर्सिंग हे पदव्युत्तर शिक्षणाचे अभ्यासक्रम राज्यात उपलब्ध आहेत.

राज्यातील रुग्णालयांना रुग्णोपचारासाठी आवश्यक असणारी सर्व औषधे व शल्यचिकित्सा सामग्री यांचे दरकरार करण्याचे महत्वपूर्ण कामही वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालयामार्फत करण्यात येते.

४. महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्था सन १९९०-९१ या आर्थिक वर्षापासून स्वतंत्र विभाग प्रमुखाचे अधिपत्याखाली स्थापन करण्यात आली. ह्याचे मुख्यालय बै. जी. वैद्यकीय महाविद्यालय, पुणे येथे आहे. ही संस्था मानसिक आरोग्य व प्रशिक्षणासाठी स्थापन केली आहे.

५. आयुर्वेद पध्दतीसाठी १९५७ मध्ये स्वतंत्र आयुष संचालनालय स्थापन करण्यात आले आहे. या संचालनालयाचा मुख्य उद्देश आयुर्वेदाचे शिक्षण तसेच युनानी व होमीओपॅथी पध्दतीचे शिक्षण उपलब्ध करून देणे हा आहे. ४ शासकीय, १६ खाजगी अनुदान प्राप्त व ४२ खाजगी विना अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयामार्फत हे संचालनालय बी. ए. एम. एस. हा अभ्यासक्रम चालवते. मुंबई, नागपूर, नांदेड, उस्मानाबाद येथे असणाऱ्या एकूण चार शासकीय आयुर्वेद रुग्णालयात ६३५ रुग्णखाटांसह आरोग्य सोयी उपलब्ध आहेत. ससुन रुग्णालय, पुणे येथे २० रुग्ण खाटांचा आयुर्वेद संशोधन कक्ष आहे. या खेरीज विना अनुदान तत्वावरील ४५

खाजगी होमिओपॅथिक महाविद्यालयामार्फत बी. एच. एम. एस. पदवी अभ्यासक्रम चालविला जातो. तसेच ५ महाविद्यालयातून बी. यु. एम्. एस्. हा पदवि अभ्यासक्रम चालविला जातो.

६. अन्न भेसळ प्रतिबंध व औषध नियंत्रण यासाठी अन्न व औषध प्रशासन अशी एक स्वतंत्र संघटना राज्यात स्थापन करण्यात आली आहे.

या कार्यालयाचे मुख्य कार्य अन्न भेसळ प्रतिबंधक कायदा व औषध आणि सौंदर्य प्रसाधने कायदा यांची अंमलबजावणी करणे आहे. तसेच गावठी मद्यपेय व संलग्न उत्पादनांचे गुण नियंत्रण करणे हे आहे.

मंत्रालयातील वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागावर नमूद केलेल्या सर्व महत्वाच्या कार्यक्रमासाठी “प्रशासकीय विभाग” म्हणून काम पाहतो.

त्याशिवाय ह्या विभागाच्या नियंत्रणाखाली हाफकिन बायोफार्मास्युटिकल कार्पोरेशन लिमिटेड आणि हाफकिन प्रशिक्षण संशोधन व चाचणी संस्था या स्वायत्त संस्था आहेत. जुन्या हाफकिन संस्थेचे विभाजन करून दोन संस्थांची निर्मिती १९७५ साली करण्यात आली. हाफकिन महामंडळ औषधे व लसींचे उत्पादन करते. तसेच हाफकिन संशोधन संस्था संसर्गजन्य रोगांवर संशोधन, चाचण्या प्रशिक्षण कार्यक्रम घेते.

ह्या विभागाचे सर्व कामकाज आणि त्यांच्या वित्तीय बाबी कार्यक्रम अंदाजपत्रकात खालीलप्रमाणे स्वतंत्र भागात दर्शविल्या आहेत.

- (१) वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग.
- (२) वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय.
- (३) आयुष संचालनालय.
- (४) अन्न व औषध प्रशासन.
- (५) महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्था.
- (६) हाफकीन संस्था.
- (७) हाफकीन महामंडळ.

७. कार्यक्रम अंदाजपत्रकातील प्रत्येक कार्यक्रम नीट समजावा म्हणून चार विभागात दर्शविलेला आहे. पहिला विभाग प्रस्तावना असून दुसरा वित्तीय गरजा, तिसरा कार्यभार-सारांश व वित्तीय आवश्यकतेचे स्पष्टीकरण आणि चौथा वैयक्तिक सारांश दाखवितो.

८. वित्तीय गरजेच्या विभागाची आणखी तीन उपविभागात उपविभागणी केली आहे.

(एक) कामकाज निहाय (दोन) उद्दिष्ट निहाय व (तीन) साधन निहाय, कामकाजनिहाय वर्गीकरण हे खर्चाचे कारण दाखवितो. उद्दिष्ट निहाय वर्गीकरण हे कामकाज कसे व कोणाकडून खर्च करून केले आहे ते दर्शविते. तर साधननिहाय वर्गीकरण हे विधान मंडळाच्या अधिकाराने खर्चाची तरतूद ज्या मुख्य शिर्षकाखाली केली असेल ते दर्शविते.

कार्यक्रम अंदाजपत्रक म्हणजे मूल्यमापनाचा अहवाल नव्हे परंतु त्यामध्ये निरनिराळ्या संचालनालयाकडून करावयाच्या कामकाजाची विश्लेषणात्मक माहिती दाखविणे आवश्यक असते. आणि हे कार्य त्यांच्या जास्तीत जास्त अलीकडच्या काळामधील प्राप्त होणाऱ्या माहितीद्वारे करण्यात येते.

९. सध्याच्या कार्यक्रम अर्थसंकल्पीय प्रकाशनामध्ये जास्तीत जास्त सुधारणा करून व सोयीस्करपणे माहिती अंतर्भूत करण्याचा प्रयत्न केलेला आहे.

१०. या संचालनालयाच्या नियंत्रणात सद्या ३७५० प्रवेश संख्या असलेली २३ शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये आहेत तसेच गडचिरोली, पालघर, वाशिम, अंबरनाथ, अमरावती रत्नागिरी, परभणी, हिंगोली, जालना, बुलढाणा या शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये निर्मितीचा प्रस्ताव शासनास सादर करण्यात आला आहे.

Medical Education & Drugs Department / वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभाग

(Rs. in thousands/रुपये हजारत)

तपशील	प्रत्यक्ष रकमा		अर्थसंकल्पीय अंदाज		सुधारित अंदाज		अर्थसंकल्पीय अंदाज		Description
	२०२१-२०२२	२०२१-२०२२	२०२२-२०२३	२०२२-२०२३	२०२२-२०२३	२०२३-२०२४	२०२३-२०२४		
	Actuals	Budgets Estimates	Revised Estimates	Budgets Estimates	Revised Estimates	Budgets Estimates	Budgets Estimates		
	2021-2022	2022-2023	2022-2023	2022-2023	2022-2023	2023-2024	2023-2024		
प्रधानशीर्षवार सारांश									
ए-महसुली लेखावरील खर्च									
२२१० - वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य :-									
भारित	--	1,50	1,05	1,50	1,50	1,50	1,50	2210 - Medical and Public Health Charged.	
दत्तमत	3971,24,89	4810,43,56	4863,67,02	4810,43,56	4863,67,02	5196,63,38	5196,63,38	Voted.	
२२३५ - सामाजिक सुस्था व कल्याण									
दत्तमत	23,84	40,00	40,00	40,00	40,00	40,00	40,00	2235 - Social Security and welfare Voted.	
२२५१ - सचिवालयीन सामाजिक सेवा :-									
भारित	--	1	1	1	1	1	1	2251 - Secretariat Social Services. Charged.	
दत्तमत	11,38,30	28,61,17	40,86,29	28,61,17	40,86,29	40,02,12	40,02,12	Voted.	
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन :-									
भारित	--	--	--	--	--	--	--	2406 - Forestry and Wild life. Charged.	
दत्तमत	--	2	2	2	2	--	--	Voted.	
एकूण-ए-महसुली लेखावरील खर्च									
भारित	--	1,51	1,06	1,51	1,06	1,51	1,51	A-Expenditure on Reve. A/c Charged.	
दत्तमत	3982,87,03	4839,44,75	4904,93,33	4839,44,75	4904,93,33	5237,05,50	5237,05,50	Voted.	
एकूण	3982,87,03	4839,46,26	4904,94,39	4839,46,26	4904,94,39	5237,07,01	5237,07,01	Total	
४२१० - वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य :-									
यावरील भांडवली खर्च									
दत्तमत	684,79,95	1022,46,79	764,56,01	1022,46,79	764,56,01	1250,24,68	1250,24,68	4210 - Capital Outlay on Medical and Public Health. Voted.-	
एकूण-बी-भांडवलीलेखावरील खर्च									
भारित	--	--	--	--	--	--	--	B-Expenditure on Capital A/c Charged.	
दत्तमत	684,79,95	1022,46,79	764,56,01	1022,46,79	764,56,01	1250,24,68	1250,24,68	Voted.	
एकूण	684,79,95	1022,46,79	764,56,01	1022,46,79	764,56,01	1250,24,68	1250,24,68	Total	
७६१० - शासकीय कर्मचारी इत्यादींना कर्जे :-									
दत्तमत	6,64,29	10,00,11	10,00,11	10,00,11	10,00,11	10,00,11	10,00,11	7610 - Loans to Government Servents etc.	
एकूण-सी-ऋण शीर्षखालील खर्च									
भारित	--	--	--	--	--	--	--	C-Expenditure under Debt H. Charged.	
दत्तमत	6,64,29	10,00,11	10,00,11	10,00,11	10,00,11	10,00,11	10,00,11	Voted.	
एकूण	6,64,29	10,00,11	10,00,11	10,00,11	10,00,11	10,00,11	10,00,11	Total	
एकूण-डी-ऋण शीर्षखालील खर्च									
भारित	--	1,51	1,06	1,51	1,06	1,51	1,51	Goross Total Charged.	
दत्तमत	4674,31,27	5871,91,65	5679,49,45	5871,91,65	5679,49,45	6497,30,29	6497,30,29	Voted.	
एकूण	4674,31,27	5871,93,16	5679,50,51	5871,93,16	5679,50,51	6497,31,80	6497,31,80	Total	

Medical Education & Drugs Department / वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभाग
Demand No. S-1/ मागणी क्रमांक एस-१

(Rs. in thousands/रुपये हजारत)

तपशील	प्रत्यक्ष रकमा २०२१-२०२२ Actuals 2021-2022	अर्थसंकल्पीय अंदाज		सुधारित अंदाज		अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२३-२०२४ Budgets Estimates 2023-2024	Description
		Budgets Estimates 2022-2023	Budgets Estimates 2022-2023	Revised Estimates 2022-2023	Budgets Estimates 2022-2023		
२२१०, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य							2210, Medical and Public Health
एक-सारांश							I-Summary
०१, नागरी आरोग्य सेवा विषमचिक्त्सा							01, Urban Health Services-Allopathy
भारित ...	--	50	35	50			Charged.
दत्तमत ...	372,90,39	165,05,55	217,40,25	211,27,90			001, Direction and Administration
१०८, विभागीय औषधिद्रव्ये निर्मिती	27,10,69	133,15,96	79,63,32	63,84,44			108, Departmental Drug Manufacture
दत्तमत ...							Voted
११०, रुग्णालये व दवाखाने	1671,37,16	2055,29,99	2084,04,13	2217,43,74			110, Hospitals and Dispensaries
दत्तमत ...							Voted
भारित ...	--	50	35	50			Charged.
एकूण ०१	2071,38,24	2353,51,50	2381,07,70	2492,56,08			Total 01
दत्तमत ...							Voted
एकूण	2071,38,24	2353,52,00	2381,08,05	2492,56,58			Total
०२, नागरी आरोग्य सेवा वैद्यकीय पध्दती							02, Urban Health Services Other
भारित ...	--	50	35	50			Charged.
१०१, आयुर्वेद	244,08,56	315,26,34	285,81,90	340,46,00			101, Ayurveda
दत्तमत ...							Voted
१०२, समाचिकित्सा	1,57,03	2,08,00	3,02,33	3,99,58			102, Homoeopathy
दत्तमत ...							Voted
भारित ...	--	50	35	50			Charged.
एकूण ०२	245,65,59	317,34,34	288,84,23	344,45,58			Total 02
दत्तमत ...							Voted
एकूण	245,65,59	317,34,84	288,84,58	344,46,08			Total

Medical Education & Drugs Department / वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्वय विभाग

Demand No. S-1/ मागणी क्रमांक एस-१

(Rs. in thousands/रुपये हजारत)

तपशील	प्रत्यक्ष रकमा २०२१-२०२२ Actuals 2021-2022	अर्थसंकल्पीय अंदाज		सुधारित अंदाज २०२२-२०२३ Revised Estimates 2022-2023	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२३-२०२४ Budgets Estimates 2023-2024	Description
		२०२२-२०२३ Budgets Estimates 2022-2023	२०२३-२०२४ Budgets Estimates 2023-2024			
०३, ग्रामीण आरोग्य सेवा विषमजिल्सा ११० रुग्णा. व दवा. दत्तमत ...	51,79,32	71,81,63	64,12,72	71,92,61	03, Rural Health Services-Allopathy Voted 110 Hospitals & Dispensaries.	
एकूण ०३ दत्तमत	51,79,32	71,81,63	64,12,72	71,92,61	Voted Total 03	
०५, वैद्यकीय शिक्षण, प्रशिक्षण व संशोधन १०१ आयुर्वेद दत्तमत ...	123,11,93	149,28,37	142,35,36	158,82,29	05, medical Edu., Training and Research Voted 101 Ayurveda	
१०२ समयिकित्सा दत्तमत ...	--	--	1,88,27	2,08,41	Voted 102 Homeopathy	
१०५, विषमयिकित्सा दत्तमत	1345,99,74	1758,35,39	1806,17,70	1932,32,45	Voted 105, Allopathy	
११९, इतर अशासकीय संस्थांना सहाय्य दत्तमत	49,55,00	51,09,88	51,09,88	55,01,73	Voted 199, Assi. to Other Non-Govt. Instituti.	
एकूण ०५ दत्तमत	1518,66,67	1958,73,64	2001,51,21	2148,24,88	Voted Total 05	
०६, सार्वजनिक आरोग्य भारित	--	50	35	50	06, Public Health Charged.	
१०२, अन्न मेसल प्रतिबंध दत्तमत	37,94,43	45,98,84	43,24,12	50,40,74	102, Prevention of Food Adulteration Voted	
१०४ औषध नियंत्रण दत्तमत	45,80,64	63,03,61	66,89,56	69,03,50	Voted 104 Drugs Control.	
१०७ सा.आ.प्रयोगशाळा दत्तमत	--	--	17,97,48	19,99,99	Voted 107 P.Health Laboratories	
एकूण ०६ भारित	--	50	35	50	Total 06 Charged.	
एकूण दत्तमत	83,75,07	109,02,45	128,11,16	139,44,23	Voted	
एकूण भारित	83,75,07	109,02,95	128,11,51	139,44,73	Total	
स्थूल बेरीज एकूण	3971,24,89	4810,43,56	4863,67,02	5196,63,38	Charged. Voted	
एकूण	3971,24,89	4810,45,06	4863,68,07	5196,64,88	Grand Total	
एकूण	3971,24,89	4810,45,06	4863,68,07	5196,64,88	Total	
वजा वसुली दत्तमत	2,63,22	--	--	--	Voted Deduct Recoveries	
निव्वळ बेरीज २२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	--	--	--	--	Net Total-2210, Medical & Public Health	
भारित	--	1,50	1,05	1,50	Charged.	
दत्तमत	3968,61,67	4810,43,56	4863,67,02	5196,63,38	Voted	
एकूण	3968,61,67	4810,45,06	4863,68,07	5196,64,88	Total	

१. मंत्रालय (वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग)

1. MANTRALAYA (MEDICAL EDUCATION AND DRUGS DEPARTMENT)

१. मंत्रालय (वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग - खुद्द)

प्रस्तावना

१. वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाची निर्मिती दिनांक १ सप्टेंबर १९८२ रोजी करण्यात आली. सचिव हे ह्या विभागाचे प्रमुख आहेत. ह्या विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांची मंजूर पदे, त्यांची विगतवारी व वेतनश्रेणी, त्यांचा तपशील सोबतच्या विवरणपत्रात दर्शविला आहे.

२. ह्या विभागाचे खाली नमूद केलेली संचालनालये / विभाग प्रमुख यांच्यावर सर्वकष प्रशासकीय नियंत्रण आहे :-

- (१) वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, मुंबई.
- (२) आयुष संचालनालय, मुंबई.
- (३) अन्न व औषध प्रशासन मुंबई.

तसेच ह्या विभागाच्या अधिपत्याखाली खाली नमूद केलेल्या स्वायत्त संस्था कार्यरत आहेत :-

- (१) हाफकीन प्रशिक्षण, संशोधन व चाचणी संस्था, मुंबई.
- (२) हाफकीन जीव औषध निर्माण, महामंडळ मर्यादित, मुंबई.
- (३) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.
- (४) महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्था, पुणे.

३. वर नमूद केलेली संचालनालये/संस्था याचे कार्य थोडक्यात पुढील प्रमाणे आहे :-

(१) वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय

राज्यातील शासकीय वैद्यकीय आणि दंत महाविद्यालय व त्यांना संलग्न असलेली रुग्णालये यांचे संचालन व नियंत्रण हे संचालनालय करते. खाजगी, वैद्यकीय महाविद्यालयावरही नियंत्रण ह्या संचालनालयाचे आहे. विद्यार्थ्यांना आरोग्य विज्ञानाच्या अभ्यासक्रमांना प्रवेश देण्यासाठी सामायिक परीक्षा घेऊन विद्यार्थ्यांना प्रवेश देणे हे ही महत्वपूर्ण कार्य हे संचालनालय करते.

(२) आयुष संचालनालय :

आयुर्वेद, होमिओपॅथी व युनानी चिकित्सा पध्दतीने शिक्षण देण्यासाठी ह्या स्वतंत्र संचालनालयाची स्थापना करण्यात आली आहे. ह्या चिकित्सा पध्दतीचे शिक्षण देणाऱ्या महाविद्यालयांना संलग्न असलेल्या रुग्णालयामध्ये रुग्णांवर औषधोपचार केले जातात.

(३) अन्न व औषध प्रशासन :

औषधे व सौंदर्य प्रसाधने यांच्या निर्मितीवर ह्या यंत्रणेचे नियंत्रण आहे. औषध व अन्न पदार्थांमधील भेसळीस प्रतिबंध करणे हे अन्न व औषध प्रशासनाचे महत्वपूर्ण कार्य आहे. संबंधित अधिनियम/नियम यांची अंमलबजावणी करणे ही या यंत्रणेची जबाबदारी आहे. अन्न व औषध प्रशासनाची महाराष्ट्रतील सर्व जिल्ह्यांमध्ये कार्यालये असून सह आयुक्त/ सहाय्यक आयुक्त या दर्जाचा अधिकारी हा जिल्हा कार्यालयांचे नियंत्रण करीत असतो.

(४) महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्था : -

ही स्वतंत्र संस्था सन १९९०-९१ या वर्षी स्थापन करण्यात आली असून त्याचा उद्देश जनतेला मानसिक आरोग्याच्या संदर्भात प्रशिक्षण व आरोग्य सेवा उपलब्ध करून देणे असा आहे.

(५) हाफकीन संस्था व हाफकीन जीव औषध निर्माण महामंडळ :

हाफकीन संस्थेमध्ये औषधे व सौंदर्य प्रसाधने, मद्य इत्यादींचे संदर्भात प्रशिक्षण संशोधन व चाचणी करण्याचे काम केले जाते. तर हाफकीन जीव औषध निर्माण महामंडळ काही औषधे, लशी, द्रव्ये इत्यादीची निर्मिती करते.

(६) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ :

आरोग्य विज्ञान विषयक अभ्यासक्रमासाठी, स्वतंत्रपणे कार्य करण्यासाठी ह्या विद्यापीठाची स्थापना नाशिक येथे सन १९९८ मध्ये करण्यात आली. हे विद्यापीठ विविध वैद्यकीय पध्दतीचे शिक्षण देणाऱ्या विविध महाविद्यालयांना संलग्न करून घेणे, त्यांची नोंदणी करणे व महाविद्यालयामध्ये शिकविल्या जाणाऱ्या अभ्यासक्रमांना मान्यता देणे ही कार्ये करते. त्याच बरोबर विविध विद्याशाखांच्या परिक्षा घेणे व पदवी प्रदान करणे हे विद्यापीठाचे मुलभूत कार्य आहे.

(७) वैद्यकीय परिषदा :

ह्या विभागाच्या नियंत्रणाखाली विविध अधिनियमानुसार गठीत करण्यात आलेल्या खालील परिषदा कार्यरत आहेत.

- (१) महाराष्ट्र मेडिकल कौन्सिल.
- (२) महाराष्ट्र नर्सिंग कौन्सिल.
- (३) महाराष्ट्र होमिओपॅथी कौन्सिल.
- (४) महाराष्ट्र फार्मसी कौन्सिल.
- (५) महाराष्ट्र कौन्सिल ऑफ इंडियन मेडीसीन.
- (६) महाराष्ट्र डेंटल कौन्सिल.
- (७) महाराष्ट्र ओ. टी./पी. टी. कौन्सिल.
- (८) महाराष्ट्र पॅरा-मेडीकल कौन्सिल.
- (९) महाराष्ट्र अक्युपंचर (सूचीछिद्रोपाय) कौन्सिल.

वरील वैद्यकीय परिषदासंबंधित वैद्यकीय पध्दतीशी संबंधीत अधिनियमांची अंमलबजावणी करणे व संबंधित नियमानुसार नोंदणी देणे ही कामे करतात.

तक्ता - १.

APPENDIX - 1

MEDICAL EDUCATION AND DRUGS DEPARTMENT / वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

Post and Pay Scales / पदे व वेतन श्रेणी

Designation	Scales of Pay/वेतन श्रेणी	No. of Posts/पदसंख्या		/ पदनाम	
		2021-2022	2023-2024		
1	2	3	4	5	
2251. SECRETARIAT-SOCIAL AND COMMUNITY SERVICE-					
MEDICAL EDUCATION AND DRUGS DEPARTMENT					
२२५१, सचिवालय- सामाजिक व सामुहिक कक्ष -					
Gazetted --	Pay band			राजपत्रित -	
Secretary	.. 0-182700	—	1	1	... सचिव
Deputy Secretary	.. S-25:78800	209200	5	5	... उप सचिव
Under Secretary	.. S-23:67700	208700	5	5	... अवर सचिव
Under Secretary (Law)	.. S-23:67700	208700	1	1	... अवर सचिव (विधी)
Section Officer	.. S-17:47600	151100	12	12	... कक्ष अधिकारी
	(S-20:56100	177500	After 4	years Regular Services)	
Selection Grade Stenographer	.. S-16:44900	142400	2	2	... निवड श्रेणी लघुलेखक
Accounts Officer	.. S-16:44900	142400	1	1	... लेखा अधिकारी
			-----	-----	
	Total Gazetted	..	27	27	... एकूण राजपत्रित
			-----	-----	
Non-Gazetted --					अराजपत्रित -
Asstt. Accounts Officer	.. S-15:41800	132300	1	1	... सहाय्यक लेखा अधिकारी
Cash Accountants	.. S-14:38600	122800	1	1	... रोख लेखापाल
Head of Registry	.. S-14:38600	122800	1	1	... नोंदणी शाखा प्रमुख
Cashiers	.. S-6:19900	63200	1	1	... रोखपाल
Bill Accountant	.. S-6:19900	63200	3	3	... देयक लेखापाल
Higher Grade Stenographer	.. S-15:41800	132300	6	6	... उच्च श्रेणी लघुलेखक
Lower Grade Stenographer	.. S-14:38600	122800	2	2	... निम्न श्रेणी लघुलेखक
Steno Typist	.. S-8:25500	81100	4	4	... लघु टंकलेखक
Assistant Section Officer	.. S-14:38600	122800	35	35	... सहाय्यक कक्ष अधिकारी
Clerk-cum-Typist	.. S-6:19900	63200	33	33	... लिपिक टंकलेखक
Driver	.. S-6:19900	63200	1	1	... वाहन चालक
			-----	-----	
	Total -- Class III	..	88	88	... एकूण अराजपत्रित
			-----	-----	
Class -IV --					चतुर्थ श्रेणी -
Xerox Operator	.. S-3:16600	52400	1	1	... झेरॉक्स चालक
Naik	.. S-3:16600	52400	2	2	... नाईक
Roneo Peon	.. S-3:16600	52400	1	0	... रोनोओ शिपाई
Peon	.. S-1:15000	47600	8	8	... शिपाई
			-----	-----	
	Total -- Class IV	..	12	12	... एकूण चतुर्थ श्रेणी
			-----	-----	
	Grand Total	..	127	127	... कुल एकूण
			-----	-----	

२. वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय

2. DIRECTORATE OF MEDICAL EDUCATION & RESEARCH

(अ) संचालन आणि प्रशासन

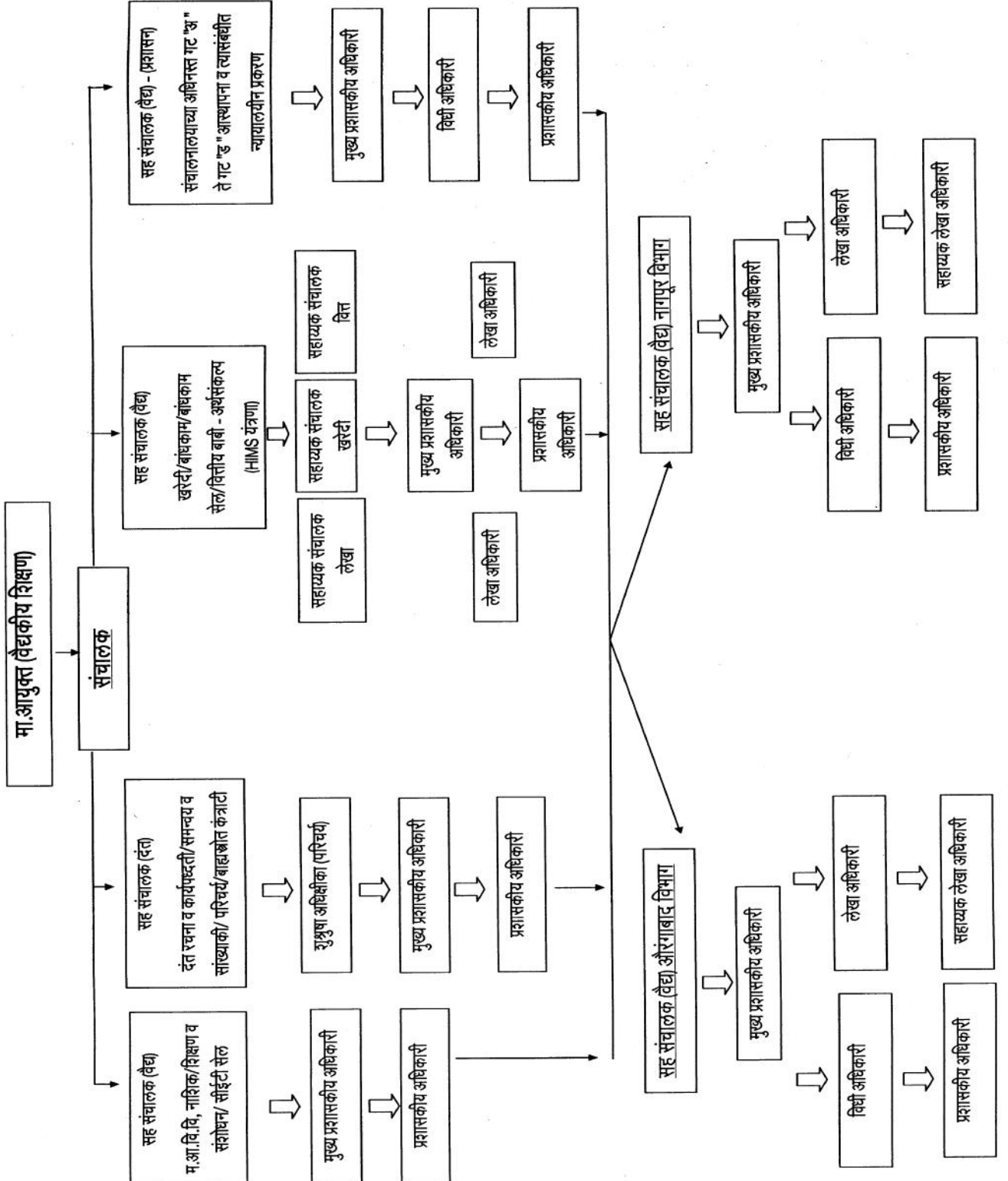
(A) DIRECTION AND ADMINISTRATION

(अ) संचालन आणि प्रशासन

(क) प्रास्ताविक :

दिनांक १ मे १९७० रोजी वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, संचालनालयाची स्थापना झाली. शासकीय, वैद्यकीय महाविद्यालये आणि रुग्णालये व त्यांच्याशी सलग्न असणारे आरोग्य केंद्रे, परिचर्या शिक्षण संस्था मुंबई व शासकीय दंत महाविद्यालय व रुग्णालये ह्यांना हे संचालनालय मार्गदर्शन करते व त्यांचे प्रशासन पहाते.

वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालयाची प्रशासकीय रचना खालील प्रमाणे आहे.

ME-2

वैद्यकीय महाविद्यालये व रुग्णालये यांची प्रशासकीय रचना अधिष्ठाता

ME-3

ह्या संचालनालयातील तसेच ह्या संचालनालयाच्या अधिकाराखाली येणाऱ्या संस्थांच्या प्रशासकीय बाबी हाताळण्यासाठी मुख्य प्रशासकीय अधिकारी हे संचालकांना मदत करतात.

ह्या संचालनालयाच्या कक्षेत येणाऱ्या संस्थांची लेखा तपासणी अंदाजपत्रक व भांडार पडताळणी वगैरे यासाठी सहा. संचालक (लेखा) हे जबाबदार आहेत. या कामात त्यांना एक लेखा परिक्षा अधिकारी व एक प्रशासकीय अधिकारी मदत करतात.

वैद्यकीय महाविद्यालये व शैक्षणिक रुग्णालये-अधिष्ठातांच्या पर्यवेक्षणाखाली व अधिकाराखाली येतात. तसेच पाच आरोग्य केंद्रे

ज्या ज्या रुग्णालयाशी संलग्न आहेत त्या त्या रुग्णालयांच्या अधिष्ठातांच्या अधिकार कक्षेत येतात. तसेच नागरी आरोग्य केंद्रेही सहयोगी प्राध्यापक रोगप्रतिबंधक व सामाजिक औषध वैद्यकशास्त्र ह्यांच्या पर्यवेक्षणाखाली येतात परिचर्या शिक्षण संस्था, मुंबई या संस्थांचे प्राचार्य मुख्य आहेत.

या राज्यातील वैद्यकीय महाविद्यालये, दंत महाविद्यालये शुश्रूषा शिक्षण संस्था या तीन विद्यार्थी प्रवेश विषयीची माहिती खालील प्रमाणे आहे :-

तक्ता-१

TABLE-I

अनु. क्रमांक	संस्था	संख्या	प्रवेश संख्या	अनु-क्रमांक	संस्था	संख्या	प्रवेश संख्या
१.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये	२३	३७५०	९.	नेत्र चिकित्सा सहाय्यकाचा शिक्षणक्रम (प्रत्येक ६ महिन्याने प्रवेश)	-	-
२.	बृहन्मुंबई महानगरपालिका संचलित वैद्यकीय महाविद्यालये	४	८००		नागपूर	२०	-
					औरंगाबाद	२०	४०
३.	ठाणे महानगरपालिका संचलित	१	१००				
४.	कस्तुरबा आरोग्य संस्था संचलित महात्मा गांधी वै. मं. सेवाधाम, वर्धा	१	१००	१०.	शुश्रूषा शिक्षण संस्था, मुंबई.		
				(अ)	बी. एस्सी. नर्सिंग प्रमाणपत्र	५	२५०
						१४३	७११०
५.	सैनिकी वैद्यकीय महाविद्यालय, पुणे	१	१००	(ब)	बालरोग शुश्रूषा प्रमाणपत्र	१	२०
६.	विना अनुदान (खाजगी) वैद्यकीय महाविद्यालये.	२०	२८७०	(क)	बेसीक बी.एस.सी. (नर्सिंग) (मुंबई/नागपूर)	४	२००
अभिमत विद्यापीठ							
	वैद्यकीय	०	०	११.	D. M. L. T.	११	१८०
	दंत	०	०		पी. जी. डी. एम. एल. टी.		
७.	विना अनुदान खाजगी दंत महाविद्यालये	२५	२४००	१२.	ओ टी, पी टी अभ्यासक्रम		
					शासकीय	मुंबई महानगरपालिका	
					OT -- 30	६०	-
					PT -- 30	६०	-
८.	दंत महाविद्यालये (अ) शासकीय	३	२५१				
	(ब) बृहन्मुंबई महानगरपालिका संचलित	१	७५				

तक्ता-२
TABLE-II

तपासणी :-

संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन व सहसंचालक, उपसंचालक यांनी अधिकार क्षेत्रातील संस्थांची दोन वर्षातून किमान एकदा तपासणी करावयाची असते. तसेच अधिका, परिचर्या सेवा यांनी परिचर्या विषयक अभ्यासक्रम शिकवणाऱ्या शासकीय संस्थांची व अनुदान प्राप्त खाजगी संस्थांचे दोन वर्षातून किमान एकदा तपासणी करणे आवश्यक आहे.

Inspection :-

Director, Medical Education and Research and Joint Director are required to conduct inspection of the Institutions under their control at least once in a Two year. The Superintendent. Nursing Services is required to conduct every Two year inspection of the Govt. Institutions where the Nurses. Training Course is conducted and the private Institutions to whom Grant-in-aid is given for reaching purposes.

तपासणी करावयाच्या संस्था
No. of Institutions to be Inspected

वर्ष Year	तपासणी करावयाच्या संस्था No. of Institutions to be Inspected		तपासणी करावयाच्या संस्था No. of Institutions to be Inspected		अभिप्राय Remarks
	संचालक, सहसंचालक, Director, Jt. Director,	अधिका परिचर्या सेवा Superintendent Nursing Service	संचालक, सहसंचालक, Director, Jt. Director,	अधिका परिचर्या सेवा Superintendent Nursing Service	

2021-2022
2022-2023
2023-2024

--
--
--

52
60
64

(1) Remaining 10 Govt. Institutions will be inspected in the year 2022-23.

(2) The Private institutions whom Grant in aid is given have not been yet inspected by the S. N. S. if the least of such Institutions and Order of inspection will be received from the DMER. The inspection will be carried out by the S. N. S.

ME-5

तक्ता - ३
TABLE - III

(एक) अंतर्गत लेखा परीक्षण :

या संचालनालयाच्या नियंत्रणाखालील संस्थांचे अंतर्गत लेखा परीक्षण करण्यासाठी संचालनालयात "लेखा परीक्षा" हे स्वतंत्र कार्यासन कार्यरत आहे. सदर कार्यासन लेखा अधिकारी व सहायक संचालक (लेखा) यांच्या पर्यवेक्षणाखाली काम करते. लेखा परीक्षणाशिवाय या कार्यासनाकडे संबंधित अन्य कामेही सोपविली जातात. लेखा परीक्षणांतर्गत लेखा परीक्षणाची व्याप्ती आणि मनुष्यबळ यांची सांगड घालून जास्तीत-जास्त संस्थांचे अंतर्गत लेखा परीक्षण करण्यात येते.

वर्ष Year	तपासणी करावयाच्या संस्थांची No. of Institution to be audited	विहित नियमाप्रमाणे करणे आवश्यक असणाऱ्या तपासण्याची संख्या No. of Audit Inspections required to be carried out as per norms	लेखा तपासणी केलेल्यांची संख्या No. of Audit inspections carried out	मोठ्या प्रमाणात निदर्शनास आलेल्या चुका Nature of Major Irregularities noted	मोठ्या प्रमाणात होणाऱ्या चुका टाळण्यासाठी केलेली कारवाई Action taken to avoid major Irregularities	सर्वसाधारणपणे होणाऱ्या चुकांचे स्वरूप Nature of common Irregularities	सर्वसाधारण होणाऱ्या चुका टाळण्यासाठी केलेली कारवाई Action take to avoid common Irregularities
1	2	3	4	5	6	7	8
2021-2022	52	26*	01	-	-	(१) रोख व देवघेव यातील चुका. (a) Defects in mainta- taining cash book.	
2022-2023	60	30*	04	-	-	(२) सेवा पुस्तकातील चुका. (a) Defect in mainta- taining service books.	
2023-2024	64	32*	07	-	-	(३) चतुर्थ श्रेणी कर्मचा- ऱ्यांच्या भविष्य निर्वाह (c) Defect in mainta- taining G.P.F. Actt of CL. IV. (४) भांडार हिशोबातील चुका. (d) Defect in mainta- taining Store Accounts. (५) बिलाबाबत होणारी दिरंगाई. (e) Delay in settling claims (६) साहित्य सामग्री खरेदी बाबतच्या अनियमितता (a) Irregularities in purchase.	निधीत होणाऱ्या चुका सुधारण्यासाठी संबंधित कर्मचाऱ्यांना वेळोवेळी सूचना दिल्या जातात.

* N. B. :- Norms not prscribed.

(ब) वैद्यकीय शिक्षण

(B) MEDICAL EDUCATION

ME-8

शासकीय तसेच इतर वैद्यकीय महाविद्यालयांची प्रवेश क्षमता (२०२२-२०२३)

अ.क्र.	वैद्यकीय महाविद्यालयांची नाव	राज्य शासन	महानगर पालिका	खाजगी महा.	अभिमत विद्यापीठ	सैनिकी महा./पुणे	केंद्र/राज्य वैद्यकीय
१	ग्रॅन्ट शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, मुंबई	२५०	---	---	---	---	---
२	बै. जी. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, पुणे	२५०	---	---	---	---	---
३	डॉ. वैशंपायन स्मृती शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, सोलापूर	२००	---	---	---	---	---
४	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, मिरज	२००	—	—	—	—	—
५	श्री. भाऊसाहेब हिरे शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, धुळे	२००	—	—	—	—	—
६	राजर्षी छत्रपती शाहु महाराज शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, कोल्हापूर.	२००	—	—	—	—	—
७	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर	२००	—	—	—	—	—
८	इंदिरा गांधी शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर	२००	—	—	—	—	—
९	डॉ. वंसतराव नाईक शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, यवतमाळ	२००	—	—	—	—	—
१०	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, अकोला	२००	—	—	—	—	—
११	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद	२००	—	—	—	—	—
१२	डॉ. शंकरराव चव्हाण शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नांदेड	१५०	—	—	—	—	—
१३	स्वामी रामानंद तीर्थ ग्रामीण शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, अंबाजोगाई	१५०	—	—	—	—	—
१४	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, लातूर	१५०	—	—	—	—	—
१५	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, चंद्रपूर	१५०	—	—	—	—	—
१६	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, गोंदिया	१५०	—	—	—	—	—
१७	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, जळगाव	१५०	—	—	—	—	—
१८	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, बारामती	१००	—	—	—	—	—
१९	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय नंदुरबार	१००	—	—	—	—	—
२०	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, सातारा	१००	—	—	—	—	—
२१	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, अलिबाग	१००	—	—	—	—	—
२२	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, सधुदूर्ग	१००	---	---	---	---	---
२३	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, उस्मानाबाद	१००	---	---	---	---	---
२४	शेठ गोवर्धनदास सुंदरदास वैद्यकीय महाविद्यालय परेल, मुंबई	—	२५०	---	---	---	---
२५	लोकमान्य टिळक वैद्यकीय महाविद्यालय, शीव मुंबई	---	२२५०	---	---	---	---
२६	टोपीवाला राष्ट्रीय वैद्यकीय महाविद्यालय, मुंबई	---	२००	---	---	---	---
२७	आर. एन. कुपर वैद्यकीय महाविद्यालय, साताक्रुझ	----	१५०	---	---	---	---
२८	राजीव गांधी वैद्यकीय महाविद्यालय, कळवा, ठाणे	----	२००	---	---	---	---
२९	तेरणा वैद्यकीय महाविद्यालय, नवी मुंबई	----	---	१५०	---	---	---
३०	अण्णासाहेब चुडामन पाटील वैद्यकीय महाविद्यालय, धुळे	---	---	१००	---	---	---
३१	एन. के. पी., साळवे वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर	----	---	२००	---	---	---

ME-9

शासकीय तसेच इतर वैद्यकीय महाविद्यालयांची प्रवेश क्षमता... चालू

अ.क्र.	वैद्यकीय महाविद्यालयांची नाव	राज्य शासन	महानगर पालिका	खाजगी महा.	अभिमत विद्यापीठ	सैनिकी महा./पुणे	केंद्र/राज्य
३२	डॉ. वंसतराव पवार वैद्यकीय महाविद्यालय, नाशिक	----	---	१२०	---	---	---
३३	डॉ. उल्हास पाटील वैद्यकीय महाविद्यालय, जळगांव	----	----	२००	----	----	----
३४	पद्मश्री व्ही. व्ही. पी. एफ. वैद्यकीय महा. अहमदनगर	----	----	२००	----	----	----
३५	के. जे. सोमय्या वैद्यकीय महाविद्यालय, मुंबई	----	----	१००	----	----	----
३६	एम.आय.एम.एस.आर. यांचे वैद्यकीय महाविद्यालय, लातूर	----	----	१५०	----	----	----
३७	एम.आय.एम.ई.आर. यांचे वैद्यकीय महाविद्यालय, तळेगाव पुणे	----	----	१५०	----	----	----
३८	डॉ. पंजाबराव देशमुख स्मृती वैद्यकीय महाविद्यालय, अमरावती	----	----	१५०	----	----	----
३९	श्रीमती काशीबाई नवले वैद्यकीय महाविद्यालय, पुणे	----	----	१५०	----	----	----
४०	अश्विनी ग्रामीण वैद्यकीय महाविद्यालय, सोलापूर	----	----	१००	----	----	----
४१	इंडीयन इंस्टीट्यूट ऑफ मेडिकल सायन्स अँड रिसर्च, जालना	---	---	१५०	---	---	---
४२	एस. एम. बी. टी. वैद्यकीय महाविद्यालय, नाशिक	---	---	१५०	---	---	---
४३	बी.के.एल. वालावलाकर वैद्यकीय महाविद्यालय रत्नागिरी	---	---	१५०	---	---	---
४४	प्रकाश संस्था संवलित विज्ञान शास्त्र व संशोधन, इस्लामपूर	---	---	१५०	---	---	---
४५	वेदांता वैद्यकीय महाविद्यालय, पालघर	---	---	१५०	---	---	---
४६	एस.एस.पी.एम. वैद्यकीय महाविद्यालय सिंधुदुर्ग	---	---	१५०	--	---	---
४७	डॉ. एन.वाय. तासगांवकर वै. महाविद्यालय कर्जत	---	---	१००	---	---	---
४८	भारतरत्न अटल विहारी वाजपेयी वैद्यकीय महाविद्यालय महाविद्यालय पुणे.	---	---	१००	---	---	---
४९	कस्तुरबा हेल्थ सोसायटीस एम. जी. हेल्थ वर्धा	---	---	---	---	---	१००
५०	आर्म फोर्स वै. महाविद्यालय पुणे	---	---	---	---	१००	----
	एकूण ...	३७५०	९००	२८७०	०	१००	१००

ME-10

शासकीय तसेच इतर दंत महाविद्यालयांची प्रवेश क्षमता (२०२२-२०२३)

अ. क्र.	दंत महाविद्यालयांची नावे	राज्य शासन	महानगर पालिका	खाजगी वै. महा.	अभिमत विद्यापीठ
१	शासकीय दंत महाविद्यालय, मुंबई	१२५	—	—	—
२	शासकीय दंत महाविद्यालय, नागपूर	६३	—	—	—
३	शासकीय दंत महाविद्यालय, औरंगाबाद	६३	—	—	—
४	बी. वाय. एल. नायर दंत महाविद्यालय, मुंबई	—	७५	—	—
५	एम. जी. व्ही. एम. दंत महाविद्यालय, नाशिक	—	—	१००	—
६	व्ही. पी. दंत महाविद्यालय, सांगली	—	—	४०	—
७	सी. एस. एम. दंत महाविद्यालय, औरंगाबाद	—	—	१००	—
८	व्ही. एस. दंत महाविद्यालय, नागपूर	—	—	१००	—
९	व्ही. वाय. डब्ल्यू. एन. दंत महाविद्यालय, अमरावती	—	—	१००	—
१०	येरळा मेडीकल ट्रस्टचे दंत महाविद्यालय, मुंबई	—	—	१००	—
११	एम. ए. रंगूनवाला दंत महाविद्यालय, पुणे	—	—	१००	—
१२	एस. एम. बी. टी. दंत महाविद्यालय, संगमनेर	—	—	१००	—
१३	दिनदयाळ उपाध्याय दंत महाविद्यालय, सोलापूर	—	—	१००	—
१४	तात्यासाहेब कोरे दंत महाविद्यालय वारणानगर, कोल्हापूर	—	—	६०	—
१५	अण्णासाहेब चुडामण पाटील दंत महाविद्यालय, धुळे	—	—	१००	—
१६	तेरणा दंत महाविद्यालय, नेरुळ, नवी मुंबई	—	—	१००	—
१७	स्वर्गीय दादा सो. काळमेघ स्मृति दंत महाविद्यालय, हिंगणा, नागपूर	—	—	१००	—
१८	सिंहगड दंत महाविद्यालय, रुग्णालय वडगांव, पुणे	—	—	१००	—
१९	महाराष्ट्र इन्स्टिट्यूट ऑफ डेंटल सायन्स अँड रीसर्च, (दंत महाविद्यालय) लातूर.	—	—	१००	—
२०	आदित्य दंत महाविद्यालय, बीड	—	—	१००	—
२१	एस. डी. दंत महाविद्यालय, परभणी	—	—	१००	—
२२	वाय. सी. एम. आणि रुरल देव फाऊंडेशन संचलित दंत महाविद्यालय, अहमदनगर	—	—	१००	—
२३	डॉ.हेडगेवार स्मृती रुग्ण सेवा मंडळ दंत महाविद्यालय, व रुग्णालय, हिंगोली	—	—	१००	—
२४	योगिता दंत महाविद्यालय व रुग्णालय, ता. खेड, जि. रत्नागिरी	—	—	१००	—
२५	डी. वाय. पाटील दंत महाविद्यालय, लोहगावं, पुणे	—	—	१००	—
२६	नांदेड रुरल दंत महाविद्यालय, नांदेड	—	—	१००	—
२७	डॉ. राजेश रामदासजी तांबे दंत महाविद्यालय, अकोला	—	—	१००	—
२८	महात्मा गांधी दंत महाविद्यालय, कामोठे, नवी मुंबई	—	—	१००	—
२९	एस.एम.बी.टी. दंत महाविद्यालय, इगतपुरी	—	—	१००	—
	एकूण ...	२५१	७५	२४००	—

१. दंत महाविद्यालय व रुग्णालय मुंबई, औरंगाबाद व नागपूर येथे पदवीपूर्व व पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांना बी. डी. एस. व एम्. डी. एस्. या पदवी, पदव्युत्तर अभ्यासक्रमापर्यंतचे शिक्षण देण्याची सोय उपलब्ध आहे. तसेच मुंबई येथे दंत तंत्रज्ञ व डेंटल हायजिनीस्ट (दंत आरोग्यक) या दोन शिक्षण शिक्षणक्रमासाठी प्रतिवर्षी प्रत्येकी दहा विद्यार्थी घेण्यात येतात.

२. मुंबई येथे शुश्रुषा (परिचारिका) शिक्षणाचे एक महाविद्यालय असून तेथे बेसीक बी. एस. सी. ४ वर्षांचा व २ वर्षांचा पदवी अभ्यासक्रम शिकविला जातो. तो पोस्ट बेसीक बी. एस.सी. (शुश्रुषा) या नावाचा नाशिक विद्यापीठाचा आहे. तसेच बाल संगोपन सुश्रूषेतील प्रमाणपत्राचा १० महिन्यांचा शिक्षणक्रमही शिकविण्याची सोय येथे आहे. असे तीन अभ्यासक्रम या महाविद्यालयात शिकवितात.

३. नागपूर येथे व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार प्रशिक्षण केन्द्र आहे. तेथे व्यवसायोपचार व भौतिकोपचारशास्त्र हे विषय शिकवून बी. ओ. टी.एच. व बी. पी. टी.एच. ही पदवी त्या त्या विषयात विद्यापीठामार्फत देण्यात येते. या दोन्ही विषयात प्रत्येक ६० विद्यार्थी दरवर्षी घेण्यात येतात. ही संस्था वैद्यकीय महाविद्यालय नागपूर यांच्याशी संलग्न आहे.

वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन- निरनिराळ्या साथीच्या व रोगापासून मानवतेचे रक्षण करण्यामध्ये वैद्यकीय शास्त्र फारच मोठे कार्य करते. वैद्यकीय शास्त्रामध्ये प्रगतिदर्शक संशोधनाने संपादन केलेल्या नव्या ज्ञानाचा फायदा धन्वंतरींना मिळतो व ते रुग्णांना अद्ययावत वैद्यकीय सेवा उपलब्ध करतात. वैद्यकीय पदवीधरांना अद्ययावत तंत्रबद्धतेचे शिक्षण देणे व वैद्यकीय शास्त्रामध्ये अद्ययावत पध्दतीने संशोधन करून त्या शास्त्रामध्ये बदल घडवून ते अद्यावत करणे हे मुख्य ध्येय वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन या खात्याचे आहे. योग्य वैद्यकीय शिक्षण देवून वैद्यकीय पदवीधर निर्माण करणे की जे मानवतेच्या सेवेसाठी जास्त उपयुक्त ठरतील. यासाठी वैद्यकीय खाते प्रथमतः कार्यबद्ध आहे.

वैद्यकीय शास्त्रामध्ये पध्दतशीर संशोधन करणे व वैद्यकीय चिकित्सेचे अद्ययावत शिक्षण देणे व संशोधनाने मिळालेल्या अद्ययावत ज्ञानाची फळे मानवतेच्या दरवाज्यापर्यंत नेली जावून वैद्यकीय चिकित्सेची योग्य उपयुक्तता राखली जावून त्यामध्ये सर्व थरावर योग्य ती सुधारणा केली जाते.

सर्वसाधारण कार्य-वैद्यकीय व दंत महाविद्यालयाचे मुख्य कार्य विद्यार्थ्यांना वैद्यकीय व दंत विषयक शिक्षण देणे व योग्य असे पदवीधर मानवतेच्या सेवेसाठी निर्माण करणे हे आहे. या वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये दोन प्रकारचे अभ्यासक्रम चालविले जातात. (१) पदवी अभ्यासक्रम (२) पदव्युत्तर अभ्यासक्रम.

पदवी अभ्यासक्रम-पदवी अभ्यासक्रमाची मुदत साडे चार वर्षांची असून ती प्रत्येकी दीड वर्ष या प्रमाणे ३ भागामध्ये विभागला आहे. प्रत्येक दीड वर्षानंतर विद्यापीठाची परीक्षा घेतली जाते व ती प्रत्येक परीक्षा वैद्यकीय विद्यार्थ्यांना उत्तीर्ण व्हावी लागते. शेवटची तिसऱ्या भागाची परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर वैद्यकीय विद्यार्थ्यांना १ वर्षांचे प्रशिक्षण करावे लागते. त्यातील तीन महिन्यांचा कालावधी ग्रामीण भागामध्ये व नऊ महिन्यांचा कालावधी शहरी भागामध्ये करावा लागतो. अशा प्रकारचे प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यानंतरच वैद्यकीय विद्यार्थ्यांना पदवी प्रदान केली जाते व त्यांची नोंद महाराष्ट्र मेडिकल कौन्सिलकडे केली जाते. पदवीपूर्व अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश १० + २ या आकृती बंधाप्रमाणे शास्त्र शाखेच्या परिक्षेमध्ये बायालॉजी, केमेस्ट्री व फिजिक्स या विषयामध्ये मिळालेल्या गुण व समाईक प्रवेश परीक्षेतील गुणवत्ता यानुसार दिले जातात.

पदव्युत्तर अभ्यासक्रम- पदव्युत्तर अभ्यासक्रमामध्ये प्रॅक्टिकल पॅराक्लिनिकल व क्लिनिकल विषयांची म्हणजे मेडिसिन, सर्जरी, गायनॉकॉलॉजी, यांची सोय सर्व वैद्यकीय महाविद्यालयांमध्ये आहे. नाशिक विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या ग्रॅन्ट वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये सुपर

स्पेशालिटी म्हणून गणल्या गेलेल्या विषयामध्ये म्हणजेच न्युरॉलॉजी, न्युरोसर्जरी, कार्डिऑलॉजी पेडीअॅट्रीक सर्जरी, प्लॅस्टीक सर्जरी, युरॉलॉजी, थोरेसिक सर्जरी अशा पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाची सोय उपलब्ध आहे. तसेच वै. जी. वैद्यकीय महाविद्यालय येथे सी. व्ही. टी. एस. व प्लॅस्टीक सर्जरी या सुपर स्पेशॅलीच्या अभ्यासक्रमाची सोय उपलब्ध आहे.

* नांदेड (३), धुळे (२५), यवतमाळ (११), कोल्हापूर (१७) व सोलापूर येथे (४) **C. P. S.** पदव्युत्तर अभ्यासक्रम कॉलेज ऑफ फिजीशियन अॅन्ड सर्जन ऑफ मुंबई यांच्या मार्फत चालविली जातात.

* अतिविशेषोपचार रुग्णालय नागपूर (१) व वैद्यकीय महाविद्यालय, कोल्हापूर (१०) येथे **D. N. B.** हा पदव्युत्तर अभ्यासक्रम शिकविला जातो. () कंसातील आकडे प्रवेश संख्या दर्शवितात.

मुंबई, नागपूर येथील शासकीय दंत महाविद्यालयामध्ये निरनिराळ्या विभागामध्ये पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाची सोय उपलब्ध असून त्या अभ्यासक्रमाची मुदत दोन वर्षांची आहे. शासकीय दंत विद्यालय नागपूर येथे खालील विषयामध्ये पदव्युत्तर अभ्यासक्रम सुरु आहेत.

- (१) प्रोस्थेटिक डेंटीस्ट्री
- (२) पेरिओडोन्शीया
- (३) ओरल सर्जरी
- (४) ऑपरेटिव्ह सर्जरी
- (५) ऑर्थोडॉन्टीया
- (६) पेडोडॉन्टीया

बृहन्मुंबईतील शासकीय दंत महाविद्यालयात खालील विषय शिकविले जातात.

- (१) प्रोस्थेटिक डेंटीस्ट्री
- (२) पेरिओडोन्शीया
- (३) ओरल सर्जरी
- (४) ऑपरेटिव्ह सर्जरी
- (५) ओरल डॉयग्नोसिस
- (६) ओरल पॅथॉलॉजी

महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ

राज्यात वैद्यकीय व तत्सम अभ्यासक्रमाची ४०९ महाविद्यालये कार्यरत असून, यात दरवर्षी सरासरी २८,४८७ विद्यार्थी प्रवेश घेतात. विविध वैद्यक अभ्यासक्रमांमध्ये समन्वय साधण्यासाठी तसेच या अभ्यासक्रमांचा संतुलित विकास होण्यासाठी सन १९९८-९९ या वर्षी पासून नाशिक येथे महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ सुरु करण्यात आले आहे. आरोग्य विज्ञानाचे सर्व पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रम शिकविणारी महाविद्यालये, पदवी अभ्यासक्रमाच्या परीक्षा घेणे, पदवी प्रदान करणे, ही कार्ये हे विद्यापीठ करते. विद्यापीठाच्या आस्थापनेवर एकूण २२८ पदे मंजूर आहेत. ह्या विद्यापीठाची प्रशासकीय इमारत व अन्य इमारती यांचे बांधकाम चालू आहे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर रुग्णालय व अनुसंधान केंद्र

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर रुग्णालय व संशोधन केंद्र नागपूर येथे २५० खाटांचे रुग्णालये सुरु करण्यात येत असून ते ३ टप्प्यात पूर्ण करण्यात येणार आहे. पहिला टप्प्यात औषधशास्त्र व शस्त्रक्रिया, अस्थिव्यंग नेत्रचिकित्सा, स्त्रीरोग व प्रसुती शास्त्र बालरोग, क्ष-किरण तसेच विकृती शास्त्र या विषयांचे बाहयरुग्ण विभाग सुरु करण्यात येणार आहेत. सदर बाहयरुग्ण विभाग सुरु करण्याच्या अनुषंगाने निर्माण करावयाची ४५ पदे, यंत्र सामग्री/उपकरणे खरेदी तसेच आवश्यक फर्निचर इ. करिता रक्कम मंजूर करण्यात येते.

या संचालनाच्या नियंत्रणात असलेल्या शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयात तसेच मुंबई महानगर पालीकेच्या वैद्यकीय महाविद्यालयात बी. पी. एम. टी अभ्यासक्रम सुरु करण्यात आला असून एकूण प्रवेश क्षमता ११२६ इतकी आहे.

Medical College wise Post-Graduate Degree and Diploma Courses Recognised by Medical Council of India

Sr. No.	Name of the Subject		R-Recognised				NR--Not-Recognised
			G. M. C. Mumbai	B. J. M. C. Pune	V. M. M. C. Solapur	G. M. C. Miraj	I.G. M. C. Nagpur
1.	MS Anatomy	...	R	R	R	R	R
2.	MD Biochemistry	...	R	R	Permitted	P	R
3.	MD Physiology	...	R	R	R	R	R
4.	MD Forensic Medicine	...	R	R	R	P	R
5.	MD Microbiology	...	R	R	R	R	R
6.	MD Pathology	...	R	R	R	R	R
7.	MD pharmacology	...	R	R	R	R	R
8.	MD P & S. M.	...	R	R	R	R	R
9.	MD Anesthesiology	...	R	R	R	R	R
10.	MD General Medicine	...	R	R	R	R	R
11.	MD Pediatrics	...	R	R	R	R	R
12.	MD Psychiatry	...	R	R	--	P	--
13.	MD Chest & T.B.	...	R	R	--	--	R
14.	MD Skin & Venereal Diseases	...	R	R	--	P	--
15.	MD Radio Dignosis	...	R	R	Permitted	P	R
16.	MD Radio Therapy	...	--	--	--	--	--
17.	MD Obsteric & Gynecology	...	R	R	R	R	R
18.	MS E.N.T (Ear Nose & Throat)	...	R	R	--	P	R
19.	MS General Surgery	...	R	R	R	R	R
20.	MS Ophthalmology	...	R	R	R	R	R
21.	MS Orthopedics	...	R	R	R	P	R
22.	Dip. clinical Pathology	...	--	--	--	--	--
23.	Dip. Forensic Medicine	...	--	--	--	--	--
24.	Dip. Public Health	...	--	--	--	--	--
25.	Dip. Anesthesiology	...	--	--	--	--	--
26.	Dip. Child Health	...	--	--	--	--	--
27.	Dip. Diabetology	...	--	--	--	--	--
28.	Dip. Obstetrics & Gynecology	...	--	--	--	--	--
29.	Dip. Ophthalmology	...	--	--	--	--	--
30.	Dip. Otorhinolaryngology	...	--	--	R	--	--
31.	Dip. Orthopedics.	...	--	--	--	--	--
32.	Dip. Psychological Medicine	...	--	--	--	--	--
33.	Dip. Medical Radio-diagnosis	...	--	--	--	--	--
34.	Dip. Medical Radiotherapy	...	--	--	--	--	--
35.	Dip. T.B. & Chest Diseases	...	--	--	--	--	--
36.	Dip. Ven & Dermatology	...	--	R	--	--	--
37.	MCH CVTS	...	R	R	--	--	--
38.	MCH Plastic Surgery	...	R	R	--	--	--
39.	DM Cardiology	...	R	--	--	--	--
40.	M.Ch. Urology	...	R	--	--	--	--
41.	DM Neurology	...	R	--	--	--	--
42.	M.Ch. Paediatrics Surgery	...	R	--	--	--	--
43.	M.Ch. Neurosurgery	...	R	R	---	---	---
44.	MD Geriatric	...	--	--	--	--	--

Medical College wise Post-Graduate Degree and Diploma Courses Recognised by Medical Council of India

R-Recognised
NR--Not-Recognised

G. M. C. Nagpur	V. N. G. M. C. Yavatmal	G. M. C. Aurangabad	G. M. C. Nanded	S.R.T.R.M.C. Ambajogai	V. D. G. I. M. S. Latur	S. B. H. G. M. C. Dhule
R	R	R	R	R	R	--
R	R	R	R	R	--	--
R	--	R	R	R	R	--
R	R	R	R	R	R	--
R	R	R	R	R	R	--
R	R	R	R	R	R	--
R	R	R	R	R	R	--
R	R	R	R	R	R	--
R	R	R	R	R	R	--
R	R	R	R	R	R	--
R	R	R	R	R	R	--
R	R	R	R	R	R	--
R	--	R	--	--	R	--
R	R	R	R	--	--	--
R	--	R	--	--	--	--
R	--	R	--	--	--	--
R	R	R	R	R	R	--
R	R	R	R	R	R	--
R	P	R	R	R	R	--
R	R	R	R	R	R	--
R	--	R	R	--	R	--
--	--	R	--	---	--	--
--	--	R	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	R	R	--	--	--
--	--	R	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	R	--	--	--	--
--	--	R	--	--	--	--
--	--	R	--	--	--	--
--	--	R	--	--	--	--
--	--	---	--	--	--	--
--	--	R	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	R	--	--

अनु- क्रमांक	वैद्यकीय महाविद्यालयाचे नाव	एम. बी. बी. एस. परीक्षेस बसलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या							एकूण	
		अ. जा.	अ. ज.	वि. जा. म. ज.	इ. मा. व	मुक्त	मुले	मुली		
		1	2	3	4	5	6	7		8
प्रथम एम. बी. बी. एस.										
(१)	ग्रँट वैद्यकीय महाविद्यालय, मुंबई	...	३३	१६	२४	४१	१३६	१६८	८२	२५०
(२)	बै. जी. शा. वै. महाविद्यालय, पुणे	...	१	०	०	०	०	१	०	१
(३)	शा.वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर	...	३१	१५	६	८३	६५	९४	१०६	२००
(४)	शा.वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद	...	१९	१०	१९	२९	७३	९१	५९	१५०
(५)	स्वा. रा. ती. ग्रा. वै. म. अंबाजोगाई	...	२१	१०	१२	२२	३७	६५	३७	१०२
(६)	डॉ. व्ही. एम. वै. म. सोलापूर	...	२६	१५	२२	३५	१०२	१११	८९	२००
(७)	इंदिरा गांधी शा. वै. म. नागपूर	...	३	२	२	२	४	१०	३	१३
(८)	शा. वैद्यकीय म. मिरज	...	३०	१५	१७	६१	९१	११९	९५	२१४
(९)	शा. वै. महा. नांदेड	...	२०	१३	१७	२७	७१	८४	६६	१४८
(१०)	शा. वै. महा. यवतमाळ	...	३१	१५	६	८३	६५	९४	१०६	२००
(११)	शा. वै. महा. धुळे	...	९	७	४	१	५	१९	७	२६
(१२)	शा. वै. महा. कोल्हापूर	...	३	७	४	१	५	१३	७	२०
(१३)	शा. वै. महा. अकोला	...	३१	१५	६	८३	६५	९४	१०६	२००
(१४)	शा. वै. महा. लातूर	...	२	४	३	३	६	१२	६	१८
(१५)	शा. वै. महा. चंद्रपूर	...	२०	११	१५	३०	७४	८२	६८	१५०
(१६)	शा. वै. महा. गोंदिया	...	१९	१३	१३	२७	७८	७९	७१	१५०
(१७)	शा. वै. महा. बारामती	...	१५	८	१०	२२	४५	५२	४८	१००
(१८)	शा. वै. महा. नंदुरबार	...	१४	६	१०	२४	४६	५४	४६	१००

द्वितीय एम. बी. बी. एस.

(१)	ग्रँट वैद्यकीय महाविद्यालय, मुंबई	...	३२	१६	२८	५२	१२२	१५१	९९	२५०
(२)	बै. जी. शा. वै. महाविद्यालय, पुणे	...	४	२	४	४	११	२०	५	२२
(३)	शा.वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर	...	१	०	१	७	३	५	७	१२
(४)	शा.वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद	...	१	२	२	०	१	४	२	६
(५)	स्वा. रा. ती. ग्रा. वै. म. अंबाजोगाई	...	१९	८	९	१८	४६	६८	३२	१००
(६)	डॉ. व्ही. एम. वै. म. सोलापूर	...	०	०	०	०	०	०	०	०
(७)	इंदिरा गांधी शा. वै. म. नागपूर	...	१	०	०	१	१	१	२	३
(८)	शा. वैद्यकीय म. मिरज	...	२४	१३	११	५०	८८	९७	८९	१८६
(९)	शा. वै. म. नांदेड	...	१७	८	१३	२५	७५	८३	५५	१३८
(१०)	शा. वै. म. यवतमाळ	...	२	२	५	३	८	१५	५	२०
(११)	शा. वै. म. धुळे	...	२	३	०	४	८	१०	७	१७
(१२)	शा. वै. म. कोल्हापूर	...	२	२	०	३	५	११	१	१२
(१३)	शा. वै. म. अकोला	...	४	१	२	५	५	९	८	१७
(१४)	शा. वै. म. लातूर	...	३	३	१	५	४	१२	४	१६
(१५)	शा. वै. महा. चंद्रपूर	...	०	०	०	०	०	०	०	०
(१६)	शा. वै. महा. गोंदिया	...	१९	१३	१३	२७	७८	९	७१	१५०
(१७)	शा. वै. महा. बारामती	...	१३	७	११	१७	५२	६१	३९	१००

क्रमांक २

No. 2

मार्च/एप्रिल २०२२ (उन्हाळी सत्र)

March/April 2022

एम. बी. बी. एस. परिक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या								एम. बी. बी. एस. परिक्षेत अनुत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या							
अ. जा.	अ. ज.	वि. जा. भ. ज.	इ. मा. व.	मुक्त	मुले	मुली	एकूण	अ. जा.	अ. ज.	वि. जा. भ. ज.	इ. मा. व.	मुक्त	मुले	मुली	एकूण
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१	०	०	०	०	१	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१९	९	१२	२०	३५	६१	३४	९५	२	१	०	२	२	३	४	७
२१	१०	१६	२५	१०२	८३	९१	१७४	४	२	९	८	११	२०	१४	३४
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२७	१४	१४	५६	७९	११५	७५	१९०	३	१	३	५	१२	४	२०	२४
२०	१०	१५	२७	७०	८०	६२	१४२	०	३	२	०	१	४	२	६
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	५	३	१	४	१५	६	२१	१	२	१	०	१	४	१	५
३	३	४	१	४	११	४	१५	०	३	०	०	१	१	३	४
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	३	०	३	८	१२	४	१६	०	१	०	०	१	०	२	२
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	३	९	२३	४२	४४	४३	८७	४	३	१	१	४	९	४	१३
३१	१६	२७	५१	१२१	१४८	९८	२४६	१	०	१	१	१	३	१	४
३	१	३	३	१०	२०	०	२०	१	१	१	१	१	३	०	५
०	०	०	०	०	०	०	०	१	२	२	०	१	४	२	६
०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१	७	३	५	७	१२
१६	८	७	१५	४२	६०	२७	८८	३	०	२	३	४	८	४	१२
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१	०	०	१	१	१	२	३	०	०	०	०	०	०	०	०
२०	११	९	४५	७८	८६	७७	१६३	४	२	२	५	१०	११	१२	२३
१५	७	१३	२४	७०	७७	५२	१२९	२	१	०	१	५	६	३	९
२	२	३	३	८	१४	४	१८	१०	०	२	०	०	१	१	२
०	२	०	२	७	६	६	१२	२	०	०	२	१	४	१	५
२	२	०	३	५	११	१	१२	०	०	०	०	०	०	०	०
०	०	०	०	०	०	०	०	४	१	२	५	५	९	८	१७
२	२	२	५	४	११	४	१५	१	०	०	०	०	१	०	१
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१८	१२	१२	१२	२६	७६	७५	६९	१४४	१	१	१	२	४	२	६
११	७	११	११	१६	५२	५९	३८	९७	२	०	१	०	२	१	३

तक्ता-
TABLE-
एम. बी. बी. एस. विद्यार्थ्यांचा निकाल
M. B. B. S. Students Result

अनु- क्रमांक	वैद्यकीय महाविद्यालयाचे नाव	एम. बी. बी. एस. परीक्षेस बसलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या							एकूण	
		अ. जा.	अ. ज.	वि. जा. भ. ज.	इ. मा. व	मुक्त	मुले	मुली		
		1	2	3	4	5	6	7		8
(१)	ग्रँट वैद्यकीय महाविद्यालय, मुंबई	...	२६	१७	२७	३८	९२	१२७	७३	२००
(२)	बै. जी. शा. वै. महाविद्यालय, पुणे	...	२	२	२	२	१२	१२	८	२०
(३)	शा. वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर	...	६	४	८	७	१०	२३	१२	३५
(४)	शा. वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद	...	५	३	३	४	६	१५	६	२१
(५)	स्वा. रा. ती. ग्रा. वै. म. अंबाजोगाई	...	१७	१०	१५	२४	३३	६२	३७	९९
(६)	डॉ. व्ही. एम. वै. म. सोलापूर	...	०	०	०	०	०	०	०	०
(७)	इंदिरा गांधी शा. वै. म. नागपूर	...	१	१	०	२	०	४	०	४
(८)	शा. वैद्यकीय म. मिरज	...	२१	१६	९	२६	८०	७२	८०	१५२
(९)	शा. वै. म. नांदेड	...	१६	९	१०	१२	५८	५४	५१	१०५
(१०)	शा. वै. म. यवतमाळ	...	४	१	२	३	७	८	९	१७
(११)	शा. वै. म. धुळे	...	०	१	०	०	३	२	२	४
(१२)	शा. वै. म. कोल्हापूर	...	०	०	१	०	१	१	१	२
(१३)	शा. वै. म. अकोला	...	२	२	२	४	२	६	६	१२
(१४)	शा. वै. म. लातूर	...	२	०	०	०	३	५	०	५
(१५)	शा. वै. महा. चंद्रपूर	...	०	०	०	०	०	०	०	०
(१६)	शा. वै. महा. गोंदिया	...	१४	७	१०	२४	४५	५४	४६	१००
(१७)	शा. वै. महा. बारामती	...	११	७	११	१६	५२	५९	३८	९७

ME-17

क्रमांक २

No. 2

मार्च/एप्रिल २०२२ (उन्हाळी सत्र)

March/April 2022

एम. बी. बी. एस. परिक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या								एम. बी. बी. एस. परिक्षेत अनुत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या							
अ. जा.	अ. ज.	वि. जा. भ. ज.	इ. मा. व.	मुक्त	मुले	मुली	एकूण	अ. जा.	अ. ज.	वि. जा. भ. ज.	इ. मा. व.	मुक्त	मुले	मुली	एकूण
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
२५	१७	२७	३८	९१	१२५	७३	१९८	१	०	०	०	१	२	०	२
२	२	२	२	१२	१३	७	२०	०	०	०	०	१	०	१	१
-	-	-	-	-	-	-	०	-	-	-	-	-	-	-	०
-	-	-	-	-	-	-	०	-	-	-	-	-	-	-	०
१५	९	१३	२१	२६	५८	२६	८४	२	१	२	३	७	४	११	१५
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१	१	०	२	०	४	०	४	०	०	०	०	०	०	०	०
२०	१६	९	२५	८०	७२	७८	१५०	१	०	०	१	०	०	२	२
१२	६	१०	११	५५	४८	४६	९४	४	३	०	१	३	६	५	११
४	१	२	२	७	८	८	१६	०	०	०	१	०	०	१	१
०	१	०	०	३	२	२	४	०	०	०	०	०	०	०	०
०	०	१	०	०	१	०	१	०	०	०	०	१	०	१	१
-	-	-	-	-	-	-	०	-	-	-	-	-	-	-	०
२	०	०	०	३	५	०	५	०	०	०	०	०	०	०	०
-	-	-	-	-	-	-	०	-	-	-	-	-	-	-	०
१४	६	९	२४	४४	५२	४५	९७	०	१	१	०	१	२	१	३
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

अनु- क्रमांक	वैद्यकीय महाविद्यालयाचे नाव	बी. डी. एस. परीक्षेस बसलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या								
		अ. जा.	अ. ज.	वि. जा. म. ज.	इ. मा. व	मुक्त	मुले	मुली	एकूण	
		1	2	3	4	5	6	7	8	
प्रथम बी. डी. एस.										
१.	शा.दं. म. मुंबई	...	१५	७	३४	२०	३२	४४	६४	१०८
२.	शा.दं. म. नागपूर	...	५	३	६	१५	१६	१४	३१	४५
३.	शा.दं. म. औरंगाबाद	...	८	३	६	१२	२५	१७	३७	५४
	एकूण	...	२८	१३	४६	४७	७३	७५	१३२	२०७
द्वितीय बी. डी. एस.										
१.	शा. दं. म. मुंबई	...	१२	११	११	१६	४९	२७	७२	९९
२.	शा. दं. म. नागपूर	...	७	३	७	१०	२३	१०	४०	५०
३.	शा. दं. म. औरंगाबाद	...	९	४	९	१३	२८	११	५२	६३
	एकूण	...	२८	१८	२७	३९	१००	४८	१६४	२१२
तृतीय बी. डी. एस.										
१.	शा. दं. म. मुंबई	...	१४	३	८	१५	५०	३०	६०	९०
२.	शा. दं. म. नागपूर	...	६	३	५	९	२१	१४	३०	४४
३.	शा. दं. म. औरंगाबाद	...	५	२	३	१३	१०	१३	२०	३३
	एकूण	...	२५	८	१६	३७	८१	५७	११०	१६७
अंतिम बी. डी. एस.										
१.	शा. दं. म. मुंबई	...	१४	३	११	१९	५२	२६	७३	९९
२.	शा. दं. म. नागपूर	...	६	३	३	१२	२१	१२	३३	४५
३.	शा. दं. म. औरंगाबाद	...	५	०	९	१२	१९	१२	३३	४५
	एकूण	...	२५	६	२३	४३	९२	५०	१३९	१८९

ME-19

क्रमांक २

No. 2

उन्हाळी सत्र - २०२२

March/April 2022

परीक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या बी. डी. एस. विद्यार्थ्यांची संख्या								बी.डी.एस.अनुत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या								निकाल उत्तीर्ण
अ. जा.	अ. ज.	वि. जा. भ. ज.	इ. मा. व.	मुक्त	मुले	मुली	एकूण	अ. जा.	अ. ज.	वि. जा. भ. ज.	इ. मा. व.	मुक्त	मुले	मुली	एकूण	
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	२	३	१३	१०	१३	२०	३३	०	०	०	०	०	०	०	०	-
५	२	३	१३	१०	१३	२०	३३	०	०	०	०	०	०	०	०	९७.२२
१२	३	११	१८	५०	२४	७०	९४	२	०	०	१	२	२	३	५	९५
६	२	३	११	२०	१२	३०	४२	०	१	०	१	१	०	३	३	९३
५	०	९	१२	१९	१२	३३	४५	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२३	५	२३	४१	८९	४८	१३३	१८१	२	१	०	२	३	२	६	८	९३

(क) वैद्यकीय सहाय्य
(C) MEDICAL RELIEF

(क) वैद्यकीय सहाय्य
(C) MEDICAL RELIEF

(एक) प्रास्ताविक :-

राज्यात १६ वैद्यकीय महाविद्यालयांना संलग्नीत असलेली १७ शैक्षणिक रुग्णालये आहेत. या शैक्षणिक रुग्णालयातून पदवी, पदव्युत्तर व अतिविशेषोपचार अभ्यासक्रमासाठी प्रवेशित विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सुविधा उपलब्ध करून दिल्या जातात. या रुग्णालयांमधून प्राथमिक आरोग्य सेवेबरोबरच विशेषोपचार उपलब्ध आहेत. मुंबई, नागपूर, पुणे व औरंगाबाद येथे अतिविशेषोपचार सेवेच्या सुविधा उपलब्ध आहेत. शैक्षणिक रुग्णालयातून देण्यात येणारी वैद्यकीय सेवा ही अत्याधुनिक वैद्यकीय ज्ञानावर व तंत्रज्ञानावर आधारित असल्याने शैक्षणिक रुग्णालयातून देण्यात येणारे वैद्यकीय सेवा ही अधिक परिणामकारक असते. शिवाय ही सेवा त्या त्या वैद्यक शाखेतील तज्ञांमार्फत दिली जात असल्याने ती अधिक परिणामकारक असते. शिवाय ही सेवा त्या त्या शाखेतील तज्ञांमार्फत दिनी आत असल्याने ती अधिक परिणामकारक ठरते. यामुळे रुग्ण कमी वेळात आजारातून मुक्त होतो. या शैक्षणिक रुग्णालयांखेरीज संचालनालयांतर्गत महाविद्यालयांना संलग्नीत अशी एक (१) नागरी स्वास्थ्य केंद्र व पाच (५) ग्रामीण आरोग्य व प्रशिक्षण केंद्र उपलब्ध आहेत. या आरोग्य केंद्रांमार्फत विद्यार्थ्यांना ग्रामीण आरोग्याशी परिचित करण्याच्या उद्देशाने विशेष प्रशिक्षण दिले जाते. त्याचबरोबर अल्पप्रमाणात आरोग्य सेवाही पुरविली जाते.

शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये आणि त्यांना जोडून असलेली रुग्णालये व त्यांच्या खाटांची संख्या खालील प्रमाणे आहेत :-

(I) Introductory

The programme consists of diagnosis and treatment of various diseases through number of hospital all over the state. Some hospitals provide teaching facilities to students of Medical Colleges.

2. There are 17 Government teaching hospitals in the State. Administration of teaching hospital, is looked by Director Medical Education and Research Mumbai. There are also 6 health units attached to Government Medical Colleges.

A table indicating teaching hospitals attached to Government Medical Colleges, with their bed strength is given below :

अनुक्रम Serial No.	महाविद्यालयाचे नाव नाव	संलग्न रुग्णालये Name of the attached Government Hospitals	खाटांची संख्या Bed Strength	खाटांची संख्या Bed Strength	Name of the Colleges
1	2	3	4	5	
(१)	ग्रेट वैद्यकीय महाविद्यालय, मुंबई.	सर ज. जी. समूह रुग्णालय, मुंबई सेंट जॉर्ज रुग्णालय, मुंबई गो. ते. रुग्णालय, मुंबई कामा व आलब्लेस रुग्णालय, मुंबई आरोग्य पथक वांद्रे आरोग्य पथक पालघर Sr. J. J. Gr. Hospital, Mumbai Sr. Gorges Hospital, Mumbai G. T. Hospital, Mumbai Cama and Albless Hospitals, Mumbai Health Unit, Bandra Health Unit, Palghar	-- 1352 467 521 505 50 16	2911	1. G. M. C. Mumbai.
(२)	बे. जी. वैद्यकीय महाविद्यालय, पुणे.	ससून सर्वोपचार रुग्णालय, पुणे आरोग्य पथक शिरूर Sasoon General Hospital, Pune. Health Unit Sirur	1296 17	1313	2. B. J. Medical College, Pune.
(३)	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, नागपूर आरोग्य पथक सावनेर Govt. Medical College Hospital, Nagpur Health Unit Saoner	1401 20	1421	3. Govt. Medical College, Nagpur

ME-22

(क) वैद्यकीय सहाय्य -चालू
(C) MEDICAL RELIEF -- Contd.

1	2	3	4	5
(४)	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, औरंगाबाद व कर्करोग रुग्णालय औरंगाबाद आरोग्य पथक, पैठण Govt. Medical College Hospital, Aurangabad Cancer Health Unit Paithan	-- 1177 100 30 <u>1307</u>	4. Govt. Medical College, Aurangabad.
(५)	डॉ. वैशंपायन स्मृति वैद्यकीय महाविद्यालय, सोलापूर	छत्रपती शिवाजी महाराज सर्वोपचार रुग्णालय, सोलापूर General Hospital, Solapur	733	5. Dr. V. M. Medical College, Solapur.
(६)	स्वामी रामानंद तीर्थ ग्रामीण वैद्यकीय महाविद्यालय, अंबेजोगाई	स्वामी रामानंद तीर्थ ग्रामीण वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, अंबेजोगाई. Swami Ramanand Teerth Rural Medical College Hospital, Ambejogai.	518	6. Swami Ramanand Tirth Rural Medical College, Ambejogai.
(७)	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, मिरज	पद्मभुषण वसंतदादा पाटील सर्वोपचार रुग्णालय, सांगली आरोग्य पथक तासगाव शासकीय वै. म. रुग्णालय, मिरज. General Hospital, Sangli Health Unit, Tasgaon Govt. Medical College Hospitals, Miraj	390 25 310 <u>725</u>	7. Govt. Medical College, Miraj.
(८)	इंदिरा गांधी शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर रुग्णालय आणि संशोधन केंद्र नागपूर	मेयो सर्वोपचार रुग्णालय, नागपूर Meyo General Hospital, Nagpur Dr. B. R. Ambedkar Hospital and Research Centre Nagpur.	594 250 <u>844</u>	8. Indira Gandhi. Medical College, Nagpur. Dr. B. R. Ambedkar Hospital, and Research Centre Nagpur.
(९)	डॉ. शंकरराव चव्हाण शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नांदेड	गुरु गोविंदसिंग सर्वोपचार रुग्णालय, नांदेड General Hospital, Nanded	508	9. Govt. Medical College, Nanded.
(१०)	श्री. भाऊसाहेब हिरेशासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, धुळे	सर्वोपचार रुग्णालय, धुळे General Hospital, Dhule	545	10. Govt. Medical College, Dhule.
(११)	वसंतराव नाईक शासकीय वै. महाविद्यालय, यवतमाळ	सर्वोपचार रुग्णालय, यवतमाळ General Hospital, Yavatmal स्त्री रुग्णालय, यवतमाळ Womens Hospital, Yavatmal	504 90 <u>594</u>	11. Govt. Medical College, Yavatmal
(१२)	अति विशेषोपचार रुग्णालय, नागपूर	अति : विशेषोपचार, नागपूर Super Speciality Hospital, Nagpur.	230	12. Super Speciality Hospital, Nagpur.
(१३)	शा. वै. म. लातूर	शा. वै. म. रुग्णालय, लातूर	500	13. Govt. M. C. Latur.
(१४)	शा. वै. म. अकोला	शा. वै. म. रुग्णालय, अकोला	500	14. Govt. M. C. Akola.
(१५)	राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शा. वै. महाविद्यालय, कोल्हापूर.	छत्रपती प्रमिलाराजे रुग्णालय, कोल्हापूर	665	15. Govt. M. C. Kolhapur.
(१६)	शा. वै. म. चंद्रपूर	शा. वै. म. रुग्णालय, चंद्रपूर	500	16. Govt. M. C. Chandrapur.
(१७)	शा. वै. म. गोंदिया	शा. वै. म. रुग्णालय, गोंदिया	500	17. Govt. M. C. Gondiya.
(१८)	शा. वै. म. जळगांव	शा. वै. म. रुग्णालय, जळगांव	500	18. Govt. M. C. Jalgaon.
(१९)	शा. वै. म. बारामती	शा. वै. म. व सर्वोपचार रुग्णालय, बारामती	500	19. Govt. M. C. baramati.
(२०)	शा. वै. म. सातारा	शा. वै. म. व रुग्णालय, सातारा	500	20. Govt. M. C. Satara
			<u>15814</u>	Grand Total of Beds

प्रस्तावना (वैद्यकीय सहाय्य) -

वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन या संचालनालयाचे कार्य वैद्यकीय शाखेच्या निरनिराळ्या विषयावर विद्यार्थ्यांना वैद्यकीय शिक्षण देत आहे. हे कार्य करीत असतांना वैद्यकीय महाविद्यालयाशी संलग्न असलेल्या शैक्षणिक रुग्णालयातून जनतेला वैद्यकीय सहाय्य देखील दिले जाते. वैद्यकीय शिक्षणाचा उच्च दर्जा राखण्यासाठी इंडियन मेडिकल कौन्सिल ही स्वतंत्र संस्था वैद्यकीय शिक्षणावर नियंत्रण करते. या कौन्सिलच्या नियमाप्रमाणे प्रत्येक वैद्यकीय विद्यार्थ्याला शिक्षणासाठी ५ खाटांची आवश्यकता असते. या नियमाच्या पूर्ततेसाठी प्रत्येक वैद्यकीय महाविद्यालयाला त्या त्या महाविद्यालयाच्या मंजूर असलेल्या विद्यार्थी संख्येनुसार वर दिलेल्या प्रमाणाप्रमाणे खाटा असलेले रुग्णालय संलग्न असते. शैक्षणिक रुग्णालयामध्ये असलेल्या खाटांची एकूण संख्या १५,८१४ इतकी आहे.

सर्वसाधारण कार्य (शैक्षणिक रुग्णालये) मुख्यत्वे करून शैक्षणिक रुग्णालये वैद्यकीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण देण्यासाठी आहेत. परंतु या रुग्णालयातून जनतेला वैद्यकीय सहाय्यता दिली जाते. रुग्णालयामध्ये आंतररुग्ण व बाह्य रुग्ण अशा दोन्ही प्रकारची वैद्यकीय चिकित्सा केली जाते. या रुग्णालयामध्ये एक्स-रे, पॅथॉलॉजीकल टेस्ट, ब्लड ट्रान्सफ्युजन सर्व्हिस इत्यादि वैद्यकीय सेवा मिळतात व त्याचा फायदा पुष्कळ गरीब व गरजू रुग्ण विनामूल्य घेत असतात. या शिवाय गरजू रुग्णांना जेवण व अत्योपहार विनामूल्य दिला जातो.

काही शैक्षणिक रुग्णालयामध्ये कार्डिओलॉजी, न्यूरोलॉजी, पेडीयाट्रीक सर्जरी, प्लास्टीक सर्जरी, कार्डिओ सर्जरी, युरॉलॉजी, न्युरोसर्जरी, नेफ्रालॉजी आणि कोबाल्ट थेरेपी या सारख्या विशेष वैद्यकीय चिकित्सेची सोय आहे. शैक्षणिक रुग्णालय अत्याधुनिक साधन यंत्रणेने सुसज्ज असून लहान व मोठी शस्त्रक्रिया मोठ्या प्रमाणावर केल्या जातात.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय :-

महाराष्ट्र राज्यात सुमारे ८५.७७ लाख आदिवासी आहेत. म्हणजेच राज्याच्या एकूण लोकसंख्येच्या ८.८५ टक्के आहे. त्यांना सहजगत्या आरोग्य सेवा, निदान व उपचार, प्रतिबंधक सेवा व पुनर्वसन इत्यादी गोष्टी उपलब्ध नसतात. सर्वसाधारण आरोग्यातील अडचणींबरोबरच निकृष्ट दर्जाचा पोषाहार, अस्वच्छता, व्यसनाधीनता व अंधश्रद्धा इत्यादी विविध कारणे आदिवासींच्या जनन विषयक आजारामागे असतात. उदा. : सिकल सेल, रक्त क्षय, थॅलिसिमीया आणि एन्झिम दोष इत्यादी प्रकारचे रोग आदिवासी समाजात आढळतात. हे गंभीर स्वरूपाचे आजार आहेत व ते शारिरीक शक्ती निर्माण करणाऱ्या पेशींशी संबंधीत आहेत. या आजारामुळे आदिवासी समाजात बालमृत्युचे प्रमाण अधिक आहे.

या सर्व कारणांची सखोल चिकित्सा होणे आवश्यक होते व यासाठी आदिवासींच्या आरोग्यविषयक प्रश्नांवर सखोल संशोधन होण्याची गरज होती. त्या अनुषंगाने महाराष्ट्रात “आदिवासी संशोधन केंद्र” स्थापन करणेबाबत विचार करण्यात आला. याप्रमाणे सदर केंद्र धुळे, नागपूर येथे स्थापन झालेले आहे व ते पूर्णपणे कार्यान्वित झाले असून प्रत्यक्ष आदिवासी विभागात जाऊन हे संशोधन केले जात आहे.

* सन २००५-२००६ या वर्षापासून ४ वर्षांचा बीएससी नर्सिंग पदवी अभ्यासक्रम सुश्रुषा शिक्षण संस्था मुं. आणि शा. वै. म. नागपूर येथे सुरु करण्यात आलेला असून त्यांची प्रवेश क्षमता प्रत्येकी ५० इतकी आहे.

* आता सदर अभ्यासक्रम मुंबई, नागपूर, पुणे व औरंगाबाद येथील वैद्यकीय महाविद्यालयातून सुध्दा चालविला जात आहे.

वैद्यकीय सहाय्य :
Medical Relief
Working of Govt. Hospital

तक्ता-
TABLE-

खालील तक्त्यामध्ये शैक्षणिक रुग्णालये यांची सन २०२१-२०२२ प्रत्यक्ष आकडेवारी दर्शविलेली आहे

अनु. क्रमांक,	रुग्णालयाचे नाव व वर्ष	मंजूर झालेल्या खाटा (रुग्णशय्या)	आंतर रुग्णांची रोजची सरासरी	उपचार केलेल्या रुग्णांची संख्या	प्रसुतिची संख्या	घातपात वैद्यकीय नोंद	शव चिकित्सा नोंद	प्रतिकार लस टोचलेल्या रुग्णांची संख्या	प्राणी दंश उपचार
Sr. Nos.	Name of the Hospitals and Year	No. of sanctioned beds	Average Daily in patients	Nos. of Patient treated	No. of deliveries	Medico-legal cases	Post-Mortem cases	No. of Immunisation	Anti-rabic
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
*									
(४) शैक्षणिक रुग्णालये									
१.	सर ज. जी. समूह रुग्णालय, मुंबई 2021-2022	१३५२	८६८	११११	२५६०	१८३५४	८७०	१२२७९	१०९८९
२.	सेंट जॉर्जेस रुग्णालय, मुंबई 2021-2022	४६७	८	३	०	०	०	२९२५	०
३.	गो. ते. रुग्णालय, मुंबई 2021-2022	५२१	१०	२५८	०	१९००५	२६२	२७९३	५७६
४.	कामा आणि आल्ब्लेस रुग्णालय, मुंबई 2021-2022	५०५	२५	५२	३	०	०	१०९०५६	०
५.	ससून सर्वोपचार रुग्णालय, पुणे 2021-2022	१२९६	१०१३	९२३	९२५२	२४८४९	७१५३	६३११	६५००
६.	सर्वोपचार रुग्णालय, सोलापूर 2021-2022	७६३	३९०४	४७	७२२४	२०४७१	२१२६	१४२६३	४५०८
७.	सर्वोपचार रुग्णालय, सांगली 2021-2022	३९०	३४९	३३७	६६३९	१०५१५	११९५	२७४२९	७८७२
८.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, औरंगाबाद 2021-2022	११७७	४१५	४७०	२१	३०	३	५०	१२
९.	स्वामी रामानंद तीर्थ ग्रामीण वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, अंबाजोगाई 2021-2022	५१८	-	-	-	-	-	-	-
१०.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, नागपूर 2021-2022	१४०१	१५०	४५१	७९६५	१८९५३	२४१३	१०५४४	१२५८
११.	श्री. शंकरराव चव्हाण शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, नांदेड 2021-2022	५०८	२२५	५००	१५५००	१९०००	१५००	१८०००	६५००
१२.	मेयो सर्वोपचार रुग्णालय, नागपूर 2021-2022	५९४	३५८२	५१५	६८३८	१०२३१	१८८३	५४९२	३८९४
१३.	आरोग्य पथक, पालघर 2021-2022	१६	-	-	-	-	-	-	-
१४.	आरोग्य पथक, शिरूर 2021-2022	१६	-	-	-	-	-	-	-
१५.	आरोग्य पथक, तासगाव 2021-2022	२५	-	-	-	-	-	-	-

*(Figures in thousand)

२-अ
II-A

Following table indicates the Statistics of teaching Hospitals for the year 2021-2022

प्रयोगशाळेतील तपासणीच्या संख्या	क्ष-किरण प्रतिमा (फोटो)	हृदय स्पंदन आलेख	एकूण स्तंभ (११ ते १२)	भौतिकोपचार व व्यावसायिकोप- चाराच्या संख्या	साथीच्या रोग्यांची संख्या	
Laboratory Exa- minations	No. of X-Ray	No. of Cardio- gram	Total	No. of Physiotherapy and Occupational Therapy	No. of Epidemic cases	
10	11	12	11 12 13	14	15	
*	*	*	*	*		
१००	७	६०	६७	३४	२५३५	1. Sir J. J. Group of Hospital, Mumbai.
१२०	२४४	२४८	४९२	०	२९२५	2. St. Georges Hospital, Mumbai.
९०	२४	२	२६	७	८१०	3. G. T. Hospital, Mumbai.
५४३	२	२	४	०	३२०१	4. Cama and Albles Hospital, Mumbai.
२४५४	२४	१८	४२	२९	१०२४०	5. Sassoon General Hospital, Pune.
१३११	०	११	११	५	८४०	6. General Hospital, Solapur.
७४४	३९	१६	५२	४७	१०४४	7. General Hospital, Sangli.
१०००	२००	५०	२५०	१५	५००	8. Govt. M. C. Hospital, Aurangabad.
-	-	-	-	-	०	9. S. R.T. R M. C. Hospital, Ambejogai.
१२४४	७०	४७	११७	२९	१३८	10. Govt. M. C. Hospital, Nagpur.
५५०	६४	०	६४	१८	२५१००	11. Shri. S. C. Govt. M. C. Hospital, Nanded.
८१	१२	२५	३७	१५२५०	२४००	12. Meyo General Hospital, Nagpur.
-	-	-	-	-	-	13. Health Unit, Palghar.
-	-	-	-	-	-	14. Health Unit, Sirur
-	-	-	-	-	-	15. Health Unit, Tasgaon.

*(Figures in thousand)

अनु- क्रमांक	रुग्णालयाचे नाव व वर्ष	शस्त्रक्रियांची संख्या	जेवण Diet			औषध Medicine		
			जेवण घेतलेल्या रुग्णांची संख्या	जेवणाचा खर्च	प्रती रुग्ण सरासरी खर्च	औषध घेतलेल्या रुग्णांची संख्या	औषधाचा खर्च	प्रत्येक रुग्णामागे येणारा सरासरी खर्च
Sr. Nos.	Nane of the Hospital and Year	No. of Surgical Operations	No. of Patients who have taken diet	Expenditure of diet	Average Expenditure on diet per Patient	No. of Patients taken Medicine	Expenditure of Medicine	Average Expenditure of Medicine per Patient
1	2	16	17	18	19	20	21	22
शैक्षणिक रुग्णालये			*	*		*	*	
१.	सर ज. जी. समूह रुग्णालय, मुंबई							
	2021-2022	२३९९३	३१७	२५१७३	७९	११११	१३७७	१
२.	सेंट जॉर्जेस रुग्णालय, मुंबई							
	2021-2022	४१	३	१५१	५०	३	९०००	३०००
३.	गो. ते. रुग्णालय, मुंबई							
	2021-2022	३१८६	७८	५१००	६५	३२९	४८६६५	१४८
४.	कामा आणि आल्ब्लेस रुग्णालय, मुंबई							
	2021-2022	२२२५	४७	१९२	१२३	५	१८४४३	३५२
५.	ससून सर्वोपचार रुग्णालय, पुणे							
	2021-2022	५१०१४	३७०	९७२	२	९२३	४३२७	९
६.	सर्वोपचार रुग्णालय, सोलापूर							
	2021-2022	९५०२	१५६	८६०८	५९	१४	१०३९	७४
७.	सर्वोपचार रुग्णालय, सांगली							
	2021-2022	७१९६	३५	१८१२	५४	३३७	३७९३७	११२
८.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, औरंगाबाद							
	2021-2022	२९	२४१	१६०७५	६७	११००	९००००	८१
९.	स्वा. रा. ति. ग्रा. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, अंबेजोगाई							
	2021-2022	-	-	-	-	-	-	-
१०.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, नागपूर							
	2021-2022	२५१२९	२१६	१५३०८	७१	३४०	८६९८	२५.
११.	श्री. शंकरराव चव्हाण शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, नांदेड							
	2021-2022	१५५००	४७५	५६००	४२	६२५	५७५०	५९
१२.	मेयो सर्वोपचार रुग्णालय, नागपूर							
	2021-2022	१२७९२	८१	२१७८	२७	५१५	४६०७९	८६
१३.	आरोग्य पथक, पालघर							
	2021-2022	-	-	-	-	४५	४००	४०
१४.	आरोग्य पथक, शिरूर							
	2021-2022	--	--	--	--	--	--	--
१५.	आरोग्य पथक, तासगाव							
	2021-2022	--	--	--	--	--	--	--

*(Figures in thousand.)

औषध आणि जेवण यांच्याव्यतिरिक्त झालेला खर्च Expenditure other than Medicine & Diet 23	एकूण खर्च स्तंभ १८-२०-२३ Total Expen- diture 24	वसूल झालेले शुल्क Fees Realised 25	निव्वळ एकूण खर्च स्तंभ २४-२५ Net Expenditure Column (24 & 25) 26	उपचार केलेल्या रुग्णांची संख्या No. of Patients treated 27	दरडोई निव्वळ खर्च Expenditure per Capita 28	
*	*	*	*	*		
२१६७१८१	२१९३७३१	०	२१९३७३१	११११	१९७५	1. Sir J. J. Group of Hospital, Mumbai.
६००५१७	६०९६६८	३०५	६०९३६३	३	१९७५८७	2. St. Georges Hospital, Mumbai.
४३५०३	९७२६८	८३८७	८८८८१	२५८	३४४	3. G. T. Hospital, Mumbai.
५१५५८२	५३४२१७	२०१९०	५१४०२७	६४	७९८८	4. Cama and Albles Hospital, Mumbai.
१७२४२७३	१७२९५७२	५६१८०	१६७३३९२	९२३	१८१३	5. Sassoon Hospital, Pune.
१९३८७२	२०३५१९	१०२१८	१९३३०१	४७	४११३	6. General Hospital, Solapur.
४४२२४८	४४०४४८	१६८८६	४२६३८८	३३७	१२६५	7. General Hospital, Sangali.
७४५९५४	८५२०२९	२५४६१	८२६५६८	४७०	१७५९	8. Govt. Medical College Hospital, Aurangabad.
-	-	-	-	-	-	9. S. R. T. R., M. C. H., Ambejogai.
१४७८५१६	१५०२५२२	३२१२२	१४७०४००	४५१	३२६०	10. Govt. M. C. H., Nagpur.
२८	४५०००	६०००	३९०००	५००	७८	11. Shri. S. C. Govt. M. C. H., Nanded.
१९२१	५०१७८	२६०४३	२४१३५	५१५	४७	12. Meyo General Hospital, Nagpur.
०	०	०	०	८०	०	13. Health Unit, Palghar.
--	--	--	--	--	--	14. Health Unit, Sirur
--	--	--	--	--	--	15. Health Unit, Tasgaon.

*(Figures in thousand.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
			*					
१६. आरोग्य पथक, पैठण								
2021-2022	३०	८३५	२९	२४४	१३६७	२६	१५६२४५	८८६
१७. आरोग्य पथक, सावनेर								
2021-2022	२०	१३	३८	८३	३२०	१३१	३२४०	३२६
१८. नागरी स्वास्थ्य केंद्र, वांद्रे								
2021-2022	५०	३	६२	५६	०	०	४४६६	१२३६
१९. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, यवतमाळ								
2021-2022	५०४	-	-	-	-	-	-	-
२०. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, धुळे								
2021-2022	५४५	१०६	२२०	८३०५	१०९३४	९९२	१०८०९	६२८१
२१. जिल्हा “स्त्री” रुग्णालय, येवतमाळ								
2021-2022	९०	३९	४५	८९५५	-	-	-	-
२२. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, मिरज								
2021-2022	३१०	९६	२२१	७४०	२५२७	३६८	२३२००	२९७
२३. पदव्युत्तर पदवी संस्था/अति:विशेषोपचार रुग्णालय, नागपूर								
2021-2022	२३०	२०	७१५	०	०	०	०	०
२४. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर रुग्णालय, व अनुसंधान केंद्र, नागपूर --								
2021-2022	०	२५०	०	०	०	०	०	०
२५. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय लातूर--								
2021-2022	५००	१३९	२७४	६८७४	९३७८	९९५	३९५५९	१२५३५
२६. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, आकोला								
2021-2022	५००	१८८	३३३	३६६५	५५८०	११५१	२७५२	४२
२७. छत्रपती प्रमिलाराजे महाविद्यालय रुग्णालय, कोल्हापूर								
2021-2022	६६५	८९	१५८	४१४९	९२६०	१७१३	१२८६६	०
२८. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, गोंदिया								
2021-2022	५४०	७६	१०८	९३८५	१६७९२	४००	३६७००	२२२०

ME-29

२-अ - चालू
II-A - Conted.

10	11	12	13	14	15	
*	*	*	*	*	*	
२५	२	०.५	२.५	१६७२४	२८१५४	16. Health Unit, Paithan.
९	१	०	१	०	३६१	17. Health Unit, Saoner.
७०	२	२	४	०	९६	18. Urban Health Centre, Bandra.
-	-	-	-	-	०	19. General. Hospital, Yavatmal.
३८०	४३	८	५१	०	०	20. General Hospital, Dhule.
४५	-	१	१	२	०	21. G. M. C. H., Awathmale
३६८	१२	९	२१	०	०	22. Govt. M.C. and Hospital Miraje
८००	९०	०	९०	२८००	०	23. Dr. Babasaheb Ambedkar Hospital and Research Centre, Nagpur.
०	०	०	०	०	०	24. Dr. Babasaheb Ambedkar Hospital and Research Centre, Nagpur.
८६३	४३-	१५	५८	११	६८	25. Govt. M.C. Latur
३५६	८५	१५२	२३७	४५३१	२८५	26. Govt. M.C. Akola
२१७२	३२	३	३५	४०१३	२४६४०	27. Chatrapati Pramila Raje Gondiya.M.C. & Hospital, Kolhapur
२१७	२१	३	२४	२	७८०	28. Govt. M.C. & Hospital, Gondiya

*(Figures in thousand.)

1	2	16	17	18	19	20	21	22
			*	*		*	*	*
१६.	आरोग्य पथक, पैठण 2021-2022	०	०	०	०	२९	३२००	११०
१७.	आरोग्य पथक, सावनेर 2021-2022	०	०	०	०	३८	७३०	१९
१८.	नागरी स्वास्थ्य केंद्र, वांद्रे 2021-2022	४५	०	०	०	६२	१९८८७	३२१
१९.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, यवतमाळ 2021-2022	--	--	--	--	--	--	--
२०.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, धुळे 2021-2022	७८९८	११३	४२५५	३७	२२१	२८०००	५४
२१.	जिल्हा "स्त्री" रुग्णालय, यवतमाळ 2021-2022	-	-	-	-	-	-	-
२२.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, मिरज 2021-2022	९६२	३६	३१४१	८७	२२१	२७०००	१२२
२३.	पदव्युत्तर पदवी संस्था/अति:विशेषोपचार रुग्णालय, नागपूर 2021-2022	४२६१	०	०	०	६५०	९०००००	७१०
२४.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर रुग्णालय, व अनुसंधान केंद्र, नागपूर 2021-2022	०	०	०	०	०	०	०
२५.	शासकीय वैद्यकी महाविद्यालय लातूर -- 2021-2022	-	-	-	-	-	-	-
२६.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, आकोला 2021-2022	४०२२	२६९	८२१०	३१	३३३	३४९९४	१०५
२७.	छत्रपती प्रमिलाराजे महाविद्यालय रुग्णालय, कोल्हापुर 2021-2022	९८६५	९२	६६६३	७२	१५७	५८११३	३६८
२८.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, गोंदिया 2021-2022	५६१८	७२	६८९५	९६	१०८	३९९४०५	३७०

*(Figures in thousand.)

२-अ-चालू

II--A --Contd.

23	24	25	26	27	28	
*	*	*	*	*	*	
५४३५७	५७५५७	११०१	५६४५६	२९	१९४७	16. Health Unit, Paithan.
३७०२६	३७७५६	७२४	३७०३२	३८	९७४	17. Health Unit, Saoner.
२७८३	२२६७०	१७८८	२०८८२	६२	३३७	18. Urban Health Centre, Bandra.
--	--	--	--	--	--	19. General. Hospital, Yavatmal.
४६३०४२	४९५२९७	६१०	४९४६८७	२२०	२२४९	20. General Hospital, Dhule.
-	-	-	-	-	-	21. G. M. C. H., Miraj
४३२८९९	४६२९६०	२०१५०	४४२८१०	२२१	२००३	22. Post Graduate Institute, Super Speciality Hospital Nagpur.
०	९०००००	१५२०५	८८४७९५	७१५	१२३७	23. Dr. Babasaheb Ambedkar Hospital and Research Centre, Nagpur.
०	०	०	०	०	०	24. Dr. Babasaheb Ambedkar Hospital and Research Centre, Nagpur.
-	-	-	-	-	-	25. Govt. M.C. Latur
५०४१७१	५४७३७५	१२४८०	५३४८९५	३३३	१६०६	26. Govt. M.C. Akola
७५०१३८	८१४९१४	१५७३९	७९९१७५	१५७	-	27. Chatrapati Pramila Raje M.C. & Hospital, Kolhapur
१४४८९	४२०७८९	०	४२०७८९	१०८	३८९६	28. Govt. M.C. & Hospital Gondiya

तक्ता-३
Table-III
Medical Relief

दंत रुग्णालये :- या राज्यामध्ये ३ दंत रुग्णालये आहेत ती खालीलप्रमाणे :-

(१) मुंबई -१. (२) नागपूर-१ (३) औरंगाबाद-१.

महाराष्ट्र राज्य शासनाधीन या दंतकीय शिक्षण रुग्णालयात जनतेला दांताबद्दलचे विशेष उपचार मिळतात पण दाताबद्दल तराधिक उपचारच यालून दिले जातात असे नाही, तर तत्संबंधी अति अवघड आजार वा दुखापत झालेल्या रोग्यांवरही उपचार केले जातात.

दंत वैद्यकीतील निरनिराळ्या विशेष अंगाबाबत संस्थातून पदविपूर्व व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमच फक्त शिकविला जातो असे नाही तर त्यालासलून असलेल्या दंत तंत्रज्ञ व दंत हाइजीनीस्ट या प्रमाणपत्राच अभ्यासक्रम हाही " डेंटल कॉन्सिल ऑफ इंडिया " यांनी मान्य केल्याप्रमाणे शिकविताने.

या तीन दंत रुग्णालयात केले जाणारे काम हे वैशिष्ट्यपूर्ण आहे. रुग्णालयात भरती केलेल्यापैकी जरी थोडेच रोगी या संबंधात हाताळणे लागत असले तरी दंत रुग्णालयात उपचार केल्या जाणाऱ्या प्रत्येक दंत रोग्यावर काही ना काही स्वरुपाची शस्त्रक्रिया करावी लागते व सबब अशा कामांना विशेषत्वाने लहान स्वरुपाची शस्त्रक्रियेची कामे म्हणून संबोधण्यात येते अशा रोग्यांना सर्वसामान्य बाह्यरुग्ण रोगी म्हणत नाहीत. खालील तक्त्यामध्ये दंत रुग्णालयाचे २०२१-२०२२ ची प्रत्यक्ष आकडेवारी नमूद केली आहे.

Working of Government Dental Hospital

There are Govt. Dental Hospital in the State one each at Bombay, Nagpur and Aurangabad-

These are teaching Hospitals where specialised dental treatment is rendered to the Public. Not only they render the routine dental treatment but also function as referral centres for complicated and difficult maxillofacial problems and injury and other oral lesions.

The Institution not only provide training to the undergraduates and Postgraduate in various specialties of dentistry but also conduct Certificate Course for Auxiliary personnel like Dental Hygienist and Dental Meenaocis which are approved by Dental Council of India.

The Quantum of work carried out in these three Dental Hospital is quite significant. Although very few indoor patients are required to be handled, every dental patient treated in the dental Hospital essentially is subjected to some type of Operative work and hence had to be categorised under "Minor Surgical Work and not as confine general out-patient. The following table indicates the statistics of these hospital during the years 2021-2022.

अनु-क्रमांक	रुग्णालयाचे नाव व वर्ष	उपचार केलेले एकूण रुग्ण			दंतमल औषधोपचार रोग			दंत शस्त्रक्रिया रोगी			शस्त्रक्रिया रोगी कक्ष								
		नवीन	जुने	एकूण रूग्ण रूग्णालये ३ ते ४	स्कॅलिंग	शस्त्र क्रिया	इतर	एकूण रूग्ण रूग्णालये ६ ते ८	अनाल-गमने दात भरणे	सिमेटने दात भरणे	सिमेटने दात भरणे	एकूण रूग्ण रूग्णालये १० ते १२	पेडोडोशिया औषधोपचार केलेला रोगी	एन्डोडोशिया औषधोपचार केलेला रोगी	दंत	एक्स्लो-इतर	कॅन्सर रोगी	एकूण रूग्ण रूग्णालये १७ ते १९	
Sr. Nos.	Hospital and year	Total No. of Patients treated			Periodontal treatment cases			Dentistry treatment cases			Total Col. 3 to 4	Pedion- tia cases treated	Endeco- ntia cases treated	Othodo- ntia cases treated	exlo- don- tia	Other Sur- geries	Oral Cancer Cases to 19	Total of Col. 17 to 19	
		New	Old	Total	Scaling	Surgical	Other	Total of Col. 6 to 8	Anal- g- Resto- rations	Cement- Resto- ration									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
१. शासकीय दंत महाविद्यालय रुग्णालय, मुंबई. :-																			
2021-2022		143	130	273	11	2	2	15	4	10	4	18	0	2.5	4.5	0.5	0.1	0.1	0.7
२. शासकीय दंत महाविद्यालय रुग्णालय, नागपूर :-																			
2021-2022		--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
३. शासकीय दंत महाविद्यालय रुग्णालय, औरंगाबाद :-																			
2021-2022		0	0	0	3061	604	0	3665	1.5	3.5	5	10	0	3	3	10	2.8	0.2	13

Government Dental College Hospital, Mumbai.

Government Dental College Hospital, Nagpur.

Government Dental College Hospital, Aurangabad.

* (Figures in thousand)

तक्ता-३ चावू
Table - III-- Contd.

अनु- क्रमांक	रुग्णालयाचे नाव व वर्ष	कृत्रिम दंत उपचार				क्ष-किरण				एकूण प्रयोगशाळा अन्वेषण				आकार- लेली फी	निव्वळ खर्च	उपचार केलेल्या रुग्णांची संख्या	दरडोई खर्च
		सामान्य बहिरीकरण रोगी	संपूर्ण कवळी	आंशिक कवळी	बिज वर्क	एकूण स्तंभ २१ ते २४	इन्स्ट्र- किरण विभाग	आगाऊ क्ष-किरण विभाग	स्तंभ २६ ते २७	बायोप्सी परीक्षा	इतर	औषधा- वरील खर्च	एकूण खर्च				
Sr. Nos.	Hospital and year	prothetic treatment				Radiology Department				Laboratory Investigations				Fees realised Rs.	Net Expen- diture Col. 33-34 Rs.	No. of Patient treated	Expen- diture per capital Rs.
		General Anaest- hesia cases	Partial Dentu- res	Bridge work	Total of Col. 21 to 24	Intra oral X-Rays	Extra oral X-Rays	Total (Col. 26 & 27)	Total Biopsy	Blood test	Other	Expen- diture on Medicine Rs.	Total Expen- diture Rs.				
१.	शासकीय दंत महाविद्यालय रुग्णालय, मुंबई. :-					*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
2021-2022	11651	472	918	586	1976	25	2	27	149	1624	0	1370040	4620	1365420	78	1930	
२.	शासकीय दंत महाविद्यालय रुग्णालय, नागपूर :-																
2021-2022	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	4161	50	
३.	शासकीय दंत महाविद्यालय रुग्णालय, औरंगाबाद :-																
2021-2022	5	299	450	388	1137	27	3	30	253	3575	3828	0	0	0	0	0	

* (Figures in thousand)

तक्ता-४ (ब)
TABLE--IV (A)

रक्त पेढ्या.- ज्या रोगावर शस्त्रक्रिया केली जाते अशांना जीवदान मिळण्यासाठी रक्त संक्रमणाची अत्यंत जरूरी आहे. तसेच रक्तपेढ्या त्या रुग्णालयातील रुग्णांना प्रथमतः रक्त पुरवितात. इतर गरजू रुग्णालयांनाही ऊसनवारीवर रक्त पुरवितात. रक्त, रक्ताची भुकटी करणे इत्यादींसाठीही वापरतात. महाराष्ट्रात राज्यात एकूण २४५ नोंदणीकृत परवानाधारक रक्त पेढ्या कार्यरत आहेत. व ज्यामध्ये शासकीय, निमशासकीय अशा ७५ रक्तपेढ्यांचा समावेश आहे. रक्त पेढ्या कार्यरत असून त्या खालीलप्रमाणे :-

(१)	विभागीय रक्त पेढी	...	५
(२)	शासकीय जिल्हा रुग्णालयातील रक्त संक्रमण केंद्रे	...	२०
(३)	हाफकीन ह्या संस्थेत रक्त पेढी आणि रक्त भुकटीचे कार्य कार्यान्वित केले जाते.		
(४)	मुंबई रक्त पेढी फेडरेशनच्या रक्त पेढ्या		२१
(५)	मातृ सेवा संघ, नागपूर	...	२
(६)	के. इ. एम. रुग्णालय, पुणे	...	१
(७)	सोलापूर, पुणे, सांगली, कल्याण व अमरावती येथील इंडियन रेडक्रॉस सोसायट्या प्रत्येकी १	...	५
	एकूण	...	५४

खालील तक्त्यात शासकीय रुग्णालयातील रक्तपेढ्या विषयक सन २०२१-२०२२, माहिती दिलेली आहे.

MEDICAL RELIEF**Government Blood Bank.--**

Blood transfusion is very essential for survival of the life of certain patients. It is also necessary in cases of abnormal deliveries etc. The blood banks at the hospital supply blood to the needy patients of the Hospital first. They supply blood to other hospitals on loan basis also. Blood is also used for plazma purposes etc. There are 54 blood banks functioning in the state of Maharashtra as detailed under :--

(1) Regional blood blanks:-- 4 (2) Blood Transfusions Centre in Govt. District Hospitals-20. (3) Blood Bank and Pleasuma, Processing unit at Halfkine Instituted (4) Blood Banks of Federation of Bombay Blood Banks-22. (5) Matru Seva Sangh, Nagpur-1. (6) K. E. M. Hospital, Pune-1. (7) Indian Red Cross-Society Solapur, Pune, Sangli, Kalyan and Admravati-1 each.

The following table indicates information blood banks and Government hospitals in the state during the year 2021-2022.

अनु. क्रमांक,	रुग्णालयाचे नाव व वर्ष	स्वच्छेने रक्तदान करणाऱ्यांची संख्या	पैसे घेवून रक्तदान करणाऱ्यांची संख्या	रक्तदान करणाऱ्यांना दिलेली रक्कम	एकूण रक्त पोहचले (बाटल्या मध्ये)	संस्थे-कडून रक्त किती वापरले गेले (बाटल्या)	रक्ताची भुकटी करण्यासाठी किती बाटल्या रक्त वापरले	इतर रुग्णालयात पाठविलेल्या रक्तांची बाटल्यांची संख्या	बाद केलेल्या रक्ताच्या बाटल्या	रक्त विक्री पासून आकारलेली (शुल्क) रक्कम रुपये	एकूण खर्च	दरडोई खर्च
Sr. Nos,	Name of the Hospital and Year	No. of Voluntary Blood donor	No. of paid blood donors	Amount paid to blood donors	Total blood received (in bottles)	Blood used by Institution (bottles)	Blood used for preparation of Plazma (bottles)	No. of blood sent to other Hospital	No. of blood bottles discarded	Amount realised from sale of blood Rs.	Total Expenditures Rs.	Expenditure per Capital Rs.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
										*	*	
१.	सर ज. जी. समूह रुग्णालय, मुंबई											
1.	Sir J. J. Group of Hospital, Mumbai.											
	2021-2022	४४२१	निरंक	निरंक	४४२१	७७३४	निरंक	११५	३८६	१७९	६२२२	८०५
२.	सेंट जॉर्जेस रुग्णालय, मुंबई											
2.	St. Georges Hospital, Mumbai.											
	2021-2022	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* (Figures in thousand)

तक्ता-४-अ (चालू)
TABLE--IV--A Contd.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
३. गो. ते. रुग्णालय, मुंबई										*	*	
3. G. T. Hospital, Mumbai.												
2021-2022		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४. कामा आणि आलब्लेस रुग्णालय, मुंबई												
4. Cama and Alibless Hospital, Mumbai												
2021-2022		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५. ससून सर्वोपचार रुग्णालय, पुणे												
5. Sassoon Hospital, Pune.												
2021-2022	१६७३१	०	१६७३१०	१६७३१	३७६५९	१४६८६	१६९	७६५	१४१२२	४०००	२३९	
६. इंदीरा गांधी शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, नागपूर												
6. Indira Gandhi Govt. Medical College Hospital, Nagpur												
2021-2022	११४१	०	०	५५६३	६१५१	४०८८	३०९	१०९२	०	०	०	
७. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, औरंगाबाद												
7. Govt. Medical College Hospital, Aurangabad												
2021-2022	१२००८	०	०	२२७१९	२२२७२	११४०८	४५७	२९०	३८८	२५८००	१	
८. सर्वोपचार रुग्णालय, सोलापूर												
8. General Hospital, Solapur.												
2021-2022	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९. सर्वोपचार रुग्णालय, सांगली												
9. General Hospital, Sangli												
2021-2022	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१०. सर्वोपचार रुग्णालय, मिराज												
10. General Hospital, Miraj												
2021-2022	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
११. स्वा. रा. ती. ग्रा. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, अंबाजोगाई												
11. S. R. T. R. M. C. Hospital, Ambejogai.												
2021-2022	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

* (Figures in thousand)

ME 36

तक्ता-४-अ (चालू)
TABLE--IV--A Contd.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
१२. श्री. शंकरराव चव्हाण शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, नांदेड										*	*	
12. Shri. S. C. Govt. Medical College Hospital, Nanded.												
2021-2022		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१३. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, यवतमाळ												
13. Govt. Medi. College Hospital, Yeotmal.												
2021-2022		८२३२	०	०	८९५१	०	०	६७०	२८०	०	६५०००	९
१४. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, धुळे												
14. Govt. Medi. College Hospital, Dhule.												
2021-2022		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१५. अति. विशेषोपचार रुग्णालय, नागपूर												
15. Super Speciality Hospital, Nagpur.												
2021-2022		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१६. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, लातूर												
16. Govt. Medi. College Hospital, Latur.												
2021-2022		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१७. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, अकोला												
17. Govt. Medi. College Hospital, Akola.												
2021-2022		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१८. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, बारामती												
18. Govt. Medi. College Hospital, Baramati												
2021-2022		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

* (Figures in thousand)

लिंग गुणोत्तर तक्ता (सन २०२१-२०२२)

अ.क्र.	रुग्णालयाचे नाव	रुग्णालयातील जन्म			दर हजारी पुरुषामागे स्त्रीयांचे प्रमाण
		३	४	५	
१	२	स्त्रिया	पुरुष	एकुण	६
१.	अधिष्ठाता, सर, ज. जी. समुह रुग्णालय, मुंबई	११९४	१२७९	२४७३	९६४
२.	अधीक्षक, सेंट जॉर्जेस रुग्णालय, मुंबई	०	०	०	०
३.	अधीक्षिका, कामा व आल्ब्लेस रुग्णालय, मुंबई	१५०१	१६८३	३१८४	९५५
४.	प्राध्यापक, नागरी स्वास्थ्य केंद्र, वांद्रे, मुंबई	२२	३४	५६	६४७
५.	सहयोगी प्राध्यापक, आरोग्य पथक, पालघर.	१८४	१८१	३६५	१०१७
६.	अधिष्ठाता ससून सर्वोपचार, रुग्णालय, पुणे	४३७८	४६३०	९००८	९४६
७.	अधिष्ठाता, छत्रपती शिवाजी महाराज सर्वोपचार रुग्णालय, सोलापूर	३३८०	३८४४	७२२४	८७९
८.	अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, नागपूर	४२७४	४२३२	८५०६	९९७
९.	अधिष्ठाता, मेयो सर्वोपचार रुग्णालय, नागपूर	२१८२	२३२७	४५०९	९३८
१०.	सहयोगी प्राध्यापक, आरोग्य पथक, सावनेर, नागपूर	५१	५३	१०४	९६२
११.	अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, औरंगाबाद	८६०८	९२३१	१७८३९	९३३
१२.	सहयोगी प्राध्यापक, आरोग्य पथक, पैठण, औरंगाबाद.	७	५	१२	१४००
१३.	अधिष्ठाता, कै. श्री. व. नाईक शासकीय वैद्यकीय (स्त्री) रुग्णालय, यवतमाळ	३५४८	३८१५	७३६३	९३०
१४.	अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व सर्वोपचार रुग्णालय अकोला	१७४१	१९२४	३६६५	९०५
१५.	अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, मिरज	३३०	४०२	७३२	१०
१६.	अधिष्ठाता, पद्मभूषण वसंतदादा पाटील सर्वोपचार रुग्णालय, सांगली	३४१९	३८०१	७२००	९००
१७.	अधिष्ठाता, कै. श्री. भाऊसाहेब हिरे शासकीय वैद्यकीय म. व रुग्णालय, धुळे	३७५८	४२२३	७९८१	१०००
१८.	अधिष्ठाता, छ. प्र. राजे शासकीय वैद्यकीय रुग्णालय, कोल्हापूर	२३९	२६७	५०६	८९५
१९.	अधिष्ठाता, स्वा. रा. ति. ग्रामीण शा. वैद्यकीय म. व रुग्णालय, अंबाजोगाई	५९७९	६६३३	१२६१२	९०१
२०.	अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकीय सर्वोपचार रुग्णालय, लातूर	०	०	०	०
२१.	अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, नांदेड	४६८९	५०७०	९७५९	९२५
२२.	अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, चंद्रपूर.	३९२	३८५	७७७	१०१८
२३.	अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, गोंदिया.	४१५६	४४४०	८५९६	९३६
२४.	अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, बारामती.	०	०	०	०
२५.	अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, जळगाव.	२५५	२१५	४७०	११८६
एकुण		५७८३५	६२४८९	१२०३२४	९२६

* दरहजारी पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण १००० : ९२६

सुत्र = स्त्रिया / पुरुष x १००० = दरहजारी प्रमाण
५७८३५ / ६२४८९ x १००० = ९२६

MIS FORMAT

MIS FORMAT
Comparative Data from For the Year Medical Colleges 2021-2022
Information Regarding OPD and Indoor Patients

Names of Colleges	OPD										In Patients				Bed Occupancy				Operations carried				No. of Deaths			
	No. of OPD Days	No. of OPD Regd.	Old Pt. *	New Pt. *	4	5	6	No. of Admissions	No. of Indoor Patients	No. of BPL Patients	Average stay of the Patients	Average bed occupancy (%)	Total Bed Strength	* Average daily Nos. of excess beds	No. of Major Surgeries	No. of Minor Surgeries	Total No. of Death	% Of death against No. of admissions	No. of autopsies	No. of Forensic Pm's						
1	297	792	441	352	33480	0	9	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17									
Govt. Medical College & Sir JJ Group of Hospital, Mumbai.																										
G.T. Hospital, Mumbai.	291	129217	104563	108251	10709	66	0	0	36	6252	2719	929	2257	103	0.96	0	0									
Carma & Albless Hospital, Mumbai.	301	51028	35846	14437	11179	168	0	0	34	0	0	1880	1778	55	0.49	0	0									
St. Georges Hospital, Mumbai.	0	0	0	0	793	430	25	70	467	0	0	13	2	145	18.28	0	0									
B.J. Medical College & Sassoon Gen. Hospital, Pune.	315	553	339	214	62874	0	5	78	1296	0	0	12879	38135	7636	12.00	0	0			7153						
D.P.V.M. Medical College & S.C.S.M. General Hospital, Solapur.	297	376	248	128	46847	44101	52	844	9156	274	4181	5321	3720	3720	7.94	274	2126									
Govt. Medical College & Hospital, Miraj.	299	210	0	210	12	293	61	30	3720	0	956	0	2234	2234	22.00	0	368									
P.V.P. Govt. Hospital, Sangli.	295	278625	178228	112501	42828	1817	3	94	390	97	6743	430	2500	2500	5.84	0	854									
Shri B. H. Govt. Medical College Hospital, Dhule.	300	181667	43600	138066	38867	18887	3	70	545	0	5648	2250	1920	1920	4.94	0	993									
RCSM Govt. Medical College, Kolhapur.	327	125087	43780	81307	32732	911	89	83	665	84	4839	5026	3340	3340	12.00	1713	1713									
Govt. Medical College Hospital, Nagpur.	296	622	360	262	50936	6136	6	54	16812	5148	11864	21677	6889	6889	13.52	0	2827									
Indira Gandhi Medical College, and Hospital, Nagpur.	296	402425	220802	289666	29628	0	0	52	0	0	1503	1264	2746	2746	9.27	1686	1686									
Govt. Medical College & Superspecially Hospital, Nagpur.	288	1125	754	366	5421	291	333	90	230	0	3236	1022	123	123	36.00	0	0									
Dr. Babasaheb Ambedkar Center, Kamathi Nagpur.	299	90242	11458	78784	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0									

Shri V. N. Govt Medical College, Hospital Yavatmal	296	325	161	174	29924	7047	0	0	0	852	3318	1233	1452	4.85	287	774
Women's Hospital Yavatmal	296	25	13	12	10722	6387	0	0	0	362	2577	706	38	0.35	0	0
Govt. Medical college and Hospital, Akola	0	308369	165783	183458	202274	0	0	0	0	0	4120	1816	2874	1.42	0	0
Govt. Medical College and Hospital, Aurangabad	297	470198	246246	223952	81115	21556	50	936	1177	1069	10149	18556	6875	108.00	0	2533
Cancer H. Aurangabad	318	31999	12845	12827	4001	3782	123	96	100	508	850	843	145	3.62	0	0
GMC Hospital Jalgaon	282	12190	126177	21357	1143	0	0	356	0	2282	343	1520	0	0.00	0	1028
GMC Hospital Baramati	55	11	1	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00	0	0
GMC Hospital Nanded	296	318	13	188	61969	0	38	75	6096	0	9019	8632	3370	2.41	4	1185
S. R. T. R., Medical College, Ambajogai	286	615	336	279	65907	0	5	108	518	0	8523	22440	1226	1.86	0	0
Government Medical Latur	365	388	194	194	49524	0	6	84	750	0	9423	15773	1065	2.15	1972	904
GMI C& Hospital, Gondia	296	108	25	83	28025	12403	2	63	6480	47	5618	4434	619	2.00	400	400
Government Medical Chandrapur	298	219	9	210	52072	2174	4	89	650	4286	9038	9626	2158	4.14	711	779
G. D. C. H. Mumbai	287	175269	92549	73564	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G. D. C. H. Nagpur	273	90	33	57	109	34	2	96	10	0	271	2663	0	0	0	0
G. D. C. H. Aurangabad	246	38137	8997	28180	105	5029	84	50	20	20	358	6260	0	0	0	0
Urban Health Centre Bandra	297	61941	18795	43146	947	2	0	0	50	0	33	12	8	0	0	0
Health Unit, Palghar	280	2	0	0	571	186	36	216	18	0	0	0	0	0	0	0
Health Unit, Patihan, Aurangabad	294	29088	6402	23536	8356	764	36	2829	0	782	0	455	0	0	0	26
Health Unit, Saoner	296	21	12	21	301	102	35	175	240	0	0	0	2	0.66	131	0
Health Unit, Tasgaon, Sangli	302	21486	9060	12426	0	0	0	0	25	0	0	0	0	0	0	0
Health Unit, Shirur, Pune.	289	28	3	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* (Figures in thousand)

BLOOD BANK
Information Regarding Blood Bank for the Year 2021-2022

No of Blood Units Collected

Name of Colleges	No of Blood Units Collected				Total (Column 2 to 4)	No. of blood units used without replacement	No. of Hepatitis B & C Positive Units	No. of HIV+ Units Detected	Total No. of Blood Units Discarded	Component Facilities Yes/No
	No. of Blood Units collected with voluntary replacement	No. of Blood Units brought from other blood Bank	No. of Blood Units collected through blood Donation camp	No. of Units collected through blood Donation camp						
1	2	3	4	5	6	B 7 C	8	9	10	
Grant Medical College & Sir J. J. Group of Hospital Mumbai	911	1605	3310	5826	7734	56 18	72	386	Yes	
G. T. Hospital, Mumbai.	0	23	701	724	663	11 0	1	33	No	
Carma & Albless Hosp. Mumbai	0	145	1178	1323	1200	15 1	8	64	No	
St. Georges Hosp. Mumbai	-	-	-	-	-	- -	-	-	-	
B. J. Medical College and Sassoon General Hospital Pune.	2180	843	14551	17763	37659	106 0	8	765	Yes	
Dr. V. M. Medical College and C. S. M. General, Hospital, Solapur	0	0	3218	3218	4739	38 11	2	482	Yes	
Govt. Collage & Hospital, Miraj	-	-	-	-	-	- -	-	-	-	
P. V. P. Govt. Hospital Sangli	0	0	2288	2288	2657	13 3	3	88	No	
Shri B. H. Govt. Medical. College and Hosp. Dhule	1452	0	3868	5320	4943	35 1	2	100	Yes	
RCSM Govt. Medical College Kolhapur.	0	103	8890	8993	8576	59 15	12	293	Yes	

Govt. Medical College & Hospital Nagpur	2667	1601	5292	9560	0	35	18	9	0	Yes
Govt. Medical and super specialty Hospital Nagpur	415	175	1631	2221	2087	8	3	2	57	No
Indira Gandhi Medical College Hospital, Nagpur	1141	236	4186	5563	6460	41	9	28	1062	Yes
Shri V. N. Govt. Medical College Hospital Yavatmal	4706	0	6204	10910	8870	67	0	9	778	Yes
Govt. Medical College, Hospital Akola	3191	130	3958	0	5021	29	6	1	402	Yes
Govt. Medical College, and Hospital Aurangabad	1914	188	10658	12760	12760	33	8	3	194	Yes
Govt. Medical College and Hospital Nanded	903	745	4087	5735	5143	51	3	2	117	Yes
S.R.T.R. Medical College, Ambajogai	1165	233	5022	6187	8203	47	2	2	906	Yes
Govt. Medical College, Latur.	644	0	2582	3626	5119	55	2	22	435	Yes
Govt. Medical College and Hospital Jalgaon	810	190	2714	3714	2892	23	2	1	140	Yes
G.M.C. Hospital Baramati	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
G. M. C. & Hospital, Gondia.	2551	0	1805	4356	4366	17	4	62	0	No
G. M. C. & Hospital, Chandrapur.	1146	132	10660	11806	13176	66	3	13	105	Yes

MIS
Comparative Data from various
Information Regarding

Names of Colleges	Tablet		Injection		Liquid/Ointment	
	Stock at the beginning of the month	Stock at the end of the month	Stock at the beginning of the month	Stock at the end of the month	Stock at the beginning of the month	Stock at the end of the month
	2 *	3 *	4 *	5 *	6 *	7 *
1						
Grant Medical College and JJH Mumbai	93884	84076	6321	5844	1566	1374
G. T. Hospital , Mumbai	80457720	69924410	2512337	2426408	8161158	7085564
Cama and Albless Hospital Mumbai	54116532	53421175	2437802	2422962	276970	285207
St. Georges Hospita,l Mumbai	27514	25493	1311	1166	316	306
B. J. Medical College and Sassoon Gen. Hospital,Pune	143089207	134193551	7864558	7611587	749076	726876
Dr. V. M. Medical College and S.C. S. M. General Hospital, Solapur	10219	4268	357	778	142	10
Govt. Medical College and Hospital, Miraj	14182	14333	3678	3624	321	315
P. V. P. Govt. Hospital,Sangli	-	-	-	-	-	-
Shri B. H. Govt. Medical College and Hospital Dhule	7305836	6945996	1266887	1255427	764951	730271
R. C. S. M. Govt Medical College, Kolhapur	43008	32683	9101	8095	4791	4429
Govt. Medical College and Hospital Nagpur	23891809	21920718	2883370	2697116	622876	544646
Govt. Medical College and Superspeciality Hospital, Nagpur	2537	2246	312	995	18	15
Indira Gandhi Medical College and Hospital, Nagpur	13714	12931	2946	2899	572	518
Shri V. N. Govt. Medical College, Yavatmal	42055	38272	125203	122562	7915	7348
Wamen's Hospital Yavatmal	2398	1451	11763	3	12	75
Govt. Medical College Akola	49824540	49824540	13487545	13487545	1947875	1947875
Govt. Medical College, A'bad	20030090	17727567	1830410	1757132	34875	46200
Cancer Hospital A'bad	4084	3834	1692	1692	116	114
Govt. Medical & Hospital, Nanded	42826	39957	8813	8323	409	378
S. R. T. R. Medical College, Ambajogai	-	-	-	-	-	-
Govt. Medical College, Latur	-	-	-	-	-	-
Govt. Medical College, & Hospital Gondia	3915723	3868039	338460	355308	80287	78739
Govt. Medical College, Chandrapur	19450	20839	952	959	248	251
Govt. Medical College, Jalgaon	49339	47112	3348	3356	1044	944
G.D.C.H. Mumbai	0	0	7834	2014	380	235
G.D.C.H. Nagpur	-	-	-	-	-	-
G.D.C.H. Aurangabad	0	0	1856	101	0	0
Urban Health Centre Bandra Health Unit, Palghar	21918	22551	63	52	450	313
Health Unit, Saoner	-	-	-	-	-	-
Health Unit, Tasgaon Sangli	1289	1076	126	110	62	52
Health Unit, G.M.C. Hospital Baramati	597000	581800	480	440	696	665
Health Unit, Paithan Aurangabad	792	713	446	518	19	17
	2239	1529	29	24	38	28

* (Figures in thousand except column 16 & 17)

MIS FORMAT
INFORMATION REGARDING LINEN FOR THE YEAR 2021-2022

Year -2019-20	Operation Linen			Bed Linen			Patient's Linen			Surgeon's Linen		
	stock at the beginning of the year	stock at the end of the year	stock at the beginning of the year	stock at the end of the year	stock at the beginning of the year	stock at the end of the year	stock at the beginning of the year	stock at the end of the year	stock at the beginning of the year	stock at the end of the year	stock at the beginning of the year	stock at the end of the year
1	2	3	4	5	6	7	8	9	8	9	8	9
Grant Medical College & sir J. J. Group of Hospital, Mumbai	42227	38499	63693	62927	111839	107641	14419	13190	14419	13190	14419	13190
G. T. Hospital Mumbai	8002	7659	18270	17530	10958	10824	20682	21633	20682	21633	20682	21633
Cama and abless Hospital, Mumbai	10133	10012	3676	3322	22859	21753	19250	19071	19250	19071	19250	19071
St. Georges Hospital, Mumbai	10787	10840	81534	81777	32864	33476	9712	10150	9712	10150	9712	10150
B. J. Medical College and Sassoon Gen. Hospital, Pune	8753	8763	4424	4424	3606	3701	14104	14302	14104	14302	14104	14302
G.M.C. Hospital Baramati	5468	6362	23446	26475	0	0	1521	1573	1521	1573	1521	1573
Govt. Medical College and Hospital Miraj	200	0	4060	76	320	0	600	0	600	0	600	0
P. V. P. Govt. Hospital, Sangli	4044	4034	7785	7616	3246	3445	3148	2967	3148	2967	3148	2967
Shri B. H. Govt. Medical College and Hospital Dhule	1185	921	12195	11034	3929	3496	3172	2442	3172	2442	3172	2442
D.P.V.M.C. & C.S.M., General H., Solapur	8689	8832	53780	30421	27156	26394	103694	111476	103694	111476	103694	111476
C.P.R. General Hospital Kollhapur	33748	32820	19349	19334	12189	12672	14249	14396	14249	14396	14249	14396
Govt. Medical College, & Hospital Nagpur	8869	8989	58961	57803	45072	44722	5657	6003	5657	6003	5657	6003
Govt. Medical College, and Superspeciality Hospital Nagpur	1400	1400	400	400	0	0	800	800	800	800	800	800
Indira Gandhi Medical College and Hospital Nagpur	23849	23089	53103	51210	33974	33229	5690	5963	5690	5963	5690	5963
Shri V. N. Govt. Medical College, Yavatmal	845	850	1105	1171	1165	1180	1692	2667	1692	2667	1692	2667
Womens Hospital, Yavatmal	315	570	220	220	200	90	85	265	85	265	85	265
Govt. Medical College, Akola	3710	3376	3851	2973	2273	1975	4783	4604	4783	4604	4783	4604
G. M. C. & H. Aurangabad	19388	19268	28339	29355	27419	26803	10740	10056	10740	10056	10740	10056
Cancer Hospital, Aurangabad	4366	4196	3676	3507	5810	5945	6630	6015	6630	6015	6630	6015
Govt. Medical College and Hospital, Nanded	3311	2955	26493	25652	37878	38459	0	0	0	0	0	0
G.M.C. and H. Jalgaon	0	9736	0	8687	0	0	0	2249	0	2249	0	2249
S. R. T. R. Medical College, Ambajogai	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Govt. Medical College & H. Latur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
G. M. C & Hospital, Gondia.	1472	1472	8075	8075	15256	15256	940	975	940	975	940	975
G. M. C & Hospital, Chandrapur.	51370	54152	4540	6360	4895	6240	21662	13020	21662	13020	21662	13020
G. D. C. H. Mumbai	10500	10500	190	190	0	0	0	0	0	0	0	0
G. D. C. H. Aurangabad	601	586	21	21	35	128	244	234	244	234	244	234
Health Unit, Saoner	1668	1668	4648	4648	552	522	1634	1634	1634	1634	1634	1634
Urban Health Centre Bandara, Mumbai	2943	2822	7790	7520	2817	1918	3624	3552	3624	3552	3624	3552
Health Unit, Tasgaon Sangli	75	75	70	70	85	85	0	0	0	0	0	0
Health Unit, Paithan Aurangabad	322	306	2878	3078	1960	1880	180	170	180	170	180	170

MIS FORMAT

MIS
Comparative Data from various
Medical Staff Detailed

Names of Colleges 1	Professor		Associate Professor		Assistant Professor		Resident Doctors	
	Total Man days available 2	Total Man days present 3	Total Man days available 4	Total Man days present 5	Total Man days available 6	Total Man days present 7	Total Man days available 8	Total Man days present 9
Shri. J. J. Hospital Mumbai	84	24	96	33	144	48	72	0
G. T. H. Hospital, Mumbai	0	0	6	183	24	730	120	3650
C & A Hospital Mumbai	0	0	0	0	24	720	0	0
St. G. Hosp. Mumbai	0	0	12	12	24	24	156	156
Institute of Nursing Edu.	113	226	0	0	0	0	0	0
B.J.M. College, Pune	9313	9313	25005	25005	42057	42057	94522	92374
G. M. C. Hospital, Solapur	4919	3902	13259	12537	20056	19013	68421	62714
Govt. Medi. Colle. Miraj	0	0	0	0	3285	2448	0	0
Govt. Medi. Colle. and Hos. Miraj	496	352	1488	1056	2263	1606	6789	4818
G. M. C.H. Sangli	-	-	-	-	-	-	-	-
Govt. Medi. Colle. & Hos. Dhule	270	266	810	799	1350	1314	0	0
C.P.R. Hospital Kolhapur	0	0	0	0	80	80	425	425
R.C.S.G.M.C., Kolhapur	5278	4915	10039	9834	17004	16891	38445	40913
Super, Speciality Hosp. Nagpur	1	269	11	293	15	293	43	293
G. M. C. Nagpur	8768	7708	27674	26614	40004	38944	121382	117850
I. G. M. C., Nagpur.	5646	5402	14058	12776	23055	20967	52836	47960
Shri V. N. G. M. Colle., Yavatmal.	5859	3812	12285	10000	24570	20342	40590	40590
G. M. C. Hospital, Yavatmal	0	0	0	0	1080	360	7560	7432
Women's Hospital	0	0	0	0	0	0	0	0
Govt. Medical College Akola	-	-	-	-	-	-	-	-
Govt. Medical College, A'bad	261	206	1166	968	1279	1139	3900	4265
Cancer Hosp. Aurangabad	2400	2400	5280	5280	7560	8400	8400	0
Govt. Medi. Colle. Hospi. Nanded	6251	6042	12099	11839	19502	18982	66320	65859
G. M. College Ambajogai	-	-	-	-	-	-	-	-
G. M. C. Aambajogai	-	-	-	-	-	-	-	-
Govt. Medical Colle., Latur	-	-	-	-	-	-	-	-
Govt. Medical College & H., Gondia	0	0	0	0	0	0	0	0
G.M.C. Gondia	4657	4691	6339	5929	11798	12395	2550	2600
Govt. Med. Colle. & H. Chandrapur	0	0	0	0	0	0	0	0
G. M. C. Chandrapur	5475	365	6205	365	16060	365	883	365
G. M. C. & Hospital Jalgaon	0	0	0	0	4953	4953	0	0
G. M. C. Jalgaon	1879	1879	3323	3323	9915	9915	38050	38050
G. M. C. Baramati	2768	2768	5827	5827	9512	9512	18342	17531
G. D. C. H. Mumbai	3443	2111	9295	7392	8887	9770	7065	6129
G. D. C. H. Nagpur	-	-	-	-	-	-	-	-
G. D. C. H. Aurangabad	2211	2058	2654	2566	5416	5333	13491	15306
Urban Health Centre Bandra	297	297	0	0	297	2376	297	3267
Health Unit Paithan Aurangabad	0	0	266	266	1064	1064	7980	7580
Health Unit, Palghar	0	0	265	265	0	0	530	530
Health Unit, Saoner	0	0	365	294	0	0	0	0
Health Unit, Tasgaon Sangli	0	0	269	214	0	0	0	0
Health Unit, Shirur Pune	0	0	271	271	0	0	0	0

FORMAT**Medical Colleges 2021-2022****(Teaching and Non-teaching)**

Honoraries		Nursing Staff		Paramedical		Administrative Staff		employess Class IV	
Total Man days available 10	Total Man days present 11	Total Man days available 12	Total Man days present 13	Total Man days available 14	Total Man days present 15	Total Man days available 16	Total Man days present 17	Total Man days available 18	Total Man days present 19
552	732	48	4	3468	3556	1308	1219	15168	14344
552	16790	5472	166440	372	11315	24	730	3240	98550
0	0	83701	65342	0	0	1000	30326	2153	65393
24	24	3456	3456	720	720	312	312	2868	2868
0	0	1883	1803	0	0	1088	794	3766	2646
0	0	0	0	37867	33165	20204	17168	45186	33832
306	306	111088	91545	27710	26100	20976	19476	75454	68225
0	0	104618	78606	23725	17680	6205	4624	26645	19856
0	0	0	0	2201	1562	1178	836	2201	1562
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0	0	0	0	540	523	1890	1868	1080	1059
0	0	5998	5071	798	709	300	265	1922	1709
109	110	3390	3470	13322	13566	11058	10983	6795	6546
3	293	0	0	149	293	59	293	51	293
0	0	0	0	0	0	53978	37846	40278	33526
0	0	0	0	0	0	30477	27715	25175	22930
0	0	520	301	34540	26076	15812	11586	26260	14043
2880	0	25560	14885	756	711	1008	820	52110	42810
0	0	2130	1240	63	59	84	68	750	693
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0	0	109	109	259	250	279	260	518	473
0	30000	27600	11400	10800	2400	2400	2400	15600	15600
0	0	106598	81698	43812	43012	32653	31728	90577	88160
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2172	2172	54449	43772	2672	2312	5929	4719	51328	51328
0	0	0	0	0	0	45990	45260	0	0
0	0	27375	365	0	0	6954	365	0	0
0	0	0	0	0	0	32485	365	0	0
0	0	17581	17581	4223	4223	2958	2958	0	0
0	0	0	0	7446	7446	8892	8892	0	0
0	0	26700	24859	0	0	19537	19537	18512	17292
40	0	1592	1177	5695	5035	7881	7382	7483	6689
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1244	1146	1360	1217	2295	2359	849	739	3331	2968
0	0	297	11880	297	6237	297	2970	297	14850
0	0	3724	3380	4522	4145	1330	1330	6650	6340
0	0	5830	5346	1590	1521	1060	1015	1590	1509
0	0	6935	5586	1095	882	1825	1470	3285	2646
0	0	4844	3897	804	697	757	676	1896	1617
0	0	4878	4607	542	532	813	807	1084	1070

MIS FORMAT

Research, Academic and Non Academic activities `ME-50-51 for the year 2021-2022

Sr. No.	Name of the College and Hospital	Papers published		Papers Presented in Conferences		Seminars	CME	Workshops	Research Projects Completed	Camps	Sport Participation	Cultural events
		International	National	International	National							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Grant Medical College Mumbai	8	30	10	10	20	20	40	5	4	40	4
2.	Institute of Nursing Education Mumbai	0	0	0	0	312	0	26	81	10	111	210
3.	B. J. Medical, College Pune	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Dr. V. M. Medical College and S. C. S. M. Gen. M. H. Solapur	2	1	0	0	34	0	1	0	83	0	21
5.	Govt. Medical College, Miraj	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Shri. B. H. Govt Medical College and Hospital Dhule.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Govt. Medical College, Nagpur	106	92	21	64	402	146	184	72	26	12	8
8.	I. G. Medical College, Nagpur	89	41	6	57	221	56	67	22	122	14	14
9.	Super Speciality Hospital, Nagpur	7	2	1	2	25	13	12	5	12	4	4
10.	Govt. Medical College, Yavatmal	46	18	1	12	217	63	58	22	184	13	18

11.	G. M. C. & H. Aurangabad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Govt. Medical College, Nanded	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	127	0	0	0	0
13.	Govt. Medical College, Latur	0	0	0	0	139	8	1	3	73	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Govt. Medical College Ambajogai	5	0	0	14	80	37	45	3	26	1	3	26	1	3	3	26	1
15.	Govt. Dental College & Hosp. Mumbai	97	30	16	70	525	73	66	56	82	11	32	82	11	32	82	11	32
16.	Govt. Dental College & Hosp. Nagpur	49	49	0	47	405	42	60	35	143	4	0	143	4	0	143	4	0
17.	Govt. Dental College & Hosp. Aurangabad	60	25	0	63	403	8	28	39	74	2	4	74	2	4	74	2	4
18.	Govt. Medical College, Akola	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	G. M. C & H, Chandrapur	0	2	0	1	1	9	11	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20.	G. M. C & H, Gondia	48	37	0	4	17	15	17	7	19	1	7	19	1	7	19	1	7
21.	R.C.S.M. Govt. Med. College Kolhapur	24	24	0	6	193	164	19	21	28	4	7	28	4	7	28	4	7
22.	Govt. Medical college Jalgaon	5	5	0	4	14	28	13	2	71	2	3	71	2	3	71	2	3
23.	Govt. Medical college Baramati	10	2	0	0	0	2	13	10	3	0	2	3	0	2	3	0	2
24.	Health Unit, Tasgaon Sangli	0	0	0	0	5	0	0	0	2	0	0	2	0	0	2	0	0

ME-52

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या वेतनश्रेणीत असलेली पदे

अ. क्रमांक	पदनाम	प्राध्यापक Level (14) 144200-218200	सहयोगी प्राध्यापक Level (13 A) 131400-217100	सहायक अध्यापक Level 10/11/12 57700-182400 68900-205500 79800-211500	Designation 2017-2018	
१	२	३	४	५	६	
१.	अधिष्ठाता	...	२६	०	०	Dean
२.	शरीररचनाशास्त्र	...	२५	४८	८७	Anatomy
३.	शरीरक्रियाशास्त्र	...	२६	५७	८८	Physiology
४.	जीवभौतिकशास्त्र	...	०	०१	८	Biophysics
५.	जीवरसायनशास्त्र	...	२७	५२	७९	Biochemistry
६.	औषधशास्त्र	...	२५	५०	७३	Pharmacology
७.	विकृतीशास्त्र	...	२९	९४	१४०	Pathology
८.	सुक्ष्मजीवशास्त्र	...	२	५३	७१	Microbiology
९.	रोगप्रतिबंधक व सामाजिक औषध वैद्यक शास्त्र	२५	७६	९८		P. & S.M.
१०.	न्यायवैद्यकशास्त्र	...	२६	३३	५३	Forensic Medicine
११.	औषधवैद्यकशास्त्र	...	२९	८८	१५०	Medicine
१२.	शल्यचिकित्साशास्त्र	...	३२	९४	१४६	Surgery
१३.	प्रसूति व स्त्रीरोग शास्त्र	...	२७	७४	११९	Obste & Gaenecology
१४.	बाल रोगचिकित्साशास्त्र	...	२५	४९	७७	Paediatrician
१५.	बध्द्रीकरणशास्त्र	...	३२	८३	१२६	Anesthesiology
१६.	क्ष-किरणशास्त्र	...	२२	५६	७४	Radiology
१७.	अस्थिव्यंगोपचारशास्त्र	...	२४	४६	६८	Orthopedic Surgeon
१८.	नेत्रशल्यचिकित्साशास्त्र	...	२२	२८	४९	Ophthalmologist
१९.	कान, नाक, व घसा	...	२३	२३	३६	E. N. T.
२०.	मनोविकृतीशास्त्र	...	१८	१९	२७	Psychiatric
२१.	त्वचा व गुप्तरोग	...	२०	२०	३३	Skin & V. D.
२२.	क्षयरोगशास्त्र	...	१६	२१	३१	Tuberculosis
२३.	सुघटनशल्यचिकित्साशास्त्र	...	५	३	१०	Cardio Thoracic
२४.	मज्जातंतूशल्य	...	२	१०	१४	Neuro Surgery
२५.	ऊःशल्यचिकित्साशास्त्र	...	४	७	१५	Cardio Surgery
२६.	बालरोगशल्यचिकित्साशास्त्र	...	१	३	४	Paediatric Surgeon
२७.	मुत्रशल्यचिकित्सा	...	६	३	१०	Urology
२८.	मज्जातंतूशास्त्र	...	६	३	४	Neurology
२९.	मुत्रपिंड	...	४	१०	१०	Nephrology
३०.	कार्डीऑलॉजी	...	७	६	१८	Cardiology

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या वेतनश्रेणीत असलेली पदे - चालू

१	२	३	४	५	६	
३१.	रेडिओथेरेपी	...	०५	०८	१०	Radio Therapy
३२.	गॅस्ट्रोइन्टोलॉजी	...	२	४	५	Gastroentology
३३.	इंडोक्रीनोलॉजी	...	०१	०१	०२	Indocrinology
३४.	पेशीशास्त्र	...	००	००	०१	Cytology
३५.	प्रादेशिक रक्तपेढी	...	००	१२	१६	Regnal Blood Bank
३६.	नवजात अर्भके	...	१	५	६	Neo - Natal
३७.	आयसीसीयू	...	०१	०४	२३	ICCU
३८.	फीझिकल मेडीसीन अँड रिहॅबिलिटेशन	...	००	०१	००	Physical Medicine & Rehabilitation
३९.	सांख्यिक-नि-अधिव्याख्याता (सहा. प्राध्यापक)	००	००	००	२३	Statistician -cum-Lecturer
४०.	कृत्रिमदंतशास्त्र	...	०३	११	१९	Prosthetic Dentistry
४१.	दंतपरिवेष्टनशास्त्र	...	०३	०८	१३	Periodontia
४२.	मुखशल्यचिकित्साशास्त्र	...	०३	०७	१०	Oral Surgery
४३.	दंतशल्यशास्त्र	...	०३	०९	१६	Operative Dentistry
४४.	दंतव्यंगोपचारशास्त्र	...	०३	०६	०७	Orthodontia
४५.	दंतविकृती व अणुजीव	...	०३	०६	०७	Oral Pathology Bacteriology
४६.	बालदंतशास्त्र	...	०३	०६	०८	Pedodontia
४७.	मुखरोग निदान व क्ष-किरणशास्त्र	...	०३	०६	०८	Oral-diagnosis & Radiology
४८.	सामाजिक दंतशास्त्र	...	०३	०६	०७	Community Dentistry
४९.	दंतशास्त्र	...	१८	१५	२८	Dentistry
५०.	भौतिकोपचार शाळा	...	०१	०४	०५	P. T. & School
५१.	व्यवसायोपचार	०१	०४	०६	O. T. & School
५२.	एड्स निदान कक्ष	...	००	००	०२	Aids Diagnosis conter
५३.	जेरियाट्रिक	...	०१	०१	०१	Geriatric
	एकूण	...	५९४	११६०	१९४३	TOTAL

ME-54

पदे व त्यांची वेतन श्रेणी / POST AND THEIR PAY BANDS WITH GRADE PAY

अनु- क्रमांक	पदनाम	वेतन संरचना असुधारित	वेतन संरचना सुधारित	मंजूर पदे
१	२	३	४	५
१.	आयुक्त (वै. शि.)	...	संवर्गपद ---	संवर्गपद 1
२.	संचालक	...	37400-67000 8900	S-29 : 131100-216600 1
३.	अधीक्षक शुश्रुषासेवा	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 1
३ अ.	सह. संचालक (वैद्य.)	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 5
३ ब.	सह. संचालक (दंत)	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 1
४.	प्राचार्या शुश्रुषा	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 1
५.	अस्थिव्यंगोपचार शल्यचिकित्सक	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 3
६.	साथरोग तज्ञ	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 4
७.	निवासी शल्यचिकित्सक	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 0
८.	वैद्यकीय अधीक्षक	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 17
९.	नेत्र शल्यचिकित्सक	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 3
१०.	बधिरीकरण शास्त्रज्ञ	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 0
११.	क्षयरोग भिक्षक	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 0
१२.	क्ष-किरण शास्त्रज्ञ	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 0
१३.	आरोग्य वैद्यकीय अधिकारी	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 0
१४.	उप वैद्यकीय अधीक्षक	...	15600-39100 6600	S-23 : 67700-208700 0
१५.	अधिक्षीक अभियंता	...	37400-67000 5400	S-20 : 56100-177500 0
१६.	वैद्यकीय अभिलेख अधिकारी	...	37400-67000 5400	S-20 : 56100-177500 4
१७.	विशेष कार्य अधिकारी	...	37400-67000 5400	S-20 : 56100-177500 1
१८.	मुख्य प्रशासकीय अधिकारी	...	37400-67000 5400	S-20 : 56100-177500 22
१९.	संचालक व्यवसायोपचार तज्ञ	...	37400-67000 5400	S-20 : 56100-177500 0
२०.	अधीक्षक, भौतिकोपचार	...	37400-67000 5400	S-20 : 56100-177500 2
२१.	वरिष्ठ लेखाधिकारी	...	37400-67000 5400	S-20 : 56100-177500 1
२२.	नियंत्रक, लेखापरीक्षा व लेखा	...	37400-67000 5400	S-20 : 56100-177500 1
२३.	दंत शल्यचिकित्सक	...	37400-67000 5400	S-20 : 56100-177500 51
२४.	वैद्यकीय भिषक	...	9300-34800 5400	S-20 : 56100-177500 2
२५.	प्रबंधक बधिरीकरणशास्त्र	...	9300-34800 5400	S-20 : 56100-177500 4
२६.	सहाय्यक शल्यचिकित्सक विभागीय अवयव केंद्र	...	9300-34800 5400	S-20 : 56100-177500 0
२७.	कनिष्ठ नेत्र शल्य चिकित्सक	...	9300-34800 5400	S-20 : 56100-177500 0
२८.	वैद्यकीय अधिकारी	...	9300-34800 5400	S-20 : 56100-177500 222
२९.	सहाय्यक वैद्यकीय अधिकारी	...	9300-34800 5400	S-20 : 56100-177500 0
३०.	वरिष्ठ निवासी वैद्यकीय अधिकारी	...	9300-34800 5400	S-20 : 56100-177500 0
३१.	निवासी वैद्यकीय अधिकारी	...	9300-34800 5400	S-20 : 56100-177500 0
३२.	सहाय्यक निवासी वैद्यकीय अधिकारी	...	9300-34800 5400	S-20 : 56100-177500 0
३३.	सहाय्यक विकृती शास्त्रज्ञ	...	9300-34800 5400	S-20 : 56100-177500 2
३३ अ.	सायकॉलॉजीस्ट	...	9300-34800 5400	S-20 : 56100-177500 1
३३ ब.	रेडिएशन सेफ्टी ऑफिसर	...	9300-34800 5400	S-20 : 56100-177500 1

ME-55

पदे व त्यांची वेतन श्रेणी / POST AND THEIR PAY BANDS WITH GRADE PAY --Contd.

१	२	३	४	५		
३४.	रक्तसंक्रमण अधिकारी	...	9300-34800	5400	S-20 : 56100-177500	22
३५.	वरिष्ठ मज्जातंतू विकृती शास्त्रज्ञ	...	9300-34800	5400	S-20 : 56100-177500	0
३६.	प्रबंधक शल्यचिकित्सा	...	9300-34800	5400	S-20 : 56100-177500	2
३७.	अभिरक्षक	...	9300-34800	5400	S-20 : 56100-177500	2
३८.	महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा	...	9300-34800	5400	S-20 : 56100-177500	2
					अधिकारी, गट-अ	
३८ अ.	विधी अधिकारी	...	9300-34800	4600	S-16 : 44900-142400	3
३८ ब.	लेखा अधिकारी	...	9300-34800	4600	S-16 : 44900-142400	3
३९.	प्राध्यापक, शुश्रूषा	...	9300-34800	4600	S-16 : 44900-142400	3
४०.	अधिसेविका (७५० व त्यापेक्षा	...	9300-34800	4600	S-16 : 44900-142400	0
			जास्त बेडस्)			
४१.	अधिसेविका (५००-७५० बेडस्)	...	9300-34800	4600	S-16 : 44900-142400	96
४१अ.	स्वीय सहायक	...	9300-34800	4600	S-16 : 44900-142400	4
४२.	अभिरक्षक शरीररचना	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	9
४३.	जीव रसायन शास्त्रज्ञ	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	9
४४.	अभिरक्षक विकृती शास्त्रज्ञ	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	36
४५.	सहाय्यक अधिक्षक, भौतिकोपचार	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	1
४६.	औषधनिर्माता	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	24
४७.	औषधनिर्माण विषयक रसायन शास्त्रज्ञ	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	1
४८.	पेशीतत्र	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	3
४९.	सांख्यिकी	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	18
५०.	भौतिकशास्त्र वेत्ता	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	15
५१.	बुरशी शास्त्रज्ञ	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	1
५२.	सूक्ष्मजीवरसायन शास्त्रज्ञ	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	3
५३.	पोषणतज्ञ	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	1
५४.	जीव भौतिकशास्त्र	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	0
५५.	रसायनशास्त्रज्ञ	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	9
५६.	वैद्यकीय अभिलेख ग्रंथपाल	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	6
५७.	अवैद्यकीय संशोधन सहाय्यक	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	0
५८.	संशोधन सहाय्यक	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	2
५९.	लेखा व लेखा परीक्षा अधिकारी	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	3
६०.	प्रशासकीय अधिकारी	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	58
६१.	उद्यान अधिक्षक	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	1
६२.	सहा. सार्वजनिक आरोग्य अभियंता	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	2
६३.	विद्युत अभियंता	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	0
६४.	जीवयांत्रिक अभियंता	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	1
६५.	कनिष्ठ वैज्ञानिक अधिकारी	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	0
६६.	प्रसुती व बाल आरोग्य अधिकारी	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	0
६६ अ.	सहाय्यक लेखा अधिकारी	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	3
६६ ब.	बायोमेडिकल इंजिनियर	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	1

ME-56

पदे व त्यांची वेतन श्रेणी / POST AND THEIR PAY BANDS WITH GRADE PAY --Contd.

१	२	३	४	५		
६७.	वरिष्ठ क्ष किरण चित्रकार	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	3
६८.	क्ष किरण औषधनिर्माता	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	1
६९.	अणूजीव शास्त्र	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	1
७०.	उप प्रबंधक, क्ष किरण विभाग	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	0
७१.	मुख्य ग्रंथपाल	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	4
७२.	अधिसेविका	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	44
७३.	सहा. सार्व. आरोग्य अभियंता	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	1
७४.	अधिव्याता, शुश्रूषा संस्था	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	19
७५.	वरिष्ठ क्ष किरण चित्रकार	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	1
७६.	संशोधन सहाय्यक	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	1
७७.	वैद्यकीय अधिकारी	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	28
७८.	परिसेविका पाठ्यनिदेशक	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	0
७९.	चिकित्सालयीन पाठ्यनिदेशक	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	134
८०.	संचालकांचे स्वीय सहाय्यक लघुलेखक (उच्चश्रेणी)	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	41
८१.	संजीवन शास्त्रज्ञ	...	9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	5
८२.	पशुवैद्यकीय अधिकारी	...	(i) 9300-34800	4400	S-15 : 41800-132300	4
(for Veterinary Graduates)						
(i) 9300-34800 4300S-14 : 38600-122800						
(For others)						
८३.	सहाय्यक अधिसेविका	...	9300-34800	4300	S-15 : 38600-132300	70
८४.	कार्यालयीन अधिक्षक	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	124
८५.	शारिरीक संचालक	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	0
८६.	शारिरीक प्रशिक्षण निदेशक	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	6
८७.	शारिरीक निदेशक	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	1
८८.	क्वार्टर मास्टर	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	0
८९.	कारभारी	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	0
९०.	खरेदी अधिकारी	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	1
९१.	भांडार पडताळणी लिपिक	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	1
९२.	सांख्यिकी सहाय्यक	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	3
९३.	लेखापाल	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	6
९४.	वरिष्ठ शुश्रूषा लेखापाल	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	0
९५.	ग्रंथपाल	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	0
९६.	महाराष्ट्र वैद्यकी व आरोग्य सेवा गट-क	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	0
९७.	लघुलेखक (निम्नश्रेणी)	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	224

ME-57

पदे व त्यांची वेतन श्रेणी / POST AND THEIR PAY BANDS WITH GRADE PAY --Contd.

१	२	३	४	५		
९८.	परिसेविका/वॉर्ड मास्टर	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	1458
९९.	सार्वजनिक आरोग्य परिचारीका	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	94
१००.	बालरोग परिचारीका	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	52
१०१.	मानसोपचार परिचारीका	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	52
१०२.	वैद्यकीय समाजसेवक	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	184
१०३.	मनोरुग्ण समाजसेवक	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	1
१०४.	निवडश्रेणी औषनिर्माता	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	0
१०५.	भौतिकोपचार तज्ञ	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	26
१०६.	व्यवसायोपचार तज्ञ	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	35
१०७.	आहारतज्ञ	...	9300-34800	4300	S-14 : 38600-122800	27
१०८.	प्रोस्थेटिक्स	...	9300-34800	4300	S-13 : 35400-112400	2
१०९.	ऑडीओलॉजी व स्पीच थेरीपीस्ट	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1
११०.	ऑडीओलॉजी व स्पीच थेरीपीस्ट	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1
१११.	महिला अधिका	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	2
११२.	प्रमुख लिपिक	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1
११३.	भांडारपाल	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1
११४.	समाजसेवक	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1
११५.	गुप्तरोग समाजसेवक	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	0
११६.	आर्थोटीक्स	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	3
११७.	मुख्य तंत्रज्ञ/सी.टी.स्कॅन तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	32
११८.	वरिष्ठ औषध निर्माता	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	2
११९.	लेखापाल	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	4
१२०.	कारभारी	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	0
१२१.	प्रमुख लिपिक नि-राखपाल	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1
१२२.	वरिष्ठ सहाय्यक	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	180
१२३.	रोखपाल	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	3
१२४.	शुश्रुषा सहाय्यक	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	0
१२५.	अभिलेखापाल	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	5
१२६.	बालरोग समाज सेवक	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1
१२७.	टिचार फॉर डेफ/ऑडीयो मेटिक तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	7
१२८.	अधिपरिचारीका	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	10118
१२९.	परिचारीका प्रसविका	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	43
१३०.	सांख्यिकी सहाय्यक	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	9
१३१.	प्रयोगशाळा निदेश	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1
१३२.	कृत्रिम अवयव योजन तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	3
१३३.	क्ष किरण तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	245
१३४.	प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	867
१३५.	वरिष्ठ तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	5
१३५ अ.	रेडिओथेरेपी सिम्युलेटर	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1
१३५ ब.	मोल्डरूम टेक्नॉलॉजिस्ट	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1
१३५ क.	डोसिमेट्रिस	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1
१३५ ड.	टेक्नीकल सुपरवायझर	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1
१३५ इ.	वाचादोष तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1

ME-58

पदे व त्यांची वेतन श्रेणी / POST AND THEIR PAY BANDS WITH GRADE PAY --Contd.

१	२	३	४	५		
१३५ ई.	ऑप्टोमेट्री तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	0
१३५ फ.	द्रव निवेशन तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	0
१३५ ढ.	पटलेप तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	0
१३५ ग.	किरणोपचार तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	0
१३६.	अणू तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	7
१३७.	रक्तपेढी तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	32
१३८.	कोबॉल्ट तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	3
१३९.	वैद्यकीय अभिलेख तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	6
१४०.	इ.सी.जी. तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	50
१४१.	बी.सी.जी. तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	12
१४२.	तंत्रज्ञ सिल्व्हर रिकव्हरी	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	0
१४३.	इ.एन.टी. तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	1
१४४.	भौतिकशास्त्र तज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	2
१४५.	संग्रहालय अभिरक्षक	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	4
१४६.	विद्युत पर्यवेक्षक	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	3
१४७.	डायलिसिस तंत्रज्ञ	...	9300-34800	4200	S-13 : 35400-112400	8
१४८.	संग्रहालय-नि-सहाय्यक कलाकार	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	1
१४९.	कलाकार सहाय्यक	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	0
१५०.	कलाकार	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	16
१५१.	छायाचित्र कलाकार	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	5
१५२.	कलाकार -नि-छायाचित्रकार	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	8
१५३.	छायाचित्रकार-नि-कलाकार	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	18
१५४.	कलाकार छायाचित्रकार	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	0
१५५.	महिला वसतीगृह अधीक्षक	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	9
१५६.	वार्डन	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	4
१५७.	विद्युत वैद्यकीय तंत्रज्ञ	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	8
१५८.	नेत्रचिकित्सा सहाय्यक	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	6
१५९.	स्वागतकर्ता	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	1
१६०.	ग्रंथपाल	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	17
१६१.	सहाय्यक ग्रंथपाल	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	24
१६२.	अभिलेखपाल	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	6
१६३.	सुरक्षा अधिकारी	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	1
१६४.	सुरक्षा निरीक्षक	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	0
१६५.	औषध निर्माता	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	269
१६६.	मिश्रक	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	32
१६७.	ग्रंथपाल	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	0
१६८.	छायाचित्रकार	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	10
१६९.	प्रोस्थेटिक तंत्रज्ञ	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	3
१७०.	मोल्ड रुम तंत्रज्ञ	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	3
१७१.	विद्युत वैद्यकीय तंत्रज्ञ	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	0
१७२.	आर्थोटीक तंत्रज्ञ	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	3

ME-59

पदे व त्यांची वेतन श्रेणी / POST AND THEIR PAY BANDS WITH GRADE PAY --Contd.

१	२	३	४	५		
१७३.	दंत तंत्रज्ञ	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	35
१७४.	आरोग्य अनुशासक	...	5200-20200	2800	S-10 : 29200-92300	18
१७५.	वैद्यकी आरोग्य कार्यकर्ता	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	2
१७६.	स्वच्छता निरीक्षक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	62
१७७.	विद्युत तंत्रज्ञ	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	9
१७८.	मेडीकल केस वर्कर	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	2
१७९.	सहाय्यक कारभारी	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	5
१८०.	प्रमुख लिपिक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	6
१८१.	सहाय्यक लेखापाल	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	2
१८२.	वरिष्ठ लिपिक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	752
१८३.	शुल्क संचयन लिपिक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	1
१८४.	सहाय्यक भांडारपाल	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	1
१८५.	रोखपाल	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	3
१८६.	भांडारपाल	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	48
१८७.	शुश्रूषा लिपिक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	1
१८८.	द्वितीय लिपिक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	0
१८९.	जागतिक आरोग्य संघटना लिपिक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	0
१९०.	सहाय्यक रोखपाल	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	0
१९१.	पुनर्वसन सहाय्यक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	0
१९२.	सांख्यिकी सहाय्यक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	3
१९३.	लघुटंकलेखक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	84
१९४.	सहाय्यक शारिरीक प्रशिक्षण निदेशक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	3
१९५.	व्यवसाय मार्गदर्शक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	1
१९६.	सहाय्यक परिचारीका प्रसाविका	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	12
१९७.	आरोग्य प्रचारक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	10
१९८.	क्षयरोग आरोग्य प्रचारम	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	11
१९९.	इ.इ.जी. रेकॉर्डिस्ट	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	1
२००.	बी.सी.जी. टेक्निशियन	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	0
२०१.	सहाय्यक दंत तंत्रज्ञ	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	8
२०२.	कुशल तंत्रज्ञ	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	1
२०३.	दंत सहाय्यक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	5
२०४.	दंत परिचर	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	1
२०५.	स्वच्छता पर्यवेक्षक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	1
२०६.	आरोग्य उप निरीक्षक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	2
२०७.	दंत आरोग्य	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	41
२०८.	दंत आरोग्य परिचारीका	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	2
२०९.	सुक्ष्म छायाचित्रकार	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	2

ME-60

पदे व त्यांची वेतन श्रेणी / POST AND THEIR PAY BANDS WITH GRADE PAY --Contd.

१	२	३	४	५		
२१०.	प्रतिमानकार	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	7
२११.	प्राणीगृह पर्यवेक्षक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	1
२१२.	दुय्यम अवेक्षक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	1
२१३.	जोडणी-नि-मुद्रक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	1
२१४.	वीजतंत्री	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	20
२१५.	विद्युत यांत्रिकी	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	2
२१६.	गादी निर्जंतुकीकरण यंत्रचालक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	0
२१७.	प्रशिक्षित यांत्रिक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	1
२१८.	चालक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	0
२१९.	संग्रहालय सहाय्यक	...	5200-20200	2400	S-8 : 25500-81100	0
२२०.	वैद्यकीय सामाजिक कार्यकर्ता	...	5200-20200	2000	S-7 : 21700-69100	5
२२१.	समन्वय	...	5200-20200	2000	S-7 : 21700-69100	0
२२२.	दूरध्वनीचालक	...	5200-20200	2000	S-7 : 21700-69100	82
२२३.	सहाय्यक ग्रंथपाल	...	5200-20200	2000	S-7 : 21700-69100	10
२२४.	प्रसाविका	...	5200-20200	2000	S-7 : 21700-69100	4
२२५.	प्रयोगशाळा सहाय्यक	...	5200-20200	2000	S-7 : 21700-69100	576
२२६.	सहाय्यक प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ	...	5200-20200	2000	S-7 : 21700-69100	9
२२७.	क्ष किरण सहाय्यक	...	5200-20200	2000	S-7 : 21700-69100	50
२२८.	सहाय्यक तंत्रज्ञ	...	5200-20200	2000	S-7 : 21700-69100	2
२२९.	प्रभारी शस्त्रक्रियागृह	...	5200-20200	2000	S-7 : 21700-69100	0
२३०.	प्रोजेक्शनिस्ट	...	5200-20200	2000	S-7 : 21700-69100	1
२३१.	वीजतंत्री-नि-यांत्रिक	...	5200-20200	2000	S-7 : 21700-69100	2
२३२.	पोषकार	...	5200-20200	2000	S-7 : 21700-69100	2
२३३.	कल्याण कार्यकर्ता	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२३४.	वाहनचालक (उच्चश्रेणी)	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	198
२३५.	संग्रहालय सहाय्यक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	2
२३६.	अंधारखोली सहाय्यक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	52
२३७.	वस्त्रपाल	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	29
२३८.	गृहपाल	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	4
२३९.	वस्त्र व गृहपाल	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	30
२४०.	वस्त्र भांडारपाल	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	12
२४१.	सहाय्यक वस्त्रपाल	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	3
२४२.	अंध भौतिकोपचार तज्ञ	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२४३.	ग्रंथपाल सहाय्यक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	42
२४४.	प्राणीगृह सहाय्यक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२४५.	मूळ आरोग्य कार्यकर्ता	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	3
२४६.	कनिष्ठ लिपिक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1331

ME-61

पदे व त्यांची वेतन श्रेणी / POST AND THEIR PAY BANDS WITH GRADE PAY --Contd.

१	२	३	४	५		
२४७.	भांडारपाल	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	23
२४८.	अभिलेख लिपिक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	63
२४९.	टंकलेखक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	52
२५०.	लिपिक-नि-टंकलेखक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	296
२५१.	सांकेतिक लिपिक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	15
२५२.	गटरचना लिपिक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	12
२५३.	क्रीडा व वसतीगृह लिपिक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२५४.	नोंदणी लिपिक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	3
२५५.	दारुपरवाना लिपिक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	0
२५६.	बारनिशी लिपिक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२५७.	गृह व वस्त्रलिपिक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२५८.	प्रक्षेपक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	12
२५९.	बाह्यरुग्ण लिपिक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	15
२६०.	अभिलेखापाल	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२६१.	ग्रंथीसूचीकार	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	10
२६२.	दूरध्वनी लिपिक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२६३.	स्वागत लिपिक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	16
२६४.	रुग्णवाहिका चालक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	29
२६५.	चालक/बस चालक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	0
२६६.	वाहक-नि-स्वच्छक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	4
२६७.	वाहक-नि-वीजतंत्री	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	4
२६८.	सहाय्यक वस्त्रपाल	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२६९.	अंध मालीशवाला	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	3
२७०.	शस्त्रक्रियागृह सहाय्यक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	58
२७१.	पशुवैद्यकीय मिश्रक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२७२.	गॅस प्लँट ऑपरेटर	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	4
२७३.	काच फुगारी	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२७४.	एअर कंडीशन प्लँट ऑपरेटर	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	2
२७५.	उपकरणे यांत्रिकी	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	4
२७६.	सुतार	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	29
२७७.	सहाय्यक सुतार	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	4
२७८.	कनिष्ठ तंत्रज्ञ	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	2
२७९.	बाष्पपात्र परिचर	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	2
२८०.	कातारी-नि-जोडारी	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२८१.	जोडारी	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	9
२८२.	यांत्रिकी	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	4
२८३.	नळ कारागीर	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	18
२८४.	नळ कारागीर-नि-यांत्रिक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	0

ME-62

पदे व त्यांची वेतन श्रेणी / POST AND THEIR PAY BANDS WITH GRADE PAY --Contd.

१	२	३	४	५		
२८५.	लोहार/सांधता	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	8
२८६.	सांधता व विद्युत लेपक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	0
२८७.	जोडारी मेस्त्री/लाकूड कारागीर	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	2
२८८.	शिंपी	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	44
२८९.	तारतंत्री/विद्युत यांत्रिकी-नि-जोडारी	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	5
२९०.	प्रभारक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२९१.	रंगारी	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	4
२९२.	विद्युत-नि-यांत्रिकी	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	4
२९३.	चर्मकार	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	4
२९४.	तांबट	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
२९५.	शूमेकर	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	7
२९६.	लिम्ब मेकर	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	0
२९७.	इनस्ट्रुमेंट मेकर	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	0
२९८.	चर्मकार	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	0
२९९.	सुरक्षा सहाय्यक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	0
३००.	मोजणीदार	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
३०१.	प्रयोगशाळा परिचर	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	254
३०२.	व्रणोपचार	...	5200-20200	1800	S-5 : 18000-56900	23
३०३.	शस्त्रक्रियागृह सहाय्यक	...	5200-20200	1800	S-5 : 18000-56900	0
३०४.	मसाजवाला	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	3
३०५.	अंध मसाजवाला	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	3
३०६.	अंध भौतिककोपचार तज्ञ	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	0
३०७.	मालीशवाला-नि-भौतिकोपचारतज्ञ	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	0
३०८.	इंजिनचालक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	1
३०९.	शिपाई-नि-चालक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	0
३१०.	जनित्रचालक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	8
३११.	गॅस प्लॅट ऑपरेटर	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	8
३१२.	प्लॅट ऑपरेटर	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	0
३१३.	भांडार सेवक	...	5200-20200	1900	S-6 : 19900-63200	0
३१४.	सहाय्यक शस्त्रक्रियागृह परिचर	...	5200-20200	1800	S-5 : 18000-56900	92
३१५.	व्रणोपचारक	...	5200-20200	1800	S-5 : 18000-56900	11
३१६.	प्रमुख स्वयंपाकी	...	5200-20200	1800	S-5 : 18000-56900	9
३१७.	शस्त्रक्रियागृह सहाय्यक	...	5200-20200	1800	S-5 : 18000-56900	84
३१८.	गॅस प्लॅट ऑपरेटर	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	6
३१९.	सहाय्यक गॅस प्लॅट ऑपरेटर	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	1
३२०.	मालीशवाला	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	2
३२१.	व्रणोपचारक	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	37

ME-63

पदे व त्यांची वेतन श्रेणी / POST AND THEIR PAY BANDS WITH GRADE PAY --Contd.

१	२	३	४	५		
३२२.	वरिष्ठ स्वयंपाकी	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	9
३२३.	स्वयंपाकी	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	212
३२४.	प्रमुख स्वयंपाकी	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	7
३२५.	गादी दुरुस्ती करणारा	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	0
३२६.	विणकर	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	1
३२७.	मुकादम	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	26
३२८.	उद्वाहन चालक	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	27
३२९.	जमादार	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	4
३३०.	कनिष्ठ जमादार	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	4
३३१.	दफ्तरी	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	24
३३२.	पिंजारी	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	4
३३३.	न्हावी	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	55
३३४.	केनमन	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	0
३३५.	पोषकार	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	0
३३६.	शिंपी	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	12
३३७.	यांत्रिकी	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	0
३३८.	रेकॉर्ड सप्लायर	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	1
३३९.	प्रमुख धोबी	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	19
३४०.	प्रमुख जमादार	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	2
३४१.	नाईक	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	11
३४२.	प्रमुख शिलाई	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	12
३४३.	तेलवाला	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	14
३४४.	वॉशरमन	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	0
३४५.	मनोरुग्ण परिचर	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	0
३४६.	आगवाला	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	3
३४७.	दाया	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	1
३४८.	प्रशिक्षित दाया	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	0
३४९.	मेस्त्री-नि-सुतार	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	1
३५०.	सहाय्यक जमादार	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	6
३५१.	स्वच्छता हवालदार	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	2
३५२.	प्रमुख बटलर	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	5
३५३.	लॉन्ड्री ऑपरेटर	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	21
३५४.	शुश्रुषा सहाय्यक	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	0
३५५.	शुश्रुषा ऑर्डर्ली	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	2
३५६.	प्रमुख परिचर	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	2
३५७.	लुनाटीक परिचर	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	0
३५८.	उद्वाहन चालक	...	4440-7440	1600	S-3 : 16600-52400	36

ME-64

पदे व त्यांची वेतन श्रेणी / POST AND THEIR PAY BANDS WITH GRADE PAY --Contd.

१	२	३	४	५		
३५९.	नामिक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	21
३६०.	धोबी	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	31
३६१.	संदेशवाहक-नि-लॉन्ड्रीयर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	0
३६२.	अंधारखोली परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	24
३६३.	प्रयोगशाळा परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	389
३६४.	प्रयोगशाळा सहाय्यक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	1
३६५.	प्रयोगशाळा सेवक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	163
३६६.	डिसेक्शन हॉल परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	1
३६७.	डिसेक्शन रुम परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	13
३६८.	दवाखाना सेवक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	35
३६९.	पोस्ट मॉर्टेम रुम परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	22
३७०.	पोस्ट मॉर्टेम सेवक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	16
३७१.	परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	66
३७२.	क्षयरोग क्लिनिक सेवक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	2
३७३.	सहाय्यक, रक्तपेढी	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	2
३७४.	हिवताप प्रतिबंधक परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	4
३७५.	दवाखाना परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	2
३७६.	कक्ष सेवक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	1926
३७७.	स्टोअर बॉय	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	16
३७८.	कक्ष सेवक, कक्ष आया, महिला आया	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	105
३७९.	बटलर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	40
३८०.	वसतीगृह सेवक/मेस सेवक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	52
३८१.	सहस्वयंपाकी	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	140
३८२.	सहाय्यक बटलर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	9
३८३.	स्वयंपाकी सेवक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	7
३८४.	टेबल परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	3
३८५.	सेवक संग्रहालय परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	2
३८६.	रुग्णपट वाहक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	41
३८७.	क्ष किरण सेवक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	36
३८८.	मसालजी	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	2
३८९.	बाष्पपात्रचालक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	1
३९०.	दूरध्वनी परिचर सेवक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	2
३९१.	दूरध्वनी संदेशवाहक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	3
३९२.	रुग्णवाहिका परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	2

ME-65

पदे व त्यांची वेतन श्रेणी / POST AND THEIR PAY BANDS WITH GRADE PAY --Contd.

१	२	३	४	५		
३९३.	रुग्णवाहिका स्वच्छक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	2
३९४.	प्राणी गृहपाल	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	9
३९५.	प्राणी परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	12
३९६.	सुरक्षा रक्षक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	9
३९७.	चौकीदार	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	203
३९८.	पुस्तक वाहक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	8
३९९.	स्वच्छक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	9
४००.	सफाईगार	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	2576
४०१.	चिकित्सा विभाग स्वच्छक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	1
४०२.	फराश	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	16
४०३.	पाणीवाला	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	5
४०४.	बाह्यरुग्ण विभाग सेवक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	34
४०५.	अपघात स्वच्छक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	6
४०६.	स्कॅव्हेजर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	4
४०७.	स्वच्छता सेवक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	15
४०८.	दंत परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	1
४०९.	गॅंगमन	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	0
४१०.	हाकारी	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	0
४११.	माळी	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	60
४१२.	ग्राऊंडमॅन	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	1
४१३.	शिपाई-नि-माळी	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	12
४१४.	मदतनीस	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	5
४१५.	पंपड्युटी सेवक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	4
४१६.	स्वीच बोर्ड परिचर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	1
४१७.	शिपाई-नि-सुतार	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	1
४१८.	रामोशी/कामाठी	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	13
४१९.	श्रॉफ	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	1
४२०.	जागतिक आरोग्य संघटना शिपाई	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	1
४२१.	शिपाई	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	396
४२२.	संदेशवाहक	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	7
४२३.	हमाल/मजूर	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	152
४२४.	टी बॉय/टेबल बॉय	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	3
४२५.	गेम बॉय/फॅन्टी बॉय	...	4440-7440	1300	S-1 : 15000-47600	0

ME-66

3. आयुष संचालनालय
3. DIRECTORATE OF AYUSH

३. आयुष संचालनालय आयुर्वेदीक व युनानी औषधी पध्दती

(एक) प्रास्ताविक :

संचालनालय आयुष या विभागांतर्गत आयुर्वेद, युनानी, होमिओपॅथी, योगा, सिद्ध या शासनमान्य चिकित्सा व औषध उपचार पद्धतीचा समावेश आणि नियंत्रण आहे. आयुर्वेद संचालनालयाचे विभाग प्रमुख हे संचालक असून त्यांना सहायक संचालक (आयुर्वेद) (वर्ग-२), व उपसंचालक (होमिओपॅथी) (वर्ग-१), सहाय्यक संचालक आयुर्वेद, (वर्ग-२) मुख्य प्रशासन अधिकारी, (वर्ग - १), प्रशासकीय अधिकारी, (वर्ग-२), लेखा अधिकारी (वर्ग - २) व सहाय्यक लेखा अधिकारी (वर्ग-३) हे संचालनालयाच्या कामकाजात सहाय्य करतात. मुंबई, पुणे व नागपूर येथे प्रत्येकी एक अशी ३ सहाय्यक आयुर्वेद संचालकाची कार्यालये कार्यरत असून ते प्रादेशिक कार्यालय प्रमुख म्हणून काम करतात. या व्यतिरिक्त पुण्याच्या ससून सर्वोपचार रुग्णालयांमध्ये २० रुग्णांची सोय असलेल्या आयुर्वेदिक संशोधन कक्षासाठी एक निवासी वैद्यकीय अधिकारी असून रा. आ. पोदार महाविद्यालय, मुंबई येथे, तसेच नागपूर, नांदेड व उस्मानाबाद येथील शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, व संलग्नीय रुग्णालयाचे कामकाज पाहण्याकरीता चार कार्यालय प्रमुख (अधिष्ठाता) आहेत.

आयुर्वेदीय, युनानी निसर्गोपचार व योगा पध्दती आणि होमिओपॅथी औषधोपचार या संबंधीचे शिक्षण व संशोधन याबाबतचे सर्व काम या संचालनालयाचे अखत्यारीत येते.

स्थूलमानाने संचालनालयाचे क्रियाशील कार्यक्रम खालील प्रमाणे आहेत :-

(१) आयुर्वेद, युनानी व होमिओपॅथी :- निसर्गोपचार व योगा औषधी पध्दती बद्दलचे शिक्षण :- भारतीय औषधांच्या मध्यवर्ती मंडळाने तयार केलेला बी. ए. एम्. एस्. (आयुर्वेदाचार्य) हा अभ्यासक्रम शिकवीत असलेली मुंबई, नांदेड, नागपूर व उस्मानाबाद येथे प्रत्येकी एक अशी एकूण चार शासकीय आयुर्वेदिक महाविद्यालये व १६ खाजगी अनुदान प्राप्त आयुर्वेद महाविद्यालये आहेत. तसेच बी. यू. एम्. एस. हा पदवी अभ्यासक्रम चालविणारे तीन युनानी अनुदान प्राप्त महाविद्यालये आहेत. तसेच ३ खाजगी विना अनुदान युनानी महाविद्यालय व ६० खाजगी विना अनुदान आयुर्वेदिक महाविद्यालये आहेत या व्यतिरिक्त एकूण ५६ खाजगी होमिओपॅथीक महाविद्यालये आहेत. शासकीय व खाजगी आयुर्वेद, युनानी, होमिओपॅथीक महाविद्यालयांची संख्या व त्यांची विद्यार्थी प्रवेश क्षमता खालील प्रमाणे दर्शविली आहे. -

महाविद्यालयाचे नांव	संख्या	प्रवेश
१. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालये	...	५ ५६३
२. खाजगी आयुर्वेद अनुदानित महाविद्यालये.	१६	११४९
३. खाजगी अनुदानित युनानी महाविद्यालये	३	१८०
४. खाजगी विना अनुदान युनानी महाविद्यालये.	४	२३०
५. खाजगी विना अनुदान आयुर्वेदिक महाविद्यालये.	६०	४१७०
६. खाजगी विना अनुदानित होमिओपॅथीक महाविद्यालये	५६	४३०१
	१४४	१०५९३

या शिवाय पदव्युत्तर अभ्यासक्रम रा. आ. पोदार वैद्यक महाविद्यालय, मुंबई तसेच शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, नांदेड नागपूर व उस्मानाबाद येथे सुरु आहेत.

(२) वैद्यकीय सहाय्य :- शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालयांशी संलग्न असलेली मुंबई, नागपूर, नांदेड व उस्मानाबाद येथे प्रत्येकी एक अशी एकूण चार शासकीय रुग्णालये आहेत. पुणे येथील ससून सर्वसाधारण सर्वोपचार रुग्णालयामध्ये २० रुग्णशय्या असलेला एक आयुर्वेदीय संशोधन कक्ष देखील आहे. खाजगी व्यवस्थापनाने चालविलेली शासन सहाय्यित शैक्षणिक संस्थांशी संलग्न असलेली एकूण १६ आयुर्वेदिक रुग्णालये व ३ युनानी रुग्णालये आहेत या व्यतिरिक्त विलेपार्ले, मुंबई येथे एक शासकीय होमिओपॅथिक रुग्णालय आहे.

शासकीय अनुदानित व विना अनुदानित आयुर्वेदिक, युनानी, होमिओपॅथी रुग्णालयांची व रुग्णशय्यांची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

रुग्णालये	संख्या	रुग्ण-शय्यांची संख्या
१. शासकीय आयुर्वेदिक रुग्णालये	...	५ ८५०
२. ससून रुग्णालयातील २० खाटांचा संशोधन कक्ष. पुणे.	१	२०
३. आयुर्वेदिक अनुदानित रुग्णालये	...	१६ १७२८
४. युनानी अनुदानित रुग्णालये	...	३ २६५
५. युनानी विना अनुदानित रुग्णालये	...	४ ४००
६. शासकीय होमिओपॅथिक रुग्णालये	...	१ ३०
७. खाजगी होमिओपॅथिक रुग्णालये	...	५६ २१२७
८. विना अनुदानित (आयु.) रुग्णालये	...	६० ५८००
		१४६ ११२२०

(३) सहाय्यक अनुदान.- एकूण १६ खाजगी आयुर्वेदीय संस्था व तीन युनानी संस्था यांना सहाय्यक अनुदान दिले जाते.

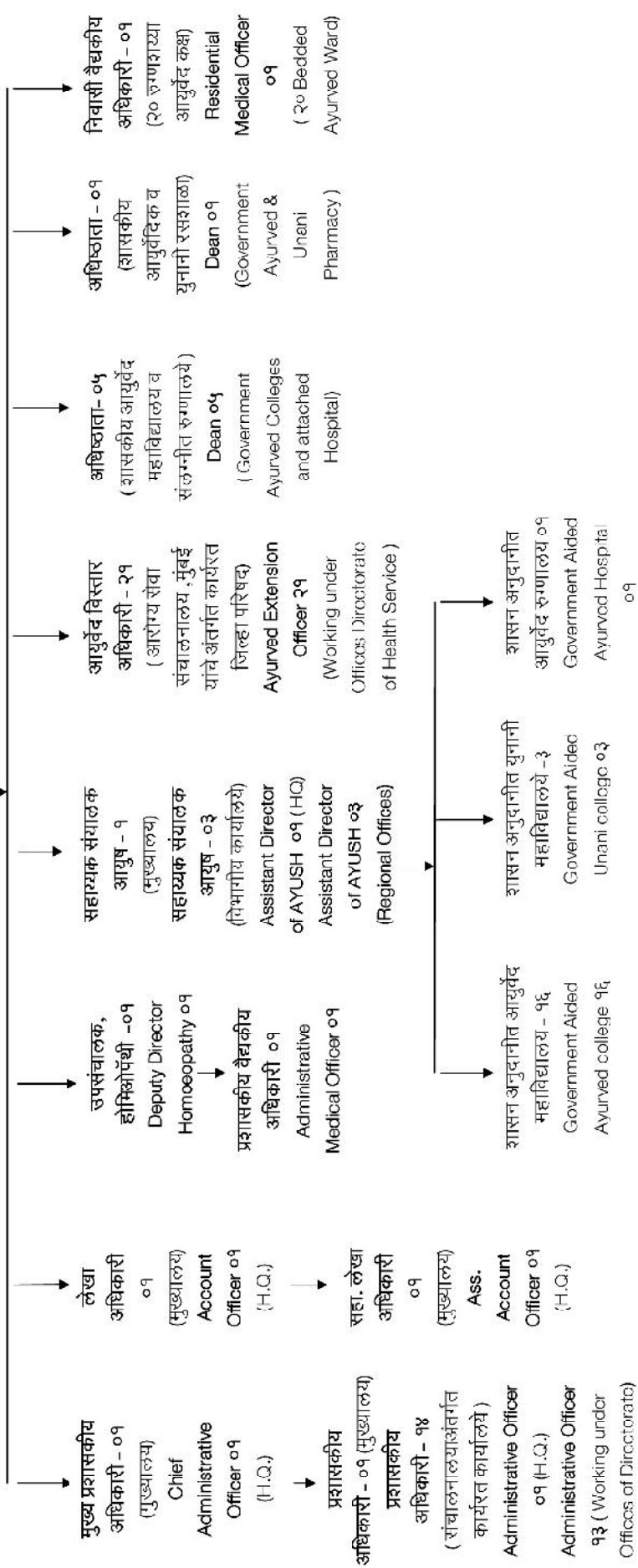
(४) आयुर्वेदीय व युनानी औषधांची निर्मिती - शासकीय आयुर्वेदीय रुग्णालये, जिल्हा परिषदांकडे कार्यान्वित असलेले आयुर्वेदीय व युनानी दवाखाने व कामगार राज्य विमा योजनेत पुरविण्यासाठी नांदेड येथील शासकीय आयुर्वेदीय व युनानी रसशाळेमध्ये औषधे तयार केली जातात.

(५) आयुर्वेदामध्ये संशोधन - केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार राज्यात वनौषधीची लागवड व त्यापासून औषध निर्मिती करणे यासाठी महाराष्ट्र राज्य औषधी वनस्पती मंडळ सन २००२-२००३ पासून कार्यान्वीत करण्यात आले होते. परंतु दि. १-४-२००५ पासून सदर वनस्पती मंडळ शा. नि. वै. शि. व औ. द्र. वि. क्र. आयुसे - २००१ /७५०/सीआर १७१/०१/आयु-१, दि. २१-८-०४ अन्वये कृषी व जलसंधारण विभाग, पुणे यांच्याकडे स्थानांतरीत करण्यात आले आहे. त्यानंतर शा. नि. वै. शि. व औ. द्र. वि. क्र. आयुसे - २००५/सीआर-२०१/०४/आयु-१, दि. १-१०-०५ अन्वये सदर कार्यालयातील पदे आयुर्वेद संचालनालय मुंबई व रा. आ. पोदार वैद्यक महाविद्यालय, मुंबई या कार्यालयाचे आस्थापनेवर सामावून घेण्यात आलेली आहेत.

आयुष संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांची प्रशासकीय मांडणी
ADMINISTRATIVE SET-UP OF THE DIRECTORATE OF AYUSH, MAHARASHTRA STATE, MUMBAI

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय (MEDICAL EDUCATION & DRUG DEPARTMENT)
 आयुष, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन (HON'BLE COMMISSIONER, MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH)

संचालक आयुष (DIRECTOR AYUSH)

१. आयुर्वेद, होमिओपॅथी व युनानी अभ्यासक्रम शिकविणाऱ्या महाविद्यालयांची सन २०२१-२०२२ ची स्थिती.

अ. नु.	महाविद्यालयाचे नाव	शिकविल्या जाणाऱ्या अभ्यासक्रमाचे नाव		भा.चि.के.प./के.हा.प.यांची मान्यता नसलेल्या अभ्यासक्रमांची संख्या	
		पदवी	पदव्युत्तर	पदवी	पदव्युत्तर
१	२	३	४	५	६
१.	रा. आ. पोदार वैद्यक महाविद्यालय, वरळी, मुंबई	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
२.	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, उस्मानाबाद	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
३.	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, नागपूर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
४.	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, नांदेड	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
५.	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, जळगांव	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
६.	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, बारामती	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
७.	श्रीमती. के. जी. मित्तल आयुर्वेद महाविद्यालय, चर्नीरोड, मुंबई	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
८.	ए. व्ही. पी. मंडळाचे आयुर्वेद महाविद्यालय, सायन	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
९.	भाईसाहेब सावंत आयुर्वेद महाविद्यालय, सावंतवाडी	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
१०.	अष्टांग आयुर्वेद महाविद्यालय, सदाशिवपेठ, पुणे	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
११.	टिळक आयुर्वेद महाविद्यालय, रास्तापेठ,	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
१२.	आर्यांग वैद्यक महाविद्यालय, सातारा	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
१३.	वसंतदादापाटील आयुर्वेद महाविद्यालय, सांगली	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
१४.	शेठ गोविंदरावजी आयुर्वेद महाविद्यालय, सोलापूर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
१५.	गंगाधरशास्त्री गुणे आयुर्वेद महाविद्यालय, अहमदनगर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
१६.	आयुर्वेद महाविद्यालय, पंचवटी, नाशिक	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
१७.	के. व्ही. टी. आर. आयुर्वेद महाविद्यालय, धुळे	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
१८.	श्री आयुर्वेद महाविद्यालय, नागपूर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
१९.	श्री गुरुदेव आयुर्वेद महाविद्यालय, अमरावती	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
२०.	विदर्भ आयुर्वेद महाविद्यालय, अमरावती	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
२१.	आर. टी. आयुर्वेद महाविद्यालय, अकोला	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
२२.	डी. एम. एम. आयुर्वेद महाविद्यालय, यवतमाळ	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
२३.	सुमितभाई शाह आयुर्वेद महाविद्यालय, हडपसर, पुणे	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
२४.	डी. वाय. पाटील आयुर्वेद महाविद्यालय, पिंपरी, पुणे	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
२५.	वाय. एम. टी. आयुर्वेद महाविद्यालय, खारघर, नवीमुंबई	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
२६.	बी. आर. हरणे आयुर्वेद महाविद्यालय, वांगणी, जि. ठाणे	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
२७.	नालासोपारा आयुर्वेद महाविद्यालय, नालासापोरा	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
२८.	एम. ई. एस. आयुर्वेद महाविद्यालय, रत्नागिरी	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-

१	२	३	४	५	६
२९.	पी. डी. ए. एस. महाविद्यालय, निगडी, पुणे	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
३०.	बी. एस. डी. आयुर्वेद महाविद्यालय, हवेली, पुणे	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
३१.	भीमाशंकर आयुर्वेद महाविद्यालय, आंबेगाव, पुणे	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
३२.	आयुर्वेद महाविद्यालय, वडगांव, कोल्हापूर	बी.ए.एम.एस.		-	-
३३.	यशवंत आयुर्वेद महाविद्यालय, कोडोली, कोल्हापूर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
३४.	केदारी रेडकर महाविद्यालय, गडहिंग्लज, कोल्हापूर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
३५.	डॉ. दिपक पाटील आयुर्वेद महाविद्यालय, पन्हाळा, कोल्हापूर	बी.ए.एम.एस.		-	-
३६.	श्री. आण्णासाहेब डांगे आयुर्वेद महाविद्यालय, वाळवा, सांगली	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
३७.	लोकनेते राजारामबापूपाटील आयुर्वेद महाविद्यालय, वाळवा, सांगली	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
३८.	रुरल आयुर्वेद महाविद्यालय आणि रीसर्च सेंटर, मायणी, खटाव, सातारा	बी.ए.एम.एस.		-	-
३९.	डॉ. जे. जे. मगदूम आयुर्वेद महाविद्यालय, शिरोलरोड, कोल्हापूर	बी.ए.एम.एस.		-	-
४०.	श्रीसप्तश्रुंगी आयुर्वेद महाविद्यालय, पंचवटी, नाशिक	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
४१.	प्रवरा आयुर्वेद महाविद्यालय, अहमदनगर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
४२.	श्री. व्ही. एन. एच. टी. आयुर्वेद महाविद्यालय, अहमदनगर	बी.ए.एम.एस.		-	-
४३.	संगम सेवाभावी ट्रस्ट आयुर्वेद महाविद्यालय, अहमदनगर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
४४.	सिध्द कला आयुर्वेद महाविद्यालय, अहमदनगर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
४५.	के. सी. अजमेरा आयुर्वेद महाविद्यालय, धुळे	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
४६.	इंदिरागांधी, मेमोरियल फाऊंडेशन डी. एस. नाईक, आयुर्वेद महाविद्यालय, धुळे	बी.ए.एम.एस.		-	-
४७.	के. डी. एम. जी. आयुर्वेद महाविद्यालय, जळगांव	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
४८.	चैतन्य आयुर्वेद महाविद्यालय, भुसावळ, जळगांव	बी.ए.एम.एस.		-	-
४९.	के. डी. एम. जी. आयुर्वेद महाविद्यालय, जळगांव	बी.ए.एम.एस.		-	-
५०.	अश्विन ग्रामीण आयुर्वेद महाविद्यालय, अहमदनगर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
५१.	SMBTA आयुर्वेद महाविद्यालय, इगतपुरी, नाशिक	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
५२.	मातोश्री आसराबाई दराडे आयुर्वेद महाविद्यालय, येवला, नाशिक	बी.ए.एम.एस.		-	-
५३.	श्री साई आयुर्वेद महाविद्यालय, बारशी, सोलापूर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
५४.	स्वामी विवेकानंद आयुर्वेद महाविद्यालय, अहमदनगर	बी.ए.एम.एस.		-	-
५५.	भाऊसाहेब मुळक आयुर्वेद महाविद्यालय, नंदनवन, नागपूर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-

१	२	३	४	५	६
५६.	श्रीमती शालीनीताई मेघे आयुर्वेद महाविद्यालय, भंडारा	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
५७.	महादेवराव शिवणकर आयुर्वेद महाविद्यालय, गोंदिया	बी.ए.एम.एस.		-	-
५८.	ग्रामिण आयुर्वेद महाविद्यालय, पातूर, अकोला	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
५९.	आयुर्वेद महाविद्यालय/ रुग्णालय, पुसद, यवतमाळ	बी.ए.एम.एस.		-	-
६०.	एस. आर. चुणावाले आयुर्वेद महाविद्यालय, बुलढाणा	बी.ए.एम.एस.		-	-
६१.	ज्युपिटर आयुर्वेद महाविद्यालय, नागपुर	बी.ए.एम.एस.		-	-
६२.	के. आर. पांडव आयुर्वेद महाविद्यालय, नागपूर	बी.ए.एम.एस.		-	-
६३.	एम. यु. पी. एस. (महिला उत्कर्ष) आयुर्वेद महाविद्यालय, वाशिम	बी.ए.एम.एस.		-	-
६४.	श्रीमती. विमलादेवी आयुर्वेदिक महाविद्यालय, चंद्रपूर	बी.ए.एम.एस.		-	-
६५.	आनंदी शिक्षण प्रसारक मंडळाचे आयुर्वेद महाविद्यालय, मु. सागवण, बुलढाणा	बी.ए.एम.एस.		-	-
६६.	डॉ. आर. एन. लाहोटी आयुर्वेद महाविद्यालय, मु. सुलतानपूर, लोणार, बुलढाणा	बी.ए.एम.एस.		-	-
६७.	डॉ. राजेंद्र गोडे आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय- संशोधन केंद्र, अमरावती	बी.ए.एम.एस.		-	-
६८.	भाऊसाहेब मुळक आयुर्वेद महाविद्यालय, बुटीबोरी, नागपुर	बी.ए.एम.एस.		-	-
६९.	छत्रपती शाहू महाराज आयुर्वेद महाविद्यालय, कांचनवाडी, औरंगाबाद	बी.ए.एम.एस.		-	-
७०.	रामराव पाटील आयुर्वेद महाविद्यालय, पुर्णा, परभणी	बी.ए.एम.एस.		-	-
७१.	बबुरान कै विडल काळे आयुर्वेद महाविद्यालय, लातूर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
७२.	धन्वंतरी आयुर्वेद महाविद्यालय, उदगीर, जि. लातूर	बी.ए.एम.एस.		-	-
७३.	आदित्य आयुर्वेद महाविद्यालय, बीड	बी.ए.एम.एस.		-	-
७४.	सौ. शांतादेवी वेदप्रकाश पाटील आयुर्वेद महाविद्यालय, हिंगोली	बी.ए.एम.एस.		-	-
७५.	यशवंतराव चव्हाण आयुर्वेद महाविद्यालय, औरंगाबाद	बी.ए.एम.एस.		-	-
७६.	वेदप्रकाश डॉ.पाटील आयुर्वेद महाविद्यालय, जालना	बी.ए.एम.एस.		-	-
७७.	दत्ता मेघे आयुर्वेदिक कॉलेज, वानाडोंगरी, हिंगणारोड, नागपूर	बी.ए.एम.एस.		-	-
७८.	आनंद आयुर्वेदिक महाविद्यालय, वैजापूर, औरंगाबाद	बी.ए.एम.एस.		-	-
७९.	संत गजानन महाराज आयुर्वेद महाविद्यालय, महागाव, गडहिंगलज, कोल्हापूर.	बी.ए.एम.एस.		-	-
८०.	आयडियल आयुर्वेद महाविद्यालय, वाडा, पालघर	बी.ए.एम.एस.	आयु-वाचस्पती	-	-
८१.	श्रीमती. सी. एम. पटेल होमिओपॅथिक महाविद्यालय, मुंबई	बी.एच.एम.एस.		-	-
८२.	वाय. एम. टी. होमिओपॅथिक महाविद्यालय, खारघर, नवी मुंबई	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
८३.	जनसेवा मंडळाचे साई होमिओपॅथिक महाविद्यालय, भिवंडी, ठाणे.	बी.एच.एम.एस.		-	-
८४.	कोकण एज्युकेशन सो. विरार होमिओपॅथिक महाविद्यालय, विरार, ता. वसई, जि. पालघर	बी.एच.एम.एस.		-	-
८५.	कोकण एज्युकेशन सो. केलुस्कर होमिओपॅथिक महाविद्यालय, अलिबाग, रायगड	बी.एच.एम.एस.		-	-

१	२	३	४	५	६
८६.	लोकनेते अॅड. दत्ता पाटील होमिओ महाविद्यालय, वेंगुर्ला, सिंधुदुर्ग	बी.एच.एम.एस.		-	-
८७.	दापोली होमिओपॅथिक महाविद्यालय, रत्नागिरी	बी.एच.एम.एस.		-	-
८८.	धोंडुमामा साठे होमिओपॅथिक महाविद्यालय, पुणे	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती		
८९.	लोकमान्य होमिओपॅथिक महाविद्यालय, चिंचवड, पुणे	बी.एच.एम.एस.		-	-
९०.	डी. वाय. पाटील होमिओपॅथी महाविद्यालय, पिंपरी, चिंचवड	बी.एच.एम.एस.		-	-
९१.	अनंतराव कणसे होमिओपॅथिक महाविद्यालय, जि. पुणे	बी.एच.एम.एस.		-	-
९२.	सावकार होमिओपॅथी महाविद्यालय, देगांवरोड, सातारा	बी.एच.एम.एस.		-	-
९३.	महालक्ष्मी होमिओपॅथी महाविद्यालय, जावळी, सातारा	बी.एच.एम.एस.		-	-
९४.	गुलाबराव पाटील होमिओपॅथी महाविद्यालय, जि. सांगली	बी.एच.एम.एस.		-	-
९५.	आर. आर.पाटील होमिओपॅथिक महाविद्यालय, संशोधन केंद्र, सांगली	बी.एच.एम.एस.		-	-
९६.	नुतन होमिओपॅथी महाविद्यालय, कवठे महांकाळ, सांगली	बी.एच.एम.एस.		-	-
९७.	डॉ.जे.जे.मगदूम होमिओपॅथी महाविद्यालय, जयसिंगपूर, कोल्हापूर	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
९८.	एस. जे. पी. एस. चे, होमिओपॅथी महाविद्यालय, कोल्हापूर	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
९९.	वेणूताई यशवंतराव चव्हाण, होमिओपॅथी महाविद्यालय, कोल्हापूर	बी.एच.एम.एस.		-	-
१००.	ई. बी. गडकरी होमिओपॅथी महाविद्यालय, गडहिंग्लज, कोल्हापूर	बी.एच.एम.एस.		-	-
१०१.	के. सौ. हौसाबाई होमिओपॅथी महाविद्यालय, ता. शिरोळ, कोल्हापूर	बी.एच.एम.एस.		-	-
१०२.	गांधीनाथा रंगजी होमिओपॅथी महाविद्यालय, सोलापूर	बी.एच.एम.एस.		-	-
१०३.	पी. एस. पी. एम. महिला होमिओपॅथिक महाविद्यालय, सोलापूर (फक्त महिलांसाठी)	बी.एच.एम.एस.		-	-
१०४.	मोतीवाला होमिओपॅथी महाविद्यालय, नाशिक	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१०५.	श्रीमती के. बी. आबड होमिओपॅथी महाविद्यालय, चांदवड, नाशिक	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१०६.	धन्वंतरी होमिओपॅथी महाविद्यालय, सिडको, नाशिक	बी.एच.एम.एस.		-	-
१०७.	अहमदनगर होमिओपॅथी महाविद्यालय, अहमदनगर	बी.एच.एम.एस.		-	-
१०८.	काकासाहेब म्हसके होमिओपॅथी महाविद्यालय, अहमदनगर	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१०९.	एम. एच फांऊडेशन, होमिओपॅथी महाविद्यालय, ता. संगमनेर, अहमदनगर	बी.एच.एम.एस.		-	-
११०.	वामनराव इथापे होमिओपॅथी महाविद्यालय, ता.संगमनेर,अहमदनगर	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१११.	शरदचंद्रजी पवार होमिओपॅथी महाविद्यालय, ता. श्रीरामपूर, अहमदनगर	बी.एच.एम.एस.		-	-
११२.	रत्नदीप होमिओपॅथी महाविद्यालय, ता. जामखेड, अहमदनगर	बी.एच.एम.एस.		-	-
११३.	अटलबिहारी वाजपेयी होमिओपॅथी महाविद्यालय, ता. नेवासा. अहमदनगर	बी.एच.एम.एस.		-	-
११४.	राष्ट्र संतजनार्दन स्वामी होमिओपॅथी महाविद्यालय, अहमदनगर	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती		
११५.	के. डी. एम. जी. होमिओपॅथी महाविद्यालय, धुळे	बी.एच.एम.एस.			
११६.	श्री चामुंडमाता होमिओपॅथी महाविद्यालय, चिंचोली, जळगांव	बी.एच.एम.एस.		-	-

१	२	३	४	५	६
११७.	डॉ. उल्हास पाटील होमिओपॅथी महाविद्यालय, जळगांव	बी.एच.एम.एस.		-	-
११८.	प्रकाशचंद्र जैन होमिओपॅथी महाविद्यालय, अजमेरा, जळगांव	बी.एच.एम.एस.		-	-
११९.	डी. के. एम. एम. होमिओपॅथी महाविद्यालय, औरंगाबाद	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१२०.	फोस्टर डेव्हलपमेंट होमिओपॅथी महाविद्यालय, औरंगाबाद	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१२१.	श्री भगवान होमिओपॅथी महाविद्यालय, सिडको, औरंगाबाद	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१२२.	सायली चॅरीटेबल होमिओपॅथी महाविद्यालय, औरंगाबाद	बी.एच.एम.एस.		-	-
१२३.	एस. एम. पी. श्यामरावजी कदम होमिओपॅथी महाविद्यालय, सिडको, नांदेड	बी.एच.एम.एस.		-	-
१२४.	सोनाजीराव क्षीरसागर होमिओपॅथी महाविद्यालय, विद्यानगर, बीड	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१२५.	वसंतराव काळे होमिओपॅथी महाविद्यालय, लातूर	बी.एच.एम.एस.		-	-
१२६.	पी. डी जैन होमिओपॅथी महाविद्यालय, परभणी	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१२७.	सौ. शांतादेवी वेदप्रकाश होमिओपॅथी महाविद्यालय, हिंगोली	बी.एच.एम.एस.		-	-
१२८.	गुरु मिश्री होमिओपॅथी महाविद्यालय, जालना	बी.एच.एम.एस.		-	-
१२९.	ओम शांती बहुउद्देशिय शिक्षण संस्था, जालना	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१३०.	आंतरभारती होमिओपॅथी महाविद्यालय, नागपूर	बी.एच.एम.एस.		-	-
१३१.	गोंदिया होमिओपॅथी महाविद्यालय, गोंदिया	बी.एच.एम.एस.		-	-
१३२.	पुरुषोत्तम बागला होमिओपॅथी महाविद्यालय, चंद्रपूर	बी.एच.एम.एस.		-	-
१३३.	पंडित जवाहरलाल नेहरु होमिओपॅथी महाविद्यालय, अमरावती	बी.एच.एम.एस.		-	-
१३४.	तखतमल श्रीवल्लभ होमिओपॅथी महाविद्यालय, अमरावती	बी.एच.एम.एस.		-	-
१३५.	श्री जनता होमिओपॅथी महाविद्यालय, अकोला	बी.एच.एम.एस.		-	-
१३६.	होमिओपॅथी महाविद्यालय अकोट रोड, अकोला	बी.एच.एम.एस.		-	-
१३७.	पंचशील होमिओपॅथी महाविद्यालय, खामगांव, बुलढाणा	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१३८.	ओमर होमिओपॅथी महाविद्यालय, रजनी, जालना	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१३९.	श्रध्दा होमिओपॅथी महाविद्यालय, वाशिम	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१४०.	माऊली होमिओपॅथी महाविद्यालय, उदगीर, लातूर	बी.एच.एम.एस.	होमि-वाचस्पती	-	-
१४१.	शासकीय होमिओपॅथी रुग्णालय, विलेपार्ले, मुंबई	बी.एच.एम.एस.		-	-
१४२.	डॉ. एम. आय. जे. टिबिया महाविद्यालय, वर्सावा, अंधेरी, मुंबई	बी.यु.एम.एस.		-	-
१४३.	झेड. व्ही. एम. युनानी महाविद्यालय, पुणे	बी.यु.एम.एस.	युनानी एम. डी.	-	-
१४४.	मोहम्मदिया टिबिया कॉलेज-हॉस्पिटल, मालेगाव, जि. नाशिक	बी.यु.एम.एस.		-	-
१४५.	एजी युनानी महाविद्यालय, अक्कलकुवा, जि. नंदुरबार	बी.यु.एम.एस.		-	-
१४६.	इकरा एज्युकेशन सोसायटीचे युनानी महाविद्यालय, जळगाव	बी.यु.एम.एस.		-	-
१४७.	युनुस फाजलानी युनानी मेडिकल कॉलेज, - एएल फजलानी हॉस्पिटल, औरंगाबाद	बी.यु.एम.एस.		-	-
१४८.	अल अमीन युनानी मेडिकल कॉलेज, मालेगाव, नाशिक	बी.यु.एम.एस.		-	-

१	२	३	४	५	६
१४९.	प्रकाशचंद जैन होमिओपॅथी महाविद्यालय, अजमेरा, जळगांव	बी.एच.एम.एस.			
१५०.	राष्ट्र संत जनार्दन स्वामी होमिओपॅथी महाविद्यालय, कोपरगांव, अहमदनगर	बी.एच.एम.एस.		-	-
१५१.	एम. एल. ढवले होमिओपॅथी महाविद्यालय, पालघर	बी. एच.एम.एस.		-	-
१५२.	शासकीय होमिओपॅथी महाविद्यालय, जळगांव	बी. एच.एम.एस.		-	-
१५३.	फराटे पाटील आयुर्वेदिक महाविद्यालय, मंडनगण, फराटा, पुणे	बी. ए.एम.एस.		-	-
१५४.	पी. आर. पोटे आयुर्वेद महाविद्यालय, अमरावती	बी. ए.एम.एस.		-	-
१५५.	शिवाजीराव पवार आयुर्वेद महाविद्यालय, अहमदनगर	बी. ए.एम.एस.		-	-

तक्ता-१
TABLE-1

वित्तीय आवश्यकता :
Financial Requirements

तक्ता
TABLE

(रुपये हजारांत)

		प्रत्यक्ष रक्कमा २०२१-२०२२ Actual 2021-2022	अर्थसंकल्पीक अंदाज २०२२-२०२३ Budget Estimate 2022-2023
1		2	3
अ—कार्यानुसार वर्गीकरण—			
अ) योजनेतर—			
१. संचालन व प्रशासन	...	6,40,74	7,63,20
	भारीत	—	50
२. शासकीय आयुर्वेदीक रुग्णालये	...	43,73,15	63,40,75
	भारीत	—	—
३. आयुर्वेदिक व युनानी दवाखाने व धर्मार्थ आयुर्वेदीक, युनानी, होमिओपॅथी शैक्षणिक संस्थांना, समचिकित्सा मंडळास व जिल्हा परिषदेस सहायक अनुदाने.	...	39,69,88	64,89,24
	भारीत	—	—
४. शासकीय आयुर्वेदीक महाविद्यालये आणि शासकीय आयुर्वेदीक व युनानी रसशाळा नांदेड.	...	122,61,93	148,44,62
	भारीत	—	—
५. राज्यातील हर्बल प्रक्षेत्र व औषधी द्रव्ये व प्रयोगशाळा यांच्या विकासासाठी सहाय्य, नांदेड.	...	49,99	83,75
	भारीत	—	—
६. शासकीय होमिओपॅथीक रुग्णालय, मुंबई	...	1,56,82	2,07,70
	भारीत	—	—
७. शासकीय होमिओपॅथीक महाविद्यालय	...	0	0
	भारीत	—	—
ब) योजनांतर्गत—			
८. महाराष्ट्र जिल्हा परिषदेचे आयुर्वेदीक व युनानी दवाखान्याची स्थापना, सुविधेत वाढ, बांधकाम व दुरुस्तीसाठी.	...	—	—
	भारीत	—	—
९. आयुर्वेदीक रुग्णालये व दवाखाने (राज्य योजनांतर्गत योजना)	...	2,38,22	9,94,00
	भारीत	—	—
एकूण—(अ) स्थूल		214,52,51	287,29,26
	भारीत	—	50
वजा वसुली		—	—
एकूण—(अ) निव्वळ		214,52,51	287,29,26
	भारीत	—	50

(Rs. in Thousands)

सुधारित अंदाज २०२२-२०२३ Revised Estimate 2022-2023	अर्थसंकल्पीक अंदाज २०२३-२०२४ Budget Estimate 2023-2024	
4	5	6
		A—Classification by Activities
		A) Non-Plan
7,54,29	8,54,67	1 Direction and Administration
35	50	Charged
57,05,31	65,41,70	2. Government Ayu. Hospitals
—	—	Charged
41,87,35	64,91,47	3 .Grant-in-aid to Charitable Ayurvedic/ Unani/Homeopathic Board, teaching Institutions and Ayurvedic and Z.Ps.
—	—	Charged
141,57,01	157,90,61	4. Government Ayurvedic Colleges & Government Ayurvedic and Unani Pharmacy, Nanded.
—	—	Charged
78,35	91,68	5. Development of Indian System of Medicine, Nanded
—	—	Charged
3,02,12	3,99,28	6. Government Homeopathic Hospital,
—	—	Charged
1,88,27	2,08,41	7. Government Homeopathic Collage
—	—	Charged
—	—	B) Plan--
—	—	8. Maharashtra Z. P. Ayu. & Unani Hospital, Establish- ment Upgradation, Construction, & Repairs.
—	—	Charged
7,95,20	4,78,65	9. Ayurvedic Hospitals and Dispensaries.
0	--	Charged (State Plan Scheme)
253,72,70	303,77,82	... Total—A—Gross
35	50	... Charged
—	—	... Deduct—Recoveries
253,72,70	303,77,82	... Voted Total—A—Net
35	50	... Charged

क्र.सं.	निरीक्षण करणाऱ्या अधिकाऱ्याचे पदनाम	आयुर्वेदिक संस्था	वर्ष	प्रमाणपत्रानुसार पार पाडणे आवश्यक असलेल्या निरीक्षणांची संख्या	पार पाडलेल्या निरीक्षणांची संख्या	अपेक्षित भेटीची संख्या	अधिकार्यांना आलेल्या उणीवांचे स्वरूप	उणीवा नाहीशा करण्याची कार्यवाही	शेरा	Designation of Inspection Officer
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		Ayurvedic Institutions	Year	No. of Inspections required to be carried out as per norms	No. of Inspections carried out	No. of surprise visits	Nature of major defects	Actions taken for avoidance of defects	Remarks	
१.	सहाय्यक संचालक, आयुष, मुंबई	(अ) सहाय्यक अनुदान-प्राप्त खाजगी आयुर्वेद व युनानी संस्था. (ब) खाजगी अनुदानित व विनाअनुदानित संस्था (क) जिल्हा परिषद आयुर्वेदिक दवाखाने	2021-2022 2022-2023 2023-2024 2021-2022 2022-2023 2023-2024 2021-2022 2022-2023 2023-2024	8 8 8 0 0 0 59 59 59	0 0 8 0 0 0 0 0 59 59	8 8 8 0 0 0 59 59 59	— — — — — — — — — —	— — — — — — — — — —	— — — — — — — — — —	Assistant Director of Ayush Mumbai.
१.	सहाय्यक संचालक, आयुष, पुणे	शासकीय अनुदानित विनाअनुदानित	2021-2022 2022-2023 2023-2024 2021-2022 2022-2023 2023-2024 2021-2022 2022-2023 2023-2024	— — — 8 8 8 13 13 13	— — — 0 8 8 0 0 0	— — — 0 0 0 0 0 0	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	A.D.A. Pune (a) Govt. Institution. (b) Grant-in-aid Institution. (c) Non Grant-in-aid (d) Zilha Parishad, Pune.
२.	विस्तार अधिकारी, जिल्हा परिषद	जिल्हा परिषद	2021-2022 2022-2023 2023-2024	67 67 67	0 0 0	0 0 0	— — —	— — —	— — —	
१.	सहाय्यक संचालक, आयुष, नागपूर.	(अ) खाजगी अनुदानित संस्था (आ) खाजगी आयुर्वेद/युनानी महाविद्यालय व रुग्णालय (र) विनाअनुदानित होमिओपॅथिक महाविद्यालय (क) जिल्हा परिषद, दवाखाने	2021-2022 2022-2023 2023-2024 2021-2022 2022-2023 2023-2024	5 5 5 10 10 10 16 16 16	5 5 5 10 10 10 16 16 16	5 5 5 10 10 10 16 16 16	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	A. D. A. Nagpur. (a) Grant-in-aid Institution. (b) Private Non Grant-in-aid College and Hospital. (2) Non grant-in-aid Homeopathic College and Hospital (c) Zilha Parishad Dispensaries.
२.	विस्तार अधिकारी, विदर्भ व मराठवाडा विभाग	जिल्हा परिषद, दवाखाने	2021-2022 2022-2023 2023-2024	306 306 306	265 304 306	90 95 100	— — —	— — —	— — —	

तक्ता-४

TABLE—IV

विभागाचे नाव :-आयुर्वेद संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

Name of Department : DIRECTORATE OF AYURVED,
M. S. MUMBAI

आयुर्वेद संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील शासकीय, अनुदानित व खाजगी आयुर्वेद व होमिओपॅथी महाविद्यालय व रुग्णालय यांच्याशी निगडित चालू असलेल्या बांधकामाची व इतर योजनांसाठी सन २०१९-२० मध्ये केंद्रीय मंजूर अनुदानाबाबतची माहिती पुढील प्रमाणे आहे.

Details of Sanctioned Central Grant in the year 2019-20 for on going construction works and others in schemes in respect of Government, Aided and Private Ayurved and Homeopathic College and Hospital under the Directorate of Ayurved are as follows.

अ. क्र. S.No.	संस्थेचे नाव Name of Institution	योजनेचे नाव Name of Scheme	अंदाजित खर्च Estimated Expenditure	वर्षाकरिता केलेली तरतुद Provision included for the year	संचयी खर्च Commulative expenditure	कार्यभाराचा दिनांक Date of Commencement of work	शेरा Remarks
१	२	३	४	५	६	७	८
1.	R.A.Podar Med. College (Ayu.) (attached with M.A.Podar Hospital)	National Ayush mission under Educational institution- PG (mandatory - component)	71.70 Lakh	—	—	—	सन-२०१९ -२० मध्ये मंजूर करण्यात आले परंतु निधी वाटप दि. ३१/०१/२३ अन्वये करण्यात आले आहे.
1.	Govt. Ayu. & Unani Pharmacy Nanded	National Ayush mission under quality control of ayush. siddhu unani & Homo. drugs. (mandatory - component)	142.00 Lakh	—	—	—	—

तक्ता - ५
TABLE - V

—५

--V

माहिती

Treated

(रुपये हजारात)

(Rs. in thousand)

काया चिकित्सा विभागात उपचार घेतलेल्या रुग्णांची संख्या Total No. of Patients treated in the Kayachikitsa Dept.			एकूण बेरीज Grand Total			विशेष पंचकर्म विभागात उपचार घेतलेल्या रुग्णांची संख्या Total No. of Patients treated in the Panchakarma Dept.			औषधी- वरील एकूण खर्च Total Expdt.on Medicine	औषधी वरील दरडोई एकूण खर्च	Name of the Hospital	
बाह्य- रुग्ण O.P.D.	आंतर रुग्ण I.P.D.	एकूण Total	बाह्य- रुग्ण O.P.D.	आंतर रुग्ण I.P.D.	एकूण Total	बाह्य- रुग्ण O.P.D.	आंतर रुग्ण I.P.D.	एकूण Total	21	22		
27417	0	27417	58354	0	58354	0	0	0	0	0.00	...	M.A. Podar Hospital Worli, Mumbai.
37697	4188	41885	88942	9881	98823	150	60	210	0	0.00		
40650	4590	45240	96667	10612	107279	200	90	290	0	0.00		
12000	5	12005	12000	5	12005	0	0	0	0	0.00	...	Homeopathic Hospital Vileparle, Mumbai.
12500	10	12510	12500	10	12510	0	0	0	0	0.00		
14000	12	14012	14000	12	14012	0	0	0	0	0.00		
4452	3902	8354	4452	3902	8354	0	0	0	0	0.00	...	20 Bedded, Ayurved Ward sasoon General Hospital, Pune.
3774	0	3774	3774	0	3774	0	0	0	0	0.00		
4348	0	4348	4348	0	4348	0	0	0	0	0.00		
152540	56651	209191	294974	91319	386293	0	0	0	1143.115	2.96	...	Govt. Ayurved Hospital, Nagpur.
167794	62316	230110	324472	100451	424923	0	0	0	1392	3.28		
192963	71663	264626	373142	115519	488661	0	0	0	4000	8.19		
41151	15300	56451	83857	25860	109717	2000	0	2000	1800000	900	...	Govt. Ayurved Hospital, Nanded
59585	10520	70105	126579	23088	149667	986	0	986	2623000	2660.24		
65585	11572	77157	139279	25400	164679	1077	0	1077	3279000	3044.57		
13083	2685	15768	28584	11035	39619	0	0	0	752000	18.98	...	Govt. Ayurved. Hospital, Osmanabad.
12682	2472	15154	31741	10602	42343	0	0	0	1072000	22.85		
18060	6535	24595	39599	18255	57854	0	0	0	1154000	19.94		
1379	0	1379	2275	0	2275	1385	0	1385	46872	11.91	...	Govt. Ayurved. Hospital, Jalgaon
5647	0	5647	9482	0	9482	5210	0	5210	354070	22.00		
12000	8030	20030	24000	13870	37870	6513	2950	9463	700000	12.00		
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00	...	Govt. Ayurved. Hospital, Baramati
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00		
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00		
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00	...	Govt. Homeopathy Hospital, Jalgaon
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00		

अनु. क्रमांक Sr. No.	रुग्णालयाचे नाव	वर्ष Year	प्रयोग शाळेतील तपासणी Investigation in Labora- tories	जेवण घेतलेल्या रुग्णांची संख्या No. of Patients who have taken diet	जेवणावरील खर्च No. of Expenditure on diet	आहारावरील दरडोई खर्च (आकडे रु.) Per patients expenditure on diet	औषध घेतलेल्या रुग्णांची संख्या No. of Patients who have taken medicine	
1	2	3	23	24	25	26	27	
१.	म. आ. पोदार आयुर्वेद रुग्णालय, वरळी, मुंबई.	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	264528 467044 516248	317 17039 24750	117 3150 6000	369.00 185.00 242.00	50526 82615 86000
२.	शासकीय होमिओपॅथीक रुग्णालय, विलेपार्ले, (प.) मुंबई.	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	5 10 12	50 100 110	50.00 100.00 110.00	12005 12510 14000
३.	२० शय्या आयुर्वेदिक संशोधन कक्ष, ससून सर्वसाधारण रुग्णालय, पुणे.	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, नागपूर.	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	36165 42217 48000	6561 15282 17000	460.185 1054 2000	70.14 48.97 117.65	5730 6303 6933
५.	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, नांदेड.	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	23976 26304 28905	15000 18000 25000	850000 1020000 1417000	56.66 56.66 57.00	137241 20000 25000
६.	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, उस्मानाबाद.	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	14624 22508 6815	7893 6910 8881	1409404 456011 316210	178.56 65.09 35.60	39619 46895 57854
७.	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, जळगांव.	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	387 742 928	0 0 0	0 0 0	0.00 0.00 0.00	3935 16343 57565
८.	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, बारामती.	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	शासकीय होमिओपॅथी रुग्णालय, जळगांव.	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 1114 1230	0 0 0	0 0 0	0.00 0.00 0.00	0 34733 46485

५-पुढे चालू

5-Contd.

औषधा वरील खर्च	औषधा वरील दरडोई खर्च	औषधी व जेवण या व्यतिरिक्त झालेला खर्च	एकूण खर्च	प्राप्त झालेले शुल्क	निव्वळ खर्च	उपचार केलेल्या रुग्णांची संख्या	दरडोई निव्वळ खर्च	Name of the Hospital
Expenditure on Medicine	Per Capital Expenditure on Medicine	Expenditure other than Medicine and diet	Total Expenditure	Fees received	Net Expenditure	No. of patient treated	Expenditure per Capital	
28	29	30	31	32	33	34	35	
7619	151.00	150745	158481	915	157566	80617	1955.00	1. M. A. Podar Ayurved Hospital, Worli, Mumbai.
7620	93.00	196264	207034	3345	203689	99033	2057.00	
17500	203.00	424996	448496	3679	444817	107569	4135.00	
0	0.00	1600	187590	95000	16200	12005	1441.00	2. Govt. Homeopathic Hospital Vileparle, Mumbai.
0	0.00	1800	117200	99000	18200	12510	1501.00	
0	0.00	2000	117400	103000	20200	14000	1601.00	
0	0	0	0	0	0	0	0	3. 20 Beds Ayurvedic Ward, Sasoon General Hospital, Pune.
0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	
1143.115	199.5	97231	97691	433	97258	386293	251.773	4. Govt. Ayurved Hospital, Nagpur.
1392	220.85	119327	120381	582	119799	424922	281.932	
4000	576.95	139298	141298	600	140698	488661	287.926	
1800000	120.00	0	2650000	1719779	930221	25860	35.97	5. Govt. Ayurved Hospital, Nanded.
2623000	131.15	0	3643000	199050	3443950	23088	149.17	
3279000	131.16	0	4696000	1891757	2804243	25400	110.40	
752000	18.98	57524215	59685619	110299	59685619	39619	1506.00	6. Govt. Ayurved Hospital, Osmanabad.
1072000	22.85	59594096	61122107	123355	61122107	46895	1303.00	
1154000	19.94	44430549	45900549	193015	45900549	57854	793.00	
46872	11.91	24737776	24784648	1736	24784648	3935	6298.51	7. Govt. Ayurved Hospital, Jalgaon
360000	22.00	23852052	24212052	17914	24212052	16343	1481.49	
700000	12.00	91660000	92360000	22392	92360000	57565	1604.44	
0	0	0	0	0	0	0	0	8. Govt. Ayurved Hospital, Baramati
0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	9. Govt. Homeopathy Hospital, Jalgaon
500000	14.39	17526000	18026000	0	18026000	34733	518.98	
300000	6.45	26529000	26829000	0	26829000	46485	577.15	

तक्ता क्रमांक — ६
TABLE No. — VI
उपकरणे व साधन सामग्री यांचा हिशोब
Stock Account of Machinery and Equipments

(आकडे हजारात/परिमाण नगात)

अ. क्र. S. No.	कार्यालयाचे नाव Name of the Institution	प्रारंभीची शिल्लक १-४-२०२२ Opening Balance 1-4-2022		सन २०२१-२०२२ वर्षातील खरेदी Purchase During 2021-2022		एकूण Total		निर्लेखन Write Off		३१-३-२०२२ ची शिल्लक Balance 31-3-2022		
		संख्या No.	मूल्य Value	संख्या No.	मूल्य Value	संख्या No.	मूल्य Value	संख्या No.	मूल्य Value	संख्या No.	मूल्य Value	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
म. आ. पोद्दार रुग्णालय, वरळी, मुंबई-१८ M. A. Potdar Hospital, Worli, Mumbai-18												
१.	यंत्रे Machinery	...	200	442	50	72	250	514	0	0	250	514
२.	साधन सामुग्री Equipments	...	326	600	74	100	400	700	0	0	400	700
३.	उपकरणे Instruments	...	221	446	20	99	241	545	0	0	241	545
शा. होमि. रुग्णालय, विलेपार्ले. मुंबई G.H. Hospital, Vile Parle, Mumbai												
१.	यंत्रे Machinery	...	14	1215	0	0	14	1215	0	0	14	1215
२.	साधन सामुग्री Equipments	...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३.	उपकरणे Instruments	...	142	3785	0	0	142	3785	0	0	142	3785
२०. शय्या आयुर्वेद कक्ष, पुणे 20 Bedded Ayurvedic Ward, Pune.												
१.	यंत्रे Machinery	...	2	55064	0	0	0	55064	0	0	0	55064
२.	साधन सामुग्री Equipments	...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३.	उपकरणे Instruments	...	8	50680	0	0	0	50680	0	0	0	50680
शा. आ. रुग्णालय, नागपूर. G. A. H. Nagpur												
१.	यंत्रे Machinery	...	123	7068	2	82	125	7150	0	0	125	7150
२.	साधन सामुग्री Equipments	...	316	3797	1	5	327	3802	0	0	327	3802
३.	उपकरणे Instruments	...	379	739	1	75	380	814	0	0	380	814
शा. आ. रुग्णालय, नांदेड G. A. H. Nanded												
१.	यंत्रे Machinery	...	3875	3053	15	529	3890	3582	0	0	3890	3582
२.	साधन सामुग्री Equipments	...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३.	उपकरणे Instruments	...	1240	7546	518	1212	1758	8758	0	0	1758	8758

तक्ता क्रमांक — ७
TABLE No. — VII
STOCK ACCOUNT OF MEDICINE DRUGS

(रुपये हजारात)
 (Rs. in thousand)

अ. क्र.	औषधांची वर्गवारी	वर्ष १-४-२०२१ ची प्रारंभिक शिल्लक	२०२१-२०२२ वर्षभरात खरेदी रुपये	एकूण Total	२०२१-२०२२ सालामध्ये वापरलेला साठा Stock consumed during 2021-2022	दि. ३१-३-२०२२ ची अखेरची शिल्लक Closing Balance as on 31-3-2022	शेरा Remarks
S. No.	Category of Drugs	Opening Balance 1-4-2021	Purchase during 2021-2022				
1	2	3	4	5	6	7	8
म. आ. पोदार आयुर्वेद रुग्णालय, वरळी, मुंबई १८ M. A Podar Hospital, Worli, Mumbai.							
१.	जीवनावश्यक औषध Emergency Medicine.	...	636	4600	5236	3348	1888
२.	जीवनरक्षक औषध Life Saving Medicine.	...	-	-	-	-	-
३.	सर्वसाधारण औषधे Other Medicine	...	644	608	1252	983	269
एकूण / Total			1280	5208	6488	4331	2157
शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, नागपूर Govt. Ayurvedic Hospital, Nagpur.							
१.	जीवनावश्यक औषधी	...	850	2191	3041	1478	1563
२.	जीवरक्षक औषधी	...	0	100	100	100	0
३.	सर्वसाधारण आयुर्वेदिक औषधी	...	0	0	0	0	0
एकूण / Total			850	2291	3141	1578	1563
शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, नांदेड. Govt. Ayurvedic Hospital, Nanded.							
१.	जीवनावश्यक औषधी	...	636	4600	5236	3348	1888
२.	जीवरक्षक औषधी	...	0	0	0	0	0
३.	सर्वसाधारण आयुर्वेदिक औषधी	...	644	608	1252	983	269
एकूण / Total			1280	5208	6488	4331	2157
शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, जळगांव. Govt. Ayurvedic Hospital, Jalgaon.							
१.	जीवनावश्यक औषधी	...	—	—	—	—	—
२.	जीवरक्षक औषधी	...	—	—	—	—	—
३.	सर्वसाधारण आयुर्वेदिक औषधी	...	47	468	515	300	215
एकूण / Total			47	468	515	300	215
शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, उस्मानाबाद Govt. Ayurvedic Hospital, Osmanabad.							
१.	जीवनावश्यक औषधी	...	0	0	0	0	0
२.	जीवरक्षक औषधी	...	853	146	999	971	28
३.	सर्वसाधारण आयुर्वेदिक औषधी	...	4521	0	4521	676	3845
एकूण / Total			5374	146	5520	1647	3873
शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, बारामती Govt. Ayurvedic Hospital, Baramati.							
१.	जीवनावश्यक औषधी	...	0	0	0	0	0
२.	जीवरक्षक औषधी	...	0	0	0	0	0
३.	सर्वसाधारण आयुर्वेदिक औषधी	...	0	0	0	0	0
४.	संग्रह पडताळणी अधिक्क्य	...	0	0	0	0	0
एकूण / Total			0	0	0	0	0

तक्ता क्रमांक — ७

TABLE No. — VII

(रुपये हजारत)

STOCK ACCOUNT OF MEDICINE DRUGS

(Rs. in thousand)

अ. क्र.	औषधांची वर्गवारी	वर्ष १-४-२०२१ ची प्रारंभिक शिल्लक	२०२१-२०२२ वर्षभरात खरेदी रुपये	एकूण Total	२०२१-२०२२ सालामध्ये वापरलेला साठा Stock consumed during 2021-2022	दि. ३१-३-२०२२ ची अखेरची शिल्लक Closing Balance as on 31-3-2022	शेरा Remarks
S. No.	Category of Drugs	Opening Balance 1-4-2021	Purchase during 2021-2022				
1	2	3	4	5	6	7	8
	शासकीय होमिओपॅथीक रुग्णालय, विलेपार्ले, जळगाव Govt. Homoeopathic Hospital Jalgaon	0	0	0	0	0	
१.	जीवनावश्यक औषधी	...	0	0	0	0	
२.	जीवरक्षक औषधी	...					
३.	सर्वसाधारण आयुर्वेदिक औषधी	... 24888	100000	124888	75000	49888	
४.	संग्रह पडताळणी अधिक्क	...					
	एकूण / Total	24888	100000	124888	75000	49888	
	२०. शय्या आयुर्वेद कक्ष, पुणे 20 Bedded Ayurvedic Ward, Pune.	0	0	0	0	0	
१.	जीवनावश्यक औषधी	...	0	0	0	0	
२.	जीवरक्षक औषधी	... 151	113	264	145	179	
३.	सर्वसाधारण आयुर्वेदिक औषधी	...					
४.	संग्रह पडताळणी अधिक्क	...	0	0	0	0	
	एकूण / Total	151	113	264	145	179	
	शासकीय होमिओपॅथीक रुग्णालय, विलेपार्ले, मुंबई. Govt. Homoeopathic Hospital Villemarle, Mumbai.	0	0	0	0	0	
१.	जीवनावश्यक औषधी	0	0	0	0	0	
२.	जीवरक्षक औषधी	0	0	0	0	0	
३.	सर्वसाधारण होमिओपॅथीक औषधी	... 10.468	0	10.468	4.187	6.28	
	एकूण / Total	10.468	0	10.468	4.187	6.28	

आयुर्वेदिक महाविद्यालय व युनानी व खाजगी अनुदानीत रुग्णालये आणि दवाखाने

अनु. क्रमांक Serial No.	संस्थेचे नाव	वर्ष Year	प्रवेश देण्याची क्षमता Intake capacity	पटावर असलेल्यांची संख्या No. of Students on roll	रुग्णालयामधील एकूण रुग्ण शय्याची संख्या Total Patients strength in the attached Hospital
1	2	3	4	5	6
१.	श्रीमती कमलादेवी मित्तल पुनर्वसु आयुर्वेद महाविद्यालय, मुंबई	... 2021-2022	50	263	100
		2022-2023	50	207	100
		2023-2024	50	257	100
२.	आयुर्वेद महाविद्यालय, शीव, मुंबई	... 2021-2022	75	375	100
		2022-2023	75	397	100
		2023-2024	75	393	100
३.	कर्मवीर व्यं. ना. रणधीर, आयुर्वेद महाविद्यालय, बोराडी, जिल्हा धुळे	... 2021-2022	75	200	60
		2022-2023	75	275	60
		2023-2024	75	276	60
४.	आयुर्वेद महाविद्यालय, नाशिक	... 2021-2022	75	324	120
		2022-2023	75	332	120
		2023-2024	75	407	120
५.	आयुर्वेद महाविद्यालय, सावतवाडी जि. सिंधुदूर्ग	... 2021-2022	50	274	60
		2022-2023	50	240	60
		2023-2024	50	240	60
६.	तिब्बिया युनानी महाविद्यालय व रुग्णालय, वर्सोवा, मुंबई	... 2021-2022	60	250	60
		2022-2023	60	250	60
		2023-2024	60	250	60
७.	मोह. तिब्बिया युनानी महाविद्यालय व अध्यापक रुग्णालय, मालेगाव, जिल्हा नाशिक.	... 2021-2022	60	242	60
		2022-2023	60	240	60
		2023-2024	60	240	60
८.	टिळक आयुर्वेद महाविद्यालय, पुणे व सलंग्नीत शेठ ताराचंद रामनाथ धर्मार्थ रुग्णालय, पुणे	... 2021-2022	125	475	240
		2022-2023	125	500	240
		2023-2024	125	500	240
९.	अष्टांग आयुर्वेद महाविद्यालय, पुणे	... 2021-2022	50	280	100
		2022-2023	50	280	100
		2023-2024	50	280	100
१०.	गं. शा. गुणे आयुर्वेद महाविद्यालय अहमदनगर	... 2021-2022	63	300	60
		2022-2023	63	330	60
		2023-2024	63	344	60
११.	शेठ गो. रा. आयुर्वेद महाविद्यालय, सोलापूर,	... 2021-2022	60	254	100
		2022-2023	60	191	100
		2023-2024	60	251	100
१२.	वसंतदादा पाटील आयुर्वेद महाविद्यालय, सांगली	... 2021-2022	75	215	60
		2022-2023	75	250	60
		2023-2024	75	250	60
१३.	अर्यांगल वैद्यक महाविद्यालय, सातारा	... 2021-2022	63	277	120
		2022-2023	63	277	120
		2023-2024	63	260	120
१४.	जुलेखाबाई वली मो. युनानी महाविद्यालय, पुणे	... 2021-2022	60	233	105
		2022-2023	60	237	105
		2023-2024	60	241	105

९

IX

Grant-in-aid to Ayurvedic and Unani Teaching Institutions and Charitable Ayurvedic Dispensaries

रुग्णालयामध्ये उपचार करण्यात आलेल्या एकूण रुग्णांची संख्या Total No. of patients treated in the hospital			संस्थेची मान्य बाबीवर केलेला खर्च Expenditure incurred by institution on approved items	प्रमाणका नुसार देणे आवश्यक Due Grant- in-aid as per ratio	देण्यात आलेले सहाय्यक अनुदान Grand-in- aid paid	Name of the Institution
आंतर रुग्ण विभाग I. P. D. 7	बाह्य रुग्ण विभाग O. P. D. 8	एकूण Total 9	10	11	12	2
16082	26435	42517	130914540	130914540	130914540	... Smt. K. G. M. Punarvasu A. M., Mumbai
22910	51070	73980	132597000	132597000	132597000	
21833	53526	75359	144397593	144397593	144397593	
46000	75000	121000	132628000	132628000	132628000	... Ayurved Mahavidyalaya, Sion Mumbai
50000	83000	133000	135978000	135978000	135978000	
54000	91000	145000	133859000	133859000	133859000	
48500	79900	128400	4860000	4700000	4700000	... K.V.N.R. Ayurvedic College, Boradi
48950	80750	129700	4870000	4800000	4800000	
49300	81400	130700	4900000	4950000	4950000	
36035	61162	97197	173828510	132368639	132368639	... Ayurvedic College, Nasik
41440	70335	111775	174128510	132668639	132668639	
45583	77367	122950	174528510	133068639	133068639	
29433	49260	78693	74014259	74014259	74014259	... Ayurvedic College, Sawantwadi Dist. Sindhudurg
32377	54187	86564	79752064	79752064	79752064	
35614	59606	95220	68000000	68000000	68000000	
36455	67775	104230	42500000	42500000	42500000	... Tibbiya College and Hospital, Varsova, Mumbai
36813	68445	105258	42500000	42500000	42500000	
36819	68451	105270	42500000	42500000	42500000	
38385	78263	116648	83665049	83665049	83665049	... M. Tibbiya College and Hospital, Malegaon, Dist. Nasik.
42224	86091	128315	92031554	92031554	92031554	
46446	94699	141145	101234713	101234713	101234713	
6000	60000	66000	174167	174167	146200	... Tilak Ayurved Mahavidyalaya & Sheth T.R. R.D. Ayurved Hosp. Pune
14100	70500	84600	198945	198945	169159	
15000	80000	95000	204815	204815	174497	
10000	30000	40000	50000	50500	50500	... Ashtang Ayurved Mahavidyalaya, Pune.
10900	35000	45900	50000	60500	60500	
11100	40000	51100	60000	60000	60000	
16803	52474	69277	66122	66122	62951	... G S. Gune Ayurved Mahavidyalaya, Ahmednagar
17223	53786	71009	66783	66783	75972	
17654	55131	72785	67451	67451	94703	
21219	49870	71089	115398	92528	92528	... Sheth G. R. Ayurved Mahavidyalaya, Solapur
22500	50000	72500	120000	100301	100301	
23500	50500	74000	120000	95390	95390	
557	15915	16472	39535	41526	41526	... Vasantdada Patil Ayurved Mahavidyalaya, H. Sangli
612	17507	18119	43186	66743	66743	
673	19257	19930	47008	52802	52802	
14100	25000	39100	6290	1745	70150	... Aryangla Vaid. Mahavidyalaya, H. Satara
14099	26500	40599	6330	1850	80550	
14150	27000	41150	6350	1870	81000	
1920	41200	43120	2581	67430	67430	... Z.V.M. Unani Medical College, Pune
1996	36324	38320	3045	68207	68207	
2500	42000	44500	3500	75000	75000	

1	2	3	4	5	6
१५.	श्री. आयुर्वेद महाविद्यालय, नागपूर	... 2021-2022	125	475	188
		2022-2023	125	500	188
		2023-2024	125	500	185
१६.	विदर्भ आयुर्वेद महाविद्यालय, अमरावती	... 2021-2022	63	236	100
		2022-2023	63	299	100
		2023-2024	63	300	100
१७.	श्री. गुरुदेव आयुर्वेद महाविद्यालय, मोझरी	... 2021-2022	75	225	60
		2022-2023	75	270	60
		2023-2024	75	285	60
१८.	रा. तो. आयुर्वेद महाविद्यालय, अकोला	... 2021-2022	75	308	100
		2022-2023	75	285	100
		2023-2024	75	360	100
१९.	डा. मा. म. आयुर्वेद महाविद्यालय, यवतमाळ	... 2021-2022	75	274	110
		2022-2023	75	295	110
		2023-2024	75	370	110

९-चाळू
IX--Contd.

7	8	9	10	11	12	2
46858	2042	48900	103637	103636	75673	... Shri Ayurved Mahavidyalaya, Nagpur
41000	1100	42900	114000	114000	158973	
40700	990	41690	125400	125400	202192	
42500	27850	70350	--	--	--	... Vidarbh Ayurved Mahavidyalaya, Amaravati
44360	28440	72800	--	--	--	
45120	29523	74525	--	--	--	
56000	21000	77000	75860	75860	70935	... Shri Gurudev Ayurved Mahavidyalaya, Mozri
55000	20000	75000	0	0	0	
57000	23000	80000	0	0	0	
4043	52450	56493	--	--	68826	... R. T. Ayurved Mahavidyalaya, Akola
2259	14096	16355	--	--	22135	
4447	57695	62142	--	--	0	
56360	3031	59391	--	--	98038	... D. M. M. Ayurved Mahavidyalaya, Yeotmal
17295	1065	18360	--	--	40161	
67632	3637	71269	--	--	0	

शासकीय महाविद्यालयांची नावे व वर्ष Name of Colleges and Name of the attached Hospital and year	संलग्नित रुग्णालयातील सध्या अस्तित्वात असलेल्या संख्या Existing bed strength of attached Hospitals	प्रमाणकानुसार आवश्यक असलेल्या रुग्णशय्यांची संख्या Beds required as per ratio	अभ्यासक्रमाचे नाव Name of the training course	प्रवेश संख्या/ No. of Seats		
				कालावधी Duration of course in years	प्रवेश संख्या महाराष्ट्र शासन Govt. of Maharashtra	भारत सरकारने नामनिर्देश केलेली Govt. of India Nominee
१	२	३	४	५	६	७
पदवी अभ्यासक्रम						
१. रा. आ. पोदार वैद्यक (आयु) महाविद्यालय, मुंबई. म. आ. पोदार रुग्णालय वरळी, मुंबई R. A. Podar Ayurvedic College, Mumbai.						
2021--2022	260	260	B.A.M.S	5 1/2+ 1 Year	103	22
2022--2023	260	260	B.A.M.S	5 1/2+ 1 Year	103	22
2023--2024	260	260	B.A.M.S	5 1/2+ 1 Year	103	22
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम						
२. रा. आ. पोदार वैद्यक (आयु.), मुंबई. महाविद्यालय, मुंबई. R. A. Podar Ayurvedic College, Mumbai.						
2021--2022	260	260	M.D./ M. S.	3 year	44	6
2022--2023	260	260	M.D./ M. S.	3 year	44	6
2023--2024	260	260	M.D./ M. S.	3 year	44	6
पदवी अभ्यासक्रम						
३. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय, नागपूर Government Ayurvedic College, Hospital, Nagpur.						
2021--2022	180	250	B. A. M. S.	4.5 1/2+1 year	124	1
2022--2023	180	250	B. A. M. S.	4.5 1/2+1 year	124	1
2023--2024	180	250	B. A. M. S.	4.5 1/2+1 year	124	1
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम						
४. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय, नागपूर Government Ayurvedic College, Hospital, Nagpur.						
2021--2022	260	260	M.D./ M. S.	3 year	75	--
2022--2023	260	260	M.D./ M. S.	3 year	75	--
2022--2023	260	260	M.D./ M. S.	3 year	75	--
पदवी अभ्यासक्रम						
५. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय, नांदेड Government Ayurvedic College, Hospital, Nanded						
2021--2022	230	250	B. A. M. S.	4 1/2+1 year	124	1
2022--2023	230	250	B. A. M. S.	4 1/2+1 year	124	1
2023--2024	230	250	B. A. M. S.	4 1/2+1 year	124	1
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम						
६. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय, नांदेड Government Ayurvedic College, Hospital, Nanded						
2021--2022	230	250	M.D./ M. S.	3 year	56	--
2021--2022	230	250	M.D./ M. S.	3 year	50	--
2023--2024	230	250	M.D./ M. S.	3 year	50	--
पदवी अभ्यासक्रम						
७. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय, उस्मानाबाद Government Ayurvedic College, Hospital, Osmanabad						
2021--2022	150	150	B. A. M. S.	4 1/2 + 1 year	63	1
2022--2023	150	150	B. A. M. S.	4 1/2 + 1 year	63	1
2023--2024	150	150	B. A. M. S.	4 1/2 + 1 year	63	1
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम						
८. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय, उस्मानाबाद Government Ayurvedic College, Hospital, Osmanabad						
2021--2022	150	150	M.D/M.S.	3 year	43	--
2022--2023	150	150	M.D/M.S.	3 year	26	--
2023--2024	150	150	M.D/M.S.	3 year	60	--
पदवी अभ्यासक्रम						
९. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय, जळगांव Government Ayurvedic College, Hospital, Jalgaon						
2021--2022	125	125	BAMS	4 1/2+ year +1	125	0
2022--2023	125	125	BAMS	4 1/2+ year+1	125	0
2023--2024	125	125	BAMS	4 1/2+ year+1	125	0
पदवी अभ्यासक्रम						
१०. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय, जळगांव Government Ayurvedic College, Hospital, Jalgaon						
2021--2022	0	0	0	0	0	0
2022--2023	25	25	BHMS	4 1/2+ year+1	55	8
2023--2024	25	25	BHMS	4 1/2+ year+1	58	8

-१०

-X

Ayurvedic Colleges

एकूण Total	विद्यार्थ्यांची प्रवेश संख्या Students Intake Capacity	अनुसूचित जाती S. C.	अनुसूचित जमाती S. T.	वि. जाती/भटक्या जाती D. T./N. T.	इतर मागासवर्गीय O. B. C. + SBC + EWS	माजी सैनिक Ex. Serviceman	मुक्त Open	एकूण Total
८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
125	125	16	8	12	39	4	46	125
125	125	16	8	12	39	4	46	125
125	125	16	8	12	39	4	46	125
50	50	7	4	4	9	--	26	50
50	50	7	4	4	9	--	26	50
50	50	7	4	4	9	--	26	50
125	125	17	9	12	22	00	39	125
125	125	17	9	12	22	00	39	125
125	125	17	9	12	22	00	39	125
75	75	10	5	8	14	--	7	50
75	75	10	5	8	14	--	7	50
75	75	10	5	8	14	--	7	50
125	125	17	7	12	25	5	47	125
125	125	17	7	12	25	5	47	125
125	125	17	7	12	25	5	47	125
56	56	8	3	5	12	--	28	56
50	50	7	3	4	11	--	25	50
50	50	7	3	4	11	--	25	50
63	63	6	3	6	23	2	22	63
63	63	6	3	6	23	2	22	63
63	63	6	3	6	23	2	22	63
43	43	5	2	5	5	--	16	43
29	26	4	1	4	6	--	11	26
60	60	7	5	6	15	--	27	60
125	125	15	9	16	55	5	25	125
125	125	15	9	16	55	5	25	125
125	125	15	9	16	55	5	25	125
0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	63	8	4	7	24	3	17	63
63	63	8	4	7	24	3	17	63

तक्ता-
TABLE-
आयुर्वेद महाविद्यालयाची माहिती

शासकीय महाविद्यालयांची नावे संलग्नित रुग्णालयाचे व वर्ष Name of Colleges and Name of the attached Hospital and year	अभ्यासक्रम पूर्ण न करता सोडून दिलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या No. of Students left the College before completion of course	अभ्यासक्रमाच्या शेवटच्या वर्गाच्या परिक्षेला असलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या No. of Students appeared for final year Exams.	इंटरनशीप पूर्ण केल्यानंतर उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या No. of Students passed after completion of internship	आंतरवासी धरून विद्यार्थ्यांची संख्या No. of Students including internee
१	१७	१८	१९	२०
पदवी अभ्यासक्रम				
१. रा. आ. पोदार वैद्यक (आयु.) महाविद्यालय, मुंबई म. आ. पोदार आयुर्वेद रुग्णालय, मुंबई R. A. Podar Ayurvedic College, Mumbai. M. A. Podar Ayurvedic Hospital, Mumbai.				
2021--2022	--	100	90	659
2022--2023	--	100	100	659
2023--2024	--	100	100	684
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम				
२. रा. आ. पोदार वैद्यक (आयु.) महाविद्यालय, मुंबई महाविद्यालय, मुंबई. R. A. Podar Ayurvedic College, Mumbai.				
2021--2022	--	45	--	145
2022--2023	--	50	--	150
2023--2024	--	50	--	150
पदवी अभ्यासक्रम				
३. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय, नागपूर Government Ayurvedic College, Hospital Nagpur.				
2021--2022	--	125	125	395
2022--2023	--	125	125	395
2023--2024	--	125	125	395
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम				
४. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, नागपूर Government Ayurvedic College, Nagpur.				
2021--2022	--	75	0	75
2022--2023	--	75	0	75
2023--2024	--	75	0	75
पदवी अभ्यासक्रम				
५. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय, नांदेड Government Ayurvedic College, Hospital Nanded				
2021--2022	--	125	125	250
2022--2023	--	125	125	250
2023--2024	--	125	125	250
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम				
६. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, नांदेड Government Ayurvedic College, Hospital Nanded				
2020--2021	--	56	--	181
2021--2022	--	50	--	175
2022--2023	--	50	--	175
पदवी अभ्यासक्रम				
७. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय, उस्मानाबाद Government Ayurvedic College, Hospital Osmanabad				
2021--2022	--	50	30	260
2022--2023	--	50	50	276
2023--2024	--	63	50	350
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम				
८. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय, उस्मानाबाद Government Ayurvedic College, Hospital, Osmanabad				
2021--2022	--	43	43	132
2022--2023	--	38	38	119
2023--2024	--	43	43	129
पदवी अभ्यासक्रम				
९. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, रुग्णालय, जळगांव Government Ayurvedic College, Hospital, Jalgaon				
2021--2022	--	0	0	0
2022--2023	--	0	0	0
2023--2024	--	0	0	0

१०-चालू

X -- Contd.

Ayurvedic Colleges,

दिल्या जाणत्या शिष्यवृत्त्यांची संख्या No. of Scholrships given			मिळालेली शिष्यवृत्तीची रक्कम Amount of Scholrships		एकूण खर्च Total expenditure	महाविद्यालय शुल्काची रक्कम Amount on account of fees	निव्वळ खर्च Net expenditure	दरडोई विद्यार्थ्यांवरील खर्च Per capital expenditure
राज्य State	केंद्र Central	इतर Other.	रक्कम Amount	दिलेले विद्यावेतन Stipend given				
२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
308	--	--	12073	--	11748	25832	11748	132
308	--	--	12073	--	12936	28468	12936	132
319	--	--	12531	--	13426	29548	13426	132
--	--	--	--	--	194400	5684	194400	720
--	--	--	--	--	201103	6480	201103	720
--	--	--	--	--	201103	6480	201103	720
भासशि	0	1	10200	6600	16800	4455	12345	98.76
भासशि	0	1	11500	6600	18100	4566	13534	97.88
भासशि	0	1	11500	6600	18100	4566	13534	97.88
--	--	--	--	150000	150000	2134	147866	1971.54
--	--	--	--	160000	160000	2235	147866	1578.40
--	--	--	--	160000	160000	2235	147866	1578.40
--	1	1	7200	7200	14400	8870	5530	22.12
--	1	1	7200	7200	14400	8870	5530	22.12
--	1	1	7200	7200	14400	8870	5530	22.12
1	--	--	--	174977	174977	6700	168277	929.7
1	--	--	--	170977	170977	6700	164277	938.72
1	--	--	--	170977	170977	6700	164277	938.72
1	1	--	12516	6600	19116	9660	9456	35
1	1	--	12516	6600	19116	9660	9456	35
1	1	--	13650	1056	1069650	11778	10708	35.45
1	--	--	--	77592	77592	3266	74276	609.22
1	--	--	--	79560	79560	3978	75582	741
1	--	--	--	79560	79560	3978	75582	741
1	1	--	3780	--	3780	2095	1685	16.76
1	1	--	4368	--	4368	2304	2064	18.43
1	1	--	4804	--	4804	4377	427	35.016

शासकीय महाविद्यालयांची नावे संलग्नित रुग्णालयाचे व वर्ष Name of Colleges and Name of the attached Hospital and year	अभ्यासक्रम पूर्ण न करता सोडून दिलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या No. of Students left the College before completion of course	अभ्यासक्रमाच्या शेवटच्या वर्गाच्या परिक्षेला असलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या No. of Students appeared for final year Exams.	इंटरनशीप पूर्ण केल्यानंतर उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या No. of Students passed after completion of internship	आंतरवासी धरून विद्यार्थ्यांची संख्या No. of Students including internee
१	१७	१८	१९	२०
पदवी अभ्यासक्रम				
१०. शासकीय होमिओपॅथी महाविद्यालय, जळगांव Government Homoeopathy College, Jalgaon				
2021--2022	--	--	--	--
2022--2023	--	--	--	--
2023--2024	--	--	--	--
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम				
११. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, बारामती Government Ayurvedic College, Baramati				
2021--2022	--	--	--	--
2022--2023	--	--	--	--
2023--2024	--	--	--	--
पदवी अभ्यासक्रम				
१२. शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, बारामती Government Ayurvedic College, Baramati				
2021--2022	--	--	--	--
2022--2023	--	--	--	--
2023--2024	--	--	--	--

तक्ता-११ (अ)
TABLE--XI (A)

तक्त्यात सन २०२१-२०२२ चे प्रत्यक्ष काम व सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ या वर्षातील अंदाज पत्रक दर्शविण्यात आलेला आहे.

अ. क्र. No.	औषधी व कच्ची द्रव्यांची संख्या No. of drugs and raw materials	सन २०२१-२०२२ या वर्षात चाचणी केलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples inspected during the year	चाचणी केलेल्या नमुन्यांची संख्या			अप्रमाणित दर्जाचे नमुन्यांची संख्या			शेरा Remarks
			२०२१-२०२२ 2021-2022	२०२२-२०२३ 2022-2023	२०२३-२०२४ 2023-2024	२०२१-२०२२ 2021-2022	२०२२-२०२३ 2022-2023	२०२३-२०२४ 2023-2024	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
१)	तयार आयुर्वेदिक व युनानी औषधी Prepared Ayurvedic and Unani Medicine		53	100	200	2	Nil	Nil	१. रसशाळेत उत्पादीत होणाऱ्या प्रत्येक बॅचचा नमुना नॉन्ड प्रयोगशाळेत तपासला जातो. Tested all batch samples manufactured in the Nanded Pharmacy.
२)	आयुर्वेदिक Ayurvedic युनानी Unani		Nil	25	50	Nil	Nil	Nil	
३)	कच्ची द्रव्ये आयुर्वेदिक Medicine Raw Materials Ayurvedic		100	150	300	37-Fail+ 03-No Opinion=40	Nil	Nil	२. औषधी खरेदी करण्यापूर्वी कच्चा द्रव्याची प्रत्येक नमुना प्रयोगशाळेत तपासले जाते All Raw Materials samples tested before purchase and Manufacturing.
४)	कच्ची द्रव्ये युनानी Raw Materials Unani		Nil	50	75	Nil	Nil	Nil	

तक्ता-११ (ब)
TABLE--XI (B)

अ. क्र.	तयार औषधीचे नावे	अ. क्र.	तयार औषधीचे नावे	अ. क्र.	तयार औषधीचे नावे
१)	त्रिभुवन किर्ती	३०)	मंजिष्ठादाकषाय	५९)	लसुणादी वटी
२)	मोक्षरादी गुग्गुळ	३१)	प्रवाळचुद्रवटी	६०)	वातांतक तेल
३)	त्रिजातक वटी	३२)	जसदभस्म	६१)	गंधक रसायन
४)	वातावरी गुग्गुळ	३३)	मृत्युंजय रस	६२)	शौक्तीक भस्म
५)	सुतशेखर साधा	३४)	चौपचिन्यादीचूर्ण	६३)	प्रवाळ अग्नीवटी
६)	आरोग्यवर्धीनी	३५)	शुंगादी चूर्ण	६४)	कुमीमगदर रस
७)	भास्करलवन चूर्ण	३६)	प्रवाळपंचामृत साधा	६५)	जिरकादी चूर्ण
८)	सुखसाखर चूर्ण	३७)	तालीसादीचूर्ण	६६)	गंधर्व हरीतकी
९)	खदिरादी चूर्ण	३८)	त्रिफळा चुर्ण	६७)	अशांकारिष्ट
१०)	लोहभस्म चूर्ण	३९)	लघुसुतशेखर	६८)	नारायण तेल
११)	सुवर्णभस्म	४०)	रेचक वटी	६९)	नाग भस्म
१२)	वातविध्वंस	४१)	योगराज गुग्गुळ	७०)	कासवभस्म
१३)	वंगभस्म	४२)	शीलाधात्रीवटी	७१)	कामदुधी साधा
१४)	अर्जुनरिष्ट	४३)	त्रिफळा चूर्ण	७२)	प्रदरांतक चुर्ण
१५)	लोहासव	४४)	सितोपलादी चूर्ण	७३)	समुद्राधी चूर्ण
१६)	शुर्भभस्म	४५)	श्वासकूटार	७४)	मुत्रविरेचन
१७)	पिंपळासव	४६)	शंखभस्म	७५)	गुळ्वेल स्तव
१८)	रौप्यभस्म	४७)	कपर्दिक भस्म	७६)	महायोगराज गुग्गुळ
१९)	कमकलेप	४८)	इच्छाभेदी रस	७७)	दशांगलेप
२०)	टंकणभस्म	४९)	सुक्ष्मत्रिफळा	७८)	लक्ष्मीविलासगुटी
२१)	गोदंती भस्म	५०)	आनंदभैरव	७९)	दशमूलारिष्ट
२२)	स्वदिष्टविरेचन चुर्ण	५१)	जरहरी भस्म	८०)	सुवर्णमालिनी वसंत
२३)	पुर्ननवा मंडूर	५२)	संजिवनीवटी	८१)	ज्वरांकुश
२४)	चंद्रप्रभावटी	५३)	जहरमोहरापिष्टी	८२)	हिंकरपुंर वटी
२५)	कुमारी आसव	५४)	द्राक्षासव	८३)	दोषांचन लेप
२६)	कृष्णकासरी	५५)	ताप्यादी लोह	८४)	महालक्ष्मीविलास गुटी
२७)	शौक्तीकभस्म	५६)	कांचनार गुग्गुळ	८५)	सुवर्ण भस्म
२८)	ताम्रभस्म	५७)	मृगश्रंग भस्म	८६)	अक्षाहारीवटी
२९)	अविपतीकरचूर्ण	५८)	हिंजारिष्ट चुर्ण	८७)	लवंगादीवटी

युनानी तयार औषधी

अ. क्र.	तयार औषधीचे नावे	अ. क्र.	तयार औषधीचे नावे	अ. क्र.	तयार औषधीचे नावे
१)	हब्बे मुबारक	१२)	सफूफे मखरीये रुतूबात	२३)	हाब्बे आतपाल
२)	हब्बे आसाब	१३)	माजून दक्षीवूल वर्दे	२४)	हाब्बे हिलतीत
३)	हब्बे पाखला	१४)	ज्वारीश मस्तगी	२५)	मजूम फलाशिपा
४)	हब्बे सुरजांन	१५)	हाब्बे बुखरा	२६)	नर्हर्बा
५)	हब्बे कानाकीन	१६)	हाब्बे खादरी	२७)	हब्बे काकडसिंगी
६)	म-हमे गुलाबी	१७)	म-हमे सुफीद	२८)	सुफूफे कूलाये सुफेद
७)	नमकेसुलेमानी	१८)	माजूनमुस्फीनेबर्दे रहेम	२९)	सफके हाजमे खदीम
८)	खमीनेगावजबान साधा	१९)	खमीनेआब्रेशम साधा	३०)	माजम शेंगदाना मूर्ग
९)	इत्रिफले उस्तूखूदूस	२०)	खमीरे ज्वाराशी सफरशिकन	३१)	सुनते मूस्तवेहम दंदान
१०)	सुफूफे शोरा मरक्कम	२१)	इत्रिफले मुखील गुलयान	३२)	सुफूफे जरनबाद
११)	सुफूफे तीन	२२)	इत्रिफले कश्मीजी		

कच्ची द्रव्यांची नावे

अ. क्र.	कच्ची द्रव्यांची नावे	अ. क्र.	कच्ची द्रव्यांची नावे	अ. क्र.	कच्ची द्रव्यांची नावे
१)	सुवर्णगैरीक	४६)	कंकोला	९१)	येलूवा
२)	हिरडा	४७)	अंजूमोदा	९२)	उदेसालीब
३)	आवळा	४८)	मंगजेनिब	९३)	पुष्कर
४)	कापूरदेशी	४९)	जैष्ठमध	९४)	जुतीयाना
५)	राळसुफेद	५०)	मोसी	९५)	गिले आरगानी
६)	गुग्गुळ	५१)	पुदीनाफुल	९६)	आमरकास्ट
७)	पांढरे सरलू	५२)	पटोलपत्र	९७)	साखर फारसी
८)	हळद	५३)	निंब साल	९८)	अभ्रक
९)	रेनूकाबीज	५४)	ताम्रचुरा	९९)	तील
१०)	विलायची	५५)	रक्तचंदन	१००)	खारीक
११)	निंबतेल	५६)	आढूळसापत्र	१०१)	तुखमे बगुना
१२)	करंजतेल	५७)	रत्नपत्र	१०२)	शीलाजीत
१३)	पांढरी रिंगनी	५८)	माजिवा	१०३)	अतिविष
१४)	धने	५९)	वंशलोचन	१०४)	जलालधार
१५)	गंज	६०)	टंकणभस्म	१०५)	मंजिष्ठा
१६)	वावळींग	६१)	पुष्करमूळ	१०६)	धायटी फूल
१७)	दालचिनी	६२)	दारुहरिद्रा	१०७)	सोनामुखी
१८)	मिरे	६३)	तु बाबुना	१०८)	अक्कलखारा
१९)	मध	६४)	जरिष्क	१०९)	नमके इंद्रियन
२०)	मुळतेलसत्वे	६५)	गजगा मगज	११०)	साबर नमक
२१)	आजवान मुळ	६६)	समगे कतीरा	१११)	बामडखर
२२)	सारवान	६७)	बजरुल बंज	११२)	सजीखार
२३)	देवदारु	६८)	उमाबबैर	११३)	सैंधव लवण
२४)	आमलतास मगज	६९)	सातारफरसी	११४)	शिरसताज
२५)	लाटा	७०)	खुशयतेस लाब	११५)	पांढरी मूंज
२६)	भांगरापत्र	७१)	शंकरतेल माल	११६)	खलीसेसिया
२७)	पुर्णनयन	७२)	तुरटी	११७)	पितपापड
२८)	एरंडमुळ	७३)	तुखमे कसूस	११८)	असरतील
२९)	गोदंती	७४)	पदम कास्ट	११९)	टेंटमुळ
३०)	प्रवाळ	७५)	चित्रक	१२०)	बलापंचाग
३१)	जहरमोहरा	७६)	अशोक साल	१२१)	बेलमगज
३२)	तस्मेनिया	७७)	मनशिल	१२२)	गुलाब जल
३३)	मुसली	७८)	बिखे जुनपत्र	१२३)	याबसब्ज
३४)	कबाबचिनी	७९)	कौजबीज	१२४)	मले गांजबाबन
३५)	कहरोबा	८०)	मौमजर्द	१२५)	जराबंदे
३६)	अंजरुद	८१)	पिपळामूळ	१२६)	सलीखा
३७)	गंधक	८२)	कत्थामुफीद	१२७)	फिरंज मिष्क
३८)	नागरमोथा	८३)	कालानमक	१२८)	सिपीस्तान
३९)	उपलसरी	८४)	अनंतमुळ	१२९)	सुंठ
४०)	सोमलता	८५)	तुळशी	१३०)	बेहडा
४१)	जायफळ	८६)	बडीसोप	१३१)	चंदन
४२)	एरंडतेल	८७)	बिडल लवन	१३२)	मुसली सुफेद
४३)	पारा	८८)	टंकण खार	१३३)	कहरोबा
४४)	धतूरबीज	८९)	कवच लवण	१३४)	गुलेबिस्ता
४५)	पांढरे मिरे	९०)	समुद्र लवण		

शासकीय आयुर्वेदिक व युनानी रसशाळा, नांदेड
युनानी औषधांची यादी

अ. क्र.	औषधीची नांवे	अ. क्र.	औषधीची नांवे	अ. क्र.	औषधीची नांवे
१)	आवळा पोस्त	४२)	कापुरदेशी	८३)	दारु हळद
२)	अश्वगंधा नागोरी	४३)	कत्था (काथ)	८४)	दालचिन्नी
३)	अतिविष	४४)	कंटकारी (रिंगणी)	८५)	धतूर बिज
४)	अरबी एलवा	४५)	कांचनार साल	८६)	धायटी फुल
५)	ओव्याचे फुल	४६)	करंज तेल	८७)	नागरमोथा
६)	अजमोदा	४७)	कमेल	८८)	निशोत्तर
७)	अनंतमुळ	४८)	कांचबीज	८९)	निलातोता
८)	अर्जुनसाल	४९)	कोष्ठ (कुष्ठ)	९०)	निंबतेल
९)	आंबा हळद	५०)	खारीक चुर्ण	९१)	निंबसाल कडू
१०)	अम्लवेतस	५१)	खदीरसाल	९२)	नागकेशर
११)	अतिबला	५२)	गुडमार	९३)	पांढरा कात
१२)	अडुळसा पत्र	५३)	खेराटी	९४)	पांढरे मिरे
१३)	आम्रसाल	५४)	गव्हाल	९५)	पिंपळी (लेंडी)
१४)	आम्रास्थि	५५)	गुळ	९६)	पहाडमूळ (पाढा)
१५)	आरग्वधमज्जा	५६)	गुळवेल शुष्क (गुड्ची)	९७)	पित्तपापडा (पर्पट)
१६)	अशोकसाल	५७)	गोखरु काटे / गोक्षुर	९८)	पळसपापडी
१७)	आसनसाल	५८)	गंधक अमलसार	९९)	पोखरु मुळ (पुष्कर मुळ)
१८)	अश्वत्थसाल	५९)	गुळवेलसत्व	१००)	पुर्ननवामुळ
१९)	अकल्लखारा	६०)	गुलाबकळी	१०१)	पुदिना फुल
२०)	इंद्रजव गोड	६१)	गुलाबजल	१०२)	प्रसारणी (राजबला)
२१)	इंद्रजीत	६२)	चित्रक मुळ	१०३)	प्रवाल कांडी
२२)	इंद्रजव कडु	६३)	चोपचिनी	१०४)	पृश्निपर्णी (पिठवण)
२३)	अजवायन देशी	६४)	चवक	१०५)	पिंपळा मुळ
२४)	एरंड तेल	६५)	चमेली फुल	१०६)	पिवळे चंदन
२५)	एरंड मुळ	६६)	चतुरा बीज	१०७)	पद्मकाल (पद्मक)
२६)	ऐरणमुळ (अग्नीमंथ)	६७)	जयपाल	१०८)	पाषाणभेद
२७)	काळी मिरे	६८)	जामुन बीज	१०९)	पटोलपत्र
२८)	कपुरकचरी (शटी)	६९)	जीवन्ती	११०)	बेहडापोस्त
२९)	कुटकी	७०)	जायपत्री	१११)	बबुलसाल
३०)	काळी चिरायता (कडू)	७१)	जवाखार	११२)	ब्रम्हदंडी
३१)	कालेद्राक्ष	७२)	जटा मासी	११३)	ब्राम्ही
३२)	कुटज साल	७३)	टेंटमुळ	११४)	बडीसोप
३३)	अशुध्द कुचला	७४)	टांकनखार (सुहागा)	११५)	बेलमुळ
३४)	कनक/कनल	७५)	वंशलोचन	११६)	बृहती (डोरली)
३५)	कडुजिरा	७६)	तालीस पत्र	११७)	बावची
३६)	कुष्ठ (कुष्ठकुर्लिजन)	७७)	तेजपान	११८)	बचनाग
३७)	कवितमगज	७८)	तीळ सुफेद (पांढरे)	११९)	बलापंचास
३८)	कंकोल बिज (कबाब चिनी)	७९)	तमाल पत्र	१२०)	बिल्वमज्जा
३९)	काकडसिंगी	८०)	तगर	१२१)	भेंसागुग्गुळ (महिमास)
४०)	कचोरा (कर्चुर)	८१)	तीळ तेल	१२२)	भांगरा
४१)	काले मिठ	८२)	तुरटी (फिटकरी)	१२३)	भल्लातक (भिलावा)

अ. क्र.	औषधीची नांवे	अ. क्र.	औषधीची नांवे	अ. क्र.	औषधीची नांवे
१२४)	भारंगीमुळ	१६९)	निंबुसत्व	२१४)	सोडीयम प्रोपीलपॅराबेन
१२५)	जेष्ठ मध	१७०)	नागबला	२१५)	अभ्रक
१२६)	म्नुका	१७१)	नेत्रवाळा / उदिच्य	२१६)	अमलसारगंधक
१२७)	माषपर्णी (उडीद)	१७२)	निल कमल	२१७)	बांगडासार
१२८)	मृदुपर्णी (मुग)	१७३)	मोचरस	२१८)	शु. चांदीचुरा
१२९)	मदनफुल	१७४)	सोनामुखी	२१९)	जदवार
१३०)	मोहपुष्प	१७५)	जायफळ	२२०)	गोदंती
१३१)	मुरुड शेंग	१७६)	धमासा	२२१)	हरताल
१३२)	मंजिष्ठा	१७७)	दंतीमुळ	२२२)	शुध्द हीगुळ
१३३)	मुलतानी माती	१७८)	दगडफुल	२२३)	क्सीस
१३४)	मध (शुध्द)	१७९)	दाडीम बीज	२२४)	जवाखार
१३५)	रिठा पोस्त	१८०)	दाडीमत्वक	२२५)	जहरमोहरा
१३६)	रक्त चंदन	१८१)	कमेल	२२६)	जसद / यशद
१३७)	रेणुकाबीज	१८२)	रक्तबंधिनी	२२७)	कपर्दिक
१३८)	रतनज्योत	१८३)	मैदालकडी	२२८)	कांतलोह
१३९)	रस्वत	१८४)	विदारीकंद	२२९)	निलातोता
१४०)	रास्ना	१८५)	विधाराबीज	२३०)	शुध्द खलकापरी
१४१)	राळ (शाल)	१८६)	वत्साल / वटसाल	२३१)	लेहचुरा
१४२)	लताकरंज	१८७)	वरुणसाल	२३२)	मोती / मुक्ता
१४३)	ल्वग	१८८)	वचा (वेखंड)	२३३)	मण्डुर
१४४)	लोध्र	१८९)	विडंग (वावडिंग)	२३४)	मृगश्रृंग
१४५)	लाख	१९०)	विलायची मोठी	२३५)	नागधातु
१४६)	शंखपुष्पी	१९१)	विलायची लहान	२३६)	प्रवालकोडी
१४७)	श्वेतजिरा	१९२)	टाळक पावडर	२३७)	शुध्द पारद
१४८)	शाहाजिरा	१९३)	स्टार्च	२३८)	अशुध्द पारद
१४९)	शकाकुल मिश्री	१९४)	कार्ना फ्लॉवर पावडर	२३९)	सामुद्रलवण
१५०)	श्वेतचंदन	१९५)	बाबुल डिक	२४०)	सांचरलवण
१५१)	शिरिष साल	१९६)	उशिर (बाळा)	२४१)	सैधंवण
१५२)	शिवणमुल	१९७)	डपलसरी	२४२)	सोर्वचललवण
१५३)	शतावरी	१९८)	युवानी (ओवा) / अजवायन देशी	२४३)	सज्जीक्षार
१५४)	सुपारी चिकणी (पुग)	१९९)	यवक	२४४)	गैरिक (सुवर्ण)
१५५)	समुद्रफुलबीज	२००)	शिवणमुळ	२४५)	शंख
१५६)	सालवण (शालीपर्णी)	२०१)	दमुल अकवायन	२४६)	सुवर्णचुरा
१५७)	सोया	२०२)	सोडीयम बेनजोएट	२४७)	शौकतीक
१५८)	सोया (बीज)	२०३)	पॉटेशियम मेटा सल्फाइड	२४८)	टंकण
१५९)	सहचर	२०४)	जी. एम. एस. पावडर	२४९)	ताम्र
१६०)	सुंठी	२०५)	शेलाक पावडर	२५०)	वंग
१६१)	सर्पगंधा	२०६)	आयसोप्रोपेलीन अल्कोहल	२५१)	यवक्षार
१६२)	सप्तपर्ण	२०७)	मिथेलीन क्लोराइड	२५२)	बिडलवण
१६३)	सांबरनमक	२०८)	कॅल्शियम स्टीरेट	२५३)	शिलाजीत
१६४)	साखर	२०९)	मॅग्नेसियम स्टीरेट	२५४)	तुरटी (फिटकरी)
१६५)	हिरडा पोस्ता	२१०)	पॉलीइथीनेल क्लोराइड	२५५)	खडीसाखर
१६६)	हिंग	२११)	पॉलीवीनेल क्लोराइड	२५६)	पादेलोण
१६७)	हरिद्रा	२१२)	शॉलाक थिनर	२५७)	चिंचाधार
१६८)	हाऊबेर/हपुषा	२१३)	सोडीयम मिथीलपॅराबेन		

शासकीय आयुर्वेदिक व युनानी रसशाळा, नांदेड येथील
युनानी कच्ची औषधी द्रव्यांची यादी

अ. क्र.	औषधीची नांवे	अ. क्र.	औषधीची नांवे	अ. क्र.	औषधीची नांवे
१)	असारुन	४१)	कोहरबा शमई	८१)	तुखमे करप्स
२)	अर्के गावजबान	४२)	कायफल साल	८२)	तुखमे इस्पत
३)	अर्के बादीयान	४३)	कोंपल साल	८३)	तुखमे गंदना
४)	अनिसुन	४४)	कथ्था सफेद	८४)	तुखमे बागला
५)	अब्रेशन	४५)	कुलथी	८५)	तुखमे इसबगोल
६)	अर्के बेदमिस्क	४६)	खिसमीस	८६)	तुखमे खुरफा
७)	अर्के संदल	४७)	खसखस	८७)	तुखमे बालंगो
८)	अंजरुत	४८)	खुसयते सालब	८८)	तुखमे फिरंजमिस्क
९)	अकलीलुल मलिका (नाखुना)	४९)	खाकसी-खुब-कलान	८९)	तुखमे चाक्षु
१०)	अमळ	५०)	खरनुब शामी	९०)	तुखमे कसुस
११)	अंबर	५१)	गुले बनफशा	९१)	तालम खाना
१२)	अतीस (अतीविष)	५२)	गिर्दे समाग	९२)	तुखमे तमरहिंदी (चिचोके)
१३)	अलकुल बत्स	५३)	गुले गावजवान	९३)	तुखमे उटंगण
१४)	अंजीर	५४)	गारेखुन	९४)	तोदरी सुर्ख
१५)	आफतीमून (आकाश बेल)	५५)	गोरेचन	९५)	तोदरी सफेद
१६)	इंद्रायन	५६)	गुलेमदार	९६)	तुखमे कनोचा
१७)	उस्ते खुदुस	५७)	गिले अरमानी	९७)	तुखमे रेहान
१८)	उन्नाब	५८)	गुलनार फारसी	९८)	तुखमे बारतंग
१९)	उदे हिंदी	५९)	गिले खिब्रसी	९९)	तुखमे हुम्माज
२०)	उदे बलसा	६०)	गुले बबुल	१००)	तुखमे खतमी
२१)	उदे सलीब	६१)	गुले पिस्ता	१०१)	तुखमे हालुन
२२)	उसारे रेवंद (रेवंदाचिनी गोंद)	६२)	गिले सुफेद	१०२)	तुखमे बाबुना
२३)	उसारा ए गाफिस	६३)	गुले बाबुना	१०३)	तुखमे कामुनी
२४)	उसना	६४)	गुले गाफिस	१०४)	तुखमे काकनज
२५)	उशबा	६५)	गुले मंडी	१०५)	तुरंजबिज
२६)	अश्क	६६)	गुंगवी सफेद	१०६)	तुखमे खुब्बाजी
२७)	कोकणार (पोस्ते खमखास)	६७)	चिरायता शिरी	१०७)	तुखमे कतान (अलसी)
२८)	कुस्त तल्क (कुस्त हिंदी)	६८)	चिनीया गोंद (समगे ढाक)	१०८)	तुखमे हुलबा
२९)	कुस्त शिरी (कुस्त बेहरी)	६९)	जुंतियाना विलायती	१०९)	तुखमे पनवाड
३०)	कुटज साल	७०)	जरावंद तविल	११०)	तुखमे अंजुदान
३१)	कबाबे खंदा	७१)	जरिष्क	१११)	तुरंजबीन
३२)	कुदुर	७२)	जुंदबे दस्तर	११२)	तुखमे सम्मालु
३३)	कस्तुरी (मुश्क)	७३)	जुफा खुष्क	११३)	तिनकार
३४)	कनाकिन	७४)	जरावंद गिर्द	११४)	दाने हिल खुर्द (विलायची लहान)
३५)	कलमी शोरा	७५)	जरावंद मुदहरज	११५)	दाने हिलक ला (विलायची मोठी)
३६)	कांचनमक (कांचलवण)	७६)	जुफते बलुत	११६)	दमुल अक्वायन
३७)	कथ्था गुलाबी	७७)	तुखमे काहू	११७)	दरुनज अकरबी
३८)	कडवा बादाम मगज	७८)	तुखमे मुरद	११८)	निशास्ता
३९)	केशर	७९)	तमरे हिंदी (इमली)	११९)	नानखॉ (अजवायन देशी)
४०)	कफे दर्या	८०)	तुखमे गाजर	१२०)	नरकचुर

अ. क्र.	औषधीची नांवे	अ. क्र.	औषधीची नांवे	अ. क्र.	औषधीची नांवे
१२१)	नवशारद (नवसागर)	१६३)	बेखे बनफशा	२०५)	शिरका देशी
१२२)	नमक ताम	१६४)	मुरब्बा हलीले काबुली	२०६)	शहमे हंजल
१२३)	नारंज	१६५)	मुरमक्की	२०७)	शार्दनज अदसी
१२४)	नमके संग	१६६)	मगजे तुखमे खयारेण	२०८)	शकरे तीगाल
१२५)	पोस्त हलिले सिया	१६७)	मगजे तुखमे कदुशिरी	२०९)	शुध्द कुचला
१२६)	पोस्त तुरंज	१६८)	मगजे तुखमे खरबोजा	२१०)	शोनिज (कलॉजी)
१२७)	पुदिना खुष्क	१६९)	मगजे तुखमे तरबुज	२११)	सकमोनिया
१२८)	पोस्त बेरुने पिस्ता	१७०)	मगजे तुखमे बकायन	२१२)	सिपीस्तान कला
१२९)	पोस्त बेरुने करप्स	१७१)	मगजे तुखमे निंब	२१३)	समगे कतीरा
१३०)	परशीयाओशाँ	१७२)	मगजे तुखमे करंज	२१४)	समगे अरबी (बबुल का गोंद)
१३१)	पोस्त बैजाए मुर्ग	१७३)	मगजे गजगा (सागरगोटा)	२१५)	सलीखा (तज)
१३२)	पिपल जाब	१७४)	माजु सब्ज	२१६)	सुरंजान शिरी
१३३)	पोस्त कचनार	१७५)	माईन खुर्द	२१७)	सोडा खुर्दनी
१३४)	पोस्त मुगीलान	१७६)	मरवारिद नासिफता (मोती)	२१८)	सालब मिश्री
१३५)	पियाबुज	१७७)	मगजे कमलगट्टा	२१९)	साजिज हिंदी
१३६)	पोस्त बेखे अनार	१७८)	मगजे बादाम शिरी	२२०)	सुरमा सिया
१३७)	फिलफिल सफेद	१७९)	मुरदारसंग	२२१)	सरताने मोहरिक
१३८)	फादेजहर हैवानी	१८०)	मुसली सफेद	२२२)	संगदाना मुर्ग
१३९)	फरफयुन	१८१)	माईन कला	२२३)	सातार फारसी
१४०)	फल्ली बबुल	१८२)	मगजे चिलगोजा	२२४)	सरफुंका
१४१)	फोफिल	१८३)	मुरब्बे सेफ	२२५)	सफेदा कासगिरी
१४२)	बजरुलबंज (अजवाईन खुरासानी)	१८४)	मगजे नारजिल	२२६)	सेंदुर
१४३)	बुरे अरमानी	१८५)	मुरब्बे आमला	२२७)	सरसु सफेद
१४४)	बर्गे सुदाब	१८६)	मगजे तुखमे खुरंतुम	२२८)	संगेजिराहत
१४५)	बर्गे गावजबान	१८७)	मवीज मुनक्का	२२९)	सते पोस्त कुनकुना
१४६)	बर्गे बादियान	१८८)	मुसली सियाह	२३०)	सुपारी
१४७)	बर्गे कासनी	१८९)	मोमर्जद	२३१)	संखा होली शंखपुष्पी
१४८)	बर्गे बनफशा	१९०)	मजेठ	२३२)	सिंघाडा
१४९)	बर्गे बबुल	१९१)	मुंग	२३३)	हाबुलगार
१५०)	बहरोजा खुष्क	१९२)	मगजे फुंदुख	२३४)	हाबुल निल
१५१)	बादरंज बोया	१९३)	मगजे पबादाना	२३५)	हजारदाणा
१५२)	बहमने सुर्ख	१९४)	यशबसब्ज	२३६)	हिरा कसीस
१५३)	बहमने सफेद	१९५)	रोगने बदाम शिरी	२३७)	हजरुल यहुद
१५४)	बर्गे हिना (मेहंदी)	१९६)	रोगने बदाम तलक	२३८)	हिरा कसीस
१५५)	बर्गे मदार	१९७)	रब्बेसुस (जेष्टमध का घनसार)	२३९)	सिंगरुफ (हिंगुळ)
१५६)	बेखे जलापा	१९८)	रुमा मस्तगी	२४०)	इजकर
१५७)	बिजबंद	१९९)	रेवंदचिनी लकडी	२४१)	गदे गर्की
१५८)	बेखे बाबुना	२००)	रोगणे जैतुन	२४२)	कायफल
१५९)	बुसद अहमर	२०१)	रोगणे सोसन	२४३)	गुळ
१६०)	बेहिदाणा	२०२)	वर्के नुखरा	२४४)	जहरमोहरा
१६१)	बिस्फायज	२०३)	वर्के तिला		
१६२)	बाबची	२०४)	शहात्रादेशी		

तक्ता-१२
TABLE-XII

कार्यक्रम अंदाज पत्रक २०२३-२०२४

रसशाळेला आवश्यक असलेल्या कच्चा मालाचा साठा दर्शविणारा तक्ता.

(परिमाण किलोमध्ये, मूल्य हजारात)

Performance Budget – 2023-2024

Table indicating the position of the Stock of Raw Material required for the Pharmacy.

(Quantity in Kg.)

(Value Rs. in thousand)

अ. क्र. Sr. No.	कच्चा द्रव्याचे नाव	प्रारंभिक शिल्लक (परिमाण) Opening Balance (Quantity)			मूल्य Value			खरेदी परिमाण Purchase Quantity			खरेदी मूल्य Purchase Value			Name of the Raw material		
		2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024			
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14			
१.	मुळे	...	0	0	281	0	0	126	465	581	0	100	125	0	...	Roots
२.	पाने	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Leaves
३.	बीया	...	0	0	0	0	0	0	350	435	0	20	25	0	...	Seeds
४.	फळे	...	205	186	0	19	30	0	1960	2060	0	331	350	0	...	Fruits
५.	तेले	...	0	0	0	0	0	0	85	125	0	20	30	0	...	Oils
६.	खनिजे	...	0	0	0	0	0	0	140	280	0	10	20	0	...	Minerals
७.	फुले	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Flowers
८.	कंदे	...	0	0	0	0	0	0	130	160	0	40	50	0	...	Kand
९.	अर्के	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Arks
१०.	साली	...	0	0	0	0	0	0	285	380	0	15	20	0	...	Salt
११.	किंमती द्रव्ये	...	1	1	1	3	3	3	0	0	0	0	0	0	...	Cost-Mat
१२.	इतर	...	858	858	1071	330	315	297	2800	3413	3600	260	300	560	...	Other

१	२	एकूण परिमाण TotalQuantity			एकूण मूल्य Total Value			खर्च परिमाण Expense Quantity			मूल्य खर्च Expense Value			...		
		15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26			
१.	मुळे	...	465	581	281	100	125	126	465	300	200	100	65	0	...	Roots
२.	पाने	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Leaves
३.	बीया	...	350	435	0	20	25	0	350	435	0	20	25	0	...	Seeds
४.	फळे	...	2165	2246	0	350	380	0	1979	2246	0	320	380	0	...	Fruits
५.	तेले	...	85	125	0	20	30	0	85	125	0	20	30	0	...	Oils
६.	खनिजे	...	140	280	0	10	20	0	140	280	0	10	20	0	...	Minerals
७.	फुले	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Flowers
८.	कंद	...	130	160	0	40	50	0	130	160	0	40	50	0	...	Kand
९.	अर्क	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Arks
१०.	साली	...	285	380	0	15	20	0	285	380	0	15	20	0	...	Salts
११.	किंमती द्रव्ये	...	1	1	1	3	3	3	0	0	0	0	0	0	...	Cost-Mat
१२.	इतर	...	3658	4271	4671	590	615	857	2800	3200	4500	275	318	441	...	Other

१	२	अनुपंगिक हानी परिमाण Qt.incidental loss			अनुपंगिक हानी मूल्य incidental loss Value			शिल्लक परिमाण Quantity Balance			मूल्य शिल्लक Balance Value			...		
		27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38			
१.	मुळे	...	0	0	0	0	0	0	0	281	81	0	60	126	...	Roots
२.	पाने	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Leaves
३.	बीया	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Seeds
४.	फळे	...	0	0	0	0	0	0	186	0	0	30	0	0	...	Fruits
५.	तेले	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Oils
६.	खनिजे	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Minerals
७.	फुले	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Flowers
८.	कंद	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Kand
९.	अर्क	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Arks
१०.	साली	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	...	Salt
११.	किंमती द्रव्ये	...	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3	3	3	...	Cost-Mat
१२.	इतर	...	0	0	0	0	0	0	858	1071	171	315	297	416	...	Other

तक्ता-१३
TABLE-XIII

शासकीय आयुर्वेदिक व युनानी रसशाळा, नांदेड येथे सन २०१८-२०१९ मध्ये तयार झालेल्या विक्री करण्यात आलेली व सन २०१९-२० व २०२०-२१ मध्ये तयार होणारी व विक्री करण्यात येणारी आयुर्वेदिक औषधी दर्शविणारा तक्ता.

Table indicating the Ayurvedic medicines prepared and sold in the Year 2018-2019 to be manufacture & sale during 2019-2020 and 2020-2021 from the Pharmacy.

(परिमाण किलोमध्ये, मूल्य हजारात)

(Quantity in Kg.)
(Value Rs. in thousand)

अ. क्र. Sr. No.	औषधीचे नाव	प्रारंभिक शिल्लक Quantity Balance						वर्षामध्ये तयार केलेली औषधी Prepared during the year						Name of medicine	
		परिमाण Quantity			मूल्य Value			परिमाण Quantity			मूल्य Value				
		2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
१.	भस्मे	...	6	0	0	180	0	0	44	20	50	75	35	85	... Bhasmas
२.	वटीका व गुटीका	...	4	0	0	26	0	0	82	50	100	137	83	170	... Vatika & Gutika
३.	गुगुळ	...	0	0	0	0	0	0	0	50	200	0	125	500	... Guggul
४.	चूर्ण	...	0	165	25	0	96	15	2602	1000	2000	1621	576	1246	... Churnas
५.	आसवरिष्ट	...	0	0	10	0	0	4	0	50	100	0	20	40	... Asavarishta
६.	तेले	...	0	0	0	0	0	0	32	20	100	7	5	87	... Tailas
७.	लेप व मलम	...	0	0	0	0	0	0	0	50	150	0	10	30	... Leps & Malams
८.	इतर	...	0	39	39	0	7	13	192	100	200	65	40	80	... Others

अ. क्र. Sr. No.	औषधीचे नाव	एकूण साठा Total Stock						वर्षात विक्री झालेली औषधी Sales during the year						Name of medicine	
		परिमाण Quantity			मूल्य Value			परिमाण Quantity			मूल्य Value				
		2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024		
		15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
१.	भस्मे	...	50	0	0	255	0	0	44	0	0	75	0	0	.. Bhasmas
२.	वटीका व गुटीका	...	86	0	0	0	0	0	66	70	80	137	109	136	... Vatika & Gutika
३.	गुगुळ	...	0	50	200	0	125	500	0	40	150	0	100	375	... Guggul
४.	चूर्ण	...	2602	1165	2025	1621	672	1261	2437	1100	2025	1525	634	1261	... Churnas
५.	आसवरिष्ट	...	0	50	110	0	20	44	0	40	100	0	16	40	... Asavarishta
६.	तेले	...	32	20	100	7	5	87	32	20	100	7	5	87	... Tailas
७.	लेप व मलम	...	0	50	150	0	10	30	0	50	150	0	10	30	... Leps & Malams
८.	इतर	...	192	139	239	65	47	93	153	100	150	58	34	58	... Others

तक्ता-१३--चालू
TABLE--XIII--Contd.

अ. क्र. Sr. No.	औषधीचे नाव Name of medicine	प्रारंभिक शिल्लक Quantity Balance						वर्षामध्ये तयार केलेली औषधी Prepared during the year							
		परिमाण Quantity			मूल्य Value			परिमाण Quantity			मूल्य Value				
		2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024		
1	2	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38		
१.	भस्मे ...	0	0	6	0	0	180	0	0	0	0	0	0	...	Bhasmas
२.	वटीका व गुटीका ...	0	0	20	0	0	67	0	0	0	0	0	0	...	Vatika & Gutika
३.	गुगुळ ...	0	10	50	0	25	125	0	0	0	0	0	0	...	Guggul
४.	चूर्ण ...	0	40	0	0	23	0	0	0	0	0	0	0	...	Churnas
५.	आसवरिष्ट ...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Asavarishta
६.	तेले ...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Tailas
७.	लेप व मलम ...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	Leps & Malams
८.	इतर ...	0	0	80	0	0	30	0	0	0	0	0	0	...	Others

औषधी तयार करण्यासाठी औषधी निर्मिती विभागाकडे
पाठविलेली औषधी
Issued to Manufacturing section to be used for medicine

विमा कामगार योजनेअंतर्गत झालेली विक्री
Chemist under E. S. I. S. sales

अ. क्र. Sr. No.	औषधीचे नाव Name of medicine	परिमाण Quantity						मूल्य Value							
		परिमाण Quantity			मूल्य Value			परिमाण Quantity			मूल्य Value				
		2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024		
1	2	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50		
१.	भस्मे ...	0	0	0	0	0	0	0	0	56	66	0	28	...	Bhasmas
२.	वटीका व गुटीका ...	0	0	0	0	0	0	66	0	100	0	0	0	...	Vatika & Gutika
३.	गुगुळ ...	0	0	0	0	0	0	0	0	150	0	0	30	...	Guggul
४.	चूर्ण ...	0	0	0	0	0	0	2437	1140	2025	1525	657	1261	...	Churnas
५.	आसवरिष्ट ...	0	0	0	0	0	0	0	40	100	0	16	40	...	Asavarishta
६.	तेले ...	0	0	0	0	0	0	32	20	100	7	5	87	...	Tailas
७.	लेप व मलम ...	0	0	0	0	0	0	0	50	150	0	10	30	...	Leps & Malams
८.	इतर ...	0	0	0	0	0	0	153	100	230	58	34	88	...	Others

शिल्लक / Balance

अ. क्र. Sr. No.	औषधीचे नाव Name of medicine	परिमाण Quantity			मूल्य Value				
		परिमाण Quantity			मूल्य Value				
		2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024		
		51	52	53	54	55	56		
१.	भस्मे ...	6	6	0	180	180	0	...	Bhasmas
२.	वटीका व गुटीका ...	20	0	0	26	0	0	...	Vatika & Gutika
३.	गुगुळ ...	0	0	0	0	0	0	...	Guggul
४.	चूर्ण ...	165	25	0	96	15	0	...	Churnas
५.	आसवरिष्ट ...	0	10	10	0	4	4	...	Asavarishta
६.	तेले ...	0	0	0	0	0	0	...	Tailas
७.	लेप व मलम ...	0	0	0	0	0	0	...	Leps & Malams
८.	इतर ...	39	39	9	7	13	5	...	Others

तक्ता-१४
TABLE--XIV

शासकीय आयुर्वेदिक व युनानी रसशाळा, नांदेड येथे सन २०२१-२०२२ मध्ये तयार झालेल्या व विक्री करण्यात आलेली व सन २०२२-२०२३ व २०२३-२४ मध्ये तयार होणारी व विक्री करण्यात येणारी युनानी औषधी दर्शविणारा तक्ता.

Table indicating the Unani Medicines prepared and sold in the year 2021-2022 to be Manufacture and Sale during 2022-2023 and 2023-2024 from the Pharmacy.

(परिमाण किलोमध्ये, मुल्य हजारात)

(Quantity in Kg.)
(Value Rs. in thousand)

		प्रारंभिक शिल्लक Opening Balance						वर्षात तयार झालेली औषधी Prepared during the year						
		परिमाण Quantity			मूल्य Value			परिमाण Quantity			मूल्य Value			Name of medicine
अ. क्र. Sr. No.	औषधाचे नाव	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2020-2021	2021-2022	2022-2023	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
१.	इत्रिफलात	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	24	... Itrifalat
२.	त्रियाखात	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	15	... Triyakat
३.	ज्वारीशात	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	12	... Jwarishat
४.	हुबुब	.. 597	597	597	1459	1459	1459	0	0	700	0	0	1711	... Huboob
५.	सुफुफात	.. 193	193	193	138	138	138	0	0	200	0	0	143	... Sufufat
६.	रोगनियात	.. 82	82	82	66	66	66	0	0	0	0	0	0	... Roganiyat
७.	खुर्स	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	30	0	0	20	... Khurs
८.	माजुनियात	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	0	40	... Majuniyat
९.	मन्हम	.. 69	69	69	33	33	33	0	0	100	0	0	48	... Marham
१०.	इतर	.. 27	27	27	33	33	33	0	0	120	0	0	147	... Others
		एकूण साठा Total Stock						वर्षात झालेली शासकीय विक्री औषधी Sales during year Govt.						
		परिमाण Quantity			मूल्य Value			परिमाण Quantity			मूल्य Value			
अ. क्र. Sr. No.	औषधाचे नाव	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	
1	2	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
१.	इत्रिफलात	.. 0	0	10	0	0	24	0	0	8	0	0	20	... Itrifalat
२.	त्रियाखात	.. 0	0	5	0	0	15	0	0	3	0	0	09	... Triyakat
३.	ज्वारीशात	.. 0	0	5	0	0	12	0	0	4	0	0	10	... Jwarishat
४.	हुबुब	.. 597	597	1297	1459	1459	3170	0	0	1100	0	0	2688	... Huboob
५.	सुफुफात	.. 193	193	393	138	138	280	0	0	250	0	0	178	... Sufufat
६.	रोगनियात	.. 82	82	82	66	66	66	0	0	60	0	0	48	... Roganiyat
७.	खुर्स	.. 0	0	30	0	0	20	0	0	20	0	0	14	... Khurs
८.	माजुनियात	.. 0	0	20	0	0	40	0	0	10	0	0	20	... Majuniyat
९.	मन्हम	.. 69	69	169	33	33	81	0	0	120	0	0	57	... Marham
१०.	इतर	.. 27	27	147	33	33	180	0	0	130	0	0	160	... Others

तक्ता-१४ -चाळू
TABLE--XIV -- Contd.

औषधी तयार करण्यासाठी औषधी निर्मिती विभागाकडे पाठविलेली औषधी Issued to manufacturing section to be used for medicine								वर्षात झालेली जिल्हा परिषद विक्री Sales during year Z.P.						Name of medicine	
अ. क्र. औषधाचे नाव Sr. No.		परिमाण Quantity			मूल्य Value			परिमाण Quantity			मूल्य Value				
		2020-2021	2021-2022	2022-2023	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2020-2021	2021-2022	2022-2023		
		27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38		
१.	इत्रिफलात	..	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	... Itrifalat
२.	त्रियाखात	..	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	... Triyakat
३.	ज्वारीशात	..	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	... Jwarishat
४.	हुबुब	..	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	244	... Huboob
५.	सुफुफात	..	0	0	0	0	0	0	0	0	50	0	0	35	... Sufufat
६.	रोगनियात	..	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	10	... Roganiyat
७.	खुर्स	..	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	... Khurs
८.	माजुनियात	..	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	... Majuniyat
९.	महम	..	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	5	... Malamas
१०.	इतर	..	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	... Others

एकूण विक्री Total Sales								अखेरची शिल्लक Closeing Stock							
अ. क्र. औषधाचे नाव Sr. No.		परिमाण Quantity			मूल्य Value			परिमाण Quantity			मूल्य Value				
		2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024		
		15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
१.	इत्रिफलात	..	0	0	9	0	0	22	0	0	1	0	0	2	... Itrifalat
२.	त्रियाखात	..	0	0	4	0	0	12	0	0	1	0	0	3	... Triyakat
३.	ज्वारीशात	..	0	0	4	0	0	10	0	0	1	0	0	2	... Jwarishat
४.	हुबुब	..	0	0	1200	0	0	2932	597	597	97	1459	1459	238	... Huboob
५.	सुफुफात	..	0	0	300	0	0	213	193	193	93	138	138	67	... Sufufat
६.	रोगनियात	..	0	0	70	0	0	58	82	82	12	66	66	8	... Roganiyat
७.	खुर्स	..	0	0	20	0	0	14	0	0	10	0	0	6	... Khurs
८.	माजुनियात	..	0	0	10	0	0	20	0	0	10	0	0	20	... Majuniyat
९.	महम	..	0	0	130	0	0	62	69	69	39	33	33	19	... Malamas
१०.	इतर	..	0	0	130	0	0	160	27	27	17	33	33	20	... Others

तक्ता-१५
TABLE—XV

शासकीय आयुर्वेदिक व युनानी रससाळा नांदेड :-

यंत्र सामुग्रीचा वापर :- खालील तक्त्यामध्ये शासकीय आयुर्वेदिक व युनानी रससाळा, नांदेड येथील सन २०२०-२०२१, २०२१-२०२२ मधील प्रत्यक्ष वापर व सन २०२२-२०२३ मधील अंदाजीत यंत्र सामुग्री वापरणे बाबत व क्षमतेबाबतचे विवरणपत्र :-

Government Ayurvedic and unani Pharmacy, Nanded.-

Use of Machinery :- Following table indicates the position regarding actual utilisation of Machinery at the Government Ayurvedic and unani Pharmacy, Nanded during 2020-2021, 2021-2022 & approximate capacity & utilisation of machinery for the year 2022-2023.

अ.क्र. Sr. No.	यंत्राचे नांव Name of Machine	खरेदी किंमत व खरेदी क्रमांक D.O.P. & cost	उपलब्ध असलेल्या यंत्राची संख्या Name of Machine available	वापरत असलेल्या यंत्राची संख्या No. of Machine in working cond.	सध्या अस्तित्वात असलेल्या यंत्राची अंदाजित कार्यक्षमता Work capacity of mach. at present avl.	यंत्राचा सध्याचा वापर Use as mach. at present	वापरण्यासाठी लागणाऱ्या कामगारांची संख्या No. of Labours Required	उपलब्ध असलेल्या कामगारांची संख्या No. of Labours available	शेरा Remarks
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	मिक्सर Mixer	१५/३/१९७१ रु. ५,०००	एक One	एक One	२० कि.ग्रॅ. बॅच प्रमाणे तासात दोन बॅचेस मिक्स करते. Batch size 20 kg & two batches per hour output	गरजेनुसार वापर	एक One	एक One	—
2.	मिनी रोटरी टॅबलेट मशिन Mini rotary tablet m/c.	३१/३/१९८४ रु. २७,०००	एक One	एक One	दुरुस्तीनंतर २०० गोळ्या/मिनिट 200 tab/min. after purchasing spare.	गरजेनुसार वापर Use as per req.	एक One	एक One	मशिन चालू स्थितीत आहे. Machine is working
3.	येजरनर Edge Runner.	२३/१०/१९८५ रु. ५,५०,०००	एक One	एक One	ताशी २५ कि.ग्रॅ. पावडर मिक्स व ताशी ०५ कि.ग्रॅ. पावडर दळणे 25 kg/hr powder mixing & 05 kg/hr grinding out put.	गरजेनुसार वापर Use as per req.	एक One	एक One	सदर यंत्राचा वापर जास्त आहे. Use of this machine is more.

4. शिफ्टर Shifter.	१३/५/२००३ रु. ६५,२८६	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	वेगवेगळ्या एसएस-३०४/३१६ मेशच्या जाळ्या आवश्यक आहेत. Various mesh size SS-304/316 sieves are required.
5. डिसिन्टीग्रेटर Disintegrator.	१३/३/२००३ रु. ९२,४०५	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	वेगवेगळ्या मेशच्या जाळ्या आवश्यक आहेत. Various mesh size sieves are required.
6. ट्रे (ग्रॅन्यूल) ड्रायर Tray Dryer/Granule Drayer.	१३/५/२००३ रु. ७४,३२६	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	लाईट फिटिंग आवश्यक. Light Fitting essential.
7. मेटल ट्यूब क्रिम्पींग मशीन Metal tube crimping machine [manual]	१३/५/२००३ रु. २२,५९९	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	तीन Three	लाईट फिटिंग आवश्यक. Light fitting essential.
8. शुगर कोटींग मशीन Sugar/colour coating machine	१३/५/२००३ रु. ८३,६२५	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	दोन Two	तीन Three	सदर यंत्र वापरण्यासाठी इंडस्ट्रियल ट्रेनिंग/त्रन ऑपरेटरची व लाईट फिटिंगची आवश्यकता आहे. Trained operator/industrial training is required for operating this machine.
9. वेट ग्रँडर (मल्टीमिल) Wet granuder [multimil]	१३/५/२००३ रु. ७४,३२६	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	वेगवेगळ्या मेशच्या एसएस-३०४/३१६ चाळण्या आवश्यक आहेत. Various mesh size SS-304/316 sieves are required.
10. बॉलमिल Ball mill	२२/९/२००३ रु. १,४४,६३४	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	एक One	लाईट फिटिंग आवश्यक. Light Fitting is essential.

तक्ता-१५ (चालू)
TABLE—XV (Contd.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11.	अॅटो ट्विन हेड लिक्वीड फिल्लिंग मशिन Auto twin head Liquid filling machine	२२/९/२००३ रु. ७४३२५	एक	एक	ताशी ७०० बॉटल भरणे Filling cap 700 bottle per hr.	गरजेनुसार Use as per req.	एक	एक	—
12.	फिल्टर प्रेस Filter press	२२/९/२००३ रु. १२८५६३	एक	एक	०५ ते १०० लि. तास द्रव्य चाळते. Filtering cap 05 to 100 lit. depends on lequid cond.	गरजेनुसार Use as per req.	एक	एक	वेगवेगळ्या मेशाचे फिल्टर पेपर चाळण्या आवश्यक Various mesh filter papers or sieves are required.
13.	खरल Kharal	१८/३/२००४ रु. ९२४०४.८०	एक	एक	ताशी २०० ग्रॅम ते ०.१ कि.ग्रॅ. औषधी घोटते. 200 gm to 0.1 kg/hr grinding on cap de- pends on material cond.	गरजेनुसार Use as per req.	एक	एक	—
14.	ग्रॅन्युलेटर Granulator [G. M. P.]	१५/३/२००४ रु. १२५८००	एक	एक	२० ते २०० कि.ग्रॅ./ क्षमता 20 to 200 kg/hr cap depends on cond of material	गरजेनुसार Use as per req.	एक	एक	वेगवेगळ्या मेशाच्या एसएस-३०४/३१६ जाळ्या आवश्यक Various mesh SS-304/316 sieves are required
15.	मास मिक्सर Mass Mixer	१९/७/२००४ रु. २९२९४०	एक	एक	१२५ कि.ग्रॅ. तास पावडर मिक्स करणे Cap. 125 kg/hr powder mix	गरजेनुसार Use as per req.	एक	एक	लाईट फिटिंग आवश्यक आहे. Light Fitting is essential.
16.	रोटरी टॅबलेट मशिन Rotary tablet machine [45-stroke]	२८-९-२००४ रु. ६९६५४५	एक	एक	जास्तीत जास्त ३,७८० गाळ्या/मि. Max. 3,780 tablet min.	गरजेनुसार Use as per req.	एक	एक	लाईट फिटिंग आवश्यक आहे. Light Fitting is essential.
17.	ब्लिस्टर पॅकींग मशिन Blister packing machine	२६-५-२००५ रु. ४९४७००	एक	एक	१०० ते १५० बॉटल्स/तास 100 to 150 bottles/hr	गरजेनुसार Use as per req.	दोन	—	सदर यंत्र वापरण्यासाठी तंत्र ऑपरेटर/उपलब्ध ऑपरेटरला ट्रेनिंग आवश्यकता आहे. कंपनी ट्रेनिंग आवश्यक आहे व लाईट फिटिंगची आवश्यकता आहे. Trained Operator /Industrial Training & Light Fitting is essential.
18.	पलवेरायझर मशिन (मेश) Palverizer machine	६-९-२०२१ रु. ३२००००	एक	एक	प्रत्येक दिनी ५० किलो ग्रॅम पावडर/चुर्ण करण्याची क्षमता	गरजेनुसार Use as per req.	एक	एक	यंत्र चालू स्थितीत आहे. यंत्राला पक्का विद्यु पुरवठा नाही.

तक्ता-१६
TABLE-XVI

उत्पादन किंमती
Production Cost

शासकीय आयुर्वेदिक व युनानी रसशाळा, नांदेड :-

Government Ayurvedic and Unani Pharmacy, Nanded.

उत्पादन खर्च :- खालील तक्त्यामध्ये शासकीय आयुर्वेदिक व युनानी रसशाळा, नांदेड येथे सन २०२१-२०२२ मध्ये तयार करण्यात आलेल्या औषधांच्या प्रत्यक्ष व सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ मधील अंदाजित खर्च दर्शविला आहे.

Following table indicates the cost of production of various medicines at the Government Ayurvedic and Unani Pharmacy, Nanded during the Year 2021-2022 and estimated cost of production during the Year 2022-2023 and 2023-2024 :-

(रुपये हजारात)

(Rs. in thousands)

वर्ष Year	कच्चा माल Raw Materials		उत्पादन Production		मजुरी खर्च Labour Cost	अनुषंगिक Overheads	एकूण खर्च Total Expend.
	परिमाण Quantity	मुल्य Value Rs.	परिमाण Quantity	मुल्य Value Rs.	रुपये Rs.	रुपये Rs.	रुपये Rs.
1	2	3	4	5	6	7	8
2021-2022	7279	1148	3930	3840	589	448	1037
2022-2023	8479	1268	2538	2932	648	493	1141
2023-2024	4953	986	5138	5938	713	542	1255

आयुर्वेद संचालनालयातील पदांची संख्या दर्शविणारे विवरणपत्र

पदनाम	वेतनमान		पदसंख्या		Designations	
	वेतन श्रेणी	वेतन स्तर	2019-2020	2021-2022		
1	2	3	4	5	6	7
राजपत्रित (गट “अ” व “ब”)						Gazetted (Group “A” & “B”)
१. आयुक्त (वै.शि.)	...	संवर्गपद	---	संवर्गपद		Commissioner (M.E.)
२. संचालक, आयुर्वेद संचालनालय	...	131100-216600	S-29	1	1	Director of Ayurved
३. उपसंचालक, होमिओपॅथी	...	67700-208700	S-23	1	1	Deputy Director (Homeo)
४. मुख्य प्रशासकीय अधिकारी	...	56100-177500	S-20	1	1	Chief Admini. Officer
५. अधिष्ठाता	...	144200-218200	14	4	5	Dean
६. वरिष्ठ जीवनरसायन शास्त्रज्ञ	...	56100-177500	S-20	1	1	Senior Biochemist
७. प्राध्यापक	...	144200-218200	14	56	62	Professor
८. सहयोगी प्राध्यापक	...	131400-217100	13A	85	91	Reader
९. सहाय्यक संचालक आयुर्वेद	...	56100-177500	S-20	4	4	Asst. Director of Ayurved
१०. निवासी वैद्यकीय अधिकारी	...	56100-177500	S-20	5	6	Residential Medical Officer
११. सहाय्यक प्राध्यापक	...	57700-182400	10	125	139	Lecturer
१२. औषध निर्माता	...	44900-142400	S-16	1	1	Pharmacist
१३. प्रशासन अधिकारी	...	41800-132300	S-15	12	13	Administrative Officer
१४. प्रशासकीय वैद्यकीय अधिकारी	...	56100-177500	S-20	1	1	Administrative Medical Officer
१५. रसायन शास्त्रज्ञ-नि-औषध निर्माता	...	41800-132300	S-15	1	1	Chemist-cum-Pharmacist
१६. बधिरीकरण शास्त्रज्ञ	...	56100-177500	S-20	1	2	Anesthetist
१७. लेखा अधिकारी	...	44900-142400	S-16	1	1	Account Officer
१८. अपघात वैद्यकीय अधिकारी (राजपत्रित)...	...	56100-177500	S-20	1	1	Casualty Medical Officer
१९. वैद्यकीय अधिकारी (राजपत्रित)	...	56100-177500	S-20	1	8	Medical Officer
२०. विकृती शास्त्रज्ञ आणि अनुजीव शास्त्रज्ञ...	...	41800-132300	S-15	1	1	Pathologist and Bacteriologist
२१. कृषी अधिकारी	...	41800-132300	S-15	1	1	Agricultural Officer
२२. सहाय्यक लेखा अधिकारी	...	41800-132300	S-15	1	1	Assistant Account Officer
२३. उपवैद्यकीय अधिक्षक	...	56100-177500	S-20	--	1	Medical Supritenden
२४. विकृती विज्ञान शास्त्रज्ञ व प्रयोग निर्देशक...	...	44900-142400	S-16	1	1	I/C O. P. D. (P. T.)

1	2	3	4	5	6	7	
२५.	पंचकर्म वैद्य (स्त्री/पुरुष)	...	14900-142400	S-16	8	12	Panchakarma Vaidya(M/F)
२६.	अपघात वैद्यकीय अधिकारी (अराजपत्रित)...	...	44900-142400	S-16	5	5	Casulty Medical Officer
२७.	सहा. औषध निर्माता (आयु.)	...	44900-142400	S-16	1	1	Asst. Pharmacist (Ayu.)
२८.	सहा. औषध निर्माता (युनानी)	...	44900-142400	S-16	1	1	Asst. Pharmacist (Unani)
२९.	सहाय्यक वैज्ञानिक-नि-हकीम	...	44900-142400	S-16	1	1	Scientific Asst. cum Hakim
३०.	सहाय्यक वैज्ञानिक-नि-वैद्य	...	44900-142400	S-16	1	1	Scientific Asst. cum Vaidya
३१.	आयुर्वेद विस्तार अधिकारी	...	44900-142400	S-16	21	21	Ayurved Develop. Officer
एकूण राजपत्रित (गट "अ" व "ब")				...	344	386	Total Gazetted (Group "A" & "B")
अराजपत्रित (गट "क")				Non -Gazetted (Group "C")			
१.	अधिसेविका	...	41800-132300	S-15	4	5	Matron
२.	परिसेविका	...	38600-122800	S-14	26	37	Sister Incharge
३.	अधिपरिचारीका	...	35400-112400	S-13	153	204	Staff Nurse
४.	क्ष-किरण तंत्रज्ञ	...	35400-112400	S-13	4	5	X-Ray Technician
५.	अधिक्षक	...	41800-132300	S-14	19	21	Office Superintendent
६.	प्रमुख लिपीक	...	35400-112400	S-13	39	49	Head Clerk
७.	वरिष्ठ लिपीक	...	25500-81100	S-8	42	51	Senior Clerk
८.	वरिष्ठ लिपिक (रोखपाल)	...	25500-81100	S-8	1	1	Senior Clerk (Cashier)
९.	लिपिक टंकलेखक	...	19900-63200	S-6	92	109	Clerk cum Typist
१०.	बाह्य रुग्ण नोंदणी लिपीक	...	19900-63200	S-6	8	11	O. P. D. Clerk
११.	मराठी लघुलेखक	...	41800-132300	S-15	1	1	Marathi Stenographer
१२.	इंग्रजी लघुलेखक	...	41800-132300	S-15	1	1	English Stenographer
१३.	टंकलेखक	...	21700-69100	S-7	3	3	Typist
१४.	वाहन चालक	...	19900-63200	S-6	9	13	Driver
१५.	लिपिक टंकलेखक (रोखपाल)	...	19900-63200	S-6	2	2	Clerk cum Typist (Cashier)
१६.	परिव्यय लेखापाल	...	35400-112400	S-13	1	1	Cost Accountant
१७.	यांत्रिकी-तथा-तंत्रज्ञ	...	25500-81100	S-8	1	1	Mechanic cum Technician
१८.	प्रमुख यांत्रिकी	...	25500-81100	S-8	1	1	Head Machanic
१९.	संग्रह पडताळक	...	25500-81100	S-8	2	2	Museum Keeper
२०.	वीज तंत्री	...	25500-81100	S-8	1	1	Electrician
२१.	प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ	...	35400-112400	S-13	59	68	Laboratory Technician
२२.	पंचकर्म तंत्रज्ञ	...	35400-112400	S-13	4	4	Panchakarma Technician
२३.	मिश्रक/कल्पद	...	29200-92300	S-10	24	28	Compounder
२४.	क्ष-किरण सहाय्यक	...	21700-69100	S-7	2	3	X-Ray Assistant
२५.	रुग्ण वाहन चालक	...	19900-63200	S-6	2	2	Ambulance Driver

1	2	3	4	5	6	7	
२६.	प्रसाविका	...	19900-63200	S-6	1	1	Midwife
२७.	वसतीगृह अधिक्षक (पुरुष)	...	29200-92300	S-10	1	2	Hostel Superintendent (M)
२८.	वसतीगृह अधिक्षक (महिला)	...	29200-92300	S-10	4	5	Hostel Superintendent (F)
२९.	ग्रंथपाल	...	29200-92300	S-10	4	5	Librarian*
३०.	सहाय्यक ग्रंथपाल	...	21700-69100	S-7	2	5	Assistant Librarian
३१.	प्रयोगशाळा सहाय्यक	...	21700-69100	S-7	10	14	Laboratory Assistant
३२.	संग्रहपाल	...	19900-63200	S-6	28	31	Museum Keeper
३३.	शारिरीक प्रशिक्षक निर्देशक	...	38600-122800	S-14	2	2	Physical training Instructor
३४.	शिंपी	...	19900-63200	S-6	2	2	Tailor
एकूण अ-राजपत्रित (गट "क")				...	538	691	Total Non-Gazetted Group "C"
अराजपत्रित (गट "ड")				...	Non-Gazetted Group "D"		
१.	मसजिस्ट (स्त्री/पुरुष)	...	19900-63200	S-6	24	24	Massagist (Male/Female)
२.	दफ्तरी	...	16600-52400	S-3	3	3	Daftari
३.	नाईक	...	16600-52400	S-3	6	6	Naik
४.	शिपाई	...	15000-47600	S-1	46	46	Peon
५.	सफाईगार	...	15000-47600	S-1	135	135	Sweeper
६.	पहारेकरी	...	15000-47600	S-1	21	21	Watchmen
७.	विद्युतपंप परिचर	...	16600-52400	S-3	5	5	Electric Pump Attendant
८.	रसशाळा सेवक	...	15000-47600	S-1	6	6	Pharmacy servant
९.	प्रयोगशाळा सेवक	...	15000-47600	S-1	4	4	Laboratory Servant
१०.	शवविच्छेदक कक्षसेवक	...	15000-47600	S-1	6	6	Dissection Room Servant
११.	वसतीगृह सेवक	...	15000-47600	S-1	2	2	Hostel Servant
१२.	ब्रणोपचारक	...	18000-56900	S-5	11	11	Dresser
१३.	शल्यक्रियागार परिचर	...	18000-56900	S-5	10	10	Theater Attendant
१४.	परिचर	...	15000-476900	S-1	1	1	Attendant
१५.	माळी	...	15000-47600	S-1	14	14	Mali
१६.	जमादार / मुकादम	...	16600-52400	S-3	3	3	Mucadam
१७.	दाया	...	16600-52400	S-3	6	6	Daya
१८.	आया	...	15000-47600	S-1	3	3	Aaya
१९.	स्वयंपाकी/आचारी	...	16600-52400	S-3	13	13	Cook
२०.	धोबी	...	16600-52400	S-3	8	8	Dhobi
२१.	उदवाहक	...	16600-52400	S-3	4	4	Liftman
२२.	न्हावी	...	16600-52400	S-3	5	5	Barber

1	2	3	4	5	6	7	
२३.	शिंपी	...	16600-52400	S-3	3	3	Tailor
२४.	कक्षसेवक/कक्षसेविका	...	15000-47600	S-1	191	191	Ward Servant
२५.	सह स्वयंपाकी	...	15000-47600	S-1	5	5	Assistant Cook
२६.	सेवक	...	15000-47600	S-1	38	38	Servant
२७.	ग्रंथालय सेवक	...	15000-47600	S-1	4	4	Library servant
२८.	चौकीदार	...	15000-47600	S-1	18	18	Watchmen
२९.	इलेक्ट्रिक कुली	...	15000-47600	S-1	1	1	Electric Coolie
३०.	क्ष-किरण सेवक	...	15000-47600	S-1	3	3	X-Ray Servant
३१.	यंत्रचालक	...	19000-63200	S-6	4	4	Machine Operator
३२.	सुतार	...	19000-63200	S-6	1	1	Carpenter
३३.	आवेष्टक (पॅकर)	...	16600-52400	S-3	5	5	Packer
३४.	खिदमती	...	15000-47600	S-1	25	25	Khidmati
३५.	स्वच्छक	...	15000-47600	S-1	1	1	Cleaner
३६.	मजूर (लेबर)	...	15000-47600	S-1	4	4	Labour

एकूण अराजपत्रित (गट "ड") ...

629

629

Total Non-Gazetted (Group "D")

मानधन तत्वावर भरण्यात आलेली पदे

Post filled on Honourary Basis

१.	मानसेवी वैद्यकीय अधिकारी	...	मानधन Rs. 1500	--	1	1	Honorary Medical Officer
२.	सहायक मानसेवी वैद्यकीय अधिकारी	...	मानधन Rs. 1500		1	1	Assist. Honorary Officer Medical
३.	मानसेवी भिषक	...	मानधन Rs. 1500		2	2	Honorary Bhishak
४.	अंशकालिन वैद्य	...	Rs. 1000 to 1750	--	1	1	Vaidya (P. T.)
५.	आवासी वैद्य	...	रु. २५२५ कायम वेतन		1	1	Houseman
६.	प्रबंधक	...	रु. २८६५ कायम वेतन		3	3	Registrar
७.	आवासी भिषक वेतनिक	...	रु. २५२५ कायम वेतन		3	3	Housemen (Salaried)
८.	आवासी भिषक अवेतनिक	...	निरंक		2	2	Housemen (Without Stipend)
९.	सफाईगार (अंशकालिन)	...	रु. २५० कायम वेतन		2	2	Sweeper (Part-Time)

एकूण (मानधनावरील पदे) ...

16

16

Total (Honourary Post)

एकूण राजपत्रित (गट "अ" व "ब") ...

304

333

Total Gazetted
(Group "A" & "B")

एकूण राजपत्रित (गट "क" व "ड") ...

1206

1350

Total Non-Gazetted
(Group "C" & "D")

एकूण (मानधनावरील पदे) ...

16

16

Total (Honourary Post)

एकूण बेरीज ...

1526

1699

Grand-Total

अन्न व औषध प्रशासन

कार्यक्रम अंदाजपत्रक २०२२-२०२३

प्रस्तावना :

अन्न व औषध प्रशासन (एफडीए) ही ग्राहकांच्या हिताचे रक्षण करणारी प्रमुख संस्था असून महाराष्ट्र शासनाच्या वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाच्या नियंत्रणाखाली येते. ग्राहकांना उत्तम दर्जाची औषधे, सौंदर्य प्रसाधने व सुरक्षित अन्न पदार्थ मिळण्यासाठी त्यासंबंधी असलेल्या अधिनियमांची अंमलबजावणी या प्रशासनामार्फत करण्यात येते.

अन्न व औषध प्रशासनाचे मुख्य कार्यालय वांद्रे-कुर्ला संकुल, वांद्रे (पूर्व) मुंबई येथे असून विभागीय व जिल्हा पातळीवर कार्यालये आहेत. आयुक्त हे प्रशासनाचे प्रमुख असून ते अन्न सुरक्षा व मानदे कायदा २००६ अंतर्गत अन्न सुरक्षा आयुक्त म्हणून सुध्दा अधिसूचित आहेत

अन्न विषयक आणि औषध विषयक कायदांची अंमलबजावणी करण्यासाठी प्रशासनामध्ये खालील स्वतंत्र विभाग आहेत. त्याबाबत माहिती खालील प्रमाणे आहे.

(अ) औषध विभाग

(ब) अन्न विभाग

(क) औषध व अन्न नियंत्रण प्रयोगशाळा.

(अ) औषध विभाग :

औषधांचा वापर हा मानवी जीवन सुसह्य होण्यासाठी असून ग्राहकांना उत्तम दर्जाची औषधे मिळणे, तसेच त्यांना गुणवत्तापूर्ण सौंदर्य प्रसाधने मिळणे यासाठी असलेल्या अधिनियमांची अंमलबजावणी करण्याचे कर्तव्य अन्न व औषध प्रशासनावर सोपविण्यात आले आहे. या प्रशासनाद्वारे औषध विषयक खालील अधिनियमांची अंमलबजावणी करण्यात येते.

(१) औषधे व सौंदर्य प्रसाधने अधिनियम १९४० व त्याअंतर्गत नियम १९४५.

(२) औषधे व जादुटोणादि उपाय (आक्षेपार्ह जाहिराती) अधिनियम १९५४.

(३) जीवनावश्यक वस्तू अधिनियम १९५५ अंतर्गत पारीत औषध किंमत नियंत्रण आदेश २०१३.

(४) नारकोटिक ड्रग्स अॅण्ड सायक्रोटॉपिक सबस्टन्सेस अधिनियम १९८५.

(५) विषारी द्रव्ये कायदा १९९९ व त्याखालील नियम आणि महाराष्ट्र विषारी द्रव्ये नियम १९७६.

या वरील सर्व अधिनियमांची / नियमांची / आदेशांची राज्यात अंमलबजावणी करून जनतेचे आरोग्य सुस्थितीत राखण्यासाठी खालील प्रकारची यंत्रणा निर्माण करण्यात आलेली आहे.

राज्यस्तरीय :- आयुक्त → सह आयुक्त → सहायक आयुक्त → औषध निरीक्षक

विभागस्तरीय :- सहायक आयुक्त → सहायक आयुक्त → औषध निरीक्षक

जिल्हास्तरीय :- सहायक आयुक्त → औषध निरीक्षक

(H) 164 (Part-IV) F-1

तसेच राज्यातील अंमलबजावणी करणाऱ्या यंत्रणेवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी आणि राज्यातील अंमलबजावणी प्रभावशाली करण्यासाठी राज्यस्तरावर सह आयुक्त (दक्षता) यांच्या नियंत्रणांत गुप्तवार्ता विभाग कार्यरत आहे. गुप्तवार्ता विभागाची संरचना खालील प्रमाणे आहे.

सहआयुक्त (दक्षता) :- सहायक आयुक्त (गुप्तवार्ता)

↓
औषध निरीक्षक (गुप्तवार्ता) मुख्यालय

↓
विभागीय औषध निरीक्षक (गुप्तवार्ता)

वरील यंत्रणेच्या माध्यमातून खालील प्रकारची कर्तव्ये प्रशासनाकडून बजावण्यात येतात.

(१) औषध निर्मिती :

औषध निर्मिती ही औषधे व सौंदर्य प्रसाधने कायदा १९४० व त्या अंतर्गत नियम १९४५ च्या तरतुदी अंतर्गत नियंत्रित कार्यपध्दती असून अॅलोपॅथिक, आयुर्वेदिक व युनानी, होमिओपॅथिक औषधे व सौंदर्य प्रसाधने राज्यामध्ये कोणीही अनुज्ञप्तीशिवाय उत्पादित करू शकत नाहीत. औषधे व सौंदर्य प्रसाधने यांचे उत्पादन अनुज्ञप्ती अंतर्गतच करणे अनिवार्य आहे. गुणवत्तापूर्ण अॅलोपॅथिक औषधे राज्यात निर्माण व्हावीत म्हणून औषधे व सौंदर्य प्रसाधने कायदाच्या तरतुदीनुसार विशेषतः या नियमांतर्गत असलेल्या चांगली उत्पादन पध्दती (अनुसूची एम) मधील तरतुदींचा अवलंब करून जे अर्जदार राज्यात औषध उत्पादन करू इच्छितात त्यांना अशा अनुज्ञप्ती विशिष्ट अटी व शर्तीवर मंजूर केली जाते. या अटीमधील ३ महत्वाच्या अटी म्हणजे औषध निर्मिती ही सक्षम तांत्रिक व्यक्तींच्या देखरेखीखाली होणे, औषध निर्मिती करिता वापरण्यात येणाऱ्या कच्चा मालाच्या गुणवत्तेबाबत प्रयोगशाळेत तपासणी करून खात्री करणे, उत्पादित औषध बाजारात विक्रीकरिता खुले करण्यापूर्वी त्यांच्या गुणवत्तेबाबत प्रयोगशाळेकडून पुन्हा एकदा तपासणी करून खात्री झाल्यानंतरच ते बाजारात विक्रीसाठी आणणे, हे आहेत.

विभागीय सह आयुक्त (औषधे) यांना औषध उत्पादन परवाना आणि सौंदर्य प्रसाधने उत्पादन परवाना मंजुरीसाठी अनुज्ञप्ती प्राधिकारी म्हणून घोषित केले असून अशा उत्पादकांची वर्षातून किमान एक वेळ तपासणी करणे वैधानिक दृष्ट्या आवश्यक असल्याने औषध निरीक्षकांमार्फत उत्पादकांच्या तपासण्या करण्यात येतात.

राज्यात उत्पादकांकडून औषध निर्मिती योग्य प्रकारे केली जाते, चांगली उत्पादन पध्दती कार्यरत आहे किंवा नाही याची शहानिशा वैधानिक तरतुदीनुसार करण्याची राज्यस्तरावरील जबाबदारी नियंत्रण प्राधिकारी म्हणून सह आयुक्त (मुख्यालय) यांची असून त्यांनी वेळोवेळी तशी खात्री आयुक्त / शासन यांना देण्याची जबाबदारी त्यांच्यावर आहे.

राज्यात खालीलप्रमाणे औषध उत्पादक आहेत.

अॅलोपॅथिक औषध उत्पादक	...	८५४
आयुर्वेदिक व युनानी औषध उत्पादक...		४३५
होमिओपॅथिक औषध उत्पादक	...	२६
सौंदर्य प्रसाधने औषध उत्पादक	...	३४५

औषध निर्मिती हा एक राज्यात अत्यंत महत्वाचा व्यवसाय असून सन २०१४-१५ मध्ये सर्वसाधारणपणे रुपये ३५३३२.६५ कोटी किंमतीची औषध निर्मिती झाली आहे.

औषध निर्यात :-

औषधांची निर्यात करून परकीय चलन मिळविण्याबरोबरच राज्यांत मोठ्या प्रमाणावर रोजगार निर्मिती करण्याची क्षमता औषध निर्यात करण्यामध्ये आहे. साधारणतः औषध निर्यात करण्याकरिता जागतिक आरोग्य संघटनेने आखून दिलेल्या मानदानुसार उत्पादकाने सोयी व उत्पादन पध्दती पुरवणे आवश्यक आहेत. जे उत्पादक या मानदानुसार चांगली उत्पादन पध्दती पुरवतात. अशांना WHO-GMP प्रमाणपत्र प्रशासनाद्वारे मंजूर करण्यात येतात. असे उत्पादक औषध निर्यात करू शकतात. तसेच काही प्रगत राष्ट्रांना औषध निर्यात करण्यासाठी त्या त्या देशाच्या नियंत्रणाखालील प्राधिकरणाची मंजूरी आवश्यक असते. जसे USFDA मान्यता (अमेरिका), MHRA मान्यता (इंग्लंड) इत्यादि. राज्यात WHO-GMP प्रमाणपत्र धारक एकूण उत्पादक २३०, व उसनवार उत्पादक एकूण ३२३ आहेत. राज्यातुन होणारी औषधांची निर्यात ही देशातील इतर कोणत्याही राज्यातुन होणाऱ्या औषधाच्या निर्यातीपेक्षा जास्त आहे.

राज्यातील उत्पादित औषधांचा दर्जा तुलनेने अधिक चांगला असून परदेशात राज्यातुन उत्पादित होणाऱ्या औषधांना चांगली मागणी आहे.

राज्यातुन औषध निर्यातीस अधिक चालना मिळावी म्हणून दिनांक १५ ऑगस्ट, २०१२ मध्ये अन्न व औषध प्रशासनाने अशा निर्यातीसाठी आवश्यक WHO-GMP प्रमाणपत्र ऑनलाईन देणे देशात सर्व प्रथम सुरू केले असून त्यासाठी योग्य अर्ज केल्यानंतर १० दिवसांत अशा परवानग्या देण्याचे उद्दिष्ट ठेवले आहे व त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्याचा प्रयत्न आहे.

सन २०१४-१५ मध्ये राज्यातुन अंदाजे १५४४० कोटी रुपये किंमतीची औषधे निर्यात झाली, असा प्राथमिक अंदाज आहे.

(२) औषध विक्री / वितरण :-

औषधांची रुग्णाकरिता उपलब्धता हा अत्यंत संवेदनशील असा विषय असून औषध बहुतांशी वेळा तीव्र रसायन स्वरूपात असल्याने त्याचा वापर योग्य पध्दतीने झाला नाही तर त्याचे अत्यंत विपरित परिणाम सुध्दा रुग्णांना भोगावे लागतात. कधी रुग्णाचा मृत्युही संभवतो. त्यामुळे औषधांची विक्री / वितरण ही नियंत्रित केली असून औषध उत्पादनापासून टोक विक्री, किरकोळ विक्री ते रुग्ण हा प्रवास अनुज्ञप्तीच्या माध्यमातुन आणि सक्तीच्या बिलाच्या माध्यमातुन नियंत्रित केला आहे.

औषधांचा विनाव्यत्यय पुरवठा सुरू ठेवणे, उत्पादक / पुरवठादारांची मक्तेदारी न होणे याकरिता जीवनावश्यक वस्तू अधिनियम १९५५ अंतर्गत औषध हे जीवनावश्यक वस्तू म्हणून अधिसूचित असून कोणताही उत्पादक सबळ कारणाशिवाय औषधाचा पुरवठा / औषध विक्री नाकारू शकत नाही. तसे कोणताही किरकोळ औषध विक्रेता रुग्णांना औषध पुरवठा नाकारू शकत नाही.

औषध हे मानवाच्या मानसिक व शारिरीक व्याधी कमी करणारा महत्त्वाचा घटक असून त्यामुळे मानवी जीवन सुकर होण्यास मदत झाली आहे. तथापि असे घटक चुकीच्या पध्दतीने दिले गेल्यास ते मानवी जीवनास घातक ठरते, हे गत शतकाच्या सुरवातीस दृष्टीस आले असल्याने औषध विक्री अत्यंत काळजीपूर्वक आणि जबाबदारीच्या दृष्टीकोनातून व्हावी आणि तांत्रिक व्यक्तींच्या नियंत्रणाखाली व्हावी अशी तरतूद जगातील बहुतांशी राष्ट्रांमध्ये आहे. तशीच तरतूद औषधे व सौंदर्य प्रसाधने कायदा १९४० व नियम १९४५ मध्येही करण्यात आलेली आहे. या अधिनियमांतर्गत प्रमुख तरतूदी या रुग्णाच्या जीवितावर दुष्परिणाम होऊ नये म्हणून संसदेने अत्यंत काळजीपूर्वक केलेले आहेत. त्या खालील प्रमाणे आहेत....

- रुग्णांना औषध विक्री फार्मासिस्टच्या देखरेखीखालीच.
- प्रिस्क्रिप्शन औषधांची विक्री ही प्रिस्क्रिप्शनवरच झाली पाहिजे.
- औषध विक्री बिलाद्वारेच.

(अ) रुग्णांना औषध विक्री फार्मासिस्टच्या देखरेखीखालीच :- बहुतांशी औषधे हे तीव्र रसायन असल्यामुळे त्यांचा मानवाच्या शरीरावर दुष्परिणाम होऊ शकतो. किरकोळ औषध विक्री अनुज्ञप्ती ही फक्त नोंदणीकृत फार्मासिस्ट ज्या अर्जदाराकडे आहे, त्यांनाच मंजूर होतो. फार्मासिस्ट शिवाय अनुज्ञप्ती मंजूर होत नाही. अनुज्ञप्ती कार्यान्वित झाल्यानंतर औषध विक्री ही फार्मासिस्टच्या देखरेखीखाली आणि प्रिस्क्रिप्शन औषधांची विक्री बिलांवर फार्मासिस्टची स्वाक्षरीने झाली पाहिजे. डॉक्टरांनी रोग निदान केल्यानंतर औषधांचे प्रिस्क्रिप्शन दिल्यानंतर रुग्ण ज्यावेळेस ही औषधे किरकोळ औषध विक्री दुकानातून घेतो, त्यावेळेस फार्मासिस्टने खालील बाबी पहाणे आवश्यक आहे.

- सदर प्रिस्क्रिप्शन हे डॉक्टरांनीच दिले आहे व ते डॉक्टर ही प्रिस्क्रिप्शन देण्यास सक्षम आहेत.
- डॉक्टरांनी दिलेल्या औषधांबाबत रुग्णांना मार्गदर्शन करून जी व्याधी आहेत, त्यासाठीच सदर औषधे आहेत किंवा कसे, डॉक्टरांनी चुकून औषध दिले आहे काय ? इत्यादि बाबत शहानिशा करून औषधांच्या चुकीच्या नावाचा संभाव्य प्रकार टाळणे अपेक्षित आहे.
- डॉक्टरांनी दिलेल्या औषधांची मात्रा ही रुग्णाचे वय, वजन, लिंग इत्यादि पार्श्वभूमिवर योग्य आहे किंवा नाही.
- डॉक्टरांनी प्रिस्क्राइब केलेले औषध हे रुग्णांना इतर व्याधी असतील तर त्या व्याधीवर दुष्परिणाम करणारे आहे किंवा कसे.
- एकापेक्षा जास्त औषधे असतील तर या कॉम्बिनेशनमुळे काही विपरित परिणाम रुग्णांवर होणार नाही ना.
- औषध घेण्याच्या वेळा रुग्णांना समजावून सांगणे.
- औषधांचा कोर्स पूर्ण करणे आवश्यक आहे, हे रुग्णांना समजावून देणे.

वरील गोष्टी जर फार्मासिस्टच्या अनुपस्थितीमुळे शक्य झाल्या नाहीत, तर त्यांचा रुग्णांच्या जीवितावर दुष्परिणाम संभवतो. अशा दुष्परिणामाची व्याप्ती किती आहे हे पाहण्याची प्रणाली महाराष्ट्रात विकसित झाली नसली तरी विकसित देशांतील आकडेवारीनुसार ते प्रमाण अत्यंत भयानक स्वरूपात आहे. हे टाळण्यासाठी व राज्यातील रुग्णांच्या जीविताचे संरक्षण करण्याकरिता औषध विक्री बाबत फार्मासिस्टनेच खात्री करण्याची जबाबदारी अन्न व औषध प्रशासनावर असून त्या प्रमाणे होत नसेल तर किरकोळ औषध विक्री अनुज्ञप्ती रद्द करण्यात येते व रुग्णांचे बहुमुल्य आयुष्य वाचविले जाते. याबाबत चुकीच्या पध्दतीने किरकोळ औषधांची विक्री फार्मासिस्ट शिवाय झाल्याने किरकोळ औषध विक्री अनुज्ञप्ती धारकांवर केलेल्या कारवाईची आकडेवारी औषध तक्ता क्र. २ सी मध्ये दिली आहे.

(ब) प्रिस्क्रिप्शन औषधांची विक्री ही प्रिस्क्रिप्शनवरच झाली पाहिजे :- जगातील बहुतांश राष्ट्रांप्रमाणे भारतामध्ये सुध्दा ठराविक औषधांकरिता डॉक्टरांचे प्रिस्क्रिप्शन बंधनकारक करण्यात आले आहे. डॉक्टर त्यांच्या वर्षानुवर्षांच्या अभ्यासातून आलेल्या ज्ञानाने रुग्णांना औषधे प्रिस्क्राइब करण्याकरिता सक्षम आहेत. प्रिस्क्रिप्शन औषधे हे अत्यंत काळजीपूर्वक घेतले तर त्याचे चांगले परिणाम होतात. आणि जर प्रिस्क्रिप्शन शिवाय किंवा चुकीच्या पध्दतीने घेतलेल्या औषधांमुळे इतर दुर्धर व्याधी होणे किंवा प्रसंगी मृत्यू होणे अशा बाबी घडतात. या बाबी बरोबरच विना प्रिस्क्रिप्शन औषधांच्या वापरामुळे केवळ रुग्णांवरच परिणाम होत नाही तर ड्रग रेझिस्टन्ससारखे विषाणू तयार होऊन ते कोणत्याही औषधांना दाद देत नाहीत. त्यांचा परिणाम भविष्यातील पिढीवर सुध्दा होतो. ही बाब अत्यंत चिंताजनक असून जागतिक आरोग्य संघटनेकडून व प्रगत राष्ट्रांमध्ये याकडे अत्यंत दक्षतेने पाहिले जाते. औषधे व सौंदर्य प्रसाधने कायदा १९४० मध्ये याबाबत स्पष्ट तरतूद केलेली आहे की, प्रिस्क्रिप्शन औषधे ही प्रिस्क्रिप्शनवरच विक्री करण्यात यावी व हे पाहण्याची जबाबदारी अन्न व औषध प्रशासनाची आहे. त्याची कडक अंमलबजावणी २०१२-१३ पासून करण्यात येत आहे.

(क) **औषध विक्री बिलाद्वारेच :-** रुग्णांना गुणवत्तापूर्ण औषधे मिळून चुकीच्या औषधांचे दुष्परिणाम भोगावे लागू नयेत म्हणून अशा औषधांच्या नियमित चाचण्या प्रशासनाकडून करण्यात येतात. चुकीच्या औषधांचा वापर रुग्णांकडून होऊ नये व त्यांचे दुष्परिणाम टाळले जावेत यासाठी अशी औषधे रुग्णांकडून परत घेणे अभिप्रेत आहे. अर्थातच हे शक्य होण्याकरिता कोणत्या रुग्णाने हे औषध खरेदी केले आहे, त्याचा तपशील किरकोळ औषध विक्रेत्याकडे असल्याशिवाय शक्य होणार नाही. ही बाब विचारात घेऊन केंद्र शासनाने अशी तरतुद केली आहे की, प्रिस्क्रिप्शन औषधांच्या विक्रीचा तपशील हा विक्री बिलाच्या स्थळप्रतीवर ठेवणे बंधनकारक आहे. औषधांचा रुग्णांकडील साठा परत मागवायचा झाल्यास ते या स्थळप्रतीवरील रुग्णांच्या पत्याच्या माध्यमातून परत घेणे शक्य होईल. जर अशी बिला व्यतिरिक्त किंवा स्थळप्रतीवर पत्ता विरहित औषध विक्री झाली तर चुकीच्या औषधामुळे रुग्णांच्या जीवावर बेतु शकते.

तसेच औषध ही एक तुलनेने महाग वस्तू असून त्या माध्यमातून गैर प्रवृत्तीकडून बनावट औषधे तयार करून ती रुग्णांना विकून रुग्णांचे जिवीत धोक्यात आणू नये, म्हणून सुध्दा बील देण्याची तरतुद नियमांत केली आहे. जर बिलाशिवाय औषध विक्री केली तर बनावट औषधे सुध्दा रुग्णांना विकली जाण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. म्हणून अत्यंत काळजीपूर्वक ही तरतुद करण्यात आली आहे. अन्न व औषध प्रशासनावर ही जबाबदारी टाकण्यात आली आहे की, राज्यात सदर बिलाबाबतच्या नियमांतील तरतुदींची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करावी या नियमांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी सन २०१२-१३ पासून करण्यात येत असून. जे किरकोळ औषध विक्री परवाना धारक या नियमांचे काटेकोरपणे पालन करीत नाहीत, त्यांच्या विरुद्ध त्यांचे परवाने रद्द / निलंबन करणे इत्यादि प्रकारची कारवाई करण्यात येत आहे.

(३) औषधांच्या किंमती नियंत्रणाबाबत (औषध किंमत नियंत्रण आदेश २०१३).

औषधांच्या किंमती नियंत्रित ठेवण्यासाठी जीवनावश्यक वस्तु कायदा १९५५ अंतर्गत औषध किंमत नियंत्रण आदेश केंद्र शासनाद्वारे पारित करण्यात आला. केंद्र शासनाने औषध किंमत नियंत्रण आदेश २०१३ पारित केला असून तो दिनांक १५ मे, २०१३ पासून संपुर्ण देशासाठी लागू करण्यात आला आहे. यापूर्वी औषध किंमत नियंत्रण आदेश १९९५ अस्तित्वात होता व या आदेशा अंतर्गत फक्त ७६ औषधांच्या किंमती नियंत्रित होत्या. सुधारित २०१३ च्या आदेशानुसार एकूण ३४८ अत्यावश्यक औषधांच्या किंमती या आदेशाद्वारे नियंत्रित करण्यात आल्या आहेत. त्यामुळे रुग्णांना सदर ३४८ अत्यावश्यक औषधे कमी दरात उपलब्ध होण्यास मदत झाली आहे.

(४) औषधांच्या आक्षेपाई जाहिराती.

औषधांच्या जाहिरातींवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी औषधे व जादुटोणादी (आक्षेपाई जाहिराती) कायदा, १९५४ असून या कायद्याची अंमलबजावणी प्रशासनाद्वारे केली जाते. या कायदांच्या तरतुदीनुसार जनतेच्या आरोग्यावर विपरीत परिणाम करणाऱ्या व नागरीकांची आर्थिक लयलूट करणाऱ्या वृत्तपत्रे व दूरचित्रवाणी माध्यमातून प्रसारित होणाऱ्या जाहिरातींवर नियंत्रण ठेवण्यात येते. याबाबत प्रशासनाने धडक मोहिम राबवून वेगवेगळ्या टि. व्ही. चॅनेल्सच्या संबंधित व्यक्ती, जाहिरातींमध्ये काम करणारे कलाकार, वृत्तपत्रे व इतर संबंधित व्यक्ती यांच्या विरुद्ध कारवाई केलेली आहे. तसेच आवश्यक त्या प्रकरणी पोलीसांकडे गुन्हा नोंदविलेले आहेत.

(ब) अन्न विभाग.

राज्यामध्ये दिनांक ५ ऑगस्ट, २०११ पासून नवीन अन्न सुरक्षा व मानदे अधिनियम २०११ ची अंमलबजावणी सुरु करण्यात आली. सदर अधिनियम व त्याखालील नियम आणि नियमन यांच्या अंमलबजावणीद्वारे राज्यातील जनतेस आरोग्यपूर्ण, गुणवत्तापूर्ण व खात्रीचे अन्न उपलब्ध करून देण्याबाबतची सुविधा निर्माण झाली आहे. सदर अधिनियमांची अंमलबजावणी सुरु झाल्यानंतर खालील प्रमाणे कार्यवाही झालेली आहे.

(१) **अन्न व्यवसायिकांचे परवाने/ पंजीकरणाद्वारे नोंदणी :-** राज्यात किती अन्न व्यवसायिक आहेत, त्याचा सर्व्हे झाला नसला तरी अन्न व्यवसायिकांची मोठी संख्या पहाता अन्न भेसळ प्रतिबंधक कायदांतर्गत असलेले परवाने, अन्न सुरक्षा कायदांतर्गत परावर्तीत करण्यासाठी जी मुदत ४ फेब्रुवारी २०१६ पर्यंत वाढवून देण्यात आलेली आहे. त्यानुसार सन २०१४-१५ या एक वर्षांच्या कालावधीमध्ये ३१५६९ अनुज्ञप्ती व ३१६०६९ पंजीकरणद्वारा अन्न व्यवसायिकांची तर सन २०१५-१६ मध्ये मार्च २०१६ पर्यंत ३३३१४ परवाने व १००८७९ पंजीकरणद्वारा अन्न व्यवसायिकांची नोंदणी झालेली आहे. अशा प्रकारे दिनांक ०५ ऑगस्ट २०११ पासून ३०/११/२०१४ पर्यंत एकूण १,७१,७३६ अनुज्ञप्ती व ५९४८७३ पंजीकरणद्वारा अन्न व्यवसायिकांची नोंदणी झालेली आहे.

(२) **प्रशासकीय सुधारणा :-** राज्यामध्ये अन्न प्रभागांच्या बाबतीत राज्य शासन (अन्न व औषध प्रशासन), महानगरपालिका / नगरपालिका अशा तीन प्रकारच्या यंत्रणा अन्नाच्या गुणवत्तेबाबत नियंत्रक प्राधिकारी यंत्रणा म्हणून कार्यरत होत्या. दिनांक ५ ऑगस्ट, २०११ पासून एकछत्री अंमल म्हणून अन्न व औषध प्रशासनाच्या क्षेत्रीय यंत्रणेमार्फतच सदर अधिनियमांची अंमलबजावणी होत असून त्यामध्ये आता महानगरपालिका / नगरपालिका यांचा सहभाग नाही. राज्यातील अन्न व्यवसायिकांचे त्यांच्या सर्वसाधारण घनतेच्या प्रमाणात भौगोलिकरित्या योग्य असे कार्यक्षेत्र शासन अधिसूचना नंबर :- असुका/कार्यक्षेत्र/मरावओप्र/अपुआ/४४-१२/७ दिनांक १९ जानेवारी २०१२ अन्वये अधिसूचित केले असून त्या कार्यक्षेत्रांतर्गत अन्न सुरक्षा बाबत सर्व जबाबदारी ही तेथील अन्न सुरक्षा अधिकारी व पद निर्देशित अधिकारी यांच्यावर सुपुर्त करण्यात आली आहे.

(३) **अन्न सुरक्षा व मानदे अधिनियमांची अंमलबजावणी :-** अन्न व्यवसायिकांची नोंदणी पूर्वीच सदर अन्न व्यवसायिकांची त्यांच्या वैयक्तिक घटकांसाठी अन्न सुरक्षा व्यवस्थापन प्रणाली (Food safety Management System) तयार करून त्याचा अवलंब करणे बंधनकारक आहे. त्यादृष्टिने होत नसेल तर त्यांना सुरवातीस सुधारणा नोटिसेस देणे, त्यानंतरही त्यांनी त्या प्रमाणे स्वतःच्या व्यवसायात सुधारणा केली नाही तर त्यांच्या विरुद्ध अधिनियमांतील तरतुदीनुसार कारवाई करण्याची राज्यामध्ये सुरवात झालेली आहे. त्याच बरोबर छोटे अन्न व्यवसायिकांच्या बाबतीत त्यांनी गुणवत्ता सुधारण्याकरिता त्यांना तडजोडीने दंड करण्याची तरतुद असून त्याची अंमलबजावणी राज्यामध्ये व्यापक प्रमाणात सुरु झालेली आहे. जे मोठे अन्न व्यवसायिक अधिनियमांचा विसंगत व्यवसाय करतात त्यांच्या विरुद्ध न्यायालयीन प्रकरणा बरोबरच व न्यायालयीन प्रकरणाखेरीज द्रव्य दंडाचीही तरतुद अधिनियमात असून त्याची अंमलबजावणी सुरु करण्यात आली आहे. याबाबतही महाराष्ट्र राज्य हे देशामध्ये अग्रेसर आहे.

(४) **जनतेच्या आरोग्यास धोकादायक असलेल्या अन्न पदार्थाबाबत :-** अधिनियमातील तरतुदी नुसार राज्यातील जनतेच्या आरोग्यास जे अन्न पदार्थ धोकादायक आहेत किंवा ज्यामुळे मानवी जीवन असुरक्षित होऊ शकते, अशा अन्न पदार्थांवर एक वर्षाकरिता बंदी घालण्याचे अधिकार अन्न सुरक्षा आयुक्त यांना देण्यात आले आहेत. त्यानुसार सन २०१३-१४ व २०१४-१५ या वर्षामध्ये गुटखा, पानमसाला, सुगंधित तंबाखु व सुगंधित सुपारी इत्यादि अनावश्यक मानवी आरोग्यावर (कॅन्सर, अक्युट मॉस्कपर मॅग्नेशिया, कार्डिक अरेस्ट, ल्युकोफालकिया ओरल कॅन्सर, अनावश्यक शरिरवाढ, आतड्यांचा कॅन्सर इत्यादि) दुष्परिणाम करणाऱ्या घटकांवर बंदी घातली आहे. देशातील बहुतांशी राज्याने अशी बंदी गुटखा व तत्सम पदार्थांवर घातलेली असली तरी महाराष्ट्र राज्य हे बंदीची अंमलबजावणी करण्यामध्ये संपूर्ण देशात अग्रेसर आहे.

राज्यात अन्न व्यवसायिकांची पंजीकरण, सुधारणा नोटिसेस, तडजोडीची रक्कम, द्रव्यदंडाची रक्कम, प्रतिवर्षी अन्न पंजीकरणाच्या बाबत केलेली कार्यवाही इत्यादि बाबतची माहिती परिशिष्ट अन्न तक्ता क्र. १ ते १३ मध्ये देण्यात आलेली आहे.

(५) **राज्यातील क्षेत्रीय यंत्रणा :-**सदर अधिनियमांची अंमलबजावणी योग्य पध्दतीने करतात किंवा नाही हे पाहण्याकरिता एक अत्यंत विस्तृत अशी दरमहा नियंत्रण आणि आढावा प्रणाली तयार करण्यात आली असून अंमलबजावणीचा स्तर उच्च राखण्याकरिता मुख्यालयाकडून प्रयत्न करण्यात येतात.

राज्यामध्ये ई-गव्हर्ननेसद्वारे अन्न व्यवसायिकांची नोंदणी ऑनलाईन करण्याची कार्यवाही दिनांक २२ मार्च २०१३ पासून सुरु करण्यात आलेली आहे.

(क) **औषध व अन्न नियंत्रण प्रयोगशाळा, महाराष्ट्र राज्य**

राज्यातील जनतेस गुणवत्तापूर्ण अन्न व औषध मिळण्याकरिता इतर गोष्टी बरोबरच, जे अन्न औषध व्यवसायिक चुकीच्या पध्दतीने त्यांची उत्पादने बाजारामध्ये विक्रीसाठी आणतात त्यांच्या विरुद्ध कारवाई करून अशा प्रवृत्तीस प्रतिबंध करण्याकरिता सुध्दा अन्न व औषध प्रशासनामार्फत कार्यवाही केली जाते. त्याचाच एक भाग म्हणजे अन्नाच्या बाबतीत अन्न सुरक्षा अधिकारी यांना दरमहा ५ नमुने आणि औषधाच्या बाबतीत औषध निरीक्षक यांना दरमहा ४ नमुने सन २०१५-१६ वर्षी घेण्याचे उद्दिष्ट देण्यात आले. सदर अन्न / औषधाचे नमुने घेतल्यानंतर त्यांचे औषध व अन्न नियंत्रण प्रयोगशाळा मुंबई/औरंगाबाद येथील प्रयोगशाळांमध्ये विश्लेषण करण्यात येऊन विश्लेषणाच्या आधारे जर गुणवत्ता पूर्ण उत्पादने नसल्यास त्यांचेवर प्रशासकीय कारवाई / न्यायालयीन कारवाई केली जाते.

(१) **औषधे नमुने :-** गेल्या ४ वर्षांच्या कालावधीत म्हणजे सन २००९-१० ते सन २०१२-१३ मध्ये २८५२९ इतके औषधाचे नमुने घेण्यात आले होते, त्यामध्ये १४४८ इतकी औषधे ही अप्रमाणित आढळून आली. यापैकी राज्यामध्ये उत्पादन होणाऱ्या औषधांच्या अप्रमाणित औषधांची टक्केवारी ही २ ते ३.७७ टक्के इतकी असून, राज्याबाहेर उत्पादन होऊन महाराष्ट्र राज्यात विक्री होणाऱ्या औषधांच्या अप्रमाणित औषधांची टक्केवारी ही ७ ते १२ टक्के इतकी आहे.

उपरोक्त विवेचनावरून असे स्पष्ट झाले की, राज्यामध्ये उत्पादन होणारा औषधांचा दर्जा इतर राज्यातील औषधांपेक्षा निश्चितपणे चांगला आहे.

अप्रमाणित औषध हे ग्राहक, किरकोळ विक्रेते, घाऊक विक्रेते व उत्पादक यांचेकडून परत मागवून वापर व वितरण थांबविणे व वितरित माल परत घेणे ही प्रक्रिया अत्यंत वेगाने होऊन रुग्णांच्या आरोग्यावर दुष्परिणाम होऊ नये म्हणून या सर्व प्रक्रियेवर तातडीने कार्यवाही होणे अभिप्रेत आहे. यापूर्वीचा अनुभव विचारात घेता विश्लेषणाचे निष्कर्ष जाहीर करण्याकरिता सरसरी २-३ महिने इतका कालावधी व्यतीत होत होता. त्यामुळे या कालावधीत सदर औषधांचा वापर रुग्णांकडून अगोदरच होऊन गेल्याची शक्यता जास्त होती. या परिस्थितीमध्ये आमूलाग्र बदल करण्यात येऊन परिस्थितीनुरूप ३ दिवसांच्या आंत व १५ दिवसांच्या आत सदर निष्कर्ष जाहीर करण्याच्या प्रक्रियेस आता सुरुवात करण्यात आली आहे. सदर निष्कर्ष जाहीर करण्याच्या प्रक्रियेमध्ये सुध्दा बदल करण्यात आला असून यापूर्वी सदर निष्कर्ष हा संबंधित औषध निरीक्षक यांना आणि मुख्यालयाचे सह आयुक्त यांनाच कळविण्यात येत होता. आता सन २०१२-१३ पासून सदर निष्कर्ष राज्यातील सर्व औषध निरीक्षक, सहायक आयुक्त, सह आयुक्त व आयुक्त आणि देशातील इतर राज्ये आणि प्रसार माध्यमे यांना विश्लेषकाकडूनच तक्षणी कळविले जातात. या पध्दतीमुळे अप्रमाणित औषध रुग्ण व बाजारामधून परत बोलावयाची प्रक्रिया अधिक चांगल्या पध्दतीने राबविली जावून रुग्णांच्या आरोग्याच्या दृष्टिने हे एक महत्त्वाचे पाऊल प्रयोगशाळेकडून उचलले आहे. प्रशासनाच्या मुंबई व औरंगाबाद या प्रयोगशाळांना विश्लेषणार्थ प्राप्त नमुने व त्यांचे विश्लेषण याबाबतची आकडेवारी औषध तक्ता क्रमांक ६ मध्ये दिली आहे.

राज्यामध्ये औषधे आणि अन्न विश्लेषणांची व्याप्ती वाढविणे आणि विश्लेषणाचा कालावधी कमी करणे यासाठी मुंबई व औरंगाबाद येथील प्रयोगशाळांचे विस्तारीकरण, तसेच पुणे, नागपुर, नाशिक, ठाणे, अमरावती, व कोल्हापुर इत्यादि ठिकाणी प्रशासनाच्या नवीन प्रयोगशाळा उभारण्याच्या प्रक्रियेची सुरुवात करण्यात आली आहे.

Food And Drugs Administration

Food and Drug administration is an important department of the Government for protection of Consumer Rights and Social Health, It is under the control of Department of Medical Education and Drugs, Government of Maharashtra. The Primary objective of this Administration is to implement various Acts for the control of quality of Drugs & Cosmetics and Safety of Food.

The Headquarters of Food and Drugs Administration is located at Bandra - kurla Complex, Bandra (E), Mumbai and offices at Divisional & District Places. The Commissioner is a Head of this Administration who is also notified as a Food Safety Commissioner under Food Safety and Standard Act 2006.

The regulations are implemented by the following independent section :-

- (A) Drug Section
- (B) Food Section
- (C) Food and Drug Control Laboratories

(A) Drugs Section :-

Drugs are used to elevate the health of people and responsibility for the implementation of various rules and regulations for getting the safe Drugs and Cosmetics, with good quality and purity to the people of the state, is assigned to food and Drugs Administrations.

For Drug Section, following Acts are implemented by this Administration :

- 1) Drugs and Cosmetics Acts 1940 and Rules thereunder 1945
- 2) Drugs and Magic Remedies (Objectionable Advertisements) Act' 1954.
- 3) Essential Commodities Act' 1955 thereunder Drugs Price Control Order' 2013.
- 4) Narcotics Drugs and Psychotropic Substance Act' 1985.
- 5) Poison Act 1919 and Rules thereunder and Maharashtra Poison Rule 1976.

To achieve the objective of better health of the society, following machinery is formed for the implementation of above Rules/Sub-Rule orders in the State:

State Level :-

Commissioner -----> Joint Commissioner ----->
Asst. Commissioner -----> Drugs Inspector

Division Level :-

Joint Commissioner -----> Asst. Commissioner
-----> Drugs Inspector

District Level :-

Asst. Commissioner -----> Drugs Inspector

For the control on Machinery which is implementing the above regulation in the State and for the effective

implementation of these Rules, the intelligence branch is working on the State level which is under the control of Joint Commissioner (Vigilance).

Joint Commissioner (Vigilance) ----->
Asst. Commissioner (IB) -----> Drugs Inspector (IB) Head
Quarters and Divisional Drugs Inspector (IB)

Following duties are performed by this Administration through the above machinery.

1) Drug Manufacturing

Manufacturing of drugs is a controlled process under the Drugs and Cosmetics Act 1940 and rules 1945. Allopathic Ayurvedic and Unani, Homeopathic drugs and cosmetics cannot be manufactured in the State without a valid Licence. It is mandatory to manufacture any Drug or Cosmetics under valid licence only. The licence is granted to the applicant who wants to manufacture the good quality drugs by following the provisions of GOOD MANUFACTURING PRACTICES as laid down in the ' Schedule' M' of Drugs and Cosmetics Act, with the specific condition of Licences. The three important conditions of manufacturing licence are -

- 1) Every drug should be manufactured under the active supervision of Competent Technical Person.
- 2) To ensure the quality of raw materials used for the manufacture of drugs, it should be tested in laboratory.
- 3) The manufactured drugs should be released after again testing it for its quality, only after assuring for its quality it should be released for marketing.

The divisional Joint Commissioners (drugs) are authorized as a licensing authority for the drugs manufacturing licence and Cosmetics manufacturing Licence. As per the law, inspections of these manufacturers should be carried out atleast once in a year and these inspections are carried out by the Drugs inspectors.

The responsibility to verify that, the drugs are manufactured in the State by following the provisions of Good Manufacturing practices is legally assigned to the Joint Commissioner (Headquarter) and as controlling Authority, he is responsible to periodically submit this assurance to Commissioner / Government.

Following are the drugs manufacturers in the State :-

Allopathic Drugs Manufactures	-	854
Ayurvedic and Unani Drug Manufacturers	-	435
Homeopathic Drug Manufacturers	-	27
Cosmetics Drugs Manufacturers	-	345

Drug manufacturing is an important business in the State and the drugs around Rs. 35332.65 crores is manufactured in the State in the year 2014-15.

Drug Export :-

The export of drugs from the State is not only generating the foreign exchange but also creating the employment in the

State. Generally for the export of drugs, the manufacturer has to manufacture the drugs as per the provisions of Good Manufacturing Practices laid down by World Health Organization WHO GMP Certificates are granted to such manufacturers by this Administration and these manufacturers can export the drugs. For the export of drugs to some of the developed countries, the permission of authorities of those countries is required eg. for America permission from USFDA, for England permission from MHRA. There are 230 Manufacturing and Loan Licenses 323 Manufacturers in the State holding WHO GMP Certification, The export of the drugs from the State of Maharashtra is more than, export of drugs from any other State.

The quality Manufactured drugs in the State is comparatively better and more demand from foreign countries.

For the promotion of drugs export from the State, Food and Drug Administration, Maharashtra State is the first in the country who has started granting online WHO GMP Certificates since 15th Aug 2012 and targeted to grant the certificates within 10 days after the valid application received and trying to achieve this target.

It is primarily speculated that in the year 2014 - 15, drugs about Rs. 15440 crores were exported from the State.

2) Drug Selling / distribution

The availability of the drugs for the patient is very sensitive issue and as most of the drugs are concentrated chemicals, the improper use may lead to serious adverse effects in the patients. In some cases death may be possible. For this, the sale/distribution of drugs is controlled and transfer of drugs right from manufacturing of the drugs, to wholesale drug selling, retail drugs selling till patient is controlled through the valid licence and compulsory billing.

Drugs are notified as an essential commodity under the Essential Commodity Act 1955 for the uninterrupted distribution of drugs and to avoid monopoly of manufacturers or the distributions. Any manufacturer or distribution or retailer cannot sale or distribution of any drug without a valid reason.

Drug is an essential ingredient for the treatment of mental and physical element of human being. If these ingredients are wrongly dispensed, it may be dangerous to human life. This is ascertained in the past centuries, hence in most of the countries of the world sale or distribution of the drugs are made compulsory under the active supervision of technical person for a careful and responsible distribution of drugs. This Provision is also included in Drugs and Cosmetics Act 1940 and Rules thereunder 1945. The provisions which are made by Hon. Parliament of this country to avoid dangerous effect on health of the people are as below.

- A) Sale of medicine only under supervision of Pharmacist
- B) Sale of prescription drugs on the valid prescription only.
- C) Sale of drug by valid bills only

A) Sale of medicine under supervision of Pharmacist :-

Most of the drugs are concentrated chemicals which can cause ill effects on human body. Retail licence is granted only to those applicants who provide the services of registered

pharmacist. The licence for the retail medical store cannot be granted unless this provision is complied. After the grant of licence the sale of drug shall be effected under the active supervision of registered pharmacist and prescription drugs should be sold by a valid sale bills which is signed by Registered pharmacist. After the diagnosis by doctor, he prescribes drugs to the patient, the registered pharmacist must verify the following requirements before dispensing the drugs to the patient :-

- 1) The Prescription is issued by a doctor and the doctor is competent to issue that prescription.
- 2) To guide the patient regarding the drugs prescribed by doctor and to confirm that drugs prescribed are specific to disease or else. And to verify whether the wrong medicine has been prescribed, so that the probable incidence of wrong name of drug can be avoided.
- 3) The dosage of drug prescribed by the doctor is appropriate on the basis of patient's age, weight, gender etc.
- 4) The interaction of drugs on the other diseases other than the targeted disease.
- 5) If more than one drug is prescribed, to check there is no adverse effect because of drug-drug interaction.
- 6) The dose regime should be advised to the patient.
- 7) Counseling to the patient on the importance of completing the dose regime of drug.

If above requirements are not complied because of the absence of pharmacist in medical store, it may cause ill effect to human health. Though the system of measuring these adverse effects is not developed in the State, comparing the figures in developed countries, the incidences of adverse effects are remarkably high. To avoid this and to protect the health of the people in the State, it is the responsibility of Food and Drug Administration that, the sale of the medicines by way of retail shall be effected under the presence of registered pharmacist only. For contravention of this important provision the licences are cancelled to save the precious life of patient. The detailed information about the action of cancellation of licences due to absence of pharmacist is given in Drug table No. 2-C.

B) Sale of prescription drugs on the valid prescription only :-

Doctors's prescription is compulsory for the specific drugs in India, as it is in most of the countries of the world. Doctors are competent enough to prescribe the drugs to the patient because of their strong scientific study and knowledge in this regard. Prescription drugs are effective only if they are taken carefully. If drugs are not taken as per prescriptions it may be dangerous to the health of patient or may lead to other complications and in some cases it leads to death of patient. The ill effect of self medication can be seen not only on the patient but also it can develop a strain of drug resistance micro-organism which is difficult to treat by other available drugs. This effect can percolate on next generation as well. This situation is extremely serious which is also strictly observed by World Health Organization and other developed countries. The sale of the Scheduled Drugs (prescription)

should be effected on a valid prescription only is a prominent provision of Drugs and Cosmetic Act, 1940 and the responsibility lies on the food and drug Administration to implement and verify its compliance. This provision is strictly implementing from the year 2012 - 2013.

C) Sale of drug by valid bills only :-

To assure the availability of quality drugs to patient and to avoid the incidences of Adverse effect of substandard drugs which are sold and manufactured in the State are regularly tested by this Administration. To avoid the use of substandard drugs and its further ill effect, it is expected that these drugs should be recalled from the patient. This is only possible if the record of sale of such a drug to a particular patient is available with retail drug store. By considering this fact, central Government had made mandatory provision in the Act for maintenance of second copy of sale bill of a prescription drugs with the retail drug store. If recall of drug from a patient is required, it will be possible through the address of the patient recorded on the sale bills. If the sale of medicines are effected without a bill or required details are not mentioned on bill, the patient's life will be on stake because of substandard medicines.

As drugs are comparatively costlier, to avoid the possibility of manufacturing and sale of spurious drugs by the anti social elements, the provision of issuing a valid sale bill is mandatory as per Act. The possibility of sale of spurious drugs to the patient cannot be rooted out if the drugs are sold without a valid sale bill. Hence this provision is carefully included in the Act. Food and Drug Administration is responsible for enforcement of such provision of the Act. The strict implementation of this is carried out from the year 2012-2013. Those retail licensee who are not following these provisions strict like suspension and cancellation is taken by the Administration.

(3) Control on Price Drug (Drugs Price Control Order' 2013)

To control the exorbitant prices of the drugs, Drugs Price Control Order' 2013 is introduced by the Central Government under Essential Commodities Act '1955. Central Government has passed the Drug Price Control Order '2013 which is applicable from 15th May 2013 in the entire country. Prior to this amendment, Drugs Price Control Order' 1995 existed, which controlled the prices of only 76 drugs, however in the amended order 348 essential drugs are covered for the price control. Thus the patients are benefitted with the affordable cost of 348 drugs.

(4) Drugs and Magic Remedies (Objectionable Advertisements) Act' 1954

To control the advertisement of drugs, Administration enforces Drugs and Magic Remedies (Objectionable Advertisements) Act' 1954. As per the provision of this law, the advertisements which contain false and misleading statement and are harmful to the people or may cause financial loss to the common people, broadcasting in the print and electronic media are controlled. Administration carried out special drive against these types of advertisement and initiated action against various T. V. Channels and concerned peoples, actors, news paper and in some cases FIR has been launched in police station.

(B) Food Section :- The Food Safety and Standards Authority come in to force from 5th August 2011. By implementation of Rules and Regulations under the said Act. It has created a possibility of getting trusted and wholesome,

quality food for the citizens in the State of Maharashtra. Implementation of the said act has created following actions which are-

(1) Registration of Food Business Operators/On line Registration of FBO.

“ Even though a survey is not done for how many Food Business Operators are in the State of Maharashtra. But there are huge number of Food Business Operators for their Conversion/Renewal From Prevention of food Adulteration Act to Food Safety and Standards Act (FSSA), as per the extended time line up to 4th February 2016. Accordingly, in the year 2014-15 total of 31,569 Licenses and 316,061 Registration of food Business Operators were done where as in the year 2015 -16 until March, 2016, 33314 Licenses and 100976 Registrations of Food Business Operators were done under FSSA. In this Manner, from 05 August , 2011 till 30/11/2014, total 171736 Licenses and 594873 Registrations of Food Business operators were done under FSSA”

(2) Administrative Improvement-

In the State of Maharashtra for Food Sector State Govt (Food and Drug Administration), Municipal Corporation and Corporation i. e. These three bodies where the controlling authority for check on quality of food. But from 5th August 2011, FDA is the only body for Implementation of the said act not the Municipal Corporation and Corporation. By considering the density of FBO's and Geographical conditions, areas are notified in the State of Maharashtra vide G. R. No. असुका/कार्यक्षेत्र/मराठवाड/अपुअ-४४-१२/७ दि. १९ जानेवारी २०१२, the responsibilities of Food Safety and fixed upon the Food Safety Officers and Designated officer of the said notified areas.

(3) Implementation of Food Safety and Standards Act.

It is mandatory for Food Business Operator to develop his own Food Safety management system and implement before registering under the act. If the FBO is not following the Food Safety Management System, he is issued Improvement Notice and even if he is not following the FSMS action is initiated against the FBO. This action also been started in the State. Compounding action under the said act for petty vendors is also initiated in the State for Improving them qualitywise. For those who are big FBO and does not carry out their business in accordance with the said act for then prosecution along with Adjudication action is initiated For this all actions State of Maharashtra is leading with Country.

(4) About Food Creating Health Hazards human health.

Food creating Health Hazard for citizens in the State or those food which are unsafe for human life, for such foods, provisions are made in the said act. By utilising such powers the Food Safety Commissioner can prohibit such food activities upto a period of one year.

In the year 2013-14 and 2014-15 Gutkha, Panmasala, Scented Tobacco and scented Supari etc. causing Health Hazard of Human life such as Acute Hyper Magnesia, Cardiac arrest, Oral Submucos fibrosis, oral cancer, leukoplakia, esophagean cancer/ stomach cancer, Metabolic abnormalities reproductive health, Gastro Intestinal and Respiratory diseases. Many States in the Country has prohibited such of food articles but State of Maharashtra is the leading in the Country for such action.

The information regarding Registration of FBO, Improvement notices, Compounding, Amount Adjudicating amount and year wise action taken with respect to Food Licenses etc is given in Appendix Food Table No. 1 to 13 for the State.

(5) regional Controlling in the State.

Whether the said act is being accurately and properly implemented or not in the State, can be found out by a system which is in details and includes per month controlling and Review (Appendix) because of the said system Head Quarter makes efforts for obtaining. Higher level of Implementation of the said act.

in the State by way of E-Governance online Registration of Food Business Operator by being started from 22nd March 2013 in the State.

(C) Drug and Food Control Laboratories, Maharashtra State

For the availability of quality drugs and food to the people of State, Food and Drug Administration also take action against the traders, who introduced their substandard product in the market and prohibit to develop this culture in the State. The part of this procedure is a sampling, where Food Inspectors are targeted to draw 5 sample and Drugs Inspectors are targeted to draw 4 samples per month for the year 2014-15. The samples of Food and Drugs drawn by the inspectors are analyzed by the Drugs Control Laboratory situated at Mumbai/Aurangabad. Administrative of legal actions are initiated on the food or drugs which are declared substandard.

(1) Drugs Samples

During the period of last 4 years i. e. from 2009-2010 to 2012-2013, 28,521 samples were drawn for test and analysis out this 1848 samples found to be not of standard quality drugs. The percentage of not of standard quality drugs

manufactured by manufacturer in the state is 2-3.77%. The percent of not of standard quality drugs manufactured by manufacture other than state of Maharashtra but drugs sold in Maharashtra State is 7-12%.

From the above figures it is evident that, the quality of drugs manufactured in Maharashtra is of good quality than any other state.

It is expected that, not of standard quality drugs should to be recalled immediately from consumers, retailers and wholesalers to avoid ill effects on health of the patients. Considering the past experience. it was observed that about 2-3, months time was consumed to declare the results of analysis. And there was a possibility of consumption of entire stock of the drugs by the patient. Now this procedure is entirely changed and procedure of declaring the results with 3 days or 15 days (as per the situation) has been started. The procedure of declaring the results of Not of standard quality drugs is also been changed Previously it was forwarded to concern Drugs Inspector, however from the year 2012-2013 the result of Not of standard quality drugs are forwarded by Government Analyst to all the Drugs Inspectors, Assistant Commissioner, Joint Commissioner, Commissioner, all state Drugs Controllers and also to print and electronic media via email. By following this procedure it is easier to recall the Not of standard quality drugs from the patients and also from the markets. The detail information regarding receipt of samples and their analysis report from Mumbai and Aurangabad Laboratories are as per Drug Table No. 6.

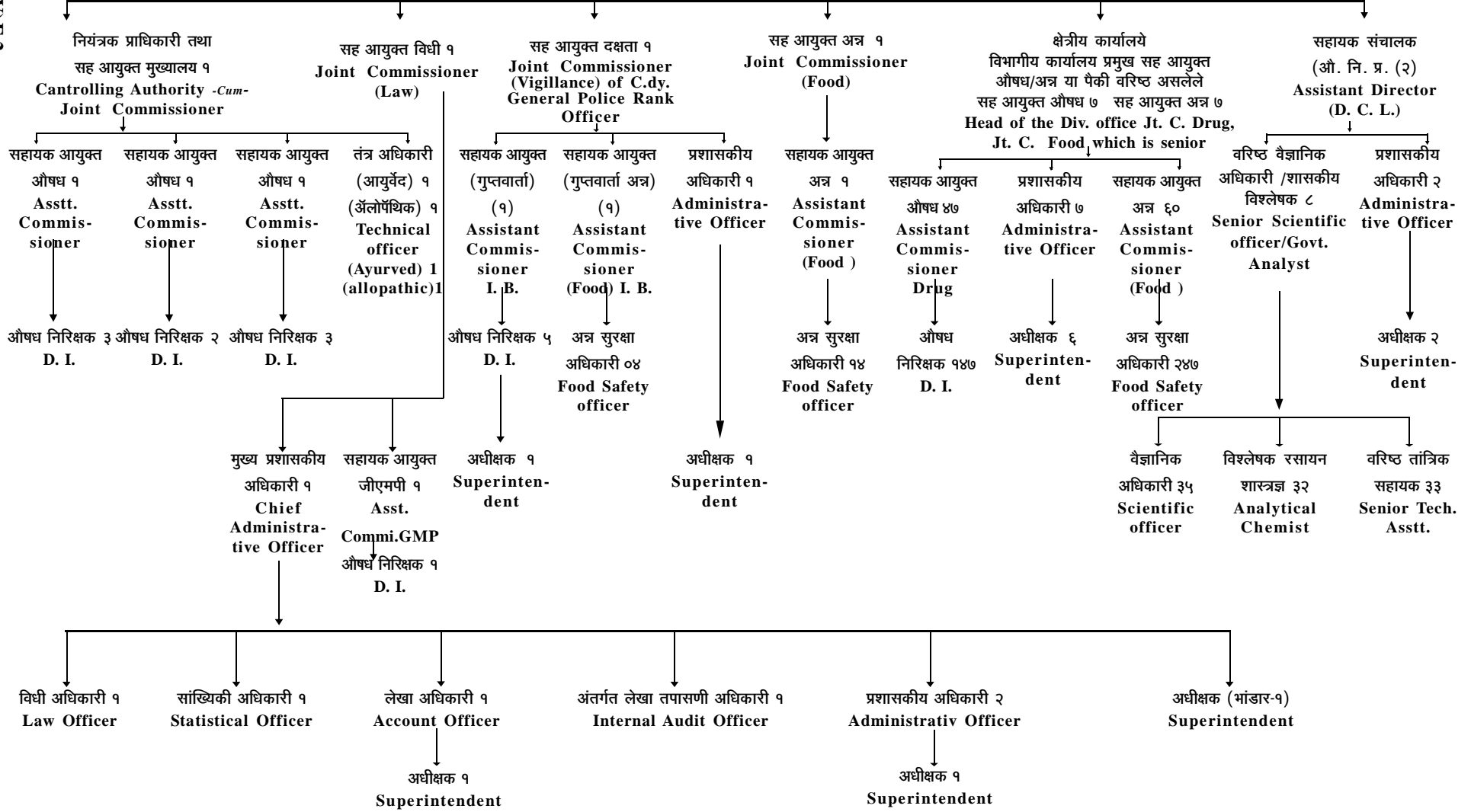
To increase the capacity of analysis of food and drugs samples in the State, and to minimize the time required for the analysis, process is initiated for the expansion of the existing laboratories at Mumbai and Nagpur and establishing new laboratories at Pune, Nagpur, Kolhapur, Thane, Nasik, Amravati is in progress.

४. अन्न व औषध प्रशासन

4. Food and Drugs Administration

अन्न व औषध प्रशासन, महाराष्ट्र राज्य प्रशासकीय रचना
Administrative set up of the Food and Drug
Administration, Maharashtra State

आयुक्त
Commissioner

अन्न व औषध प्रशासन

FOOD AND DRUG ADMINISTRATION

कर्मचारी विषयक गोषवारा

PERSONNEL SUMMERY

गट - अ व गट -ब

Class A & B

अनुक्रमांक	पदनाम	वेतन बँड		ग्रेड वेतन	पदसंख्या	Designation		
		Pay Band	Grade Pay					
1	2	Rs.	Rs.	3	4	5	6	7
गट (अ) राजपत्रित (A) Class Gazetted								
१.	आयुक्त	37400-67000	10000	1	1	.. Commissioner		
२.	सह आयुक्त (दक्षता) (पो. उपमहानिरीक्षक)	37400-67000	8900	1	1	.. Joint Commissioner (Vigilance)		
३.	सह आयुक्त	15600-39100	7600	17	17	.. Joint Commissioner		
४.	सहायक संचालक	15600-39100	6600	2	2	.. Assistant Director		
५.	सहायक आयुक्त (औषध)	15600-39100	5400	52	52	.. Assistant Commissioner (Drugs)		
६.	सहायक आयुक्त (अन्न)	15600-39100	5400	62	62	.. Assistant Commissioner (Food)		
७.	वरिष्ठ वैज्ञानिक अधिकारी	15600-39100	5400	8	8	.. Senior Scientific Officer		
८.	तंत्र अधिकारी (अंतोपेथिक)	15600-39100	5400	1	1	.. Technical Officer (Allopathic)		
९.	तंत्र अधिकारी (आयुर्वेद)	15600-39100	5400	1	1	.. Technical Officer (Ayurved)		
१०.	मुख्य प्रशासकीय अधिकारी	15600-39100	5400	1	1	.. Chief Administrative Officer		
११.	विधी अधिकारी	9300-34800	4600	1	1	.. Law Officer		
एकूण गट (अ) राजपत्रित 147 Total Group - A Gazetted								
गट (ब) राजपत्रित Group B Gazetted								
१२.	वैज्ञानिक अधिकारी	9300-34800	4400	35	35	.. Scientific Officer		
१३.	औषध निरीक्षक	9300-34800	4400	161	161	.. Drugs Inspector		
१४.	अन्न सुरक्षा अधिकारी	9300-34800	4400	265	265	.. Food Safety Officer		
१५.	सांख्यिकी अधिकारी	9300-34800	4400	1	1	.. Statistical Officer		
१६.	प्रशासकीय अधिकारी	9300-34800	4400	12	12	.. Administrative Officer		
१७.	लेखा अधिकारी	9300-34800	4600	1	1	.. Accounts Officer		
१८.	अंतर्गत लेखा तपासणी अधिकारी...	9300-34800	4600	1	1	.. Internal Audit Officer		
एकूण गट (ब) राजपत्रित 476 Total Group (B) Gazetted								
एकूण गट (अ) (ब) राजपत्रित 623 623 .. Total (A) (B) Gazetted								

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

(क) अराजपत्रित वर्ग - ३ -

१.	स्वीय सहायक	...	9300-34800	4400	1	1	..	Personal Secretary.
२.	विश्लेषक रसायन शास्त्रज्ञ	...	9300-34800	4300	32	32	..	Analytical Chemist
३.	अधीक्षक	...	9300-34800	4300	13	13	..	Superintendent.
४.	कनिष्ठ श्रेणी लघुलेखक	...	9300-34800	4300	3	3	..	Lower Grade Stenographer.
५.	वरिष्ठ तांत्रिक सहायक	...	9300-34800	4200	33	33	..	Senior Technical Assistant.
६.	प्रमुख लिपिक	...	9300-34800	4200	30	30	..	Head Clerk.
७.	भांडारपाल	...	9300-34800	4200	3	3	..	Store Keeper.
८.	वरिष्ठ सहायक	...	9300-34800	4200	1	1	..	Senior Assistant.
९.	सहायक	...	9300-34800	4200	2	2	..	Assistant.
१०.	लेखापाल	...	9300-34800	4200	2	2	..	Accountant.
११.	विजतंत्री	...	5200-20200	2400	1	1	..	Electrician.
१२.	रोखपाल	...	5200-20200	2400	33	33	..	Cashier.
१३.	वरिष्ठ लिपिक	...	5200-20200	2400	62	62	..	Senior Clerk.
१४.	लघुटंकलेखक	...	5200-20200	2400	13	13	..	Steno-Typist
१५.	प्रयोगशाळा सहायक	...	5200-20200	2000	2	2	..	Laboratory Assistant.
१६.	ग्रंथपाल	...	5200-20200	2000	1	1	..	Librarian.
१७.	लिपिक टंकलेखक	...	5200-20200	1900	101	101	..	Clerk-Typist.
१८.	वाहन चालक	...	5200-20200	1900	35	35	..	Driver.
१९.	अन्वेषक	...	4440-7440	1800	7	7	..	Watchers
अराजपत्रित गट (क) एकूण...				375	375	..	Total	

गट- ड	गट- ड
१.	.दफ्तरी	...	4440-7440	1600	1	1	..	Daftary
२.	नाईक	...	4440-7440	1600	4	4	..	Naik
३.	प्लॉट ऑपरटर	...	4440-7440	1600	3	3	..	Plant Operator
४.	नमुना सहायक	...	4440-7440	1300	60	60	..	Sample Assistant
५.	प्रयोगशाळा परिचर	...	4440-7440	1300	15	15	..	Laboratory Attendants
६.	शिपाई	..	4440-7440	1300	91	91	..	Peons
७.	हमाल परिचर	..	4440-7440	1300	2	2	..	Hamal Parichar
८.	सफाईगार	..	4440-7440	1300	2	2	..	Sweepers
एकूण गट ड				178	178	..	Total	

एकूण बेरीज (अ + ब + क + ड)

...

1176

1176

..

Grand Total (A+B+C+D)

औषध तक्ता क्रमांक १ / DRUG TABLE NO. 1

महाराष्ट्र औषध निर्मिती आस्थापनांची, कॉस्मेटिक्स निर्मिती आस्थापनांची संख्या व त्यांची एकूण उलाढाल

Maharashtra Drug Manufacturur Units, Cosmetic Manufacturur Units And Manufacturing Turnover

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.

Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	जनगणनेनुसार लोकसंख्या हजारात Population As per census (‘000’)	वर्ष Year	No. of Manufacturing units					एकूण Total ४+५+६+७=८	एकूण औषध निर्मिती, कॉस्मेटिक्स निर्मिती उलाढाल रक्कम रुपये Total Turnover of Manufacturing (Amount in ‘000’)
			अॅलोपॅथिक Allopathic	आयुर्वेदिक Ayurvedic	होमियोपॅथिक Homeopathic	कॉस्मेटिक्स Cosmetic			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
मुख्यालय Headquarter	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	
		2022-2023	0	0	0	0	0	0	
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	...	2021-2022	123	48	3	55	229	1700000	
		2022-2023	125	50	3	57	235	1800000	
		2023-2024	127	52	4	60	243	1900000	
२. ठाणे Thane	...	2021-2022	441	142	9	213	805	18016200000	
		2022-2023	475	144	9	225	853	198178200000	
		2023-2024	512	147	9	235	903	217996020000	
३. रायगड Raigad	...	2021-2022	81	24	2	34	141	Information in division office	
		2022-2023	95	27	2	40	164	0	
		2023-2024	105	30	5	45	185	0	
४. रत्नागिरी Ratnagiri	...	2021-2022	14	7	2	3	26	0	
		2022-2023	18	9	2	4	33	0	
		2023-2024	18	8	3	4	33	0	
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	3	7	0	2	12	60000000	
		2022-2023	4	8	0	2	14	70000000	
		2023-2024	5	10	0	3	18	100000000	

६.	नाशिक	...	-	2021-2022	41	34	0	20	106	412
	Nashik			2022-2023	43	29	0	21	93	600
				2023-2024	59	39	1	35	134	900.8
७.	अहमदनगर	...	4561000	2021-2022	11	12	1	2	26	3070000000
	Ahmednagar			2022-2023	12	13	0	1	26	3150000000
				2023-2024	14	13	2	2	31	3520000000
८.	जळगांव	...	-	2021-2022	13	10	0	9	32	3400000000
	Jalgaon			2022-2023	15	10	0	10	35	3600000000
				2023-2024	17	17	0	12	41	4100000000
९.	धुळे	...	-	2021-2022	6	3	0	6	15	3228500000
	Dhule			2022-2023	6	3	0	7	16	3251000000
				2023-2024	7	4	0	8	19	3302500000
१०.	पुणे	...	-	2021-2022	105	65	4	27	201	1250000000
	Pune			2022-2023	116	70	5	33	224	1300000000
				2023-2024	120	73	5	35	233	1300000000
११.	सातारा	...	3606645	2021-2022	17	17	0	8	39	550
	Satara			2022-2023	16	13	0	7	36	560
				2023-2024	17	14	0	8	39	570
१२.	सांगली	...	-	2021-2022	14	15	0	2	31	454412600
	Sangli			2022-2023	16	16	0	2	34	462224000
				2023-2024	18	19	0	3	40	482025900
१३.	सोलापूर	...	-	2021-2022	12	9	0	1	22	330
	Solapur			2022-2023	14	10	0	1	25	350
				2023-2024	17	13	0	2	32	450

औषध तक्ता क्रमांक १ / DRUG TABLE NO. 1-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9		
१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	-	2021-2022	14	22	0	8	44	420000000
				2022-2023	16	26	0	7	49	440000000
				2023-2024	17	27	0	8	52	460000000
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	3701282	2021-2022	55	30	0	6	91	600000000
				2022-2023	48	30	0	7	85	700000000
				2023-2024	52	33	1	10	96	310000000
१६.	जालना Jalna	...	1969495	2021-2022	2	0	0	2	4	1000
				2022-2023	8	2	0	3	13	1200
				2023-2024	2	3	0	2	17	1300
१७.	परभणी Parbhani	...	3013431	2021-2022	3	2	0	1	6	500000000
				2022-2023	3	2	0	1	6	550000000
				2023-2024	3	3	0	1	7	560000000
१८.	बीड Beed	...	-	2021-2022	3	3	1	0	7	1000000000
				2022-2023	2	3	0	0	5	1000000000
				2023-2024	3	4	1	1	9	1200000000
१९.	नांदेड Nanded	...	3361292	2021-2022	8	8	2	2	20	1020000000
				2022-2023	8	7	2	2	19	1022000000
				2023-2024	7	7	2	3	19	1200000000
२०.	उस्मानाबाद Osmanabad	...	-	2021-2022	5	5	0	1	11	700000000
				2022-2023	7	5	0	1	13	750000000
				2023-2024	10	6	0	1	17	800000000
२१.	लातूर Latur	...	-	2021-2022	4	2	0	0	6	2204100
				2022-2023	12	2	0	1	15	2305100
				2023-2024	16	3	0	2	21	2705600
२२.	अमरावती Amravati	...	-	2021-2022	7	3	0	1	11	750000000
				2022-2023	7	3	0	1	11	785000000
				2023-2024	8	4	0	2	14	875000000

२३.	अकोला	-	2021-2022	11	7	0	3	21	1100000000
	Akola		2022-2023	12	7	0	3	22	1150000000
			2023-2024	13	8	0	3	24	1200000000
२४.	यवतमाळ	-	2021-2022	4	7	0	2	13	9000000
	Yavatmal		2022-2023	4	7	0	3	14	9500000
			2023-2024	5	8	0	4	17	10000000
२५.	बुलढाणा	-	2021-2022	6	3	1	9	19	9050000000
	Buldhana		2022-2023	6	4	1	10	21	9000000000
			2023-2024	6	4	2	10	22	8000000000
२६.	नागपुर	-	2021-2022	46	49	15	17	127	60000000000
	Nagpur		2022-2023	0	52	7	19	128	79000000000
			2023-2024	52	56	7	20	135	85000000000
२७.	वर्धा	-	2021-2022	8	5	1	0	14	70000000
	Wardha		2022-2023	7	4	1	0	12	75000000
			2023-2024	8	5	2	0	15	80000000
२८.	भंडारा	-	2021-2022	3	10	0	0	13	9609161
	Bhandara		2022-2023	1	12	0	0	13	9809161
			2023-2024	1	14	0	0	15	14005287
२९.	चंद्रपुर	2204	2021-2022	2	0	0	0	2	2400000
	Chandrapur		2022-2023	2	0	0	0	2	2600000
			2023-2024	1	1	0	1	3	2700000
३०.	गडचिरोली	1073	2021-2022	0	2	0	0	2	360000000
	Gadchiroli		2022-2023	0	2	0	0	2	380000000
			2023-2024	0	2	0	0	2	400000000
Total State of Maharashtra			2021-2022	1066	551	41	434	2096	263749827153
एकूण महाराष्ट्र राज्य			2022-2023	1148	570	32	468	2218	301157939771
			2023-2024	1258	627	44	520	2441	327449060107

औषध तक्ता क्रमांक १अ / DRUGS TABLE NO. 1A

परवानाधारक औषध विक्रेते व लोकसंख्या
Drugs Selling Licences & Population

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	जनगणनेनुसार लोकसंख्या हजारात Population As per census (‘000’)	वर्ष Year	विक्री आस्थापना Selling Units			प्रत्येक किरकोळ औषध विक्री आस्थापनामागे असलेले लोकसंख्येचे प्रमाण कॉलम २ भागीले कॉलम ४ Population per Retail Selling License 2/4
			किरकोळ Retail	घाउक Wholesale	एकूण Total ४+५	
1	2	3	4	5	6	7
मुख्यालय Headquarter	...	2021-2022	0	0	0	0
		2022-2023	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	... 20.06 million	2021-2022	6496	4523	11019	3171
		2022-2023	7446	5073	12519	2576
		2023-2024	8396	5623	14019	2169
२. ठाणे Thane	... 12276765	2021-2022	10426	6047	16473	1177.51
		2022-2023	11197	6093	17290	1096.43
		2023-2024	13210	6958	20168	929.35
३. रायगड Raigad	... -	2021-2022	1748	705	2453	1544
		2022-2023	20	675	2705	1330
		2023-2024	2030	725	2875	1255
४. रत्नागिरी Ratnagiri	... 1615039	2021-2022	329	163	795	2568
		2022-2023	717	187	904	2253
		2023-2024	860	206	1066	1878
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	... 8000538	2021-2022	383	157	540	2500
		2022-2023	425	165	590	2463
		2023-2024	445	185	630	2287
६. नाशिक Nashik	... -	2021-2022	4366	953	5319	1497
		2022-2023	4802	1050	5852	1361
		2023-2024	5957	1376	7333	1361
७. अहमदनगर Ahmednagar	... 4561000	2021-2022	3698	1205	4903	1233
		2022-2023	3900	1300	5200	1169
		2023-2024	4120	1450	5570	1107

८.	जळगांव Jalgaon	...	—	2021-2022	2859	631	3490	1298
				2022-2023	3032	664	3696	1308
				2023-2024	3120	725	4045	1364
९.	धुळे Dhule	...	3699000	2021-2022	1831	343	2174	1701
				2022-2023	2465	389	2854	1296
				2023-2024	2500	410	2910	1268
१०.	पुणे Pune	...	9426259	2021-2022	9187	2907	12094	779.41
				2022-2023	9211	3125	12336	764.12
				2023-2024	9350	3343	12693	743.34
११.	सातारा Satara	...	3606645	2021-2022	1927	522	2449	1871.63
				2022-2023	1856	507	2363	1943.23
				2023-2024	1930	510	2440	1868.7
१२.	सांगली Sangli	...	—	2021-2022	2326	758	3084	1213
				2022-2023	2524	780	3304	854
				2023-2024	2612	798	3410	827
१३.	सोलापुर Solapur	...	—	2021-2022	2448	523	2971	0
				2022-2023	3050	630	3680	0
				2023-2024	3700	700	4400	0
१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	3876001	2021-2022	3225	762	3987	972.15
				2022-2023	3500	1000	4500	861.33
				2023-2024	3641	1150	4791	809.17
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	3701282	2021-2022	3286	719	4005	1126
				2022-2023	3700	800	4500	1000
				2023-2024	5000	1000	6000	740
१६.	जालना Jalna	...	1969495	2021-2022	1314	169	1483	1499
				2022-2023	1460	200	1660	1349
				2023-2024	2175	230	2405	906
१७.	परभणी Parbhani	...	3013431	2021-2022	1562	173	1735	1736
				2022-2023	1965	202	2167	1390
				2023-2024	2120	215	2335	1421
१८.	बीड Beed	...	—	2021-2022	1692	218	1910	1644
				2022-2023	2250	240	2490	1277
				2023-2024	2500	300	2800	1150
१९.	नांदेड Nanded	...	—	2021-2022	1971	285	2256	1489
				2022-2023	2283	314	2597	1294
				2023-2024	2775	392	3167	982

औषध तक्ता क्रमांक १अ / DRUGS TABLE NO. 1A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7		
२०.	उस्मानाबाद Osmanabad	...	—	2021-2022 2022-2023 2023-2024	800 931 1200	146 162 350	946 1093 1550	2072 1780 1381
२१.	लातूर Latur	...	—	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1496 2180 2400	292 330 490	1788 2072 2345	1640 1125 1022
२२.	अमरावती Amravati	...	—	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1496 1763 1950	419 479 525	1915 2242 2475	1872 1588 1436
२३.	अकोला Akola	...	3015777	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1933 2193 2353	466 518 570	2399 2711 2923	1560 1375 1281
२४.	यवतमाळ Yavatmal	...	—	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1250 1599 1839	221 254 278	1471 1853 2117	2225 1733 1507
२५.	बुलढाणा Buldhana	...	2586258	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1597 1877 1890	259 326 330	1856 2203 2220	1394 1174 1165
२६.	नागपुर Nagpur	...	4979542	2021-2022 2022-2023 2023-2024	2364 3789 4210	1927 2588 2851	4291 6377 7061	2106.4 1315.8 1066.42
२७.	वर्धा Wardha	...	4489670	2021-2022 2022-2023 2023-2024	550 611 633	175 145 150	725 756 783	3636 4000 5000
२८.	भंडारा Bhandara	...	—	2021-2022 2022-2023 2023-2024	987 994 986	321 318 317	1308 1312 1303	2976 2958 2952
२९.	चंद्रपुर Chandrapur	...	2204	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1087 1235 1250	305 329 345	1392 1564 1595	2027 1784 1763
३०.	गडचिरोली Gadchiroli	...	1073	2021-2022 2022-2023 2023-2024	278 340 400	23 30 35	301 370 435	3860 3156 2683
Total State of Maharashtra			—	2021-2022	75212	26320	101532	54386.57
एकूण महाराष्ट्र राज्य				2022-2023	85325	28873	112418	47573.99
				2023-2024	95672	32534	132024	45492

औषध तक्ता क्रमांक २ / DRUG TABLE NO. 2

औषधे व सौंदर्यप्रसाधने निर्मिती आस्थापनांच्या तांत्रिक तपासण्या व त्याअनुषंगे केलेली कारवाई

Technical Inspections of Drug Manufacturing Units, Cosmetic Units and Action taken thereon

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.

Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	औषध निरीक्षकांची संख्या No. of Drug Inspectors		औषध तयार करण्याचा प्रकार Type of Drug Manufacturing		औषध निर्मिती करणाऱ्या घटकांची संख्या Total No. of Mfg. units (own)		निरीक्षण / Inspection				कारवाई / Actions			
		संख्या	तयार	करणाऱ्या घटकांची संख्या	तयार	वर्गवारी अ निरीक्षणांची संख्या No. of Category A*	वर्गवारी बी निरीक्षणांची संख्या No. of Category B @	एकूण निरीक्षण Total No. of Inspections carriedout	वर्षाच्या सुरुवातीस का.दा.नो. प्रलंबित संख्य No. of Pending S.C.N. beginning of the year	वर्षभरात काढलेल्या कादानो संख्या No. of S.C.N. ordered in the year	वर्षभरात निकाली कादानो संख्या No. of S.C.N. decided	वर्षअखेर प्रलंबित कादानो संख्या No. of S.C.N. pending of the year	परवाना रद्द License Cancelled	परवाना निलंबित License Suspended	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
मुख्यालय Headquarter	2021-2022	-	Allopathic	0	2	2	4	0	0	0	0	0	0		
		Ayurvedic	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0		
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
		Cosmetic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
				Total	13	2	3	5	0	0	0	0	0		
	2022-2023	-	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
				Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	2023-2024	-	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Homeopathic		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Cosmetic		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
			Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	2021-2022	-	Allopathic	53	0	49	49	3	7	9	1	1	2		
		Ayurvedic	35	0	6	6	4	1	4	1	1	3			
		Homeopathic	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
		Cosmetic	53	0	8	8	3	0	1	2	4	9			
				Total	144	0	63	49	10	8	14	4	6		
	2022-2023	-	Allopathic	55	0	49	6	3	7	9	1	1	2		
		Ayurvedic	35	0	6	0	4	1	4	1	1	3			
		Homeopathic	4	0	0	8	0	0	0	0	0	0			
		Cosmetic	60	0	8	63	3	0	1	2	4	9			
				Total	154	0	63	99	10	8	14	4	6		
	2023-2024	-	Allopathic	55	0	49	6	3	7	9	1	1	2		
		Ayurvedic	35	0	6	0	4	1	4	1	1	3			
Homeopathic		4	0	0	8	0	0	0	0	0	0				
Cosmetic		60	0	8	63	3	0	1	2	4	9				
			Total	154	0	63	99	10	8	14	4	6			

औषध तक्ता क्रमांक २ / DRUG TABLE NO. 2-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
२. ठाणे Thane	... 2021-2022	-	Allopathic	441	399	34	433	17	34	26	25	1	25
			Ayurvedic	142	30	9	39	13	9	2	20	0	2
			Homeopathic	9	4	0	4	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	213	63	22	85	9	22	24	7	4	20
	Total	805	496	65	561	39	65	52	52	52	5	47	
	2022-2023	-	Allopathic	475	300	22	322	25	22	35	12	1	34
			Ayurvedic	144	30	5	35	20	5	15	10	1	14
			Homeopathic	9	5	0	5	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	225	70	10	80	7	10	13	4	1	12
	Total	853	405	37	442	52	37	63	63	26	3	60	
	2023-2024	-	Allopathic	512	492	20	512	12	20	30	2	2	28
			Ayurvedic	147	143	4	147	10	4	11	3	1	10
Homeopathic			9	9	0	9	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			235	227	8	235	4	8	10	2	2	8	
Total	903	871	32	903	26	32	51	51	7	5	46		
३. रायगड Raigad	... 2021-2022	-	Allopathic	81	16	101	117	3	4	0	7	0	0
			Ayurvedic	24	0	3	3	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	34	4	10	14	1	0	2	2	0	0
	Total	141	20	114	134	4	5	0	9	9	0	0	
	2022-2023	-	Allopathic	95	7	16	23	7	2	4	5	0	0
			Ayurvedic	27	1	5	6	0	1	0	1	0	0
			Homeopathic	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	40	0	6	6	0	2	1	0	0	0
	Total	164	8	27	35	2	5	5	6	6	0	0	
	2023-2024	-	Allopathic	105	15	80	95	5	5	3	7	0	0
			Ayurvedic	30	5	15	20	1	2	1	2	0	0
Homeopathic			5	1	3	4	0	2	0	2	0	0	
Cosmetic			45	15	2	34	0	5	5	5	0	0	
Total	185	36	100	154	6	14	9	16	16	0	0		
४. रत्नागिरी Ratnagiri	... 2021-2022	-	Allopathic	14	2	8	10	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	7	3	6	9	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	2	0	2	2	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	3	0	1	1	0	0	0	0	0	0
	Total	26	5	17	22	0	0	0	0	0	0	0	
	2022-2023	-	Allopathic	18	1	8	9	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	9	1	6	7	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	2	0	2	2	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	4	0	2	2	0	0	0	0	0	0
	Total	33	2	18	20	0	0	0	0	0	0	0	
	2023-2024	-	Allopathic	18	1	9	10	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	9	1	7	8	0	0	0	0	0	0
Homeopathic			3	0	2	2	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			4	1	2	3	0	0	0	0	0	0	
Total	34	3	20	23	0	0	0	0	0	0	0		

५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	2021-2022	—	Allopathic	3	3	0	3	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	7	4	0	4	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0
			Total	12	9	0	9	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	—	Allopathic	4	3	1	4	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	8	4	4	8	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0
	Total	14	9	5	14	0	0	0	0	0	0		
	2023-2024	—	Allopathic	5	3	2	5	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	10	4	6	10	0	0	0	0	0	0
Homeopathic			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			3	2	1	3	0	0	0	0	0	0	
Total	18	9	9	18	0	0	0	0	0	0			
६. नाशिक Nashik	2021-2022	—	Allopathic	41	7	34	41	3	7	7	3	0	7
			Ayurvedic	34	0	5	5	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	20	1	19	20	0	1	1	0	1	0
	Total	95	8	58	66	3	8	8	3	1	7		
	2022-2023	—	Allopathic	49	1	58	59	3	1	4	0	1	3
			Ayurvedic	43	0	6	6	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	29	0	5	5	0	0	0	0	0	0
	Total	121	1	69	70	3	1	4	0	1	3		
	2023-2024	—	Allopathic	59	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	48	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Homeopathic			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Total	149	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
७. अहमदनगर Ahmednagar	2021-2022	—	Allopathic	12	8	3	11	1	1	1	0	0	1
			Ayurvedic	12	4	0	4	3	0	0	0	0	3
			Homeopathic	1	1	1	2	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	2	1	0	1	1	1	1	0	0	1
	Total	26	14	4	18	5	2	2	0	0	5		
	2022-2023	—	Allopathic	13	11	11	22	1	1	1	0	0	1
			Ayurvedic	13	5	5	10	1	1	1	0	0	1
			Homeopathic	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	3	1	1	2	0	0	0	0	0	0
	Total	31	17	17	34	2	2	0	0	0	2		
	2023-2024	—	Allopathic	11	8	3	11	1	1	1	0	0	1
			Ayurvedic	15	4	0	4	3	0	0	0	0	3
Homeopathic			2	1	1	2	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			2	1	0	1	1	1	1	0	0	1	
Total	30	14	4	18	5	2	2	0	0	5			

औषध तक्ता क्रमांक २ / DRUG TABLE NO. 2-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
८. जळगांव Jalgaon	... 2021-2022	-	Allopathic	13	0	14	14	0	1	1	0	0	1	
			Ayurvedic	10	0	6	6	0	1	0	0	0	1	
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	9	0	6	6	0	0	0	0	0	0	0
			Total	32	0	28	28	0	2	2	0	0	0	2
	2022-2023	-	Allopathic	15	0	15	15	0	1	1	0	0	0	1
			Ayurvedic	10	0	8	8	0	1	1	0	0	0	1
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	10	0	8	8	0	1	1	0	0	0	1
			Total	35	0	31	31	0	3	3	0	0	0	3
	2023-2024	-	Allopathic	17	0	17	17	0	5	5	0	0	0	5
			Ayurvedic	12	0	12	12	0	3	3	0	0	0	3
Homeopathic			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			12	0	12	12	0	3	3	0	0	0	3	
Total			41	0	41	41	0	11	11	0	0	0	11	
९. धुळे Dhule	... 2021-2022	-	Allopathic	6	0	6	6	0	1	0	1	0	0	
			Ayurvedic	3	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	6	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
			Total	15	0	10	10	0	1	0	1	0	0	0
	2022-2023	-	Allopathic	7	0	7	7	1	2	2	0	0	0	0
			Ayurvedic	3	0	3	3	0	1	1	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	6	0	6	6	0	0	0	0	0	0	0
			Total	16	0	16	16	1	3	3	0	0	0	0
	2023-2024	-	Allopathic	8	0	8	8	0	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	3	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0
Homeopathic			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			6	0	6	6	0	0	0	0	0	0	0	
Total			17	0	17	17	0	0	0	0	0	0	0	
१०. पुणे Pune	... 2021-2022	-	Allopathic	105	76	6	82	0	6	5	1	0	4	
			Ayurvedic	65	38	2	40	0	2	2	0	0	2	
			Homeopathic	4	2	3	3	0	1	1	0	0	1	
			Cosmetic	27	12	1	13	0	1	1	0	1	0	
			Total	201	128	10	138	0	10	9	1	1	7	
	2022-2023	-	Allopathic	116	82	7	89	1	7	8	0	1	7	
			Ayurvedic	70	40	2	42	0	2	2	0	0	2	
			Homeopathic	5	4	1	5	0	1	1	0	0	1	
			Cosmetic	33	24	1	25	0	1	1	0	0	1	
			Total	224	150	11	161	1	11	12	0	1	11	
	2023-2024	-	Allopathic	120	85	9	94	0	9	9	0	0	9	
			Ayurvedic	73	42	3	45	0	3	3	0	0	3	
Homeopathic			5	3	2	5	0	2	2	0	0	2		
Cosmetic			35	27	3	30	0	3	3	0	0	3		
Total			233	157	17	174	0	17	17	0	0	17		

११. सातारा Satara	...	2021-2022	—	Allopathic	4	15	2	17	0	2	2	0	0	2
				Ayurvedic	6	13	1	14	0	1	1	0	0	1
				Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
				Cosmetic	1	7	1	8	0	0	0	0	0	0
				Total	11	35	4	39	0	1	1	2	0	3
	...	2022-2023	—	Allopathic	10	1	2	12	0	1	0	1	0	0
				Ayurvedic	5	5	3	8	0	0	0	0	0	0
				Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
				Cosmetic	1	1	1	2	0	0	0	0	0	0
				Total	16	16	4	22	0	1	0	1	0	0
	...	2023-2024	—	Allopathic	11	10	0	10	1	1	0	2	0	0
				Ayurvedic	6	6	0	6	0	0	0	0	0	0
Homeopathic				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic				2	2	0	2	1	0	0	1	0	0	
Total				19	18	0	18	2	1	0	3	0	0	
१२. सांगली Sangli	...	2021-2022	—	Allopathic	14	14	0	14	0	1	1	0	0	1
				Ayurvedic	15	13	2	15	1	2	2	1	0	2
				Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
				Cosmetic	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0
				Total	31	29	2	31	0	3	3	0	0	3
	...	2022-2023	—	Allopathic	16	16	0	16	0	0	0	0	0	0
				Ayurvedic	16	4	1	5	1	1	2	0	1	1
				Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
				Cosmetic	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0
				Total	34	22	1	23	1	1	2	0	1	1
	...	2023-2024	—	Allopathic	18	16	2	18	0	0	0	0	0	2
				Ayurvedic	19	5	1	6	0	0	0	0	0	1
Homeopathic				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic				3	3	0	3	0	0	0	0	0	0	
Total				40	24	3	27	0	0	0	0	0	3	
१३. सोलापुर Solapur	...	2021-2022	—	Allopathic	12	2	11	13	0	0	0	0	0	0
				Ayurvedic	9	3	4	7	0	0	0	0	0	0
				Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
				Cosmetic	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0
				Total	22	5	16	28	0	0	0	0	0	0
	...	2022-2023	—	Allopathic	14	2	12	14	0	0	0	0	0	0
				Ayurvedic	13	8	5	13	0	0	0	0	0	0
				Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
				Cosmetic	2	1	1	2	0	0	0	0	0	0
				Total	29	11	18	29	0	0	0	0	0	0
	...	2023-2024	—	Allopathic	17	4	15	19	0	0	0	0	0	0
				Ayurvedic	13	8	9	17	0	0	0	0	0	0
Homeopathic				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic				2	1	2	3	0	0	0	0	0	0	
Total				32	11	18	29	0	0	0	0	0	0	

औषध तक्ता क्रमांक २ / DRUG TABLE NO. 2-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
१४. कोल्हापुर Kolhapur	... 2021-2022	-	Allopathic	14	0	14	14	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	22	1	8	9	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	8	0	7	7	0	0	0	0	0	0
			Total	44	1	29	30	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	-	Allopathic	16	0	14	16	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	26	0	10	10	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	7	0	5	5	0	0	0	0	0	0
			Total	49	0	31	31	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	-	Allopathic	17	0	14	14	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	27	0	20	20	0	0	0	0	0	0
Homeopathic			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			8	0	6	6	0	0	0	0	0	0	
Total			52	0	40	40	0	0	0	0	0	0	
१५. औरंगाबाद Aurangabad	... 2021-2022	-	Allopathic	55	9	56	65	7	5	5	7	1	3
			Ayurvedic	30	0	2	2	0	3	0	3	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Total	91	9	58	67	7	8	5	10	1	3
	2022-2023	-	Allopathic	43	6	48	54	7	6	8	5	1	4
			Ayurvedic	30	0	3	3	3	0	3	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0
			Cosmetic	7	0	6	6	0	1	1	0	0	1
			Total	85	6	57	63	10	7	9	8	1	5
	2023-2024	-	Allopathic	52	6	55	61	4	10	14	0	2	12
			Ayurvedic	33	2	33	35	2	12	12	2	0	10
Homeopathic			1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			10	3	10	13	0	3	3	0	0	3	
Total			96	11	99	110	6	25	29	2	4	25	
१६. जालना Jalna	... 2021-2022	-	Allopathic	2	1	1	2	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	2	1	0	1	0	0	0	0	0	0
			Total	4	2	1	3	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	-	Allopathic	8	0	3	3	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	2	0	2	2	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	3	0	2	2	0	0	0	0	0	0
			Total	13	0	7	7	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	-	Allopathic	2	0	2	3	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	3	0	3	2	0	0	0	0	0	0
Homeopathic			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			2	0	2	3	0	0	0	0	0	0	
Total			7	0	7	18	0	0	0	0	0	0	

१७. परभणी Parbhani	... 2021-2022	—	Allopathic	3	2	1	3	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	2	1	1	2	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0
	Total	6	4	2	6	0	0	0	0	0	0	0	
	2022-2023	—	Allopathic	3	0	3	3	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	2	1	1	2	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0
	Total	6	2	4	6	0	0	0	0	0	0	0	
	2023-2024	—	Allopathic	3	1	2	3	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	3	1	2	3	0	1	1	0	0	0
Homeopathic			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
Total	7	2	5	7	0	0	0	0	0	0	0		
१८. बीड Beed	... 2021-2022	—	Allopathic	3	0	3	3	1	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	3	0	3	3	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	7	0	7	7	1	0	0	1	0	0		
	2022-2023	—	Allopathic	2	0	2	2	1	0	1	0	0	1
			Ayurvedic	3	0	3	3	0	1	0	1	0	1
			Homeopathic	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0
			Cosmetic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	6	0	6	6	0	2	2	1	1	0		
	2023-2024	—	Allopathic	3	0	3	3	1	2	2	1	1	2
			Ayurvedic	4	0	4	4	0	1	1	0	0	1
Homeopathic			1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
Total	9	0	9	9	1	2	3	0	0	3			
१९. नांदेड Nanded	... 2021-2022	—	Allopathic	8	0	7	7	2	0	0	2	0	0
			Ayurvedic	8	0	2	2	2	0	0	2	0	0
			Homeopathic	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	20	0	9	9	4	0	0	4	0	0		
	2022-2023	—	Allopathic	8	0	8	8	2	0	1	1	0	1
			Ayurvedic	7	0	7	7	2	0	0	2	0	0
			Homeopathic	2	0	2	2	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	2	0	2	2	0	0	0	0	0	0
	Total	19	0	19	19	4	0	1	3	0	1		
	2023-2024	—	Allopathic	7	0	7	7	0	1	1	0	0	1
			Ayurvedic	7	0	7	7	0	1	1	0	0	1
Homeopathic			2	0	2	2	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			3	0	3	3	0	0	0	0	0	0	
Total	19	0	19	19	0	2	2	0	0	2			

औषध तक्ता क्रमांक २ / DRUG TABLE NO. 2-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
२०. उस्मानाबाद Osmanabad	... 2021-2022	-	Allopathic	5	0	3	3	0	0	0	0	0	0	
			Ayurvedic	5	0	5	5	0	0	0	0	0	0	
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
			Total	11	0	9	9	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	-	Allopathic	7	0	7	7	0	1	1	1	0	0	1
			Ayurvedic	5	0	5	5	0	1	1	0	0	0	1
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
			Total	13	0	13	13	0	2	2	0	0	0	2
	2023-2024	-	Allopathic	10	0	8	0	0	1	1	0	0	0	1
			Ayurvedic	6	0	6	0	0	1	1	0	0	0	1
Homeopathic			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	
Total			17	0	16	0	0	2	2	0	0	0	2	
२१. लातुर Latur	... 2021-2022	-	Allopathic	4	2	0	2	0	0	0	0	0	0	
			Ayurvedic	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Total	6	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	-	Allopathic	12	12	0	12	0	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Cosmetic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Total	14	14	0	14	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	-	Allopathic	13	10	3	13	0	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	3	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0
Homeopathic			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic			2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	
Total			18	15	3	18	0	0	0	0	0	0	0	
२२. अमरावती Amravati	... 2021-2022	-	Allopathic	7	0	7	7	3	1	0	4	0	0	
			Ayurvedic	3	0	3	3	1	0	0	1	0	0	
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			Cosmetic	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
			Total	11	0	7	7	4	1	0	5	0	0	
	2022-2023	-	Allopathic	7	0	1	1	3	1	0	4	0	0	
			Ayurvedic	3	0	0	0	1	0	0	1	0	0	
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			Cosmetic	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			Total	11	0	1	1	4	1	0	5	0	0	
	2023-2024	-	Allopathic	8	0	8	8	0	2	2	0	0	2	
			Ayurvedic	4	0	4	4	0	1	1	0	0	1	
Homeopathic			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Cosmetic			2	0	2	2	0	0	0	0	0	0		
Total			14	0	14	14	0	3	3	0	0	3		

२३. अकोला Akola	...	2021-2022	-	Allopathic	11	2	9	11	1	0	1	0	0	1		
				Ayurvedic	7	0	4	4	0	0	0	0	0	0	0	
				Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
				Cosmetic	3	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	21	2	14	16	1	0	1	0	0	0	0	1			
	...	2022-2023	-	Allopathic	12	2	6	8	0	2	2	0	0	0	2	
				Ayurvedic	7	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0
				Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
				Cosmetic	3	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	22	2	11	13	0	2	2	0	0	0	0	2			
	...	2023-2024	-	Allopathic	13	0	13	13	0	3	3	0	0	0	3	
				Ayurvedic	8	0	8	8	0	1	1	0	0	0	1	
Homeopathic				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Cosmetic				3	0	3	3	0	1	1	0	0	0	1		
Total	24	0	24	24	0	5	5	0	0	0	0	5				
२४. यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	-	Allopathic	4	2	2	4	0	0	0	0	0	0		
				Ayurvedic	7	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
				Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
				Cosmetic	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Total	13	2	3	5	0	0	0	0	0	0	0	0			
	...	2022-2023	-	Allopathic	4	2	2	4	0	0	0	0	0	0	0	
				Ayurvedic	7	2	5	7	0	0	0	0	0	0	0	
				Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
				Cosmetic	2	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	
	Total	13	5	8	13	0	0	0	0	0	0	0	0			
	...	2023-2024	-	Allopathic	5	2	3	5	0	0	0	0	0	0	0	
				Ayurvedic	8	2	3	5	0	0	0	0	0	0	0	
Homeopathic				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Cosmetic				4	2	2	4	0	0	0	0	0	0	0		
Total	17	6	11	17	0	0	0	0	0	0	0	0				
२५. बुलढाणा Buldhana	...	2021-2022	-	Allopathic	6	7	0	7	1	1	0	2	0	0		
				Ayurvedic	1	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	
				Homeopathic	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
				Cosmetic	9	6	0	6	1	0	0	1	0	0	0	
	Total	19	16	0	16	2	1	0	3	0	0	0				
	...	2022-2023	-	Allopathic	6	6	0	6	2	0	2	0	0	0	0	
				Ayurvedic	4	4	0	4	0	0	0	0	0	0	0	
				Homeopathic	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
				Cosmetic	10	10	0	10	1	0	1	0	0	0	0	
	Total	21	21	0	16	3	0	3	0	0	0	0				
	...	2023-2024	-	Allopathic	6	0	6	6	0	0	0	0	0	0	0	
				Ayurvedic	4	0	4	4	0	0	0	0	0	0	0	
Homeopathic				2	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0		
Cosmetic				10	0	10	10	0	0	0	0	0	0	0		
Total	22	0	22	22	0	0	0	0	0	0	0	0				

औषध तक्ता क्रमांक २ / DRUG TABLE NO. 2-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
२६. नागपुर Nagpur	...	2021-2022	-	Allopathic	46	25	12	37	0	0	0	0	0
				Ayurvedic	49	7	6	13	0	0	0	0	0
				Homeopathic	5	0	0	0	0	0	0	0	0
				Cosmetic	17	1	1	2	0	0	0	0	0
				Total	117	33	19	52	0	0	0	0	0
	2022-2023	-	Allopathic	46	24	18	42	0	3	3	0	1	1
			Ayurvedic	49	8	2	10	0	2	2	0	0	2
			Homeopathic	5	1	0	1	0	1	1	0	0	1
			Cosmetic	17	3	2	5	0	1	1	0	1	0
			Total	117	36	22	58	0	7	7	0	2	4
	2023-2024	-	Allopathic	51	28	22	50	0	6	6	0	1	3
			Ayurvedic	55	12	10	22	0	4	4	0	1	3
Homeopathic			6	3	1	4	0	2	2	0	0	2	
Cosmetic			20	6	3	9	0	6	6	0	0	4	
Total			132	49	36	85	0	18	0	0	2	12	
२७. वर्धा Wardha	...	2021-2022	-	Allopathic	8	4	0	4	0	0	0	0	0
				Ayurvedic	4	4	0	4	0	0	0	0	0
				Homeopathic	1	0	0	0	0	0	0	0	0
				Cosmetic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
				Total	13	8	0	8	0	0	0	0	0
	2022-2023	-	Allopathic	9	6	0	6	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	5	4	0	4	0	0	0	0	0	
			Homeopathic	1	1	0	1	0	0	0	0	0	
			Cosmetic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			Total	13	5	3	8	0	0	0	0	0	
	2023-2024	-	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Homeopathic			0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Cosmetic			0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Total			0	0	0	0	0	0	0	0	0		
२८. भंडारा Bhandara	...	2021-2022	-	Allopathic	1	1	0	0	0	0	0	0	0
				Ayurvedic	10	6	5	0	5	0	6	0	0
				Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
				Cosmetic	1	0	0	0	0	1	0	0	0
				Total	12	7	5	11	5	0	6	0	0
	2022-2023	-	Allopathic	1	0	2	1	0	0	0	0	0	0
			Ayurvedic	13	0	13	13	2	0	3	0	0	
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			Cosmetic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			Total	14	0	15	14	2	0	3	0	0	
	2023-2024	-	Allopathic	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1
			Ayurvedic	16	0	15	14	1	0	2	0	0	
Homeopathic			0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Cosmetic			0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Total			17	0	16	15	1	2	2	0	1		

२९. चंद्रपुर Chandrapur	... 2021-2022	—	Allopathic	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	—	Allopathic	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	—	Allopathic	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Homeopathic		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Cosmetic		1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
Total		3	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	
३० गडचिरोली Gadchiroli	... 2021-2022	—	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Total	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	
	2022-2023	—	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Total	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	
	2023-2024	—	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	
Homeopathic		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Cosmetic		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Total		2	2	0	2	0	0	0	0	0	0		
Total State of Maharashtra एकूण महाराष्ट्र राज्य	2021-022	68	Allopathic	978	601	385	985	42	71	58	54	3	47
		Ayurvedic	526	127	88	204	29	19	18	28	1	14	
		Homeopathic	31	8	7	13	0	1	1	0	0	1	
		Cosmetic	426	109	81	190	15	27	28	12	10	30	
		Total	1973	841	557	1390	85	115	103	95	14	92	
	2022-023	62	Allopathic	1078	493	324	773	56	57	82	29	6	58
		Ayurvedic	497	109	97	200	34	16	31	19	3	25	
		Homeopathic	38	17	13	33	9	13	14	12	14	16	
		Cosmetic	518	124	140	319	14	18	25	6	7	28	
		Total	2034	731	427	1190	92	91	132	54	15	104	
	2023 -024	66	Allopathic	940	673	213	906	21	47	55	12	4	50
		Ayurvedic	505	243	130	379	26	26	37	17	15	38	
Homeopathic		263	35	164	159	6	16	19	3	2	11		
Cosmetic		584	307	156	522	15	43	48	14	4	32		
Total		1935	1220	459	1747	47	100	100	28	8	100		

* Category A Inspections = Inspections for specific parameters,

@ Category B Inspections = Detail Inspections for all parameters,

S.C.N. = Showcause Notice.

औषध तक्ता क्रमांक २अ / DRUG TABLE NO. 2A

रक्तपेढ्या आणि रक्त साठवणूक केंद्र यांच्या तांत्रिक तपासण्या व त्या अनुषंगे केलेली कारवाई
Technical Inspections of Blood Banks, Blood Storage Centers and Action taken thereon

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	परवानाचा प्रकार Type of Licensee	No. of License/ approval units of the year	No. of Inspections carried out in the year	Actions	
					License suspended	License cancelled
1	2	3	4	5	6	7
मुख्यालय Headquarter	2021-2022	Blood Bank	0	0	0	0
		Blood Storage Center	0	0	0	0
	2022-2023	Blood Bank	0	0	0	0
		Blood Storage Center	0	0	0	0
	2023-2024	Blood Bank	0	0	0	0
Blood Storage Center		0	0	0	0	
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	2021-2022	Blood Bank	58	58	2	0
		Blood Storage Center	23	23	0	0
	2022-2023	Blood Bank	56	56	2	0
		Blood Storage Center	23	23	0	0
	2023-2024	Blood Bank	56	56	2	0
		Blood Storage Center	23	23	0	0
२. ठाणे Thane	2021-2022	Blood Bank	44	35	2	0
		Blood Storage Center	45	21	0	0
	2022-2023	Blood Bank	45	45	4	0
		Blood Storage Center	41	41	1	1
	2023-2024	Blood Bank	46	46	3	0
		Blood Storage Center	42	42	2	0
३. रायगड Raigad	2021-2022	Blood Bank	7	7	0	0
		Blood Storage Center	8	4	0	0
	2022-2023	Blood Bank	8	2	0	0
		Blood Storage Center	9	3	0	0
	2023-2024	Blood Bank	10	5	0	0
		Blood Storage Center	11	4	0	0

४. रत्नागिरी Ratnagiri	...	2021-2022	Blood Bank	3	0	0	0
			Blood Storage Center	4	3	0	0
	2022-2023	Blood Bank	3	1	0	0	
		Blood Storage Center	4	3	0	0	
	2023-2024	Blood Bank	3	2	0	0	
		Blood Storage Center	5	4	0	0	
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	Blood Bank	3	3	0	0
			Blood Storage Center	4	4	0	0
	2022-2023	Blood Bank	3	3	0	0	
		Blood Storage Center	4	4	0	0	
	2023-2024	Blood Bank	3	3	0	0	
		Blood Storage Center	4	4	0	0	
६. नाशिक Nashik	...	2021-2022	Blood Bank	16	11	0	0
			Blood Storage Center	31	14	0	0
	2022-2023	Blood Bank	15	15	0	0	
		Blood Storage Center	32	30	3	0	
	2023-2024	Blood Bank	20	20	0	0	
		Blood Storage Center	40	30	0	0	
७. अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	Blood Bank	0	0	0	0
			Blood Storage Center	0	0	0	0
	2022-2023	Blood Bank	0	0	0	0	
		Blood Storage Center	0	0	0	0	
	2023-2024	Blood Bank	0	0	0	0	
		Blood Storage Center	0	0	0	0	
८. जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	Blood Bank	0	0	0	0
			Blood Storage Center	0	0	0	0
	2022-2023	Blood Bank	0	0	0	0	
		Blood Storage Center	0	0	0	0	
	2023-2024	Blood Bank	0	0	0	0	
		Blood Storage Center	0	0	0	0	
९. धुळे Dhule	...	2021-2022	Blood Bank	11	5	0	0
			Blood Storage Center	12	6	0	0
	2022-2023	Blood Bank	11	11	2	0	
		Blood Storage Center	13	13	0	0	
	2023-2024	Blood Bank	11	11	0	0	
		Blood Storage Center	13	13	0	0	

औषध तक्ता क्रमांक २अ / DRUG TABLE NO. 2A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
१०. पुणे Pune	...	2021-2022	Blood Bank	36	42	2	1
			Blood Storage Center	41	23	4	0
	2022-2023	Blood Bank	40	25	4	2	
		Blood Storage Center	44	15	2	0	
	2023-2024	Blood Bank	43	45	6	2	
		Blood Storage Center	47	36	4	1	
११. सातारा Satara	...	2021-2022	Blood Bank	10	6	0	0
			Blood Storage Center	11	5	0	0
	2022-2023	Blood Bank	10	6	0	0	
		Blood Storage Center	11	5	0	1	
	2023-2024	Blood Bank	10	10	0	0	
		Blood Storage Center	11	11	0	0	
१२. सांगली Sangli	...	2021-2022	Blood Bank	18	18	2	0
			Blood Storage Center	11	8	0	0
	2022-2023	Blood Bank	18	18	3	2	
		Blood Storage Center	11	11	2	0	
	2023-2024	Blood Bank	19	19	2	0	
		Blood Storage Center	13	13	2	0	
१३. सोलापूर Solapur	...	2021-2022	Blood Bank	18	18	0	0
			Blood Storage Center	8	8	0	0
	2022-2023	Blood Bank	20	20	0	0	
		Blood Storage Center	10	10	0	0	
	2023-2024	Blood Bank	24	24	0	0	
		Blood Storage Center	15	15	0	0	
१४. कोल्हापूर Kolhapur	...	2021-2022	Blood Bank	13	11	0	0
			Blood Storage Center	8	8	0	0
	2022-2023	Blood Bank	13	13	0	0	
		Blood Storage Center	11	11	0	0	
	2023-2024	Blood Bank	14	14	0	0	
		Blood Storage Center	12	12	0	0	
१५. औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	Blood Bank	8	9	1	0
			Blood Storage Center	18	6	0	0
	2022-2023	Blood Bank	9	9	2	0	
		Blood Storage Center	20	15	2	0	
	2023-2024	Blood Bank	10	10	3	0	
		Blood Storage Center	22	18	5	0	

१६. जालना Jalna	...	2021-2022	Blood Bank	4	4	0	0	
			Blood Storage Center	9	2	0	0	
	2022-2023		Blood Bank	5	2	0	0	
			Blood Storage Center	10	5	0	0	
		2023-2024		Blood Bank	5	4	1	0
				Blood Storage Center	11	7	1	0
१७. परभणी Parbhani	...	2021-2022	Blood Bank	4	4	0	0	
			Blood Storage Center	8	4	0	0	
	2022-2023		Blood Bank	4	4	0	0	
			Blood Storage Center	9	9	0	0	
		2023-2024		Blood Bank	4	4	0	0
				Blood Storage Center	9	9	0	0
१८. बीड Beed	...	2021-2022	Blood Bank	5	5	0	0	
			Blood Storage Center	7	8	0	0	
	2022-2023		Blood Bank	5	5	2	0	
			Blood Storage Center	9	9	2	0	
		2023-2024		Blood Bank	6	6	3	0
				Blood Storage Center	12	12	5	1
१९. नांदेड Nanded	...	2021-2022	Blood Bank	9	10	0	0	
			Blood Storage Center	8	3	0	0	
	2022-2023		Blood Bank	10	10	0	0	
			Blood Storage Center	8	8	0	0	
		2023-2024		Blood Bank	10	10	0	0
				Blood Storage Center	10	10	0	0
२०. उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	Blood Bank	3	1	0	0	
			Blood Storage Center	9	3	0	1	
	2022-2023		Blood Bank	3	3	1	0	
			Blood Storage Center	8	8	1	0	
		2023-2024		Blood Bank	4	4	1	0
				Blood Storage Center	10	10	1	0
२१. लातूर Latur	...	2021-2022	Blood Bank	7	7	0	0	
			Blood Storage Center	9	2	0	0	
	2022-2023		Blood Bank	8	8	0	0	
			Blood Storage Center	10	7	0	0	
		2023-2024		Blood Bank	9	9	0	0
				Blood Storage Center	12	12	0	0

औषध तक्ता क्रमांक २अ / DRUG TABLE NO. 2A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7		
२२. अमरावती Amravati	...	2021-2022	Blood Bank	5	5	0	0	
			Blood Storage Center	11	11	0	0	
	2022-2023		Blood Bank	5	5	0	0	
			Blood Storage Center	11	11	0	0	
		2023-2024		Blood Bank	7	7	0	0
				Blood Storage Center	13	13	0	0
२३. अकोला Akola	...	2021-2022	Blood Bank	10	12	0	0	
			Blood Storage Center	6	6	0	0	
	2022-2023		Blood Bank	10	9	0	1	
			Blood Storage Center	7	7	0	0	
	2023-2024		Blood Bank	11	11	1	0	
			Blood Storage Center	7	7	1	0	
२४. यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	Blood Bank	6	6	0	0	
			Blood Storage Center	7	1	0	0	
	2022-2023		Blood Bank	6	6	0	0	
			Blood Storage Center	8	8	0	0	
	2023-2024		Blood Bank	6	6	0	0	
			Blood Storage Center	9	9	0	0	
२५. बुलढाणा Buldhana	...	2021-2022	Blood Bank	7	7	0	0	
			Blood Storage Center	12	4	0	0	
	2022-2023		Blood Bank	7	7	0	0	
			Blood Storage Center	11	11	0	0	
	2023-2024		Blood Bank	8	8	0	0	
			Blood Storage Center	8	8	0	0	
२६. नागपुर Nagpur	...	2021-2022	Blood Bank	26	30	1	1	
			Blood Storage Center	41	12	0	0	
	2022-2023		Blood Bank	33	10	0	0	
			Blood Storage Center	31	12	0	0	
	2023-2024		Blood Bank	33	15	0	0	
			Blood Storage Center	34	18	0	0	
२७. वर्धा Wardha	...	2021-2022	Blood Bank	3	2	0	0	
			Blood Storage Center	5	5	0	0	
	2022-2023		Blood Bank	3	2	0	0	
			Blood Storage Center	5	3	0	0	
	2023-2024		Blood Bank	4	0	0	0	
			Blood Storage Center	6	0	0	0	

२८. भंडारा Bhandara	...	2021-2022	Blood Bank	4	4	0	0
			Blood Storage Center	12	12	0	0
		2022-2023	Blood Bank	4	4	1	0
			Blood Storage Center	12	12	0	0
		2023-2024	Blood Bank	4	4	1	0
			Blood Storage Center	12	12	1	0
२९. चंद्रपुर Chandrapur	...	2021-2022	Blood Bank	4	4	0	0
			Blood Storage Center	9	0	0	0
		2022-2023	Blood Bank	4	4	0	0
			Blood Storage Center	9	9	0	0
		2023-2024	Blood Bank	5	5	0	0
			Blood Storage Center	10	10	0	0
३० गडचिरोली Gadchiroli	...	2021-2022	Blood Bank	2	2	0	0
			Blood Storage Center	6	2	0	0
		2022-2023	Blood Bank	2	2	0	0
			Blood Storage Center	7	7	0	0
		2023-2024	Blood Bank	2	2	0	0
			Blood Storage Center8	8	8	0	0
Total State of Maharashtra एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	Blood Bank	344	326	10	2
			Blood Storage Center	383	208	4	1
		2022-2023	Blood Bank	360	305	21	5
			Blood Storage Center	388	310	13	2
		2023-2024	Blood Bank	387	360	23	2
			Blood Storage Center	429	370	22	2

औषध तक्ता क्रमांक २-ब / DRUG TABLE NO. 2-B

सार्वजनिक चाचणी प्रयोगशाळा यांच्या तांत्रिक तपासण्या व त्याअनुषंगे केलेली कारवाई
Technical Inspections of Public Testing Laboratories and Action taken thereon

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शाविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	एकूण सार्वजनिक चाचणी प्रयोगशाळा Total No. of Public Testing Laboratories	No. of Inspections carried out	Actions	
				License suspended	License Cancelled
1	2	3	4	5	6
मुख्यालय Headquarter	...	2021-2022	0	0	0
		2022-2023	0	0	0
		2023-2024	0	0	0
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	...	2021-2022	16	7	2
		2022-2023	16	7	1
		2023-2024	16	7	2
२. ठाणे Thane	...	2021-2022	33	29	2
		2022-2023	39	30	5
		2023-2024	42	35	5
३. रायगड Raigad	...	2021-2022	2	2	0
		2022-2023	2	2	0
		2023-2024	4	4	0
४. रत्नागिरी Ratnagiri	...	2021-2022	0	0	0
		2022-2023	0	0	0
		2023-2024	0	0	0
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	0	0	0
		2022-2023	0	0	0
		2023-2024	0	0	0
६. नाशिक Nashik	...	2021-2022	2	2	1
		2022-2023	3	3	0
		2023-2024	3	3	0
७. अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	0	0	0
		2022-2023	0	0	0
		2023-2024	0	0	0

८.	जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0
९.	धुळे Dhule	...	2021-2022	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0
१०.	पुणे Pune	...	2021-2022	4	3	0	0
			2022-2023	4	3	1	0
			2023-2024	4	4	0	0
११.	सातारा Satara	...	2021-2022	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0
१२.	सांगली Sangli	...	2021-2022	1	1	0	0
			2022-2023	1	1	0	0
			2023-2024	1	1	0	0
१३.	सोलापूर Solapur	...	2021-2022	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0
१४.	कोल्हापूर Kolhapur	...	2021-2022	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	2	1	0	0
			2022-2023	3	2	0	0
			2023-2024	4	3	0	0
१६.	जालना Jalna	...	2021-2022	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0
१७.	परभणी Parbhani	...	2021-2022	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0
१८.	बीड Beed	...	2021-2022	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0
१९.	नांदेड Nanded	...	2021-2022	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0

औषध तक्ता क्रमांक २ब / DRUG TABLE NO. 2B-Contd.

1	2	3	4	5	6			
२०.	उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	0	0	0	0	Drug Tb.2B
			2022-2023	0	0	0	0	
			2023-2024	0	0	0	0	
२१.	लातूर Latur	...	2021-2022	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	
			2023-2024	0	0	0	0	
२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	
			2023-2024	0	0	0	0	
२३.	अकोला Akola	...	2021-2022	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	
			2023-2024	0	0	0	0	
२४.	यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	
			2023-2024	0	0	0	0	
२५.	बुलढाणा Buldhana	...	2021-2022	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	
			2023-2024	0	0	0	0	
२६.	नागपुर Nagpur	...	2021-2022	1	1	0	0	
			2022-2023	1	1	0	0	
			2023-2024	1	2	0	0	
२७.	वर्धा Wardha	...	2021-2022	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	
			2023-2024	0	0	0	0	
२८.	भंडारा Bhandara	...	2021-2022	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	
			2023-2024	0	0	0	0	
२९.	चंद्रपुर Chandrapur	...	2021-2022	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	
			2023-2024	0	0	0	0	
३०.	गडचिरोली Gadchiroli	...	2021-2022	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	
			2023-2024	0	0	0	0	
Total State of Maharashtra			2021-2022	61	46	3	2	
एकूण महाराष्ट्र राज्य			2022-2023	69	49	7	0	
			2023-2024	75	59	7	0	

औषध तक्ता क्रमांक २क / DRUG TABLE NO. 2C

औषध विक्रेत्यांच्या तांत्रिक तपासण्या व त्याअनुषंगे केलेली कारवाई
Technical Inspections of Selling Units and Action taken thereon

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	प्रकार Type of Selling Units	No. of Licensed Units	निरीक्षण / Inspections			कारवाई / Actions		
				निरीक्षण No. of Category A* Inspections carried out	निरीक्षण No. of Category B@ Inspections carried out	एकूण निरीक्षण Total No. of Inspections carried out	License Suspended	License Cancelled	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
मुख्यालय Headquarter	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	0	0	0	0	0	
		घाउक / Wholesale	0	0	0	0	0		
	2022-2023	किरकोळ / Retail	0	0	0	0	0		
		घाउक / Wholesale	0	0	0	0	0		
		2023-2024	किरकोळ / Retail	0	0	0	0		
घाउक / Wholesale	0	0	0	0					
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	6496	1248	1752	3000	230	33
		घाउक / Wholesale	4523	800	595	1395	40	20	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	7996	1748	2250	3998	275	45	
		घाउक / Wholesale	5323	1900	1105	3005	55	32	
	2023-2024	किरकोळ / Retail	9496	2248	2205	4453	315	67	
		घाउक / Wholesale	6123	1400	1605	3005	73	57	
२. ठाणे Thane	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	10426	3374	509	3883	439	113
		घाउक / Wholesale	6047	1218	114	1332	86	56	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	10426	1853	405	2258	255	129	
		घाउक / Wholesale	6047	801	78	879	75	46	
	2023-2024	किरकोळ / Retail	13210	4851	450	5301	309	125	
		घाउक / Wholesale	6958	1467	105	1572	85	63	
३. रायगड Raigad	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	1748	92	400	492	30	19
		घाउक / Wholesale	705	29	76	105	1	3	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	2030	25	45	70	15	5	
		घाउक / Wholesale	675	15	25	40	1	3	
	2023-2024	किरकोळ / Retail	2150	25	65	90	25	15	
		घाउक / Wholesale	725	15	45	60	5	10	

औषध तक्ता क्रमांक २क / DRUG TABLE NO. 2C-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
४. रत्नागिरी Ratnagiri	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	629	49	261	310	35	0
			घाउक / Wholesale	166	15	17	32	0	1
	2022-2023	किरकोळ / Retail	717	64	39	103	4	0	
		घाउक / Wholesale	187	19	13	32	1	0	
		किरकोळ / Retail	820	74	280	354	36	1	
2023-2024	घाउक / Wholesale	210	22	20	42	2	1		
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	383	148	5	153	5	0
			घाउक / Wholesale	157	27	2	29	0	0
	2022-2023	किरकोळ / Retail	425	240	25	265	20	4	
		घाउक / Wholesale	165	90	5	95	2	2	
	2023-2024	किरकोळ / Retail	445	320	30	350	40	5	
घाउक / Wholesale		185	145	20	165	12	3		
६. नाशिक Nashik	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	4366	0	0	1347	30	105
			घाउक / Wholesale	953	0	0	118	5	9
	2022-2023	किरकोळ / Retail	4907	0	0	632	70	15	
		घाउक / Wholesale	1137	0	0	50	6	3	
	2023-2024	किरकोळ / Retail	5282	0	0	1650	0	0	
घाउक / Wholesale		1155	0	0	150	0	0		
७. अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	3698	645	69	714	36	18
			घाउक / Wholesale	1205	102	5	107	7	2
	2022-2023	किरकोळ / Retail	3900	650	80	730	40	20	
		घाउक / Wholesale	1300	110	10	120	10	4	
	2023-2024	किरकोळ / Retail	4120	666	110	776	58	26	
घाउक / Wholesale		1450	126	23	149	16	8		
८. जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	2859	0	583	583	29	3
			घाउक / Wholesale	631	0	80	80	3	1
	2022-2023	किरकोळ / Retail	3042	0	700	700	55	4	
		घाउक / Wholesale	664	0	125	125	10	2	
	2023-2024	किरकोळ / Retail	3120	0	1150	1150	115	12	
घाउक / Wholesale		725	0	320	320	35	5		
९. धुळे Dhule	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	1831	0	357	357	52	1
			घाउक / Wholesale	343	0	46	46	0	0
	2022-2023	किरकोळ / Retail	2465	0	400	400	70	10	
		घाउक / Wholesale	389	0	75	75	10	5	
	2023-2024	किरकोळ / Retail	2500	0	450	450	80	15	
घाउक / Wholesale		410	0	100	100	20	5		

१०. पुणे Pune	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	9187	2108	220	2328	140	28	Drug Tb.2B
			घाउक / Wholesale	2907	442	11	453	7	1	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	9211	1173	299	1472	154	60		
		घाउक / Wholesale	3125	168	29	197	21	6		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	9350	2120	254	2374	165	74		
		घाउक / Wholesale	3343	250	35	285	27	8		
११. सातारा Satara	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	1927	1200	70	1270	50	20	
			घाउक / Wholesale	522	250	25	275	20	5	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	560	506	343	849	6	1		
		घाउक / Wholesale	300	88	15	103	2	0		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	2800	700	700	1400	150	5		
		घाउक / Wholesale	1400	800	900	700	4	0		
१२. सांगली Sangli	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	2326	165	48	213	41	2	
			घाउक / Wholesale	758	75	1	76	4	0	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	2524	138	52	190	67	10		
		घाउक / Wholesale	780	54	15	69	14	1		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	2612	230	54	289	71	11		
		घाउक / Wholesale	798	30	16	46	7	1		
१३. सोलापूर Solapur	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	2448	561	25	586	16	6	
			घाउक / Wholesale	523	76	2	78	2	0	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	3050	724	35	759	30	6		
		घाउक / Wholesale	630	150	6	156	5	1		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	3700	1500	80	1580	55	25		
		घाउक / Wholesale	706	550	25	575	23	2		
१४. कोल्हापूर Kolhapur	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	3225	430	337	767	10	2	
			घाउक / Wholesale	762	128	95	223	2	0	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	3510	460	250	710	45	25		
		घाउक / Wholesale	1000	130	104	234	8	0		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	3600	400	325	725	35	15		
		घाउक / Wholesale	970	150	114	264	6	2		
१५. औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	3286	635	591	1226	33	4	
			घाउक / Wholesale	719	67	50	117	2	2	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	3700	850	620	1470	5	7		
		घाउक / Wholesale	800	96	55	151	3	3		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	3900	935	680	1615	55	10		
		घाउक / Wholesale	850	105	60	165	4	4		

औषध तक्ता क्रमांक २क / DRUG TABLE NO. 2C-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9		
१६. जालना Jalna	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	1314	0	280	280	28	1	Drug Tb.2C
			घाउक / Wholesale	169	0	54	54	4	2	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	1460	0	57	57	34	2		
		घाउक / Wholesale	200	0	20	20	0	3		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	1570	0	300	300	45	5		
		घाउक / Wholesale	250	0	60	60	5	4		
१७. परभणी Parbhani	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	1562	0	273	273	57	4	
			घाउक / Wholesale	173	0	35	35	2	0	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	1965	0	220	220	58	4		
		घाउक / Wholesale	202	0	25	25	3	0		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	2120	0	250	250	65	6		
		घाउक / Wholesale	215	0	35	35	5	0		
१८. बीड Beed	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	1692	514	249	763	27	5	
			घाउक / Wholesale	218	43	25	68	0	0	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	2250	500	75	575	20	2		
		घाउक / Wholesale	240	50	5	55	2	0		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	2500	600	120	720	40	10		
		घाउक / Wholesale	300	80	10	90	9	2		
१९. नांदेड Nanded	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	1971	0	252	252	48	14	
			घाउक / Wholesale	285	0	37	37	0	0	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	2283	0	160	160	10	12		
		घाउक / Wholesale	314	0	20	20	0	0		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	2750	0	305	305	85	16		
		घाउक / Wholesale	380	0	40	40	0	0		
२०. उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	800	79	45	124	10	1	
			घाउक / Wholesale	146	22	6	28	0	1	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	931	145	100	245	20	7		
		घाउक / Wholesale	162	40	30	70	5	2		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	1071	160	120	280	60	20		
		घाउक / Wholesale	207	50	30	80	10	5		
२१. लातूर Latur	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	1496	421	301	722	24	0	
			घाउक / Wholesale	292	89	48	137	1	0	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	2180	105	30	135	26	4		
		घाउक / Wholesale	330	30	10	40	2	0		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	2400	130	45	175	40	5		
		घाउक / Wholesale	490	40	15	65	10	2		

२२. अमरावती Amravati	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	1496	0	171	171	42	0	Drug Tb.2C
			घाउक / Wholesale	419	0	50	50	1	0	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	1763	0	173	173	25	8		
		घाउक / Wholesale	479	0	30	30	0	0		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	1950	0	208	208	65	10		
		घाउक / Wholesale	525	0	32	32	0	0		
२३. अकोला Akola	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	1933	0	333	333	22	10	
			घाउक / Wholesale	466	0	76	76	1	0	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	2193	0	227	227	72	20		
		घाउक / Wholesale	518	0	37	37	5	2		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	2353	0	249	249	75	25		
		घाउक / Wholesale	570	0	40	40	10	2		
२४. यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	1250	187	93	280	37	2	
			घाउक / Wholesale	221	28	10	38	0	1	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	1599	234	150	384	33	14		
		घाउक / Wholesale	254	24	20	44	2	1		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	1839	254	110	364	35	15		
		घाउक / Wholesale	278	29	10	39	5	1		
२५. बुलढाणा Buldhana	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	1597	327	75	402	71	2	
			घाउक / Wholesale	259	79	2	81	2	0	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	1877	210	65	275	52	10		
		घाउक / Wholesale	326	60	2	62	2	0		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	1890	220	75	295	70	5		
		घाउक / Wholesale	330	80	5	85	5	0		
२६. नागपुर Nagpur	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	5007	437	1138	1575	54	16	
			घाउक / Wholesale	2581	290	499	789	9	10	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	7096	393	1027	1420	95	22		
		घाउक / Wholesale	3465	189	325	574	27	10		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	7558	726	1228	1954	458	90		
		घाउक / Wholesale	3678	243	506	749	211	55		
२७. वर्धा Wardha	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	550	33	145	170	40	5	
			घाउक / Wholesale	175	5	50	30	0	0	
	2022-2023	किरकोळ / Retail	611	33	114	147	23	5		
		घाउक / Wholesale	145	9	24	33	0	0		
	2023-2024	किरकोळ / Retail	633	0	0	0	0	0		
		घाउक / Wholesale	150	0	0	0	0	0		

औषध तक्ता क्रमांक २क / DRUG TABLE NO. 2C-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9		
२८. भंडारा Bhandara	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	972	0	290	290	18	6	Drug Tb.2C
			घाउक / Wholesale	307	0	44	44	3	0	
		2022-2023	किरकोळ / Retail	978	150	50	200	112	25	
			घाउक / Wholesale	310	20	10	25	19	8	
		2023-2024	किरकोळ / Retail	980	200	75	275	115	23	
			घाउक / Wholesale	312	30	20	50	25	9	
२९. चंद्रपुर Chandrapur	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	108	212	64	276	14	0	
			घाउक / Wholesale	305	23	13	26	0	0	
		2022-2023	किरकोळ / Retail	1235	50	125	175	3	2	
			घाउक / Wholesale	329	25	10	30	0	0	
		2023-2024	किरकोळ / Retail	1250	500	50	550	10	10	
			घाउक / Wholesale	345	200	20	220	5	0	
३०. गडचिरोली Gadchiroli	...	2021-2022	किरकोळ / Retail	278	93	8	101	8	0	
			घाउक / Wholesale	23	8	0	8	0	0	
		2022-2023	किरकोळ / Retail	340	100	20	120	20	0	
			घाउक / Wholesale	30	10	0	10	0	0	
		2023-2024	किरकोळ / Retail	400	300	30	330	30	3	
			घाउक / Wholesale	35	32	3	35	3	0	
Total State of Maharashtra एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	किरकोळ / Retail	76861	12958	8944	23241	1676	420	
			घाउक / Wholesale	26960	3816	2068	5967	202	114	
		2022-2023	किरकोळ / Retail	87224	1035	8136	19119	1714	478	
			घाउक / Wholesale	29826	4078	2228	6406	290	134	
		2023-2024	किरकोळ / Retail	98369	17159	9998	28812	2702	649	
			घाउक / Wholesale	84067	5844	4214	9218	622	249	

A* Category A Inspections = Inspections for specific parameters,

B@ Category B Inspections = Detail Inspections for all parameters.

औषध तक्ता क्रमांक ३ / DRUG TABLE NO. 3

औषध निर्मिती परवाने, नुतनीकरण
Drug Manufacturing Licensing

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Application for grant of new Licenses and Renewals Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024
should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	परवाना प्रकार Type of Licensee own	No. of Applications pending at the beginning of the year.		New applications received in the year		Total No. of applications		Total No. of applications Granted		Total No. of applications rejected		Applications pending at the end of the year	
			N. L.	R. L.	N. L.	R. L.	N. L.	R. L.	N. L.	R. L.	N. L.	R. L.	N. L.	R. L.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
मुख्यालय ... Headquarter	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

औषध तक्ता क्रमांक ३ / DRUG TABLE NO. 3-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	2021-2022	Allopathic	2	0	1	0	3	0	1	0	2	0	0	0
		Ayurvedic	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		P. T. L.	1	0	1	0	2	0	2	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	1	0	1	0	3	0	0	0	0	0
	Total	4	0	4	0	8	0	8	0	0	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	1	0	1	0	2	0	2	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
	Total	1	0	2	0	3	0	3	0	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	1	0	1	0	2	0	2	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blood bank		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
B. S. C.		0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
Total	1	0	2	0	3	0	3	0	0	0	0	0		
२. ठाणे Thane	2021-2022	Allopathic	3	0	72	0	75	0	58	0	10	0	7	
		Ayurvedic	1	0	16	0	17	0	11	0	4	0	2	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	8	0	23	0	31	0	23	0	3	0	5	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	
		B. S. C.	1	0	6	0	7	0	3	0	0	0	4	
	Total	13	0	118	0	131	0	96	0	17	0	18		
	2022-2023	Allopathic	7	0	56	0	63	0	55	0	6	0	2	
		Ayurvedic	2	0	6	0	8	0	7	0	0	0	1	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	5	0	26	0	31	0	30	0	0	0	1	
		P. T. L.	0	0	4	0	4	0	1	0	1	0	2	
		Blood bank	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	
		B. S. C.	4	0	5	0	9	0	6	0	0	0	3	
	Total	18	0	99	0	117	0	101	0	7	0	9		
	2023-2024	Allopathic	2	0	48	0	50	0	41	0	8	0	1	
		Ayurvedic	1	0	5	0	6	0	4	0	2	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	1	0	16	0	17	0	14	0	2	0	1	
		P. T. L.	2	0	2	0	4	0	3	0	1	0	0	
Blood bank		0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0		
B. S. C.		3	0	3	0	6	0	6	0	0	0	0		
Total	9	0	75	0	84	0	69	0	13	0	2			

३. रायगड Raigad	... 2021-2022	Allopathic	1	0	22	13	23	13	18	12	3	1	1	0		
		Ayurvedic	1	0	6	3	7	3	3	3	2	0	0	1	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	1	0	5	5	6	5	0	0	0	0	0	1	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	2	2	5	2	5	2	0	0	0	0	0	
	Total	3	0	38	24	41	24	26	18	5	1	4	4	0		
	2022-2023	Allopathic	1	1	12	20	13	21	12	21	0	0	0	1	0	
		Ayurvedic	1	0	1	3	2	3	1	3	0	0	0	1	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	1	3	0	3	2	3	0	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
		Blood bank	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0	
	Total	2	0	14	29	16	30	16	30	0	0	0	3	0		
	2023-2024	Allopathic	1	0	19	27	20	27	27	0	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	1	0	3	5	4	5	5	0	0	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	5	7	5	7	7	0	0	0	0	0	0	
		P. T. L.	1	0	1	1	2	1	1	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	3	3	3	3	3	0	0	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	1	35	1	33	33	0	0	0	0	0	0	
	Total	3	0	33	77	36	77	77	0	0	0	0	0	0		
	४. रत्नागिरी ... Ratnagiri	2021-2022	Allopathic	0	0	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0	
			Ayurvedic	0	0	3	1	3	1	2	1	1	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cosmetics			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
P. T. L.			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Blood bank			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
B. S. C.			0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	
Total		0	0	5	3	5	0	4	3	1	0	0	0	0		
2022-2023		Allopathic	0	0	3	1	3	1	3	1	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Total		0	0	3	4	3	4	4	3	0	0	0	0	0		
2023-2024		Allopathic	0	0	3	1	3	1	3	1	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Total		0	0	3	4	3	4	4	3	0	0	0	0	0		

औषध तक्ता क्रमांक ३ / DRUG TABLE NO. 3-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
५. सिंधुदुर्ग Sidhudurgh	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	2	3	2	3	2	3	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		Total	0	0	6	7	6	7	6	7	0	0	0	0
६. नाशिक Nashik	2021-2022	Allopathic	2	0	8	18	8	18	7	17	3	0	0	
		Ayurvedic	4	3	3	11	3	11	3	9	2	1	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	2	0	4	1	4	1	3	1	2	0	1	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	0	4	0	4	0	1	0	0	0	
		B. S. C.	0	5	3	12	3	12	2	6	0	0	1	
		Total	8	8	18	46	18	46	15	34	7	1	4	
	2022-2023	Allopathic	0	1	5	20	5	20	3	20	0	0	2	
		Ayurvedic	2	4	2	6	2	6	1	5	0	0	3	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	1	0	3	4	3	4	2	4	0	0	2	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	3	0	5	0	5	0	1	0	0	0	
		B. S. C.	1	11	2	9	2	9	2	11	0	0	1	
		Total	4	19	12	44	12	44	8	41	0	0	8	
	2023-2024	Allopathic	0	0	8	10	8	10	8	10	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	2	9	2	9	2	9	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	2	5	2	5	2	5	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	1	10	1	10	1	10	0	0	0	
		Total	0	0	13	36	13	36	13	36	0	0	0	

७. अहमदनगर ... Ahmednagar	2021-2022	Allopathic	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0
		Total	0	0	3	6	3	6	3	6	0	0	0	0	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	1	1	1	1	0	2	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0
		Total	0	0	7	7	7	7	5	5	0	0	0	0	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	2	1	2	1	2	1	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	1	0	1	0	2	1	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	2	0	2	1	1	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0
		Total	0	0	5	5	5	5	7	7	0	0	0	0	0
	८. जळगांव ... Jalgaon	2021-2022	Allopathic	0	0	2	1	2	1	2	1	0	0	0	0
			Ayurvedic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cosmetics			0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	
P. T. L.			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Blood bank			0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	
B. S. C.			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Total			0	0	5	3	5	3	5	3	0	0	0	0	
2022-2023		Allopathic	0	0	2	1	2	1	2	1	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	2	1	2	1	2	1	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Total	0	0	6	4	6	4	6	4	0	0	0	0	
2023-2024		Allopathic	0	0	4	2	4	2	4	2	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	3	1	3	1	3	1	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	2	1	2	1	2	1	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	2	1	2	1	2	1	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	
		Total	0	0	12	6	12	6	12	6	0	0	0	0	

औषध तक्ता क्रमांक ३ / DRUG TABLE NO. 3-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
९. धुळे Dhule	2021-2022	Allopathic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	1	0	1	0	2	0	0	0	1	0	1	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	4	1	0	0	2	1	2	1	0	0	0	0
		B. S. C.	2	3	1	3	1	2	1	2	0	0	0	2
		Total	8	4	3	4	7	4	5	4	4	1	0	3
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	1	0	1	0	2	0	1	0	1	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	3	0	0	0	3	0	3	0	0	0	0
		B. S. C.	2	4	2	1	4	5	2	5	2	0	0	0
		Total	3	7	3	1	6	8	3	8	3	3	0	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	1	3	0	5	0	5	0	0	0	0
		Total	0	0	2	6	1	8	1	8	0	0	0	0
१०. पुणे Pune	2021-2022	Allopathic	2	0	22	19	24	19	6	19	12	0	6	0
		Ayurvedic	2	0	6	7	8	7	3	7	4	0	1	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	1	0	3	3	4	3	2	3	2	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	1	9	1	9	1	6	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	9	10	8	10	8	9	1	0	0	0
		Total	5	0	41	48	46	48	20	44	19	0	7	0
	2022-2023	Allopathic	6	0	25	30	31	30	17	30	6	0	8	0
		Ayurvedic	1	0	7	9	8	9	5	8	1	0	2	0
		Homeopathic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	8	5	8	5	6	4	2	0	0	0
		P. T. L.	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	3	2	2	2	5	2	5	0	0	0	0
		B. S. C.	0	1	9	11	9	12	7	11	2	1	0	0
		Total	7	0	53	57	60	61	39	58	11	1	10	0
	2023-2024	Allopathic	8	0	32	31	40	31	27	31	3	0	10	0
		Ayurvedic	2	1	9	10	11	11	7	11	2	0	2	0
		Homeopathic	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
		Cosmetics	0	1	13	6	13	6	9	6	1	0	3	0
		P. T. L.	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	2	5	2	5	2	5	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	11	12	11	12	10	12	1	0	0	0
		Total	10	2	68	66	78	68	56	31	7	0	15	0

११. सातारा Satara	... 2021-2022	Allopathic	0	0	1	4	1	4	0	4	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	1	5	1	5	1	5	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	
		P. T. L.	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	0	3	0	3	0	3	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	0	2	1	2	1	2	0	0	0	0	
		Total	1	0	2	15	3	16	4	16	0	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	0	2	5	7	0	7	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Total	0	0	2	5	7	0	7	0	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Total	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	
	१२. सांगली Sangli	... 2021-2022	Allopathic	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	
			Ayurvedic	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Cosmetics			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
P. T. L.			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Blood bank			0	0	0	5	0	0	0	3	0	0	0	0	
B. S. C.			0	0	2	1	2	1	2	1	0	0	0	0	
Total			0	0	3	8	3	3	3	6	0	0	0	0	
2022-2023		Allopathic	0	0	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	2	1	4	1	6	1	5	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	1	4	1	4	1	4	0	0	0	0	
		Total	0	2	6	10	6	12	6	11	0	0	0	0	
2023-2024		Allopathic	0	0	2	1	2	1	2	1	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	3	2	3	2	3	2	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	1	2	1	2	1	1	0	0	0	1	
		B. S. C.	0	0	2	2	2	2	2	2	0	0	0	0	
		Total	0	0	9	7	9	7	9	6	0	0	0	1	

औषध तक्ता क्रमांक ३ / DRUG TABLE NO. 3-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
१३. सोलापुर ... Solapur	2021-2022	Allopathic	0	0	2	1	2	1	2	1	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	2	1	2	1	2	1	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		Total	0	0	7	4	7	4	7	4	4	0	0	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	1	4	1	4	1	4	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	1	5	2	0	2	5	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	2	11	3	11	3	11	0	0	0	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	1	2	1	11	1	2	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	1	6	1	6	1	6	0	0	0	0
		Total	0	0	4	11	4	22	4	11	0	0	0	0
१४. कोल्हापुर ... Kolhapur	2021-2022	Allopathic	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0
		Ayurvedic	1	1	3	4	4	5	2	5	0	0	2	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	3	0	3	0	3	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	2	4	2	4	1	4	1	0	0	0
		Total	1	1	5	14	6	15	1	15	1	0	2	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	8	2	8	2	8	2	0	0	0	0
		Ayurvedic	2	0	5	3	7	3	7	3	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	3	0	3	0	3	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	2	4	2	4	2	4	0	0	0	0
		Total	2	0	15	12	17	12	17	12	0	0	0	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	4	6	4	6	4	6	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	1	4	1	4	1	4	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	3	7	3	7	3	7	0	0	0	0
		Total	0	0	10	20	10	20	10	20	0	0	0	0

१५. औरंगाबाद Aurangabad	2021-2022	Allopathic	2	0	0	12	2	12	1	12	1	0	0	0		
		Ayurvedic	0	0	2	4	2	4	1	4	1	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		B. S. C.	1	0	1	5	0	5	1	4	1	1	0	0	0	
		Total	3	0	3	22	6	22	3	21	3	1	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	0	1	14	1	14	1	14	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	2	6	2	6	1	6	1	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	2	8	2	8	2	8	0	0	0	0	0	
		Total	0	0	7	32	7	32	6	32	1	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	6	16	6	16	6	16	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	2	8	2	8	2	8	1	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	0	3	3	3	3	3	3	0	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	3	3	3	3	3	3	0	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	0	7	10	4	10	7	10	1	0	0	0	0	
		Total	0	0	23	41	23	41	23	41	0	0	0	0	0	
	१६. जालना Jalna	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cosmetics			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
P. T. L.			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Blood bank			1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
B. S. C.			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Total			1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
2022-2023		Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		B. S. C.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Total	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
2023-2024		Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Blood bank	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		B. S. C.	0	7	2	7	0	7	0	7	0	0	0	0	0	
		Total	0	7	0	7	0	7	0	7	0	0	0	0	0	

औषध तक्ता क्रमांक ३ / DRUG TABLE NO. 3-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
१७. परभणी ... Parbhani	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	3	0	3	0	3	0	0	0	0
	Total	0	0	1	6	1	6	1	6	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blood bank		0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	
B. S. C.		0	0	0	3	0	3	0	3	0	0	0	0	
Total	0	0	1	4	1	4	1	4	0	0	0	0		
१८. बीड ... Beed	2021-2022	Allopathic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
	Total	0	0	3	2	3	2	3	2	0	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	2	4	2	4	2	4	0	0	0	0
	Total	0	0	2	6	2	6	2	6	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blood bank		0	0	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0	
B. S. C.		0	0	2	4	2	4	2	4	0	0	0	0	
Total	0	0	7	8	7	8	7	8	0	0	0	0		

१९. नांदेड Nanded	... 2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	1	2	1	2	1	0	0	0	0
	Total	0	0	2	4	2	4	2	4	0	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	4	0	4	0	4	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0
	Total	0	0	2	6	2	6	2	6	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	0	3	0	3	0	3	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
Cosmetics		0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
P. T. L.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Blood bank		0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	
B. S. C.		0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	
Total	0	0	1	7	1	7	1	7	0	0	0	0		
२०. उस्मानाबाद ... Osmanabad	... 2021-2022	Allopathic	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	3	0	3	0	2	0	0	0	0
	Total	0	0	2	4	2	4	2	3	0	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
		B. S. C.	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
	Total	0	1	1	1	1	1	1	2	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cosmetics		0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
P. T. L.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Blood bank		0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
B. S. C.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Total	0	0	4	0	4	0	4	0	0	0	0	0		

औषध तक्ता क्रमांक ३ / DRUG TABLE NO. 3-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
२१. लातूर ... Latur	2021-2022	Allopathic	0	0	5	0	5	0	0	0	0	0	5	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	2	0	9	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0
	Total	0	0	5	5	5	5	0	0	0	0	0	8	0	
	2022-2023	Allopathic	0	2	4	0	4	2	0	2	0	0	4	0	0
		Ayurvedic	0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	1	3	1	1	2	4	1	2	0	0	0	0	0
		B. S. C.	2	5	3	2	5	7	2	0	0	0	3	0	0
	Total	7	11	8	3	15	14	10	5	0	1	5	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blood bank		0	2	1	2	1	4	1	2	0	0	0	0	0	
B. S. C.		3	7	2	2	5	9	3	7	0	0	2	0	0	
Total	3	9	8	4	11	13	9	9	0	0	2	0	0		
२२. अमरावती ... Amravati	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	2	0	2	0	1	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
	Total	0	0	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	1	2	1	2	0	1	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blood bank		0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
B. S. C.		0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	
Total	0	0	3	4	2	4	1	3	0	0	0	0	0		

२३. अकोला Akola	... 2021-2022	Allopathic	0	0	3	0	3	0	3	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	1	2	1	2	1	1	0	0	0	0	0
	Total	0	1	4	2	4	3	4	1	0	0	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	2	0	2	0	0	0	2	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	1	0	1	1	2	1	1	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	1	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0
	Total	0	2	3	4	3	6	3	3	0	2	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blood bank		0	1	1	1	1	2	1	2	0	0	0	0	0	
B. S. C.		0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
Total	0	1	3	4	3	5	3	5	0	0	0	0	0		
२४. यवतमाळ ... Yavatmal	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0
	Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0
	Total	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blood bank		0	0	0	4	0	0	4	0	0	0	0	0	0	
B. S. C.		0	0	0	5	0	0	5	0	0	0	0	0	0	
Total	0	0	0	10	0	0	9	1	0	0	0	0	0		

औषध तक्ता क्रमांक ३ / DRUG TABLE NO. 3-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
२५. बुलढाणा ... Buldhana	2021-2022	Allopathic	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0
	Total	0	0	4	2	4	2	4	2	4	2	0	0	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	2	1	1	1	2	1	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	2	2	2	0	2	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0
	Total	0	0	4	4	4	4	4	4	4	0	0	0	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	3	1	3	1	3	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blood bank		0	0	1	3	1	3	1	3	0	0	0	0	
B. S. C.		0	0	1	3	1	2	1	2	0	0	0	0	
Total	0	0	6	12	6	1	6	12	0	0	0	0		
२६. नागपुर ... Nagpur	2021-2022	Allopathic	0	0	11	3	11	3	9	3	2	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	6	0	6	0	3	0	3	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	3	7	3	7	3	7	0	0	0	0
	Total	0	0	22	13	22	13	17	13	5	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	0	2	12	2	12	2	12	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	3	1	3	1	3	1	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	3	3	3	3	3	3	0	0	0	0
	Total	0	0	8	19	8	19	8	19	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	5	10	5	10	5	10	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	3	3	3	3	3	3	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	4	1	4	1	4	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Blood bank		0	0	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0	
B. S. C.		0	0	6	4	6	4	6	4	0	0	0	0	
Total	0	0	18	24	18	24	18	24	0	0	0	0		

२७. वर्धा... Wardha	2021-2022	Allopathic	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blood bank		0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0	
B. S. C.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Total	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0		
२८. भंडारा ... Bhandara	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	1	1	2	1	3	1	2	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	2	0	1	0	3	0	1	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	5	0	2	0	7	0	3	0	0	0	0	0
	Total	0	8	1	5	1	13	1	6	0	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	1	1	2	1	3	1	2	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blood bank		0	2	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	
B. S. C.		0	4	0	2	0	6	0	4	0	0	0	0	2	
Total	0	7	1	4	1	11	1	8	0	0	0	0	3		

औषध तक्ता क्रमांक ३ / DRUG TABLE NO. 3-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
२९. चंद्रपुर ... Chandrapur	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	2
	Total	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	2	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blood bank		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
B. S. C.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
३० गडचिरोली ... Gadchiroli	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
	Total	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		B. S. C.	0	0	2	4	2	4	2	4	4	0	0	0
	Total	0	0	2	4	2	4	2	4	4	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P. T. L.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blood bank		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
B. S. C.		0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	
Total	0	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0		

**Total State of
Maharashtra**
एकूण महाराष्ट्र राज्य

2021-2022	Allopathic	13	0	158	77	169	77	117	75	33	1	19	0
	Ayurvedic	11	4	47	42	54	43	34	41	15	1	10	0
	Homeopathic	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
	Cosmetics	13	0	46	16	57	16	37	11	10	0	7	0
	P. T. L.	2	0	1	1	2	2	3	2	0	0	0	0
	Blood bank	5	3	8	35	11	39	10	26	0	0	0	0
	B. S. C.	4	8	40	62	42	59	39	46	3	1	7	0
	Total	47	14	300	229	331	224	236	200	59	3	46	0
2022-2023	Allopathic	15	4	129	119	148	117	120	116	12	0	17	0
	Ayurvedic	9	6	34	37	41	39	35	36	3	1	7	0
	Homeopathic	0	0	2	2	2	2	2	1	0	0	0	0
	Cosmetics	7	0	44	23	52	23	46	18	2	2	3	0
	P. T. L.	0	0	6	1	6	1	2	0	1	0	3	0
	Blood bank	1	16	10	41	12	50	11	45	0	0	0	0
	B. S. C.	4	26	34	57	34	76	29	67	4	1	3	0
	Total	46	52	266	277	313	308	259	279	22	4	37	0
2023-2024	Allopathic	15	1	137	116	150	124	132	86	14	3	11	0
	Ayurvedic	8	7	49	57	53	59	47	55	6	2	4	0
	Homeopathic	0	0	5	4	5	7	6	5	0	0	0	0
	Cosmetics	4	1	49	33	51	33	44	26	3	0	4	0
	P. T. L.	3	0	6	3	9	3	7	3	1	0	0	0
	Blood bank	0	12	23	45	23	46	27	45	0	0	0	0
	B. S. C.	7	20	45	114	50	121	83	93	2	0	2	0
	Total	37	41	314	359	342	391	338	272	31	5	21	0

N.L = New Licence
R.L. = Renewal Licence

औषध तक्ता क्रमांक ३ अ / DRUG TABLE NO. 3A

औषधे व सौंदर्यप्रसाधने पाठाला उत्पादन अनुमती मिळण्यासाठी अर्ज
Applications for grant of Additional product permission.

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.

Applications disposed for grant of Additional product permission Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	परवाना प्रकार Type of Licensee own	Total No. of Products Permitted at the beginning of the year	No. of applications pending at the beginning of the year	New applications received in the year	Total No. of applications in the year 5+6	Total No. of applications Granted	Total No. of Products Permitted end of the year	Total No. of applications rejected	Applications pending at the end of the year 7-(8+10)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
मुख्यालय ... Headquarter	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0

१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	2021-2022	Allopathic	368	8	257	265	241	241	16	8
		Ayurvedic	6	2	61	63	51	51	10	2
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	122	6	97	103	72	72	25	6
		Blood bank	0	2	8	10	0	0	3	7
		Total	496	18	24	42	364	364	54	23
	2022-2023	Allopathic	368	8	297	265	241	241	16	3
		Ayurvedic	6	2	61	63	51	51	10	2
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	122	6	97	103	72	72	25	6
		Blood bank	0	2	8	10	0	0	3	7
		Total	496	18	24	42	361	364	54	23
	2023-2024	Allopathic	368	8	257	265	241	241	16	8
		Ayurvedic	6	2	61	63	51	51	10	2
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	122	6	97	103	72	72	25	6
		Blood bank	0	2	8	10	0	0	3	7
		Total	496	18	24	42	364	364	54	23
२. ठाणे Thane	2021-2022	Allopathic	4067	0	3702	3702	3389	4406	313	0
		Ayurvedic	825	0	861	861	600	780	261	0
		Homeopathic	71	0	54	54	47	61	7	0
		Cosmetics	2690	0	2318	2318	2137	2778	181	0
		Blood bank	0	0	9	9	8	10	1	0
		Total	7653	0	6944	6944	6181	8035	763	0
	2022-2023	Allopathic	8473	0	3995	3995	3727	4845	268	0
		Ayurvedic	1605	0	494	494	418	543	76	0
		Homeopathic	132	0	20	20	11	15	9	0
		Cosmetics	5468	0	2585	2585	2250	2925	335	0
		Blood bank	10	0	8	8	7	9	1	0
		Total	15688	0	7102	7102	6413	8337	689	0
	2023-2024	Allopathic	13318	0	4963	4963	4668	6068	295	0
		Ayurvedic	2148	0	854	854	756	983	98	0
		Homeopathic	147	0	70	70	60	8	10	0
		Cosmetics	8393	0	2363	2363	2183	2838	180	0
		Blood bank	19	0	0	0	0	0	0	0
		Total	24025	0	8250	8250	7667	9967	583	0

औषध तक्ता क्रमांक ३ अ / DRUG TABLE NO. 3 A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
३. रायगड Raigad	2021-2022	Allopathic	38	47	26	73	37	647	2	34
		Ayurvedic	3	3	3	6	0	117	0	6
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	20	36	14	50	39	295	1	5
		Blood bank	0	1	1	2	5	1	0	2
		Total	61	87	44	131	81	1060	3	47
	2022-2023	Allopathic	647	34	771	805	635	658	43	127
		Ayurvedic	117	6	44	50	31	75	2	17
		Homeopathic	13	0	1	1	0	50	1	0
		Cosmetics	295	5	219	224	171	317	12	41
		Blood bank	1	2	3	2	2	8	1	2
		Total	1073	47	1038	1055	839	1108	59	187
	2023-2024	Allopathic	675	127	813	940	675	676	31	234
		Ayurvedic	125	17	55	72	45	101	17	10
		Homeopathic	17	0	3	3	1	65	1	1
		Cosmetics	315	41	275	316	183	343	19	114
		Blood bank	2	2	5	7	3	11	1	3
		Total	1340	187	1151	1338	907	1196	72	359
४. रत्नागिरी ... Ratnagiri	2021-2022	Allopathic	0	0	40	40	40	36	4	0
		Ayurvedic	0	0	2	2	2	2	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	1
		Cosmetics	0	0	14	14	14	14	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	56	56	56	52	4	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	51	51	51	47	4	0
		Ayurvedic	0	0	2	2	2	2	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	3	3	3	3	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	56	56	56	56	4	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	56	56	56	50	6	0
		Ayurvedic	0	0	4	4	4	4	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	5	5	5	5	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	65	65	85	59	6	0

५. सिंधुदुर्ग Sidhudurgh	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	1	1	10	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	1	1	1	10	0	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	1	1	15	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	1	1	1	15	0	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	1	1	1	5	0	0
		Ayurvedic	0	0	1	1	1	10	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	1	1	1	30	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	3	3	3	45	0	0
६. नाशिक Nashik	2021-2022	Allopathic	0	68	526	594	505	763	50	39
		Ayurvedic	0	61	189	250	197	558	49	9
		Homeopathic	0	0	0	0	0	1	0	0
		Cosmetics	0	11	172	183	134	198	34	8
		Blood bank	0	0	4	4	4	5	0	0
		Total	0	140	831	1031	840	1524	133	56
	2022-2023	Allopathic	763	39	600	639	590	716	24	25
		Ayurvedic	558	9	210	219	162	552	10	47
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	198	8	257	265	243	361	16	6
		Blood bank	5	0	1	0	1	1	0	0
		Total	1524	56	1068	1124	996	1629	50	78
	2023-2024	Allopathic	716	25	660	685	625	780	30	30
		Ayurvedic	552	47	220	267	220	610	27	20
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	361	6	250	256	95	402	10	51
		Blood bank	1	0	2	2	2	2	0	0
		Total	1629	78	1132	1210	1042	1794	67	101

औषध तक्ता क्रमांक ३ अ / DRUG TABLE NO. 3 A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
७. अहमदनगर ... Ahmednagar	2021-2022	Allopathic	171	0	22	22	21	62	1	0
		Ayurvedic	275	0	7	7	7	245	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	7	0	2	2	1	2	1	0
		Blood bank	15	0	2	2	2	12	0	0
		Total	468	0	33	33	31	361	2	0
	2022-2023	Allopathic	190	0	25	25	25	103	0	0
		Ayurvedic	50	0	7	7	7	246	0	0
		Homeopathic	1	0	1	1	1	0	0	0
		Cosmetics	10	0	3	3	3	3	0	0
		Blood bank	20	0	1	1	1	13	0	0
		Total	471	0	37	37	37	365	0	0
	2023-2024	Allopathic	205	0	18	18	17	201	1	0
		Ayurvedic	288	0	5	5	3	384	2	0
		Homeopathic	4	0	0	0	0	87	0	0
		Cosmetics	23	0	4	4	3	6	1	0
		Blood bank	25	0	1	1	1	73	0	0
		Total	545	0	28	28	24	744	4	0
८. जळगांव ... Jalgaon	2021-2022	Allopathic	190	0	9	18	18	110	0	0
		Ayurvedic	115	0	0	8	8	15	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	21	0	10	10	10	10	0	0
		Blood bank	2	0	2	2	2	2	0	0
		Total	328	0	38	38	38	137	0	0
	2022-2023	Allopathic	200	0	40	40	40	115	0	0
		Ayurvedic	125	0	10	10	10	20	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	28	0	8	8	8	10	0	0
		Blood bank	2	0	2	2	2	2	0	0
		Total	355	0	60	60	60	147	0	0
	2023-2024	Allopathic	215	0	55	55	55	125	0	0
		Ayurvedic	135	0	15	15	15	20	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	36	0	15	15	15	15	0	0
		Blood bank	3	0	2	2	2	2	0	0
		Total	389	0	87	87	87	162	0	0

९. धुळे Dhule	2021-2022	Allopathic	40	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	83	0	12	12	0	3	0	12
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	130	0	31	31	10	10	1	20
		Blood bank	45	0	2	2	0	0	0	2
		Total	298	0	45	45	10	10	1	34
	2022-2023	Allopathic	40	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	83	12	0	12	12	12	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	140	20	0	20	20	20	0	0
		Blood bank	45	2	0	2	2	2	0	0
		Total	308	34	0	34	34	34	0	0
	2023-2024	Allopathic	40	0	10	10	10	10	0	0
		Ayurvedic	83	0	10	10	10	10	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	140	0	20	20	20	20	0	0
		Blood bank	45	0	5	5	5	5	0	0
		Total	308	0	45	45	45	45	0	0
१०. पुणे Pune	2021-2022	Allopathic	1038	4	820	824	622	1516	163	39
		Ayurvedic	510	1	234	235	229	1453	0	6
		Homeopathic	5	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	205	7	96	103	77	1029	15	11
		Blood bank	4	0	41	45	43	83	0	2
		Total	1762	12	1191	1207	971	4081	178	58
	2022-2023	Allopathic	1516	39	910	949	748	1058	178	23
		Ayurvedic	1453	6	287	293	245	989	20	28
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	1029	11	114	125	113	154	4	8
		Blood bank	83	2	15	17	14	38	0	3
		Total	4081	58	1326	1384	1120	2239	202	62
	2023-2024	Allopathic	1058	23	947	970	782	1123	176	12
		Ayurvedic	989	28	298	326	254	995	65	7
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	154	8	119	127	115	157	e	2
		Blood bank	38	3	19	22	22	31	0	0
		Total	2239	62	1383	1445	1173	2309	249	21

औषध तक्ता क्रमांक ३ अ / DRUG TABLE NO. 3 A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
११. सातारा ... Satara	2021-2022	Allopathic	278	0	35	35	35	105	0	0	
		Ayurvedic	37	0	2	2	0	2	0	2	
		Homeopathic	315	0	37	37	35	107	0	2	
		Cosmetics	3950	0	140	140	120	4070	0	0	
		Blood bank	891	0	30	30	350	919	0	0	
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	2	4	6	0	45	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Homeopathic	0	2	4	6	0	0	0	0	
		Cosmetics	0	6	4	10	4	81	0	0	
		Blood bank	0	3	0	3	2	37	0	0	
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	6	6	0	278	0	0	
		Ayurvedic	0	0	4	4	0	37	0	0	
		Homeopathic	0	0	10	10	0	315	0	0	
		Cosmetics	0	0	140	140	120	4070	0	0	
		Blood bank	0	0	130	130	75	350	0	0	
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0	
	१२. सांगली ... Sangli	2021-2022	Allopathic	350	0	26	26	21	398	5	0
			Ayurvedic	118	1	16	16	14	158	1	0
			Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
Cosmetics			346	0	60	60	57	508	3	0	
Blood bank			92	4	4	4	4	96	0	0	
Total			906	5	106	106	90	1160	9	0	
2022-2023		Allopathic	398	0	1	7	7	435	0	0	
		Ayurvedic	158	0	6	6	6	211	0	0	
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Cosmetics	508	0	26	26	26	343	1	0	
		Blood bank	96	0	1	1	1	105	0	0	
		Total	1160	0	40	40	40	1294	10	0	
2023-2024		Allopathic	435	0	10	10	9	470	1	0	
		Ayurvedic	211	0	9	9	8	229	1	0	
		Homeopathic	0	0	0	1	0	0	0	0	
		Cosmetics	343	0	35	35	33	590	2	0	
		Blood bank	105	0	0	0	0	0	0	0	
		Total	1090	0	54	54	50	1289	4	0	

१३. सोलापुर ... Solapur	2021-2022	Allopathic	843	0	18	18	18	861	0	0
		Ayurvedic	382	0	1	1	1	383	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	1225	0	19	19	19	1244	0	0
	2022-2023	Allopathic	908	0	25	25	25	933	7	0
		Ayurvedic	382	0	0	0	5	332	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	75	0	0	1	0	75	0	0
		Total	1365	0	25	26	30	1390	7	0
	2023-2024	Allopathic	928	0	25	25	26	953	0	5
		Ayurvedic	390	0	10	10	20	400	2	0
		Homeopathic	0	0	0	0	8	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	75	0	0	0	0	75	0	0
		Total	1393	0	35	35	54	1428	2	5
१४. कोल्हापुर ... Kolhapur	2021-2022	Allopathic	502	7	90	97	68	570	24	5
		Ayurvedic	986	5	24	29	19	1005	8	2
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	33	0	4	4	4	37	0	0
		Blood bank	58	0	0	0	0	58	0	0
		Total	1279	12	118	130	91	1670	22	7
	2022-2023	Allopathic	570	5	58	63	50	620	10	3
		Ayurvedic	1005	2	41	43	31	1036	11	1
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	37	0	5	5	5	42	0	0
		Blood bank	58	0	1	1	1	59	0	0
		Total	1670	7	105	112	87	1757	21	4
	2023-2024	Allopathic	620	3	95	98	95	715	3	0
		Ayurvedic	1036	1	35	36	35	1071	1	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	42	0	9	9	0	0	0	0
		Blood bank	59	0	4	4	4	63	0	0
		Total	1757	4	143	147	143	1900	4	0

औषध तक्ता क्रमांक ३ अ / DRUG TABLE NO. 3 A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
१५. औरंगाबाद ... Aurangabad	2021-2022	Allopathic	791	28	801	829	697	697	104	28
		Ayurvedic	130	7	156	163	94	94	62	7
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	255	6	81	84	74	74	7	6
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	1176	41	1038	1079	865	865	173	41
	2022-2023	Allopathic	697	28	830	858	700	700	115	43
		Ayurvedic	94	7	170	177	105	105	70	2
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	74	6	90	96	80	80	10	6
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	865	41	1090	1131	885	885	195	51
	2023-2024	Allopathic	460	0	600	600	510	510	90	0
		Ayurvedic	50	0	100	100	80	80	20	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	100	0	150	150	125	125	25	0
		Blood bank	8	0	12	12	9	9	3	0
		Total	618	0	862	862	724	725	138	0
१६. जालना ... Jalna	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	Allopathic	1	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	1	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	1	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	1	0	0	0	0	0	0	0
		Total	4	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	Allopathic	1	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	8	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	3	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	29	0	0	0	0	0	0	0
		Total	41	0	0	0	0	0	0	0

१७. परभणी ... Parbhani	2021-2022	Allopathic	4	0	5	5	5	9	0	0
		Ayurvedic	0	0	4	4	3	7	1	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	4	0	9	9	8	16	0	0	
	2022-2023	Allopathic	9	0	1	1	1	1	0	0
		Ayurvedic	7	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	16	0	1	1	1	1	0	0	
	2023-2024	Allopathic	1	0	2	0	0	2	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	3	0	0
Cosmetics		0	0	2	2	2	2	0	0	
Blood bank		0	0	0	0	0	0	0	0	
Total	1	0	4	4	4	4	0	0		
१८. बीड ... Beed	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	1	1	1	1	10	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	0	1	1	1	1	10	0	0	
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	0	0	0	0	0	0	0	0	
	2023-2024	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	2	2	2	2	10	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
Cosmetics		0	0	0	0	0	0	0	0	
Blood bank		0	0	0	0	0	0	0	0	
Total	0	2	2	2	2	10	0	0		

औषध तक्ता क्रमांक ३ अ / DRUG TABLE NO. 3 A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
१९. नांदेड ... Nanded	2021-2022	Allopathic	22	1	3	4	3	3	0	1
		Ayurvedic	242	1	1	2	1	6	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	264	2	4	6	4	9	0	2
	2022-2023	Allopathic	3	1	5	6	6	6	0	0
		Ayurvedic	6	1	3	4	4	10	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	9	2	8	10	10	16	0	0
	2023-2024	Allopathic	37	0	5	5	5	5	0	0
		Ayurvedic	250	0	7	7	3	7	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	287	0	12	12	8	12	0	0
२०. उस्मानाबाद ... Osmanabad	2021-2022	Allopathic	10	0	3	3	1	11	2	0
		Ayurvedic	115	0	2	2	2	117	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	152	0	2	2	2	154	0	0
		Blood bank	17	0	0	0	0	17	0	0
		Total	294	0	7	7	5	299	2	0
	2022-2023	Allopathic	11	0	0	0	1	12	0	0
		Ayurvedic	117	0	0	0	2	119	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	u	0
		Cosmetics	154	0	1	1	1	155	0	0
		Blood bank	17	0	0	0	0	17	0	0
		Total	299	0	1	1	4	303	0	0
	2023-2024	Allopathic	12	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	119	0	5	0	5	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	155	0	5	0	5	0	0	0
		Blood bank	17	0	0	0	0	0	0	0
		Total	303	0	10	0	10	0	0	0

२१. लातूर ... Latur	2021-2022	Allopathic	4	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	16	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	20	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	Allopathic	12	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	16	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	32	0	1	1	1	2	0	0
		Total	60	0	1	1	1	2	0	0
	2023-2024	Allopathic	15	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	20	0	1	1	1	2	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
Cosmetics		0	0	0	0	0	0	0	0	
Blood bank		0	0	1	1	1	2	0	0	
Total		35	0	2	2	2	4	0	0	
२२. अमरावती ... Amravati	2021-2022	Allopathic	8	0	8	3	11	11	0	0
		Ayurvedic	25	0	25	2	27	27	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	5	0	5	2	7	7	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	38	0	38	7	45	45	0	0
	2022-2023	Allopathic	6	0	6	0	6	6	0	0
		Ayurvedic	12	0	12	0	12	12	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	4	0	4	1	5	5	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	22	0	22	1	23	23	0	0
	2023-2024	Allopathic	8	0	8	0	8	8	0	0
		Ayurvedic	22	0	22	0	22	22	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
Cosmetics		5	1	5	0	5	5	0	0	
Blood bank		10	0	10	0	10	10	0	0	
Total		45	0	45	0	45	45	0	0	

औषध तक्ता क्रमांक ३ अ / DRUG TABLE NO. 3 A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
२३. अकोला ... Akola	2021-2022	Allopathic	811	0	189	189	177	988	12	0
		Ayurvedic	122	0	13	13	12	134	1	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	34	0	0	0	0	34	0	0
		Blood bank	19	0	0	0	0	19	0	0
		Total	986	0	202	202	189	1175	13	0
	2022-2023	Allopathic	988	0	207	207	197	1185	10	0
		Ayurvedic	134	0	15	15	13	147	2	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	34	0	0	0	0	34	0	0
		Blood bank	19	0	0	0	0	10	0	0
		Total	1175	0	222	222	210	1376	12	0
	2023-2024	Allopathic	1185	0	232	232	222	1407	10	0
		Ayurvedic	147	0	17	17	14	161	3	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	34	0	0	0	0	34	0	0
		Blood bank	10	0	0	0	0	10	0	0
		Total	1376	0	249	249	238	1612	13	0
२४. यवतमाळ ... Yavatmal	2021-2022	Allopathic	6	0	0	0	0	6	0	0
		Ayurvedic	270	0	1	1	1	271	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	73	0	267	267	267	340	0	0
		Blood bank	19	0	0	0	0	19	0	0
		Total	368	0	268	268	268	636	0	0
	2022-2023	Allopathic	6	0	0	0	0	6	0	0
		Ayurvedic	271	0	58	58	58	329	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	340	0	225	225	225	565	0	0
		Blood bank	19	0	0	0	0	19	0	0
		Total	636	0	583	283	283	916	0	0
	2023-2024	Allopathic	6	0	0	0	0	6	0	0
		Ayurvedic	329	0	60	60	60	389	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	1
		Cosmetics	565	0	230	230	230	795	0	0
		Blood bank	19	0	1	1	1	20	1	0
		Total	919	0	291	291	291	1210	0	0

२५. बुलढाणा ... Buldhana	2021-2022	Allopathic	62	0	1	1	1	63	0	0
		Ayurvedic	285	0	10	10	10	295	0	0
		Homeopathic	386	0	0	0	0	386	0	0
		Cosmetics	347	0	107	107	105	452	0	0
		Blood bank	16	0	0	0	0	16	0	0
		Total	1096	0	118	118	118	1214	0	0
	2022-2023	Allopathic	63	0	5	5	5	68	0	0
		Ayurvedic	295	0	5	5	5	300	0	0
		Homeopathic	386	0	0	0	0	386	0	0
		Cosmetics	454	0	24	24	24	478	0	0
		Blood bank	16	0	0	0	0	16	0	0
		Total	1214	0	34	34	34	1248	0	0
	2023-2024	Allopathic	68	0	8	8	8	76	0	0
		Ayurvedic	300	0	20	20	20	320	0	0
		Homeopathic	386	0	15	15	15	401	0	0
		Cosmetics	470	0	70	70	70	548	0	0
		Blood bank	16	0	0	0	0	16	0	0
		Total	1248	0	113	113	113	1361	0	0
२६. नागपुर ... Nagpur	2021-2022	Allopathic	1949	0	394	394	380	2329	14	0
		Ayurvedic	195	0	39	39	39	234	0	0
		Homeopathic	64	0	13	13	13	77	0	0
		Cosmetics	976	0	198	198	188	1163	10	0
		Blood bank	65	0	13	13	13	78	0	0
		Total	3248	0	657	657	633	3881	24	0
	2022-2023	Allopathic	2329	0	268	268	261	2590	7	0
		Ayurvedic	234	0	27	27	27	261	0	0
		Homeopathic	77	0	9	9	9	86	0	0
		Cosmetics	1163	0	133	133	124	1287	8	0
		Blood bank	78	0	10	10	10	88	0	0
		Total	3881	0	447	447	431	4312	15	0
	2023-2024	Allopathic	2590	0	335	335	325	2915	10	0
		Ayurvedic	261	0	34	34	33	294	1	0
		Homeopathic	86	0	11	11	10	96	1	0
		Cosmetics	1287	0	167	167	155	1442	12	0
		Blood bank	88	0	12	12	11	99	1	0
		Total	4312	0	559	559	534	4846	25	0

औषध तक्ता क्रमांक ३ अ / DRUG TABLE NO. 3 A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
२७. वर्धा ... Wardha	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	150	150	144	144	6	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	50	5	0	5	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	1	1	1	1	0	0
		Total	0	0	156	156	150	150	6	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	200	200	180	20	30	0
		Ayurvedic	0	0	5	5	5	5	0	0
		Homeopathic	0	0	5	5	5	5	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	2	2	2	2	0	0
		Total	0	0	212	212	212	32	30	0
२८. भंडारा ... Bhandara	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	170	0	4	4	4	174	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	3	0	0	0	0	0	0
		Total	170	0	0	0	0	174	0	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	1	0	0	0
		Ayurvedic	174	0	1	0	4	175	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	3	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	15	0	4	0	4	19	0	0
		Total	189	0	5	0	5	194	0	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	175	0	1	0	0	176	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	19	0	2	0	2	21	0	0
		Total	194	0	3	0	3	197	0	0

२९. चंद्रपुर ... Chandrapur	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0
३० गडचिरोली ... Gadchiroli	2021-2022	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Ayurvedic	127	0	0	0	0	127	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	7	0	0	0	0	7	0	0	0
		Total	134	0	0	0	0	134	0	0	0
	2022-2023	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	127	0	5	5	5	132	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	7	0	0	0	0	7	0	0	0
		Total	134	0	5	5	5	139	0	0	0
	2023-2024	Allopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ayurvedic	132	0	6	6	6	138	0	0	0
		Homeopathic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Cosmetics	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Blood bank	7	0	0	0	0	7	0	0	0
		Total	139	0	6	6	6	145	0	0	0

औषध तक्ता क्रमांक ३ अ / DRUG TABLE NO. 3 A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
एकूण महाराष्ट्र राज्य Total State of Maharashtra	2021-2022	Allopathic	11552	163	6984	7142	6290	13872	710	154
		Ayurvedic	5037	82	1676	1733	1322	6265	393	48
		Homeopathic	841	0	104	104	95	631	7	2
		Cosmetics	2365	66	3619	3679	3319	11257	278	56
		Blood bank	1250	7	116	123	431	1342	4	13
		Total	21745	231	11774	11972	10802	26735	1377	222
	2022-2023	Allopathic	18198	156	8209	8365	7460	14534	688	229
		Ayurvedic	7230	45	1458	1490	1212	5709	201	97
		Homeopathic	609	2	40	42	26	542	10	0
		Cosmetics	10059	62	3799	3858	3378	5950	411	67
		Blood bank	599	11	56	63	49	528	5	12
		Total	35695	263	13457	13395	12118	28900	1324	405
	2023-2024	Allopathic	23170	229	9,566	9,787	8725	16849	734	352
		Ayurvedic	7584	99	1947	2016	1703	6544	307	41
		Homeopathic	640	0	114	114	99	1047	12	1
		Cosmetics	12532	67	3912	3959	3511	11517	212	174
		Blood bank	560	7	204	199	141	799	5	10
		Total	44673	402	15,054	15,396	14,005	31,700	1350	575

औषध तक्ता क्रमांक ४ / DRUG TABLE NO. 4

औषध विक्री परवान्यांसाठी व नुतनीकरणासाठी अर्ज
Applications for Selling Licensing

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.

Applications disposed for grant of New selling Licenses and Renewals Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	परवाना प्रकार Type of Selling Licensee	No. of Applications pending at the beginning of the year.		New Applications received in the year		Total No. of applications		Total No. of applications Granted		Total No. of applications rejected		Applications pending at the end of the year	
			N. L.	R. L.	N. L.	R. L.	N. L.	R. L.	N. L.	R. L.	N. L.	R. L.	N. L.	R. L.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
मुख्यालय ... Headquarter	2021-2022	Retail	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Wholesale	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	Retail	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Wholesale	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	Retail	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Wholesale	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई ... Gr. Mumbai	2021-2022	Retail	42	0	1229	1020	1271	1020	928	1020	101	0	242	0
		Wholesale	48	0	758	810	806	810	509	810	147	0	150	0
		Total	90	0	1987	1830	2077	1830	1437	1830	248	0	392	0
	2022-2023	Retail	45	0	1442	1000	1225	1030	1003	1030	150	0	72	0
		Wholesale	51	0	1008	830	881	830	569	830	167	0	145	0
		Total	96	0	2450	1860	2106	1860	1572	1860	317	0	217	0
	2023-2024	Retail	45	0	1442	1030	1225	1030	1003	1030	150	0	72	0
		Wholesale	51	0	1008	830	881	830	569	830	167	0	145	0
		Total	96	0	2450	1860	2106	1860	1572	1860	317	0	217	0

औषध तक्ता क्रमांक ४ / DRUG TABLE NO. 4-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
२. ठाणे Thane	... 2021-2022	Retail	49	0	2299	986	2348	986	1872	986	272	0	204	0
		Wholesale	43	0	1061	659	1104	659	869	659	206	0	29	0
		Total	92	0	3360'	1645	3452	1645	2741	1645	478	0	233	0
	2022-2023	Retail	204	0	2590	1053	2794	1063	2443	1063	330	0	21	0
		Wholesale	29	0	1286	862	1315	862	1081	862	217	0	17	0
		Total	233	0	3876	1925	4109	1925	3524	1925	547	0	38	0
	2023-2024	Retail	21	0	2687	1113	2708	1113	2417	1113	277	0	14	0
		Wholesale	17	0	916	992	933	992	803	992	118	0	12	0
		Total	38	0	3603	2105	3641	2105	3220	2105	395	0	0	0
३. रायगड Raigad	... 2021-2022	Retail	10	0	393	167	403	167	373	167	10	0	20	0
		Wholesale	8	0	190	54	198	54	182	54	10	0	6	0
		Total	18	0	583	221	601	221	555	221	20	0	26	0
	2022-2023	Retail	20	0	314	146	334	146	315	146	9	0	10	0
		Wholesale	8	0	138	89	146	89	130	89	10	0	6	0
		Total	28	0	452	235	480	235	445	235	19	0	16	0
	2023-2024	Retail	54	0	335	155	389	155	375	155	4	0	10	0
		Wholesale	16	0	205	102	221	102	205	102	3	0	10	0
		Total	70	0	540	257	610	257	580	257	10	0	20	0
४. रत्नागिरी ... Ratnagiri	2021-2022	Retail	0	0	100	74	100	74	91	74	5	0	4	0
		Wholesale	0	0	27	17	27	16	25	17	2	0	0	0
		Total	0	0	127	91	127	91	116	91	7	0	4	0
	2022-2023	Retail	1	0	73	98	73	98	72	98	1	0	0	0
		Wholesale	0	0	24	18	24	18	22	18	2	0	0	0
		Total	1	0	97	116	97	116	94	116	3	0	0	0
	2023-2024	Retail	0	0	84	113	84	113	82	113	2	0	0	0
		Wholesale	0	0	30	21	30	21	28	21	2	0	0	0
		Total	0	0	114	134	114	134	110	134	4	0	0	0

५. सिधुदुर्ग Sidhudurgh	2021-2022	Retail	0	0	60	27	60	27	55	27	5	0	0	0
		Wholesale	0	0	19	17	19	17	19	17	0	0	0	0
		Total	0	0	79	44	79	44	74	44	5	0	0	0
	2022-2023	Retail	0	0	50	55	50	55	45	50	5	0	0	0
		Wholesale	0	0	25	15	25	15	22	15	3	0	0	0
		Total	0	0	75	70	75	70	67	65	8	0	0	0
	2023-2024	Retail	0	0	70	40	70	40	65	40	5	0	0	0
		Wholesale	0	0	40	30	40	30	35	30	5	0	0	0
		Total	0	0	110	70	110	70	100	70	10	0	0	0
६. नाशिक Nashik	2021-2022	Retail	29	5	776	440	776	0	719	445	21	0	65	0
		Wholesale	11	1	306	84	306	0	285	85	13	0	19	0
		Total	40	6	1082	524	1082	0	1004	530	34	0	84	0
	2022-2023	Retail	65	0	807	607	807	0	845	607	18	0	9	0
		Wholesale	19	0	282	145	282	0	265	145	22	0	14	0
		Total	84	0	1089	752	1089	0	1110	752	40	0	23	0
	2023-2024	Retail	9	0	890	675	890	0	865	675	24	0	10	0
		Wholesale	14	0	345	180	345	0	333	180	20	0	6	0
		Total	23	0	1235	855	1235	0	1198	855	44	0	16	0
७. अहमदनगर Ahmednagar	2021-2022	Retail	5	0	502	415	507	415	497	415	10	0	0	0
		Wholesale	0	0	65	68	65	68	60	68	5	0	0	0
		Total	5	0	567	483	572	483	557	483	15	0	0	0
	2022-2023	Retail	5	0	502	415	507	415	497	415	10	0	0	0
		Wholesale	0	0	65	68	65	68	60	68	5	0	0	0
		Total	5	0	567	483	572	483	557	483	15	0	0	0
	2023-2024	Retail	9	0	488	467	497	467	485	467	7	0	5	0
		Wholesale	3	0	49	53	52	53	46	53	2	0	4	0
		Total	12	0	537	520	549	520	531	520	9	0	9	0

औषध तक्ता क्रमांक ४ / DRUG TABLE NO. 4-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
८. जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	Retail	0	0	430	295	430	295	430	295	0	0	0	0
			Wholesale	0	0	71	40	71	40	71	40	0	0	0	0
			Total	0	0	501	335	501	335	501	335	0	0	0	0
		2022-2023	Retail	0	0	610	410	610	410	610	410	0	0	0	0
			Wholesale	0	0	100	80	100	80	100	80	0	0	0	0
			Total	0	0	710	490	710	490	710	490	0	0	0	0
		2023-2024	Retail	0	0	790	425	790	425	790	425	0	0	0	0
			Wholesale	0	0	120	110	120	110	120	110	0	0	0	0
			Total	0	0	910	535	910	535	910	535	0	0	0	0
९. धुळे Dhule	...	2021-2022	Retail	0	0	400	228	400	228	400	228	0	0	0	0
			Wholesale	0	0	43	30	43	30	48	30	0	0	0	0
			Total	0	0	443	258	443	258	443	258	0	0	0	0
		2022-2023	Retail	0	0	450	250	450	250	450	250	0	0	0	0
			Wholesale	0	0	75	50	75	50	75	50	0	0	0	0
			Total	0	0	525	300	525	300	525	300	0	0	0	0
		2023-2024	Retail	0	0	475	265	475	265	475	265	0	0	0	0
			Wholesale	0	0	100	75	100	75	100	75	0	0	0	0
			Total	0	0	575	340	575	340	575	340	0	0	0	0
१०. पुणे Pune	...	2021-2022	Retail	64	0	1752	824	1816	824	1697	824	68	0	51	0
			Wholesale	51	0	722	313	773	313	669	313	80	0	24	0
			Total	115	0	2474	1137	2589	1137	2366	1137	148	0	75	0
		2022-2023	Retail	51	0	2509	1075	2560	1075	2346	1075	128	0	86	0
			Wholesale	24	0	838	395	862	395	805	395	23	0	34	0
			Total	75	0	3347	1470	3422	1470	3151	1470	151	0	120	0
		2023-2024	Retail	86	0	3125	1101	3211	1101	2755	1101	311	0	145	0
			Wholesale	34	0	925	401	959	401	856	401	56	0	47	0
			Total	120	0	4050	1502	4170	1502	3611	1502	367	0	192	0

११. सातारा Satara	...	2021-2022	Retail	215	180	215	180	430	360	5	1	0	0	425	359
			Wholesale	60	55	60	55	120	110	1	0	0	0	119	110
			Total	275	235	275	235	550	470	6	1	0	0	544	469
		2022-2023	Retail	59	22	506	290	565	312	205	43	0	0	317	269
			Wholesale	10	4	88	52	98	56	41	4	0	0	57	52
			Total	69	26	594	342	663	368	246	47	0	0	374	321
		2023-2024	Retail	60	22	200	56	260	78	45	41	0	0	215	37
			Wholesale	13	8	52	45	65	53	46	6	0	0	19	47
			Total	73	30	252	101	325	131	91	47	0	0	234	84
१२. सांगली Sangli	...	2021-2022	Retail	6	0	369	268	377	268	354	268	12	0	11	0
			Wholesale	1	0	92	82	93	82	82	82	6	0	5	0
			Total	7	0	461	350	470	350	436	350	18	0	16	0
		2022-2023	Retail	11	0	395	382	406	382	383	382	9	382	14	0
			Wholesale	5	0	87	87	92	87	87	87	3	87	2	0
			Total	16	0	482	469	498	469	470	469	12	469	16	0
		2023-2024	Retail	14	0	461	394	413	394	397	394	10	394	8	0
			Wholesale	2	0	93	91	95	91	92	91	2	91	1	0
			Total	16	0	554	485	510	485	489	485	12	485	9	0
१३. सोलापूर Solapur	...	2021-2022	Retail	0	0	540	218	540	218	534	218	6	10	0	0
			Wholesale	0	0	123	54	123	54	118	54	6	2	0	0
			Total	0	0	663	272	663	272	652	272	12	12	0	0
		2022-2023	Retail	1	0	250	400	251	400	187	395	30	12	10	10
			Wholesale	4	0	49	70	53	70	132	199	10	10	5	5
			Total	5	0	299	470	304	470	319	594	40	22	15	15
		2023-2024	Retail	10	10	200	350	210	360	170	340	30	10	10	10
			Wholesale	5	5	130	150	135	155	130	140	0	10	5	5
			Total	15	15	330	500	345	515	300	480	30	20	15	15

औषध तक्ता क्रमांक ४ / DRUG TABLE NO. 4-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
१४. कोल्हापूर ... Kolhapur	2021-2022	Retail	27	2	497	391	524	393	452	387	34	0	38	6
		Wholesale	6	3	208	98	214	101	176	100	18	0	20	1
		Total	33	5	705	489	738	494	628	487	52	0	58	7
	2022-2023	Retail	38	6	580	550	618	556	560	550	48	0	10	6
		Wholesale	20	1	210	130	230	131	210	130	15	0	5	1
		Total	58	7	790	680	848	687	770	680	63	0	15	7
	2023-2024	Retail	10	6	680	335	690	341	660	335	15	0	15	6
		Wholesale	5	1	522	214	527	215	515	214	5	0	7	1
		Total	15	7	1202	549	1217	556	1175	549	20	0	22	7
१५. औरंगाबाद ... Aurangabad	2021-2022	Retail	73	0	708	305	781	305	663	305	40	0	78	0
		Wholesale	15	0	130	125	145	125	116	125	17	0	12	0
		Total	88	0	838	430	926	43	779	430	57	0	90	0
	2022-2023	Retail	78	0	800	320	878	320	770	320	60	0	48	0
		Wholesale	12	0	130	135	142	135	110	125	10	0	22	0
		Total	90	0	930	455	1020	455	880	455	70	0	70	0
	2023-2024	Retail	5	6	1100	570	1100	576	1050	572	55	0	5	4
		Wholesale	0	2	165	110	170	112	160	110	10	0	0	2
		Total	5	8	1265	680	1280	688	1210	682	65	0	5	6
१६. जालना ... Jalana	2021-2022	Retail	0	0	320	50	320	50	310	50	6	0	4	0
		Wholesale	0	0	44	10	44	10	41	10	1	0	2	0
		Total	0	0	364	60	364	60	351	60	7	0	6	0
	2022-2023	Retail	18	2	285	10	103	12	270	60	4	1	39	0
		Wholesale	1	0	35	5	36	5	40	20	1	0	5	0
		Total	19	2	320	15	139	17	310	80	5	1	44	0
	2023-2024	Retail	0	0	370	153	370	155	365	20	3	0	2	0
		Wholesale	0	0	25	20	25	20	24	20	0	0	1	0
		Total	0	0	395	175	395	175	395	90	3	0	3	0

१७. परभणी ... Parbhani	2021-2022	Retail	2	0	490	172	492	172	474	172	17	0	1	0
		Wholesale	1	0	40	19	41	19	41	19	0	0	0	0
		Total	3	0	530	191	533	191	515	191	17	0	1	0
	2022-2023	Retail	1	0	320	175	321	175	315	175	6	0	0	0
		Wholesale	0	0	30	25	30	25	30	25	0	0	0	0
		Total	1	0	350	200	351	200	345	200	6	0	0	0
	2023-2024	Retail	0	0	356	225	356	225	350	225	6	0	0	0
		Wholesale	0	0	40	35	40	35	40	35	0	0	0	0
		Total	0	0	396	260	396	260	390	260	6	0	0	0
१८. बीड ... Beed	2021-2022	Retail	1	0	505	160	506	160	495	160	7	0	4	0
		Wholesale	1	0	58	24	59	24	56	24	2	0	1	0
		Total	2	0	563	184	565	184	551	184	9	0	5	0
	2022-2023	Retail	4	0	500	200	504	200	485	200	16	0	3	0
		Wholesale	1	0	50	25	51	25	42	25	8	0	1	0
		Total	5	0	550	225	555	225	527	225	24	0	4	0
	2023-2024	Retail	3	0	600	400	603	400	580	400	23	0	0	0
		Wholesale	1	0	75	60	76	60	65	60	11	0	0	0
		Total	4	0	675	460	679	460	645	460	34	0	0	0
१९. नांदेड ... Nanded	2021-2022	Retail	27	0	443	185	470	185	400	185	6	0	64	0
		Wholesale	6	0	46	30	52	30	45	30	2	0	4	0
		Total	33	0	489	215	522	215	445	215	8	0	68	0
	2022-2023	Retail	64	0	440	44	504	244	490	244	12	0	2	0
		Wholesale	4	0	85	23	89	23	80	23	5	0	4	0
		Total	68	0	525	267	593	267	570	267	17	0	6	0
	2023-2024	Retail	0	0	580	250	580	250	580	250	0	0	0	0
		Wholesale	0	0	70	40	70	40	70	40	0	0	0	0
		Total	0	0	650	290	650	290	650	290	0	0	0	0

औषध तक्ता क्रमांक ४ / DRUG TABLE NO. 4-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
२०. उस्मानाबाद Osmanabad	2021-2022	Retail	0	0	165	87	169	87	131	87	18	0	20	0
		Wholesale	0	0	17	12	18	12	16	12	2	0	0	0
		Total	0	0	182	99	187	99	147	99	20	0	20	0
	2022-2023	Retail	20	0	175	80	195	90	190	90	5	0	0	0
		Wholesale	0	0	35	15	35	15	32	15	3	0	0	0
		Total	20	0	210	95	230	105	222	105	8	0	0	0
	2023-2024	Retail	0	0	300	110	300	110	290	110	10	0	0	0
		Wholesale	0	0	75	30	75	30	70	30	5	0	0	0
		Total	0	0	375	140	375	140	360	140	15	0	0	0
२१. लातूर Latur	2021-2022	Retail	8	0	442	0	450	0	414	0	8	0	28	0
		Wholesale	2	0	74	0	76	0	66	0	4	0	4	0
		Total	10	0	516	0	526	0	480	0	12	0	32	0
	2022-2023	Retail	28	0	600	205	628	205	604	205	10	205	14	0
		Wholesale	4	0	120	85	124	85	110	85	2	85	12	0
		Total	32	0	720	290	752	290	714	290	12	290	26	0
	2023-2024	Retail	14	0	640	227	654	227	612	227	12	0	30	0
		Wholesale	12	0	135	94	147	94	115	94	7	0	25	0
		Total	26	0	775	321	801	321	727	321	19	0	55	0
२२. अमरावती ... Amravati	2021-2022	Retail	24	0	328	149	352	149	310	149	3	0	7	0
		Wholesale	6	0	76	56	82	56	75	56	2	0	4	0
		Total	30	0	404	205	434	205	385	205	5	0	11	0
	2022-2023	Retail	7	0	270	151	277	151	279	151	8	0	14	0
		Wholesale	4	0	52	28	56	28	52	28	2	0	2	0
		Total	11	0	322	179	333	179	331	179	10	0	16	0
	2023-2024	Retail	7	0	282	204	289	204	389-	204	9	0	15	0
		Wholesale	4	0	54	46	58	46	62	46	2	0	2	0
		Total	11	0	336	250	347	250	451	250	11	0	17	0

२३. अकोला Akola	2021-2022	Retail	17	4	408	170	425	174	393	173	8	0	24	1
		Wholesale	2	0	99	47	101	47	96	47	1	0	4	0
		Total	19	4	507	217	526	221	489	220	9	0	28	1
	2022-2023	Retail	24	1	533	218	557	219	537	219	20	0	0	0
		Wholesale	4	0	109	47	113	47	109	47	04	0	0	0
		Total	28	1	642	265	670	266	646	266	24	0	0	0
	2023-2024	Retail	0	0	586	239	586	239	574	239	10	0	2	0
		Wholesale	0	0	119	51	119	51	113	51	5	0	1	0
		Total	0	0	705	290	705	290	687	290	15	0	3	0
२४. यवतमाळ ... Yavatmal	2021-2022	Retail	10	0	195	160	205	160	187	160	3	0	15	0
		Wholesale	2	0	28	28	30	28	28	28	0	0	2	0
		Total	12	0	223	188	235	188	215	188	3	0	17	0
	2022-2023	Retail	15	0	234	240	249	240	234	240	4	0	11	0
		Wholesale	2	0	24	20	26	24	24	20	0	0	2	0
		Total	17	0	258	260	275	254	258	260	4	0	13	0
	2023-2024	Retail	11	0	251	300	265	300	254	300	0	0	11	0
		Wholesale	2	0	29	50	31	50	29	50	0	0	2	0
		Total	13	0	283	350	296	350	283	350	0	0	13	0
२५. बुलढाणा ... Buldhana	2021-2022	Retail	2	0	284	157	286	157	281	157	2	0	3	0
		Wholesale	0	0	91	46	91	46	89	46	0	0	0	0
		Total	2	0	375	203	377	203	370	203	2	0	3	0
	2022-2023	Retail	0	0	225	157	228	157	228	157	0	0	0	0
		Wholesale	0	0	48	46	48	46	48	46	0	0	0	0
		Total	0	0	273	203	276	203	276	203	0	0	0	0
	2023-2024	Retail	0	0	195	145	195	145	195	145	0	0	0	0
		Wholesale	0	0	60	25	60	25	60	25	0	0	0	0
		Total	0	0	255	170	255	170	255	170	0	0	0	0

औषध तक्ता क्रमांक ४ / DRUG TABLE NO. 4-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
२६. नागपुर Nagpur	2021-2022	Retail	2	0	284	157	286	157	281	157	2	0	3	0
		Wholesale	0	0	91	46	91	46	89	46	0	0	0	0
		Total	2	0	375	203	377	203	370	203	2	0	3	0
	2022-2023	Retail	0	0	225	157	228	157	228	157	0	0	0	0
		Wholesale	0	0	48	46	48	46	48	46	0	0	0	0
		Total	0	0	273	203	276	203	276	203	0	0	0	0
	2023-2024	Retail	0	0	195	145	195	145	195	145	0	0	0	0
		Wholesale	0	0	60	25	60	25	60	25	0	0	0	0
		Total	0	0	255	170	255	170	255	170	0	0	0	0
२७. वर्धा Wardha	2021-2022	Retail	0	0	50	175	50	175	47	175	3	0	0	175
		Wholesale	0	0	15	122	15	122	15	122	0	0	0	122
		Total	0	0	65	297	65	297	7	297	3	0	0	297
	2022-2023	Retail	0	0	53	57	53	57	52	0	1	0	0	0
		Wholesale	0	0	20	17	20	17	16	0	4	0	0	0
		Total	0	0	73	74	73	74	73	74	0	0	0	0
	2023-2024	Retail	0	0	77	66	77	66	77	66	0	0	0	0
		Wholesale	0	0	20	20	20	20	20	20	0	0	0	0
		Total	0	0	97	86	97	86	97	86	0	0	0	0
२८. भंडारा Bhandara	2021-2022	Retail	1	0	142	0	130	0	130	0	12	0	10	0
		Wholesale	0	0	36	0	21	0	21	0	3	0	2	0
		Total	1	0	178	0	151	0	151	0	15	0	12	0
	2022-2023	Retail	15	0	165	190	180	190	160	190	10	0	10	0
		Wholesale	5	0	50	45	55	45	48	45	5	0	2	0
		Total	20	0	215	235	235	235	208	235	15	0	12	0
	2023-2024	Retail	10	0	175	205	185	205	165	205	8	0	12	6
		Wholesale	2	0	60	55	62	55	52	55	5	0	5	0
		Total	12	0	235	260	247	260	217	260	13	0	17	0

२९. चंद्रपुर Chandrapur	2021-2022	Retail	0	0	90	137	90	137	90	137	0	0	90	137	
		Wholesale	0	0	39	39	39	39	39	39	1	0	39	39	
		Total	0	0	129	176	129	176	129	176	4	0	129	176	
	2022-2023	Retail	0	0	141	116	141	116	141	116	3	0	126	101	
		Wholesale	0	0	37	30	37	30	37	30	1	0	32	32	
		Total	0	0	178	146	178	146	178	146	4	0	158	133	
	2023-2024	Retail	0	0	151	131	151	131	151	131	0	0	0	0	
		Wholesale	0	0	42	35	42	35	42	35	0	0	0	0	
		Total	0	0	193	297	193	297	193	297	0	0	0	0	
	३०. गडचिरोली Gadchiroli	2021-2022	Retail	0	0	40	41	40	41	32	41	5	0	3	0
			Wholesale	0	0	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0
			Total	0	0	41	43	41	43	33	43	5	0	3	0
2022-2023		Retail	3	0	50	70	53	70	50	70	3	0	0	0	
		Wholesale	0	0	4	10	4	10	4	10	0	0	0	0	
		Total	3	0	54	80	57	80	54	80	3	0	0	0	
2023-2024		Retail	0	0	55	75	55	75	55	75	0	0	0	0	
		Wholesale	0	0	5	10	5	10	5	10	0	0	0	0	
		Total	0	0	60	85	60	85	60	85	0	0	0	0	
एकूण महाराष्ट्र राज्य Total State of Maharashtra		2021-2022	Retail	618	191	14456	7638	15034	7384	13045	7463	684	10	1414	678
			Wholesale	264	59	4630	2987	4868	2960	3943	2935	528	2	446	272
			Total	880	250	18523	10441	19337	9774	16382	10214	1206	12	1855	950
	2022-2023	Retail	777	31	16094	9361	16349	8795	14994	9108	900	600	816	386	
		Wholesale	207	5	5152	3493	5162	3357	4429	3572	522	182	367	90	
		Total	984	36	21246	12854	21511	12152	19428	12754	1417	782	1183	476	
	2023-2024	Retail	413	38	17343	9621	17423	8984	15951	9636	995	404	612	53	
		Wholesale	207	14	5564	4040	5577	3874	4846	3991	439	101	310	53	
		Total	620	52	22907	13792	23004	12989	20797	13758	1434	505	896	106	

औषध तक्ता क्रमांक ५ / DRUG TABLE NO. 5

विश्लेषणार्थ घेण्यात आलेले नमुने

Information Samples Drawn for Testing

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.

Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023 & 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	Total Samples Drawn from	2020-21				2021-22				2022-23			
		Allo.	Ayu.	Cons.	Total	Allo.	Ayu.	Cons.	Total	Allo.	Ayu.	Cons.	Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
मुख्यालय ... Headquarter 2023-2024	Mfg. Units	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Hospitals	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Retailer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wholesaler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई ... Gr. Mumbai 2023-2024	Mfg. Units	2	0	0	2	2	0	0	2	2	0	0	2
	Hospitals	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Retailer	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1
	Wholesaler	80	0	0	80	80	0	0	80	80	0	0	80
	Total	83	0	0	83	83	0	0	83	83	0	0	83
२. ठाणे ... Thane 2023-2024	Mfg. Units	76	32	30	138	72	30	30	132	60	30	22	112
	Hospitals	57	0	0	57	36	0	0	36	20	0	0	20
	Retailer	82	12	38	132	80	42	44	166	84	32	30	146
	Wholesaler	607	18	34	659	360	70	50	480	702	64	28	794
	Total	822	62	102	986	548	142	124	814	866	126	80	1072
३. रायगड ... Raigad 2023-2024	Mfg. Units	12	0	4	16	0	7	0	7	10	5	10	25
	Hospitals	6	0	0	6	1	0	0	0	4	1	3	8
	Retailer	8	0	4	12	11	5	7	23	15	2	15	32
	Wholesaler	149	3	6	158	0	0	1	1	10	2	15	27
	Total	175	3	14	192	12	12	8	31	39	10	43	92

४.	रत्नागिरी	...	Mfg. Units	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Ratnagiri		Hospitals	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	2023-2024		Retailer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			Wholesaler	65	24	9	88	24	1	1	26	40	2	2	44
			Total	65	24	9	88	24	1	1	26	40	2	2	44
५.	सिंधुदुर्ग	...	Mfg. Units	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	
	Sindhudurg		Hospitals	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	10	
	2023-2024		Retailer	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	5	
			Wholesaler	0	0	0	0	0	0	0	15	2	2	19	
			Total	0	0	0	0	0	0	0	32	2	2	36	
६.	नाशिक	...	Mfg. Units	2	1	1	4	11	2	0	13	6	2	0	8
	Nashik		Hospitals	12	0	0	12	9	0	0	9	8	0	0	8
	2023-2024		Retailer	4	0	0	4	2	0	0	2	3	0	0	3
			Wholesaler	172	0	0	172	57	10	9	76	210	8	3	221
			Total	190	1	1	192	79	12	9	100	227	10	3	240
७.	अहमदनगर	...	Mfg. Units	2	3	1	6	3	5	1	9	5	8	3	16
	Ahmednagar		Hospitals	1	0	0	1	12	0	0	12	15	1	1	17
	2023-2024		Retailer	12	2	3	17	10	10	5	25	12	12	8	32
			Wholesaler	51	12	2	65	42	10	6	58	45	13	8	66
			Total	66	17	6	89	67	25	12	104	77	34	20	131
८.	जळगांव	...	Mfg. Units	5	4	0	9	3	2	2	7	9	5	2	16
	Jalgaon		Hospitals	3	0	0	3	2	0	0	2	4	1	0	5
	2023-2024		Retailer	12	5	1	18	4	2	2	8	15	5	5	25
			Wholesaler	29	4	0	33	15	2	2	19	30	4	5	39
			Total	49	13	1	63	24	6	6	36	58	15	12	85
९.	धुळे	...	Mfg. Units	0	0	0	0	0	6	12	18	0	6	12	18
	Dhule		Hospitals	9	5	0	14	10	5	5	20	10	5	5	20
	2023-2024		Retailer	0	0	0	0	10	5	5	20	10	7	7	24
			Wholesaler	29	2	4	35	10	5	5	20	10	7	7	24
			Total	38	7	4	49	30	21	27	78	30	25	31	86

औषध तक्ता क्रमांक ५ / DRUG TABLE NO. 5-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
१०.	पुणे	...	Mfg. Units	6	3	5	14	34	15	15	64	8	5	7	20
	Pune		Hospitals	17	0	0	17	39	0	0	39	19	0	0	19
	2023-2024		Retailer	227	0	0	227	145	20	0	165	221	0	0	221
			Wholesaler	341	10	24	375	315	25	41	381	352	12	27	391
			Total	591	13	29	633	533	60	56	649	600	17	34	651
११.	सातारा	...	Mfg. Units	16	10	6	32	16	13	10	39	16	14	10	40
	Satara		Hospitals	10	0	0	10	92	0	0	92	90	0	0	90
	2023-2024		Retailer	10	0	0	10	1856	0	0	1856	1860	0	0	1860
			Wholesaler	96	5	9	110	507	0	0	507	516	0	0	516
			Total	132	15	15	162	2471	13	10	2494	2482	14	10	2506
१२.	सांगली	...	Mfg. Units	9	0	0	0	3	2	0	5	6	3	1	10
	Sangli		Hospitals	7	0	0	0	8	0	0	8	12	0	0	12
	2023-2024		Retailer	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	20
			Wholesaler	77	5	0	0	51	3	2	56	62	5	2	64
			Total	93	5	0	98	62	5	2	69	82	8	3	93
१३.	सोलापुर	...	Mfg. Units	0	0	0	0	5	0	0	5	14	2	0	16
	Solapur		Hospitals	0	0	0	0	7	0	0	7	22	2	0	24
	2023-2024		Retailer	2	0	0	2	6	1	0	7	10	5	3	18
			Wholesaler	59	2	2	63	20	10	5	35	50	10	3	63
			Total	61	2	2	65	38	11	5	54	96	19	6	121
१४.	कोल्हापुर	...	Mfg. Units	6	0	0	6	6	0	0	6	4	1	0	5
	Kolhapur		Hospitals	0	0	0	0	3	0	0	3	4	0	0	4
	2023-2024		Retailer	25	0	0	25	18	1	0	19	22	0	2	24
			Wholesaler	59	1	0	60	51	3	2	56	54	4	2	60
			Total	90	1	0	91	78	4	2	84	84	5	4	93
१५.	औरंगाबाद	...	Mfg. Units	2	0	0	2	4	2	2	8	8	4	4	16
	Aurangabad		Hospitals	9	2	1	12	12	3	2	17	14	5	5	24
	2023-2024		Retailer	31	7	6	44	40	10	8	58	50	15	10	75
			Wholesaler	49	7	2	58	60	10	5	75	65	15	8	88
			Total	91	16	9	116	116	25	17	158	137	39	27	203

१६.	जालना	...	Mfg. Units	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Jalna		Hospitals	2	0	0	2	3	0	0	3	10	0	10
	2023-2024		Retailer	0	6	4	10	3	10	2	15	10	0	15
			Wholesaler	28	0	0	28	43	0	7	50	40	12	59
			Total	30	6	4	48	49	10	9	68	60	12	80
१७.	परभणी	...	Mfg. Units	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	Parbhani		Hospitals	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0	2
	2023-2024		Retailer	0	0	0	0	0	0	2	2	1	1	4
			Wholesaler	43	4	0	47	6	0	0	6	46	2	50
			Total	44	4	0	48	6	0	7	50	3	4	57
१८.	बीड...		Mfg. Units	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Beed		Hospitals	10	0	0	10	3	0	0	3	10	0	10
	2023-2024		Retailer	7	5	0	12	4	2	2	8	10	2	14
			Wholesaler	18	12	0	30	12	3	0	15	40	5	48
			Total	35	17	0	52	19	5	2	26	60	7	72
१९.	नांदेड	...	Mfg. Units	0	0	0	0	2	0	1	3	4	2	6
	Nanded		Hospitals	0	0	0	0	21	1	0	22	5	0	5
	2023-2024		Retailer	10	0	3	13	10	11	6	27	15	17	42
			Wholesaler	65	5	3	73	82	18	11	111	95	7	107
			Total	75	5	6	86	115	30	18	163	119	26	160
२०.	उस्मानाबाद	...	Mfg. Units	1	0	0	1	0	4	2	6	2	5	9
	Osmanabad		Hospitals	2	0	0	2	8	0	0	8	10	0	10
	2023-2024		Retailer	5	0	0	5	40	0	0	40	34	5	44
			Wholesaler	4	0	0	4	26	2	2	30	15	4	21
			Total	12	0	0	12	74	6	4	84	61	14	84
२१.	लातूर	...	Mfg. Units	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Latur		Hospitals	9	0	0	9	3	0	0	3	5	0	5
	2023-2024		Retailer	2	0	0	2	0	0	0	0	3	0	5
			Wholesaler	30	0	0	30	15	3	0	18	40	5	48
			Total	41	0	0	41	18	3	0	21	48	5	58

औषध तक्ता क्रमांक ५ / DRUG TABLE NO. 5-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
२२.	अमरावती ...	Mfg. Units	2	0	0	2	0	0	0	4	0	0	4
	Amravati	Hospitals	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0	2
	2023-2024	Retailer	0	7	0	7	2	5	7	1	10	0	11
		Wholesaler	27	1	1	29	24	3	29	37	3	2	42
		Total	30	8	1	39	26	8	36	44	13	1	59
२३.	अकोला ...	Mfg. Units	9	0	0	9	4	0	4	5	0	0	5
	Akola	Hospitals	3	0	0	3	12	0	12	10	0	0	10
	2023-2024	Retailer	6	0	0	6	2	0	2	5	0	0	5
		Wholesaler	70	2	0	72	10	4	18	16	6	6	28
		Total	88	2	0	90	28	4	36	36	6	6	48
२४.	यवतमाळ ...	Mfg. Units	0	0	0	0	1	0	2	3	2	2	6
	Yavatmal	Hospitals	4	0	0	4	2	0	2	4	0	0	4
	2023-2024	Retailer	1	0	0	1	0	0	0	5	0	0	5
		Wholesaler	13	3	0	16	23	4	30	31	2	0	33
		Total	18	3	0	21	26	4	35	42	4	2	48
२५.	बुलढाणा ...	Mfg. Units	0	0	5	5	0	0	0	5	4	10	19
	Buldhana	Hospitals	31	0	0	31	22	0	22	15	4	0	19
	2023-2024	Retailer	4	0	0	4	12	0	12	12	4	10	26
		Wholesaler	12	0	0	12	30	1	31	88	4	10	102
		Total	47	0	5	52	64	1	65	120	16	30	166
२६.	नागपुर ...	Mfg. Units	5	0	0	5	10	1	2	13	9	2	13
	Nagpur	Hospitals	6	0	0	6	7	1	8	9	2	1	12
	2023-2024	Retailer	32	2	2	36	43	5	59	53	7	10	70
		Wholesaler	65	2	2	69	90	12	117	107	11	19	137
		Total	108	4	4	116	150	19	197	178	22	32	232
२७.	वर्धा ...	Mfg. Units	4	0	0	4	3	0	3	9	2	0	11
	Wardha	Hospitals	1	0	0	1	3	0	3	5	0	0	5
	2023-2024	Retailer	45	0	0	45	5	0	5	35	0	0	35
		Wholesaler	5	0	0	5	0	0	0	5	0	0	5
		Total	55	0	0	55	11	0	11	54	2	0	56

२८.	भंडारा	...	Mfg. Units	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
	Bhandara		Hospitals	0	0	0	0	12	0	12	15	0	15			
	2023-2024		Retailer	14	0	0	14	45	4	49	50	6	56			
			Wholesaler	5	0	0	5	75	0	75	80	0	80			
			Total	19	0	0	19	132	4	136	145	6	151			
२९.	चंद्रपुर	...	Mfg. Units	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
	Chandrapur		Hospitals	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
	2023-2024		Retailer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
			Wholesaler	15	0	0	15	2	1	4	0	0	0			
			Total	15	0	0	15	2	1	4	0	0	0			
३०	गडचिरोली	...	Mfg. Units	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
	Gadchiroli		Hospitals	0	0	0	0	10	0	10	10	0	10			
	2023-2024		Retailer	0	0	0	0	0	0	0	10	0	10			
			Wholesaler	6	0	0	6	10	0	10	40	0	40			
			Total	6	0	0	6	20	0	20	60	0	60			
एकूण महाराष्ट्र राज्य				Mfg. Units	183	67	52	293	199	85	76	360	208	100	87	395
Total State of				Hospitals	207	6	0	206	322	9	6	334	335	16	10	361
Maharashtra				Retailer	562	41	49	652	2303	113	85	2501	2510	111	110	2749
				Wholesaler	2305	102	93	2414	2059	182	162	2401	2890	188	168	3241
				Total	3257	216	194	3663	4883	389	329	5596	5943	415	374	6733

औषध तक्ता क्रमांक ६ / DRUG TABLE NO. 6

औषध नियंत्रण प्रयोगशाळा मुंबई, औरंगाबादकडून तपासलेले सांविधानिक नमुने

Information Testing of Statutory Samples by Drug Control Laboratory, Mumbai/Aurangabad

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.

Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

प्रयोगशाळेचे नाव व औषध प्रकार Name of the Laboratory Type of Drug	वर्षाच्या सुरवातीचे प्रलंबित नमुने संख्या No. of Samples Pending at the Beginning of the year		वर्षभरात प्राप्त नमूऱ्यांची संख्या No. of Samples Received during the year		एकूण नमुऱ्यांची संख्या Total No. of Samples		वर्षभरात तपासलेल्या नमुऱ्यांची एकूण संख्या No. of Samples Testing during the year		तपासणीअंती आढळलेल्या नमुऱ्यांची संख्या No. of Samples Tested and found during the year				विश्लेषण शकता नसलेल्या नमुऱ्यांची संख्या No. of Samples where Analysis not possible		वर्षाअखेर प्रलंबित असलेल्या नमुऱ्यांची संख्या No. of Samples pending at the end of the year		अंदाजे नमुऱ्यांची संख्या Estimated No. of Samples likely to be test during the year
	21-22	22-23	21-22	22-23	21-22	22-23	21-22	22-23	21-22	22-23	21-22	22-23	21-22	22-23	21-22	22-23	2023-24
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
मुंबई /Mumbai																	
Allopathic	1121	741	1501	1350	2622	2091	1881	1412	1737	1280	144	132	0	0	741	679	1680
Ayurvedic	68	131	130	59	198	190	67	154	57	144	10	10	0	0	131	36	200
Cosmetic	128	104	178	30	306	134	204	110	186	102	18	8	0	0	102	24	120
Total Mumbai	1317	976	1809	1439	3126	2415	2152	1676	1980	1526	172	150	0	0	974	739	2000
औरंगाबाद/ Aurangabad																	
Allopathic	254	311	564	919	818	1230	507	1004	472	968	35	36	0	0	311	226	1200
Ayurvedic	33	10	60	128	93	138	83	106	77	105	6	1	0	0	10	32	75
Cosmetic	22	1	14	19	36	20	25	6	30	5	5	1	0	0	1	14	25
Total Aurangabad	309	322	638	1066	947	1388	615	1116	579	1078	46	38	0	0	322	272	1300
नागपुर/Nagpur																	
Allopathic	65	162	304	109	369	271	207	258	190	243	17	15	0	0	162	13	368
Ayurvedic	2	7	18	35	20	42	13	37	10	36	3	1	0	0	7	5	20
Cosmetic	5	4	4	3	9	7	5	7	5	7	0	0	0	0	4	0	12
Total Mumbai	72	173	326	147	398	320	225	302	205	286	20	16	0	0	173	18	400
एकूण महाराष्ट्र राज्य/ Total of Maharashtra																	
Allopathic	1440	1214	2369	2378	3809	3592	2595	2674	2399	2491	196	183	0	0	1214	918	3248
Ayurvedic	103	148	208	222	311	370	163	297	144	285	19	12	0	0	148	73	295
Cosmetic	155	109	196	52	351	161	234	123	221	114	23	9	0	0	107	38	157
एकूण महाराष्ट्र Grand Total of Maharashtra	1698	1471	2773	2652	4471	4123	2992	3094	2764	2890	238	204	0	0	1469	1029	3700

औषध तक्ता क्रमांक ६अ / DRUG TABLE NO. 6A

शासकीय विश्लेषकांचे विश्लेषण अहवाल व त्या अनुषंगे केलेली कारवाई

Information No. of Reports Received from Government Analyst Reports and Action taken thereon

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.

Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	Total Reports Received From G.A.	Std. Quality	Not of Std. Quality (NSQ)	% of NSQ $\frac{5*100}{3}$	Recall of Goods value (In Rs.)	Prosecution	Administrative Actions								
								Maharashtra State Manufacturer				Other State Manufacturer				
								License suspended	License cancelled	Permission suspended	Permission cancelled	License suspended	License cancelled	Permission suspended	Permission cancelled	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
मुख्यालय Headquarter	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	C
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	2021-2022	83	4	11	13.25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	91	7	15	16.48	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	97	11	19	19.58	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२. ठाणे Thane	2021-2022	829	702	69	832%	0	7	0	0	4	1	0	0	3	0	0
	2022-2023	2352	1844	180	765%	0	12	1	0	6	2	0	0	3	0	0
	2023-2024	2415	1935	119	493%	0	15	1	1	10	4	0	0	5	0	0
३. रायगड Raigad	2021-2022	101	90	11	10.8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	36	25	11	30.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	55	37	18	32.7	0	2	1	0	1	0	0	0	0	0	0

औषध तक्ता क्रमांक ६अ / DRUG TABLE NO. 6A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
४. रत्नागिरी Ratnagiri	...	2021-2022	30	29	1	3.33	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	12	9	3	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	30	27	3	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	0	0	0	0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	0	0	0	0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	36	30	6	5%	0	2	0	0	0	0	0	0	0
६. नाशिक Nashik	...	2021-2022	93	90	3	3.22%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	126	118	8	6.35%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
७. अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	95	65	6	6.3	2100	1	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	104	91	6	5.76	10000	1	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	105	82	7	6.6	10000	1	0	0	0	0	0	0	0
८. जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	63	37	4	6.3	100000	0	1	0	1	0	0	0	0
		2022-2023	75	40	8	10.6	125890	0	2	0	2	0	0	0	0
		2023-2024	120	75	15	12.5	145580	0	5	0	5	2	0	0	2
९. धुळे Dhule	...	2021-2022	46	42	4	8.7	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	46	44	2	4.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	50	45	5	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0

१०.	पुणे Pune	...	2021-2022	460	406	55	8.36	566924	17	0	0	6	0	0	0	13	0
			2022-2023	502	409	51	9.84	585656	19	0	0	8	2	0	0	15	2
			2023-2024	565	425	54	10.4	601452	20	0	0	10	4	0	0	17	4
११.	सातारा Satara	...	2021-2022	144	140	4	1.19	12262	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	50	48	2	4	349275	2	0	2	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	55	45	2	3.6	30000	2	2	0	0	0	0	0	0	0
१२.	सांगली Sangli	...	2021-2022	85	79	6	7.31	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	95	89	7	7.36	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	105	98	9	8.57	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
१३.	सोलापुर Solapur	...	2021-2022	57	54	3	5.26	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	26	23	3	11.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	90	80	10	11.1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	31	31	0	0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	102	100	2	2%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	100	97	3	3%	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	108	98	10	9.25	150000	7	0	0	1	1	0	0	0	2
			2022-2023	115	105	12	10.43	200000	9	0	0	2	2	0	0	1	3
			2023-2024	122	110	14	11.47	250000	11	1	0	3	3	1	1	2	4

औषध तक्ता क्रमांक ६अ / DRUG TABLE NO. 6A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
१६. जालना Jalna	...	2021-2022	40	30	4	10	25000	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	50	40	6	12	25000	1	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	60	50	7	11.6	30000	2	0	0	0	0	0	0	0
१७. परभणी Parbhani	...	2021-2022	59	49	5	10.2	1200	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	37	20	2	5.4	1100	1	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	50	42	8	16	11200	1	0	0	0	0	0	0	0
१८. बीड Beed	...	2021-2022	46	41	5	12.19	30000	0	0	0	0	0	0	5	0
		2022-2023	40	35	5	12.50	25000	1	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	50	42	8	19.04	30000	2	0	0	0	0	0	0	0
१९. नांदेड Nanded	...	2021-2022	56	43	5	8.92	1200	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	45	42	2	4.44	1100	1	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	54	44	6	11.11	4200	2	0	0	0	0	0	0	0
२०. उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	64	38	11	17.19	232400	1	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	48	45	3	6.25	8100	8	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	72	54	14	19.44	32000	0	0	0	0	0	0	0	0
२१. लातूर Latur	...	2021-2022	40	37	3	7.5	100000	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	60	50	10	16	150000	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	75	64	11	14	250000	0	0	0	0	0	0	0	0

२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	57	46	7	12.3	10000	2	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	41	28	4	9.8	8000	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	60	45	8	13.3	12500	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२३.	अकोला Akola	...	2021-2022	62	59	3	4.76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	60	52	8	13.33	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	65	55	10	15.38	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२४.	यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	29	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	35	35	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२५.	बुलढाणा Buldhana	...	2021-2022	9	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	60	45	4	6.66	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	96	85	11	11.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२६.	नागपुर Nagpur	...	2021-2022	98	81	17	17.34	0	7	0	0	4	2	0	0	0	0	
			2022-2023	118	95	23	19.49	0	9	0	0	10	5	0	0	0	0	0
			2023-2024	149	117	32	21.47	0	12	0	0	15	6	0	0	0	0	0
२७.	वर्धा Wardha	...	2021-2022	23	6	1	4.34	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	16	5	0	6.25	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

औषध तक्ता क्रमांक ६अ / DRUG TABLE NO. 6A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
२८. भंडारा Bhandara	...	2021-2022	0	40	6	0	1750	1	0	0	0	0	0	0	0	
		2022-2023	120	98	20	16.60%	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
		2023-2024	125	110	21	16.80%	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
२९. चंद्रपुर Chandrapur	...	2021-2022	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		2022-2023	7	5	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		2023-2024	5	2	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
३० गडचिरोली Gadchiroli	...	2021-2022	6	5	1	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		2022-2023	20	18	2	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		2023-2024	60	54	6	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Total State of Maharashtra एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	2790	2355	256	21012%	1,232,836	46	1	0	16	4	0	0	21	2
		2022-2023	4483	3559	401	26775%	1,489,121	73	3	2	28	11	0	0	19	5
		2023-2024	5051	3926	430	30757%	1,406,932	86	10	1	44	19	1	1	26	10

औषध तक्ता क्रमांक ७ / DRUG TABLE NO. 7

तक्रारी / Complaints

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.

Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	No. of Complaints pending at the begining of the year	No. of Complaints received in the year	Total Complaints in the year 3+4	Total Complaints Investigated in the year 7+8+9+10 +11	Action taken on complaints in the year					No. of Complaints pending at the end of the year 5-6	
						No. of License suspended	No. of License Cancelled	Warning issued	Prosecutions	Any other Action		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
मुख्यालय Headquarter	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	...	2021-2022	15	30	45	13	3	3	3	0	0	32
		2022-2023	17	32	49	15	5	5	2	0	0	34
		2023-2024	19	35	54	18	7	7	2	0	0	36
२. ठाणे Thane	...	2021-2022	6	88	94	87	7	4	0	2	74	7
		2022-2023	7	83	90	84	3	0	0	2	79	6
		2023-2024	6	79	85	85	5	4	2	3	71	0
३. रायगड Raigad	...	2021-2022	2	15	17	17	5	1	0	0	11	0
		2022-2023	0	7	7	7	0	0	0	0	7	0
		2023-2024	0	10	10	10	5	1	0	0	4	0

औषध तक्ता क्रमांक ७ / DRUG TABLE NO. 7-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
४. रत्नागिरी Ratnagiri	...	2021-2022	0	2	2	2	0	0	0	2	0
		2022-2023	0	3	3	3	1	0	0	2	0
		2023-2024	0	4	4	0	0	0	0	0	0
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	0	2	2	2	0	0	1	0	1
		2022-2023	0	3	3	3	0	0	1	0	2
		2023-2024	0	5	5	5	1	0	1	0	3
६. नाशिक Nashik	...	2021-2022	0	26	26	26	1	6	0	1	18
		2022-2023	0	43	43	33	5	2	0	1	25
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0
७. अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	0	18	18	18	10	0	0	8	0
		2022-2023	0	20	20	20	12	0	0	8	0
		2023-2024	0	24	24	24	18	0	0	6	0
८. जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	0	17	17	17	11	0	0	6	0
		2022-2023	0	25	25	25	15	2	0	8	0
		2023-2024	0	35	35	35	22	4	0	9	0
९. धुळे Dhule	...	2021-2022	0	9	9	5	2	1	0	0	4
		2022-2023	4	9	13	13	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	15	15	15	10	2	0	0	0

१०.	पुणे Pune	...	2021-2022	5	73	78	74	11	0	0	0	2	3
			2022-2023	3	73	76	70	13	0	0	0	1	6
			2023-2024	6	70	76	73	14	0	0	0	3	3
११.	सातारा Satara	...	2021-2022	0	15	15	15	11	4	0	0	0	0
			2022-2023	4	35	39	39	37	2	0	0	0	2
			2023-2024	2	5	7	7	7	0	0	0	0	0
१२.	सांगली Sangli	...	2021-2022	1	5	6	6	4	1	0	1	0	0
			2022-2023	0	16	16	16	6	2	0	0	0	1
			2023-2024	1	6	7	7	2	1	0	0	0	0
१३.	सोलापुर Solapur	...	2021-2022	0	5	5	5	2	0	0	0	3	0
			2022-2023	0	20	20	20	8	2	0	0	10	0
			2023-2024	0	10	10	10	4	2	0	0	4	0
१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	2	19	21	16	4	2	0	0	0	5
			2022-2023	5	17	22	22	8	5	0	0	0	0
			2023-2024	0	22	22	22	9	6	0	0	0	0
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	7	27	34	27	3	2	0	0	0	7
			2022-2023	7	20	27	22	4	3	0	0	0	5
			2023-2024	5	25	30	36	5	4	0	0	0	4

औषध तक्ता क्रमांक ७ / DRUG TABLE NO. 7-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
१६. जालना Jalna	...	2021-2022	0	8	8	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	0	7	7	4	1	0	2	1	0
		2023-2024	0	8	8	7	2	0	3	2	0
१७. परभणी Parbhani	...	2021-2022	0	7	7	7	0	0	0	0	0
		2022-2023	0	8	8	8	0	1	0	0	0
		2023-2024	0	9	9	9	3	0	0	0	0
१८. बीड Beed	...	2021-2022	0	7	7	7	4	1	2	0	0
		2022-2023	0	10	10	10	6	2	2	0	0
		2023-2024	0	15	15	15	10	2	3	0	0
१९. नांदेड Nanded	...	2021-2022	1	15	16	9	6	0	0	0	7
		2022-2023	7	7	14	14	4	1	0	0	0
		2023-2024	0	14	14	14	2	1	0	0	0
२०. उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	0	5	5	5	0	0	0	5	0
		2022-2023	0	6	6	6	4	2	0	0	0
		2023-2024	0	10	10	10	8	2	0	0	0
२१. लातूर Latur	...	2021-2022	0	2	2	2	0	0	2	0	0
		2022-2023	0	7	7	7	2	0	5	0	0
		2023-2024	0	9	9	9	4	0	5	0	0

२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	0	18	18	16	12	2	0	1	2	0
			2022-2023	2	15	17	17	2	0	0	1	14	0
			2023-2024	0	20	20	20	15	5	0	3	0	0
२३.	अकोला Akola	...	2021-2022	0	8	8	7	3	1	0	0	3	1
			2022-2023	1	20	21	21	3	4	0	0	14	0
			2023-2024	0	25	25	25	5	5	0	0	15	0
२४.	यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	0	11	11	11	2	0	0	2	7	0
			2022-2023	0	12	12	12	5	2	0	0	4	0
			2023-2024	0	13	13	13	6	3	0	0	4	0
२५.	बुलढाणा Buldhana	...	2021-2022	2	14	16	16	3	1	0	0	0	0
			2022-2023	1	9	10	10	2	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	10	10	10	0	0	0	0	0	0
२६.	नागपुर Nagpur	...	2021-2022	0	47	47	45	6	2	0	2	0	2
			2022-2023	2	25	27	25	10	4	9	2	0	0
			2023-2024	0	30	30	30	13	3	0	0	0	0
२७.	वर्धा Wardha	...	2021-2022	0	4	4	4	0	0	0	0	4	0
			2022-2023	0	2	2	2	0	0	0	0	2	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

औषध तक्ता क्रमांक ७ / DRUG TABLE NO. 7-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
२८. भंडारा Bhandara	...	2021-2022	0	3	3	3	0	0	0	0	3	0
		2022-2023	1	20	21	21	8	2	0	0	0	0
		2023-2024	0	22	22	22	10	2	0	0	0	0
२९. चंद्रपुर Chandrapur	...	2021-2022	0	9	9	1	0	1	0	0	0	0
		2022-2023	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
३० गडचिरोली Gadchiroli	...	2021-2022	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0
		2022-2023	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0
		2023-2024	0	2	2	2	1	0	0	0	1	0
Total State of Maharashtra एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	41	510	551	464	111	32	8	9	149	68
		2022-2023	61	556	617	550	164	41	21	7	177	64
		2023-2024	39	532	571	533	188	54	16	8	120	43

औषध तक्ता क्रमांक ८ / DRUG TABLE NO. ८

औषधाबाबतच्या आक्षेपार्ह जाहिराती

Information on Drugs and Magic Remedies (OA) Act, Action on Objectionable Advertisement

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.

Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	No. of Advertise Scrutinized in the year	No. of Advt. Contravened the provision of Act & Rules in the year	Action taken in the year					
				No. of Notices issued	No. of Cases in which prosecution filed	No. of Cases in which F. I. R. filed	No. of Cases pending for filing of prosecution	Total No. of Cases filed	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
मुख्यालय Headquarter	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	...	2021-2022	109	34	16	0	0	2	0
		2022-2023	115	43	21	0	0	0	2
		2023-2024	121	48	29	0	0	0	2
२. ठाणे Thane	...	2021-2022	2967	6	6	38	1	1	38
		2022-2023	487	34	34	2	0	0	2
		2023-2024	519	30	30	12	2	0	12
३. रायगड Raigad	...	2021-2022	15	15	15	1	0	0	1
		2022-2023	2	2	2	0	0	0	0
		2023-2024	10	5	5	0	0	0	0

औषध तक्ता क्रमांक ८ / DRUG TABLE NO. 8-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
४. रत्नागिरी Ratnagiri	...	2021-2022	79	0	0	0	0	0
		2022-2023	85	0	0	0	0	0
		2023-2024	90	0	0	0	0	0
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	15	15	0	0	0	0
६. नाशिक Nashik	...	2021-2022	71	3	12	2	0	2
		2022-2023	53	15	17	0	0	0
		2023-2024	50	0	0	0	0	0
७. अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	97	2	2	1	0	1
		2022-2023	109	3	3	3	0	3
		2023-2024	113	3	3	1	0	3
८. जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	110	3	3	0	0	0
		2022-2023	135	12	12	0	0	0
		2023-2024	160	40	40	2	2	0
९. धुळे Dhule	...	2021-2022	149	0	0	0	0	0
		2022-2023	200	10	10	10	0	10
		2023-2024	250	15	15	15	0	15

१०.	पुणे Pune	...	2021-2022	307	9	9	3	0	0	3
			2022-2023	350	20	20	1	0	0	0
			2023-2024	375	23	23	1	0	0	1
११.	सातारा Satara	...	2021-2022	40	5	2	0	0	0	0
			2022-2023	20	2	2	0	0	0	0
			2023-2024	21	4	2	0	0	0	0
१२.	सांगली Sangli	...	2021-2022	1	1	1	0	0	0	0
			2022-2023	19	9	9	0	0	0	0
			2023-2024	11	11	11	0	0	0	0
१३.	सोलापुर Solapur	...	2021-2022	105	5	5	0	0	0	0
			2022-2023	155	1	1	0	0	0	0
			2023-2024	300	20	20	1	0	0	0
१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	59	2	2	0	0	0	0
			2022-2023	60	4	4	0	0	0	0
			2023-2024	60	8	8	2	2	0	2
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	17	10	3	0	0	0	0
			2022-2023	30	20	10	0	0	0	0
			2023-2024	50	25	15	0	0	0	0

औषध तक्ता क्रमांक ८ / DRUG TABLE NO. 8-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
१६. जालना Jalna	...	2021-2022	0	6	6	0	0	0	0
		2022-2023	2	8	8	0	0	0	0
		2023-2024	3	9	9	0	0	0	0
१७. परभणी Parbhani	...	2021-2022	2	2	2	0	0	0	0
		2022-2023	5	1	1	0	0	0	0
		2023-2024	6	2	2	1	0	0	0
१८. बीड Beed	...	2021-2022	6	6	6	0	0	0	0
		2022-2023	5	5	5	0	0	0	0
		2023-2024	25	10	10	4	0	0	4
१९. नांदेड Nanded	...	2021-2022	26	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	38	2	2	0	0	0	0
		2023-2024	42	3	3	1	0	0	1
२०. उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	5	5	5	0	0	0	0
		2022-2023	10	10	10	0	0	0	0
		2023-2024	15	15	15	0	0	0	0
२१. लातूर Latur	...	2021-2022	3	3	3	0	0	0	0
		2022-2023	5	5	5	0	0	0	0
		2023-2024	10	10	10	0	0	0	0

२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	8	8	8	0	0	0	0
			2023-2024	20	20	20	1	0	0	0
२३.	अकोला Akola	...	2021-2022	13	2	2	0	0	0	0
			2022-2023	15	1	1	0	0	0	0
			2023-2024	20	15	15	2	0	0	2
२४.	यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	2	2	2	2	0	0	0
			2022-2023	13	13	13	0	0	0	0
			2023-2024	15	15	15	0	0	0	0
२५.	बुलढाणा Buldhana	...	2021-2022	5	5	3	0	0	0	0
			2022-2023	12	5	6	0	2	2	0
			2023-2024	81	81	81	0	0	0	0
२६.	नागपुर Nagpur	...	2021-2022	67	10	2	0	0	0	0
			2022-2023	57	30	30	2	2	0	0
			2023-2024	70	42	42	2	2	0	0
२७.	वर्धा Wardha	...	2021-2022	2	2	2	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	4	1	0	1	1
			2023-2024	0	0	10	0	0	0	0

औषध तक्ता क्रमांक ८ / DRUG TABLE NO. 8-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
२८. भंडारा Bhandara	...	2021-2022	5	5	5	0	0	0	0
		2022-2023	3	3	3	0	0	0	0
		2023-2024	7	7	7	3	0	0	0
२९. चंद्रपुर Chandrapur	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	2	0	2	0	0	0	0
		2023-2024	10	0	10	0	0	0	0
३० गडचिरोली Gadchiroli	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	5	5	5	0	0	0	0
		2023-2024	15	15	15	0	0	0	0
Total State of Maharashtra एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	4262	143	114	47	1	3	45
		2022-2023	2000	271	248	19	4	3	18
		2023-2024	2484	491	465	48	8	0	42

औषध तक्ता क्रमांक ९ / DRUG TABLE NO. 9

शोध व धाडी, जप्ती बाबत माहिती

Information about Special Work done i.e. Detections / Search & Seizure

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.

Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	Total No. of Cases detected in the Year	No. of Cases in which Muddemal seized in the Year	Cost of Goods seized in the Year amount in Rs.	No. of F. I. R. Registration in the Year	No. of persons Arrested in the Year	No. of Arrested persons released on bail in the Year
1	2	3	4	5	6	7	8
मुख्यालय Headquarter	...	2021-2022	0	0	0	0	0
		2022-2023	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	...	2021-2022	20	14	4468600	3	8
		2022-2023	24	17	5000000	4	0
		2023-2024	29	21	5255000	5	0
२. ठाणे Thane	...	2021-2022	26	21	6236919.2	6	8
		2022-2023	28	25	41756185	16	21
		2023-2024	30	24	58436927	10	15
३. रायगड Raigad	...	2021-2022	1	1	90000	0	0
		2022-2023	2	2	209000	0	0
		2023-2024	3	3	1500000	0	0

औषध तक्ता क्रमांक ९ / DRUG TABLE NO. 9-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	
४. रत्नागिरी Ratnagiri	...	2021-2022	1	1	20310	0	0	0
		2022-2023	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	1	0	0	1	0	0
६. नाशिक Nashik	...	2021-2022	20	20	2387105	15	21	0
		2022-2023	18	18	450000	17	20	0
		2023-2024	20	20	0	0	0	0
७. अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	2	2	178000	0	0	0
		2022-2023	1	1	10000	0	0	0
		2023-2024	1	1	10000	0	0	0
८. जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	4	4	740220	0	0	0
		2022-2023	5	5	758101	1	2	2
		2023-2024	10	10	1070110	3	4	4
९. धुळे Dhule	...	2021-2022	4	4	70495	4	6	6
		2022-2023	6	6	105864	6	8	8
		2023-2024	5	5	100000	5	7	7

१०.	पुणे Pune	...	2021-2022	7	7	1692084	2	3	0
			2022-2023	10	10	3416770	2	5	0
			2023-2024	11	11	3614520	2	4	1
११.	सातारा Satara	...	2021-2022	3	3	50000	0	0	0
			2022-2023	1	1	273165	0	0	0
			2023-2024	2	2	50000	0	0	0
१२.	सांगली Sangli	...	2021-2022	2	2	33140	0	0	0
			2022-2023	3	3	437440	1	2	2
			2023-2024	3	3	510000	0	0	0
१३.	सोलापुर Solapur	...	2021-2022	1	1	19054	1	0	0
			2022-2023	1	1	0	1	1	1
			2023-2024	2	2	60000	1	1	1
१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	2	2	255904	0	0	0
			2022-2023	2	2	50428	2	0	5
			2023-2024	3	3	65478	2	0	0
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	7	7	237968	4	3	3
			2022-2023	5	5	200000	4	5	5
			2023-2024	10	10	500000	8	10	10

औषध तक्ता क्रमांक ९ / DRUG TABLE NO. 9-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	
१६. जालना Jalna	...	2021-2022	3	3	23500	1	1	1
		2022-2023	3	3	215516	2	4	4
		2023-2024	4	4	250000	3	5	5
१७. परभणी Parbhani	...	2021-2022	1	1	40499	0	0	0
		2022-2023	3	0	0	3	3	3
		2023-2024	3	3	980421	1	1	1
१८. बीड Beed	...	2021-2022	1	1	3000	1	1	1
		2022-2023	2	2	5356	2	2	2
		2023-2024	4	4	10000	4	4	4
१९. नांदेड Nanded	...	2021-2022	4	3	979560	1	1	1
		2022-2023	3	3	1367802	1	0	4
		2023-2024	4	4	1245600	1	1	1
२०. उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	5	5	1756293	0	0	0
		2022-2023	4	4	200000	0	0	0
		2023-2024	7	7	2500000	0	0	0
२१. लातूर Latur	...	2021-2022	1	1	197636	0	0	0
		2022-2023	1	1	200000	0	0	0
		2023-2024	2	2	350000	0	0	0

२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	3	3	19700	1	1	0
			2022-2023	9	9	693800	1	6	0
			2023-2024	12	12	700000	2	6	0
२३.	अकोला Akola	...	2021-2022	2	2	607168	1	0	0
			2022-2023	7	2	1382160	6	5	5
			2023-2024	10	10	2000000	10	0	0
२४.	यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	4	3	58233	1	0	0
			2022-2023	1	0	16000	1	0	0
			2023-2024	4	3	18000	1	0	0
२५.	बुलढाणा Buldhana	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	1	1	2125	1	3	3
			2023-2024	3	3	80000	2	0	0
२६.	नागपुर Nagpur	...	2021-2022	15	15	6723672	8	2	2
			2022-2023	25	25	39899700	10	3	3
			2023-2024	30	30	59087665	13	4	4
२७.	वर्धा Wardha	...	2021-2022	1	0	12155	0	0	0
			2022-2023	4	4	530860	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0

औषध तक्ता क्रमांक ९ / DRUG TABLE NO. 9-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8
२८. भंडारा Bhandara	...	2021-2022	0	0	0	0	0
		2022-2023	2	2	500000	2	0
		2023-2024	2	3	600000	2	0
२९. चंद्रपुर Chandrapur	...	2021-2022	0	0	0	0	0
		2022-2023	0	0	0	0	0
		2023-2024	2	2	0	0	0
३० गडचिरोली Gadchiroli	...	2021-2022	0	0	0	0	0
		2022-2023	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0
Total State of Maharashtra एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	140	126	26,901,215	49	55
		2022-2023	171	152	97,680,272	83	90
		2023-2024	217	202	138993721	76	62

औषध तक्ता क्रमांक १० / DRUG TABLE NO. 10

खटले/Prosecutions

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३, २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.
Information for the Year 2021 -2022 Should be actual, Year 2022 - 2023 & 2023- 2024 should be projected

जिल्हा District	No of Prosecuti- ons pending at the beginning of the year	No. of Prosecutions Filed during the year	Total No. of Prosecutions in court Col. No. 2+3	No. of Prosecu- tions pending for filing at the end of the year	No. of prosecu- tions decided during the year Col. No. 7+9+10	Convicted	% of Conviction Col. No. $\frac{7 \times 100}{\text{Col. No. 6}}$	Acquittal	Discharge	Appeals filed in higher courts in the year	No. of Appeals pending at the beginning of the year	No. of Appeals Filed during the year	No. of Appeals decided during the year	No. of Appeals pending at the end of the year 12+13-14	No. of days Attend the courts by Drug Inspectors in the year
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
मुख्यालय ... Headquarter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई ... Gr. Mumbai	512	7	519	1	11	0	0	0	11	2	3	0	0	3	96
२. ठाणे ... Thane	710	32	742	20	0	0	0%	0	0	0	0	0	0	0	0
३. रायगड ... Raigad	73	3	76	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25
४. रत्नागिरी ... Ratnagiri	12	0	12	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	15
५. सिंधुदुर्ग ... Sindhudurg	13	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30

औषध तक्ता क्रमांक १० / DRUG TABLE NO. 10-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
६. नाशिक ... Nashik	85	0	85	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	80
७. अहमदनगर ... Ahmednagar	43	2	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29
८. जळगांव ... Jalgaon	45	4	49	49	2	2	100%	0	0	0	3	0	0	0	180
९. धुळे ... Dhule	14	2	16	3	0	0	0%	0	0	0	0	0	0	0	48
१०. पुणे ... Pune	161	25	186	25	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
११. सातारा ... Satara	40	2	42	5	2	2	0%	0	0	0	0	0	0	0	30
१२. सांगली ... Sangli	16	2	18	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	55
१३. सोलापूर ... Solapur	35	0	35	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50
१४. कोल्हापूर ... Kolhapur	24	0	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	135
१५. औरंगाबाद ... Aurangabad	139	7	146	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	120

१६.	जालना ... Jalna	47	3	50	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50
१७.	परभणी ... Parbhani	17	0	17	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	36
१८.	बीड ... Beed	33	0	33	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22
१९.	नांदेड ... Nanded	16	3	19	4	1	1	100	0	0	0	0	0	0	0	18
२०.	उस्मानाबाद ... Osmanabad	17	1	18	8	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	25
२१.	लातूर ... Latur	21	1	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25
२२.	अमरावती ... Amravati	15	1	16	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	90
२३.	अकोला ... Akola	30	3	33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45
२४.	यवतमाळ ... Yavatmal	36	2	38	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40
२५.	बुलढाणा ... Buldhana	25	1	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19

औषध तक्ता क्रमांक १० / DRUG TABLE NO. 10-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
२६. नागपुर ... Nagpur	133	15	148	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	155
२७. वर्धा ... Wardha	17	1	18	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२८. भंडारा ... Bhandara	24	4	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	97
२९. चंद्रपुर ... Chandrapur	45	4	49	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
३०. गडचिरोली ... Gadchiroli	11	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
एकूण महाराष्ट्र राज्य ... Total State of Maharashtra	2409	125	2534	254	20	7	101	1	12	2	8	0	1	5	1531

औषध तक्ता क्रमांक ११ / DRUG TABLE NO. 11

जागतिक आरोग्य संघटनेच्या मानदाप्रमाणे राज्यातील चांगला उत्पादन पध्दती साठीचे प्रमाणपत्र धारक उत्पादक
Information About Drug Manufacturing Units Holding WHO GMP. Certificates

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024
should be Projected Divisionwise

विभाग Division	वर्ष Year	Total Mfg Units holding WHO GMP Certificate in the beginning of the year	Application pending for New grant/ Regrant at WHO GMP Certificate at the beginning of the year	Applications received for New grant/Regrant of WHO GMP Certifi- cate in the year	Fees Collected Approx in Rs “000”	Application granted in the year	Application pending at the end of the year 4+5-7	Total Mfg Units holding WHO GMP Certificate at the end of the year
1	2	3	4	5	6	7	8	9
१. बृहन्मुंबई विभाग Mumbai Division	...	2021-2022	0	2	0	0	4	0
		2022-2023	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0
२. ठाणे विभाग Thane Division	...	2021-2022	0	34	167	0	192	9
		2022-2023	0	9	164	0	156	17
		2023-2024	0	0	0	0	0	0
३. नाशिक विभाग Nasik Division	...	2021-2022	33	0	7	37000	7	0
		2022-2023	33	0	10	83000	10	0
		2023-2024	33	0	0	95000	0	0
४. पुणे विभाग Pune Division	...	2021-2022	10	5	10	71000	15	0
		2022-2023	40	0	15	75000	15	0
		2023-2024	55	0	16	78000	16	0
५. औरंगाबाद विभाग Aurangabad Division	...	2021-2022	33	3	1	0	0	4
		2022-2023	33	4	2	0	1	5
		2023-2024	35	5	3	0	2	6

औषध तक्ता क्रमांक ११ / DRUG TABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
६. अमरावती विभाग ... Amarawati Division	2021-2022	2	0	0	0	0	0	2
	2022-2023	2	0	0	0	0	0	2
	2023-2024	3	0	0	0	0	0	3
७. नागपुर विभाग ... Nagpur Division	2021-2022	6	5	3	8	5	0	11
	2022-2023	11	2	2	15	2	0	13
	2023-2024	13	2	2	22	2	0	15 .
एकूण महाराष्ट्र राज्य Total State of Maharashtra	2021-2022	84	49	188	108008	223	13	119
	2022-2023	119	15	193	158015	184	22	138
	2023-2024	139	7	21	173022	20	6	149

औषध तक्ता क्रमांक १२ / DRUG TABLE NO. 12

जनजागृतीसाठी आयोजित करण्यात आलेल्या कार्यक्रमाबाबतची माहिती
Information About Awareness Program Conducted

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024
should be Projected Districtwise

जिल्हा District	वर्ष Year	No of Pharmacist in the year	No. of Consumer in the year	No. of Doctors in the year	
1	2	3	4	5	
मुख्यालय Headquarter	...	2021-2022	0	0	0
		2022-2023	0	0	0
		2023-2024	0	0	0
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	...	2021-2022	115	3	2
		2022-2023	120	5	3
		2023-2024	125	7	2
२. ठाणे Thane	...	2021-2022	130	5	2
		2022-2023	152	8	2
		2023-2024	200	10	3
३. रायगड Raigad	...	2021-2022	15	10	5
		2022-2023	10	5	5
		2023-2024	10	2	5
४. रत्नागिरी Ratnagiri	...	2021-2022	12	8	4
		2022-2023	13	4	4
		2023-2024	14	8	8

औषध तक्ता क्रमांक १२ / DRUG TABLE NO. 12-Contd.

1	2	3	4	5	
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	200	70	20
		2022-2023	250	75	30
		2023-2024	300	85	40
६. नाशिक Nashik	...	2021-2022	20	0	0
		2022-2023	10	0	0
		2023-2024	20	1	1
७. अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	16	2	0
		2022-2023	25	10	5
		2023-2024	27	16	7
८. जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	125	74	40
		2022-2023	85	65	25
		2023-2024	135	90	48
९. धुळे Dhule	...	2021-2022	10	2	0
		2022-2023	10	2	1
		2023-2024	10	2	1
१०. पुणे Pune	...	2021-2022	223	9	4
		2022-2023	157	10	5
		2023-2024	280	9	6
११. सातारा Satara	...	2021-2022	15	7	5
		2022-2023	10	5	4
		2023-2024	14	8	9

१२.	सांगली Sangli	...	2021-2022	0	0	0
			2022-2023	2	1	0
			2023-2024	3	1	0
१३.	सोलापुर Solapur	...	2021-2022	70	20	30
			2022-2023	80	30	40
			2023-2024	90	40	50
१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	20	5	2
			2022-2023	25	6	2
			2023-2024	35	8	4
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	74	52	10
			2022-2023	100	70	30
			2023-2024	200	120	50
१६.	जालना Jalna	...	2021-2022	500	5,000	30
			2022-2023	1000	6,000	40
			2023-2024	1200	7,000	50
१७.	परभणी Parbhani	...	2021-2022	2	1	1
			2022-2023	3	1	1
			2023-2024	4	2	1
१८.	बीड Beed	...	2021-2022	2	1	0
			2022-2023	4	1	1
			2023-2024	5	2	1

औषध तक्ता क्रमांक १२ / DRUG TABLE NO. 12-Contd.

1	2	3	4	5	
१९. नांदेड Nanded	...	2021-2022	150	0	2
		2022-2023	250	1	5
		2023-2024	450	7	15
२०. उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	2	1	1
		2022-2023	4	2	1
		2023-2024	6	2	1
२१. लातूर Latur	...	2021-2022	4	340	40
		2022-2023	5	780	150
		2023-2024	7	1250	200
२२. अमरावती Amravati	...	2021-2022	0	0	0
		2022-2023	5	5	3
		2023-2024	10	10	6
२३. अकोला Akola	...	2021-2022	5	4	2
		2022-2023	5	6	2
		2023-2024	7	7	5
२४. यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	2	1	2
		2022-2023	5	1	3
		2023-2024	10	2	5
२५. बुलढाणा Buldhana	...	2021-2022	8	0	0
		2022-2023	20	0	0
		2023-2024	20	0	0

२६.	नागपुर Nagpur	...	2021-2022	2000	500	25
			2022-2023	2200	700	30
			2023-2024	2500	900	40
२७.	वर्धा Wardha	...	2021-2022	7	5	3
			2022-2023	12	5	3
			2023-2024	10	12	7
२८.	भंडारा Bhandara	...	2021-2022	16	1	1
			2022-2023	11	0	0
			2023-2024	12	0	0
२९.	चंद्रपुर Chandrapur	...	2021-2022	10	20	25
			2022-2023	110	25	30
			2023-2024	120	50	40
३०	गडचिरोली Gadchiroli	...	2021-2022	0	0	0
			2022-2023	1	0	0
			2023-2024	2	0	0
एकूण महाराष्ट्र राज्य			2021-2022	3753	6,141	256
Total State of			2022-2023	4684	7,823	425
Maharashtra			2023-2024	5826	9,651	605

औषध तक्ता क्रमांक १३ / DRUG TABLE NO. 13

शासन जमा शुल्क

Information About Fees collected For Licencing And Certification

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२१-२२ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024
should be Projected Districtwise

जिल्हा District	वर्ष Year	Total Amount of fees collected for licencing and certification in the year (Amount In Rs.)	जिल्हा District	वर्ष Year	Total Amount of fees collected for licencing and certification in the year (Amount In Rs.)
1	2	3	1	2	3
मुख्यालय ... Headquarter	2021-2022	0	५. सिंधुदुर्ग ... Sindhudurg	2021-2022	657800
	2022-2023	0		2022-2023	750000
	2023-2024	0		2023-2024	850000
१. बृहन्मुंबई ... Gr. Mumbai	2021-2022	15591901	६. नाशिक ... Nashik	2021-2022	11297570
	2022-2023	16371496		2022-2023	11849280
	2023-2024	17190070		2023-2024	13034208
२. ठाणे ... Thane	2021-2022	39102678	७. अहमदनगर ... Ahmednagar	2021-2022	4331870
	2022-2023	50690285		2022-2023	4059280
	2023-2024	60690616		2023-2024	4150102
३. रायगड ... Raigad	2021-2022	5875895	८. जळगांव ... Jalgaon	2021-2022	3191950
	2022-2023	6500000		2022-2023	3387810
	2023-2024	7500000		2023-2024	3756200
४. रत्नागिरी ... Ratnagiri	2021-2022	1155190	९. धुळे ... Dhule	2021-2022	2381340
	2022-2023	912470		2022-2023	3269084
	2023-2024	1200000		2023-2024	4369000

औषध तक्ता क्रमांक १३ / DRUG TABLE NO. 13-Contd.

जिल्हा District	वर्ष Year	Total Amount of fees collected for licensing and certification in the year (Amount In Rs.)	जिल्हा District	वर्ष Year	Total Amount of fees collected for licensing and certification in the year (Amount In Rs.)
1	2	3	1	2	3
१०. पुणे Pune	...	24040135	१६. जालना Jalna	...	1676100
	2021-2022	24040135		2021-2022	1676100
	2022-2023	25317788		2022-2023	2364000
	2023-2024	26221425		2023-2024	2560000
११. सातारा Satara	...	4000000	१७. परभणी Parbhani	...	2606200
	2021-2022	4000000		2021-2022	2606200
	2022-2023	4020457		2022-2023	2962500
	2023-2024	4370000		2023-2024	3256600
१२. सांगली Sangli	...	4043362	१८. बीड Beed	...	2741250
	2021-2022	4043362		2021-2022	2741250
	2022-2023	4240000		2022-2023	2500000
	2023-2024	4530000		2023-2024	3000000
१३. सोलापुर Solapur	...	4352470	१९. नांदेड Nanded	...	3096380
	2021-2022	4352470		2021-2022	3096380
	2022-2023	5000000		2022-2023	2955150
	2023-2024	5200000		2023-2024	3123500
१४. कोल्हापुर Kolhapur	...	4956620	२०. उस्मानाबाद Osmanabad	...	1131280
	2021-2022	4956620		2021-2022	1131280
	2022-2023	5178840		2022-2023	1150000
	2023-2024	5450000		2023-2024	1200000
१५. औरंगाबाद Aurangabad	...	8839976	२१. लातूर Latur	...	2581940
	2021-2022	8839976		2021-2022	2581940
	2022-2023	9000000		2022-2023	3478586
	2023-2024	9500000		2023-2024	4070200

औषध तक्ता क्रमांक १३ / DRUG TABLE NO. 13-Contd.

1	2	3	1	2	3
२२. अमरावती Amravati	2021-2022	2050460	२७. वर्धा Wardha	2021-2022	983740
	2022-2023	2142500		2022-2023	748120
	2023-2024	2270000		2023-2024	1080114
२३. अकोला Akola	2021-2022	2620790	२८. भंडारा Bhandara	2021-2022	1660810
	2022-2023	3644370		2022-2023	1730000
	2023-2024	4008807		2023-2024	1860000
२४. यवतमाळ Yavatmal	2021-2022	1661000	२९. चंद्रपुर Chandrapur	2021-2022	1270348
	2022-2023	2100000		2022-2023	1274950
	2023-2024	220000		2023-2024	1334950
२५. बुलढाणा Buldhana	2021-2022	2397740	३०. गडचिरोली Gadchiroli	2021-2022	352000
	2022-2023	2300000		2022-2023	450000
	2023-2024	2400000		2023-2024	500000
२६. नागपुर Nagpur	2021-2022	7808446	एकूण महाराष्ट्र राज्य Total State of Maharashtra	2021-2022	12,98,27,696
	2022-2023	8319789		2022-2023	14,58,04,979
	2023-2024	9101565		2023-2024	16,42,93,416

तक्ता क्रमांक १ अन्न तपासणी/ FOOD INSPECTON TABLE NO. 1

पदनिर्देशित अधिकारी यांनी अन्न सुरक्षा अधिकारी यांच्या तपासणी अहवालावर घेतलेली कारवाई
Action Taken on Inspection Report of F.S.O. By Designated Officer

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	केलेल्या एकूण तपासण्या Total No. of Inspections Done	पाठविलेल्या एकूण सुधारणा नोटीसांची संख्या कलम ३२ नुसार No. of Improve- ment Notice sent U/ s. 32	पदनिर्देशित अधिकारी यांनी नोटीसीवर घेतलेली कार्यवाही / Action taken on Notice by Designated Officer						वर्ष अखेरीस कारवाईसाठी प्रलंबित प्रकरणांची संख्या Pending Cases at the end of the year
				परवाने / नोंदणी निलंबन संख्या No. of Lic./Regi. Suspended	परवाने / नोंदणी रद्द संख्या No. of Lic./Regi. cancelled	तडजोड अर्ज दाखल प्रकरणांची संख्या No. of Compounding cases submitted	अॅडज्युडिकेटींगसाठी दाखल प्रकरणांची संख्या No. of Adjudication cases submitted	दफ्तरी दाखल प्रकरणांची संख्या No. of cases filed		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
मुख्यालय ... Headquarter	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	
१. बृहन्मुंबई ... Gr. Mumbai	2021-2022	2003	776	1	2	241	31	235	27	
	2022-2023	2203	875	10	5	265	85	258	30	
	2023-2024	2665	1032	22	11	320	44	312	36	
२. ठाणे ... Thane	2021-2022	3462	1015	106	0	279	6	2747	324	
	2022-2023	3442	1100	105	2	344	49	2340	602	
	2023-2024	4102	1362	198	44	481	69	2720	590	
३. रायगड ... Raigad	2021-2022	796	341	37	0	18	1	740	0	
	2022-2023	550	234	25	0	22	2	501	0	
	2023-2024	924	451	55	0	44	4	821	0	
४. रत्नागिरी ... Ratnagiri	2021-2022	173	91	1	0	41	1	132	41	
	2022-2023	260	120	3	0	125	12	175	85	
	2023-2024	396	171	9	0	194	22	308	88	

अन्न तक्ता क्रमांक १ / FOOD TABLE NO. 1-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	62	4	1	0	3	0	3	0
		2022-2023	150	5	2	0	10	0	3	0
		2023-2024	264	33	11	0	44	6	22	0
६. नाशिक Nashik	...	2021-2022	466	95	2	0	41	6	9	0
		2022-2023	516	105	5	0	50	10	0	0
		2023-2024	605	132	8	0	66	13	0	0
७. अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	296	61	3	1	54	4	0	173
		2022-2023	371	70	5	2	40	3	0	251
		2023-2024	418	99	8	1	66	6	0	239
८. जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	420	55	0	0	7	0	7	0
		2022-2023	384	72	0	0	12	7	19	0
		2023-2024	528	104.5	0	0	20	13	33	0
९. धुळे Dhule	...	2021-2022	160	119	12	0	16	0	59	0
		2022-2023	111	68	9	0	12	0	22	0
		2023-2024	143	50	11	2	39	12	44	0
१०. पुणे Pune	...	2021-2022	1175	521	14	1	105	18	546	0
		2022-2023	1292	573	15	2	115	20	567	0
		2023-2024	1563	693	16	3	126	22	623	0
११. सातारा Satara	...	2021-2022	336	81	3	0	22	12	324	12
		2022-2023	360	90	10	0	15	0	195	0
		2023-2024	484	165	55	0	165	55	539	0
१२. सांगली Sangli	...	2021-2022	695	133	9	0	175	3	254	130
		2022-2023	840	160	11	0	190	5	435	0
		2023-2024	924	187	14	0	220	7	508	0
१३. सोलापूर Solapur	...	2021-2022	890	218	9	1	59	0	612	0
		2022-2023	915	226	12	5	60	0	612	0
		2023-2024	1019	253	17	17	72	0	666	0

१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	886	122	45	0	123	2	715	0
			2022-2023	905	127	50	0	125	0	601	0
			2023-2024	1018	149	61	0	143	2	642	0
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	586	94	6	0	25	2	123	0
			2022-2023	660	132	8	0	35	5	147	0
			2023-2024	726	160	11	0	50	9	174	0
१६.	जालना Jalna	...	2021-2022	430	22	0	0	3	0	408	0
			2022-2023	153	32	5	0	28	0	121	0
			2023-2024	528	145	10	0	79	0	294	0
१७.	परभणी Parbhani	...	2021-2022	441	54	6	0	4	0	420	0
			2022-2023	460	100	40	10	20	10	460	0
			2023-2024	550	132	66	11	28	11	550	0
१८.	बीड Beed	...	2021-2022	259	75	11	2	38	21	21	0
			2022-2023	140	39	0	0	18	9	60	0
			2023-2024	143	50	11	2	39	12	44	0
१९.	नांदेड Nanded	...	2021-2022	463	119	39	0	35	2	72	0
			2022-2023	620	160	70	2	50	4	34	0
			2023-2024	715	209	99	4	77	7	22	0
२०.	उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	280	67	25	0	41	0	214	0
			2022-2023	256	37	9	0	51	0	196	0
			2023-2024	396	83	61	0	121	11	215	0
२१.	लातूर Latur	...	2021-2022	330	62	11	0	13	0	255	0
			2022-2023	300	70	30	5	60	15	170	0
			2023-2024	715	132	77	11	88	22	495	0
२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	360	14	0	0	0	0	271	0
			2022-2023	260	15	0	0	0	0	50	0
			2023-2024	297	22	1	1	1	1	110	1

अन्न तक्ता क्रमांक १ / FOOD TABLE NO. 1-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
२३.	अकोला ...	2021-2022	735	120	10	3	15	0	600	0
	Akola	2022-2023	700	120	10	5	20	2	558	0
		2023-2024	836	138	17	6	28	3	668	0
२४.	यवतमाळ ...	2021-2022	359	79	17	0	35	0	178	0
	Yavatmal	2022-2023	320	60	20	0	70	0	170	0
		2023-2024	385	66	22	0	77	0	220	0
२५.	बुलढाणा ...	2021-2022	329	45	2	0	11	0	45	0
	Buldhana	2022-2023	279	70	2	3	10	0	70	0
		2023-2024	338	77	3	7	13	11	77	0
२६.	नागपुर ...	2021-2022	722	218	5	3	11	2	0	0
	Nagpur	2022-2023	846	96	2	0	11	7	0	0
		2023-2024	1210	330	11	0	22	11	0	0
२७.	वर्धा ...	2021-2022	372	73	0	0	5	0	299	0
	Wardha	2022-2023	330	100	20	5	50	5	260	0
		2023-2024	396	110	22	6	55	17	286	0
२८.	भंडारा ...	2021-2022	385	86	5	4	19	7	264	0
	Bhandara	2022-2023	400	90	7	2	14	7	320	0
		2023-2024	495	108	11	6	20	17	396	0
२९.	चंद्रपुर ...	2021-2022	368	158	10	5	16	50	318	0
	Chandrapur	2022-2023	450	200	15	10	20	60	390	0
		2023-2024	550	275	22	17	28	77	473	0
३०.	गडचिरोली ...	2021-2022	181	57	0	0	1	2	1	0
	Gadchiroli	2022-2023	247	64	1	0	6	5	5	0
		2023-2024	279	70	1	0	8	7	6	0
एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	18428	4975	390	22	1506	170	9833	707
Total State of		2022-2023	18750	5188	501	58	1848	284	8789	968
Maharashtra		2023-2024	23610	6985	931	141	2742	491	11330	954

अन्न तक्ता क्रमांक २ अन्न परवाने व नोंदणी / FOOD TABLE NO. 2 FOOD LICENSING

राज्यातील अन्न परवाने व नोंदणी धारक संस्था

Number of Food Licence and Registration Holder in the State

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४२२ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.

Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	वर्षाच्या सुरुवातीस असलेल्या अन्न परवाने ची संख्या No. of food Licences at the Beginning of the Year	वर्षाच्या सुरुवातीस असलेल्या अन्न नोंदणी ची संख्या No. of food Registration at the Beginning of the Year	वर्षभरात मंजूर केलेल्या अन्न परवाने ची संख्या No. of food Licences Sanc- tioned During the Year	वर्षभरात मंजूर केलेल्या अन्न नोंदणी ची संख्या No. of food Registrations Sanctioned During the Year	वर्षभरात रद्द केलेल्या अन्न परवाने ची संख्या No. of food Licences Cancelled During the Year	वर्षभरात रद्द केलेल्या अन्न नोंदणी ची संख्या No. of food Registration Cancelled During the Year	वर्षाअखेरीस असलेल्या अन्न परवाने ची संख्या No. of food Licences at the End of the Year	वर्षाअखेरीस असलेल्या अन्न नोंदणी ची संख्या No. of food Registration at the End of the Year
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
मुख्यालय ... Headquarter	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई ... Gr. Mumbai	2021-2022	42408	72707	9671	28472	435	951	51644	100228
	2022-2023	46648	70977	10638	31319	478	1046	56808	110250
	2023-2024	56443	96771	12871	37895	578	1265	68737	133403
२. ठाणे ... Thane	2021-2022	26076	77373	7951	24788	7635	8048	26392	94113
	2022-2023	26392	94113	9841	26889	4240	8485	31993	112517
	2023-2024	35192	123769	13262	32100	5267	8731	43187	147138
३. रायगड ... Raigad	2021-2022	6731	24899	1882	6017	341	674	8272	30242
	2022-2023	8276	30242	1950	9330	3420	1230	6802	38342
	2023-2024	7482	42176	2343	14168	625	3916	8870	52428
४. रत्नागिरी ... Ratnagiri	2021-2022	1343	9722	1254	3105	39	27	2558	12800
	2022-2023	2558	12800	1500	3500	0	0	4058	16300
	2023-2024	4464	17930	1870	4180	0	0	6334	22110

अन्न तक्ता क्रमांक २ / FOOD TABLE NO. 2-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
५.	सिंधुदुर्ग ...	2021-2022	674	8464	215	2556	0	0	889	11020
	Sindhudurg	2022-2023	889	11020	279	1788	0	0	1166	12808
		2023-2024	1285	14089	385	2459	0	0	1670	16547
६.	नाशिक ...	2021-2022	13245	40867	3904	5916	0	0	17149	46783
	Nashik	2022-2023	17149	46783	4300	6500	0	0	21449	53283
		2023-2024	23594	58611	4840	7260	0	0	28434	65871
७.	अहमदनगर ...	2021-2022	8179	27265	1995	5028	128	3978	8046	28315
	Ahmednagar	2022-2023	8046	28315	2487	6164	69	1703	10464	32776
		2023-2024	11510	36054	387	7389	0	0	14597	43442
८.	जळगांव ...	2021-2022	4136	10205	1295	2499	412	972	5019	11732
	Jalgaon	2022-2023	5019	11732	2275	4218	574	1155	6720	14795
		2023-2024	7392	16275	3291	5497	793	1663	9890	20108
९.	धुळे ...	2021-2022	5181	6031	805	1541	0	0	5986	7572
	Dhule	2022-2023	702	342	674	330	0	0	1025	754
		2023-2024	1012	684	939	593	0	0	1012	939
१०.	पुणे ...	2021-2022	30039	99949	14305	59467	2	278	44342	159138
	Pune	2022-2023	44342	159138	16230	62450	3	350	60569	221238
		2023-2024	6626	243362	20169	7743	6	523	86779	313602
११.	सातारा ...	2021-2022	8984	41262	3140	21323	0	0	12124	62585
	Satara	2022-2023	12124	62585	1152	3610	0	0	13276	66195
		2023-2024	14607	72815	1650	2200	0	0	16254	75015
१२.	सांगली ...	2021-2022	3053	30866	778	6700	973	3076	2858	34490
	Sangli	2022-2023	2858	34490	800	7000	750	1800	2908	39690
		2023-2024	3199	43659	935	7810	550	1760	3584	49709
१३.	सोलापुर ...	2021-2022	1000	222	87	12	105	0	325	0
	Solapur	2022-2023	1175	280	75	15	108	0	335	0
		2023-2024	1210	385	55	22	132	0	385	65970

१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	5269	52454	1111	7519	0	0	6380	59973
			2022-2023	6380	59973	2001	7349	0	0	8381	67322
			2023-2024	9219	74063	2310	8140	0	0	11463	82194
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	3541	18387	847	2653	55	177	4333	20863
			2022-2023	4333	20863	702	1769	345	1332	4690	21300
			2023-2024	5159	23430	943	2970	822	1617	5280	24788
१६.	जालना Jalna	...	2021-2022	2726	6982	273	1666	0	0	2999	8648
			2022-2023	2999	8648	325	2428	0	0	3324	11076
			2023-2024	3656	12184	442	3618	0	0	499	14365
१७.	परभणी Parbhani	...	2021-2022	4595	12862	583	1625	0	0	5178	14487
			2022-2023	6000	15000	600	1700	10	20	6600	16700
			2023-2024	7260	18370	660	1870	11	11	7920	20240
१८.	बीड Beed	...	2021-2022	2265	14818	715	2021	221	515	2980	16839
			2022-2023	2035	14534	533	3598	0	0	3120	18136
			2023-2024	23441	167906	699	4510	0	0	3135	21177
१९.	नांदेड Nanded	...	2021-2022	651	5975	855	1402	16	15	1490	7362
			2022-2023	1490	7362	1100	2448	0	0	2590	9810
			2023-2024	2849	10791	1276	4422	0	0	4125	15213
२०.	उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	1117	14479	301	1195	203	274	1215	15400
			2022-2023	1215	15400	400	1200	350	400	1265	16200
			2023-2024	1392	17820	660	1650	550	660	1502	18810
२१.	लातूर Latur	...	2021-2022	2404	12769	397	3186	528	2406	2273	13549
			2022-2023	2273	13549	550	4300	350	3000	2473	14849
			2023-2024	2720	16334	660	4840	330	2750	3050	18424
२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	4773	10441	1081	2180	6	0	5848	12621
			2022-2023	5848	12621	1204	2800	8	0	7044	15421
			2023-2024	7748	16963	1544	3300	0	0	9293	20263

अन्न तक्ता क्रमांक २ / FOOD TABLE NO. 2-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
२३.	अकोला ...	2021-2022	2283	10801	664	2645	0	13	2947	13433
	Akola	2022-2023	2947	13433	734	3844	0	14	3681	17263
		2023-2024	4049	18989	942	4778	0	19	4991	23249
२४.	यवतमाळ ...	2021-2022	1290	10540	275	1959	236	0	1565	12499
	Yavatmal	2022-2023	1565	12499	700	2500	0	0	2265	14999
		2023-2024	2492	16499	550	2200	0	0	3042	18655
२५.	बुलढाणा ...	2021-2022	1425	8753	420	887	450	0	1395	9640
	Buldhana	2022-2023	1395	9640	386	1470	150	300	1631	10810
		2023-2024	1794	11891	464	1705	110	275	2148	13321
२६.	नागपुर ...	2021-2022	4149	30967	1376	8191	2673	5028	2852	34130
	Nagpur	2022-2023	2852	34130	1681	10200	2633	5264	1900	39066
		2023-2024	2090	42973	2180	9055	1637	6857	2604	45170
२७.	वर्धा ...	2021-2022	856	8113	303	1825	187	360	972	9578
	Wardha	2022-2023	972	9578	333	695	132	480	1173	9793
		2023-2024	1290	10775	451	750	174	660	1668	10863
२८.	भंडारा ...	2021-2022	4104	14428	760	1816	4	0	4860	16244
	Bhandara	2022-2023	4860	16244	800	1915	8	5	5652	18154
		2023-2024	6217	9969	935	2200	0	0	7152	22170
२९.	चंद्रपुर ...	2021-2022	1781	18948	306	2426	328	4535	1759	16839
	Chandrapur	2022-2023	1559	16839	463	2873	0	0	2222	19712
		2023-2024	2444	21683	684	3648	0	0	3126	25328
३०.	गडचिरोली ...	2021-2022	156	3567	132	734	27	276	261	4025
	Gadchiroli	2022-2023	261	4025	174	1015	49	317	386	4723
		2023-2024	4225	5195	209	1130	81	836	552	5489
एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	192434	705116	57681	211354	15004	31603	234911	885148
Total State of		2022-2023	225158	856155	64887	215217	13677	26901	275972	1044282
Maharashtra		2023-2024	297162	1273403	81305	253121	11694	31543	365121	1351912

अन्न तक्ता क्रमांक २अ / FOOD TABLE NO. 2A

विश्लेषणासाठी नियमित घेतलेल्या अन्न नमुन्याबाबत माहिती
Details of Routine Food Samples Drawn for Analysis

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	नियमित घेतलेले नमुने / Routine Samples Drawn				रेफरल प्रयोगशाळेला पाठविण्यात आलेले नमुने / Samples send to Referral Laboratory				
		घेतलेले नमुने Samples Drawn	प्रमाणित नमुने Samples found Std.	कायद्याचे उल्लंघन करणारे नमुने Samples found Contravening Standards/Rules Regulations	अहवाल प्रलंबित Reports Pending	रेफरल प्रयोगशाळेला पाठविलेले एकूण नमुने Total Samples sent to Ref. Lab.	प्रमाणित आढळलेले नमुने Samples found Std.	कायद्याचे उल्लंघन करणारे नमुने Samples found Contravening Standards/Rules Regulations	अहवाल प्रलंबित Reports Pending	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
मुख्यालय Headquarter	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	2021-2022	1539	278	94	1167	13	5	8	0	
	2022-2023	1693	306	103	1284	15	7	10	0	
	2023-2024	2048	371	124	1553	19	10	13	0	
२. ठाणे Thane	2021-2022	2029	1412	173	444	72	12	60	0	
	2022-2023	2842	1517	153	1172	31	3	28	0	
	2023-2024	3742	2547	253	943	31	3	28	0	
३. रायगड Raigad	2021-2022	445	290	68	87	5	0	5	0	
	2022-2023	390	265	45	80	8	0	8	0	
	2023-2024	924	693	112	119	28	0	28	0	
४. रत्नागिरी Ratnagiri	2021-2022	165	107	26	24	8	1	7	0	
	2022-2023	324	175	22	127	10	0	0	5	
	2023-2024	396	245	33	117	14	0	0	14	

अन्न तक्ता क्रमांक २अ / FOOD TABLE NO. 2A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	44	38	2	4	0	0	0
		2022-2023	54	49	5	0	0	0	0
		2023-2024	211	195	17	0	0	0	0
६. नाशिक Nashik	...	2021-2022	186	142	25	19	0	0	19
		2022-2023	787	0	3	182	0	0	182
		2023-2024	825	748	77	0	0	0	0
७. अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	188	150	14	0	12	5	7
		2022-2023	340	310	10	0	8	3	5
		2023-2024	605	539	66	0	11	7	4
८. जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	135	73	20	42	1	0	1
		2022-2023	160	142	7	31	2	0	2
		2023-2024	264	233	20	16	4	0	4
९. धुळे Dhule	...	2021-2022	49	44	5	0	0	0	0
		2022-2023	59	15	5	39	0	0	0
		2023-2024	121	98	23	0	0	0	0
१०. पुणे Pune	...	2021-2022	844	279	44	449	4	1	3
		2022-2023	928	306	49	493	5	2	3
		2023-2024	1122	370	59	596	5	2	3
११. सातारा Satara	...	2021-2022	324	239	46	60	5	1	3
		2022-2023	340	216	30	50	0	0	0
		2023-2024	484	352	44	55	0	0	0
१२. सांगली Sangli	...	2021-2022	350	235	32	83	5	2	3
		2022-2023	462	402	60	0	7	3	4
		2023-2024	739	662	77	0	10	4	5
१३. सोलापूर Solapur	...	2021-2022	501	356	39	106	4	2	2
		2022-2023	520	365	46	109	9	4	5
		2023-2024	583	413	62	109	13	5	8

१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	359	306	53	0	0	0	0	0
			2022-2023	551	146	55	350	3	2	1	0
			2023-2024	924	509	88	330	5	3	2	0
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	202	183	14	5	2		1	0
			2022-2023	490	372	27	91	4	2	2	0
			2023-2024	660	548	37	75	7	1	5	0
१६.	जालना Jalna	...	2021-2022	129	123	6	0	0	0	0	0
			2022-2023	101	40	24	37	0	0	0	0
			2023-2024	422	387	35	0	0	0	0	0
१७.	परभणी Parbhani	...	2021-2022	163	140	9	14	0	0	0	0
			2022-2023	300	100	20	30	10	0	50	0
			2023-2024	396	110	28	44	17	0	66	0
१८.	बीड Beed	...	2021-2022	144	138	7	2	0	0	0	0
			2022-2023	77	0	0	57	0	0	0	0
			2023-2024	99	33	6	50	0	0	0	0
१९.	नांदेड Nanded	...	2021-2022	195	170	9	16	5	4	1	0
			2022-2023	480	440	40	22	10	8	4	0
			2023-2024	550	506	66	35	15	8	8	0
२०.	उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	143	124	19	0	1	0	1	0
			2022-2023	120	105	15	0	0	0	0	0
			2023-2024	528	484	30	11	0	0	0	0
२१.	लातूर Latur	...	2021-2022	120	108	5	7	0	0	0	0
			2022-2023	200	176	25	8	5	3	2	0
			2023-2024	528	462	44	22	17	12	4	0
२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	112	92	13	7	1	0	1	0
			2022-2023	200	59	20	121	2	0	2	0
			2023-2024	317	187	33	97	6	0	6	0

अन्न तक्ता क्रमांक २अ / FOOD TABLE NO. 2A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
२३.	अकोला ...	2021-2022	219	192	27	0	1	1	0	0
	Akola	2022-2023	410	259	31	120	2	1	1	0
		2023-2024	495	316	42	138	6	0	6	0
२४.	यवतमाळ ...	2021-2022	175	148	27	0	4	2	2	0
	Yavatmal	2022-2023	180	100	30	50	2	0	0	2
		2023-2024	220	162	55	0	0	0	0	0
२५.	बुलढाणा ...	2021-2022	131	120	7	4	0	0	0	0
	Buldhana	2022-2023	167	80	15	72	0	0	0	0
		2023-2024	264	238	18	0	0	0	0	0
२६.	नागपुर ...	2021-2022	621	442	179	0	24	9	15	0
	Nagpur	2022-2023	510	205	85	219	1	1	0	0
		2023-2024	715	517	198	0	0	0	0	0
२७.	वर्धा ...	2021-2022	146	119	24	3	3	3	0	0
	Wardha	2022-2023	268	208	60	0	5	0	5	0
		2023-2024	295	229	66	0	5	0	5	0
२८.	भंडारा ...	2021-2022	187	125	58	4	7	10	5	0
	Bhandara	2022-2023	203	135	25	43	0	0	0	0
		2023-2024	275	165	39	17	0	0	0	0
२९.	चंद्रपुर ...	2021-2022	228	125	87	16	5	1	4	0
	Chandrapur	2022-2023	280	180	75	25	5	5	0	0
		2023-2024	396	275	78	33	5	5	0	0
३०.	गडचिरोली ...	2021-2022	86	49	27	9	0	0	0	0
	Gadchiroli	2022-2023	97	52	32	13	3	0	2	1
		2023-2024	116	70	40	5	3	0	2	0
एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	10159	6347	1159	2572	182	60	129	20
Total State of		2022-2023	13533	6725	1147	4825	147	44	134	190
Maharashtra		2023-2024	17513	11511	1711	3968	201	56	180	13

अन्न तक्ता क्रमांक ३ / FOOD TABLE NO. 3

अप्रमाणित अन्न नमुन्याबाबत कारवाईची माहिती

Information of Action on Sub-Standard Samples

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.

Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	पदावधित अधिकारी यांनी सादर प्रकरणात घेतलेली कारवाई / Action taken in cases where case is submitted to Designated Officer				न्याय निर्णयासाठी सादर प्रकरणात घेतलेली कारवाई / Action taken in the cases submitted for Adjudication						असुरक्षित अन्न पदार्थासंदर्भात कारवाई / Action taken in case of unsafe food product		
		दंड आकारलेल्या नोंदणी धारकांची संख्या No. of Registration Holder to whom fine imposed	नोंदणीधारकास ठोठावलेल्या द्रव्यदंडाची रक्कम रुपये Fined by Registration Holder Fine amt. in Rs.	कारवाईसाठी प्रलंबित प्रकरणे संख्या Pending cases for action	सादर प्रस्ताव संख्या cases submitted for Adjudication	न्यायनिर्णय झालेले प्रस्ताव संख्या No. of cases where Adjudication is decided	न्यायनिर्णय अधिकारी यांनी ठोठावलेल्या द्रव्यदंडाची रक्कम रुपये Fine imposed by Adjudicating Officer Fine amt. in RS.	न्यायनिर्णयासाठी प्रलंबित प्रस्ताव संख्या Cases pending for adjudication	लवादाकडे अपील प्रस्तावाची संख्या Appeal send to tribunal	उच्च न्यायालयात अपील प्रकरणांची संख्या No. of cases where appeal is preferred in High Court against tribunal	सर्वोच्च न्यायालयात अपील प्रकरणांची संख्या No. of cases where appeal is preferred in Supreme Court against H.C. Order	मा. आयुक्तांकडे सादर प्रकरणांची संख्या No. of cases submitted to Hon. Food Safety Commissioner	प्राप्त मंजूरी आदेश Sanctioned Orders received	प्राप्त मंजूरी आदेशानुसार दाखल खटले संख्या Prosecution launched against orders issued
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
मुख्यालय Headquarter	... 2021-2022	2	10000	0	23	10	145000	13	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	4	25000	0	27	15	170000	12	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	5	35000	0	34	19	225000	15	0	0	0	0	0	0
१. बृहमंबई Gr. Mumbai	... 2021-2022	5	67000	2	110	25	660000	85	3	0	0	15	11	11
	2022-2023	7	73700	3	121	28	726000	93	3	0	0	17	17	17
	2023-2024	10	81070	4	133	31	798600	102	3	0	0	20	20	20
२. ठाणे Thane	... 2021-2022	8	71000	6	123	27	985000	96	0	0	0	25	21	21
	2022-2023	17	130000	7	106	26	840000	80	0	0	0	15	3	3
	2023-2024	27	228000	10	162	34	1040000	128	0	0	0	25	2	2
३. रायगड Raigad	... 2021-2022	13	175000	7	40	11	405000	29	0	0	0	5	5	5
	2022-2023	30	210000	10	60	25	825000	64	0	0	0	8	8	8
	2023-2024	22	190000	4	48	42	1230000	70	0	0	0	13	13	13
४. रत्नागिरी Ratnagiri	... 2021-2022	1	12120	7	8	3	25000	42	0	0	0	4	4	4
	2022-2023	4	40000	9	14	8	305000	48	0	0	0	3	3	3
	2023-2024	8	65000	11	15	25	250000	38	0	0	0	6	6	6

अन्न तक्ता क्रमांक ३ / FOOD TABLE NO. 3-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	2	25000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	2	30000	0	3	3	150000	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	5	90000	0	5	5	250000	0	0	0	0	5	5
६. नाशिक Nashik	...	2021-2022	5	16000	0	67	69	1394000	20	6	0	0	3	3
		2022-2023	7	19000	0	119	54	798000	65	8	0	0	5	5
		2023-2024	10	21000	0	130	60	2300000	0	10	0	0	7	7
७. अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	7	15000	0	31	16	386000	15	0	0	0	6	6
		2022-2023	5	20,000	0	30	25	470000	5	0	0	0	5	5
		2023-2024	9	30000	0	40	30	510000	10	0	0	0	0	0
८. जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	4	30000	0	11	2	49000	9	0	0	0	4	3
		2022-2023	7	45000	0	19	14	92000	5	0	0	0	7	7
		2023-2024	12	72000	0	23	19	20000	4	0	0	0	10	10
९. धुळे Dhule	...	2021-2022	4	20000	0	6	2	20000	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	3	50000	0	5	9	50000	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	6	75000	0	4	6	75,000	0	0	0	0	0	0
१०. पुणे Pune	...	2021-2022	15	148000	4	45	3	200000	42	0	0	0	6	6
		2022-2023	20	500000	0	85	72	1050000	29	0	0	0	15	15
		2023-2024	25	600000	0	105	80	1525000	54	0	0	0	22	22
११. सातारा Satara	...	2021-2022	8	59000	0	31	10	150000	21	0	0	0	0	0
		2022-2023	10	70000	0	22	22	400000	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	10	800000	0	38	38	450000	0	0	0	0	0	0
१२. सांगली Sangli	...	2021-2022	3	95000	2	21	11	218000	10	0	0	0	5	5
		2022-2023	6	180000	0	25	20	450000	5	0	0	0	7	7
		2023-2024	9	250000	0	30	24	600000	6	0	0	0	8	8
१३. सोलापूर Solapur	...	2021-2022	9	336000	7	16	14	0	0	0	0	0	9	9
		2022-2023	12	36000	5	17	16	0	0	0	0	0	12	12
		2023-2024	20	40000	2	22	18	0	0	0	0	0	15	15

१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	13	105000	0	31	24	580000	7	0	0	0	8	8	8
			2022-2023	17	145000	0	36	18	573320	11	0	0	0	7	2	2
			2023-2024	18	150000	0	40	20	600000	20	0	0	0	8	5	5
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	2	10000	0	23	10	45000	13	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	4	25000	0	27	15	170000	12	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	5	35000	0	34	19	225000	15	0	0	0	0	0	0
१६.	जालना Jalna	...	2021-2022	3	18000	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	12	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	8	0	0	0	24	0	0	0	0	0	0
१७.	परभणी Parbhani	...	2021-2022	5	49000	0	0	3	15000	2	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	10	100000	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	15	150000		0	1125	0	0	0	0	0	0	0	0
१८.	बीड Beed	...	2021-2022	4	41000	0	9	2	1500000	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	4	37000	0	4	9	70000	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	5	45000	0	4	12	80000	9	0	0	0	0	0	0
१९.	नांदेड Nanded	...	2021-2022	1	10000	0	4	1	25000	3	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	4	95000	0	18	18	50000	0	0	0	0	2	2	2
			2023-2024	6	160000	0	42	42	90000	0	0	0	0	4	4	4
२०.	उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	6	53000	0	12	7	110000	5	0	0	0	1	0	0
			2022-2023	5	50000	0	10	15	150000	0	0	0	0	0	1	1
			2023-2024	10	75000	0	20	20	300000	0	0	0	0	0	0	0
२१.	लातूर Latur	...	2021-2022	2	17000	0	3	4	45000	6	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	11	140000	0	10	16	200000	0	0	0	0	4	4	4
			2023-2024	18	260000	0	15	15	250000	0	0	0	0	7	7	7
२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	1	12000	0	0	8	112000	2	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	5	35000	0	0	15	300000	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	10	80000	0	0	20	350000	0	0	0	0	0	0	0

अन्न तक्ता क्रमांक ३ / FOOD TABLE NO. 3-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
२३.	अकोला ...	2021-2022	10	54000	0	9	9	200000	0	0	0	0	0	0
	Akola	2022-2023	10	60000	0	15	10	250000	5	0	1	0	1	1
		2023-2024	15	85000	0	20	15	300000	5	0	0	0	2	2
२४.	यवतमाळ ...	2021-2022	7	76000	0	20	2	65000	0	0	0	0	0	0
	Yavatmal	2022-2023	3	15000	0	12	7	140000	5	0	0	0	0	0
		2023-2024	5	25000	0	10	5	100000	5	0	G	0	0	0
२५.	बुलढाणा ...	2021-2022	2	43000	0	5	2	45000	3	0	0	0	0	0
	Buldhana	2022-2023	5	60000	0	10	5	150000	5	0	0	0	0	0
		2023-2024	6	70000	0	10	8	200000	2	0	0	0	0	0
२६.	नागपुर ...	2021-2022	27	178500	0	65	1	5000	0	0	0	0	87	87
	Nagpur	2022-2023	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	60	60
		2023-2024	20	50000	0	70	30	250000	0	0	0	0	90	90
२७.	वर्धा ...	2021-2022	6	25500	0	0	12	0	9	0	0	0	6	0
	Wardha	2022-2023	30	200000	0	0	30	250000	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	30	200000	0	0	30	250000	0	0	0	0	5	5
२८.	भंडारा ...	2021-2022	12	69000	0	0	27	0	27	0	0	0	0	0
	Bhandara	2022-2023	20	85000	0	12	11	125000	11	0	0	0	0	0
		2023-2024	28	100000	0	15	9	150000	9	0	0	0	0	0
२९.	चंद्रपुर ...	2021-2022	4	22500	0	10	0	0	10	0	0	0	53	38
	Chandrapur	2022-2023	7	35000	0	15	0	0	0	0	0	0	55	55
		2023-2024	10	50000	0	20	0	0	0	0	0	0	60	60
३०.	गडचिरोली ...	2021-2022	1	5000	0	0	1	0	2	0	0	0	23	23
	Gadchiroli	2022-2023	5	20000	0	2	1	1	2	0	0	0	24	20
		2023-2024	6	25000	0	2	1	2	2	0	0	0	30	24
एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	192	18,67,620	35	726	316	74,84,000	471	9	0	0	260	229
Total State of		2022-2023	274	25,30,700	49	824	517	87,54,321	469	11	0	0	247	227
Maharashtra		2023-2024	385	41,37,070	39	1091	1802	1,24,18,602	518	13	0	0	337	305

अन्न तक्ता क्रमांक ३अ / FOOD TABLE NO. 3A

मानकानुसार नसलेल्या अन्न नमुन्यांची माहिती
Details of Samples Declared Not As Per Standard

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	फक्त कमी दर्जाचे Sub-std.	फक्त मिथ्याछाप Mis- branded	फक्त बाह्यपदार्थ मिश्रीत Adulter- ated	फक्त असुरक्षित Unsafe	कमी दर्जाचे व मिथ्याछाप Sub-std. & mis- branded	कमी दर्जाचे व बाह्य पदार्थ मिश्रीत Sub-std. & Adulter- ated	कमी दर्जाचे व असुरक्षित Sub-std. & Unsafe	मिथ्याछाप व बाह्य पदार्थ मिश्रीत Mis- branded & Adulter- ated	मिथ्याछाप व असुरक्षित Mis- branded & Unsafe	बाह्यपदार्थ मिश्रीत व असुरक्षित Adulter- ated & Unsafe	कमी दर्जाचे, मिथ्याछाप व बाह्यपदार्थ मिश्रीत Misbranded & Unsafe Sub-std. Adulterated	कमी दर्जाचे, मिथ्याछाप व बाह्यपदार्थ मिश्रीत व असुरक्षित Misbranded & Unsafe Sub-std. Adulterated	मिथ्याछाप व असुरक्षित Unsafe	कमी दर्जाचे, मिथ्याछाप व बाह्यपदार्थ मिश्रीत व असुरक्षित Unsafe	एकूण Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
मुख्यालय Headquarter	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१. बृहमंबई Gr. Mumbai	...	2021-2022	68	13	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	94
		2022-2023	75	15	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	104
		2023-2024	83	17	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	114
२. ठाणे Thane	...	2021-2022	112	24	0	21	1	0	4	0	0	0	0	0	0	162
		2022-2023	116	18	0	12	2	0	3	0	0	0	0	0	0	151
		2023-2024	153	49	0	23	1	0	2	0	0	0	0	0	0	228
३. रायगड Raigad	...	2021-2022	36	7	0	23	1	0	0	0	1	0	0	0	0	68
		2022-2023	25	9	0	10	1	0	0	0	0	0	0	0	0	45
		2023-2024	75	12	0	12	3	0	0	0	0	0	0	0	0	102
४. रत्नागिरी Ratnagiri	...	2021-2022	17	5	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26
		2022-2023	12	7	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22
		2023-2024	21	4	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31

अन्न तक्ता क्रमांक ३अ / FOOD TABLE NO. 3A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		2022-2023	2	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		2023-2024	3	3	1	5	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	
६. नाशिक Nashik	...	2021-2022	9	13	0	3	22	0	3	0	0	0	0	0	0	25	
		2022-2023	10	15	0	4	2	0	1	0	0	0	0	0	0	3	
		2023-2024	29	19	0	22	48	0	22	0	0	0	0	0	0	20	
७. अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	14	16	2	6	2	3	0	0	0	0	0	0	0	43	
		2022-2023	12	16	3	5	1	1	0	0	0	0	0	0	0	40	
		2023-2024	16	18	5	8	5	4	0	4	0	0	0	0	0	60	
८. जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	13	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	
		2022-2023	19	7	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33	
		2023-2024	23	12	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45	
९. धुळे Dhule	...	2021-2022	6	2	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	10	
		2022-2023	7	8	0	4	0	0	0	0	0	0	1	0	0	13	
		2023-2024	18	17	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	55	
१०. पुणे Pune	...	2021-2022	44	9	0	9	53	44	53	9	18	9	53	62	9	53	62
		2022-2023	55	12	0	15	67	55	70	12	27	15	67	82	27	70	82
		2023-2024	67	15	0	25	82	67	92	15	40	25	82	107	40	92	107
११. सातारा Satara	...	2021-2022	31	13	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	46	
		2022-2023	25	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	
		2023-2024	40	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	
१२. सांगली Sangli	...	2021-2022	19	8	0	4	0	0	0	0	0	0	1	0	0	32	
		2022-2023	35	17	0	6	0	0	0	0	0	0	2	0	0	60	
		2023-2024	38	20	0	8	0	0	0	0	0	0	4	0	0	70	
१३. सोलापूर Solapur	...	2021-2022	10	13	0	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	
		2022-2023	12	15	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45	
		2023-2024	18	17	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	55	

१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	26	19	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	53	
			2022-2023	27	10	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40
			2023-2024	30	12	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	47
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	12	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	
			2022-2023	20	4	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27
			2023-2024	24	7	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34
१६.	जालना Jalna	...	2021-2022	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	
			2022-2023	12	8	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24
			2023-2024	18	10	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32
१७.	परभणी Parbhani	...	2021-2022	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	15	5	2	5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0
			2023-2024	20	5	2	5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0
१८.	बीड Beed	...	2021-2022	6	1	0	0	7	7	0	1	0	0	7	0	0	0	7	
			2022-2023	1	1	0	0	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	7
			2023-2024	2	1	0	0	2	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	8
१९.	नांदेड Nanded	...	2021-2022	7	3	0	0	10	7	7	3	3	0	10	10	3	7	10	
			2022-2023	14	9	0	0	23	14	14	9	9	0	23	23	9	14	23	
			2023-2024	18	12	0	0	30	18	18	12	12	0	30	30	12	18	30	
२०.	उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	12	6	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19	
			2022-2023	11	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15
			2023-2024	16	6	3	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30
२१.	लातूर Latur	...	2021-2022	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	
			2022-2023	10	11	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25
			2023-2024	15	18	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40
२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	6	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	
			2022-2023	15	5	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20
			2023-2024	17	13	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30

अन्न तक्ता क्रमांक ३अ / FOOD TABLE NO. 3A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
२३. अकोला Akola	...	2021-2022	22	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27	
		2022-2023	18	11	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31	
		2023-2024	25	10	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	38	
२४. यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	17	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27	
		2022-2023	20	5	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27	
		2023-2024	20	5	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26	
२५. बुलढाणा Buldhana	...	2021-2022	4	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		2022-2023	4	5	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		2023-2024	5	6	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
२६. नागपुर Nagpur	...	2021-2022	79	13	0	87	0	0	0	0	0	0	0	0	0	179	
		2022-2023	20	5	0	60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	85	
		2023-2024	75	15	0	90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	180	
२७. वर्धा Wardha	...	2021-2022	15	3	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24	
		2022-2023	35	15	0	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	60	
		2023-2024	35	15	0	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	60	
२८. भंडारा Bhandara	...	2021-2022	29	1	0	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	58	
		2022-2023	17	6	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	
		2023-2024	16	9	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	
२९. चंद्रपुर Chandrapur	...	2021-2022	21	2	0	64	0	0	0	0	0	0	0	0	0	87	
		2022-2023	25	5	0	70	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100	
		2023-2024	30	10	0	80	0	0	0	0	0	0	0	0	0	120	
३०. गडचिरोली Gadchiroli	...	2021-2022	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
		2022-2023	2	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5	
		2023-2024	2	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5	
एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	653	201	2	301	97	61	67	13	22	9	70	74	12	60	1154
Total State of		2022-2023	671	254	8	261	110	74	90	24	38	17	93	110	38	86	1142
Maharashtra		2023-2024	952	364	16	386	189	95	136	35	54	27	114	143	54	112	1652

अन्न तक्ता क्रमांक ४ / FOOD TABLE NO. 4

अन्न सुरक्षा अधिकारी यांनी अप्रमाणित, कमी दर्जाचे, मिथ्याछाप, बाह्य घटक मिश्रीत, पण जे असुरक्षित नाहित असा अन्न नमुन्यांवर घेतलेल्या कारवाईची माहिती
Food Action Taken By F.S.O. On Sub-Std. Report Sample Where The Product Is Misbranded/Adulterated /Sub-Std / Unsafe

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत आहे.

Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	एकूण अप्रमाणित नमुने संख्या Total No. of Sub-std. Sample	न्यायनिर्णयासाठी सादर करण्याच्या प्रकरणांची संख्या No. of cases to be submitted for adjudication	न्यायनिर्णयासाठी प्रलंबित प्रकरणांची संख्या No. of cases Pending for adjudication	तडजोडीसाठी सादर प्रकरणांची संख्या No. of cases submitted for Compounding	तडजोडीसाठी प्रलंबित प्रकरणांची संख्या No. of cases Pending for Compounding	असुरक्षित नमुन्या प्रकरणी सादर प्रस्ताव संख्या No. of proposal to be submitted at fso level where product is Unsafe	असुरक्षित नमुन्या प्रकरणी सादर करण्यास प्रलंबित प्रस्ताव संख्या No. of proposal Pending at D.O. for submission where product is Unsafe
1	2	3	4	5	6	7	8	9
मुख्यालय Headquarter	... 2021-2022	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	... 2021-2022	94	110	85	7	2	13	2
	2022-2023	103	121	94	10	3	15	3
	2023-2024	113	132	105	15	5	17	5
२. ठाणे Thane	... 2021-2022	162	123	96	14	6	25	0
	2022-2023	151	106	80	24	7	15	0
	2023-2024	228	162	128	37	10	25	0
३. रायगड Raigad	... 2021-2022	68	40	29	20	7	5	3
	2022-2023	45	60	64	30	10	8	5
	2023-2024	102	48	70	22	4	13	8
४. रत्नागिरी Ratnagiri	... 2021-2022	26	8	6	3	3	4	1
	2022-2023	22	14	3	2	0	3	0
	2023-2024	31	15	4	6	0	6	0

अन्न तक्ता क्रमांक ४ / FOOD TABLE NO. 4-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	... 2021-2022	2	0	0	2	0	0	0
	2022-2023	5	3	0	2	0	0	0
	2023-2024	15	5	0	5	0	5	0
६. नाशिक Nashik	... 2021-2022	22	20	0	2	0	3	0
	2022-2023	2	2	2	0	0	1	0
	2023-2024	48	41	0	7	0	22	0
७. अहमदनगर Ahmednagar	... 2021-2022	38	27	0	5	0	6	0
	2022-2023	40	30	0	5	0	5	0
	2023-2024	60	40	0	12	0	8	0
८. जळगांव Jalgaon	... 2021-2022	17	11	9	4	0	4	0
	2022-2023	33	21	6	4	2	5	2
	2023-2024	45	22	4	7	2	9	1
९. धुळे Dhule	... 2021-2022	4	4	0	0	0	0	0
	2022-2023	8	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	12	0	0	0	0	0	0
१०. पुणे Pune	... 2021-2022	44	44	42	15	4	6	0
	2022-2023	55	45	10	25	0	10	0
	2023-2024	67	55	12	30	0	15	0
११. सातारा Satara	... 2021-2022	31	28	0	3	0	2	0
	2022-2023	30	30	0	10	0	0	0
	2023-2024	38	38	0	10	0	0	0
१२. सांगली Sangli	... 2021-2022	32	21	1	4	1	5	5
	2022-2023	60	25	12	6	10	7	7
	2023-2024	70	30	13	9	10	8	8
१३. सोलापूर Solapur	... 2021-2022	39	14	0	16	0	9	0
	2022-2023	45	18	0	20	0	7	0
	2023-2024	55	22	0	21	0	12	0

१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	36	36	0	9	0	8	0
			2022-2023	32	26	6	7	0	3	1
			2023-2024	35	25	10	10	0	5	2
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	14	9	4	0	0	1	1
			2022-2023	27	22	5	0	0	0	0
			2023-2024	34	28	6	0	0	0	0
१६.	जालना Jalna	...	2021-2022	6	3	0	3	0	0	0
			2022-2023	24	12	0	12	0	0	0
			2023-2024	32	8	0	24	0	0	0
१७.	परभणी Parbhani	...	2021-2022	9	3	0	5	0	0	0
			2022-2023	15	5	0	0	0	0	0
			2023-2024	20	10	0	0	0	0	0
१८.	बीड Beed	...	2021-2022	6	3	3	3	0	0	0
			2022-2023	5	2	0	3	0	0	0
			2023-2024	4	5	4	2	0	0	0
१९.	नांदेड Nanded	...	2021-2022	9	4	0	1	0	0	0
			2022-2023	40	18	0	4	0	2	0
			2023-2024	60	42	0	6	0	4	0
२०.	उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	19	12	5	6	0	1	0
			2022-2023	15	10	0	5	0	0	0
			2023-2024	30	20	0	10	0	0	0
२१.	लातूर Latur	...	2021-2022	5	3	0	2	0	0	0
			2022-2023	25	10	0	11	0	4	0
			2023-2024	40	15	0	18	0	7	0
२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	13	8	2	1	0	0	0
			2022-2023	20	15	0	5	0	0	0
			2023-2024	30	20	0	10	0	0	0

अन्न तक्ता क्रमांक ४ / FOOD TABLE NO. 4-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
२३.	अकोला ...	2021-2022	27	9	0	10	0	0	0
	Akola	2022-2023	31	15	5	10	0	1	0
		2023-2024	38	20	5	15	0	2	0
२४.	यवतमाळ ...	2021-2022	27	20	0	7	0	0	0
	Yavatmal	2022-2023	27	15	0	12	0	0	2
		2023-2024	26	15	0	11	0	0	0
२५.	बुलढाणा ...	2021-2022	7	5	3	2	0	0	0
	Buldhana	2022-2023	15	4	0	5	0	6	0
		2023-2024	16	6	0	5	0	5	0
२६.	नागपुर ...	2021-2022	179	65	0	27	0	87	0
	Nagpur	2022-2023	85	22	0	0	3	60	0
		2023-2024	180	70	0	20	0	90	0
२७.	वर्धा ...	2021-2022	18	12	0	6	0	0	0
	Wardha	2022-2023	60	35	0	20	0	0	0
		2023-2024	60	35	0	20	0	0	0
२८.	भंडारा ...	2021-2022	58	0	27	27	0	7	0
	Bhandara	2022-2023	25	12	11	11	1	0	0
		2023-2024	35	15	4	9	2	0	0
२९.	चंद्रपुर ...	2021-2022	87	10	10	4	0	53	0
	Chandrapur	2022-2023	90	15	0	5	0	60	0
		2023-2024	100	20	0	10	0	70	0
३०.	गडचिरोली ...	2021-2022	1	0	0	1	0	0	0
	Gadchiroli	2022-2023	8	1	1	4	0	2	0
		2023-2024	8	1	1	4	0	2	0
एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	1100	652	322	209	23	239	12
Total State of		2022-2023	1143	714	299	252	36	214	20
Maharashtra		2023-2024	1632	965	366	355	33	325	24

अन्न तक्ता क्रमांक ४अ / FOOD TABLE NO. 4A

पदावधित अधिकारी यांनी अप्रमाणित, मिथ्याछाप, कमी दर्जाचे, बाह्य घटक मिश्रीत (पण जे असुरक्षित नाहीत) असे अन्न नमुन्यांवर घेतलेल्या कारवाईची माहिती
Food Action Taken Where Cases Submitted To D.O. On Sub-Std. Sample Where The Product Is Misbranded/Sub-Std./Adulterated But Not Unsafe

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	पदावधित अधिकारीने नोंदणीधारकांकडून दंड आकारलेल्या प्रकरणांची संख्या No. of cases where Fine Imposed on Registration Holder	नोंदणीधारकास ठोठावलेल्या द्रव्यदंडाची रक्कम रुपये Amount of Fine Imposed on Registration Holder Amt. In Rs.	पदावधित अधिकारी यांचेकडे प्रलंबित प्रस्तावांची संख्या No. of cases Pending with D.O.	जिल्हा District	वर्ष Year	पदावधित अधिकारीने नोंदणीधारकांकडून दंड आकारलेल्या प्रकरणांची संख्या No. of cases where Fine Imposed on Registration Holder	नोंदणीधारकास ठोठावलेल्या द्रव्यदंडाची रक्कम रुपये Amount of Fine Imposed on Registration Holder Amt. In Rs.	पदावधित अधिकारी यांचेकडे प्रलंबित प्रस्तावांची संख्या No. of cases Pending with D.O.
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
मुख्यालय Headquarter	2021-2022 2022-2023 2023-2024	13 17 18	105000 145000 150000	0 0 0	१६. जालना Jalna	2021-2022 2022-2023 2023-2024	3 0 0	18000 0 0	0 0 0
१. बृहमुंबई Gr. Mumbai	2021-2022 2022-2023 2023-2024	5 7 10	67000 73700 81070	2 4 6	१७. परभणी Parbhani	2021-2022 2022-2023 2023-2024	5 10 15	49000 100000 150000	0 0 0
२. ठाणे Thane	2021-2022 2022-2023 2023-2024	8 17 27	71000 130000 228000	6 7 10	१८. बीड Beed	2021-2022 2022-2023 2023-2024	25 18 22	300000 53000 80000	0 2 2
३. रायगड Raigad	2021-2022 2022-2023 2023-2024	13 20 18	175000 210000 190000	7 10 4	१९. नांदेड Nanded	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1 4 6	10000 95000 160000	0 0 0
४. रत्नागिरी Ratnagiri	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1 4 8	12120 40000 65000	7 9 11	२०. उस्मानाबाद Osmanabad	2021-2022 2022-2023 2023-2024	6 5 10	53000 50000 75000	0 0 0
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	2021-2022 2022-2023 2023-2024	2 2 5	25000 30000 90000	0 0 0	२१. लातूर Latur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	2 11 18	17000 140000 260000	0 0 0

अन्न तक्ता क्रमांक ४ अ / FOOD TABLE NO. 4A-Contd.

1	2	3	4	5	1	2	3	4	5					
६.	नाशिक ... Nashik	2021-2022 2022-2023 2023-2024	5 7 10	16000 19000 21000	0 0 0	२२.	अमरावती ... Amravati	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1 5 10	12000 35000 80000	0 0 0			
७.	अहमदनगर ... Ahmednagar	2021-2022 2022-2023 2023-2024	7 5 9	15000 20000 30000	0 0 0	२३.	अकोला ... Akola	2021-2022 2022-2023 2023-2024	10 10 15	54000 60000 85000	0 0 0			
८.	जळगांव ... Jalgaon	2021-2022 2022-2023 2023-2024	4 4 7	30000 55000 75000	0 2 2	२४.	यवतमाळ ... Yavatmal	2021-2022 2022-2023 2023-2024	7 3 10	76000 15000 60000	0 0 0			
९.	धुळे ... Dhule	2021-2022 2022-2023 2023-2024	19 12 19	50400 18000 29000	0 0 0	२५.	बुलढाणा ... Buldhana	2021-2022 2022-2023 2023-2024	11 12 13	78000 80000 85000	0 0 0			
१०.	पुणे ... Pune	2021-2022 2022-2023 2023-2024	11 25 30	148000 300000 500000	4 0 0	२६.	नागपुर ... Nagpur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	27 0 20	178500 0 50000	0 0 0			
११.	सातारा ... Satara	2021-2022 2022-2023 2023-2024	22 13 20	154800 59300 80000	0 0 0	२७.	वर्धा ... Wardha	2021-2022 2022-2023 2023-2024	6 20 20	25500 200000 200000	0 0 0			
१२.	सांगली ... Sangli	2021-2022 2022-2023 2023-2024	3 6 9	95000 180000 250000	2 0 0	२८.	भंडारा ... Bhandara	2021-2022 2022-2023 2023-2024	12 20 25	69000 85000 100000	0 0 0			
१३.	सोलापुर ... Solapur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	16 17 22	336000 360000 400000	7 5 2	२९.	चंद्रपुर ... Chandrapur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	4 7 10	25500 35000 50000	0 0 0			
१४.	कोल्हापुर ... Kolhapur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	13 17 18	105000 145000 150000	0 0 0	३०.	गडचिरोली ... Gadchiroli	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1 2 2	5000 25000 25000	0 0 0			
१५.	औरंगाबाद ... Aurangabad	2021-2022 2022-2023 2023-2024	3 5 6	20000 35000 40000	0 0 0	एकूण महाराष्ट्र राज्य Total State of Maharashtra					2021-2022 2022-2023 2023-2024	266 305 432	2395820 2793000 3839070	35 39 37

अन्न तक्ता क्रमांक ४ब / FOOD TABLE NO. 4B

न्यायनिर्णयासाठी सादर प्रकरणात अप्रमाणित, मिथ्याछाप व कमी दर्जाचे, बाह्य घटक मिश्रीत (पण जे असुरक्षित नाहीत) असा उत्पादन अन्न मालावर घेतलेल्या कारवाईची माहिती
**Food Action Taken Where Cases Submitted For Adjudication On Sub-Std. Report Sample Where The Product Is Misbranded/
 Sub-Std/Adulterated But Not Unsafe**

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	न्यायनिर्णयासाठी न्यायनिर्णय अधिकारी यांचेकडे सादर केलेल्या प्रकरणांची संख्या No. of cases submitted for adjudication	न्यायनिर्णय अधिकारीने निकाली काढलेल्या प्रकरणांची संख्या No. of cases Decided by A.O.	न्यायनिर्णय अधिकारीने ठोठावलेल्या द्रव्यदंडाची रक्कम रुपये Amount of Fine Imposed by Adjudicat- ing Officer (Amt.In)	न्यायनिर्णय अधिकारी यांचेकडे प्रलंबित प्रकरणांची संख्या No. of cases Pending with A.O.	लवादाकडे अपीलाची संख्या No. of Appeal with Tribunal	उच्च न्यायालयात अपील प्रकरणांची संख्या No. of Appeal in Hon. High Court	सर्वोच्च न्यायालयात अपील प्रकरणांची संख्या No. of Appeal in Hon. Supreme Court
1	2	3	4	5	6	7	8	9
मुख्यालय Headquarter	2021-2022	31	24	580000	7	0	0	0
	2022-2023	36	18	573320	18	0	0	0
	2023-2024	40	20	600000	20	0	0	0
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	2021-2022	110	25	660000	85	3	0	0
	2022-2023	121	27	726000	93	3	0	0
	2023-2024	132	30	798600	102	3	0	0
२. ठाणे Thane	2021-2022	123	27	985000	96	0	0	0
	2022-2023	106	26	840000	80	0	0	0
	2023-2024	162	34	1040000	128	0	0	0
३. रायगड Raigad	2021-2022	40	11	405000	29	0	0	0
	2022-2023	60	25	825000	64	0	0	0
	2023-2024	48	42	1230000	70	0	0	0
४. रत्नागिरी Ratnagiri	2021-2022	8	3	25000	42	0	0	0
	2022-2023	14	8	305000	48	0	0	0
	2023-2024	15	25	250000	38	0	0	0

अन्न तक्ता क्रमांक ४ब / FOOD TABLE NO. 4B-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9		
५.	सिंधुदुर्ग ... Sindhudurg	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 3 5	0 3 5	0 150000 250000	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	Food Tb. 4B
६.	नाशिक ... Nashik	2021-2022 2022-2023 2023-2024	67 119 130	69 54 60	1394000 798000 2300000	20 65 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	
७.	अहमदनगर ... Ahmednagar	2021-2022 2022-2023 2023-2024	31 30 40	16 25 30	386000 470000 510000	15 5 10	0 0 0	0 0 0	0 0 0	
८.	जळगांव ... Jalgaon	2021-2022 2022-2023 2023-2024	4 6 9	4 6 9	49000 75000 90000	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	
९.	धुळे ... Dhule	2021-2022 2022-2023 2023-2024	6 9 11	2 9 11	20000 15000 22000	2 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	
१०.	पुणे ... Pune	2021-2022 2022-2023 2023-2024	254 279 306	78 167 225	2843800 3128180 3440990	1158 930 760	0 0 0	0 0 G	0 0 0	
११.	सातारा ... Satara	2021-2022 2022-2023 2023-2024	31 22 38	10 22 38	150000 400000 450000	21 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	
१२.	सांगली ... Sangli	2021-2022 2022-2023 2023-2024	21 25 30	11 20 24	218000 450000 600000	10 5 6	0 0 0	0 0 0	0 0 0	
१३.	सोलापूर ... Solapur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	14 16 18	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	

१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	31	24	580000	7	0	0	0
			2022-2023	36	18	573320	18	0	0	0
			2023-2024	40	20	600000	20	0	0	0
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	23	10	145000	13	0	0	0
			2022-2023	22	14	190000	8	0	0	0
			2023-2024	32	17	230000	15	0	0	0
१६.	जालना Jalna	...	2021-2022	3	0	0	3	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0
१७.	परभणी Parbhani	...	2021-2022	3	1	15000	2	0	0	0
			2022-2023	10	0	0	12	0	0	0
			2023-2024	15	0	30000	0	0	0	0
१८.	बीड Beed	...	2021-2022	10	5	1500000	5	0	0	0
			2022-2023	9	2	55000	7	0	0	0
			2023-2024	11	2	75000	9	0	0	0
१९.	नांदेड Nanded	...	2021-2022	4	1	25000	3	0	0	0
			2022-2023	18	18	50000	0	0	0	0
			2023-2024	42	42	90000	0	0	0	0
२०.	उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	12	7	110000	5	0	0	0
			2022-2023	10	15	150000	0	0	0	0
			2023-2024	20	20	300000	0	0	0	0
२१.	लातूर Latur	...	2021-2022	3	4	45000	6	0	0	0
			2022-2023	10	16	200000	0	0	0	0
			2023-2024	15	15	250000	0	0	0	0
२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	8	6	112000	2	0	0	0
			2022-2023	15	10	300000	5	0	0	0
			2023-2024	20	16	350000	4	0	0	0

अन्न तक्ता क्रमांक ४ब / FOOD TABLE NO. 4B-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
२३.	अकोला ... Akola	2021-2022 2022-2023 2023-2024	9 15 20	9 10 15	200000 250000 300000	0 5 5	0 0 0	0 0 0
२४.	यवतमाळ ... Yavatmal	2021-2022 2022-2023 2023-2024	20 7 5	2 2 0	65000 30000 0	18 5 5	0 0 0	0 0 0
२५.	बुलढाणा ... Buldhana	2021-2022 2022-2023 2023-2024	5 4 6	2 3 4	45000 80000 90000	3 2 3	0 0 0	0 0 0
२६.	नागपुर ... Nagpur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	63 0 70	1 0 30	5000 0 250000	62 0 40	0 0 0	0 0 0
२७.	वर्धा ... Wardha	2021-2022 2022-2023 2023-2024	12 35 35	0 35 35	0 200000 200000	12 0 0	0 0 0	0 0 0
२८.	भंडारा ... Bhandara	2021-2022 2022-2023 2023-2024	27 11 9	9 0 0	0 125000 150000	27 0 0	0 0 0	0 0 0
२९.	चंद्रपुर ... Chandrapur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	10 15 20	0 15 20	0 0 0	10 0 0	0 0 0	0 0 0
३०.	गडचिरोली ... Gadchiroli	2021-2022 2022-2023 2023-2024	2 3 3	0 0 2	20000 20000 20000	1 2 2	0 0 0	0 0 0
एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	985	361	10582800	1664	3	0
Total State of		2022-2023	1066	568	10978820	1372	3	0
Maharashtra		2023-2024	1347	791	14516590	1237	3	0

अन्न तक्ता क्रमांक ४क / FOOD TABLE NO. 4C

घोषित केलेल्या असुरक्षित अन्न नमुना प्रकरणी घेतलेल्या कारवाईची माहिती
Food Action Taken on Sample Declared Unsafe

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	खटले दाखल करण्यासाठी मंजूरी प्राप्त आदेशाची संख्या No. of sanctioned Orders Received	प्राप्त मंजूरी आदेशानुसार दाखल खटल्याची संख्या Prosecution Launched	खटले दाखल करण्यासाठी प्रलंबित प्रकरणांची संख्या No. of cases Pending with Hon. Food Safety Commissioner	जिल्हा District	वर्ष Year	खटले दाखल करण्यासाठी मंजूरी प्राप्त आदेशाची संख्या No. of sanctioned Orders Received	प्राप्त मंजूरी आदेशानुसार दाखल खटल्याची संख्या Prosecution Launched	खटले दाखल करण्यासाठी प्रलंबित प्रकरणांची संख्या No. of cases Pending With Hon. Food Safety Commissioner
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
मुख्यालय Headquarter	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	8 7 8	8 2 5	0 5 3	१६. जालना Jalna	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	12 15 18	12 15 18	3 5 7	१७. परभणी Parbhani	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0
२. ठाणे Thane	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	21 3 2	21 3 2	4 12 23	१८. बीड Beed	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	3 1 0	3 1 0	0 0 0
३. रायगड Raigad	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	5 8 13	5 8 13	0 0 0	१९. नांदेड Nanded	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 2 4	0 2 4	0 0 0
४. रत्नागिरी Ratnagiri	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	4 3 6	4 3 6	4 3 6	२०. उस्मानाबाद Osmanabad	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 1 0	0 1 0	0 0 0
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 5	0 0 5	0 0 0	२१. लातूर Latur	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 4 7	0 4 7	0 0 0

अन्न तक्ता क्रमांक ४३ / FOOD TABLE NO. 4C-Contd.

1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
६.	नाशिक ...	2021-2022	25	25	0	२२.	अमरावती ...	2021-2022	0	0	0	
	Nashik	2022-2023	28	28	0		Amravati	2022-2023	2	2	0	
		2023-2024	31	31	0			2023-2024	3	3	1	
७.	अहमदनगर ...	2021-2022	6	6	0	२३.	अकोला ...	2021-2022	0	0	0	
	Ahmednagar	2022-2023	5	5	0		Akola	2022-2023	1	1	0	
		2023-2024	8	8	0			2023-2024	2	2	0	
८.	जळगांव ...	2021-2022	4	4	0	२४.	यवतमाळ ...	2021-2022	0	0	0	
	Jalgaon	2022-2023	7	7	0		Yavatmal	2022-2023	0	0	0	
		2023-2024	5	5	0			2023-2024	0	0	0	
९.	धुळे ...	2021-2022	4	4	0	२५.	बुलढाणा ...	2021-2022	0	0	0	
	Dhule	2022-2023	7	7	0		Buldhana	2022-2023	6	6	0	
		2023-2024	5	5	0			2023-2024	5	5	0	
१०.	पुणे ...	2021-2022	6	6	0	२६.	नागपुर ...	2021-2022	35	35	0	
	Pune	2022-2023	10	10	0		Nagpur	2022-2023	30	30	0	
		2023-2024	15	15	0			2023-2024	40	40	0	
११.	सातारा ...	2021-2022	11	11	12	२७.	वर्धा ...	2021-2022	0	0	0	
	Satara	2022-2023	0	0	0		Wardha	2022-2023	5	5	5	
		2023-2024	0	0	0			2023-2024	5	5	5	
१२.	सांगली ...	2021-2022	5	5	0	२८.	भंडारा ...	2021-2022	11	0	4	
	Sangli	2022-2023	7	7	0		Bhandara	2022-2023	2	0	0	
		2023-2024	8	8	0			2023-2024	5	0	0	
१३.	सोलापुर ...	2021-2022	9	9	0	२९.	चंद्रपुर ...	2021-2022	38	38	15	
	Solapur	2022-2023	12	12	0		Chandrapur	2022-2023	70	70	0	
		2023-2024	15	15	0			2023-2024	80	80	0	
१४.	कोल्हापुर ...	2021-2022	8	8	0	३०.	गडचिरोली ...	2021-2022	23	23	0	
	Kolhapur	2022-2023	7	2	5		Gadchiroli	2022-2023	27	27	0	
		2023-2024	8	5	3			2023-2024	31	31	0	
१५.	औरंगाबाद ...	2021-2022	0	0	0	एकूण महाराष्ट्र राज्य				238	227	42
	Aurangabad	2022-2023	1	1	0	Total State of				271	259	35
		2023-2024	0	0	0	Maharashtra				329	318	48

अन्न तक्ता क्रमांक ४ ड / FOOD TABLE NO. 4D

अप्रमाणित, असुरक्षित अन्न साठा परत मागविण्याबाबत घेतलेली कारवाई
Food Recall Process Followed in Unsafe / Sub-Std. Food Samples

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	अन्न पेढीची संख्या No. of Food Establishment	मार्केटमधून परत मागविलेल्या अन्न पदार्थाचा एकूण साठा वजन किलो Quantity of Food Recalled from the Market	जिल्हा District	वर्ष Year	अन्न पेढीची संख्या No. of Food Establishment	मार्केटमधून परत मागविलेल्या अन्न पदार्थाचा एकूण साठा वजन किलो Quantity of Food Recalled from the Market
1	2	3	4	1	2	3	4
मुख्यालय Headquarter	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	१६. जालना Jalna	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	१७. परभणी Parbhani	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0
२. ठाणे Thane	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	१८. बीड Beed	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0
३. रायगड Raigad	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	१९. नांदेड Nanded	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0
४. रत्नागिरी Ratnagiri	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	२०. उस्मानाबाद Osmanabad	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 2	0 0 100	२१. लातूर Latur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 5 15	0 1500 3500

अन्न तक्ता क्रमांक ४ड/ FOOD TABLE NO. 4D-Contd.

1	2	3	4	1	2	3	4		
६.	नाशिक ... Nashik	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	२२.	अमरावती ... Amravati	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0
७.	अहमदनगर ... Ahmednagar	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	२३.	अकोला ... Akola	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1 2 2	20 100 100
८.	जळगांव ... Jalgaon	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	२४.	यवतमाळ ... Yavatmal	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0
९.	धुळे ... Dhule	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	२५.	बुलढाणा ... Buldhana	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0
१०.	पुणे ... Pune	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	२६.	नागपुर ... Nagpur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0
११.	सातारा ... Satara	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	२७.	वर्धा ... Wardha	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0
१२.	सांगली ... Sangli	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	२८.	भंडारा ... Bhandara	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 2	0 0 500
१३.	सोलापुर ... Solapur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	२९.	चंद्रपुर ... Chandrapur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0
१४.	कोल्हापुर ... Kolhapur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	३०.	गडचिरोली ... Gadchiroli	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0
१५.	औरंगाबाद ... Aurangabad	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	1	20
					Total State of		2022-2023	7	1600
					Maharashtra		2023-2024	21	4200

अन्न तक्ता क्रमांक ५ / FOOD TABLE NO. 5

अन्न जप्ती प्रकरणातील कारवाई
Food Action Taken in case of Seized Product

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	जप्ती कारवाई प्रकरणांची संख्या No. of cases Seized Product	जप्त साठा वजन (किलो) Quantity of the Seized Product (in Kgs.)	जप्त साठा किंमत (रुपये) Amount of the Seized Product '000'	जप्त साठाबाबत घेतलेली कारवाई Action In Seized Product
1	2	3	4	5	6
मुख्यालय Headquarter	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0	- - -
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	97 102 113	188410 207251 400952	39002263 42902489 47192737	as per act as per act as per act
२. ठाणे Thane	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	137 153 183	227976 342164 472029	162488796 70020626 108639883	as per act as per act as per act
३. रायगड Raigad	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	46 22 35	215856 10500 55600	51573931 6050000 15600000	As Per Law As Per Law As Per Law
४. रत्नागिरी Ratnagiri	... 2021-2022 2022-2023 2023-2024	1 6 8	25000 128 Lit. 180.50 1200	2000000 97120 2015000	नष्ट करण्यात आला. नष्ट करण्यासाठी प्रलंबित. नष्ट करण्यासाठी प्रलंबित.

अन्न तक्ता क्रमांक ५ / FOOD TABLE NO. 5-Contd.

1	2	3	4	5	6	
५.	सिंधुदुर्ग ... Sindhudurg	2021-2022 2022-2023 2023-2024	3 0 2	25 0 50	2890 0 600	As per law. 0 As per law.
६.	नाशिक ... Nashik	2021-2022 2022-2023 2023-2024	20 25 30	42061 43000 45000	4479956 4600000 5000000	साठा परत केला / साठा नष्ट साठा परत केला / साठा नष्ट साठा परत केला / साठा नष्ट
७.	अहमदनगर ... Ahmednagar	2021-2022 2022-2023 2023-2024	35 30 40	23419 Kg. & 23362 lit 28740 32344	4442799 5075490 5689770	As per law. As per law. As per law.
८.	जळगांव ... Jalgaon	2021-2022 2022-2023 2023-2024	11 4 7	14557 2610 5400	1328321 467556 572957	
९.	धुळे ... Dhule	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1 4 12	598 277 3000	71760 77472 3855457	नष्ट करण्यात आला. नष्ट करण्यासाठी प्रलंबित. नष्ट करण्यासाठी प्रलंबित.
१०.	पुणे ... Pune	2021-2022 2022-2023 2023-2024	56 65 70	27744138.8 3233225 3522251	14070958.3 16085090 18595520	
११.	सातारा ... Satara	2021-2022 2022-2023 2023-2024	17 3 20	14388.95 3452.28 0	1947739 676845 0	as per law as per law as per law
१२.	सांगली ... Sangli	2021-2022 2022-2023 2023-2024	45 50 60	84680.54 85000 90000	8792956 9000000 9200000	As Per FSSA Act. --/-- --/--
१३.	सोलापूर ... Solapur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	51 58 60	40406.8 44510 58441	30193342 3470827 3600120	As Per FSSA Act. --/-- --/--

१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	26 45 46	520081 70500 80000	21194320.7 8000000 9000000	
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	20 17 21	14703 11282 13271	3257723 1027690 2879230	Stock Released Stock Released Stock Released
१६.	जालना Jalna	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1 3 0	598 814 0	71760 121330 0	0 0 0
१७.	परभणी Parbhani	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	12 6 8	3000 128 Ltr. 180.50 K.g 1200	3855457 97120 2015000	as per law. नष्ट करण्यासाठी प्रलंबित. नष्ट करण्यासाठी प्रलंबित.
१८.	बीड... Beed		2021-2022 2022-2023 2023-2024	11 5 10	1087 3213 2019	561881 545374 450600	As Per FSSAI Act. As Per FSSAI Act. As Per FSSAI Act.
१९.	नांदेड Nanded	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	3 14 20	2430 4000 6000	287190 722000 1000000	As Per FSSAI Act. As Per FSSAI Act. As Per FSSAI Act.
२०.	उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	3 5 8	1170 6000 8000	125422 357570 500000	1 Return, 2 Destroy. 2 Return, 3 Destroy. 8 Destroy
२१.	लातूर Latur	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	7 7 25	29773 30000 60000	2963934 446967 4500000	7 Return, 0 Destroy. 5 Return, 2 Destroy. 18 Return, 7 Destroy.
२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022 2022-2023 2023-2024	15 18 20	7401 8000 10101	441974 700000 1000000	As Per FSSAI Act. As Per FSSAI Act. As Per FSSAI Act.

अन्न तक्ता क्रमांक ५ / FOOD TABLE NO. 5-Contd.

1	2	3	4	5	6	
२३.	अकोला ... Akola	2021-2022 2022-2023 2023-2024	13 15 20	7832.6 25000 27000	735008 2500000 3000000	Stock Destroyed in 4 Cases & As Per FSS Act. As Per FSS Act.
२४.	यवतमाळ ... Yavatmal	2021-2022 2022-2023 2023-2024	3 3 5	4480.2 2000 3000	497453 80000 100000	As Per FSS Act. As Per FSS Act. As Per FSS Act.
२५.	बुलढाणा ... Buldhana	2021-2022 2022-2023 2023-2024	5 11 12	10485.2 35259.8 36259.8	1088613 5090105.4 5192105.4	नाचा साठा नष्ट करण्यात आला आहे. ण्याचे अहवाल अद्याप प्रलंबित आहेत.
२६.	नागपुर ... Nagpur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	64 34 50	291921.8 278919.8 258919.8	60930437 79480728 59480437	As Per FSS Act. As Per FSS Act. As Per FSS Act.
२७.	वर्धा ... Wardha	2021-2022 2022-2023 2023-2024	6 10 10	4887 6000 6000	317005 250000 250000	for Non Edible Product preparation. All stock will be destroyed All stock will be destroyed
२८.	भंडारा ... Bhandara	2021-2022 2022-2023 2023-2024	19 5 10	32960.1 1821.8 30000	4333425 272218 300000	All Stock destroyed. All Stock will be destroyed. All Stock will be destroyed.
२९.	चंद्रपुर ... Chandrapur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	59 70 80	6123.175 7000 8000	7186387 9000000 11000000	As Per FSS Act. As Per FSS Act. As Per FSS Act.
३०.	गडचिरोली ... Gadchiroli	2021-2022 2022-2023 2023-2024	24 30 32	447.31 9750 1018.5	896223 1136865 --	As per law As per law As per law
एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	811	--	42,91,39,924	
Total State of		2022-2023	820	--	26,83,51,482	
Maharashtra		2023-2024	1017	52,37,056	32,06,29,416	

अन्न तक्ता क्रमांक ५अ / FOOD TABLE NO. 5A

जप्त साठा प्रकरणी घेण्यात आलेली कारवाई
Action Taken in Case of Seized Products

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	पदावधित अधिकारी यांचेकडे सादर केलेली प्रकरणे संख्या No. of Cases Submitted to D.O.	पदावधित अधिकारी यांचेकडे सादर करण्यास प्रलंबित असलेली संख्या No. of Cases Pending for Submission to D.O.	पदावधित अधिकारी यांचेकडून किती प्राप्त झाले No. of Cases where Orders Passed by D.O.	पदावधित अधिकारी यांचेकडे आदेशासाठी प्रलंबित असलेली प्रकरणे संख्या No. of Cases Pending with D.O. for Orders	साठा नष्ट केला वजन किलो Stock Destroyed Kg.	साठा परत केला वजन किलो Stock Returned Kg.	साठा लिलाव करून विक्री केला वजन किलो Stock Sold by Auction Kg.	पुनर्प्रक्रिया किंवा पुनर्वेष्टाणासाठी परत पाठविलेला साठा वजन किलो Stock Returned for Reprocessing or Relabelling (in kgs)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
मुख्यालय ... Headquarter	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१. बृहन्मुंबई ... Gr. Mumbai	2021-2022 2022-2023 2023-2024	97 106 116	0 0 0	97 106 116	0 0 0	5840 6424 7066	166290 182919 201210	99 109 120	16181 17862 19648
२. ठाणे ... Thane	2021-2022 2022-2023 2023-2024	89 29 21	4 6 0	89 29 21	0 0 0	143439 583 280	1022494 47804 66933	0 0 0	0 0 0
३. रायगड ... Raigad	2021-2022 2022-2023 2023-2024	46 22 35	0 0 0	46 22 35	0 0 0	4887 7000 45000	209255 1500 8000	1704 2000 2600	10 0 0
४. रत्नागिरी ... Ratnagiri	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1 6 8	0 0 0	1 0 0	0 6 8	25000 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0

अन्न तक्ता क्रमांक ५अ / FOOD TABLE NO. 5A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
५.	सिंधुदुर्ग ...	2021-2022	3	0	3	0	25	0	0	0
	Sindhudurg	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	2	0	2	0	50	0	0	0
६.	नाशिक ...	2021-2022	20	0	20	0	1897	33958	0	6205
	Nashik	2022-2023	25	0	25	0	2000	35000	0	6400
		2023-2024	30	0	30	0	2200	37000	0	6600
७.	अहमदनगर ...	2021-2022	18	0	18	0	82	7994	0	0
	Ahmednagar	2022-2023	22	0	22	0	2046	12262	0	0
		2023-2024	25	0	25	0	2340	14370	0	5250
८.	जळगांव ...	2021-2022	9	0	9	0	3845	4793	0	0
	Jalgaon	2022-2023	5	0	5	0	4500	9200	0	0
		2023-2024	7	0	7	0	4100	7200	0	0
९.	धुळे ...	2021-2022	7	0	7	0	1000	0	0	0
	Dhule	2022-2023	6	0	6	0	2958	699	0	0
		2023-2024	5	0	5	0	5040	0	0	0
१०.	पुणे ...	2021-2022	56	0	56	0	914712	1829425	0	0
	Pune	2022-2023	65	0	65	0	114222	204500	0	0
		2023-2024	70	0	70	0	139653	229673	0	0
११.	सातारा ...	2021-2022	17	0	17	0	3204	5240.85	0	0
	Satara	2022-2023	20	0	20	0	1200	1500	0	0
		2023-2024	20	0	20	0	1200	1500	0	0
१२.	सांगली ...	2021-2022	42	3	42	0	12868.6	63684.5	0	4209.84
	Sangli	2022-2023	50	0	50	0	13000	67000	0	5000
		2023-2024	60	0	60	0	15000	69000	0	6000
१३.	सोलापूर ...	2021-2022	51	0	51	0	40406.8	20165	20241.8	0
	Solapur	2022-2023	58	0	58	0	44510	21365	23145	0
		2023-2024	60	0	60	0	58441	26401	32040	0

१४.	कोल्हापुर	...	2021-2022	26	0	26	0	44971	9170	0	263997
	Kolhapur		2022-2023	45	0	45	0	45000	10000	0	15000
			2023-2024	46	0	46	0	50000	10000	0	20000
१५.	औरंगाबाद	...	2021-2022	20	0	20	0	0	14703	88	0
	Aurangabad		2022-2023	17	0	17	0	346	2971	0	0
			2023-2024	21	0	21	0	396	12250	0	0
१६.	जालना	...	2021-2022	0	1	0	0	0	0	0	0
	Jalna		2022-2023	0	3	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0
१७.	परभणी	...	2021-2022	12	0	10	0	0	2000	0	0
	Parbhani		2022-2023	6	0	0	6	0	0	0	0
			2023-2024	8	0	0	8	0	0	0	0
१८.	बीड	...	2021-2022	7	0	7	0	1000	0	0	0
	Beed		2022-2023	6	0	6	0	2958	699	0	0
			2023-2024	5	0	5	0	5040	0	0	0
१९.	नांदेड	...	2021-2022	3	0	3	0	0	0	0	0
	Nanded		2022-2023	14	0	14	0	0	0	0	0
			2023-2024	20	0	20	0	0	0	0	0
२०.	उस्मानाबाद	...	2021-2022	3	0	3	0	392	778	0	0
	Osmanabad		2022-2023	5	0	5	0	130	5870	0	0
			2023-2024	8	0	8	0	8000	0	0	0
२१.	लातूर	...	2021-2022	7	0	7	0	0	29773	0	0
	Latur		2022-2023	7	0	7	0	14000	16000	0	0
			2023-2024	25	0	25	0	12000	48000	0	0
२२.	अमरावती	...	2021-2022	15	0	15	0	1551.2	0	0	0
	Amravati		2022-2023	18	0	18	0	38	4078.4	0	0
			2023-2024	20	0	20	0	2000	3000	0	0

अन्न तक्ता क्रमांक ५अ / FOOD TABLE NO. 5A-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
२३.	अकोला ...	2021-2022	13	0	13	0	2074	57586	0	0
	Akola	2022-2023	15	0	15	0	2200	22800	0	0
		2023-2024	20	0	20	0	2400	24600	0	0
२४.	यवतमाळ ...	2021-2022	3	0	3	0	0	4480.2	0	0
	Yavatmal	2022-2023	3	3	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	5	5	0	0	0	0	0	0
२५.	बुलढाणा ...	2021-2022	5	0	5	0	110	10375.5	0	0
	Buldhana	2022-2023	11	0	11	0	0	2000	0	0
		2023-2024	12	0	12	0	1500	36259.8	0	0
२६.	नागपुर ...	2021-2022	64	0	62	2	87576	204345.8	0	0
	Nagpur	2022-2023	34	0	34	0	83675	195244.8	0	0
		2023-2024	50	0	50	0	77675	181244	0	0
२७.	वर्धा ...	2021-2022	6	0	6	0	0	0	0	4887
	Wardha	2022-2023	10	0	10	0	6000	0	0	0
		2023-2024	10	0	10	0	6000	0	0	0
२८.	भंडारा ...	2021-2022	19	0	19	0	15486	12845	0	0
	Bhandara	2022-2023	5	0	5	0	298	0	0	0
		2023-2024	10	0	10	0	0	0	0	0
२९.	चंद्रपुर ...	2021-2022	59	59	59	0	2350	536.8	0	0
	Chandrapur	2022-2023	70	70	70	0	3000	0	0	0
		2023-2024	80	80	80	0	4000	0	0	0
३०.	गडचिरोली ...	2021-2022	24	0	24	0	447.31	0	0	0
	Gadchiroli	2022-2023	30	0	30	0	997.5	0	0	0
		2023-2024	32	0	32	0	1018.5	0	0	0
एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	742	67	738	2	1313143.9	3658065	22132.8	295489.84
Total State of		2022-2023	710	82	695	12	357085.5	843412.2	25254	44262
Maharashtra		2023-2024	831	85	810	16	450399.5	976640.8	34760	57498

अन्न तक्ता क्रमांक ६ / FOOD TABLE NO. 6

प्राप्त अन्न तक्रार प्रकरणी केलेली कारवाई
No. of Food Complaints Received and Action Taken

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	प्राप्त तक्रारींची संख्या No. of Complaints Received	निकाली काढलेल्या तक्रारींची संख्या Action Taken on the Complaints (3-4)	वर्ष अखेर प्रलंबित तक्रारींची संख्या No. of Complaints Pending	तक्रारीच्या अनुषंगाने केलेल्या तपासण्याची संख्या In Reference to complaints No. of Inspection Done	तक्रारीच्या अनुषंगाने घेतलेल्या नमुन्यांची संख्या In Reference to complaints No. of Samples Drawn
1	2	3	4	5	6	7
मुख्यालय ... Headquarter	2021-2022	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई ... Gr. Mumbai	2021-2022	163	139	24	139	83
	2022-2023	179	152	0	179	91
	2023-2024	197	167	0	197	101
२. ठाणे ... Thane	2021-2022	129	129	0	168	121
	2022-2023	236	236	0	248	143
	2023-2024	242	242	0	249	178
३. रायगड ... Raigad	2021-2022	35	35	0	35	23
	2022-2023	42	42	0	42	30
	2023-2024	56	56	0	56	42
४. रत्नागिरी ... Ratnagiri	2021-2022	17	17	0	17	15
	2022-2023	16	16	0	16	9
	2023-2024	19	19	0	19	10

अन्न तक्ता क्रमांक ६ / FOOD TABLE NO. 6-Contd.

1	2	3	4	5	6	7
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	... 2021-2022	7	7	0	7	4
	2022-2023	8	8	0	8	2
	2023-2024	10	10	0	10	3
६. नाशिक Nashik	... 2021-2022	28	28	0	28	12
	2022-2023	30	30	0	30	15
	2023-2024	32	32	0	32	18
७. अहमदनगर Ahmednagar	... 2021-2022	59	59	0	59	20
	2022-2023	50	50	0	50	10
	2023-2024	65	65	0	65	15
८. जळगांव Jalgaon	... 2021-2022	12	12	0	12	17
	2022-2023	15	15	0	15	9
	2023-2024	18	18	0	18	15
९. धुळे Dhule	... 2021-2022	15	15	0	15	6
	2022-2023	10	10	0	10	8
	2023-2024	8	8	0	8	5
१०. पुणे Pune	... 2021-2022	88	88	0	89	61
	2022-2023	105	105	0	110	70
	2023-2024	115	115	0	120	78
११. सातारा Satara	... 2021-2022	26	26	0	20	12
	2022-2023	10	9	1	9	2
	2023-2024	20	20	0	0	0
१२. सांगली Sangli	... 2021-2022	31	25	6	25	11
	2022-2023	35	35	0	35	15
	2023-2024	40	40	0	40	18
१३. सोलापूर Solapur	... 2021-2022	24	24	0	23	9
	2022-2023	30	30	0	28	15
	2023-2024	35	35	0	35	22

१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	49	49	0	48	12
			2022-2023	33	33	0	33	40
			2023-2024	35	35	0	35	50
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	26	26	0	26	19
			2022-2023	30	30	0	30	22
			2023-2024	34	34	0	34	24
१६.	जालना Jalna	...	2021-2022	8	8	0	12	8
			2022-2023	7	7	0	7	5
			2023-2024	6	6	0	12	5
१७.	परभणी Parbhani	...	2021-2022	29	29	0	29	27
			2022-2023	16	16	0	16	9
			2023-2024	19	19	0	19	10
१८.	बीड Beed	...	2021-2022	10	10	0	10	10
			2022-2023	7	7	0	0	0
			2023-2024	10	10	0	0	0
१९.	नांदेड Nanded	...	2021-2022	18	18	0	18	5
			2022-2023	40	40	0	40	30
			2023-2024	50	50	0	50	40
२०.	उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	22	22	0	32	30
			2022-2023	15	15	0	35	10
			2023-2024	18	18	0	25	20
२१.	लातूर Latur	...	2021-2022	18	18	0	18	4
			2022-2023	16	16	0	16	19
			2023-2024	21	21	0	21	24
२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	32	32	0	32	9
			2022-2023	20	20	0	20	12
			2023-2024	30	30	0	30	15

अन्न तक्ता क्रमांक ६ / FOOD TABLE NO. 6-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
२३.	अकोला ...	2021-2022	19	18	1	23	21
	Akola	2022-2023	25	26	0	26	30
		2023-2024	30	30	0	35	40
२४.	यवतमाळ ...	2021-2022	3	3	0	3	1
	Yavatmal	2022-2023	4	4	0	4	4
		2023-2024	2	2	0	2	2
२५.	बुलढाणा ...	2021-2022	15	15	0	15	15
	Buldhana	2022-2023	13	13	0	13	12
		2023-2024	14	14	0	14	14
२६.	नागपुर ...	2021-2022	37	37	0	37	44
	Nagpur	2022-2023	26	26	0	26	25
		2023-2024	20	20	0	20	20
२७.	वर्धा ...	2021-2022	1	1	0	1	2
	Wardha	2022-2023	5	5	0	5	5
		2023-2024	5	5	0	5	5
२८.	भंडारा ...	2021-2022	15	15	0	15	7
	Bhandara	2022-2023	7	6	1	6	3
		2023-2024	5	5	0	5	2
२९.	चंद्रपुर ...	2021-2022	5	5	0	5	2
	Chandrapur	2022-2023	5	5	0	5	5
		2023-2024	5	5	0	5	5
३०.	गडचिरोली ...	2021-2022	6	6	0	8	6
	Gadchiroli	2022-2023	8	8	0	8	8
		2023-2024	9	9	0	9	9
एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	947	916	31	969	616
Total State of		2022-2023	1043	1015	2	1070	658
Maharashtra		2023-2024	1170	1140	0	1170	790

अन्न तक्ता क्रमांक ७ / FOOD TABLE NO. 7

अन्न विषबाधा घडल्याच्या प्रकरणांची माहिती
Details of Food Poisoning Cases

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	अन्न विषबाधा प्रकरणांची संख्या No. of Food Poisoning Cases	अन्न विषबाधा प्रकरणांतील बाधित व्यक्तींची संख्या No. of People Affected	शासकीय रुग्णालयात दाखल व्यक्तींची संख्या Admitted in Govt. Hospital		मृत्यु पावलेल्या रुग्णांची संख्या No. of Patients Death	खानगी रुग्णालयात दाखल व्यक्तींची संख्या Admitted in Pvt. Hospital		मृत्यु पावलेल्या रुग्णांची संख्या No. of Patients Death
				अंतर रुग्णांची संख्या No. of Patients Admitted	बाह्य रुग्णांची संख्या No. of O.P.D. Registered		अंतर रुग्णांची संख्या No. of Patients Admitted	बाह्य रुग्णांची संख्या No. of O.P.D. Registered	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
मुख्यालय ... Headquarter	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई ... Gr. Mumbai	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0
२. ठाणे ... Thane	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0
३. रायगड ... Raigad	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	2	45	0	45	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0
४. रत्नागिरी ... Ratnagiri	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0

अन्न तक्ता क्रमांक ७ / FOOD TABLE NO. 7-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
५.	सिंधुदुर्ग ... Sindhudurg	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	नाशिक ... Nashik	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 2 2	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	अहमदनगर ... Ahmednagar	2021-2022 2022-2023 2023-2024	2 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	जळगांव ... Jalgaon	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	धुळे ... Dhule	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	पुणे ... Pune	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
११.	सातारा ... Satara	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१२.	सांगली ... Sangli	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१३.	सोलापूर ... Solapur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0

१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0
१५.	औरंगाबाद Aurangabad	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	1	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0
१६.	जालना Jalna	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0
१७.	परभणी Parbhani	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0
१८.	बीड Beed	...	2021-2022	1	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0
१९.	नांदेड Nanded	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	2	4	0	4	0	0	0	0
			2023-2024	2	10	0	10	0	0	0	0
२०.	उस्मानाबाद Osmanabad	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	1	9	8	0	0	1	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0
२१.	लातूर Latur	...	2021-2022	1	30	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0
२२.	अमरावती Amravati	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0

अन्न तक्ता क्रमांक ७ / FOOD TABLE NO. 7-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
२३.	अकोला ...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0
	Akola	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	0
२४.	यवतमाळ ...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0
	Yavatmal	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	0
२५.	बुलढाणा ...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0
	Buldhana	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	0
२६.	नागपुर ...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0
	Nagpur	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	0
२७.	वर्धा ...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0
	Wardha	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	0
२८.	भंडारा ...	2021-2022	2	88	0	88	0	0	0
	Bhandara	2022-2023	1	108	0	108	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	0
२९.	चंद्रपुर ...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0
	Chandrapur	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	0
३०.	गडचिरोली ...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0
	Gadchiroli	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0
		2023-2024	0	0	0	0	0	0	0
एकूण महाराष्ट्र राज्य		2021-2022	6	118	0	88	0	0	0
Total State of		2022-2023	7	168	8	157	0	1	0
Maharashtra		2023-2024	2	12	0	10	0	0	0

अन्न तक्ता क्रमांक ८ / FOOD TABLE NO. 8

कार्यभारतील निकाली निघालेल्या खटल्यांबाबतची माहिती
Details Prosecutions Decided(पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून, सन २०२२-२०२३, २०२३-२०२४ ची आहे.)
(Information for the Year 2021-2022 should be actual, 2022-23 & 2023-24 Should be Projected)

जिल्हा District	वर्षाच्या सुरवातीस प्रलंबित असलेल्या खटल्यांची संख्या Pending at the Beginning of the Year		वर्षभरात दाखल झालेल्या खटल्यांची संख्या Prosecution Launched		वर्षभरात निकाली काढलेले खटले / Prosecution Decided								वर्षाखेर प्रलंबित असलेल्या खटल्यांची संख्या FSSA Prosecution Pending end of year 2
	PFA	FSSA	FSSA	PFA	शिक्षा झालेले Convicted		निर्दोष सुटलेले Aquitted		काढून टाकलेले Discharged		शिक्षा झालेल्या प्रकरणांची टक्केवारी % of Conviction		
	अन्न भेसळ प्रतिबंधक कायद्या अंतर्गत	अन्न सुरक्षा व मानदे कायद्या अंतर्गत	अन्न सुरक्षा व मानदे कायद्या अंतर्गत	अन्न भेसळ प्रतिबंधक कायद्या अंतर्गत	PFA	FSSA	PFA	FSSA	PFA	FSSA	PFA	FSSA	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
मुख्यालय Headquarter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	198	783	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	198
२. ठाणे Thane	356	687	3	0	1	0	0	0	0	0	100%	356	
३. रायगड Raigad	43	150	27	0	0	23	18	0	0	45.00%	18.00%	179	
४. रत्नागिरी Ratnagiri	5	15	7	0	0	0	0	0	0	0	0	27	
५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	0	24	3	0	0	0	0	0	0	0	0	27	
६. नाशिक Nashik	205	215	0	0	0	0	0	0	0	0	0	205	
७. अहमदनगर Ahmednagar	77	211	12	0	0	0	0	0	0	0	0	300	

अन्न तक्ता क्रमांक ८ / FOOD TABLE NO. 8-Contd.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
८. जळगांव Jalgaon	...	4	37	18	0	0	2	0	0	0	0	0	57
९. धुळे Dhule	...	196	59	130	0	0	0	0	0	0	0	0	385
१०. पुणे Pune	...	57	795	114	0	0	0	0	0	0	0	0	966
११. सातारा Satara	...	35	207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	242
१२. सांगली Sangli	...	2	189	30	0	0	0	73	1	0	0	0	147
१३. सोलापुर Solapur	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१४. कोल्हापुर Kolhapur	...	66	242	31	0	0	50	0	0	0	0	0	16
१५. औरंगाबाद Aurangabad	...	79	95	41	0	0	0	0	0	0	0	0	79
१६. जालना Jalna	...	8	524	60	0	0	0	0	0	0	0	0	592
१७. परभणी Parbhani	...	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
१८. बीड Beed	...	22	133	22	2	0	12	0	0	0	0	0.36	10
१९. नांदेड Nanded	...	47	459	36	0	0	0	0	0	0	0	0	542

२०.	उस्मानाबाद ... Osmanabad	17	119	0	0	0	0	0	0	0	0	0	136
२१.	लातूर ... Latur	57	134	38	0	0	0	0	0	0	0	0	229
२२.	अमरावती ... Amravati	25	589	53	0	0	0	0	0	0	0	0	657
२३.	अकोला ... Akola	27	155	28	0	0	0	0	6	0	0	0	21
२४.	यवतमाळ ... Yavatmal	56	136	22	0	0	0	3	0	0	0	0	211
२५.	बुलढाणा ... Buldhana	0	202	66	0	0	0	0	0	0	0	0	268
२६.	नागपुर ... Nagpur	118	441	111	0	0	0	0	0	0	0	0	552
२७.	वर्धा ... Wardha	0	43	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२८.	भंडारा ... Bhandara	0	14	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२९.	चंद्रपुर ... Chandrapur	54	168	38	0	0	0	0	0	0	0	0	54
३०.	गडचिरोली ... Gadchiroli	0	91	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0
एकूण महाराष्ट्र राज्य Total State of Maharashtra		1754	6924	981	2	1	87	94	7	0	0.45	1.54	6473

अन्न तक्ता क्रमांक ९ / FOOD TABLE NO. 9

फसव्या व दिशाभुल करणाऱ्या जाहिरातीबाबत कारवाई (नोटीस)
Details of Action Taken on False and Objectionable Advertisement

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	एकूण मिथ्याछाप लेबलची उत्पादने No. of Misbranded/Misleading				वृत्तपत्र, साप्ताहिके, मासिके, मुद्रित स्वरूपातील एकूण मिथ्याछाप लेबलची उत्पादने No. of Advt. of Misbranded/Misleading through news papers, monthly/weekly publications etc.				टी.व्ही., रेडियो, इंटरनेट इ. प्रसारमाध्यमावर प्रसारित होणारी एकूण मिथ्याछाप लेबलची उत्पादने No. of Advt. of Misbranded/Misleading through Audio visual media				बोर्ड, हॉर्डिज पोस्टर्स इ. द्वारे प्रसारित होणारी एकूण मिथ्याछाप लेबलची उत्पादने No. of Misbranded/Misleading Advt. on boards, hoardings, posters, handbills etc.			
		वर्षासुरुवातीस प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांची संख्या Cases pending at the beginning of the year	वर्षभरात नविन प्राप्त प्रकरणे Cases received during the year	वर्षभरात निकाली काढलेली प्रकरणे Cases disposed off during the year	वर्षाखेर प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांची संख्या Cases pending at the end of the year	वर्षासुरुवातीस प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांची संख्या Cases pending at the beginning of the year	वर्षभरात नविन प्राप्त प्रकरणे Cases received during the year	वर्षभरात निकाली काढलेली प्रकरणे Cases disposed off during the year	वर्षाखेर प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांची संख्या Cases pending at the end of the year	वर्षासुरुवातीस प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांची संख्या Cases pending at the beginning of the year	वर्षभरात नविन प्राप्त प्रकरणे Cases received during the year	वर्षभरात निकाली काढलेली प्रकरणे Cases disposed off during the year	वर्षाखेर प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांची संख्या Cases pending at the end of the year	वर्षासुरुवातीस प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांची संख्या Cases pending at the beginning of the year	वर्षभरात नविन प्राप्त प्रकरणे Cases received during the year	वर्षभरात निकाली काढलेली प्रकरणे Cases disposed off during the year	वर्षाखेर प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांची संख्या Cases pending at the end of the year
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
मुख्यालय Headquarter	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	...	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	...	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	...	2021-2022	8	12	1	11	5	6	1	10	1	3	0	4	1	3	0
	...	2022-2023	10	14	2	13	7	8	2	12	2	5	0	6	2	5	2
	...	2023-2024	12	16	3	15	9	10	3	14	3	7	0	8	3	7	4
२. ठाणे Thane	...	2021-2022	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	...	2022-2023	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
	...	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
३. रायगड Raigad	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	...	2022-2023	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	...	2023-2024	2	3	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
४. रत्नागिरी Ratnagiri	...	2021-2022	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	...	2022-2023	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	...	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

५.	सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
६.	नाशिक Nashik	...	2021-2022	0	21	15	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	6	25	18	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2023-2024	0	31	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
७.	अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	0	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2023-2024	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
८.	जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	0	16	0	16	16	0	0	16	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	16	12	0	28	16	12	0	28	0	0	0	0	0	0	0	
			2023-2024	28	10	0	38	28	10	0	38	0	0	0	0	0	0	0	
९.	धुळे Dhule	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
१०.	पुणे Pune	...	2021-2022	0	35	0	35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	35	18	0	53	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2023-2024	53	23	0	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
११.	सातारा Satara	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
१२.	सांगली Sangli	...	2021-2022	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0
			2023-2024	0	2	2	0	0	2	2	0	0	2	2	0	0	2	2	0
१३.	सोलापूर Solapur	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

अन्न तक्ता क्रमांक ९ / FOOD TABLE NO. 9-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
१४. कोल्हापुर Kolhapur	... 2021-2022	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१५. औरंगाबाद Aurangabad	... 2021-2022	0	17	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	19	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	21	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१६. जालना Jalna	... 2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१७. परभणी Parbhani	... 2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१८. बीड Beed	... 2021-2022	0	2	2	0	3	0	3	0	1	1	1	1	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१९. नांदेड Nanded	... 2021-2022	0	0	0	0	0	10	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	10	10	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	10	10	12	8	0	0	0	0	0	0	0	0
२०. उस्मानाबाद Osmanabad	... 2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२१. लातूर Latur	... 2021-2022	0	9	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	25	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२२. अमरावती Amravati	... 2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	2	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	3	3	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0

२३.	अकोला Akola	...	2021-2022	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	3	3	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	3	3	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
२४.	यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२५.	बुलढाणा Buldhana	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	5	5	0	0	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	5	5	0	0	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२६.	नागपुर Nagpur	...	2021-2022	0	13	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	15	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२७.	वर्धा Wardha	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२८.	भंडारा Bhandara	...	2021-2022	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
२९.	चंद्रपुर Chandrapur	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
३०.	गडचिरोली Gadchiroli	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
एकूण महाराष्ट्र राज्य			2021-2022	9	138	59	70	24	17	5	36	2	4	1	5	1	3	0	0	
Total State of			2022-2023	73	118	68	109	33	40	21	51	2	7	2	6	2	6	3	0	
Maharashtra			2023-2024	105	161	112	134	47	41	26	60	3	10	3	8	3	9	6	0	

अन्न तक्ता क्रमांक १० / FOOD TABLE NO. 10

सिगारेट व अन्य तंबाखू उत्पादने कायद्यांतर्गत कारवाई
Action Taken Under Cigarette And Other Tobacco Products Act.

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-2022 should be actual Year 2022-2023, 2023-2024 should be Projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	कलम ४ अंतर्गत केलेली कारवाई Action Taken U/s. 4		कलम ६(अ) अंतर्गत केलेली कारवाई Action Taken U/s. 6(A)		कलम ६(ब) अंतर्गत केलेली कारवाई Action Taken U/s. 6(B)		कलम १३ अंतर्गत केलेली कारवाई Action Taken U/s. 13		एकूण Total	
		वर्षभरात दंड केलेल्या व्यक्तींची संख्या Action Taken During the Year (No. of persons)	वर्षभरात दंड केलेली रक्कम रुपये Fine Imposed During the Year (in Rs.)	वर्षभरात दंड केलेल्या व्यक्तींची संख्या Action Taken During the Year (No. of persons)	वर्षभरात दंड केलेली रक्कम रुपये Fine Imposed During the Year (in Rs.)	वर्षभरात दंड केलेल्या व्यक्तींची संख्या Action Taken During the Year (No. of persons)	वर्षभरात दंड केलेली रक्कम रुपये Fine Imposed During the Year (in Rs.)	वर्षभरात दंड केलेल्या व्यक्तींची संख्या Action Taken During the Year (No. of persons)	वर्षभरात दंड केलेली रक्कम रुपये Fine Imposed During the Year (in Rs.)	वर्षभरात दंड केलेली रक्कम रुपये Fine Imposed During the Year (in Rs.)	वर्षभरात दंड केलेली रक्कम रुपये Fine Imposed During the Year (in Rs.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
मुख्यालय ... Headquarter	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2023-2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१. बृहन्मुंबई ... Gr. Mumbai	2021-2022	5	1000	2	400	0	0	0	0	7	1400
	2022-2023	15	3000	5	1000	0	0	0	0	20	4000
	2023-2024	20	4000	7	1400	0	0	0	0	27	5400
२. ठाणे ... Thane	2021-2022	78	8300	0	0	0	0	0	0	78	8300
	2022-2023	73	10500	2	200	0	0	0	0	75	10700
	2023-2024	117	16100	3	600	0	0	0	0	120	16700
३. रायगड ... Raigad	2021-2022	30	3000	0	0	0	0	0	0	30	3000
	2022-2023	45	4500	0	0	0	0	0	0	45	4500
	2023-2024	60	6000	0	0	0	0	0	0	60	6000
४. रत्नागिरी ... Ratnagiri	2021-2022	25	5200	3	600	0	0	0	0	28	5800
	2022-2023	26	5200	9	1800	0	0	0	0	35	7000
	2023-2024	35	7000	11	2200	0	0	0	0	46	9200

५.	सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	2	400	0	0	0	0	0	0	2	400	
			2022-2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	3	600	0	0	4	800	3	600	10	2000	
६.	नाशिक Nashik	...	2021-2022	10	4000	8	2520	0	0	0	0	18	6520	
			2022-2023	11	4400	10	2800	0	0	0	0	21	7200	
			2023-2024	13	4840	12	3080	0	0	0	0	25	7920	
७.	अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	1	500	1	1000	0	0	0	0	2	1500	
			2023-2024	3	1500	4	4000	0	0	0	0	7	6500	
८.	जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	3	600	0	0	0	0	0	0	3	600	
			2022-2023	9	900	9	900	0	0	0	0	18	1800	
			2023-2024	5	500	5	500	0	0	0	0	10	1000	
९.	धुळे Dhule	...	2021-2022	2	400	2	400	0	0	0	0	4	800	
			2022-2023	3	1500	4	4000	0	0	0	0	7	6500	
			2023-2024	12	2200	0	0	0	0	0	0	12	2200	
१०.	पुणे Pune	...	2021-2022	34	3700	0	0	0	0	0	0	34	3700	
			2022-2023	37	4070	0	0	0	0	0	0	37	4070	
			2023-2024	40	4500	0	0	0	0	0	0	40	4500	
११.	सातारा Satara	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			2022-2023	10	2000	0	0	0	0	0	0	10	2000	
			2023-2024	10	2000	0	0	0	0	0	0	10	2000	
१२.	सांगली Sangli	...	2021-2022	12	2200	0	0	0	0	0	0	12	2200	
			2022-2023	15	2500	0	0	0	0	0	0	15	2500	
			2023-2024	19	3400	0	0	0	0	0	0	19	3400	
१३.	सोलापूर Solapur	...	2021-2022	19	2900	0	0	0	0	0	0	19	2900	
			2022-2023	25	2500	0	0	0	0	0	0	25	2500	
			2023-2024	25	2500	0	0	0	0	0	0	25	2500	

अन्न तक्ता क्रमांक १० / FOOD TABLE NO. 10-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
१४.	कोल्हापुर ... Kolhapur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	38 30 30	7600 6000 6000	0 0 0	0 0 0	2 0 0	400 0 0	0 0 0	0 0 0	40 30 30	8000 6000 6000
१५.	औरंगाबाद ... Aurangabad	2021-2022 2022-2023 2023-2024	41 45 47	9100 10200 10400	32 36 38	6400 6800 7000	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	73 81 85	15500 17000 17400
१६.	जालना ... Jalna	2021-2022 2022-2023 2023-2024	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१७.	परभणी ... Parbhani	2021-2022 2022-2023 2023-2024	12 20 20	900 4000 4000	0 15 15	0 2000 2000	0 10 10	0 2000 2000	0 0 0	0 0 0	12 0 0	900 8000 8000
१८.	बीड ... Beed	2021-2022 2022-2023 2023-2024	50 10 15	2500 1500 2500	12 10 15	500 1500 2500	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	27 10 10	2550 1500 2500
१९.	नांदेड ... Nanded	2021-2022 2022-2023 2023-2024	2 4 10	400 1000 2000	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	2 4 10	400 1000 2000
२०.	उस्मानाबाद ... Osmanabad	2021-2022 2022-2023 2023-2024	11 12 15	1100 1200 3000	0 10 15	0 2000 3000	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	11 22 30	1100 3200 6000
२१.	लातूर ... Latur	2021-2022 2022-2023 2023-2024	11 10 15	1100 1000 1500	1 4 6	200 800 1200	0 0 0	0 0 0	0 0 U	0 0 0	12 14 21	1300 1800 2700
२२.	अमरावती ... Amravati	2021-2022 2022-2023 2023-2024	1 2 3	200 400 600	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	1 2 3	200 400 600

२३.	अकोला Akola	...	2021-2022	18	1800	0	0	0	0	0	0	18	1800
			2022-2023	25	2500	0	0	10	2000	0	0	35	4500
			2023-2024	30	3000	0	0	15	3000	0	0	45	6000
२४.	यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	30	6000	0	0	0	0	0	0	30	6000
			2022-2023	10	2000	0	0	0	0	0	0	10	2000
			2023-2024	20	4000	0	0	0	0	0	0	20	4000
२५.	बुलढाणा Buldhana	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	10	1000	0	0	0	0	0	0	0	0
			2023-2024	20	2000	0	0	0	0	0	0	0	0
२६.	नागपुर Nagpur	...	2021-2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	0	0	10	2000	0	0	0	0	10	2000
			2023-2024	50	2500	50	5000	0	0	0	0	100	7500
२७.	वर्धा Wardha	...	2021-2022	0	0	45	8300	0	0	0	0	45	8300
			2022-2023	10	2000	25	5000	0	0	0	0	35	7000
			2023-2024	15	3000	35	7000	0	0	0	0	50	10000
२८.	भंडारा Bhandara	...	2021-2022	38	6800	18	25200	6	1200	0	0	62	33200
			2022-2023	40	2500	77	15400	30	6000	0	0	147	23900
			2023-2024	75	15000	75	20000	75	20000	0	0	225	55000
२९.	चंद्रपुर Chandrapur	...	2021-2022	50	4600	0	0	0	0	0	0	50	4600
			2022-2023	60	6000	10	2000	0	0	0	0	70	8000
			2023-2024	70	7000	15	3000	0	0	0	0	85	10000
३०.	गडचिरोली Gadchiroli	...	2021-2022	0	1800	0	4000	0	0	0	0	0	0
			2022-2023	4	1600	20	4000	0	0	0	0	20	5600
			2023-2024	5	2000	27	5400	0	0	0	0	27	7400
एकूण महाराष्ट्र राज्य			2021-2022	522	75600	123	48520	8	1600	0	0	618	119470
Total State of			2022-2023	562	84470	257	53200	50	10000	0	0	800	146170
Maharashtra			2023-2024	802	123640	333	67880	104	25800	3	600	1152	214420

अन्न तक्ता क्रमांक ११ / FOOD TABLE NO. 11

महाराष्ट्र राज्यातील अन्न व्यवसायिकांची वर्गवारी नुसार संख्या (१० वर्गवारी)
Categorywise Food Business Operators of Maharashtra (10 Category)

सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३, २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

Information for the Year 2021-2022 should be actual, 2022-2023,2023-2024 should be projected District-wise

जिल्हा District	वर्ष Year	अन्न व्यवसायिकांची वर्गवारी Category of food business operator	वर्षाच्या सुरुवातीस असलेल्या अन्न व्यवसायिकांची संख्या No of food business operators beginning of the year	वर्षभरात नविन अन्न व्यवसाय सुरु केलेल्यांची संख्या No of food business operators starts new food business in the year	वर्षभरात अन्न व्यवसाय बंद केलेल्यांची संख्या No of food business operators closed business in the year	वर्ष अखेरीस एकूण असलेल्या अन्न व्यवसायिकांचा संख्या Total food business operators at the and of the year
1	2	3	4	5	6	7
मुख्यालय ... Headquarter	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	0	0	0	0
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	0	0	0	0
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	0	0	0	0
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	0	0	0	0
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	0	0	0	0
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	0	0	0	0
		१०. इतर/Others	0	0	0	0
	एकुण/Total	0	0	0	0	
	2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	0	0	0	0
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	0	0	0	0
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	0	0	0	0
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	0	0	0	0
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	0	0	0	0
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	0	0	0	0
		१०. इतर/Others	0	0	0	0
	एकुण/Total	0	0	0	0	
	2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	0	0	0	0
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	0	0	0	0
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	0	0	0	0
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	0	0	0	0
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	0	0	0	0
९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations		0	0	0	0	
१०. इतर/Others		0	0	0	0	
एकुण/Total	0	0	0	0		

१. बृहन्मुंबई Gr. Mumbai	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	331	1812	669	1474
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	3747	367	300	3814
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	5662	704	366	6000
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	2257	731	287	2701
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	20051	2092	1362	20781
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	1229	54	53	1230
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	85462	20873	10542	95793
		१०. इतर/Others	18229	11657	2944	26942
एकुण/Total	136968	38290	16523	158735		
	2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	364	1993	669	1688
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	4121	403	300	4224
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	6228	774	366	6636
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	2482	804	287	2999
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	22056	2301	1362	22995
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	1351	60	53	1358
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	94008	22960	10542	106426
		१०. इतर/Others	20051	12822	2944	29929
एकुण/Total	150661	42117	16523	176255		
	2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	401	2186	669	1918
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	4531	443	300	4674
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	6848	851	366	7333
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	2730	884	287	3327
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	24256	2531	1362	25425
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	1486	66	53	1499
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	103408	25256	10542	118122
		१०. इतर/Others	22102	14104	2944	33262
एकुण/Total	165762	46321	16523	195560		

अन्न तक्ता क्रमांक ११ / FOOD TABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
२. ठाणे Thane	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	3707	1133	928	3912
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	7	5	0	12
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	2786	980	645	3121
			६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	4231	1461	1164	4528
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	7171	2342	1830	7683
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	1040	360	163	1237
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	77373	24788	8048	94113
			१०. इतर/Others	7134	1670	2905	5899
			एकुण/Total	103449	32739	15683	120505
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	3912	1502	453	4961
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	12	3	0	15
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	3121	1282	462	3941
			६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	4528	1683	546	5665
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	7683	2735	1115	9303
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	1237	524	103	1658
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	94113	26889	8485	112517
			१०. इतर/Others	5899	2112	1561	6450
			एकुण/Total	120505	36730	12725	144510
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	4961	1623	577	6007
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	15	7	0	22
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	3941	1548	595	4894
			६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	5665	2340	864	7141
			७. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	9303	3514	1007	11810
			८. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1658	733	246	2145
			९. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	112517	29182	7937	133762
			१०. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	6450	2291	1499	7242
			१०. इतर/Others	144510	41238	12725	173023
			एकुण/Total				

३. रायगड Raigad	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	1289	0	0	1289
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	461	104	25	540
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	815	204	18	1001
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	938	112	22	1028
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1951	532	110	2373
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	185	40	30	195
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	24899	6017	674	30242
		१०. इतर/Others	1092	890	136	1846
	एकुण/Total	31630	7899	1015	38514	
	2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	1289	0	0	1289
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	540	165	180	525
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	1001	116	235	882
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	1028	184	149	1063
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	2373	618	1848	1143
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	195	74	74	195
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	30242	9330	1230	38342
		१०. इतर/Others	1846	793	934	1705
	एकुण/Total	38514	11280	4650	45144	
	2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	1289	0	0	1289
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	525	190	46	669
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	882	167	51	998
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	1063	213	38	1238
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1143	667	79	1731
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	195	91	36	250
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	38342	12880	3560	47662
१०. इतर/Others		1705	802	318	2189	
एकुण/Total	45144	15010	4128	56026		

अन्न तक्ता क्रमांक ११ /FOOD TABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
४. रत्नागिरी Ratnagiri	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	152	162	5	309
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	123	217	5	335
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	103	75	3	175
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	567	389	7	949
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	37	37	0	74
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	9722	3105	27	12800
			१०. इतर/Others	361	374	19	716
			एकुण/Total	11065	4359	66	15358
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	309	136	0	445
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	335	289	0	624
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	175	88	0	263
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	949	428	0	1377
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	74	47	0	121
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	12800	3500	0	16300
			१०. इतर/Others	716	512	0	1228
			एकुण/Total	15358	5000	0	20358
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	445	153	0	598
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	624	224	0	848
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	263	91	0	354
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1377	506	0	1883
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	121	64	0	185
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	16300	3800	0	20100
			१०. इतर/Others	1228	662	0	1890
			एकुण/Total	20358	5500	0	25858

५. सिंधुदुर्ग Sindhudurg	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	140	36	0	176
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	100	15	0	115
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	90	8	0	98
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	234	104	0	338
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	10	2	0	12
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	8464	2556	0	11020
			१०. इतर/Others	100	50	0	150
एकुण/Total	9138	2771	0	11909			
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	176	25	0	201
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	115	28	0	143
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	98	15	0	113
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	338	57	0	395
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	12	5	0	17
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	11020	1788	0	12808
			१०. इतर/Others	150	149	0	299
एकुण/Total	11909	2067	0	13976			
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	201	40	0	241
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	143	45	0	188
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	113	25	0	138
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	395	125	0	520
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	17	20	0	137
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	12808	2235	0	15043
			१०. इतर/Others	299	115	0	414
एकुण/Total	13976	2605	0	16581			

अन्न तक्ता क्रमांक ११ / FOOD TABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
६. नाशिक Nashik	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	6074	62	0	6136
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	2756	48	0	2804
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	110	0	0	110
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	0	0	0	0
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	26357	2221	0	28578
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	27	0	0	27
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	12572	6838	0	19410
			१०. इतर/Others	6216	651	0	6867
			एकुण/Total	54112	9820	0	63932
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	6136	71	0	6207
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	2804	56	0	2860
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	110	0	0	110
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	0	0	0	0
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	28578	2731	0	31309
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	27	0	0	27
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	19410	7252	0	26662
			१०. इतर/Others	6867	690	0	7557
			एकुण/Total	63932	10800	0	74732
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	6207	78	0	6285
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	2860	63	0	2923
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	110	0	0	110
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	0	0	0	0
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	31309	2890	0	34199
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	27	0	0	27
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	26662	7450	0	34112
			१०. इतर/Others	7557	519	0	8076
			एकुण/Total	74732	11000	0	85732

७. अहमदनगर ... Ahmednagar	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	2810	689	0	3499
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	634	174	0	808
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	1567	508	0	2075
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1609	544	0	2153
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	398	80	0	478
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	27265	5028	0	32293
		१०. इतर/Others	0	0		0
		एकुण/Total	34283	7023		41306
	2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	3499	416	0	3915
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	808	197	0	1005
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	2075	281	0	2356
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	2153	305	0	2458
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	478	50	0	528
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	32293	6164	0	38457
		१०. इतर/Others	0	0	0	0
		एकुण/Total	41306	7413	0	48719
	2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	3915	520	0	4435
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	1005	634	0	1639
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	2356	582	0	2938
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	2458	820	0	3278
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	528	250	0	778
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	38457	6717	0	45174
		१०. इतर/Others	0	0	0	0
		एकुण/Total	48719	9523	0	58242

अन्न तक्ता क्रमांक ११ /FOODTABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7
८. जळगांव ... Jalgaon	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	91	25	32	84
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	121	72	15	178
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	142	60	25	177
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	122	45	22	145
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	272	112	32	352
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	799	195	41	953
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1427	272	72	1627
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	272	20	10	282
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	10205	2499	972	11732
		१०. इतर/Others	890	494	163	1221
		एकुण/Total	14341	3794	1384	16751
	2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	84	91	22	153
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	178	191	15	354
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	177	182	14	345
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	145	175	11	309
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	352	372	25	699
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	953	970	31	1892
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1627	115	45	1697
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	282	70	10	342
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	11732	4218	1155	14795
		१०. इतर/Others	1221	109	401	929
		एकुण/Total	16751	6493	1729	21515
	2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	153	145	72	226
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	354	257	65	546
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	345	32	34	343
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	309	25	22	312
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	699	391	27	1063
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	1892	275	51	2116
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1697	575	65	2207
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	342	215	20	537
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	14795	4997	1512	18280
		१०. इतर/Others	929	1077	365	1641
		एकुण/Total	21515	7989	2233	27271

९. धुळे Dhule	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	829	21	5	845
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	1030	29	3	1057
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	627	20	5	642
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	1609	74	7	1676
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	2614	89	12	2691
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	102	49	2	149
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	612	69	29	652
			१०. इतर/Others	498	69	18	549
			एकुण/Total	7921	420	81	8261
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	845	14	0	859
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	1057	12	0	1069
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	642	12	0	654
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	1676	9	0	1685
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	2691	22	0	3713
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	149	11	0	160
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	652	49	0	701
			१०. इतर/Others	549	52	0	601
			एकुण/Total	8261	181	0	9442
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	859	12	0	871
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	1069	9	0	1078
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	654	16	0	662
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	1685	11	0	1696
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	3713	34	0	3747
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	160	6	0	166
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	701	107	0	808
			१०. इतर/Others	601	22	0	623
			एकुण/Total	9442	217	0	9651

अन्न तक्ता क्रमांक ११ / FOODTABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
१०. पुणे Pune	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	648	75	8	715
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	4777	970	63	5684
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	2694	633	78	3249
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	3866	841	45	4662
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	7934	1750	123	9561
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	626	108	24	710
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	99949	31976	4335	159566
			१०. इतर/Others	11142	2016	328	12830
			एकुण/Total	131636	38369	5004	196977
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	712	82	9	785
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	5254	1067	69	6252
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	2963	696	85	3573
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	4246	925	49	5128
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	8727	1925	135	10517
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	688	118	27	781
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	109898	35173	4768	161161
			१०. इतर/Others	12256	2217	360	14113
			एकुण/Total	144744	42203	5502	202310
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	783	90	10	860
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	5779	1173	76	6877
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	3259	765	93	3930
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	4670	1017	54	5640
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	9599	2117	148	11568
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	756	129	29	859
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	120887	38690	5244	177277
			१०. इतर/Others	13481	2438	396	15524
			एकुण/Total	159214	46419	6050	222535

११. सातारा Satara	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	1437	238	0	1675
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	348	147	0	495
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	813	47	0	860
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	605	302	0	907
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	367	46	0	413
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	52454	7519	0	59973
			१०. इतर/Others	1699	331	0	2030
			एकुण/Total	57723	8630	0	66353
					2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	1675	240	0	1915
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	495	150	0	645
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	860	50	0	910
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	907	325	0	1232
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	413	50	0	463
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	59973	7349	0	67322
			१०. इतर/Others	2030	1186	0	3216
			एकुण/Total	66353	9350	0	75703
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	1915	245	0	2160
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	645	200		845
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	910	60	0	970
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1232	350	0	1582
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	463	60	0	523
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	67322	7400	0	74722
			१०. इतर/Others	3216	1185	0	4401
			एकुण/Total	75703	9500	0	85203

अन्न तक्ता क्रमांक ११ / FOODTABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
१२. सांगली	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
Sangli			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	413	142	118	437
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	137	126	108	155
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	578	85	84	579
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	279	164	167	276
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	102	14	64	52
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	30866	6700	3076	34490
			१०. इतर/Others	1544	247	432	1359
			एकुण/Total	33919	7478	4049	37348
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	437	144	100	481
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	155	127	80	202
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	579	87	70	596
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	276	166	160	282
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	52	15	20	47
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	34490	7000	1800	39690
			१०. इतर/Others	1359	261	320	1300
			एकुण/Total	37348	7800	2550	42598
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	481	150	80	551
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	202	132	60	274
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	596	90	30	656
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	282	176	120	338
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	47	17	10	54
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	39690	7100	1600	45190
			१०. इतर/Others	1300	285	200	1385
			एकुण/Total	42598	7950	2100	48448

१३.	सोलापुर Solapur	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
				२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	548	511	0	1059
				३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
				४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
				५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	162	152	0	314
				६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	460	442	0	902
				७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	667	650	0	1317
				८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	15	15	0	30
				९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	667	650	0	1317
				१०. इतर/Others	0	0	0	0
				एकुण/Total	2519	2420	0	4939
			2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
				२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	511	500	0	1011
				३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
				४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
				५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	152	155	0	307
				६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	442	450	0	892
				७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	650	700	0	1350
				८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	15	20	0	35
				९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	650	725	0	1375
				१०. इतर/Others	0	0	0	0
				एकुण/Total	2420	2550	0	4970
			2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
				२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	500	525	0	1025
				३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
				४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
				५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	155	175	0	330
				६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	450	476	0	926
				७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	700	735	0	1435
				८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	20	25	0	45
				९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	725	775	0	1500
				१०. इतर/Others	0	0	0	0
				एकुण/Total	2550	2711	0	5261

अन्न तक्ता क्रमांक ११ / FOODTABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
१४. कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	1437	238	0	1675
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	348	147	0	495
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	813	47	0	860
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	605	302	0	907
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	367	46	0	413
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	52454	7519	0	59973
			१०. इतर/Others	1699	331	0	2030
			एकुण/Total	57723	8630	0	66353
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	1675	240	0	1915
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	495	150	0	645
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	860	50	0	910
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	907	325	0	1232
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	413	50	0	463
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	59973	7349	0	67322
			१०. इतर/Others	2030	1186	0	3216
			एकुण/Total	66353	9350	0	75703
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	1915	245	0	2160
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	645	200	0	845
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	910	60	0	970
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1232	350	0	1582
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	463	60	0	523
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	67322	7400	0	74722
			१०. इतर/Others	3216	1185	0	4401
			एकुण/Total	75703	9500	0	85203

१५. औरंगाबाद ... Aurangabad	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0	
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	311	5	1	315	
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0	
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0	
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	286	25	2	309	
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	643	45	10	678	
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	855	195	2	1048	
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	38	5	0	43	
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	18387	2653	177	20863	
		१०. इतर/Others	1408	572	40	1940	
		एकुण/Total	21928	3500	232	25196	
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	315	3	9	309
३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0		0	0	0		
४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0		0	0	0		
५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	309		15	12	312		
६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	678		19	42	655		
७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1048		117	55	1110		
८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	43		18	2	59		
९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	20863		1769	1332	21300		
१०. इतर/Others	1940		530	225	2245		
एकुण/Total	25196		2471	1677	25990		
2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo		0	0	0	0	
	२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers		309	5	4	310	
	३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0		
	४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0		
	५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	312	20	10	322		
	६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	655	40	11	684		
	७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1110	185	190	1105		
	८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	59	2	3	58		
	९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	21300	2705	1470	22535		
	१०. इतर/Others	2245	605	529	2321		
	एकुण/Total	25990	3562	2217	27335		

अन्न तक्ता क्रमांक ११ / FOODTABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
१६. जालना Jalna	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	217	17	0	234
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	160	8	0	168
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	646	72	0	718
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	904	85	0	989
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	33	1	0	34
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	6982	1666	0	8648
			१०. इतर/Others	766	90	0	856
			एकुण/Total	9708	1939	0	11647
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	234	27		261
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	168	30	0	198
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	718	68	0	786
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	989	91	0	1080
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	34	8	0	42
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	8648	2428	0	11076
			१०. इतर/Others	856	101	0	957
			एकुण/Total	11647	2753	0	14400
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	261	34	0	295
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	198	22	0	220
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	786	85	0	871
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1080	118	0	1198
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	42	15	0	57
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	11076	3289	0	14365
			१०. इतर/Others	957	128	0	1085
			एकुण/Total	14400	3691	0	18091

१७. परभणी Parbhani	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	136	50	17	169
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	117	18	3	132
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	182	33	7	208
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	324	67	79	312
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	42	2	0	44
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	14479	1195	274	15400
			१०. इतर/Others	316	131	97	350
	एकुण/Total	15596	1496	477	16615		
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	169	60	40	189
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	132	40	40	132
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	208	55	60	203
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	312	140	140	312
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	44	20	10	54
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	15400	1200	400	16200
			१०. इतर/Others	350	85	60	375
	एकुण/Total	16615	1600	750	17465		
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	189	70	28	231
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	132	60	40	152
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	203	80	90	193
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	312	170	190	292
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	54	30	10	74
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	16200	1500	600	17100
			१०. इतर/Others	375	190	142	423
	एकुण/Total	17465	2100	1100	18465		

अन्न तक्ता क्रमांक ११ /FOODTABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
१८. बीड Beed	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	59	12	0	7
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	62	25	0	87
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	301	315	0	616
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	418	415	0	616
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	41	0	0	41
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	10693	2500	0	13193
			१०. इतर/Others	851	517	0	1368
			एकुण/Total				
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	67	10	0	77
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	69	29	0	98
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	325	251	0	576
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	698	871	0	1569
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	56	10	0	66
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	14534	3065	0	17599
			१०. इतर/Others	771	571	0	1342
			एकुण/Total	16520	4807		21327
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	72	13	0	85
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	75	33	0	108
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	358	271	0	629
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	701	899	0	1600
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	59	13	0	72
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	15381	3166	0	18547
			१०. इतर/Others	16646	4395	0	21041
			एकुण/Total				

१९. नांदेड Nanded	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	29	37	0	66
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	49	68	0	117
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	15	25	0	40
			६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	112	137	0	249
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	266	366	0	632
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	6	9	0	15
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	5975	1402	15	7362
			१०. इतर/Others	174	213	16	371
		एकुण/Total	6626	2257	31	8852	
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	66	61	0	127
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	117	118	0	235
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	40	33	0	73
			६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	249	115	0	364
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	632	462	0	1094
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	15	11	0	26
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	7362	2448	0	9810
			१०. इतर/Others	371	300	0	671
		एकुण/Total	8852	3548	0	12400	
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	127	45	0	172
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	235	58	0	293
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	73	46	0	119
			६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	364	198	0	562
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1094	439	0	1533
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	26	16	0	42
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	9810	4020	0	13830
			१०. इतर/Others	671	358	0	1029
		एकुण/Total	12400	5180	0	17580	

अन्न तक्ता क्रमांक ११ /FOODTABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7
२०. उस्मानाबाद ... Osmanabad	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	136	50	17	169
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	117	18	3	132
		६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	182	33	7	208
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	324	67	79	312
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	42	2	0	44
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	14479	1195	274	15400
		१०. इतर/Others	316	131	97	350
		एकुण/Total	15596	1496	477	16615
	2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	169	60	40	189
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	132	40	40	132
		६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	208	55	60	203
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	312	140	140	312
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	44	20	10	54
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	15400	1200	400	16200
		१०. इतर/Others	350	85	60	375
		एकुण/Total	16615	1600	750	17465
	2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	189	70	28	231
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	132	60	40	152
		६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	203	80	90	193
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	312	170	190	292
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	54	30	10	74
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	16200	1500	600	17100
		१०. इतर/Others	375	190	142	423
		एकुण/Total	17465	2100	1100	18465

२१. लातूर
Latur

...

2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
	२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	355	57	75	337
	३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
	४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
	५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	24	23	29	18
	६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	532	116	166	482
	७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	809	132	153	788
	८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	38	11	3	46
	९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	12769	3186	2406	13549
	१०. इतर/Others	646	58	102	602
	एकुण/Total	15173	3583	2934	15822
2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
	२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	337	90	70	357
	३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
	४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
	५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	18	31	21	28
	६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	482	130	110	502
	७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	788	142	90	840
	८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	46	21	2	65
	९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	13549	4300	3000	14849
	१०. इतर/Others	602	136	57	681
	एकुण/Total	15822	4850	3350	17322
2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
	२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	357	80	60	377
	३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
	४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
	५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	28	35	16	47
	६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	502	140	105	537
	७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	840	160	80	920
	८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	65	21	2	84
	९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	14849	4400	2500	16749
	१०. इतर/Others	681	164	37	808
	एकुण/Total	17322	5000	2800	19522

अन्न तक्ता क्रमांक ११ /FOODTABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
२२. अमरावती Amravati	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	122	14	0	136
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	421	128	0	549
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	600	308	2	906
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1350	366	2	1714
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	410	27	0	437
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	10441	2180	0	12621
			१०. इतर/Others	1870	238	2	2106
			एकुण/Total	15214	3261	6	18469
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	136	15	0	151
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	549	214	0	763
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	906	308	0	1214
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1714	315	8	2021
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	437	52	0	489
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	12621	2800	0	15421
			१०. इतर/Others	2106	300	0	2406
			एकुण/Total	18469	4004	8	22465
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	151	41	0	192
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	763	230	0	993
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	1214	463	0	1677
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	2021	370	0	2391
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	489	62	0	551
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	15421	3000	0	18421
			१०. इतर/Others	2406	238	0	644
			एकुण/Total	22465	4404	0	24869

२३. अकोला
Akola

...

2021-2022

१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	429	126	0	555
३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	145	64	0	209
६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	581	168	0	749
७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	590	147	0	737
८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	15	12	0	27
९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	10801	2645	13	13433
१०. इतर/Others	523	147	0	670
एकुण/Total	13084	3309	13	16380

2022-2023

१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	555	65	0	620
३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	209	78	0	287
६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	749	182	0	931
७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	737	220	0	957
८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	27	17	0	44
९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	13433	3844	14	17263
१०. इतर/Others	670	172	0	842
एकुण/Total	16380	4578	14	20944

2023-2024

१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	612	91	0	711
३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	287	80	0	367
६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	931	210	0	1141
७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	957	250	0	1207
८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	44	20	0	64
९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	17263	4344	17	21590
१०. इतर/Others	842	205	0	1047
एकुण/Total	20944	5200	17	26127

अन्न तक्ता क्रमांक ११ /FOODTABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
२४. यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	80	12	0	92
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	104	25	0	129
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	483	79	0	562
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	131	34	0	165
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	6	8	0	14
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	10540	1959	0	12499
			१०. इतर/Others	486	124	0	610
			एकुण/Total	11830	2234	0	14064
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	92	6	0	98
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	129	24	0	153
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	562	284	0	846
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	165	142	0	307
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	14	1	0	15
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	12499	2500	0	14999
			१०. इतर/Others	610	243	0	853
			एकुण/Total	14064	3200	0	17264
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	98	2	0	100
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	153	64	0	217
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	846	194	0	1040
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	307	186	0	493
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	15	2	0	17
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	14999	2000	0	16999
			१०. इतर/Others	853	52	0	905
			एकुण/Total	17264	2500	0	19764

२५. बुलढाणा ... Buldhana	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0	
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	156	29	56	129	
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0	
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0	
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	124	49	50	123	
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	387	138	194	331	
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	334	184	144	374	
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	4	0	0	4	
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	8789	1281	430	9640	
		१०. इतर/Others	349	20	65	434	
एकुण/Total	10143	1701	874	11035			
	2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo				Food	
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	129	36	41	124	Tb.11
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0	
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0	
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	123	60	39	144	
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	331	123	91	366	
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	374	160	131	403	
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	4	0	0	4	
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	9640	2220	710	11150	
		१०. इतर/Others	434	220	16	638	
एकुण/Total	11035	2819	1028	12829			
	2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0	
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	124	13	16	121	
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0	
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0	
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	144	40	6	178	
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	366	60	12	414	
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	403	65	14	454	
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	4	5	1	8	
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	12829	1200	665	13364	
		१०. इतर/Others	638	160	266	532	
एकुण/Total	14508	1543	980	15071			

अन्न तक्ता क्रमांक ११ /FOODTABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
२६. नागपुर Nagpur	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	450	15	125	340
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	414	249	225	438
			६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	829	362	503	688
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1659	450	987	1122
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	207	75	203	79
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	30967	8191	5028	34130
			१०. इतर/Others	590	225	630	185
			एकुण/Total	35116	9567	7701	36982
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	340	75	0	415
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	438	268	415	291
			६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	688	416	823	281
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1122	772	1320	574
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	79	120	75	124
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	34130	10200	5264	39066
			१०. इतर/Others	185	30	0	215
			एकुण/Total	36982	11881	7897	40966
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	415	50	0	465
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	291	345	325	311
			६. घाऊक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	281	333	348	266
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	574	806	767	613
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	124	112	75	161
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	39066	8231	6234	41063
			१०. इतर/Others	215	337	0	552
			एकुण/Total	40966	10214	7749	43431

F-222
Food
Tb.11

२७. वर्धा Wardha	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	101	8	7	102
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	156	19	2	173
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	172	125	65	232
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	111	47	25	133
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	63	5	0	68
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	8113	1825	360	9578
			१०. इतर/Others	281	4	21	264
एकुण/Total	8997	2033	480	10550			
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	102	20	10	112
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	173	20	5	188
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	232	70	15	287
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	143	80	40	183
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	48	10	0	58
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	9578	695	480	9793
			१०. इतर/Others	335	30	20	345
एकुण/Total	10611	925	570	10966			
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	112	30	10	132
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	188	30	5	213
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	287	80	50	317
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	183	47	25	205
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	58	15	0	73
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	9793	682	400	10075
			१०. इतर/Others	365	45	0	410
एकुण/Total	10878	904	486	11300			

F-223

Food
Tb.11

अन्न तक्ता क्रमांक ११ /FOODTABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	
२८. भंडारा	...	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
Bhandara			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	385	54	0	439
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	276	77	6	347
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	519	158	12	665
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	653	244	9	888
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	159	6	0	165
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	11866	1278	87	13057
			१०. इतर/Others	1298	249	0	1547
			एकुण/Total	15156	2066	114	17108
		2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	439	30	13	456
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	347	48	14	381
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	665	94	0	759
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	888	134	0	1022
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	165	11	9	167
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	13057	1371	0	14428
			१०. इतर/Others	1547	231	61	1717
			एकुण/Total	17108	1919	97	18930
		2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
			२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	456	39	0	495
			३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
			४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
			५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	381	65	0	446
			६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	759	120	0	879
			७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	1022	160	0	1182
			८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	167	16	0	183
			९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	14428	2265	0	16693
			१०. इतर/Others	1717	324	0	2041
			एकुण/Total	18930	2989	0	21919

F-224

Food
Tb.11

२९. चंद्रपुर ... Chandrapur	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	210	64	52	222
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	192	42	60	174
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	283	52	60	275
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	438	60	70	428
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	11	5	2	14
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	18948	2426	4535	16839
		१०. इतर/Others	647	83	84	646
	एकुण/Total	20729	2732	4863	18598	
	2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	222	110	0	332
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	174	70	0	244
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	275	80	0	355
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	428	80	0	508
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	14	8	0	22
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	16839	2873	0	19712
		१०. इतर/Others	646	115	0	761
	एकुण/Total	18598	3336	0	21934	
	2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	332	120	0	452
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	244	90	0	334
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	355	90	0	445
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	508	110	0	618
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	22	10	0	32
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	19712	3313	0	23025
		१०. इतर/Others	761	202	0	963
	एकुण/Total	21934	3935	0	25869	

अन्न तक्ता क्रमांक ११ /FOODTABLE NO. 11-Contd.

1	2	3	4	5	6	7
३० गडचिरोली ... Gadchiroli	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0 Food
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	142	21	42	121 Tb.11
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	96	25	50	71
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	210	36	73	173
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	185	68	62	191
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	8	2	4	6
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	4893	950	1275	4568
		१०. इतर/Others	165	60	81	144
		एकुण/Total	5699	1162	1587	5274
	2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	111	31	62	80
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	114	26	41	99
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	183	30	85	240
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	193	56	52	197
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	9	6	2	13
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	4605	1179	2273	3511
		१०. इतर/Others	162	67	100	129
		एकुण/Total	5377	1395	2615	4269
	2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	0	0	0	0
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	120	42	25	144
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	0	0	0	0
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	0	0	0	0
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	166	71	38	153
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	143	35	43	233
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	170	120	6	258
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	10	5	3	13
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	3426	1352	907	4552
		१०. इतर/Others	122	41	46	155
		एकुण/Total	4157	1666	1068	5508

२९. एकूण महाराष्ट्र ... राज्य Total State of Maharashtra	2021-2022	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	9291	2032	714	10609
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	26874	5341	1849	30303
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	142	60	25	177
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	122	45	22	145
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	14748	3476	1042	17182
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	39296	8079	3019	44356
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	81846	15249	5313	91565
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	21319	2496	1005	22810
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	661267	157120	41614	808749
		१०. इतर/Others	60648	21039	7971	73846
एकुण/Total	869875	208173	62101	1047989		
	2022-2023	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	33040	8268	1374	39934
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	27972	6031	1317	32686
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	32027	8139	1089	39077
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	3617	601	192	4026
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	18560	4875	1756	21678
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	38987	8099	1625	45579
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	84215	13899	3141	95973
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	24712	3228	1294	26651
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	583909	141251	33622	712396
		१०. इतर/Others	80100	27354	9117	98337
एकुण/Total	870254	202144	46439	1047936		
	2023-2024	१. कच्चे अन्न पदार्थ विक्रेते संख्या/Raw food Items fbo	115605	32882	9089	139395
		२. उत्पादकांची संख्या/No Of Manufacturers	135521	26506	3395	158655
		३. आयातदारांची संख्या/No Of Importers	132036	33657	15131	150562
		४. निर्यातदारांची संख्या/No Of Exporters	22860	6044	116	28788
		५. वितरकांची संख्या/No. Of Distributors	21423	5617	1361	25624
		६. घाउक विक्रेत्यांची संख्या/No Of Wholesalers	23351	6164	1500	28120
		७. किरकोळ विक्रेत्यांची संख्या/No Of Retailers	57722	11394	2839	66251
		८. वाहतुकदारांची संख्या/No Of Transporters	25844	4550	1542	28856
		९. नोंदणीधारकांची संख्या/No Of Registrations	570311	134110	28536	699510
		१०. इतर/Others	80270	28059	7958	98414
एकुण/Total	861358	202105	42652	1042608		

अन्न तक्ता क्रमांक १२ / FOOD TABLE NO. 12

अन्न परवाने, नोंदणीसाठी आलेल्या अर्जाची संख्या त्याअनुषंगे मंजूर केलेले परवाने, नोंदणी संख्या तसेच जमा शुल्क रुपये
No. of Application Received For Grant of Licences, Registrations And Fees Collected

सन २०२१-२०२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३, २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

Information for the Year 2021-2022 should be actual, 2022-2023,2023-2024 should be projected Districtwise

जिल्हा District	वर्षे Year	वर्षभरात अन्न परवान्यासाठी प्राप्त झालेल्या अर्जादाराची संख्या Total no of food applications received in the year	वर्षभरात अन्न नोंदणीसाठी प्राप्त झालेल्या अर्जादारांची संख्या Registrations	अनुषंगे मंजूर केलेल्या परवानगांची संख्या परवाने Total no of food applications granted in the year	अनुषंगे मंजूर केलेल्या परवानगांची संख्या नोंदणी Registrations	वर्षभरात दिलेल्या परवाने, नोंदणीच्या अनुषंगाने जमा शुल्क रुपये '000' Total amount of fees collected for food licensing and registrations in the year	Rs. in '000'
1	2	Licenses 3	4	Licenses 5	6	7	
मुख्यालय ... Headquarter	2021-2022	0	0	0	0	10117072	
	2022-2023	0	0	0	0	0	
	2023-2024	0	0	0	0	0	
१. बृहन्मुंबई ... Gr. Mumbai	2021-2022	11879	28379	9334	21842	16593762	
	2022-2023	13066	31216	10267	24026	18253138	
	2023-2024	14372	34337	11293	26426	20078453	
२. ठाणे ... Thane	2021-2022	9273	32615	7951	24788	52748100	
	2022-2023	11081	29856	9841	26889	64103818	
	2023-2024	13351	33890	12056	29182	75897748	
३. रायगड ... Raigad	2021-2022	1882	6017	1882	6017	14344400	
	2022-2023	1950	9330	1950	9330	18615300	
	2023-2024	2130	12880	2130	12880	21256700	
४. रत्नागिरी ... Ratnagiri	2021-2022	1310	3155	1254	3105	6093300	
	2022-2023	1785	3585	1500	3500	9792500	
	2023-2024	1831	3890	1700	3800	29377500	
५. सिंधुदुर्ग ... Sindhudurg	2021-2022	215	2556	215	2556	3448900	
	2022-2023	279	1788	279	1788	2674400	
	2023-2024	350	2235	350	2235	4050000	

६.	नाशिक Nashik	...	2021-2022	4043	6361	3904	5916	18758263
			2022-2023	4100	6500	4000	6100	22000000
			2023-2024	4200	6600	4100	6200	25000000
७.	अहमदनगर Ahmednagar	...	2021-2022	1995	5028	1619	5028	9680800
			2022-2023	2487	6164	2487	6164	7824900
			2023-2024	2806	6717	2806	6717	9860990
८.	जळगांव Jalgaon	...	2021-2022	4136	10205	1295	2499	3798350
			2022-2023	5019	11732	2275	4218	2332500
			2023-2024	6720	14795	2992	4997	5410000
९.	धुळे Dhule	...	2021-2022	479	912	475	898	1275240
			2022-2023	1015	1802	1015	1782	935200
			2023-2024	1154	954	1154	902	1011500
१०.	पुणे Pune	...	2021-2022	14405	59547	14305	59467	58583500
			2022-2023	15845	65501	15735	65413	61000000
			2023-2024	17429	72051	17308	71954	65000000
११.	सातारा Satara	...	2021-2022	3140	21323	3140	21323	3605338
			2022-2023	1292	3610	1292	3610	4000000
			2023-2024	1500	2000	1500	2000	5000000
१२.	सांगली Sangli	...	2021-2022	778	6700	778	6700	4900000
			2022-2023	800	7000	800	7000	5100000
			2023-2024	850	7100	850	7100	5300000
१३.	सोलापुर Solapur	...	2021-2022	909	6933	909	6933	5964000
			2022-2023	1012	7033	1012	7033	6014000
			2023-2024	1130	7183	1130	7183	6089000
१४.	कोल्हापुर Kolhapur	...	2021-2022	762	3377	662	3077	10117072
			2022-2023	2151	7749	2001	7349	10108000
			2023-2024	2300	7900	2100	7400	12,000,000

अन्न तक्ता क्रमांक १२ / FOOD TABLE NO. 12-Contd.

	1	2	3	4	5	6	7
१५. औरंगाबाद ...		2021-2022	902	2830	847	2653	5043744
Aurangabad		2022-2023	1047	3101	702	1769	3924127
		2023-2024	1604	4175	857	2705	5272180
१६. जालना ...		2021-2022	273	1666	273	1666	3550200
Jalna		2022-2023	325	2428	325	2428	4304125
		2023-2024	402	3289	402	3289	5240400
१७. परभणी ...		2021-2022	400	2133	721	2300	3838300
Parbhani		2022-2023	500	2500	500	2500	4000000
		2023-2024	600	3000	600	3000	4200000
१८. बीड ...		2021-2022	415	1300	415	1300	4087351
Beed		2022-2023	713	3989	533	3499	3843330
		2023-2024	617	38561	685	3566	4856650
१९. नांदेड ...		2021-2022	855	1402	855	1402	4176826
Nanded		2022-2023	1100	2448	1100	2448	5000000
		2023-2024	1160	4020	1160	4020	7000000
२०. उस्मानाबाद ...		2021-2022	301	1195	301	1195	2942300
Osmanabad		2022-2023	400	1200	400	1200	3000000
		2023-2024	600	1500	600	1500	3200000
२१. लातूर ...		2021-2022	397	3186	397	3186	6386102
Latur		2022-2023	550	4300	550	4300	7200000
		2023-2024	600	4400	600	4400	7500000
२२. अमरावती ...		2021-2022	1169	3043	1081	2180	4534600
Amravati		2022-2023	1432	3406	1204	2800	4631700
		2023-2024	1540	3645	1404	3000	4907000

२३.	अकोला Akola	...	2021-2022	700	2750	664	2645	7325000
			2022-2023	815	3960	734	3844	12000000
			2023-2024	980	4550	856	4344	17000000
२४.	यवतमाळ Yavatmal	...	2021-2022	275	1959	275	1959	2629500
			2022-2023	700	2500	700	2500	5450000
			2023-2024	500	2000	500	2000	4000000
२५.	बुलढाणा Buldhana	...	2021-2022	519	1378	420	1281	4307000
			2022-2023	522	1427	515	1400	4500000
			2023-2024	530	1450	525	1435	4700000
२६.	नागपुर Nagpur	...	2021-2022	2982	11240	1376	8191	13875100
			2022-2023	3409	13426	1681	10200	174047000
			2023-2024	3040	10431	1982	8232	184474000
२७.	वर्धा ... Wardha	...	2021-2022	303	1825	303	1825	2305000
			2022-2023	333	695	333	695	3000000
			2023-2024	410	682	410	682	4000000
२८.	भंडारा Bhandara	...	2021-2022	788	2090	653	2090	4674600
			2022-2023	819	3406	817	3406	4286500
			2023-2024	900	4050	880	4050	5000000
२९.	चंद्रपुर Chandrapur	...	2021-2022	280	2787	263	2771	4584450
			2022-2023	900	5000	800	4500	4995100
			2023-2024	1000	6000	900	5000	5995100
३०	गडचिरोली Gadchiroli	...	2021-2022	147	1006	147	1006	1638900
			2022-2023	185	1530	185	1530	2150000
			2023-2024	210	1740	210	1740	2360000
Total State of Maharashtra			2021-2022	65912	234898	56714	207799	295927070
			2022-2023	75632	248182	65533	223221	479085638
एकूण महाराष्ट्र राज्य			2023-2024	84816	306025	74040	241939	555,037,221

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No.13

असलेले महाराष्ट्र राज्यातील परवाने व नोंदणीधारक अन्न व्यावसायिक (२० वर्गवारी)
CATEGORYWISE FOOD BUSINESS OPERATOR LICENCES AND REGISTRATIONS IN MAHARASHTRA (20 CATEGORY)

पुढील तक्त्यात सन २०२१-२२ ची आकडेवारी प्रत्यक्ष असून सन २०२२-२०२३ व २०२३-२०२४ ची आकडेवारी अंदाजीत दर्शविली आहे.
Information for the Year 2021-22 should be actual Year 2022-2023, and 2023-2024 should be Projected District-wise

अ. क्र Sr. No.	Category of Food Business Operator (20 CATEGORY) अन्न व्यवसायिकांची वर्गवारी (२० वर्गवारी)	वर्ष Year	परवान्यांची संख्या Number of Licenses				नोंदणीची संख्या Number of Registrations			
			वर्षाच्या सुरुवातीस अस्तित्वात असलेले Existing	वर्षभरात वाढलेले Added	वर्षभरात रद्द केलेले Cancelled	वर्षा अखेर एकूण असलेले Total 4+5-6	वर्षाच्या सुरुवातीस अस्तित्वात असलेले Existing	वर्षभरात वाढलेले Added	वर्षभरात रद्द केलेले Cancelled	वर्षा अखेर एकूण असलेले Total 8+9-10
			4	5	6	7	8	9	10	11
मुख्यालय / Headquarter ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	59 64 78	12 12 18	0 0 0	71 76 96	72 78 82	22 20 18	0 0 0	94 98 100
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	32 45 49	12 11 15	0 0 0	44 56 65	296 258 271	7 15 18	0 0 0	303 273 289
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	5 5 5	0 0 0	0 0 0	5 5 5	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॉन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	8 18 15	9 5 6	0 23 18	17 46 39	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0

९.	आयात करणे Importing	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१५.	आचारी Catering	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
एकूण बेरीज Grand Total		2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13--Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
मुंबई										
Mumbai ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी)	2021-22	3747	1801	0	5548	2232	1801	446	3587
	Manufacturing/processing. including sorting	2022-23	4121	1981	0	6102	2455	1981	0	4436
	grading etc	2023-24	4533	2179	0	6712	2701	2179	0	4880
२.	दुध संकलन/शितकरण	2021-22	35	7	0	42	174	87	15	246
	Milk Collection/Chilling	2022-23	38	10	0	48	191	95	0	286
		2023-24	41	13	0	54	210	105	0	315
३.	कत्तलखाना	2021-22	7	1	0	8	15	12	0	27
	Slaughter House	2022-23	9	2	0	11	17	15	0	32
		2023-24	11	3	0	14	20	18	0	38
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट	2021-22	1	0	0	1	0	0	0	0
	Solvent extracting unit	2022-23	1	0	0	1	0	0	0	0
		2023-24	1	0	0	1	0	0	0	0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग	2021-22	13	0	0	13	0	0	0	0
	Solvent extracting plant equipped with pre	2022-23	13	0	0	13	0	0	0	0
	cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2023-24	13	0	0	13	0	0	0	0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting and Oil refining plant	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
७.	वेष्टण घालणे	2021-22	542	386	124	804	42	0	0	42
	Packaging	2022-23	590	430	0	1020	46	0	0	46
		2023-24	645	480	0	1125	51	0	0	51
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित	2021-22	134	15	4	145	13	0	0	13
	वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने	2022-23	148	18	0	166	15	0	0	15
	Relabelling manufactured by third party	2023-24	173	22	0	195	17	0	0	17
	under own packing and labeling	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
९.	आयात करणे	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
	Importing	2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१०.	साठवणूक / गोदाम	2021-22	395	39	0	434	495	12	0	507
	Storage/Warehouse	2022-23	435	45	0	480	545	14	0	559
		2023-24	478	49	0	527	590	16	0	606

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	15983	4845	1553	19275	42845	10214	1666	51393
		2022-23	17581	5329	0	22910	47129	11235	0	56532
		2023-24	19339	5861	0	25200	51814	12358	0	62184
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	2257	1226	329	3154	1610	1456	280	2786
		2022-23	2482	1348	0	3830	1771	1601	0	3372
		2023-24	2730	1482	0	4212	1948	1761	0	3709
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	4894	1298	421	5771	3446	1357	279	4524
		2022-23	5383	1427	0	6810	3790	1492	0	5282
		2023-24	5921	1569	0	7490	4169	1641	0	5810
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	974	160	57	1077	1536	120	16	1640
		2022-23	1071	176	0	1247	1689	132	0	1821
		2023-24	1178	193	0	1371	1857	145	0	2002
१५.	आचारी Catering	2021-22	2262	419	141	2540	297	0	0	297
		2022-23	2488	460	0	2948	336	0	0	336
		2023-24	2736	506	0	3242	358	0	0	358
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	556	234	63	727	11229	4290	689	14830
		2022-23	611	256	0	867	12351	4719	0	17070
		2023-24	672	283	0	955	13586	5190	0	18776
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	1045	156	52	1149	1797	419	51	2165
		2022-23	1149	171	0	1320	1976	460	0	2436
		2023-24	1263	188	0	1451	2173	506	0	2679
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	1100	106	26	1180	1123	341	48	1416
		2022-23	1210	116	0	1326	1235	375	0	1610
		2023-24	1331	127	0	1458	1358	412	0	1770
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	7717	1660	375	9002	2804	1975	290	4489
		2022-23	8488	1826	0	10314	3084	2172	0	5256
		2023-24	9336	2008	0	11344	3392	2389	0	5781
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	1494	149	0	1643	9607	960	0	10567
		2022-23	1643	163	0	1806	10567	1056	0	11623
		2023-24	1807	179	0	1986	11672	1161	0	12833
एकूण बेरीज Grand Total		2021-22	43156	12508	3145	52519	79265	23044	3780	102309
		2022-23	47147	13758	0	61229	87191	25348	0	112539
		2023-24	52218	15133	0	67351	95190	27882	0	123072

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13--Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ठाणे										
Thane ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी)	2021-22	3461	1049	877	3633	1682	530	193	2019
	Manufacturing/processing. including sorting	2022-23	3633	1299	534	4398	2019	400	230	2189
	grading etc	2023-24	4398	1444	420	5422	2189	398	236	2351
२.	दुध संकलन/शितकरण	2021-22	10	0	2	8	12	2	0	14
	Milk Collection/Chilling	2022-23	8	1	0	9	14	0	0	14
		2023-24	9	0	0	9	14	0	0	14
३.	कत्तलखाना	2021-22	1	0	0	1	0	0	0	0
	Slaughter House	2022-23	1	0	0	1	0	0	0	0
		2023-24	1	0	0	1	0	0	0	0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting unit	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting plant equipped with pre	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
	cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॉन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting and Oil refining plant	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
७.	वेष्टण घालणे	2021-22	223	56	55	224	13	25	0	38
	Packaging	2022-23	224	50	37	237	38	39	0	77
		2023-24	237	75	55	257	77	25	0	102
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित	2021-22	60	32	41	51	0	0	0	0
	वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने	2022-23	51	49	0	100	0	0	0	0
	Relabelling manufactured by third party	2023-24	100	30	0	130	0	0	0	0
	under own packing and labeling									
९.	आयात करणे	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Importing	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१०.	साठवणूक / गोदाम	2021-22	545	68	214	399	1902	292	211	1983
	Storage/Warehouse	2022-23	399	80	41	438	1983	262	260	1985
		2023-24	438	92	43	487	1985	321	135	2171

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	7171	2242	1964	7449	29053	9954	4524	34483
		2022-23	7449	2527	1078	8898	34483	10339	3223	41599
		2023-24	8898	3324	1075	11147	41599	11203	2923	49879
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	4231	1361	1224	4368	7913	1353	464	8802
		2022-23	4368	1525	544	5349	8802	2383	684	10501
		2023-24	5349	2233	945	6637	10501	3412	1324	12589
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	2866	1025	770	3121	2429	1647	274	3802
		2022-23	3121	1232	486	3867	3802	1251	546	4507
		2023-24	3867	1389	620	4636	4507	1387	546	5348
१४.	खाद्य पदार्थाचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	1040	360	269	1131	5633	1303	247	6689
		2022-23	1131	434	85	1480	6689	2327	453	8563
		2023-24	1480	631	204	1907	8563	2369	381	10551
१५.	आचारी Catering	2021-22	963	187	338	812	1711	719	166	2264
		2022-23	812	270	134	948	2264	1090	335	3019
		2023-24	948	230	74	1104	3019	1152	291	3880
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	679	135	233	581	7056	1367	356	8067
		2022-23	581	258	111	728	8067	2146	658	9555
		2023-24	728	245	80	893	9555	2730	615	11670
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	722	209	241	690	2255	898	110	3043
		2022-23	690	292	145	837	3043	1163	248	3958
		2023-24	837	480	163	1154	3958	1633	207	5384
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	1292	384	375	1301	4960	1791	220	6531
		2022-23	1301	518	276	1543	6531	1515	596	7450
		2023-24	1543	533	275	1801	7450	1838	388	8900
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	1554	373	483	1444	3783	1357	115	5025
		2022-23	1444	525	320	1649	5025	1013	305	5733
		2023-24	1649	537	586	1600	5733	1056	273	6516
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	1258	470	549	1179	8971	3550	1168	11353
		2022-23	1179	781	449	1511	11353	2961	947	13367
		2023-24	1511	813	248	2076	13367	1658	618	14407
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	26076	7951	7635	26392	77373	24788	8048	94113
		2022-23	26392	9841	4240	31993	94113	26889	8485	112517
		2023-24	31993	12056	4788	39261	112517	29182	7937	133762

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
रायगड										
Raigad ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	461 540 525	104 165 190	25 180 46	540 525 669	1245 1206 1502	169 305 588	208 9 312	1206 1502 1778
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	6 6 6	0 0 0	0 0 0	6 6 6	11 46 93	35 62 103	0 15 66	46 93 130
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॉन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	37 37 37	0 0 0	0 0 0	37 37 37	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	142 125 109	21 88 103	38 104 74	125 109 138	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	175 201 220	48 95 119	22 76 31	201 220 308	104 114 46	10 0 0	0 68 0	114 46 46

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	1863	532	110	2285	13266	3186	284	16168
		2022-23	2285	618	1848	1055	16168	3604	233	19539
		2023-24	1055	667	79	1643	19539	6320	1268	24591
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	673	112	22	763	288	222	109	401
		2022-23	763	184	149	798	401	645	203	843
		2023-24	798	213	38	973	843	712	118	1437
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	798	204	18	984	291	272	0	563
		2022-23	984	116	235	865	563	438	219	782
		2023-24	865	167	51	981	782	539	308	1013
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	185	40	30	195	172	23	0	195
		2022-23	195	74	74	195	195	110	66	239
		2023-24	195	91	36	250	239	204	122	321
१५.	आचारी Catering	2021-22	197	89	6	280	0	0	0	0
		2022-23	280	108	92	296	0	0	0	0
		2023-24	296	142	77	361	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	137	41	0	178	3644	824	63	4405
		2022-23	178	73	110	141	4405	2126	112	6419
		2023-24	141	119	32	228	6419	1790	464	7745
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	126	25	0	151	288	65	0	353
		2022-23	151	68	135	84	353	117	18	452
		2023-24	84	43	17	110	452	168	53	567
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	631	98	0	729	2370	525	0	2895
		2022-23	729	126	144	711	2895	812	128	3579
		2023-24	711	152	38	825	3579	906	346	4139
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	462	169	0	631	779	378	0	1157
		2022-23	631	205	139	697	1157	907	131	1933
		2023-24	697	108	43	762	1933	1013	228	2718
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	838	399	70	1167	2441	308	10	2739
		2022-23	1167	30	134	1063	2739	204	28	2915
		2023-24	1063	16	6	1073	2915	537	275	3177
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	6731	1882	341	8272	24899	6017	674	30242
		2022-23	8272	1950	3420	6802	30242	9330	1230	38342
		2023-24	6802	2130	568	8364	38342	12880	3560	47662

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
रत्नागिरी										
Ratnagiri ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी)	2021-22	152	162	5	309	392	79	11	460
	Manufacturing/processing, including sorting	2022-23	309	136	0	445	460	42	0	502
	grading etc	2023-24	445	153	0	598	502	49	0	551
२.	दुध संकलन/शितकरण	2021-22	16	0	2	14	21	2	5	18
	Milk Collection/Chilling	2022-23	14	4	0	18	18	1	0	19
		2023-24	18	2	0	20	19	0	0	19
३.	कत्तलखाना	2021-22	0	0	0	0	17	19	0	36
	Slaughter House	2022-23	0	0	0	0	36	39	0	75
		2023-24	0	0	0	0	75	42	0	117
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting unit	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting plant equipped with pre	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
	cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॉन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting and Oil refining plant	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
७.	वेष्टण घालणे	2021-22	8	7	1	14	8	3	5	6
	Packaging	2022-23	14	3	0	17	6	2	0	8
		2023-24	17	5	0	22	8	4	0	12
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित	2021-22	9	15	0	24	1	0	1	0
	वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने	2022-23	24	16	0	40	0	0	0	0
	Relabelling manufactured by third party	2023-24	40	26	0	66	0	0	0	0
	under own packing and labeling									
९.	आयात करणे	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Importing	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१०.	साठवणूक / गोदाम	2021-22	21	63	6	78	0	0	0	0
	Storage/Warehouse	2022-23	78	52	0	130	0	0	0	0
		2023-24	130	30	0	160	0	0	0	0

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	567	389	7	949	4359	1998	1	6356
		2022-23	949	428	0	1377	6356	2246	0	8602
		2023-24	1377	506	0	1883	8602	2607	0	11209
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	103	75	3	175	173	32	2	203
		2022-23	175	88	0	263	203	23	0	226
		2023-24	263	91	0	354	226	35	0	261
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	123	217	5	335	163	21	1	183
		2022-23	335	289	0	624	183	22	0	205
		2023-24	624	224	0	848	205	33	0	238
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	37	37	0	74	85	77	0	162
		2022-23	74	47	0	121	162	74	0	236
		2023-24	121	64	0	185	236	76	0	312
१५.	आचारी Catering	2021-22	9	38	2	45	24	19	0	43
		2022-23	45	35	0	80	43	5	0	48
		2023-24	80	15	0	95	48	4	0	52
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	17	20	1	36	709	210	0	919
		2022-23	36	33	0	69	919	245	0	1164
		2023-24	69	65	0	134	1164	306	0	1470
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	17	21	0	38	73	42	0	115
		2022-23	38	38	0	76	115	24	0	139
		2023-24	76	43	0	119	139	27	0	166
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	112	160	2	270	1154	154	0	1308
		2022-23	270	193	0	463	1308	175	0	1483
		2023-24	463	304	0	767	1483	184	0	1667
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	130	33	3	160	62	51	0	113
		2022-23	160	69	0	229	113	41	0	154
		2023-24	229	87	0	316	154	59	0	213
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	22	17	2	37	2481	398	1	2878
		2022-23	37	69	0	106	2878	561	0	3439
		2023-24	106	85	0	191	3439	374	0	3813
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	1343	1254	39	2558	9722	3105	27	12800
		2022-23	2558	1500	0	4058	12800	3500	0	16300
		2023-24	4058	1700	0	5758	16300	3800	0	20100

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
सिंधुदुर्ग										
Sindhudurg ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	140 176 201	36 25 40	0 0 0	176 201 241	1200 1485 1630	285 145 235	0 0 0	1485 1630 1865
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	2 5 7	3 2 5	0 0 0	5 7 12	50 75 90	25 15 20	0 0 0	75 90 110
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॉन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	2 3 6	1 3 5	0 0 0	3 6 11	80 95 115	15 20 25	0 0 0	95 115 140
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	5 7 11	2 4 7	0 0 0	7 11 18	75 100 122	25 22 25	0 0 0	100 122 147
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	2 3 5	1 2 5	0 0 0	3 5 10	2 5 9	3 4 3	0 0 0	5 9 12

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	234	104	0	338	2840	1435	0	4275
		2022-23	338	57	0	395	4275	880	0	5155
		2023-24	395	125	0	520	5155	990	0	6145
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	90	8	0	98	680	115	0	795
		2022-23	98	15	0	113	795	55	0	850
		2023-24	113	25	0	138	850	65	0	915
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	100	15	0	115	340	45	0	385
		2022-23	115	28	0	143	385	30	0	415
		2023-24	143	45	0	188	415	55	0	470
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	10	2	0	12	100	20	0	120
		2022-23	12	5	0	17	120	15	0	135
		2023-24	17	20	0	37	135	20	0	155
१५.	आचारी Catering	2021-22	5	5	0	10	0	0	0	0
		2022-23	10	2	0	12	0	0	0	0
		2023-24	12	10	0	22	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	11	5	0	16	415	145	0	560
		2022-23	16	4	0	20	560	90	0	650
		2023-24	20	15	0	35	650	35	0	685
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	2	1	0	3	20	8	0	28
		2022-23	3	1	0	4	28	4	0	32
		2023-24	4	2	0	6	32	5	0	37
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	43	10	0	53	1780	149	0	1929
		2022-23	53	50	0	103	1929	215	0	2144
		2023-24	103	20	0	123	2144	185	0	2329
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	18	10	0	28	482	98	0	580
		2022-23	28	50	0	78	580	140	0	720
		2023-24	78	15	0	93	720	204	0	924
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	10	12	0	22	400	188	0	588
		2022-23	22	31	0	53	588	153	0	741
		2023-24	53	11	0	64	741	368	0	1109
एकूण बेरीज Grand Total		2021-22	674	215	0	889	8464	2556	0	11020
		2022-23	889	279	0	1168	11020	1788	0	12808
		2023-24	1168	350	0	1518	12808	2235	0	15043

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
नाशिक										
Nasik ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी)	2021-22	435	27	0	462	5639	35	0	5674
	Manufacturing/processing. including sorting	2022-23	462	29	0	491	5674	37	0	5711
	grading etc	2023-24	491	31	0	522	5711	41	0	5752
२.	दुध संकलन/शितकरण	2021-22	324	21	0	345	2432	27	0	2459
	Milk Collection/Chilling	2022-23	345	23	0	368	2459	32	0	2491
		2023-24	368	27	0	395	2491	39	0	2530
३.	कत्तलखाना	2021-22	3	0	0	3	0	0	0	0
	Slaughter House	2022-23	3	0	0	3	0	0	0	0
		2023-24	3	0	0	3	0	0	0	0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting unit	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting plant equipped with pre	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
	cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting and Oil refining plant	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
७.	वेष्टण घालणे	2021-22	280	32	0	312	248	29	0	277
	Packaging	2022-23	312	35	0	347	277	31	0	308
		2023-24	347	42	0	389	308	41	0	349
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित	2021-22	31	7	0	38	0	0	0	0
	वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने	2022-23	38	9	0	47	0	0	0	0
	Relabelling manufactured by third party	2023-24	47	11	0	58	0	0	0	0
	under own packing and labeling									
९.	आयात करणे	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Importing	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१०.	साठवणूक / गोदाम	2021-22	9	0	0	9	0	0	0	0
	Storage/Warehouse	2022-23	9	0	0	9	0	0	0	0
		2023-24	9	0	0	9	0	0	0	0

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	6032	1641	0	7673	20325	3632	0	23957
		2022-23	7673	2021	0	9694	23957	3690	0	27647
		2023-24	9694	2720	0	12414	27647	4002	0	31649
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	340	29	0	369	0	0	0	0
		2022-23	369	37	0	406	0	0	0	0
		2023-24	406	42	0	448	0	0	0	0
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	110	4	0	114	0	0	0	0
		2022-23	114	9	0	123	0	0	0	0
		2023-24	123	13	0	136	0	0	0	0
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	27	0	0	27	0	0	0	0
		2022-23	27	0	0	27	0	0	0	0
		2023-24	27	0	0	27	0	0	0	0
१५.	आचारी Catering	2021-22	78	2	0	80	0	0	0	0
		2022-23	80	5	0	85	0	0	0	0
		2023-24	85	9	0	94	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	361	13	0	374	3630	79	0	3709
		2022-23	374	18	0	392	3709	93	0	3802
		2023-24	392	24	0	416	3802	107	0	3909
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	9	0	0	9	0	0	0	0
		2022-23	9	0	0	9	0	0	0	0
		2023-24	9	0	0	9	0	0	0	0
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	1643	67	0	1710	3029	130	0	3159
		2022-23	1710	78	0	1788	3159	147	0	3306
		2023-24	1788	102	0	1890	3306	162	0	3468
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	1121	53	0	1174	1790	109	0	1899
		2022-23	1174	68	0	1242	1899	98	0	1997
		2023-24	1242	87	0	1329	1997	121	0	2118
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	2442	2008	0	4450	3774	1875	0	5649
		2022-23	4450	1968	0	6418	5649	2372	0	8021
		2023-24	6418	1292	0	7710	8021	2087	0	10108
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	13245	3904	0	17149	40867	5916	0	46783
		2022-23	17149	4300	0	21449	46783	6500	0	53283
		2023-24	21449	4400	0	25849	53283	6600	0	59883

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
अहमदनगर										
Ahmadnagar ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	1102 1240 1354	141 118 123	3 4 0	1240 1354 1477	1592 1848 2249	444 494 510	188 93 0	1848 2249 2759
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	721 908 1192	204 296 304	17 12 0	908 1192 1496	1864 2165 2391	338 255 290	37 29 0	2165 2391 2681
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	28 29 30	2 1 1	1 0 0	29 30 31
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	1 1 1	0 0 0	0 0 0	1 1 1	5 5 6	0 2 1	0 1 0	5 6 7
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	1 1 1	0 0 0	0 0 0	1 1 1	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	259 309 346	51 37 48	1 0 0	309 346 394	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	14 14 15	0 1 1	0 0 0	14 15 16	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	98 142 202	46 63 70	2 3 0	142 202 272	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	832	244	12	1064	13024	2411	1968	13467
		2022-23	1064	386	6	1444	13467	3584	1247	15804
		2023-24	1444	390	0	1834	15804	3880	0	19684
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	773	235	14	994	2493	602	600	2495
		2022-23	994	186	12	1168	2495	623	64	3054
		2023-24	1168	270	0	1438	3054	650	0	3704
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	512	174	5	681	2050	265	798	1517
		2022-23	681	273	3	951	1517	237	110	1644
		2023-24	951	330	0	1281	1644	250	0	1894
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	244	60	6	298	1093	57	155	995
		2022-23	298	77	2	373	995	79	11	1063
		2023-24	373	80	0	453	1063	90	0	1153
१५.	आचारी Catering	2021-22	169	39	6	202	0	0	0	0
		2022-23	202	73	2	273	0	0	0	0
		2023-24	273	93	0	366	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	67	29	8	88	1199	201	71	1329
		2022-23	88	80	4	168	1329	139	67	1401
		2023-24	168	89	0	257	1401	147	0	1548
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	65	19	4	80	441	82	89	434
		2022-23	80	39	1	118	434	74	22	486
		2023-24	118	55	0	173	486	98	0	584
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	610	201	22	789	2176	285	20	2441
		2022-23	789	393	10	1172	2441	345	35	2751
		2023-24	1172	420	0	1592	2751	420	0	3171
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	436	174	28	638	852	245	48	1049
		2022-23	638	458	10	1086	1049	227	22	1254
		2023-24	1086	520	0	1606	1254	260	0	1514
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	5	376	0	381	448	96	3	541
		2022-23	381	7	0	388	541	104	2	643
		2023-24	388	13	0	401	643	120	0	763
एकूण बेरीज Grand Total		2021-22	6179	1995	128	8046	27265	5028	3978	28315
		2022-23	8046	2487	69	10464	28315	6164	1703	32776
		2023-24	10464	2806	0	13270	32776	6717	0	39493

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
जळगाव										
Jalgaon ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	25 25 25	0 0 0	0 0 0	25 25 25	63 63 63	0 0 0	0 0 0	63 63 63
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	148 148 148	0 0 0	0 0 0	148 148 148	143 143 143	0 0 0	0 0 0	143 143 143
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	3 3 3	0 0 0	0 0 0	3 3 3	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	104 122 127	20 5 4	2 0 0	122 127 131	159 159 159	0 0 0	0 0 10	159 159 149
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	112 108 108	0 0 2	4 0 0	108 108 110	85 85 85	0 0 0	0 0 5	85 85 80
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	29 27 27	0 0 4	2 0 0	27 27 31	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	1882	812	236	2458	6741	1721	472	7990
		2022-23	2458	1472	384	3546	7990	2945	695	10240
		2023-24	3546	1892	342	5096	10240	4037	732	13545
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	549	116	92	573	552	165	114	603
		2022-23	573	167	54	686	603	312	172	743
		2023-24	686	275	93	868	743	272	122	893
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	122	49	15	156	172	45	32	185
		2022-23	156	141	42	255	185	92	66	211
		2023-24	255	92	45	302	211	20	45	186
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	22	0	0	22	40	0	0	40
		2022-23	22	0	0	22	40	10	5	45
		2023-24	22	10	5	27	45	20	10	55
१५.	आचारी Catering	2021-22	20	0	0	20	90	0	12	78
		2022-23	20	0	0	20	78	15	0	93
		2023-24	20	7	2	25	45	20	10	55
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	274	57	15	316	236	0	22	214
		2022-23	316	55	0	371	214	5	2	217
		2023-24	371	45	15	401	217	20	42	195
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	4	0	0	4	4	0	0	4
		2022-23	4	0	0	4	4	0	0	4
		2023-24	4	0	0	4	4	0	0	4
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	323	82	7	398	331	0	0	331
		2022-23	398	45	0	443	331	75	0	406
		2023-24	443	42	10	475	406	92	72	426
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	213	12	5	220	456	0	0	456
		2022-23	220	2	0	222	456	42	0	498
		2023-24	222	32	5	249	498	54	42	510
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	306	147	34	419	1133	568	320	1381
		2022-23	419	388	94	713	1381	722	215	1888
		2023-24	713	587	204	1096	1888	472	410	1950
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	4136	1295	412	5019	10205	2499	972	11732
		2022-23	5019	2275	574	6720	11732	4218	1155	14795
		2023-24	6720	2992	721	8991	14795	4997	1512	18280

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
धुळे										
Dhule ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी)	2021-22	151	0	121	0	11	0	261	0
	Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2022-23	122	0	89	0	2	0	209	0
		2023-24	89	0	22	0	4	0	107	0
२.	दुध संकलन/शितकरण	2021-22	3	0	2	0	1	0	4	0
	Milk Collection/Chilling	2022-23	2	0	1	0	0	0	3	0
		2023-24	1	0	1	0	0	0	2	0
३.	कत्तलखाना	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Slaughter House	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting unit	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting and Oil refining plant	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
७.	वेष्टण घालणे	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Packaging	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
	Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
९.	आयात करणे	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Importing	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१०.	साठवणूक / गोदाम	2021-22	4	0	2	0	3	0	3	0
	Storage/Warehouse	2022-23	2	0	1	0	1	0	2	0
		2023-24	3	0	1	0	1	0	3	0

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	121	104	86	194	4	0	4	298
		2022-23	111	59	76	185	3	0	207	244
		2023-24	59	11	72	179	6	0	125	190
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	76	0	36	0	2	0	118	0
		2022-23	22	0	31	0	3	0	58	0
		2023-24	11	0	27	0	1	0	37	0
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	19	0	8	0	4	0	23	0
		2022-23	14	0	6	0	4	0	16	0
		2023-24	12	0	1	0	1	0	12	0
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	28	0	12	0	8	0	32	0
		2022-23	12	0	8	0	3	0	17	0
		2023-24	8	0	6	0	4	0	10	0
१५.	आचारी Catering	2021-22	16	11	8	18	0	2	34	27
		2022-23	19	8	6	21	0	3	25	26
		2023-24	9	4	4	24	0	1	13	27
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	16	9	7	6	6	2	17	13
		2022-23	10	5	9	2	3	1	16	3
		2023-24	9	1	3	1	2	1	10	1
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	39	0	14	0	8	0	45	0
		2022-23	19	0	9	0	6	0	12	0
		2023-24	14	0	6	0	3	0	17	0
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	340	121	123	57	89	11	374	167
		2022-23	122	89	56	21	21	8	157	102
		2023-24	189	102	52	33	12	7	229	128
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	340	121	123	57	89	11	374	167
		2022-23	122	89	56	21	21	8	157	102
		2023-24	189	102	52	33	12	7	229	128
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	189	121	177	108	89	16	277	213
		2022-23	122	102	108	56	11	9	219	149
		2023-24	59	89	21	24	26	2	54	111
एकूण बेरीज Grand Total		2021-22	402	816	389	798	316	716	475	898
		2022-23	1122	1619	1089	1789	1196	1626	1015	1782
		2023-24	1279	859	1213	802	1338	759	1154	902

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
पुणे										
Pune ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी)	2021-22	4777	970	50	5697	5829	3000	100	8729
	Manufacturing/processing. including sorting	2022-23	5697	1067	50	6714	8729	4000	100	12629
	grading etc	2023-24	6714	1173	50	7837	12629	4100	100	16629
२.	दुध संकलन/शितकरण	2021-22	415	45	0	460	974	500	10	1464
	Milk Collection/Chilling	2022-23	460	50	0	510	1464	600	20	2044
		2023-24	510	50	0	560	2044	650	30	2664
३.	कत्तलखाना	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Slaughter House	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting unit	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting plant equipped with pre	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
	cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting and Oil refining plant	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
७.	वेष्टण घालणे	2021-22	280	35	12	303	70	15	5	80
	Packaging	2022-23	303	35	10	328	80	20	10	90
		2023-24	328	35	10	353	90	25	15	100
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित	2021-22	132	0	0	132	37	3	0	40
	वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने	2022-23	132	0	0	132	40	0	0	40
	Relabelling manufactured by third party	2023-24	132	0	0	132	40	0	0	40
	under own packing and labeling									
९.	आयात करणे	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Importing	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१०.	साठवणूक / गोदाम	2021-22	410	20	0	430	480	100	0	580
	Storage/Warehouse	2022-23	430	20	0	450	580	150	0	730
		2023-24	450	20	0	470	730	180	0	910

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	11127	800	325	11602	50302	12000	400	61902
		2022-23	11602	870	290	12182	61902	15000	250	76652
		2023-24	12182	910	250	12842	76652	16000	350	92302
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	5471	500	100	5871	5816	500	10	6306
		2022-23	5871	500	100	6271	6306	600	20	6886
		2023-24	6271	500	100	6671	6886	700	30	7556
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	2375	100	0	2475	2110	400	60	2450
		2022-23	2475	100	100	2475	2450	450	60	2840
		2023-24	2475	100	100	2475	2840	500	60	3280
१४.	खाद्य पदार्थाचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	957	50	50	957	4740	60	10	4790
		2022-23	957	100	0	1057	4790	70	15	4845
		2023-24	1057	150	0	1207	4845	80	20	4905
१५.	आचारी Catering	2021-22	2104	100	0	2204	0	0	0	0
		2022-23	2204	100	0	2304	0	0	0	0
		2023-24	2304	100	0	2404	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	255	30	0	285	3603	400	20	3983
		2022-23	285	30	0	315	3983	500	30	4453
		2023-24	315	30	0	345	4453	600	40	5013
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	872	50	0	922	2108	110	10	2208
		2022-23	922	50	0	972	2208	200	20	2388
		2023-24	972	60	0	1032	2388	300	30	2658
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	2720	100	10	2810	8682	2000	300	10382
		2022-23	2810	100	0	2910	10382	2005	210	12177
		2023-24	2910	100	0	3010	12177	2010	240	13947
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	6035	100	10	6125	4225	1200	200	5225
		2022-23	6125	100	10	6215	5225	1225	100	6350
		2023-24	6215	100	20	6295	6350	1250	50	7550
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	3911	1560	270	5201	36169	14712	3875	47006
		2022-23	5201	300	30	5471	47006	15180	4255	57931
		2023-24	5471	500	100	5871	57931	15500	4500	68931
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	41841	4460	827	45474	125145	35000	5000	155145
		2022-23	45474	3422	590	48306	155145	40000	5090	190055
		2023-24	48306	3828	630	51504	190055	41895	5465	226485

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
सातारा										
Satara ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	413 437 481	142 144 150	118 100 80	437 481 551	647 846 1046	341 350 355	142 150 130	846 1046 1271
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	234 156 130	12 14 16	90 40 20	156 130 126	2520 2766 3016	391 410 415	145 160 155	2766 3016 3276
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	1 1 1	0 0 0	0 0 0	1 1 1	0 25 25	25 0 0	0 0 0	25 25 25
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	27 13 14	2 3 5	16 2 0	13 14 19	9 10 10	1 0 0	0 0 0	10 10 10
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	3 3 4	0 1 4	0 0 0	3 4 8	1 1 1	0 0 0	0 0 0	1 1 1
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	67 86 101	23 25 27	4 10 5	86 101 123	73 81 101	8 30 35	0 10 0	81 101 136

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	279	164	167	276	13923	2962	1411	15474
		2022-23	276	166	160	282	15474	3100	1200	17374
		2023-24	282	176	120	338	17374	3110	1100	19384
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	578	85	84	579	636	169	0	805
		2022-23	579	87	70	596	805	175	0	980
		2023-24	596	90	30	656	980	180	0	1160
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	137	126	108	155	473	198	0	671
		2022-23	155	127	80	202	671	200	0	871
		2023-24	202	132	60	274	871	210	0	1081
१४.	खाद्य पदार्थाचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	102	14	64	52	832	148	23	957
		2022-23	52	15	20	47	957	0	10	947
		2023-24	47	17	10	54	947	20	5	962
१५.	आचारी Catering	2021-22	37	17	15	39	84	0	0	84
		2022-23	39	18	0	57	84	0	50	34
		2023-24	57	19	0	76	34	0	40	6
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	3	3	0	6	983	257	168	1072
		2022-23	6	4	0	10	1072	280	40	1312
		2023-24	10	7	0	17	1312	285	20	1577
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	8	8	0	16	163	78	13	228
		2022-23	16	9	0	25	228	80	10	298
		2023-24	25	12	0	37	298	85	5	378
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	737	140	187	690	979	458	40	1397
		2022-23	690	141	173	658	1397	465	20	1842
		2023-24	658	143	130	671	1842	470	10	2302
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	205	42	85	162	280	100	17	363
		2022-23	162	44	75	131	363	110	10	463
		2023-24	131	46	35	142	463	115	5	573
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	222	0	35	187	9263	1564	1117	9710
		2022-23	187	2	20	169	9710	1800	140	11370
		2023-24	169	6	10	165	11370	1820	130	13060
एकूण बेरीज Grand Total		2021-22	3053	778	973	2858	30866	6700	3076	34490
		2022-23	2858	800	750	2908	34490	7000	1800	39690
		2023-24	2908	850	500	3258	39690	7100	1600	45190

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
सांगली										
Sangali ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	413 437 481	142 144 150	118 100 80	437 481 551	647 846 1046	341 350 355	142 150 130	846 1046 1271
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	234 156 130	12 14 16	90 40 20	156 130 126	2520 2766 3016	391 410 415	145 160 155	2766 3016 3276
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	1 1 1	0 0 0	0 0 0	1 1 1	0 25 25	25 0 0	0 0 0	25 25 25
४.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	27 13 14	2 3 5	16 2 0	13 14 19	9 10 10	1 0 0	0 0 0	10 10 10
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	3 3 4	0 1 4	0 0 0	3 4 8	1 1 1	0 0 0	0 0 0	1 1 1
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	67 86 101	23 25 27	4 10 5	86 101 123	73 81 101	8 30 35	0 10 0	81 101 136

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	279	164	167	276	13923	2962	1411	15474
		2022-23	276	166	160	282	15474	3100	1200	17374
		2023-24	282	176	120	338	17374	3110	1100	19384
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	578	85	84	579	636	169	0	805
		2022-23	579	87	70	596	805	175	0	980
		2023-24	596	90	30	656	980	180	0	1160
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	137	126	108	155	473	198	0	671
		2022-23	155	127	80	202	671	200	0	871
		2023-24	202	132	60	274	871	210	0	1081
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	102	14	64	52	832	148	23	957
		2022-23	52	15	20	47	957	0	10	947
		2023-24	47	17	10	54	947	20	5	962
१५.	आचारी Catering	2021-22	37	17	15	39	84	0	0	84
		2022-23	39	18	0	57	84	0	50	34
		2023-24	57	19	0	76	34	0	40	6
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	3	3	0	6	983	257	168	1072
		2022-23	6	4	0	10	1072	280	40	1312
		2023-24	10	7	0	17	1312	285	20	1577
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	8	8	0	16	163	78	13	228
		2022-23	16	9	0	25	228	80	10	298
		2023-24	25	12	0	37	298	85	5	378
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	737	140	187	690	979	458	40	1397
		2022-23	690	141	173	658	1397	465	20	1842
		2023-24	658	143	130	671	1842	470	10	2302
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	205	42	85	162	280	100	17	363
		2022-23	162	44	75	131	363	110	10	463
		2023-24	131	46	35	142	463	115	5	573
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	222	0	35	187	9263	1564	1117	9710
		2022-23	187	2	20	169	9710	1800	140	11370
		2023-24	169	6	10	165	11370	1820	130	13060
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	3053	778	973	2858	30866	6700	3076	34490
		2022-23	2858	800	750	2908	34490	7000	1800	39690
		2023-24	2908	850	500	3258	39690	7100	1600	45190

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
सोलापूर										
Solapur ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	1283 1313 1373	35 70 75	5 10 15	1313 1373 1433	4525 4548 4580	28 42 48	5 10 15	4548 4580 4613
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	1168 1193 1243	30 60 65	5 10 15	1193 1243 1293	861 947 1071	96 144 187	10 20 25	947 1071 1233
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	6 7 0	1 2 0	0 0 0	7 9 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	4 4 6	0 0 0	0 0 0	4 4 6	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॉन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	3 3 5	0 0 0	0 0 0	3 3 5	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	19 21 26	2 4 7	0 0 0	21 25 33	3 3 5	0 0 0	0 0 0	3 3 5
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	64 65 67	1 2 3	0 0 0	65 67 70	3 3 3	0 0 0	0 0 0	3 3 3
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	6 6 6	0 0 0	0 0 0	6 6 6	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	220 220 222	1 2 3	1 2 3	220 220 222	44 44 47	0 0 0	0 0 0	44 44 47

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	2165	26	7	2184	19452	300	20	19732
		2022-23	2184	52	14	2222	19732	600	40	20292
		2023-24	2214	63	16	2261	20292	725	65	20952
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	2091	44	4	2131	880	4	1	883
		2022-23	2131	88	8	2211	883	6	2	887
		2023-24	2211	97	12	2296	887	8	3	892
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	283	16	6	293	0	0	0	0
		2022-23	293	32	12	313	0	0	0	0
		2023-24	313	45	16	342	0	0	0	0
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	432	14	3	443	1948	57	14	1991
		2022-23	443	28	6	465	1991	114	28	2077
		2023-24	465	36	8	493	2077	185	36	2226
१५.	आचारी Catering	2021-22	112	3	0	115	208	13	5	216
		2022-23	115	6	0	121	216	26	10	232
		2023-24	121	6	0	127	232	32	15	249
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	8	1	0	9	242	26	4	264
		2022-23	9	2	0	11	264	52	8	308
		2023-24	11	5	0	16	308	57	6	359
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	18	0	0	18	673	30	5	698
		2022-23	18	0	0	18	698	60	10	748
		2023-24	22	0	0	22	748	65	15	798
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	1856	12	2	1866	9276	194	16	9454
		2022-23	1866	24	4	1886	9454	291	32	9713
		2023-24	1886	33	8	1911	9713	329	39	10003
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	251	4	1	254	134	32	4	162
		2022-23	276	1	0	277	147	48	0	195
		2023-24	277	0	0	277	195	52	0	247
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	542	3	16	529	13437	220	16	13641
		2022-23	529	6	32	503	13641	101	32	13710
		2023-24	503	8	37	474	13710	161	48	13823
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	4213	200	50	4363	23748	1000	100	24648
		2022-23	4363	400	100	4663	24648	1500	200	25948
		2023-24	4663	193	115	4741	25948	1537	225	27260

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
कोल्हापूर										
Kolhapur ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing, including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	580 776 989	196 213 245	0 0 0	776 989 1234	367 747 1147	380 400 417	0 0 0	747 1147 1564
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	65 65 67	0 2 7	0 0 0	65 67 74	4545 5245 5995	700 750 765	0 0 0	5245 5995 6760
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	1 1 1	0 0 0	0 0 0	1 1 1	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	79 94 98	15 4 13	0 0 0	94 98 111	65 65 80	0 15 35	0 0 0	65 80 115

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	605	302	0	907	15465	578	0	16043
		2022-23	907	325	0	1232	16043	680	0	16723
		2023-24	1232	350	0	1582	16723	515	0	17238
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	813	47	0	860	219	313	0	532
		2022-23	860	50	0	910	532	215	0	747
		2023-24	910	60	0	970	747	227	0	974
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	348	147	0	495	2347	2443	0	4790
		2022-23	495	150	0	645	4790	272	0	5062
		2023-24	645	200	0	845	5062	219	0	5281
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	367	46	0	413	953	17	0	970
		2022-23	413	50	0	463	970	19	0	989
		2023-24	463	60	0	523	989	19	0	1008
१५.	आचारी Catering	2021-22	206	0	0	206	187	192	0	379
		2022-23	206	13	0	219	379	5	0	384
		2023-24	219	17	0	236	384	15	0	399
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	29	0	0	29	223	253	0	476
		2022-23	29	10	0	39	476	35	0	511
		2023-24	39	8	0	47	511	41	0	552
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	70	0	0	70	122	128	0	250
		2022-23	70	2	0	72	250	0	0	250
		2023-24	72	3	0	75	250	16	0	266
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	633	0	0	633	1995	117	0	2112
		2022-23	633	26	0	659	2112	78	0	2190
		2023-24	659	30	0	689	2190	77	0	2267
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	271	0	0	271	855	50	0	905
		2022-23	271	11	0	282	905	34	0	939
		2023-24	282	12	0	294	939	33	0	972
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	1202	358	0	1560	25111	2348	0	27459
		2022-23	1560	1145	0	2705	27459	4846	0	32305
		2023-24	8381	1095	0	9476	32305	5021	0	37326
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	5269	1111	0	6380	52454	7519	0	59973
		2022-23	6380	2001	0	8381	59973	7349	0	67322
		2023-24	8381	2100	0	10481	67322	7400	0	74722

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
औरंगाबाद										
Aurangabad ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी)	2021-22	311	5	1	315	280	8	3	285
	Manufacturing/processing. including sorting	2022-23	315	3	9	309	285	5	3	287
	grading etc	2023-24	309	5	4	310	287	10	5	292
२.	दुध संकलन/शितकरण	2021-22	10	2	1	11	145	22	8	159
	Milk Collection/Chilling	2022-23	11	3	1	13	159	7	2	164
		2023-24	13	4	1	16	164	12	5	171
३.	कत्तलखाना	2021-22	1	0	0	1	0	0	0	0
	Slaughter House	2022-23	1	0	0	1	0	0	0	0
		2023-24	1	0	0	1	0	0	0	0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting unit	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग	2021-22	1	0	0	1	0	0	0	0
	Solvent extracting plant equipped with pre	2022-23	1	0	0	1	0	0	0	0
	cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2023-24	1	0	0	1	0	0	0	0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट	2021-22	9	2	1	10	0	0	0	0
	Solvent extracting and Oil refining plant	2022-23	10	1	0	11	0	0	0	0
		2023-24	11	0	0	11	0	0	0	0
७.	वेष्टण घालणे	2021-22	15	3	2	16	0	0	0	0
	Packaging	2022-23	16	4	2	18	0	0	0	0
		2023-24	18	5	3	20	0	0	0	0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित	2021-22	10	2	1	11	0	0	0	0
	वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने	2022-23	11	1	0	12	0	0	0	0
	Relabelling manufactured by third party	2023-24	12	2	2	12	0	0	0	0
	under own packing and labeling									
९.	आयात करणे	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Importing	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१०.	साठवणूक / गोदाम	2021-22	70	10	2	78	0	0	0	0
	Storage/Warehouse	2022-23	71	8	3	76	0	0	0	0
		2023-24	76	10	7	79	0	0	0	0

११. किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	855	195	2	1048	6529	522	11	7040
	2022-23	1048	117	55	1110	6346	355	63	6638
	2023-24	1110	185	190	1105	6638	602	31	7209
१२. घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	643	45	3	685	920	350	22	1248
	2022-23	678	19	11	686	868	125	51	942
	2023-24	655	40	17	678	942	175	50	1067
१३. वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	286	25	2	309	205	65	9	261
	2022-23	309	15	12	312	201	35	10	226
	2023-24	312	20	10	322	226	70	55	241
१४. खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	38	5	0	43	450	105	7	548
	2022-23	43	18	2	59	400	75	15	460
	2023-24	59	2	3	58	460	45	85	420
१५. आचारी Catering	2021-22	137	45	5	177	211	75	15	271
	2022-23	135	12	9	138	215	99	10	304
	2023-24	138	10	8	140	304	205	71	438
१६. ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	35	62	5	92	905	215	22	1098
	2022-23	55	24	7	72	818	105	27	896
	2023-24	72	21	5	88	896	305	61	1140
१७. क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	99	97	2	194	205	71	19	257
	2022-23	139	72	26	185	221	55	15	261
	2023-24	185	71	25	231	261	167	27	401
१८. हॉटेल Hotel	2021-22	285	155	15	425	490	127	12	605
	2022-23	288	105	5	388	447	111	19	539
	2023-24	388	111	31	468	539	205	29	715
१९. रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	240	95	6	329	375	119	12	482
	2022-23	269	72	8	333	366	97	11	452
	2023-24	333	71	30	374	452	101	15	538
२०. इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	496	99	7	588	7672	974	37	8609
	2022-23	933	228	195	966	10537	700	1106	10131
	2023-24	997	300	411	886	10131	808	1036	9903
एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	3541	847	55	4333	18387	2653	177	20863
	2022-23	4333	702	345	4690	20863	1769	1332	21300
	2023-24	4690	857	747	4800	21300	2705	1470	22535

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
जालना										
Jalna ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	188 201 220	13 19 25	0 0 0	201 220 245	444 688 843	244 155 185	0 0 0	688 843 1028
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	18 21 27	3 6 9	0 0 0	21 27 36	67 138 166	71 28 35	0 0 0	138 166 201
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	1 1 1	0 0 0	0 0 0	1 1 1	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	10 11 13	1 2 0	0 0 0	11 13 13	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	55 60 75	5 15 17	0 0 0	60 75 92	46 58 80	12 22 19	0 0 0	58 80 99

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	904	85	0	989	4015	730	0	4745
		2022-23	989	91	0	1080	4745	1698	0	6443
		2023-24	1080	118	0	1198	6443	2480	0	8923
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	646	72	0	718	210	125	0	335
		2022-23	718	68	0	786	335	70	0	405
		2023-24	786	85	0	871	405	65	0	470
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	160	8	0	168	162	136	0	298
		2022-23	168	30	0	198	298	62	0	360
		2023-24	198	22	0	220	360	45	0	405
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	33	1	0	34	109	56	0	165
		2022-23	34	8	0	42	165	51	0	216
		2023-24	42	15	0	57	216	62	0	278
१५.	आचारी Catering	2021-22	74	2	0	76	0	0	0	0
		2022-23	76	6	0	82	0	0	0	0
		2023-24	82	8	0	90	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	26	3	0	29	309	99	0	408
		2022-23	29	11	0	40	408	74	0	482
		2023-24	40	17	0	57	482	72	0	554
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	10	2	0	12	35	22	0	57
		2022-23	12	11	0	23	57	11	0	68
		2023-24	23	14	0	37	68	15	0	83
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	213	5	0	218	536	105	0	641
		2022-23	218	8	0	226	641	155	0	796
		2023-24	226	9	0	235	796	180	0	976
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	386	73	0	459	161	66	0	227
		2022-23	459	45	0	504	227	84	0	311
		2023-24	504	56	0	560	311	98	0	409
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	2	0	0	2	888	0	0	888
		2022-23	2	5	0	7	888	18	0	906
		2023-24	7	7	0	14	906	33	0	939
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	2726	273	0	2999	6982	1666	0	8648
		2022-23	2999	325	0	3324	8648	2428	0	11076
		2023-24	3324	402	0	3726	11076	3289	0	14365

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
परभणी										
Parbhani ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	75 86 111	21 40 30	10 15 8	86 111 133	32 37 37	10 0 10	5 0 10	37 37 37
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	59 83 93	29 35 40	5 25 20	83 93 113	1567 1533 1583	41 65 185	75 15 70	1533 1583 1698
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	2 0 0	0 0 0	2 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	41 54 49	13 5 10	0 10 20	54 49 39	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	324	67	79	312	6760	505	96	7169
		2022-23	312	105	140	277	7169	405	45	7529
		2023-24	277	170	190	257	7529	375	150	7754
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	831	122	953	0	0	0	0	953
		2022-23	953	200	1153	0	0	0		1153
		2023-24	1153	300	1453	0	0	0	0	1453
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	448	91	539	0	0	0	0	639
		2022-23	539	100	639	0	0	0	0	0
		2023-24	639	200	839	0	0	0	0	0
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	28	8	36	0	0	0	0	36
		2022-23	36	10	46	0	0	0	0	46
		2023-24	46	10	56	0	0	0	0	56
१५.	आचारी Catering	2021-22	106	14	120	0	0	0	0	120
		2022-23	120	20	140	0	0	0	0	140
		2023-24	140	20	160	0	0	0	0	160
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	102	4	106	200	15	0	215	321
		2022-23	321	10	331	100	15	0	315	0
		2023-24	6	0	0	6	6	0	0	6
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	6	5	1	10	6	0	0	6
		2022-23	10	10	2	18	6	0	0	6
		2023-24	141	12	39	114	2159	375	45	2489
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	114	55	50	119	2489	155	111	2533
		2022-23	119	45	58	106	2533	400	175	2758
		2023-24	119	113	53	179	23	1	0	24
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	179	40	15	204	24	10	5	29
		2022-23	204	45	50	199	29	20	10	39
		2023-24	25	0	5	20	3308	148	20	3436
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	20	0	0	20	3436	375	155	3656
		2022-23	20	65	12	73	3656	305	80	3881
		2023-24	20	65	12	73	3656	305	80	3881
एकूण बेरीज Grand Total		2021-22	1117	301	203	1215	14479	1195	274	15400
		2022-23	1215	400	350	1265	15400	1200	400	16200
		2023-24	1265	600	500	1365	16200	1500	600	17100

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
बीड										
Beed ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	59 64 47	12 5 15	0 0 0	71 69 62	72 97 50	22 25 10	0 0 0	94 122 60
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	32 36 40	12 11 12	0 0 0	44 47 52	296 304 289	75 7 12	0 0 0	364 312 301
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	5 5 5	0 0 0	0 0 0	5 5 5	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	8 12 8	9 8 9	0 0 0	17 20 17	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	6 8 6	1 2 1	0 0 0	7 10 7	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	418	133	0	551	3226	105	0	4031
		2022-23	470	52	0	522	4049	123	0	4172
		2023-24	510	150	0	660	3867	165	0	4032
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	141	20	7	154	0	0	0	0
		2022-23	154	45	45	154	0	0	0	0
		2023-24	154	80	90	144	0	0	0	0
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	117	18	3	132	80	10	10	80
		2022-23	132	30	36	126	80	5	0	85
		2023-24	126	60	40	146	85	0	0	85
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	42	2	0	44	30	10	5	35
		2022-23	44	15	10	49	35	30	0	65
		2023-24	49	30	10	69	65	40	10	95
१५.	आचारी Catering	2021-22	17	6	0	23	0	0	0	0
		2022-23	23	5	0	28	0	0	0	0
		2023-24	28	5	0	33	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	8	0	0	8	514	95	18	591
		2022-23	8	20	3	25	591	155	69	677
		2023-24	25	10	0	35	677	165	95	747
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	6	0	0	6	6	0	0	6
		2022-23	6	5	1	10	6	0	0	6
		2023-24	10	10	2	18	6	0	0	6
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	141	12	39	114	2159	375	45	2489
		2022-23	114	55	50	119	2489	155	111	2533
		2023-24	119	45	58	106	2533	400	175	2758
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	119	113	53	179	23	1	0	24
		2022-23	179	40	15	204	24	10	5	29
		2023-24	204	45	50	199	29	20	10	39
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	25	0	5	20	3308	148	20	3436
		2022-23	20	0	0	20	3436	375	155	3656
		2023-24	20	65	12	73	3656	305	80	3881
एकूण बेरीज Grand Total		2021-22	1117	301	203	1215	14479	1195	274	15400
		2022-23	1215	400	350	1265	15400	1200	400	16200
		2023-24	1265	600	500	1365	16200	1500	600	17100

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
नांदेड										
Nanded ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	49 117 235	68 118 50	0 0 0	117 235 285	604 795 1069	192 274 377	1 0 0	795 1069 1446
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	3 7 17	4 10 11	0 0 0	7 17 28	162 210 282	51 72 91	3 0 0	210 282 373
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॉन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	10 12 15	2 3 8	0 0 0	12 15 23	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	5 7 8	2 1 8	0 0 0	7 8 16	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	266	366	0	632	3321	540	6	3855
		2022-23	632	462	0	1094	3855	992	0	4847
		2023-24	1094	439	0	1533	4847	1855	0	6702
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	112	137	0	249	0	0	0	0
		2022-23	249	115	0	364	0	0	0	0
		2023-24	364	121	0	485	0	0	0	0
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	32	47	0	79	326	87	1	412
		2022-23	79	63	0	142	412	146	0	558
		2023-24	142	77	0	219	558	244	0	802
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	6	9	0	15	0	0	0	0
		2022-23	15	11	0	26	12	32	0	44
		2023-24	26	16	0	42	44	53	0	97
१५.	आचारी Catering	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
		2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	5	7	0	12	118	35	0	153
		2022-23	12	11	0	23	153	48	0	201
		2023-24	23	18	0	41	201	61	0	262
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	2	2	0	4	58	23	0	81
		2022-23	4	5	0	9	81	37	0	118
		2023-24	9	16	0	25	118	62	0	180
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	70	99	0	169	198	8	0	206
		2022-23	169	97	0	266	206	77	0	283
		2023-24	266	211	0	477	283	87	0	370
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	58	47	0	105	104	69	0	173
		2022-23	105	83	0	188	173	28	0	201
		2023-24	188	46	0	234	201	40	0	241
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	33	65	16	82	1084	385	4	1465
		2022-23	82	121	0	203	1465	742	0	2207
		2023-24	203	139	0	342	2207	1150	0	3357
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	651	855	16	1490	5975	1402	15	7362
		2022-23	1490	1100	0	2590	7362	2448	0	9810
		2023-24	2590	1160	0	3750	9810	4020	0	13830

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
उस्मानाबाद										
Osmanabad ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	75 86 111	21 40 30	10 15 8	86 111 133	32 37 37	10 0 10	5 0 10	37 37 37
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	59 83 93	29 35 40	5 25 20	83 93 113	1567 1533 1583	41 65 185	75 15 70	1533 1583 1698
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	2 0 0	0 0 0	2 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	41 54 49	13 5 10	0 10 20	54 49 39	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	324	67	79	312	6760	505	96	7169
		2022-23	312	105	140	277	7169	405	45	7529
		2023-24	277	170	190	257	7529	375	150	7754
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	141	20	7	154	0	0	0	0
		2022-23	154	45	45	154	0	0	0	0
		2023-24	154	80	90	144	0	0	0	0
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	117	18	3	132	80	10	10	80
		2022-23	132	30	36	126	80	5	0	85
		2023-24	126	60	40	146	85	0	0	85
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	42	2	0	44	30	10	5	35
		2022-23	44	15	10	49	35	30	0	65
		2023-24	49	30	10	69	65	40	10	95
१५.	आचारी Catering	2021-22	17	6	0	23	0	0	0	0
		2022-23	23	5	0	28	0	0	0	0
		2023-24	28	5	0	33	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	8	0	0	8	514	95	18	591
		2022-23	8	20	3	25	591	155	69	677
		2023-24	25	10	0	35	677	165	95	747
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	6	0	0	6	6	0	0	6
		2022-23	6	5	1	10	6	0	0	6
		2023-24	10	10	2	18	6	0	0	6
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	141	12	39	114	2159	375	45	2489
		2022-23	114	55	50	119	2489	155	111	2533
		2023-24	119	45	58	106	2533	400	175	2758
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	119	113	53	179	23	1	0	24
		2022-23	179	40	15	204	24	10	5	29
		2023-24	204	45	50	199	29	20	10	39
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	25	0	5	20	3308	148	20	3436
		2022-23	20	0	0	20	3436	375	155	3656
		2023-24	20	65	12	73	3656	305	80	3881
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	1117	301	203	1215	14479	1195	274	15400
		2022-23	1215	400	350	1265	15400	1200	400	16200
		2023-24	1265	600	500	1365	16200	1500	600	17100

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
लातूर										
Latur ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी)	2021-22	293	42	58	277	90	188	160	118
	Manufacturing/processing. including sorting	2022-23	277	60	21	316	118	180	145	153
	grading etc	2023-24	295	223	75	140	20	50	350	313
२.	दुध संकलन/शितकरण	2021-22	32	5	8	29	115	47	59	103
	Milk Collection/Chilling	2022-23	29	20	16	33	103	60	45	118
		2023-24	34	153	71	60	03	30	42	183
३.	कत्तलखाना	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Slaughter House	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting unit	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग	2021-22	2	3	2	3	0	0	0	0
	Solvent extracting plant equipped with pre	2022-23	3	5	2	6	0	0	0	0
	cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2023-24	6	10	8	8	0	0	0	0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting and Oil refining plant	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	16	0	15	0	2	0	29	0
७.	वेष्टण घालणे	2021-22	11	2	7	6	0	0	0	0
	Packaging	2022-23	6	8	5	9	0	0	0	0
		2023-24	0	15	8	16	0	0	0	0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
	Relabelling manufactured by third party	2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
९.	आयात करणे	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Importing	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१०.	साठवणूक / गोदाम	2021-22	36	11	27	20	0	13	0	13
	Storage/Warehouse	2022-23	20	15	11	24	13	20	8	25
		2023-24	24	18	8	34	25	20	10	35

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	809	96	114	791	5698	1826	1430	6094
		2022-23	791	119	84	826	6094	2600	1900	6794
		2023-24	826	120	80	866	6794	2655	1543	7906
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	532	105	95	542	653	196	70	779
		2022-23	542	140	95	587	779	270	150	899
		2023-24	587	140	70	657	899	280	130	1049
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	24	14	29	9	265	123	80	308
		2022-23	9	20	12	17	308	190	120	378
		2023-24	17	20	8	29	378	195	110	463
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	38	11	3	46	310	144	130	324
		2022-23	46	15	6	55	324	190	147	367
		2023-24	55	20	8	67	367	190	110	447
१५.	आचारी Catering	2021-22	27	6	14	19	135	36	10	161
		2022-23	19	20	8	31	161	40	12	189
		2023-24	31	30	12	49	189	45	15	219
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	33	10	6	37	425	202	130	497
		2022-23	37	15	8	44	497	285	170	612
		2023-24	44	20	10	54	612	280	140	752
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	23	2	22	3	65	16	11	70
		2022-23	3	10	2	11	70	30	18	82
		2023-24	11	10	6	15	82	40	20	102
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	396	22	48	370	1592	163	149	1606
		2022-23	370	28	40	358	1606	180	130	1656
		2023-24	358	32	20	370	1656	190	110	1736
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	114	55	85	84	806	57	48	815
		2022-23	84	60	32	112	815	70	30	855
		2023-24	112	50	10	152	855	80	20	915
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	34	13	10	37	2615	175	129	2661
		2022-23	37	15	8	44	2661	185	125	2721
		2023-24	44	20	8	56	2721	190	130	2781
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	2404	397	528	2273	12769	3186	2406	13549
		2022-23	2273	550	350	2473	13549	4300	3000	14849
		2023-24	2473	600	300	2773	14849	4400	2500	16749

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
अमरावती										
Amravati ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	186 200 210	2 10 15	0 0 0	188 210 225	501 518 528	17 10 15	0 0 0	518 528 543
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	8 10 12	0 0 0	0 0 0	8 10 12	177 200 230	23 25 30	0 0 0	200 225 260
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॅन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	10 1 2	0 0 0	0 0 0	10 1 1	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	10 1 2	0 0 0	0 0 0	10 1 2	0 0 1	0 0 0	0 0 0	0 0 1
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	6 7 8	0 0 0	0 0 0	6 7 8	0 0 1	0 0 0	0 0 0	0 0 1
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	48 52 56	4 4 10	0 0 0	52 56 65	9 9 10	0 0 0	0 0 0	9 9 10

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	696	149	0	845	5886	178	0	6064
		2022-23	845	160	0	1005	6064	300	0	6364
		2023-24	1005	170	0	1175	6364	400	0	6764
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	393	33	0	426	457	0	0	457
		2022-23	426	35	0	461	457	0	0	457
		2023-24	461	40	0	511	457	5	0	467
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	290	25	0	315	1030	0	0	103
		2022-23	315	30	0	345	1030	20	0	1050
		2023-24	345	35	0	380	1050	25	0	1075
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	57	3	0	60	54	0	0	54
		2022-23	60	4	0	64	54	5	0	69
		2023-24	64	5	0	69	69	10	0	79
१५.	आचारी Catering	2021-22	242	5	0	247	0	0	0	0
		2022-23	247	10	0	257	0	0	0	0
		2023-24	257	15	0	272	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	52	5	0	57	737	14	0	751
		2022-23	57	5	0	62	715	20	0	735
		2023-24	62	10	0	72	735	25	0	770
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	14	0	0	14	207	0	0	207
		2022-23	14	5	0	19	207	5	0	212
		2023-24	62	10	0	72	735	25	0	770
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	117	10	0	127	252	0	0	252
		2022-23	127	15	0	142	252	5	0	262
		2023-24	142	20	0	162	262	10	0	272
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	461	5	0	466	768	15	0	783
		2022-23	466	10	0	477	783	20	0	803
		2023-24	477	15	0	492	803	27	0	830
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	238	0	0	238	641	72	0	713
		2022-23	238	5	0	243	713	100	0	813
		2023-24	243	10	0	253	813	110	0	923
एकूण बेरीज Grand Total		2021-22	2528	241	0	3069	10719	319	0	10111
		2022-23	3408	355	0	3771	12058	682	0	12765
		2023-24	3408	355	0	3771	12058	682	0	12765

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
अकोला										
Akola ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी)	2021-22	384	114	0	498	319	236	0	555
	Manufacturing/processing. including sorting	2022-23	498	45	0	543	555	325	2	878
	grading etc	2023-24	543	60	0	603	878	350	3	1225
२.	दुध संकलन/शितकरण	2021-22	20	2	0	22	6	17	0	23
	Milk Collection/Chilling	2022-23	22	5	0	27	23	18	0	41
		2023-24	27	10	0	37	41	20	0	61
३.	कत्तलखाना	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Slaughter House	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट	2021-22	1	0	0	1	0	0	0	0
	Solvent extracting unit	2022-23	1	1	0	2	0	0	0	0
		2023-24	2	1	0	3	0	0	0	0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting plant equipped with pre	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
	cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट	2021-22	5	0	0	5	3	0	0	3
	Solvent extracting and Oil refining plant	2022-23	5	1	0	6	3	5	0	8
		2023-24	6	2	0	8	8	5	0	13
७.	वेष्टण घालणे	2021-22	19	10	0	29	0	0	0	0
	Packaging	2022-23	29	12	0	41	0	0	0	0
		2023-24	41	16	0	57	0	0	0	0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित	2021-22	0	0	0	0	1	1	0	2
	वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने	2022-23	0	1	0	1	2	1	0	3
	Relabelling manufactured by third party	2023-24	1	2	0	3	3	2	0	5
	under own packing and labeling									
९.	आयात करणे	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Importing	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१०.	साठवणूक / गोदाम	2021-22	82	34	0	116	55	28	0	83
	Storage/Warehouse	2022-23	116	23	0	139	83	30	0	113
		2023-24	139	30	8	161	113	40	0	153

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	590	147	0	737	4973	1455	10	6418
		2022-23	737	220	0	957	6418	2100	7	8511
		2023-24	957	250	0	1207	8511	2350	8	10853
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	581	168	0	749	794	114	0	908
		2022-23	749	182	0	931	908	156	1	1063
		2023-24	931	210	0	1141	1063	175	1	1237
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	145	64	0	209	268	150	0	418
		2022-23	209	78	0	287	418	175	0	593
		2023-24	287	80	0	367	593	185	0	778
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	15	12	0	27	22	20	0	42
		2022-23	27	17	0	44	42	40	0	82
		2023-24	44	20	0	64	82	55	0	137
१५.	आचारी Catering	2021-22	115	28	0	143	2	0	0	2
		2022-23	143	32	0	175	2	2	0	4
		2023-24	175	40	0	215	4	2	0	6
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	10	4	0	14	405	166	0	571
		2022-23	14	12	0	26	571	215	0	786
		2023-24	26	15	0	41	786	240	0	1026
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	8	1	0	9	144	22	0	166
		2022-23	9	3	0	12	166	42	0	208
		2023-24	12	5	0	17	208	65	0	273
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	102	11	0	113	1627	93	0	1720
		2022-23	113	15	0	128	1720	165	2	1883
		2023-24	128	20	0	148	1883	190	2	2071
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	206	68	0	274	545	147	0	692
		2022-23	274	82	0	356	692	230	1	921
		2023-24	356	90	0	446	921	255	1	1175
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	0	1	0	1	1637	196	3	1830
		2022-23	1	5	0	6	1830	340	1	2169
		2023-24	6	5	0	11	2169	410	2	2577
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	2283	664	0	2947	10801	2645	13	13433
		2022-23	2947	734	0	3681	13433	3844	14	17263
		2023-24	3681	856	0	4537	17263	4344	17	21590

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
यवतमाळ										
Yavatmal ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	54 62 67	8 5 5	0 0 0	62 67 72	64 78 78	14 0 0	0 0 0	78 78 78
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	16 18 20	2 2 4	0 0 0	18 20 24	17 32 33	15 1 2	0 0 0	32 33 35
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॉन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	1 1 1	0 0 0	0 0 0	1 1 1	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	3 3 3	0 0 0	0 0 0	3 3 3	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	4 6 6	2 0 0	0 0 0	6 6 6	1 1 1	0 0 0	0 0 0	1 1 1
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	17 24 38	7 14 2	0 0 0	24 38 40	0 1 1	1 0 0	0 0 0	1 1 1

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	140	38	0	178	5684	632	0	6316
		2022-23	178	104	0	282	6316	894	0	7210
		2023-24	282	92	0	374	7210	568	0	7778
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	497	114	0	611	120	26	0	146
		2022-23	611	294	0	905	146	2	0	148
		2023-24	905	184	0	1089	148	5	0	153
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	84	22	0	106	83	9	0	92
		2022-23	106	67	0	173	92	7	0	99
		2023-24	173	50	0	223	99	6	0	105
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	7	3	0	10	19	4	0	23
		2022-23	10	1	0	11	23	1	0	24
		2023-24	11	2	0	13	24	3	0	27
१५.	आचारी Catering	2021-22	56	17	0	73	25	10	0	35
		2022-23	73	42	0	115	35	0	0	35
		2023-24	115	25	0	140	35	0	0	35
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	2	0	0	2	43	34	0	77
		2022-23	2	0	0	2	77	6	0	83
		2023-24	2	0	0	2	83	5	0	88
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	0	3	0	3	9	175	0	184
		2022-23	3	0	0	3	184	0	0	184
		2023-24	3	0	0	3	184	0	0	184
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	134	14	0	148	300	140	0	440
		2022-23	148	57	0	205	440	146	0	586
		2023-24	205	46	0	251	586	136	0	722
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	100	20	0	120	303	178	0	481
		2022-23	120	38	0	158	481	84	0	565
		2023-24	158	10	0	168	565	98	0	663
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	175	25	0	200	3872	721	0	4593
		2022-23	200	76	0	276	4593	1359	0	5952
		2023-24	276	80	0	356	5952	1168	0	7120
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	1290	275	0	1565	10540	1959	0	12499
		2022-23	1565	700	0	2265	12499	2500	0	14999
		2023-24	2265	500	0	2765	14999	2000	0	16999

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
बुलढाणा										
Buldhana ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing, including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	154 130 116	27 25 13	51 39 5	130 116 124	320 358 483	83 186 120	45 61 41	358 483 562
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	1 4 5	10 11 12	1 2 3	10 13 14	9 10 8	5 3 2	4 5 7	10 8 3
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	40 18 34	12 20 30	34 4 9	18 34 55	30 47 31	27 5 15	10 21 29	47 31 17

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	334	142	80	396	5340	338	284	5394
		2022-23	396	150	121	425	5394	826	812	5408
		2023-24	425	65	14	476	5408	859	440	5827
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	387	99	102	384	210	102	34	278
		2022-23	384	123	91	416	278	104	36	346
		2023-24	416	60	12	464	346	112	35	423
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	124	43	42	125	416	59	9	466
		2022-23	125	60	39	146	466	37	15	488
		2023-24	146	40	6	180	488	40	14	514
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	4	0	0	4	85	22	11	96
		2022-23	4	0	0	4	96	25	12	109
		2023-24	4	5	1	8	109	27	10	126
१५.	आचारी Catering	2021-22	31	4	14	21	0	0	0	0
		2022-23	19	11	2	28	0	0	0	0
		2023-24	28	15	2	41	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	15	7	3	19	420	259	13	666
		2022-23	19	5	2	22	666	113	22	757
		2023-24	22	8	5	25	757	138	21	874
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	5	10	5	10	682	138	12	808
		2022-23	5	2	2	5	808	7	0	815
		2023-24	5	2	2	5	815	16		831
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	57	22	30	49	315	18	0	333
		2022-23	49	56	32	73	333	24	10	347
		2023-24	73	70	10	133	347	31	12	366
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	80	22	17	85	450	230	8	672
		2022-23	85	40	22	103	672	70	34	708
		2023-24	103	70	10	163	708	75	56	727
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	118	22	0	140	512			512
		2022-23				0	560			560
		2023-24				0	639			639
एकूण बेरीज Grand Total		2021-22	1354	420	379	1395	8789	1281	430	9640
		2022-23	1242	503	356	1389	9688	1400	1028	10060
		2023-24	1381	395	80	1696	10139	1435	665	10909

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
नागपूर										
Nagpur ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	350 260 305	5 45 30	95 0 0	260 305 335	445 420 400	10 55 125	35 75 80	420 400 445
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	35 37 47	2 10 5	0 0 0	37 47 52	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	2 2 2	0 0 0	0 0 0	2 2 2	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	30 20 30	7 10 5	17 0 0	20 30 35	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	33 21 31	1 10 10	13 0 0	21 31 41	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	105 27 37	33 10 57	111 0 0	27 37 94	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0

११. किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	1659	450	987	1122	24125	5023	2335	26813
	2022-23	1122	772	1320	574	26813	5235	3152	28896
	2023-24	574	806	767	613	28896	4531	3445	29982
१२. घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	829	362	503	688	3517	1450	1352	3615
	2022-23	688	416	823	281	3615	3513	1087	6041
	2023-24	281	333	348	266	6041	2175	1985	6231
१३. वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	414	249	225	438	0	0	0	0
	2022-23	438	268	415	291	0	0	0	0
	2023-24	291	345	325	311	0	0	0	0
१४. खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	207	75	237	45	0	0	0	0
	2022-23	45	120	75	90	0	0	0	0
	2023-24	90	112	75	127	0	0	0	0
१५. आचारी Catering	2021-22	85	17	73	29	0	0	0	0
	2022-23	29	2	0	31	0	0	0	0
	2023-24	31	25	0	56	0	0	0	0
१६. ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	37	27	47	17	125	85	36	174
	2022-23	17	3	0	20	174	205	55	324
	2023-24	20	27	0	47	324	105	95	334
१७. क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	10	12	5	17	0	0	0	0
	2022-23	17	0	0	17	0	0	0	0
	2023-24	17	10	0	27	0	0	0	0
१८. हॉटेल Hotel	2021-22	112	36	102	46	0	0	0	0
	2022-23	46	5	0	51	0	0	0	0
	2023-24	51	85	0	136	0	0	0	0
१९. रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	187	50	185	52	1015	833	682	1166
	2022-23	52	5	0	57	1166	613	369	1410
	2023-24	57	80	0	137	1410	715	379	1746
२०. इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	54	50	73	31	1740	790	588	1942
	2022-23	31	5	0	36	1942	579	526	1995
	2023-24	36	53	0	89	1995	580	250	2325
एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	4149	1376	2673	2852	30967	8191	5028	34130
	2022-23	2852	1681	2633	1900	34130	10200	5264	39066
	2023-24	1900	1983	1515	2368	39066	8231	6234	41063

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
वर्धा										
Wardha ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी)	2021-22	101	8	7	102	21	12	5	28
	Manufacturing/processing. including sorting	2022-23	102	20	10	112	28	10	10	28
	grading etc	2023-24	112	30	10	132	28	28	15	41
२.	दुध संकलन/शितकरण	2021-22	12	1	0	13	92	20	0	112
	Milk Collection/Chilling	2022-23	13	5	2	16	112	50	0	162
		2023-24	16	10	3	23	162	50	0	212
३.	कत्तलखाना	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Slaughter House	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting unit	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting plant equipped with pre	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
	cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Solvent extracting and Oil refining plant	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
७.	वेष्टण घालणे	2021-22	15	3	0	18	0	0	0	0
	Packaging	2022-23	15	5	0	20	0	0	0	0
		2023-24	20	5	0	25	0	0	0	0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
	Relabelling manufactured by third party	2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
	under own packing and labeling									
९.	आयात करणे	2021-22	0	0	0	0	0	0	0	0
	Importing	2022-23	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023-24	0	0	0	0	0	0	0	0
१०.	साठवणूक / गोदाम	2021-22	42	8	7	43	0	0	0	0
	Storage/Warehouse	2022-23	43	10	0	53	0	0	0	0
		2023-24	53	10	0	63	0	0	0	0

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	111	77	45	143	5157	1256	300	6113
		2022-23	143	80	40	183	6113	280	400	5993
		2023-24	183	80	50	213	5993	280	500	5773
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	172	125	65	232	360	259	3	616
		2022-23	232	70	15	287	616	60	5	671
		2023-24	287	70	20	337	671	60	10	721
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	156	19	2	173	4	2	0	6
		2022-23	173	20	5	188	6	4	0	10
		2023-24	188	30	5	213	10	4	0	14
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	43	5	0	48	47	13	0	60
		2022-23	48	10	0	58	60	6	0	66
		2023-24	58	15	0	73	66	5	0	71
१५.	आचारी Catering	2021-22	52	25	0	77	28	0	0	28
		2022-23	77	30	0	107	28	0	0	28
		2023-24	107	35	0	142	28	0	0	28
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	16	4	0	20	2	12	0	14
		2022-23	20	10	0	30	20	20	0	40
		2023-24	30	20	0	50	40	20	0	60
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	8	1	0	9	0	0	0	0
		2022-23	9	3	0	12	0	0	0	0
		2023-24	12	5	0	17	0	0	0	0
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	45	7	20	32	362	37	7	392
		2022-23	32	20	10	42	392	37	10	419
		2023-24	42	30	10	62	419	55	15	459
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	38	16	20	34	122	24	0	146
		2022-23	34	30	30	34	146	122	0	268
		2023-24	34	40	30	44	268	30	0	298
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	45	4	21	28	1918	190	45	2063
		2022-23	28	20	20	28	2063	106	55	2114
		2023-24	28	30	30	28	2114	150	60	2204
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	856	303	187	972	8113	1825	360	9578
		2022-23	972	333	132	1173	9578	695	480	9793
		2023-24	1173	410	158	1425	9793	682	600	9875

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
भंडारा										
Bhandara ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	234 260 278	26 18 20	0 0 0	260 278 298	30 65 74	40 9 10	5 0 0	65 74 84
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	127 148 155	21 7 12	0 0 0	148 155 167	1010 1107 1159	97 52 35	0 0 0	1107 1159 1194
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	2 2 2	0 0 1	0 0 0	2 2 3	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	15 20 10	5 3 3	0 13 0	20 10 13	2 2 2	0 0 0	0 0 0	2 2 2
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	7 9 11	2 2 3	0 0 0	9 11 14	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 1 0	0 0 0	0 1 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	3 4 6	1 2 3	0 0 0	4 6 9	63 60 63	0 3 3	3 0 0	60 63 66

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	653	244	9	888	7109	607	0	7716
		2022-23	888	134	0	1022	7716	735	0	8451
		2023-24	1022	160	0	1182	8451	1500	0	9951
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	519	158	12	665	102	144	0	246
		2022-23	665	94	0	759	246	57	0	303
		2023-24	759	120	0	879	303	65	0	368
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	276	77	6	347	13	26	0	39
		2022-23	347	48	14	381	39	22	0	61
		2023-24	381	65	0	446	61	30	0	91
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	159	6	0	165	74	12	0	86
		2022-23	165	11	9	167	86	22	0	108
		2023-24	167	16	0	183	108	25	0	133
१५.	आचारी Catering	2021-22	276	70	0	346	79	0	79	0
		2022-23	346	68	22	392	0	0	0	0
		2023-24	392	70	0	462	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	15	25	0	40	12	3	0	15
		2022-23	40	4	0	44	15	72	0	87
		2023-24	44	7	0	51	87	82	0	169
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	6	0	0	6	5	23	0	28
		2022-23	6	1	0	7	28	24	0	52
		2023-24	7	2	0	9	52	25	0	77
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	108	27	0	135	468	42	0	510
		2022-23	135	48	0	183	510	42	0	552
		2023-24	183	52	0	235	552	55	0	607
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	469	77	0	546	340	99	0	439
		2022-23	546	65	0	611	439	78	0	517
		2023-24	611	80		691	517	110	0	627
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	421	49	0	470	2559	185	0	2744
		2022-23	470	43	39	474	2744	255	0	2999
		2023-24	474	110	0	584	2999	325	0	3324
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	3290	788	27	4051	11866	1278	87	13057
		2022-23	4051	549	97	4503	13057	1371	0	14428
		2023-24	4503	724	0	5227	14428	2265	0	16693

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
चंद्रपूर										
Chandrapur ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	147 149 169	14 20 25	12 0 0	149 169 194	85 95 185	50 90 120	40 0 0	95 185 305
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	9 12 17	3 5 5	0 0 0	12 17 22	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वन्ट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॉन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	2 2 2	0 0 0	0 0 0	2 2 2	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	17 22 27	5 5 5	0 0 0	22 27 32	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	21 22 27	5 5 5	4 0 0	22 27 32	176 161 189	25 28 40	40 0 0	161 189 229

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	438	60	70	428	7612	1400	2100	6912
		2022-23	428	80	0	508	6912	1500	0	8412
		2023-24	508	110	0	618	8412	1600	0	10012
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	283	52	60	275	100	20	0	120
		2022-23	275	80	0	355	120	30	0	150
		2023-24	355	90	0	445	150	40	0	190
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	192	42	60	174	103	10	50	63
		2022-23	174	70	0	244	63	15	0	78
		2023-24	244	90	0	334	78	28	0	106
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	11	5	2	14	6	6	0	12
		2022-23	14	8	0	22	12	10	0	22
		2023-24	22	10	0	32	22	20	0	42
१५.	आचारी Catering	2021-22	161	35	40	156	0	0	0	0
		2022-23	156	50	0	206	0	0	0	0
		2023-24	206	80	0	286	0	0	0	0
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	8	5	0	13	34	20	0	54
		2022-23	13	10	0	23	54	25	0	79
		2023-24	23	17	0	40	79	40	0	119
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	13	5	0	18	37	10	0	47
		2022-23	18	10	0	28	47	15	0	62
		2023-24	28	15	0	43	62	25	0	87
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	165	5	30	140	1781	150	555	1376
		2022-23	140	10	0	150	1376	160	0	1536
		2023-24	150	20	0	170	1536	200	0	1736
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	96	50	20	126	1507	335	650	1192
		2022-23	126	80	0	206	1192	400	0	1592
		2023-24	206	100	0	306	1592	500	0	2092
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	218	20	30	208	7507	400	1100	6807
		2022-23	208	30	0	238	6807	600	0	7407
		2023-24	238	50	0	288	7407	700	0	8107
एकूण बेरीज Grand Total		2021-22	1781	306	328	1759	18948	2426	4535	16839
		2022-23	1759	463	0	2222	16839	2873	0	19712
		2023-24	2222	622	0	2844	19712	3313	0	23025

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
गडचिरोली										
Gadchiroli ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	79 69 78	22 32 36	32 23 28	69 78 86	274 185 124	76 50 82	164 109 92	185 124 114
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	22 18 15	6 3 7	10 6 4	18 15 18	121 86 62	26 32 78	61 56 34	86 62 106
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
४.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
५.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0

११.	किरकोळ व्यवसाय Retail Trade	2021-22	159	39	59	139	3040	41	841	2840
		2022-23	139	43	31	151	2840	702	932	2610
		2023-24	151	47	38	160	2610	807	402	3015
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	59	12	22	49	340	90	134	296
		2022-23	49	18	16	51	296	109	81	324
		2023-24	51	23	19	55	324	117	104	337
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	19	4	4	19	104	44	33	115
		2022-23	19	9	5	23	115	58	27	146
		2023-24	23	7	4	26	146	63	48	161
१४.	खाद्य पदार्थांचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	2	0	0	2	58	12	2	68
		2022-23	2	1	0	3	68	4	14	58
		2023-24	3	2	1	4	58	7	2	63
१५.	आचारी Catering	2021-22	25	9	10	24	94	25	13	106
		2022-23	24	8	4	28	106	32	24	114
		2023-24	28	10	3	35	114	42	31	125
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	8	5	6	7	21	14	9	26
		2022-23	7	6	2	11	26	18	11	33
		2023-24	11	5	3	13	33	23	15	41
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	18	7	8	17	403	39	30	412
		2022-23	17	5	3	19	412	43	34	421
		2023-24	19	6	2	23	412	56	47	430
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	18	4	4	18	158	31	18	171
		2022-23	18	7	3	22	171	0	9	189
		2023-24	22	6	2	26	189	34	13	210
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	19	6	6	19	38	16	14	40
		2022-23	19	8	5	22	40	18	12	46
		2023-24	22	9	4	27	46	22	13	55
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	5	2	2	5	615	135	104	646
		2022-23	5	3	1	7	646	159	118	684
		2023-24	7	5	3	9	684	172	156	700
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	433	116	163	386	5266	549	1423	4991
		2022-23	386	143	99	430	4991	1225	1427	4811
		2023-24	430	163	111	482	4802	1503	957	5357

अन्न तक्ता क्रमांक १३ / FOOD TABLE No. 13-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
महाराष्ट्र राज्य										
Maharashtra State ...										
१.	उत्पादक/प्रक्रिया (वर्गवारी/प्रतवारी इत्यादी) Manufacturing/processing. including sorting grading etc	2021-22 2022-23 2023-24	16477 18565 20946	4176 4574 4981	721 660 381	19902 22446 25479	28074 33323 40114	8137 9526 10501	1971 1121 1165	34489 41933 49553
२.	दुध संकलन/शितकरण Milk Collection/Chilling	2021-22 2022-23 2023-24	4071 4068 4490	522 624 721	246 175 116	4346 4516 5096	25482 24007 26606	3102 3226 3776	661 535 656	27919 26702 29728
३.	कत्तलखाना Slaughter House	2021-22 2022-23 2023-24	1260 25 28	66 3 5	15 0 0	1311 28 33	1131 132 175	270 55 61	26 0 0	1375 187 236
४.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग प्लॉन्ट Solvent extracting unit	2021-22 2022-23 2023-24	9 9 12	0 1 2	0 0 0	9 10 14	5 5 6	0 2 1	0 1 0	5 6 7
५.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग Solvent extracting plant equipped with pre cloning of all seeds or preexpelling of Oil	2021-22 2022-23 2023-24	21 22 25	3 5 10	2 2 8	22 25 27	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
६.	सॉल्वेंट एक्सट्रॅक्टींग अॅन्ड ऑईल रिफाईनिंग प्लॅन्ट Solvent extracting and Oil refining plant	2021-22 2022-23 2023-24	49 42 49	3 4 2	1 0 0	51 46 50	3 3 8	0 5 5	0 0 0	3 8 13
७.	वेष्टण घालणे Packaging	2021-22 2022-23 2023-24	1746 1911 2100	593 621 710	198 57 39	2141 2521 2807	630 688 757	64 73 95	10 10 25	684 751 827
८.	पुनर्मुद्रित करणे/तृतीय उत्पादकाने उत्पादित वेष्टनघालून पुनर्मुद्रित केलेली उत्पादने Relabelling manufactured by third party under own packing and labeling	2021-22 2022-23 2023-24	675 720 777	74 153 199	64 104 76	685 769 900	220 248 274	29 23 27	1 0 5	248 271 296
९.	आयात करणे Importing	2021-22 2022-23 2023-24	67 6 6	3 1 0	0 0 0	70 7 6	3 0 0	0 0 0	0 0 0	3 0 0
१०.	साठवणूक / गोदाम Storage/Warehouse	2021-22 2022-23 2023-24	1974 2393 2721	437 471 587	227 139 116	2182 2724 3189	1674 1948 2214	247 351 441	56 119 42	1865 2181 2615

११.	किरकोल व्यवसाय Retail Trade	2021-22	48706	12459	4190	57030	302299	58762	15126	347533
		2022-23	57115	14717	4862	67061	361703	69514	12408	417425
		2023-24	63352	16968	2516	77985	412164	78931	11384	478032
१२.	घाऊक व्यवसाय Wholesale Trade	2021-22	25389	5567	3821	27095	29681	7976	3313	35413
		2022-23	27351	6262	3328	30294	33065	11307	2613	42967
		2023-24	30327	7435	3390	34398	40391	11474	3948	49411
१३.	वितरक / पुरवठादार Distributors Supplier	2021-22	17636	4348	2385	19588	18324	7630	1672	24013
		2022-23	17740	4973	2251	20454	22619	5465	1189	26907
		2023-24	20216	5626	2226	23605	25795	5999	1198	30607
१४.	खाद्य पदार्थाचे वाहतूकदार Transporter of food	2021-22	5140	975	846	5253	17318	2387	666	19099
		2022-23	5385	1271	370	6282	20927	3414	789	23622
		2023-24	6267	1671	441	7495	23616	3759	808	26629
१५.	आचारी Catering	2021-22	7989	1249	815	8422	5128	1263	365	6205
		2022-23	8066	1434	419	9081	4023	1304	511	5004
		2023-24	8997	1570	342	10240	4812	1512	521	6002
१६.	ढाबा किंवा अन्य खाद्य विक्रेत्या आस्थापना Dhabha or any other food vending establishment	2021-22	2909	753	500	3350	38747	9665	2050	46905
		2022-23	3203	997	590	3710	43793	12201	1707	54602
		2023-24	3428	1145	153	4414	51123	13315	1741	62715
१७.	क्लब / कॅन्टीन Club/Canteen	2021-22	3232	649	354	3502	9618	2504	409	11750
		2022-23	3463	826	327	3952	11845	2501	412	13940
		2023-24	4075	1096	264	4899	16347	3854	466	19768
१८.	हॉटेल Hotel	2021-22	13161	2105	1316	13669	45281	8303	1999	52026
		2022-23	15461	2654	1082	16899	60019	8686	1759	67208
		2023-24	17085	3157	881	19155	64131	9698	1858	72309
१९.	रेस्टॉरन्ट Restaurants	2021-22	23464	3672	1665	25246	33054	8203	2519	39179
		2022-23	23077	4238	863	26319	27643	8113	1216	34770
		2023-24	25357	4508	965	28694	36070	9063	1356	44115
२०.	इतर (स्पष्ट करा) Other (s) please specify	2021-22	14307	5967	1341	18908	152657	33093	10093	176042
		2022-23	19392	5612	1146	23798	191006	38186	8283	221254
		2023-24	29456	5702	1119	33936	221034	37752	8023	250900
	एकूण बेरीज Grand Total	2021-22	186298	46719	19864	213422	734976	162714	44450	857033
		2022-23	212299	54570	16594	250744	854133	187047	36123	1005079
		2023-24	240852	61281	13431	288587	986649	203416	37271	1152787

ॡ. महलरलषुऑरु डलनसलक आरुगुड संसुथल
5. MAHARASHTRA INSTITUTE OF MENTAL HEALTH

५. महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्था, पुणे-१

कार्यक्रम अंदाजपत्रक २०२३-२०२४

प्रस्तावना :

राष्ट्रीय मानसिक आरोग्य कार्यक्रमाची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्यासाठी महाराष्ट्र शासनामार्फत दि. १८/०३/१९९१ रोजी महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्थेची स्थापना करण्यात आलेली आहे. संस्था महाराष्ट्र शासनाच्या वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागांतर्गत कार्यरत आहे. सदरील संस्था ही मानसिक आरोग्य क्षेत्रात प्रशिक्षण, संशोधन व मनुष्यबळ निर्मितीचे कार्य करणारी शासनाची अग्रणी संस्था आहे. केंद्र शासनाच्या आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय मार्फत या संस्थेची मानसिक आरोग्य क्षेत्रात "सेंटर ऑफ एक्सलन्स" म्हणून निवड करण्यात आलेली आहे. सद्या संस्थेचे मुख्यालय असून सर्वोपचार रुग्णालय परिसर पुणे येथे असून मनोविकृतीशास्त्र विभाग बे.जी.शा. वैद्यकीय महाविद्यालय व असून सर्वोपचार रुग्णालय, पुणे यांच्या सोबत ही संस्था संयुक्तरीत्या कार्यरत आहे.

संस्थेमार्फत मनोरुग्णांना विविध प्रकारच्या सेवा पुरविण्यात येतात. बाह्यरुग्ण विभागामध्ये प्रत्येक वर्षी सरासरी ५००० नवीन मनोरुग्ण व ५०,००० जूने रुग्ण उपचार घेतात. प्रति वर्ष जवळपास १३०० आंतररुग्ण मनोरुग्णांना संस्थेमार्फत सर्वसमावेशक सेवा देण्यात येते. संस्थेकडून मतीमंदत्व व मानसिक अपंगत्व असलेल्या दिव्यांगजनांना प्रमाणपत्रासाठी आवश्यक ती सेवा दिली जाते. मनोरुग्णांकरीता संस्थेमार्फत दिनकेंद्र सेवा दिली जाते. त्यामध्ये पूर्वव्यावसायिक व सामाजिक कौशल्य विकसित करण्यासाठीचे प्रशिक्षण दिले जाते.

प्रशिक्षित मनुष्यबळाची कमतरता भरून काढण्याकरिता शासनाच्या मान्यतेने व महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक यांच्याशी संलग्नित मानसिक आरोग्याशी निगडित विविध पाठ्यक्रम संस्थेमार्फत चालविण्यात येतात. मानसिक आरोग्याशी निगडित परावैद्यकीय व्यावसायिकांना (परिचारिका, समुपदेशक, मनोविकृती सामाजिक कार्यकर्ता) संस्थेमार्फत प्रशिक्षण देण्यात येत आहे.

कोविड-१९ ची पार्श्वभूमी लक्षात घेता संस्थेमार्फत "मनसंवाद" ही सायकॉलॉजिकल हेल्पलाईन दिनांक ३१/०३/२०२० रोजी पासून चालू करण्यात आली आहे. या मध्ये कोविड-१९ मुळे उद्भवलेल्या मानसिक आरोग्याशी संबंधित समस्यांचे निरसन व मार्गदर्शन करण्यात येते मानसिक आरोग्याशी निगडित विविध प्रकारचे संशोधन संस्थेमार्फत करण्यात येते.

मौजे पाषाण येथील संस्थेच्या मालकीच्या जागेवर संस्थेमार्फत अद्यवयात असे मानसिक आरोग्य संकुल उभारण्यात आले असून संस्था नजिकच्या काळात सदर संकुलात स्थलांतरीत होणार आहे.

(अ) संस्थेमार्फत चालविण्यात येणारे पाठ्यक्रम :

अ-१) एम फिल. सायकॅट्रिक सोशल वर्क :

महाराष्ट्र शासन, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग यांच्या मान्यतेने व महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक यांचेशी संलग्नित सदरील पाठ्यक्रम शैक्षणिक वर्ष-२०१८ पासून चालविण्यात येत आहे.

पाठ्यक्रम कालावधी : २ वर्ष पूर्ण वेळ

पाठ्यक्रम शुल्क : रु. २५,०००/- प्रती वर्ष शासन मान्यतेने

एकुण विद्यार्थी संख्या : ८ प्रती वर्ष

शैक्षणिक अर्हता : एम.एस.डब्लू (MSW) किंवा एम. ए. (MA) समाज सेवा (Social Work) उत्तीर्ण.

पाठ्यक्रमाची उद्दीष्टे :-

१. रुग्णांच्या आजाराची माहिती घेणे आणि मानसिक विकारांचे निदान करणे.
२. मनोसामाजिक / मानसशास्त्रीय समस्यांचे मुल्यापन आणि मानसिक आजाराबाबत उपचार योजना करणे.
३. रुग्ण आणि कौटुंबिक समस्यांचे समुपदेशन करणे.
४. ग्रुप सायकोथेरेपीच्या माध्यमातून गटांसोबत काम करणे.
५. व्यक्ती, कुटुंब आणि गटांसाठी मानसिक आजारांबाबत माहिती देणे.
६. वैवाहीक उपचार (Marital Therapy) द्वारे जोडप्यांच्या समस्या सोडवणे.
७. कौटुंबिक उपचाराच्या (Family Therapy) विविध दृष्टीकोनातून कुटुंबासाठी उपचार करणे.
८. तीव्र मानसिक आजाराच्या रुग्णांचे मनोसामाजिक पुनर्वसन करणे.
९. मानसिक आरोग्य समस्यांच्या प्रतिबंधात्मक पैलूंचा प्रसार करण्यासाठी समुदायाच्या मानसिक आरोग्यासाठी सेवा वाढवणे.
१०. आपत्तीमध्ये मानसिक आरोग्याची मनोसामाजिक काळजी घेणे.
११. प्रशिक्षणात इतर व्यावसायिकांना सामिल करून घेणे.
१२. मनोरुग्ण उपचार प्रक्रियेचा एक भाग म्हणून रुग्णाच्या घरी भेट देणे.
१३. मनोरुग्ण सामाजिक कार्यासाठी संशोधन उपक्रम राबविणे.
१४. मनोरुग्ण सामाजिक कार्याच्या क्षेत्रात दस्तऐवज तयार करणे.
१५. मनोरुग्ण सामाजिक कार्यात उद्भवणाऱ्या प्रशासकीय समस्यांविषयी व न्यायिक बाबींबाबत जागरुकता निर्माण करणे.

अ-२) एम. एस्सी. (मेंटल हेल्थ) नर्सिंग :

महाराष्ट्र शासन, महाराष्ट्र परिचर्या परिषद - मुंबई आणि भारतीय परिचर्या परिषद यांच्या मान्यतेने आणि महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक यांचेशी संलग्नित.

पाठ्यक्रम कालावधी :- २ वर्षे पूर्ण वेळ

पाठ्यक्रम शुल्क : रु. २३,६००/- प्रतीवर्ष शासन मान्यतेने

एकुण विद्यार्थी संख्या - १० प्रती वर्ष

शैक्षणिक अर्हता : नोंदणीकृत परिचारीका (आर. एन./आर.एम) किंवा समतुल्य अर्हताधारक, बी.एस्सी. नर्सिंग/पी.बी.बी.एस्सी नर्सिंग

अनुभव : राज्य परिचर्या परिषदेकडून नोंदणीनंतर किमान १ वर्ष कामाचा अनुभव आणि पी.बी.बी.एस्सी नर्सिंग नंतर किंवा अगोदरचा अनुभव.

पाठ्यक्रमाची उद्दीष्टे :

१. परिचर्या विज्ञानाची तत्वे संकल्पना आणि सिध्दांत यांचा वापर करणे.

२. परिचर्या विज्ञानाची अद्ययावत प्रात्यक्षिके सिध्द करणे.

३. परिचर्या तज्ञ म्हणून कार्य करणे.

४. परिचारिका शिक्षक आणि व्यवस्थापक म्हणून नेतृत्व गुण व कौशल्य सिध्द करणे.

५. आरोग्य क्षेत्रामधील परिचारीका संशोधनाची कौशल्ये, त्याचे उपयोग व संशोधन निष्कर्ष सिध्द करणे.

६. आरोग्य सेवा व्यवस्थेमध्ये परिणामकारक नियोजन क्षमता व शुश्रूषा सेवा कार्यक्षमता वाढविणे.

७. मानसिक व आरोग्य सेवेतील इतर व्यावसायिकांसोबत समन्वय साधून मानसिक रुग्णांची प्रभावी व्यवस्था करणे.

८. वैद्यकीय व व्यावसायिक वृध्दीसाठी निरंतर शिक्षणाची आवड निर्माण करणे.

अ-३) मानसोपचार परिचर्या पदविका (पोस्ट बेसिक डिप्लोमा इन सायकॅट्रिक / मेंटल हेल्थ नर्सिंग पाठ्यक्रम):

महाराष्ट्र शासन, महाराष्ट्र राज्य शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षण मंडळ, मुंबई आणि भारतीय परिचर्या परिषद, नवी दिल्ली यांच्याशी संलग्नित.

पाठ्यक्रम कालावधी : १ वर्ष पूर्ण वेळ

पाठ्यक्रम शुल्क : रु. २५,०००/- शासन मान्यतेने

एकुण विद्यार्थी संख्या - १० जागा

शैक्षणिक अर्हता : नोंदणीकृत परिचारीका (आर.एन. / आर. एम.) किंवा समतुल्य अर्हताधारक

अनुभव : अधिपरिचारीका म्हणून किमान १ वर्षाचा अनुभव.

पाठ्यक्रमाची उद्दीष्टे :

१. मानसिक आणि भावनिक समस्यांने ग्रस्त झालेल्या व्यक्तींना उत्तम दर्जाची परिचर्या सेवा देणे.

२. परिचर्या विज्ञानाची तत्वे आणि संकल्पना मांडणे.

३. Bio Psychosocial आरोग्य तपासणी संस्कृतीशी अनुरूप असावे.

४. मनोरुग्णांना सेवा देतांना नर्सिंग प्रक्रियेचा वापर करणे.

५. मनोरुग्णांसोबत व त्यांच्या कुटुंबातील व्यक्तीसोबत परिणामकारक सुसंवाद साधणे.

६. परिचारिका व रुग्ण यांचे उपचारात्मक नाते विकसित करणे.

अ-४) एकवर्षीय समोपदेष्टा प्रशिक्षण पाठ्यक्रम :

पाठ्यक्रम कालावधी : १ वर्ष पूर्ण वेळ

पाठ्यक्रम शुल्क : रु. २५,०००/- शासन मान्यतेने

एकुण विद्यार्थी संख्या - १२ जागा

शैक्षणिक अर्हता : एम.ए-क्लिनिकल सायकॉलॉजी/ काउंसलिंग सायकॉलॉजी.

पाठ्यक्रमाची उद्दीष्टे-

१. मानसिक रुग्णांबरोबर वैयक्तिक, गटपध्दतीने तसेच सामाजिक स्तरावर कार्य करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना सक्षम करणे.

२. मनोचिकित्सा मुलाखत, मानसशास्त्रिय चाचणी व मानसोपचारात्मक पध्दती/समुपदेशन याबाबतची विद्यार्थ्यांची कौशल्य विकसित करणे.

३. दिव्यांगजनांच्या संबंधित सेवांच्या तरतुदींसाठी व त्यासंबंधित येणाऱ्या समस्यांसाठी अंतर विषयक सहकार्यामध्ये सुधारणा करणे.

४. विद्यार्थ्यांना वैयक्तिक विकासाची संधी उपलब्ध करून देणे.

अ-५) एकवर्षीय उपचारोत्तर काळजी व मनोसामाजिक पुनर्वसन प्रमाणपत्र पाठ्यक्रम :-

पाठ्यक्रम कालावधी : १ वर्ष पूर्ण

पाठ्यक्रम शुल्क : रु. २५,०००/- शासन मान्यतेने

एकुण विद्यार्थी संख्या - १२ जागा

शैक्षणिक अर्हता : एम. एस. डब्लु /एम.ए. मानसशास्त्र /एम. ए. समाजशास्त्र.

पाठ्यक्रमाची उद्दीष्टे-

१. विद्यार्थ्यांना मनोसामाजिक पुनर्वसन क्षेत्राचे शिक्षण व प्रशिक्षण देणे.

२. तीव्र मानसिक आजारांमुळे येणाऱ्या समस्यांना सामोरे जाण्यासाठी व्यक्ती, समुह व समुदाय यांच्यासोबत काम करण्यासाठी ज्ञान व दृष्टीकोण विकसित करणे.

३. मनोसामाजिक पुनर्वसनासाठी आवश्यक असणारे मुल्यांकन कौशल्य, समुपदेशन कौशल्य आणि हस्तक्षेप कौशल्यांचा विकास करणे.

४. अपंग व्यक्तीसंबंधीत सेवांच्या तरतुदींसाठी व समस्यांसाठी अंतरविषयक सहकार्य करण्यासाठी सक्षम करणे.

५. विद्यार्थ्यांना वैयक्तिक विकासाची संधी उपलब्ध करून देणे.

(ब) महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्थेच्या मालमत्तेविषयी तपशील :-
ब-१) मालमत्ता तपशील

अ. क्र.	तपशील	पत्ता / सर्व्हे क्रं.	क्षेत्रफळ
१.	कोरेगांव पार्क, पुणे येथे ५ सदनिका.	फ्लॅट क्रमांक सी-१६ ते सी-२० शहीनशाहा कॉ-ऑप. हौसिंग सोसायटी, ३४६, फायनल प्लॉट, नॉर्थ मेन रोड, कोरेगांव पार्क, पुणे - ४११ ००१.	४३० चौ. फुट/सदनिका एकुण २,१५० चौ. फुट
२.	सर्व्हे क्रमांक ३४-क, पाषाण येथील भुखंड	पाषाण, ता. हवेली, जिल्हा पुणे,	३. १० हेक्टर
३.	येरवडा, ता. हवेली, जिल्हा - पुणे, येथील भुखंड	सर्व्हे क्रमांक ९४/१अ/१, आळंदी रोड, येरवडा पुणे.	२.०० हेक्टर

ब-२) कोरेगाव पार्क, पुणे येथील सदनिकांवर झालेला खर्च :

(आकडे रुपयांत)

अ. क्र.	खर्चाचा तपशील	२०१९-२०२०	२०२०-२०२१	२०२१-२०२२
१.	देखभाल	४८,६००	४२,१२०	४२,१२०
२.	मिळकत कर	२३,६९५	२५,९२०	२५,९२०
३.	विद्युत खर्च	२८,५७८	२८,७७०	३३,९४१

क-१) प्रशासकीय कार्यक्रम :

दि. ३०/११/२०२२ पर्यंत अस्थापनेवरील एकुण पदांचा आढावा खालील प्रमाणे

अ. क्र.	गट	मंजूर पदे	भरलेली पदे		
			कायमस्वरूपी	तात्पुरते नियुक्त	रिक्त पदे
१	गट-अ	०४	०	०४ (२ अतिरिक्त कार्यभार आणि २ तात्पुरती नियुक्ती)	०
२	गट-ब	१३	०१ (लेखा कोषागार संचालनालया मार्फत)	०७	०५ (अंशकालीन)

अ. क्र.	गट	मंजूर पदे	भरलेली पदे		
			कायमस्वरूपी	तात्पुरते नियुक्त	रिक्त पदे
३	गट-क	३४	२०	०५	०९
४	गट-ड	२०	१३	०१	०६
	एकुण	७१	३४	१७	२०

क-२) कर्मचारी चौकशी प्रकरणे : (दिनांक ३०/११/२०२२ अखेर)

एकुण व्यक्ती -००
विभागीय चौकशी -००
न्यायालयीन प्रकरणे -०१

क-३) सुधारणा :

अ. क्र.	वस्तु	दुरुस्तीचे वर्ष	रक्कम (रुपये)
१	CCTV Camera	२०१९-२०२०	६४,९३५.००

क-४) नवीन घ्यावयाच्या वस्तु

अ.क्र.	वस्तुचे नाव	वर्ष	किंमत (रुपये)
१	ग्रंथालयासाठी नियतकालीके व जर्नल्स	२०२३-२०२४	४,००,०००.००
२	प्रयोगशाळा साहित्य	२०२३-२०२४	७,००,०००.००
३	नवीन शासकीय वाहन (विद्यार्थ्यांकरिता बस, अॅम्ब्यूलन्स)	२०२३-२०२४	३०,००,०००.००

क-५) सेंटर ऑफ एक्सलन्स :

मानसिक आरोग्य क्षेत्रात विविध पाठ्यक्रम सुरु करण्याकरीता आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, केंद्र शासन, नवी दिल्ली यांचे कडून या संस्थेची मानसिक आरोग्य क्षेत्रात "Center of Excellence" म्हणून निवड झालेली आहे. या अंतर्गत केंद्र शासनाकडून रक्कम रुपये ३० कोटी इतका निधी मंजूर झाला असून या संस्थेस सन २०१२ मध्ये निधी प्राप्त झाला आहे. "Center of Excellence" अंतर्गत एकुण चार पाठ्यक्रम कार्यन्वित करावयाचे असून, एम.एस्.सी. सायकॅट्रीक नर्सिंग आणि एम.फिल. सायकॅट्रीक सोशल वर्क हे दोन्ही पाठ्यक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१८-२०१९ पासून सुरु करण्यात आलेले आहेत. तसेच एम.डी. सायकियाट्री व एम. फिल क्लिनिकल सायकॉलॉजी हे दोन पाठ्यक्रम नजिकच्या काळात चालू करण्यात येतील.

क-६) ग्रंथालय :

मानसिक आरोग्याशी निगडित विविध पुस्तके व नियतकालीके यांची खरेदी करण्यात येणार आहे. तसेच विद्यार्थ्यांकरिता ई-ग्रंथालयाची सुविधा उपलब्ध करून देण्याचे प्रस्तावित आहे.

ड) सेवा :**१. मुले आणि प्रौढांसाठी मनोविकृती आरोग्य सुविधा :**

वर्तनात्मक आणि सामाजिक उपचार पध्दतीचा विकास करुन मुले व प्रौढांसाठी हाफ वे होम, क्वॉर्टर वे होम, दिनकेंद्र सुविधा, वर्तनात्मक चिकित्सा व समुपदेशन, व्यक्तीमत्व चाचण्या, अभिवृद्धी चाचण्या अशा विविध प्रकारच्या सुविधांचा विकास करण्याचा संस्थेचा मानस आहे. सदर सुविधा ही विशेष सुविधा असणार असून सदर विषयातील प्रशिक्षण सुविधाही संस्था निर्माण करणार आहे.

२. वृद्ध मनोविकृतीशास्त्र सुविधा :

साधारणतः ६० वर्षांनंतर होणाऱ्या मनोविकारास विशेष उपचार पध्दतीची गरज असते. त्यासाठी स्वतंत्र कक्ष निर्माण करुन स्मृतीभ्रंश यासारखे आजार असणाऱ्या वृद्धांसाठी मनोसामाजिक उपचार पध्दतीमध्ये सुधारणा करण्याचा संस्थेचा मानस आहे.

३. मनोसामाजिक पुनर्वसन :

संस्थेमार्फत मनोसामाजिक पुनर्वसन दिनकेंद्र चालवण्यात येत असून यात प्रामुख्याने मनोरुग्णांच्या उपचार दरम्यान रुग्ण, मनोसामाजिक पुनर्वसन दिनकेंद्र मार्फत विविध उपचार व कौशल्य प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्यात येतात. यातून मनोरुग्णांचे सामाजिक कौशल्य पुनर्विकसीत होऊन आजार बरा होण्यासाठी मदत होते. भविष्यात मनोसामाजिक पुनर्वसन दिनकेंद्राची मोठ्या प्रमाणात आवश्यकता असलेल्या रुग्णांचे व्यावसायिक कौशल्य वाढविण्यासाठी मोठ्या स्तरावर प्रशिक्षण केंद्र उभारण्याचे प्रायोजित आहे.

४) प्रतिबंधात्मक समुदाय मनोविकृतीशास्त्र सुविधा :

मानसिक आजार निर्माण होवू नये किंवा झाल्यास तो बळावू नये यासाठी कोणते उपाय करावेत. तसेच कोणत्या औषधोपचारांची गरज असते यासंबंधी आवश्यक असणारी शास्त्रीय माहिती लोकांना प्रत्यक्ष मिळावी यासाठी समाजातच माहिती केंद्र स्थापन करुन करुन सी.डी., नियतकालीके, वर्तमानपत्रे, लेखन कार्यक्रम इ. प्रकल्पाद्वारे समाजात मानसिक आजाराबाबत असणारे अज्ञान दुर करण्याचा संस्थेचा मानस आहे.

इ) संशोधन क्षेत्र :**१. सार्वजनिक मानसिक आरोग्य सेवेची गरज ओळखणे :**

सामाजिक मानसिक आरोग्य क्षेत्रातील सेवेची गरज ओळखून घेण्यासाठी सामूदायिक संशोधन प्रकल्प राबविण्याचा संस्थेचा मानस आहे.

२. मानसिक आरोग्य क्षेत्रातील अर्थकारण :

मानसिक आरोग्य क्षेत्रात होणारा खर्च व त्यावर प्रकाश टाकण्यासाठी व एकुणच आरोग्य क्षेत्रावरील होणाऱ्या आर्थिक विषयाबाबतचा व अर्थशास्त्राबाबतचा वेध घेण्याचा प्रयत्न आहे. त्यानंतर मानसिक आरोग्य क्षेत्रासाठी मनोरुग्णांची काळजीविषयक मार्गदर्शक तत्वे निर्माण करण्याचा संस्था प्रयत्न करणार आहे.

३. अपंगत्व मुल्यांकन : मानसिक आजारामुळे येणाऱ्या शारिरीक, मानसिक व सामाजिक दुर्बलतेचा अभ्यास संशोधन स्वरूपात संस्था करणार आहे.

४. महिलांमधील मानसिक व मनोविकृती तपासणी : महिलांच्या मानसिक आरोग्य विषयक प्रश्नांचा शोध घेण्याचा संस्था प्रयत्न करणार आहे.

५. वृद्ध मनोविकृतीशास्त्र सेवा विकास : वृद्धांमधील मानसिक समस्या दिवसेंदिवस वाढत आहे. कार्यक्षमतेचा न्हास होणे, विस्मरण, निर्णय घेता न येणे ई. विविध विषयांवर संस्था संशोधन करणार आहे.

ई) अल्प मुदतीचे प्रशिक्षण कार्यक्रम (कार्यशाळा) :

१. वैद्यकीय क्षेत्रातील कर्मचाऱ्यांसाठी प्रशिक्षण कार्यक्रम : मानसिक रुग्णासोबत संभाषण कौशल्ये तसेच समुपदेशन कौशल्य यांचा विकास करण्यासाठी वैद्यकीय विद्यार्थी, खाजगी वैद्यकीय व्यवसाय करणारे डॉक्टर्स व अधिपरिचारीका तसेच समुपदेशक यांचेसाठी प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविणे.

२. मुलांच्या मानसिक आरोग्याविषयी शिक्षकांना प्रशिक्षण : शाळेतील लहान मुलांमधील मानसिक आजाराचे लवकर निदान होण्यासाठी व त्यावर योग्य उपचार मिळणेसाठी शाळेतील शिक्षकांना प्रशिक्षण देणे.

सेंटर ऑफ एक्सलन्स अंतर्गत महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्थेत सुरु झालेले पाठ्यक्रम.

अ. क्र.	पाठ्यक्रमाचे नाव	मान्यता देणारी संस्था/परिषद
१	एम.फिल. सायकॅट्रिक सोशल वर्क	महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक
२	एम.फिल. क्लिनिकल सायकॉलॉजी	भारतीय पुनर्वसन परिषद, नवी दिल्ली व महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.
३	एम.एस्सी. सायकॅट्रिक, नर्सिंग	भारतीय नर्सिंग परिषद, नवी दिल्ली, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक व महाराष्ट्र नर्सिंग कॉन्सील, मुंबई.

MH-5

सेंटर ऑफ एक्सलन्स अंतर्गत महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्थेत सुरु करावयाचे प्रस्तावित
पाठ्यक्रम.

अ. क्र.	पाठ्यक्रमाचे नाव	मान्यता देणारी संस्था/परिषद
१	एम.डी. सायकियाट्री	भारतीय वैद्यकीय परिषद, नवी दिल्ली व महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.

MH-6

महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्था, पुणे-१

वित्तीय आवश्यकता

(रुपये हजारांत)

अ.क्र.	उद्दिष्टाचे नाव योजनेतर- (22103521)	प्रत्यक्ष खर्च	अर्थसंकल्पीय अंदाज	सुधारित अंदाज	अर्थसंकल्पीय अंदाज	Detailed Head Non-Plan (22103521)
१	२	३	४	५	६	७
१. (०१)	वेतन	३,०७,०३	३,७९,२६	३,७९,२६	४,०७,९२	(01) Salaries
२. (०३)	अतिकालिक भत्ता	-	३	२	३	(03) Overtime Allowances
३. (०६)	दूरध्वनी, वीज व पाणी शुल्क	१,०३	१,२०	३,७०	१,२०	(06) Telephone, Electricity & Water Charges
४. (१०)	कंत्राटी सेवा	८३,७९	१,२१,६२	१,६२,१६	१,२१,६२	(10) Contractual Services
५. (११)	देशांतर्गत प्रवास खर्च	१३	६६	४६	६९	(11) Domestic Travel Expenses
६. (१३)	कार्यालयीन खर्च	५,६३	६,५६	५,९०	६,८९	(13) Office Expenses
७. (१४)	भाडेपट्टी व कर	१,१७	२१,००	५३,०८	२१,००	(14) Rent, Rates & Taxes
८. (१७)	संगणक खर्च	१६	२३	१६	२४	(17) Computer Expenses
९. (२१)	सामग्री व पुरवठा	४,७७	५,८०	४,०६	५,८०	(21) Supplies & Materials
१०. (२४)	पेट्रोल, तेल व वंगण	७९	१,१८	१,०६	१,३२	(24) Petrol, Oil, Lubricants
११. (२६)	जाहिरात व प्रसिध्दी	—	२०	१४	२०	(26) Advertising & Publicity
१२. (२७)	लहान बांधकामे	—	८४	२,६०,७२	२,००	(27) Minor Works
१३. (२८)	व्यावसायिक व विशेष सेवा	९	१०	९	१०	(28) Professional Services
१४. (५०)	इतर खर्च	—	५	४	५	(50) Other Expenditure
१५. (५१)	मोटर वाहने	२२	३०	२१	३०	(51) Motor Vehicles
१६. (५२)	यंत्रसामुग्री व साधनसामग्री	६९	९७	६८	१,०२	(52) Machinery & Equipment
एकूण अ		४,०५,५०	५,४०,००	८,७१,७४	५,७०,३८	
योजनेअंतर्गत -२२१०३४३२		महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्था, पुणे-१				Plan (22103432)
१. (५२)	यंत्र सामग्री व साधन सामुग्री	३,७५	६,००	४,२०	८,००	52 / Machinery & Equipments
एकूण ब ...		३,७५	६,००	४,२०	८,००	
एकूण अ + ब ...		४,०९,२५	५,४६,००	८,७५,९४	५,७८,३८	Total A+B

MH-7

महाराष्ट्र मानसिक आरोग्य संस्था, पुणे-१
अधिकारी व कर्मचारी यांचे वेतनश्रेणी आणि मंजूर पदांबाबतचे विवरणपत्र

अ. क्र.	पदनाम	श्रेणी	वेतन	एकूण पदे			Post Name
				२०२०-२१	२०२१-२२		
१	२	३					५
१.	संचालक-प्राध्यापक	...	S-29 131100-216600	१	१	..	Director Professor.
२.	सहयोगी प्राध्यापक मनोविकृतीशास्त्र (करार पध्दतीने)	...	--15000/- एकत्रित वेतन	१	१	..	Associate Professor Psychiatry (On contract basis)
३.	मनोविकृती चिकित्सक वर्ग-१	...	S-23 67700-208700	१	१	..	Psychiatrist Class-1.
४.	मुख्य प्रशासकीय अधिकारी	...	S-20 56100-177500	१	१	..	Chief Administrative Officer
५.	अधिव्याख्याता	...	S-20 56100-177500	७	७	..	Lecturer
६.	मनोविकृती चिकित्सक वर्ग-२ (करार पध्दतीने)	...	S-20 56100-177500	१	१	..	Psychiatrist Class-2 (On contract basis)
७.	लेखाधिकारी	...	S-16 44900-142400	१	१	..	Account Officer
८.	अंशकालीन सहयोगी प्राध्यापक	...	S-20 56100-177500	१	१	..	Part-time Associate Professor
९.	अंशकालीन अधिव्याख्याता मज्जातंतू	...	S-20 56100-177500	१	१	..	Part-time Lecturer neurology
१०.	अंशकालीन अधिव्याख्याता सायकॅट्रिक	...	S-20 56100-177500	२	२	..	Part-time Lecturer Psychiatric
११.	सायकॅट्रिक नर्सिंग ट्यूटर	...	S-20 56100-177500	१	१	..	Psychiatric Nursing Tutor
१२.	उच्चश्रेणी लघुलेखक	...	S-15 41800-132300	१	१	..	(H. G.) Stenographer
१३.	प्रोग्रॅमर-सिस्टीम ॲनालिस्ट (करार पध्दतीने)	...	-- 6000/- एकत्रित वेतन	१	१	..	Programmer-System Analyst (On Contract)
१४.	मनोरुग्ण परिसेविका	...	S-14 38600-122800	२	२	..	Psychiatry Ward Nurse
१५.	समोपदेष्टा	...	S-14 38600-122800	२	२	..	Counselor
१६.	कार्यालयीन अधिक्षक	...	S-14 38600-122800	१	१	..	Office Superintendent
१७.	सामाजिक कार्यकर्ता (करार पध्दतीने)	...	5000/-एकत्रित वेतन	१	१	..	Social Worker (On Contract)
१८.	मनोविकृती सामाजिक कार्यकर्ता	...	S-14 38600-122800	१	१	..	Psychiatric Social Worker
१९.	ई. ई. जी. तंत्रज्ञ (करार पध्दतीने)	...	S-10 29200-92300	१	१	..	E. E. G. Technician (On Contract)
२०.	आर्टिस्ट-कॅमेरामन-फोटोग्राफर (करार पध्दतीने)	...	-- 3500/-एकत्रित वेतन	१	१	..	Artist-Cameraman-Photographer (On Contract)
२१.	वरिष्ठ सहाय्यक	...	S-13 35400-112400	१	१	..	Senior Assistant
२२.	अधिपरिचारीका	...	S-13 35400-112400	१०	१०	..	Staff Nurse
२३.	प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ	...	S-14 38600-122800	१	१	..	Lab Technician
२४.	सहाय्यक ग्रंथपाल	...	S-14 38600-122800	१	१	..	Assistant Librarian
२५.	औषधनिर्माता	...	S-10 29200-92300	१	१	..	Pharmacist
२६.	पुनर्वसन सहाय्यक (करार पध्दतीने)	...	-- 3500/-एकत्रित वेतन	१	१	..	Rehabilitation Assistant (On Contract)
२७.	वरिष्ठ लिपीक	...	S-8 25500-81100	२	२	..	Senior Clerk
२८.	कनिष्ठ लिपीक	...	S-6 19900-63200	३	३	..	Junior Clerk
२९.	वाहन चालक	...	S-6 19900-63200	२	२	..	Driver
३०.	प्रयोगशाळा परिचर	...	S-7 21700-69100	१	१	..	Lab Attendant
३१.	मनोरुग्ण परिचर (२ पद करार पध्दतीने)	...	S-5 18000-56900	७	७	..	Psychiatric Attendant (2 Posts on Contract)
३२.	पहारेकरी	...	S-1 15000-47600	२	२	..	watchmen
३३.	शिपाई	...	S-1 15000-47600	२	२	..	Peon
३४.	मदतनीस	...	S-1 15000-47600	१	१	..	Helper
३५.	सफाईगार	...	S-1 15000-47600	७	७	..	Sweeper
एकूण				७१	७१		

६. हाफकिन प्रशिक्षण, संशोधन व चाचणी संस्था

6. Haffkine Institute for Training, Research and Testing

६. हाफकीन प्रशिक्षण, संशोधन व चाचणी संस्था

आचार्य दोंदे मार्ग, परळ, मुंबई - ४०० ०१२

कार्यक्रम अंदाजपत्रक, २०२३-२४

(१) प्रशिक्षण विभाग -

हाफकीन संस्थेस मुंबई विद्यापीठाने एम. एस. सी. (बाय रिसर्च) व पीएचडी. या पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाचे संशोधन केंद्र म्हणून मान्यता दिलेली आहे. त्यानुसार हाफकिन संस्थेत अप्लाईड बायोलॉजी रसायनशास्त्र व सुक्ष्मजीवशास्त्र या विषयात एम.एस.सी. (बाय रिसर्च) व पीएचडी करता येऊ शकते. तसचे महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक यांनी पी.एच.डी. या पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाचे संशोधन केंद्र म्हणून हाफकिन संस्थेस मान्यता दिलेली आहे. त्यानुसार, हाफकिन संस्थेत अप्लाईड मेडीकल बायोलॉजी या विषयात पीएचडी करता येऊ शकते. हाफकिन संस्थेतील एम.एस.सी. (बाय रिसर्च) व पीएचडी. च्या विद्यार्थ्यांचा तपशील खालील प्रमाणे आहे.

वर्ष	मुंबई विद्यापीठ				महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक	
	प्रवेश देण्यात आलेले विद्यार्थी		अभ्यासक्रम पूर्ण झालेले विद्यार्थी		प्रवेश देण्यात आलेले विद्यार्थी	अभ्यासक्रम पूर्ण झालेले विद्यार्थी
	एम.एस.सी. (बाय रिसर्च)	पी.एच.डी	एम.एस.सी. (बाय रिसर्च)	पी.एच.डी	पी.एच.डी	पी.एच.डी
२०१०-११	१	३	३	२	१०	--
२०११-१२	२	१३	-	-	-	-
२०१२-१३	३	११	-	-	-	-
२०१३-१४	५	४	१	१	-	-
२०१४-१५	१	-	-	२	-	-
२०१५-१६	१	-	४	४	१	४
२०१६-१७	-	४	३	४	-	-
२०१७-१८	१	५	२	६	-	५
२०१८-१९	-	-	-	२	-	-
२०१९-२०	-	-	१	३	-	२
२०२०-२१	४	-	-	-	-	-
२०२१-२२	१	२	-	-	१	-
२०२२-२३	५	४	१	२	-	-
अंदाजे अपेक्षित						

हाफकिन संस्थेमध्ये विविध महाविद्यालयातील आणि विद्यापीठातील विद्यार्थी त्यांची शैक्षणिक आवश्यकता म्हणून संशोधन प्रकल्पावर **Short Term Research Internship Program (STRIP)** या ४ ते ६ महिन्यांच्या प्रशिक्षण कार्यक्रमा अंतर्गत काम (इंटरनशिप) करतात. सदर प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे समन्वय प्रशिक्षण विभागा मार्फत केले जाते. त्याचा तपशील खालील प्रमाणे आहे.

वर्ष	विद्यार्थ्यांची संख्या
२०११	५०
२०१२	३८
२०१३	१६
२०१४	११
२०१५	२
२०१६	१९
२०१७	१६
२०१८	८
२०१९	३
२०२०	३
२०२१	१६
२०२२	२२
२०२३ (अंदाजे अपेक्षित)	२५

कार्यक्रम अंदाजपत्रक २०२३-२४

प्रशिक्षण विभाग

अर्थसंकल्प २०२२-२३ :

अ. क्र.	लागणाऱ्या वस्तू	२०२१-२०२२	२०२२-२०२३		२०२३-२०२४
		एप्रिल २०२० ते मार्च २०२१ (प्रत्यक्ष खर्च) (रु.)	एप्रिल २०२२ ते ऑक्टो. २०२१ (प्रत्यक्ष खर्च) (रु.)	नोव्हें. २०२० ते मार्च २०२३ (अंदाजित खर्च) (रु.)	अंदाजित खर्च (रु.)
१	फर्निचर व फर्निचर दुरुस्ती	-	-	-	५०००
२	झेरोक्स व प्रिंटिंग खर्च	१३४४	५०१५	-	२५,०००
३	संगणक खर्च, देखभाल खर्च	४२४०	-	-	२०,०००
४	हाफकिन संस्था शिष्यवृत्ती	१,८७,०००	१,३५,००० (As per HITRT Rs 8000)	८०,००० (As per HITRT Rs 8000 for 5 month for 2 students)	७३,५९,६००
५	यंत्र सामुग्री परिक्षण व साहित्य	-	-	-	-
	एकूण खर्च	१,९२,५८४	१,४०,०१५	८०,०००	७४,०९,६००

(२) अणुजीवशास्त्र विभाग :

खालील तक्त्यामध्ये एप्रिल २०२१ ते मार्च २०२२ या कालावधीमध्ये प्रत्यक्ष झालेल्या चाचण्यांची आकडेवारी दिलेली आहे. तर सन २०२२-२३ मध्ये होणाऱ्या प्रत्यक्ष/अपेक्षित चाचण्याची/ वैज्ञानिक गतीविधीची आकडेवारी दिलेली आहे. तसेच, एप्रिल २०२३ ते मार्च २०२४ या कालावधीमध्ये होणाऱ्या अपेक्षित चाचण्यांची आकडेवारी दिलेली आहे.

अनु. क्र.	चाचणीचे नाव	एप्रिल २०२१ ते मार्च २०२२ च्या काळात झालेल्या प्रत्यक्षित चाचण्या	एप्रिल २०२२ ते नोव्हें. २०२२ प्रत्यक्षित चाचण्या	डिसेंबर २०२२ ते मार्च २०२३ अपेक्षित चाचण्या	एप्रिल २०२३ ते मार्च २०२४ च्या अपेक्षित चाचण्या
१	२	३	४	५	६
१.	पाण्याचे नमुने (अणुजीव शास्त्रीय परिक्षण)	३६	२२	२०	४५
२.	जंतूनाशके	१५	११	१०	१५
३.	किरकोळ :- (स्व्याब चाचणी, प्रतिसुक्ष्मजीवी चाचणी इत्यादी)	०९	०३	१०	१५
४.	एकूण चाचण्या :	६०	३६	४०	७५
	एकूण उत्पन्न (प्रत्यक्ष) रुपये :	११,९९,५००/-	३,०१,०००/-	७,००,०००/-	१३,००,०००/-
		सेवा कर वगळून	सेवा कर वगळून	सेवा कर वगळून	सेवा कर वगळून

सदर विभागात चाललेल्या कामाची नोंद प्रशिक्षण, संशोधन आणि चाचणी यामध्ये विभागणी खालील प्रमाणे करण्यात आली आहे.

१. प्रशिक्षण :-

१) विद्यार्थ्यांना त्यांच्या शैक्षणिक अभ्यासक्रमाच्या गरजेनुसार लघु प्रकल्पावर इंटरनशिप (Short term Research Internship) करण्याकरीता सुविधा पुरविली जाते. त्यानुसार नोव्हेंबर २०२१ ते मार्च २०२२ दरम्यान एका (Short term Research Internship) विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या (Combined) लघु प्रकल्पाचे काम रसायन चाचणी विभाग अणुजीवशास्त्र विभागात यशस्वी रित्या पूर्ण केले. तसेच जानेवारी २०२२ ते जून २०२२ दरम्यान एकूण दोन (Short term Research Internship) विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या लघुप्रकल्पांचे काम अणुजीवशास्त्र विभागात यशस्वीरित्या पूर्ण केले.

२. संशोधन :- (भविष्यात चालू करावयाचे प्रोजेक्ट) :-

अणुजीवशास्त्र विभागात "Microbial Biofilms" व "Natural Antibiotic Producers" आणि "Bioremediation" विषयावर प्रकल्प भविष्यात राबवायचे आहेत.

३. चाचणी :-

अणुजीवशास्त्र विभागामध्ये दैनंदिन चाचणी कामासाठी IS, WHO, JIS, DIN, EN, इ. Specifications चा वापर केला जातो.

१) पाण्याच्या विविध नमुन्यांची अणुजीवशास्त्रीय तपासणी करणे.
२) जलशुद्धीकरण (water purifier) तसेच हवा निर्जंतुकीकरण (Air sterilizer) यंत्राची सुक्ष्मजीवशास्त्रीय तपासणी केली जाते.
३) जंतूनाशकांच्या जीवाणुरोधी, कवकरोधी व बुरशीरोधी कार्याची तपासणी करणे. (उदा.- Disinfectants, Hand Sanitizer, floor Cleaners, Toilet cleaners, Instruments Sterilants, Soap Solutions etc.)
४) प्रतिसुक्ष्मजीवी आवरण असलेल्या उत्पादनाची जीवाणुरोधी, कवकरोधी व बुरशीरोधी कार्याच्या गुणकारीते करिता तपासणी करणे (उदा.- Antibacterial coated stainless steel/ ceramic files and fabric materials)

५) Environmental swabs, Animal Feed & Bedding Samples ई. च्या सुक्ष्मजीवशास्त्रीय तपासण्या करणे.

६) नैसर्गिक व औषधी वनस्पती अर्काचे जीवाणुरोधी, कवकरोधी व बुरशीरोधी कार्याची तपासणी करणे.

अर्थसंकल्प २०२३-२४

अ.क्र.	लागणाऱ्या वस्तु	अंदाजित खर्च (रु.)
१.	यंत्रसामुग्री साहित्य दुरुस्ती	२,००,०००/-
२.	रसायन व द्रव्ये	७५,०००/-
३.	काचेच्या वस्तु व प्लॅस्टिकच्या वस्तु	४५,०००/-
४.	इतर खर्च	५,०००/-
	एकूण खर्च रु.	३,२५,०००/-

(३) जीव-रसायनशास्त्र विभाग BIOCHEMISTRY :-

अ.क्र.	चाचणीचे नाव	प्रत्यक्ष नमुने				अपेक्षित नमुने	
		एप्रिल २०१९	एप्रिल २०२०	एप्रिल २०२१	एप्रिल २०२२	डिसेंबर २०२२	एप्रिल २०२३
		मार्च २०२०	मार्च २०२१	मार्च २०२२	नोव्हें. २०२२	मार्च २०२३	मार्च २०२४
१)	मुतखडा व पित्तखडा	२०	-	-	-	-	२०
२)	Anticancer assays						
	a) In vitro cytotoxicity	-	२०	-	८	५	३०
	b) Cell migration	-	-	-	२	-	१०
३)	सर्पविष व विषप्रतीबंधक लसांवर जीवरसायनशास्त्रीय चाचण्या	-	-	-	-	५	२०
४)	Industrial Units ला भेट देणे व certification करणे	-	२	-	-	-	५
	एकूण नमुने	२०	२२	-	१०	१०	८५

चाचणी : विभागाचे माहे तीन वर्षांच्या चाचण्यांची अहवाल खालील प्रमाणे आहे.
चाचण्यांचे एकूण उत्पन्न: रु. १,४८,४९८/-

भविष्यकालीन चाचण्या : १) भारताच्या राजपत्र दि. २१ मे २०१८ रजिस्ट्री सं. डी. एल-३३००४९९९, असाधारण भाग II - खण्ड ३ -उप खण्ड (i) नुसार मुतखडा, पित्तखडा व रक्ताच्या नमुन्याची चाचणी पुनःस्थापना करण्याची परवानगी मिळाली आहे.

अ. क्र.	चाचणीचे नाव	चाचणीचे शुल्क
1	Kidney stone analysis	300/-
2	Gall bladder stone	300/-
3	Blood Glucose (Fasting -----//-----)(PP)	56/- 56/-
4	Serum Cholesterol	112/-
5	Serum Tryglyceride	140/-
6	Serum Total Bilirubin	56/-
7	Serum Direct Bilirubin	56/-
8	S.G.O.T.	112/-
9	S.G.P.T.	112/-
10	Blood Urea Nitrogen	112/-
11	Serum Creatinine	112/-
12	Serum Uric Acid	112/-

२) छोट्या प्राण्यांचे प्रयोग करून विविध औषधांची BP संतुलन वर परिणाम :

३) तसेच Industrial Units ला भेट देणे व Certification करणे सुरु करण्यात आली आहे. व पुढील वित्तीय वर्षामध्ये चालू रहिल.

४) सन 2021-2022 मध्ये विभागात Genome Sequencing चाचणी प्रकल्प पेशीयजीवशास्त्र (Cell Biology) विभागासोबत चालू करण्यात आले व शासनास पर्वागीसाठी अर्ज करण्यात आली आहे.

*Genome Sequencing अंतर्गत नवीन RA ची नियुक्ती झाली आहे. तसेच NVRC अंतर्गत नवीन RA ची नियुक्ती झाली आहे.

५) NABL अंतर्गत सदर विभागात, Vaccine testing, Venom testing तसेच cosmetic testing करिता नविन चाचण्या सुरु करण्याचे काम सुरु केले आहे.

६) Annual Medical checkup of HITRT staff and Students.

प्रशिक्षण :-

१) 2020-21 Advanced Research Techniques (ART) हा प्रशिक्षण कार्यक्रम सुरु करण्यात येत आहे.

२) भविष्यात M.Sc. व Ph. D विद्यार्थी MUHS (महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ व मुंबई विद्यापीठ यांच्या नियमांतर्गत घेण्यात येतील.

३) २०२१-२२ तसेच विभागात अल्प मुदतीच्या संशोधन S.T.R.I.P. व ART अंतर्गत विद्यार्थी प्रशिक्षणाकरिता घेतले आहेत.

विभागातुन संशोधनामध्ये प्रशिक्षणा करिता आलेल्या विद्यार्थ्यांची यादी खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	वर्ष	विद्यार्थ्यांची यादी	अवधी	उत्पन्न रक्कम	उपक्रम
१	२०२०-२१	२	६ महिने	५०,०००	STRIP
२	२०२०-२१	१	४ महिने	२१,०००	ART
३	२०२१-२२	१	४ महिने	२१,०००	ART
४	२०२०-२१	२	६ महिने	५०,०००	STRIP
५	२०२१-२२	१	६ महिने	२१,०००	STRIP
६	एप्रिल-२०२२ to नोव्हें. २०२२	३	२ महिने	४२,०००	ART
७	एप्रिल-२०२२ to नोव्हें. २०२२	३	६ महिने	७५,०००	STRIP

संशोधन सध्या चालू असलेले प्रकल्प :-

कोवीड-१९ च्या महामारीच्या संदर्भात खालीलप्रमाणे संशोधन प्रकल्प सुरु आहेत.

१) शासकीय वैद्यकीय विद्यालय व रुग्णालय, नागपूर सोबत “Isolation of Monoconal Antibody from reconvalescent plasma” (CSR-M/s Smith & Nephue १ लाख प्राप्त झाले).

२) विभागाने बी जे शासकीय वैद्यकीय विद्यालय व ससून रुग्णालयसोबत “Phase II Clinical Trial for evaluation of BCG as a potential therapy for COVID-19” संशोधन सुरु आहे व एक प्रकाशन प्रकाशित झाला आहे.

३) “Phase II Clinical Trial for evaluation of BCG as a potential therapy for COVID-19” संशोधन प्रकल्प चालू आहे. (CSR-M/s. feertis International १५ लाख प्राप्त झाले.)

विभागात इतर प्रकल्प खालील प्रमाणे आहे:

ड) अर्थसंकल्प अंदाज

अ.क्र.	लागणाऱ्या वस्तु	२०२१-२२ च्या आर्थिक वर्षाकरिता अंदाजित खर्च (रु.)	एप्रिल २०२२ ते नोव्हेंबर २०२२	२०२३-२०२४ च्या आर्थिक वर्षाकरिता अंदाजित खर्च (रु.)
१.	नवीन यंत्रसामुग्री व वार्षिक देखभाल	३,५१,३१६/-	८७२९७/-	४,०००००/-
२.	रसायन व द्रव्ये	२०,६४८/-	१०३५५८/-	१०,०००००/-
३.	काचेच्या व प्लॉस्टिकच्या वस्तु	४८५३८/-	५००४२/-	५,०००००/-
४.	प्राणीजन्य प्रयोग	—	-	१०,०००००/-
५.	इतर खर्च	२७००/-	२६२९५	२,०००००/-
एकुण खर्च रु.		४,२३,२०२/-	२६७९९२/-	३९,०००००/-

४) Establishment of national venom research centre

५) Effect of snake venom on Human cells.

६) To isolate various subunits of various kinds venom of (Indian big four) and understand antigenicity against ASVs.

Establishment of national venom research centre in Haffkine institute

७) Standardization and estimation of PSA (Prostate specific antigen) in healthy males.

८) Standardization of PCR & variant Information from BRCA genes in healthy females.

[Utilization of left over blood Haematocrit from AMC]

१) पुर्ण झालेले प्रकल्प :-

BIRAC अंतर्गत सर्पविष व सर्पविशावरील लसीच्या वैशिष्ट्यकरणाकरिता सुविधा स्थापना

DBT-TB अंतर्गत Development of diagnostics for management of tuberculosis.

भविष्यकालीन प्रकल्प :-

१) आयुर्वेदीक भस्मांचे मधुमेहावरील उपयुक्ततेचे मुल्यांकन

२) नविन लसीचे संशोधन व विकास.

३) सन २०२२-२०२३ प्रकल्प पेशीयजीवशास्त्र (Cell Biology) विभागासोबत ‘Establishment of ABSL-3 facility at Hafikine Institute. submitted to SIRB under DST’

(४) चिकित्सालयीन विकृतीशास्त्र विभाग :-

१) संशोधन :-

चिकित्सालयीन विकृतीशास्त्र विभागाचा निरनिराळ्या संशोधन कार्यात सक्रिय सहभाग आहे.

1. Tuberculosis
2. Methicillin-resistant Staphylococcus aureus (MRSA)
3. Extended-Spectrum beta-lactomases (ESBL)
4. Dengue
5. Influenza

त्याचप्रमाणे,

1. Biosynthesis of nanoparticle's
2. To develop diffrent diagostic procedure for TB
3. To check the activity of antibacterial, antifungal, anti-tuberculosis compounds found in different plants.

4) Wound healing

5) Cytokines and Chemokine's analysis.

यांसारख्या संशोधनकार्यातसुध्दा चिकित्सालयीन विकृतीशास्त्र विभाग कार्यात आहे.

२) चाचणी :-

विभागीय प्रयोगशाळाही परिपूर्ण विकसीत असून त्यात खालील चाचण्यांचा समावेश आहे. सध्या तात्पुरत्य खालील चाचण्या बंद आहे.

1. Hematology (CBC, ESR,MP)

Urine Rountine/Microscopy)

2. Serology (Extended Widal)

3. Micology (OT Swabs, MDS Swabs, Aerbic cultures, AST)

4) Mycology (Fungal culture & sensitivity)

विभागात होणाऱ्या चाचण्यांची नावे व आकडेवारी.-

Sr. No.	चाचणी	April -18 Jan-19	April -19 March-20	April -20 Oct.-20	Nov.-20 Mar.-20	April-21 Mar.-22	April-22 Oct.-22	Expected Nov.-22 Mar.-23
1.	Hematology	-	-	-	-	-	-	-
2.	Serology	-	-	-	-	-	-	-
3.	Microbiology	574	631	225	275	523	337	500
4.	Mycology	-	-	-	-	-	-	-
5.	Immunology	-	-	-	-	-	-	-
	Total	574	631	225	275	523	337	500

३. प्रशिक्षण :-

विभागात खालील प्रशिक्षण कार्यक्रम चालू करण्याचा विभागाचा प्रयत्न आहे.

1. Training programme for workers in operation thatre
2. Training programme in Techniques of Microbiology
3. Mycobacteriology

प्रस्तावित खर्च :-

अ. क्र.	लागण्याऱ्या वस्तू	अपेक्षित खर्च
1.	Chemicals	15,00,000
2.	Glassware & plastic wares	50,000
3.	Instruments	25,00,000
4.	Miscellaneous	1,50,000

(५) रसायन चाचणी विभाग :-

रसायन चाचणी विभागात महाराष्ट्र राज्य उत्पादन शुल्क विभागाकडून येणाऱ्या मदार्क नमुने व संबंधित रसायने यांची चाचणी केली जाते. तसेच विभागात विविध प्रकारचे अल्प मुदतीच्या संशोधन प्रकल्पावर काम केले जाते.

विभागातील चाचणी कामाचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	पदार्थाचे नाव	प्रत्यक्ष चाचण्या ०१-०४-२०२२ ते ३१-१०-२०२२	अपेक्षित चाचण्या ०१-११-२०२२ ते ३१-०३-२०२३	अपेक्षित चाचण्या २०२३-२०२४
१	२	३	४	५
१	डिनेचरन्टस	५२२	५१०	२५००
२	ताडी, माडी, गांजा, भांग	१२५१	३००	४,०००
३	देशी बनावटीची विदेशी दारु व बिअर.	२२९७	२०००	६,०००
४	देशी दारु	५६०४	५५००	१२,०००
५	इतर नमुने	—	५	२५
एकूण ...		९,६७४	८,३१५	२५,५२५

सन -२०२३-२४ रसायन चाचणी विभागासाठी अंदाजित खर्च रु. १,८५,००,०००/- अपेक्षित आहे.

विभागातील Training Programs खालील प्रमाणे :-

1) STRIP (6 Months)

2) Testing of Alcoholic Beverages

विभागात आवश्यक नवीन उपकरणे.

अ. क्र.	उपकरणाचे नाव	विभागातील संख्या	अंदाजित खर्च (रु.)
१.	युव्हि स्पेक्ट्रोफोटोमीटर	१	१०,००,०००
२.	अल्कोहोललायझर	१	९०,००,०००
३	जिसीएमएस	१	७५,००,०००

विभागाचा अर्थसंकल्प २०२३-२०२४

अ. क्र.	सन	रसायन (रु.)	यंत्रसामुग्री (रु.)	काचेचे उपकरणे व इतर बाबी (रु.)
१	२	३	४	५
१.	२०२२-२०२३	४,००,०००	१,७५,००,०००	४,००,०००

(६) विषविज्ञान विभाग TOXICOLOGY DEPARMENT :-

विषविज्ञान म्हणजे रासायनिक पदार्थांचे सजीवांवर होणारे दुष्परिणाम आणि त्यांचा अभ्यास विषविज्ञान विभाग हा औषधांच्या चाचण्या च संबंधित संशोधनामध्ये महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावत आहे. वीस वर्षांहून अधिक काळ, विषविज्ञान विभाग आणि संस्था फार्मास्युटिकल्स, अग्रोकेमिकल्स, बायोसाइड्स सौंदर्यप्रसाधने, रसायने आणि संबंधित उत्पादनांच्या नोंदणीसाठी सर्वसमावेशक विषयता चाचणी अभ्यासासाठी सेवा प्रदान करत आहेत. मुख्यतः जैविक प्राण्यांवरील विषारीपणाची चाचणी विभागामध्ये घेतली जाते.

हाफकिन संस्थेमध्ये CPCSEA मान्यताप्राप्त केन्द्रीय प्रायोगिक प्राणी सुविधा (Centralized Experimental Animal Facility) उपलब्ध असून सदर प्राणीगृहात विषविज्ञान विभागा मार्फत Small laboratory animals वर चाचणी, संशोधन व प्रशिक्षणाचे कार्यक्रम राबवण्यात येतात. तसेच

विभागातील झेब्राफिश फॅसिलिटी मध्ये माश्यां वर देखील चाचणी व संशोधनात्मक प्रकल्प राबवले जातात.

प्रशिक्षण :-

१) PPLAC या प्राण्यावरील कार्यशाळेत विषविज्ञान विभागाचा २०११ पासून समावेश आहे.

२) विभागामध्ये “Zebra fish as an Evolving model for Research” या मुलभूत विषयावर प्रशिक्षण कार्यक्रमाची सुरुवात करण्यात आली आहे.

३) विभागामध्ये Basic training on small Laboratory Animal handling’ हा Short term hands-on प्रशिक्षण कार्यक्रमाची नव्याने सुरुवात करण्यात आली आहे. सदर कार्यक्रम मधून इन्स्ट्राल युनिव्हर्सिटी च्या विद्यार्थीनीला प्रशिक्षण देण्यात आले.

४) संस्थेत प्रथमच महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ सोबत SIP हा प्रशिक्षणाचा कार्यक्रम सुरु केला आहे व त्या अंतर्गत विभागात दोन विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण देण्यात आले आहे. सदर कार्यक्रम मधुन वैद्यकीय क्षेत्रात पदवीधर अभ्यास करीत असणाऱ्या विद्यार्थीनीला प्रशिक्षण देण्यात आले.

५) तसेच विभागामध्ये दर वर्षी विभागात STRIP च्या विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण दिले जाते.

६) विभागामध्ये नव्याने १-३ महिने करता Techniques in Applied and regulatory Toxicology हा Workshop राबवण्यात येणार आहे. ज्या अंतर्गत प्रत्येकी १ महिन्या करता जास्तीत जास्त १० विद्यार्थी व ३ महिन्या करता जास्तीत जास्त १० विद्यार्थी घेण्यात येतील.

७) विभागातील Scientific staff (Head of Dept., Scientific Officer (II), Senior Technical Asst.) ह्याने IDME राबवण्यात आलेला NABL Accreditation training program अंतर्गत ४ दिवसाचा प्रशिक्षण घेतले आहे.

८) NABL Accreditation training program अंतर्गत विभागातील Scientific staff (Head of Dept., Scientific Officer (II), Senior Technical Asst.) ह्याने Ross Biosciences Ltd. Pune, ह्या संस्थेला भेट दिली व NABL Accreditation साठी लागणारे व्यावहारिक ज्ञान घेतले.

९) प्रशिक्षण कार्यक्रमाद्वारे विभागाचे उत्पन्न खालील प्रमाणे आहे.

Sr. No.	Name of training service	Year	Revenue
1	Medical students through SIP	2022-23	Rs. 2000/- received in common Institution funds
2	Strip student	2022-23	75000/-
3	Zebra Fish as an Evolving Model for Research	2022-23	9000/-
4	'Basic training on Small Laboratory Animal handling'	2022-23	8000/-

संशोधन :-

१) झेब्राफिश हा एक महत्वाचा Vertebrate model organism असल्याने प्राणी आणि मानवी आरोग्य संशोधन मोठ्या प्रमाणावर वापरला जातो.

२) झेब्राफिश मॉडेलचा वापर करुन Toxicity study, Regeneration Toxicity Study, Anti Inflammatory Study, and Organ Development Study etc. वेगवेगळ्या Compound वर केला जातो. झेब्राफिश मॉडेलचा वापर करुन च 'Toxicity and Anti-Inflammatory Activity of 2-nitrothiazole हा संशोधन करण्यात आला आहे.

३) विभागात NVRC अंतर्गत २०२२ मध्ये एक JRF रुजू झाला आहे.

४) विभागात २०२२ मध्ये २ M.Sc विद्यार्थी रुजू झाला आहे.

५) भविष्यात विभागामार्फत खालील संशोधनात्मक प्रकल्प राबवण्यात येणार आहे.

६) सध्या स्थितीत विभागात खालील संशोधनात्मक प्रकल्प सुरु आहे.

i. Standardization and Validation of LC50 Range-Finding Test and the Median Lethal Concentration LC50 Assay in Zebra fish as a possible alternative.

ii. Establishment of Zebra Fish Inflammation model.

७) भविष्यात विभागामार्फत खालील संशोधनात्मक प्रकल्प राबवण्यात येणार आहे.

i. Acute, sub-chronic and genotoxicity of big four snake venom.

चाचणी :-

विभागातील चाचण्या OECD, ICH, FDA, EMEA, OPPTS, BIS आणि/किंवा ISO10993 च्या नियामक आवश्यकतांनुसार केली जाते.

Pre-cinical in vivo toxicity testing करीता प्रधान करण्यात येणाऱ्या सेवांमध्ये खालील चाचण्यांचा समावेश होतो.

- Acute oral toxicity in rats/mice
- Acute oral LD50 in rats/mice
- Sub-acute oral toxicity in rats/mice
- Repeated dose toxicity study in Rats/mice 90 days
- Acute dermal irritation/ corrosion test in rabbits
- Sub-acute dermal toxicity in rabbits / rates (28 day)
- Mucus membrane irritation in rabbits
- Skin sensitization test in guinea pigs.
- Fish acute toxicity test
- Fish early life-stage toxicity test
- Fish early life-stage toxicity test

चाचणी द्वारे विभागाचे उत्पन्न -

अ.क्र	वर्ष	उत्पन्न रुपये	चाचण्या
१.	एप्रिल २०१८ ते मार्च २०१९ प्रत्यक्ष	१,११,१२०.००	०२
२.	एप्रिल २०१९ ते मार्च २०२० प्रत्यक्ष	७९,८००.००	०२
३.	एप्रिल २०२० ते मार्च २०२१ प्रत्यक्ष	२०,६,५००.००	०२
४.	एप्रिल २०२१ ते मार्च २०२२ प्रत्यक्ष	५,१५,०८४.००	०३
५.	एप्रिल २०२२ ते ऑक्टोबर २०२२	१,७७,५५०.००	०४
६.	नोव्हेंबर २०२२ ते मार्च २०२२ अपेक्षित	३,००,०००.००	०४
७.	एप्रिल २०२३ ते मार्च २०२४ अपेक्षित	९,००,०००.००	१२

भविष्य कालीन योजना- (Accreditation)

विष विज्ञान विभाग निकट भविष्यात Toxicity Risk Assessment Testing Laboratory हा Testing scope घेऊन NABL Accreditation च्या दिशेने वाटचाल करण्यास सुरुवात केली आहे.

अपेक्षित खर्च :-

अ. क्र.	खर्चाची बाब	प्रत्यक्ष खर्च				अर्थसंकल्पीय अंदाज	
		२०१९-२०	२०२०-२१	२०२१-२२	एप्रिल २०२२ ते ऑक्टोबर २०२२	नोव्हेंबर २०२२ ते मार्च २०२३ अपेक्षित	एप्रिल २०२३ ते मार्च २०२४ अपेक्षित
१	२	३	४	५	६	७	८
पुरवठा व सामुग्री :-							
१.	रसायने व द्रव्ये औषधे व गोळ्या	२१,१०२,००	१३,४४८.००	९,३५७.००	१३,१४०.००	१,००,०००.००	४,००,०००.००
२.	काचसामान व सर्जिकल	—	—	५,९६६.००	६१,२९३.००	१,००,०००.००	२,५०,०००.००
३.	प्रयोगशाळा प्राणी व खाद्य	२४,५००.००	—	४१,१५०.००	१,६२,०६०.००	२,५०,०००.००	४,००,०००.००
४.	इतर कन्जुमेबल स्टोअर्स	—	—	—	—	—	—
अ	एकूण (१ ते ४)	४५,६०२.००	१३,४४८.००	५६,४७३.००	२,३६,४९३.००	४,५०,०००.००	१०,५०,०००.००
यंत्रसामुग्री व उपकरणे यांची देखभाल व दुरुस्ती							
५.	यंत्रसामुग्री परिक्षण व दुरुस्ती खर्च	६५,३९४.००	९,००९.००	५३६००.००	३९०७५.००	६००००.००	२,००,०००.००
६.	यंत्रसामुग्री,साधनसामुग्री अवजारे सयंत्रे	—	—	९,१९,७४६.००	—	३१,५०,०००.००	२०,००,०००.००
७.	यंत्रसामुग्री, (DPDC)	—	—	—	१९,९५,०००.००	—	—
ब	एकूण बेरीज (५ ते ७)	६५,३९४.००	९,००९.००	९,७३,३४६.००	२०,३४,०७५.००	३२,१०,०००.००	२२,००,०००.००
	एकूण बेरीज (अ + ब)	१,१०,९९६.००	२२,४५७.००	१०,२९,८१९.००	२२,७०,५६८.००	३६,६०,०००.००	३२,५०,०००.००

(७) विषाणुशास्त्र विभाग (Virology) :

अ. क्र.	खर्चाची बाब	प्रत्यक्ष खर्च			अर्थ संकल्पीय अंदाज	अभिप्राय
		२०१९-२०	२०२०-२१	२०२१-२२		
१	२	३	४	५	६	७
C	१३ कार्यालयीन खर्च					
१	फर्निचर व फर्निचर दुरुस्ती खर्च					
२	पोष्ठाचा खर्च					
३	गणवेश					
४	दूरध्वनी					
५	पाणीपट्टी					
६	लेखन सामग्री नमुने छपाई झेरॉक्स					
७	पुस्तक बांधणी					
८	वीज खर्च					
९	वीमा खर्च (इमारत)					
१०	वाहतुक, हमाली, वाहन खर्च					
११	ग्रंथालय पुस्तके नियत कालिके					
१२	वाहन परिक्षण वाहन कर					
१३	झेरॉक्स खर्च प्रिटींग खर्च					
१४	कल्याण निधी (कॅन्टीन खर्च)					
१५	हाऊस किर्पींग (साफसफाई)					
	एकूण (१ ते १५)					
D	१४ भाडेपट्टी व कर					
	भाडेपट्टी व कर					
E	१७ संगणक खर्च					
	संगणक खर्च देखभाल खर्च					
F	२१ पुरवठा व सामग्री	२०१९-२०	२०२०-२१	२०२१-२२	२०२३-२४	अभिप्राय
१	रसायने व द्रव्ये औषधे व गोळ्या (LN2+ Chemical)	१०२७२४	Covid-19	२५८२९८	२८४१२७.८	२९७०४२.७
२	काच सामान व सर्जिकल (Plastic/Glassware)	१२५३२२.७४	Testing	१७८८४४	१९६७२८.४	२०५६७०.६
३	प्रयोगशाळा प्राणी व खाद्य (Kit)	८६२७५		७७६६८	८५४३४.८	८९३१८.२
४	इतर कन्झुमेबल स्टोअर्स (Other Materral)	७३७०		३८५५३	४२४०८.३	४४३३५.९
	एकूण (१ ते ४) Total=	३२९६९२		५५३३६३	६०८६९९.३	६३६३६७.५
G	२४ पेट्रोल, तेल व बंगण					
	पेट्रोल, तेल व बंगण					

H	२६ जाहरात व प्रसिद्धी जाहिरात खर्च				
I	२८ व्यावसायिक व विशेष सेवा				
१	ऑडिट खर्च				
२	व्यावसायिक सेवा फी एकूण (१ ते २)				
J	३४ शिष्यवृत्त्या/ विद्यावेतन हाफकिन संस्था शिष्यवृत्ती				
K	५० इतर खर्च इतर खर्च व बँक खर्च				
L	५१ मोटार वाहने वाहन खरेदी				
M	७२ यंत्र सामग्री व उपकरणे यांची देखभाल व दुरुस्ती खर्च (AMC/Repair)	१०५४९७७.८८	३१२५३९	३४३७९२.३	३५९४१९.९
१	यंत्रसामुग्री परिक्षण व दुरुस्ती खर्च				
२	इमारत दुरुस्ती व देखभाल खर्च/बगीच्याचे नुतनीकरण व सुशोभिकरण एकूण (१ ते २)				
O	यंत्रसामुग्री, साधनसामुग्री अवजारे सयंत्रे एकूण बेरीज (A to o) (F+M) Total =	१३७६९७०.६२	८६५९०२	९५२४९२.२	९९५७८७.३

टीपणी -सन २०२० ते २०२१ साली विषाणूशास्त्र विभागामधील संपुर्ण खर्च कोविड-१९ चाचणीवर झालेला आहे.

(८) प्राणीजन्य मानवीरोगशास्त्र विभाग (Zoonosis) :-

प्राणीजन्य मानवीरोगशास्त्र विभाग गेल्या अनेक वर्षांपासून मानवाला होणारे रोग, त्यांचे महत्त्व या विषयाबाबत संशोधन, चाचण्या व प्रशिक्षण करत आहे.

भविष्यात या रोगांवरचा अभ्यास त्याच प्रमाणे उपचार पद्धती, प्रतिक्रमता शास्त्र व सार्वजनिक आरोग्यावर संसर्गजन्य रोग पसरवणारे जैविक घटक यांच्यावर संशोधन करण्याचा मानस आहे. उदा. प्लेग, मलेरिया (हिवताप), नारु, सिस्टोसोमियासिस व इतर जैविक घटकाद्वारे पसरणारे रोग याबाबतचा सारांश पुढीलप्रमाणे.

१. मलेरिया :-

हिवतापबाबत चिकित्सक सर्वेक्षण गरजेचे आहे. ज्या विभागात प्रादुर्भाव आढळून येतो त्या विभागात नवीन रुग्ण शोधणे व रोग पसरवणारे घटक उदा. डास त्यांचे प्रकार व रोग पसरविण्याची कारणे इत्यादी बाबत संशोधन करण्याचा मानस आहे. तसेच प्राणीजन्य मानवीरोगशास्त्र विभागात विविध आयुर्वेदिक वृक्षाचे व त्यांचे विविध भाग वापरून मलेरियाविरोधी औषधे विविध प्राण्यांवर प्रयोग करून चाचणी घेण्याचा मानस आहे. कारण सध्या प्लासमोडियमच्या विरोधी प्रतिकारका औषधांचा उपयोग होत नाही, असे आढळून आले आहे.

२. किटकनाशक चाचणी :-

प्राणीजन्य मानवीरोगशास्त्र विभागात वेगवेगळ्या किटकनाशकांच्या जैविक प्रमाणाबाबतची चाचणी करण्यात येते. मानवी आरोग्यास घातक असणारे किटक उदा. डास, झुरळ, ढेकुण व घरात आढळणाऱ्या इतर किटकांवरील उपलब्ध व नवनिर्मित किटकनाशकांची आंतरराष्ट्रीय मानांकानुसार चाचणी करण्यात येते.

सदर चाचण्यांमध्ये विविध रासायनिक संयुगे, किटकनाशकयुक्त मच्छरदाण्या यांचा समावेश आहे.

विभागामार्फत विविध डास प्रतिरोधी उत्पादनांची मानव प्रतिनिधीमार्फत चाचण्या करण्यात येते.

विभागामार्फत मलेरिया विरोधी नैसर्गिक व रासायनिक औषधांची In-Vivo चाचणी करण्यात येते.

३. किटकशास्त्रीय अभ्यास :-

सार्वजनिक आरोग्याच्या दृष्टीने त्रासदायी ठरणारे किटक जेव्हा समाजात आढळतात. तेव्हा त्यांचे सार्वजनिक आरोग्यावरचे महत्त्व व त्यांचे प्रकार त्यास कारणीभूत असणारे घटक व त्यांचे नायनाट करण्याबाबतचे योग्य ते मार्गदर्शन विभागात केले जाते.

४. साप व विंचू यांचा अभ्यास चाचणी व संशोधन.

विषधर प्राणी प्रयोगालयात साप व विंचू यांचा सांभाळ करण्यात येतो व त्यापासून विष काढून त्यांचा उपयोग विषप्रतिबंध लस व संशोधनाच्या कार्यासाठी करण्यात येतो. साप व विंचूच्या विषाचे शुद्धीकरण व त्यातील विविध घटकांची चाचणी करण्यात येते. वरील सर्व अभ्यास चाचणी व संशोधन प्राणीजन्य मानवीरोगशास्त्र विभागात पुढे देखील चालू ठेवण्याचा मानस आहे.

५. सरडे, पाली, कोळी, खार व पक्षी यावर संशोधन चाचण्या करणे :-

मनुष्य वस्तीत सरडे, पाली, कोळी, खार यांचा त्रास होतो. त्यांचा उपद्रव कमी करण्यासाठी विविध प्रकारच्या चाचण्या करण्याचा मानस आहे.

६. प्राणीगृह विभाग :-

संस्थेतील विविध विभागांना संशोधन चाचणी व प्रशिक्षण करिता प्रकल्पांच्या आवश्यकतेनुसार प्राणी उपलब्ध करण्याची सुविधा करण्यात येते. प्राणीगृहामध्ये तज्ञ पशुवैद्यकीय अधिकारी व अनुभवी कर्मचारी वर्ग कार्यरत आहेत. प्राणीगृह विभागाचे कामकाज CPCSEA च्या मार्गदर्शन निर्देशानुसार करण्यात येते.

प्राणीगृहामध्ये विविध प्रजातीचे उंदिर व ससे यांची योग्य प्रकारे काळजी घेतली जाते. प्रत्येक प्रजातीच्या प्राण्यांकरीता वेगळ्या खोलीची सोय करण्यात आली आहे. जेणेकरून प्राण्यांच्या कोणत्याही रोगाचा एकमेकांना संसर्ग होणार नाही. CPCSEA च्या मार्गदर्शन निर्देशानुसार प्राण्यांना ठेवण्याच्या प्रत्येक खोलीचे तापमान २२ ते २६ C व आर्द्रता ६०+ १०% तसेच १२ तास उजेड व १२ तास अंधार असे प्रकाश नियोजनाची सोय करण्यात आली आहे. प्रयोगशाळेत १० टक्के शुद्ध हवेची सोय मिळत राहण्याची सोय करण्यात आलेली असून विज व पाणी अखंडित राहण्याची सोय करण्यात आलेली आहे. प्राणीगृहासाठी समर्पित कर्मचारी वर्ग प्राण्यांच्या स्वच्छतेची, आरोग्याची व खान पानाची योग्य प्रकारे काळजी घेतली जाते. CPCSEA च्या मार्गदर्शन निर्देशानुसार प्राणीगृह हे संस्थेच्या मुख्य इमारती पासून दूर वेगळ्या इमारती असून प्राणीगृहातील प्रयोगजन्य प्राण्यांचा मनुष्य तसेच इतर जंगली प्राणी व किटक यांच्याशी कोणत्याही प्रकारे संपर्क येणार नाही ह्याची पुरेपुर काळजी घेतली जाते.

संस्थेतील प्राणीगृह हे पर्यावरण व वन मंत्रालय भारत सरकार यांच्या अधिपत्या खाली CPCSEA कडे नोंदणीकृत () असून त्यांच्या निर्देशानुसार संस्थेमध्ये प्राणी नैतिकता समिती स्थापन करण्यात आली आहे. या समिती मार्फत संशोधनकांना प्रयोजन्य प्राण्यांच्या वापरा व योजनाबद्ध सुचना व मार्गदर्शन करण्यात येते.

प्राणीगृहामध्ये तज्ञ पशुवैद्यकीय अधिकार्या मार्फत प्राण्यांच्या प्रयोगदरम्यान व इतर वेळी प्राण्यांची काळजी घेतात. तसेच प्राण्यांच्या वर्तणुकीतील बदलांबाबत व लक्षणांबाबत तपासणी करण्यात येते, त्यांच्या स्वच्छतेची व खाद्याची काळजी घेतली जाते.

प्रशिक्षण/ कार्यशाळा / चर्चासत्र (प्राणीजन्य मानवी रोगशास्त्र/ विभाग विषधर प्राणी प्रयोगालय विभाग)

१) जागतिक झूनोसिस दिनांक ६ जुलै २०२१ रोजी साजरा करण्यात आला त्या कार्यशाळेसाठी NCDC फंडा मार्फत खर्च करण्यात आला.

२) जागतिक मोसफिटो दिन २० ऑगस्ट २०२१ रोजी साजरा करण्यात आला. सदर दिनी व्याख्यान व घोषवाक्य स्पर्धा संस्थेमार्फत आयोजित करण्यात आला. त्यासाठी झालेला खर्च NCDC फंडामार्फत करण्यात आला.

३) हाफकिन संस्थेने ७ ते १० जून २०२२ ते २३ जून २०२२ दरम्यान अधिकारी व कर्मचारी यांना IDME मार्फत NABL चे प्रशिक्षण देण्यात आले.

४) ६ ऑक्टोबर २०२२ रोजी झूनोसिस विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांनी NABL प्रशिक्षणा करिता पुणे येथील Ross Life Sciences ह्या ठिकाणी भेट दिली.

५) दरवर्षी विभागात strip विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण दिले जाते.

प्रशिक्षण कार्यक्रमातुन प्राप्त झालेले उत्पन्न

अ. क्र.	प्रशिक्षण कार्यशाळा	एप्रिल २०२१ ते मार्च २०२२ (प्रत्यक्ष)		एप्रिल २०२२ ते मार्च २०२३ (अप्रत्यक्ष)		एप्रिल २०२३ ते मार्च २०२४ (अप्रत्यक्ष)	
		विद्यार्थी	उत्पन्न रुपये	विद्यार्थी	उत्पन्न रुपये	विद्यार्थी	उत्पन्न रुपये
1	MCMM	57	निरंक (NCDC)	२० (NCDC) +10	5000	20	10000
2	PPLAC	निरंक	निरंक	10	50,000	10	50,000
3	SNAKE WORKSHOP	57	निरंक (NCDC)	10	40,000	10	40,000
4	Techniques in Applied Zoology One month	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	10	50,000
5	Techniques in Applied Zoology Three month	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	10	1,50,000
6	STRIP Student	3	75,000	2	50,000	3	75,000

संशोधन कार्य :-

१. प्राणीजन्य मानवी रोगशास्त्र विभागात वेगवेगळ्या किटकनाशकांच्या जैविक प्रमाणाबाबतची चाचणी करण्यात येते. मानवी आरोग्यास घातक असणारे किटक उदा. डास, झुरळ, ढेकुण व घरात आढळणाऱ्या इतर किटकांवरील उपलब्ध व नवनिर्मित किटकनाशकांची आंतरराष्ट्रीय मानांकानुसार चाचणी करण्यात येते.

२. विषधर प्राणी प्रयोगालय सापांचे विष काढून त्यांचा उपयोग विविध संशोधनाच्या कार्यासाठी करण्यात येतो.

३. विभागात दोन Msc विद्यार्थी कार्यरत आहेत.

विभागातील प्रकल्प :-

१. विभागातमध्ये पुर्ण झालेले प्रकल्प खालील प्रमाणे आहेत.

- Plasmodium berghei In vitro Culture : A New Approach.
- Microbiological surveillance of mosquitoes in and around Mumbai.
- Monitoring of Insecticide Resistance and Genetic Variation in mosquito vector in and around South Mumbai.

२. विभागातमध्ये चालू असलेले प्रकल्प खालील प्रमाणे आहेत.

- In Vitro and In Vivo Activity of Phospholipase A₂ enzyme against Plasmodium sp.
- Mapping Mosquito vectors and Monitoring Insecticide Resistance in an around Mumbai Metropolitan Region.
- Tracking Insecticide Resistance in mosquito vector of human diseases.

३. विभागामधील भविष्यकालीन प्रकल्प खालील प्रमाणे आहेत.

- Determining mosquito population and viral dynamic across urbanizing Mumbai.
- Antimalarial drug screening of natural and synthetic compounds.
- Comparative studies on Haematological and Biochemical Parameters in Venomous Snakes in Maharashtra.

चाचणी - प्राणीजन्य मानवीरोगशास्त्र व विषधर प्राणी प्रयोगालय विभागाचा अर्थसंकल्प २०२३-२०२४

विषय	एप्रिल २०२१ ते मार्च २०२२		एप्रिल २०२२ ते ऑक्टोबर २०२२		नोव्हेंबर २०२२ ते मार्च २०२३ (अंदाजित)		एप्रिल २०२३ ते मार्च २०२४ (अंदाजित)	
	एकुण नमुने	एकुण रुपये	एकुण नमुने	एकुण रुपये	एकुण नमुने	एकुण रुपये	एकुण नमुने	एकुण रुपये
किटक नाशके यांची चाचणी	२३	२७,७२,५६०	०३	६,४२,६११	०५	२१,६०,०००	१५	६४,८०,०००
जंगली उंदिर, वाळवी व विषावर चाचणी करणे	०१	४३,०२०	निरंक	११,६०० (इथीकल शुल्क)	०३	१,२५,०००	१०	५,००,०००

भविष्यकालीन योजना - (Accreditation) :-

प्राणीजन्य मानवी रोगशास्त्र व विषधर प्राणी प्रयोगालय विभागाचे निकट भविष्यात- Bioefficacy testing of liquid vapourizer हा घेऊन NABL Accreditation च्या दिशेने वाटचाल करण्यास सुरुवात केली आहे.

साप व विंचू विष विक्री

विषय	एप्रिल २०२१ ते मार्च २०२२		एप्रिल २०२२ ते ऑक्टोबर २०२२		नोव्हेंबर २०२२ ते मार्च २०२३ (अंदाजित)		एप्रिल २०२३ ते मार्च २०२४ (अंदाजित)	
	विषाचे प्रमाण (ग्रॅम)	एकुण रुपये	विषाचे प्रमाण (ग्रॅम)	एकुण रुपये	विषाचे प्रमाण (ग्रॅम)	एकुण रुपये	विषाचे प्रमाण (ग्रॅम)	एकुण रुपये
साप विष विक्री	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	१	३०,०००/-	५	१,५०,०००/-
विंचू विष विक्री	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	१	१,००,०००/-	५	५,००,०००/-

प्राणीजन्य मानवी रोगशास्त्र व विषधर प्राणी प्रयोगालय विभागाचा अर्थसंकल्प २०२३-२०२४.**अंदाजित खर्च**

अ.क्र.	खर्चाची बाब	प्राणीजन्य मानवीरोगशास्त्र विभाग		विषधर प्राणी प्रयोगालय विभाग	
		२०२२-२३	२०२३-२०२४	२०२२-२३	२०२३-२४
१.	रसायने	५०,०००	१,५०,०००	५०,०००	१,५०,०००
२.	काचेच्या वस्तु व प्लास्टिकच्या वस्तु	३०,०००	१,००,०००	५०,०००	१,००,०००
३.	प्रयोगशाळेत लागणारे प्राणी	१०,०००	२०,०००	१,५०,०००	१,५०,०००
४.	वार्षिक देखभाल सेवा (AMC)	५५,९९६	१,०५,९३७	१,३०,३६६	१,५८,८६६
५.	यंत्र सामुग्री साहित्य	—	२०,००,०००	—	२०,००,०००
६.	यंत्र सामुग्री (DPDC)	४६,८७५	—	१,००,०००	—
७.	इतर खर्च	५०००	५०,०००	—	५०,०००
एकुण		१,९७,८७१	२४,२५,९३७	४,८०,३६६	२६,०८,८६६

(९) ग्रंथालय विभाग (Library) :-

हाफकिन संस्थेच्या ग्रंथालयात जीव-वैद्यक आणि संबंधित विषयांवर सुमारे १०,९१६ ग्रंथ आणि २७६०३ बांधिव संच (नियतकालिका) तसेच ५११ प्रबंधाचा ज्ञान-खजिना उपलब्ध आहे.

ह्या ग्रंथ संग्रहाचा लाभ केवळ संस्थेच्या विद्यार्थी आणि संशोधकांपुरता मर्यादित ठेवलेला नसून, बृहन्मुंबई आणि नजीकच्या उपनगरांतील विविध महाविद्यालये आणि संशोधन संस्थांचे विद्यार्थी व संशोधक नियमितपणे ह्या ग्रंथालयाचा उपयोग करत असतात.

नव्याने येणाऱ्या विद्यार्थ्यांना तसेच बाहेरील संशोधकांना ग्रंथालयाचा उपयोग कसा करावा, विविध संदर्भ-साधने कशी हाताळावीत, इंटरनेटचा उपयोग करून शास्त्रीय माहिती कशी शोधावी आदी विषयांसंबंधाचे मार्गदर्शन आणि सहकार्य पुरविले जाते. ज्यांना ग्रंथालयात प्रत्यक्ष येणे शक्य होत नाही, अशा दूरस्थ वाचकांना दूरध्वनी, आणि इमेल, अशा माध्यमांतून संदर्भ सहाय्य दिले जाते.

आगामी वर्षात ही सर्व कार्ये अधिक कार्यक्षमपणे आणि परिणामकारकरित्या पार पाडण्यासाठी ग्रंथालय विभाग प्रयत्नशील राहिल.

(१०) रसायनोपचार विभाग :-

रसायनोपचार विभागात संशोधन, प्रशिक्षण व चाचणी याप्रकारची कामे केली जातात. विभागात असलेल्या Analytical Lab Facility मुळे संशोधन सोबत सापांच्या विषाच्या चाचणीचे ही काम करण्यात येत. विभागातील अधिकारी वर्ग सर्प विषांच्या संबंधित NVRC संशोधन प्रकल्पावर काम करीत आहे. विभागात नवीन रासायनिक संयुगे तयार करून त्यांचा सूक्ष्म जांवाणूवरकाय परिणामहोतो याचा अभ्यास केला जातो विभागात पी.एच.डी. साठी विद्यार्थीनी प्रवेश घेतला आहे. विभागात पदवीधर व पदवीत्तरविद्यार्थ्यांसाठी विविधकालावधीसाठी संशोधन प्रकल्प व यंत्र उपकरणांवर प्रशिक्षण दिले जाते. विभागाने Advance Training on HPLC व Advance Training on GCMS हे दोन एक महीन्याचे नवीन प्रशिक्षण कार्यक्रम सुरू केलेले आहेत.

विभागात सुरु असलेल्या वेगवेगळ्या प्रशिक्षणाची माहिती खालीलप्रमाणे :-

अ.क्र.	वर्ष	विद्यार्थी संख्या	उत्पन्न
१	सन - २०११	५९	८८,५००.००
२	सन - २०१२	७५	१,१२,५००.००
३	सन - २०१३	४१	६१,५००.००
४	सन - २०१४	६५	९७,५००.००
५	सन - २०१५	१५४	२,३१,०००.००
६	सन - २०१६	४०	१,२०,०००.००
७	सन - २०१७	४४	१,३२,०००.००
८	सन - २०१८	३०	९०,०००.००
९	सन - २०१९	४०	१,२०,०००.००
१०	सन - २०२०	निरंक	—
११	सन - २०२१	३२	२,५१,०००.००
१२	सन - २०२२	३७	३,५९,०००.००
१३	सन - २०२३-२४	अंदाजे ५०	५,००,०००.००

(११) पेशीयजीवशास्त्र विभाग (Cell Biology) :-

चाचणी :

विभाग डॉ. नरेंद्र भट्ट यांच्यासह सहकार्य करित आहे, यकृत विषाक्तपणाचे उंदीर मॉडेल्स स्थापन करण्यासाठी. सन २०२१-२०२२ मध्ये विभागात Genome Sequencing चाचणी प्रकल्प जीवसायनशास्त्र विभागासोबत चालू करण्यात आले.

अंदाजपत्रक: २०२३-२०२४

अ. क्र.	वर्ष	रसायन	यंत्र/ उपकरणे	काचसामान व इतर
१	२०२३-२०२४	1) NABL Chemicals & Reagents : Rs 25,00,000/- 2) NABL Reference Std.: Rs. 25,00,000/-	1) UV Spectrophotometer, Refrigerator, HPLC Column, PC-Printer, Milipore water system, Oven, Centrifuge, Flash Chromatography, Glassware washer etc.	1) Glassware's : Rs. 7,00,000/- 2) Calibration of Glassware's Rs. 3,00,000/- 3) AMC of old instruments : Rs. 5,00,000/- 4) Calibration of instruments in NABL : Rs. 10,00,000/-
	एकूण	50,00,000/-	1,50,00,000/-	25,00,000/-

अ. क्र.	वर्ष	विद्यार्थ्यांची यादी	अवधी	उत्पन्न रक्कम
१	२०१७-२०१८	२	६ महिने	५०,०००
२	२०१८-२०१९	१	६ महिने	२५,०००
३	२०१९-२०२०	—	—	—*
४	२०२०-२०२१	१	६ महिने	२५,०००
५	२०२०-२०२१	१	४ महिने (ART)	२१,०००
६	२०२१-२०२२	२	६ महिने	५०,०००
७	२०२२-२०२३	२	४ महिने	५०,०००
८	२०२२-२०२३	१	२ महिने (ART)	१४,०००
९	२०२२-२०२३	३	४ महिने (ART)	६३,०००

*सन २०१९-२०२० मध्ये त्या वेळचे संचालक ह्यांनी विभागाला दुसऱ्या

विभाग सोबत एकत्रीकरण करून कुठलेही विद्यार्थी दिले नव्हते.

Genome Sequencing अंतर्गत नवीन Research Associate ची नियुक्ती २०२२ मध्ये करण्यात आलेली आहे.

भविष्यकालीन चाचणी :

सन २०२३-२०२४ मध्ये विभागात Whole Genome Sequencing or target base sequencing of different pathogens e.g. SARS Cov-2, Measles, Malarial parasite, Rabies. Influenza and CLL सुरु करण्याचे प्रस्तावित आहे.

प्रशिक्षणकार्य :-

विभागातून संशोधनामध्ये प्रशिक्षणाकरिता आलेल्या विद्यार्थ्यांची यादी खालील प्रमाणे होते :

विभागातील ३ अधिकाऱ्यांना महाराष्ट्र शासनाच्या अन्न व औषध विभागाकडून Technical staff म्हणून मान्यता मिळाली आहे विभागाने महाराष्ट्र शासनाकडे सादर केलेल्या Establishment of NABL accredited testing centre at Haffkine Institute for Training, Research & Testing या प्रस्तावास मंजूरी मिळविण्यात आलेली आहे. या प्रकल्पातील यंत्र सामुग्री आणि उपकरणे खरेदीसाठी जिल्हा नियोजन समिती, मुंबई शहर यांच्याकडून रुपये २.४ कोटी निधीमंजूर झाला आहे. तसेच वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रवे विभागाकडून NABL प्रयोगशाळा नूतनीकरणासाठी आवश्यक निधीरूपये २.६४ कोटी हाफकिन संस्थेस देण्यात आला आहे. विभागात NABL प्रयोगशाळा नूतनीकरण संबंधित स्थापत्य व विद्युत नूतनीकरणाची काम प्रगतीपथावर आहेत व नजीकच्या काळात सादर प्रयोगशाळेमध्ये औषध नमुन्याच्या चाचण्या सुरु करण्याचा दृष्टीने विभागाचे प्रयत्न सुरु आहेत.

संस्थेला व विभागाला MUHS कडून Ph.D in Applied Medical

Biology ह्या विषयामध्ये मान्यता प्राप्त आहे. विभागामध्ये सन २०२१-२०२२ मध्ये Ph.D in Applied Medical Biology ह्या विषयामध्ये १ विद्यार्थी रुजू झाल्या आहेत.

सन २०२२ -२०२३ मध्ये

- १) विभागातून सहा महिने प्रशिक्षणाकरिता विद्यार्थ्यांची अंदाजित यादी ३-४ आहे.
- २) सन २०२०-२०२१ मध्ये विभागाने “Advanced Research techniques”/“ART” हा नवीन प्रशिक्षणाची कार्यक्रम सुरु केली आहे. सन २०२२-२०२३ मध्ये सदर प्रशिक्षण विभागात कार्यरत असेल.
- ३) वरील सर्व प्रशिक्षण कार्यक्रम विभागामध्ये सन २०२३ - २०२४ सुरु राहतील.
- ४) सन २०२२-२०२३ मध्ये NCDC कार्यशाळे दरम्यान विभागातील Research Associate यांनी कार्यशाळेतील सहभागींना Genome Sequencing प्रयोगशाळा व तांत्रिक प्रात्यक्षिकयाबद्दल अभिमुख केले.
- ५) सन २०२३-२०२४ सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांसोबत Genome Sequencing or target base Sequencing चे प्रशिक्षण कार्यशाळा घेण्याबात पत्र व्यवहार सुरु आहे.

संशोधनकार्य

- १) सन २०१६-१७ मध्ये एका पुस्तकात एक अध्यायसह विभागीय आढावा समीक्षक पुनरावलोकन जर्नल्समध्ये ७ प्रकाशन होते.
- २) सन २०१७-१८ मध्ये विभागीय आढावा समीक्षक पुनरावलोकन जर्नल्समध्ये १ प्रकाशन होता.
- ३) सन २०१६-२०२० पर्यंत विभागात दोन बाह्य अनुदानित संशोधन प्रकल्प चालू होते. त्या प्रकल्पांचा तपशील खालील प्रमाणे आहे.
- ४) सन २०२२-२०२३ मध्ये विभागाने SARS Cov-2 चे १५ sequences यशस्वीरित्या अंतरराष्ट्रीय पातळीवरील Genbank; NCBI या sequencing database वर प्रस्तुत केले.
- ५) सन २०२३-२०२४ मध्ये विभागाने Whole Genome sequencing of Measles सुरु करण्याचे प्रस्तावित आहे. त्याकरिता बृहन्मुंबई महानगरपालिकायांसोबत पत्रव्यवहार करण्यात आलेला आहे.

सध्या चालू असलेले प्रकल्प

अ. क्र.	संशोधन प्रकल्पाचे नाव	Funding agency	अवधी	अनुदानित रक्कम (रु.)
१	Isolation of Monoclonal Antibody from Anti-rabies serum and Antivenom serum.	Siith & Nephew (CSR)		३,४०,०००
२	Isolation, Characterization and Screening of potential antiinflammatory drugs from Coral.	MoES	२०१६-२०२०*	४५,००,०००
३	Animal studies for assessing the use of BCG as an adjuvant to Covaxin / Covishield			
४	Determination of sequence of SARS Cov-2 variant and establishment of internal SARS Cov-2 database for accuracy of variant of calling			17,00,000 approx
४	Determination of variation in IGHV and IGLV gene in a healthy Population (Utilization of Haematocrit from AMC samples.			

*अनुदानित रक्कमेची आकारण्यात विलंब झाल्यामुळे अवधीमध्ये वाढ होण्याची शक्यता आहे.

सन २०१६-१७ मध्ये Haffkine Institute funds आणि DBT प्रकल्पामध्ये उपकरण अनुदान दोन्ही एक प्रतिदीप्ति सूक्ष्मदर्शकयंत्र (fluorescence microscope) खरेदीसाठी वापरले होत, जो विभागामध्ये उपस्थित आहे. सन २०२१-२२ मध्ये विभागातून २ नवीन प्रकल्प अनुदानासाठी पाठविणार आहे.

वरील नमूद दोन प्रकल्पांशिवाय सहा महिनेच्या विद्यार्थ्यांची प्रशिक्षणासाठी दोन नवीन प्रकल्प सुरु करण्यात आले. ह्या प्रकल्पांचा तपशील खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	संशोधन प्रकल्पाचे नाव	अवधी	अंदाजितखर्च रु.
१)	Standardization of target based PCR for sequencing of Measles	२०२२-२०२३	
२)	Standardization of target based PCR for sequencing of Malarial plasmodium	२०२२-२०२३	

पूर्ण झालेले प्रकल्प :-

Investigating the role of inositol pyro-phosphates in development of prostate cancer.

भविष्यकालीन प्रकल्प :-

१) सन २०२१-२०२२ करितासंशोधन प्रकल्प बाह्य अनुदानासाठी पाठविले गेले “standardization of recombinant anti-rabies vaccine production at Haffking Institute”

२) सन २०२२-२०२३ प्रकल्प जीवरसायनशास्त्र विभागासोबत “Establishment of ABSL-3 facility at Haffking Institute, submitted to SIRB under DST,”

३) सन २०२२-२०२३ मध्ये IEC करिता “Correlation between mutational changes on genomic sequences of Omicron variants and their clinical manifestation on host”. प्रकल्प पाठविण्यात येणार आहे.

४) सन २०२३-२०२४ मध्ये विभागात “Standardization of target based sequencing of Measles virus प्रकल्प प्रस्तावित आहे.

५) सन २०२३-२०२४ मध्ये विभागात “Genotyping of malaria *Plasmodiumfalciparaum (3D7)* Using MinION Platfrom” प्रकल्प प्रस्तावित आहे.

६) सन २०२३-२०२४ मध्ये विभागात “Use Gromacs and VMD software to visualize and find out different parameters like Energy, Enthalpy, Temperature, Free energy for Rabies glycoprotein and SARS protein” प्रकल्प प्रस्तावित आहे.

अर्थ संकल्प अंदाज सन -२०२३-२०२४ च्या अर्थिक वर्षा करिता

अ. क्र.	लागणाऱ्या वस्तु	२०२२-२०२३	२०२३-२०२४ अंदाजित खर्च (रु.)
१)	नवीन यंत्रसामुग्री व वार्षिक देखभाल	२,८९,२५८/-	६,००,०००/-
२)	रसायने व द्रव्ये	६४,३९५/-	८,००,०००/-
३)	काचेच्या व प्लस्टिकच्या वस्तु	३५,२९९/-	२,००,०००/-
४)	प्राणीजन्य प्रयोग	३९२/-	१५,००,०००/-
५)	इतर खर्च	७४८६/-	१,२५,०००/-
एकुण खर्च रु.		३,९६,७४२/-	३२,२५,०००/-

७. हाफकिन जीव औषध निर्माण महामंडळ मर्यादित

7. Haffkine Bio-Pharmaceutical Corporation Ltd.

**हाफकिन जीव औषध निर्माण महामंडळ मर्यादित
आचार्य दोंडे मार्ग, परळ, मुंबई - ४०० ०१२**

महाराष्ट्र शासनाने हाफकिन जीव औषध निर्माण महामंडळाच्या कामकाजाचे एकूण मुल्यमापन करून महामंडळाचा सर्वांगिन विकास कसा होईल ह्या हेतूने डॉ. आर. ए. माशेलकर यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चाधिकार समितीची स्थापना केली MEDD GR No. HNF2017/ (CR.10/17Drugs-1 dtd 6th June 17.) समितीने महामंडळाच्या कामकाजाचाचे एकूण मुल्यमापन करून शासनाला अहवाल व शिफारशी एप्रिल २०१८ मध्ये सादर केलेल्या आहेत. शासनाला अहवाल व शिफारशी सादर करताना. महामंडळाची आतापर्यंतची वाटचाल, आर्थिक उलाढाल

याबाबी विचारात घेवून सार्वजनिक क्षेत्रातील एक नामंकित उत्पादक म्हणून महामंडळाच्या भरभराटीकरीता व त्यायोगे राज्यातील, देशातील सर्वसामान्य जनतेला जीवनरक्षक औषधे लसी, प्रतिविषे अत्यंत माफक किंमतीत उपलब्ध होतील या उद्देशाने काही अत्याधुनिक तंत्रज्ञानावर आधारी ५ त ५ प्रकल्पाकरीता महामंडळ सक्षम असून त्याकरीता शासनाने वित्तीय सहाय्य उपलब्ध करून देण्याकरीता त्यांच्या अहवालात शिफारस केली आहे. डॉ. आर. ए. माशेलकर यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चाधिकार समितीने शिफारस केलेले पाच प्रमुख प्रकल्प व अनुमानीत वित्तीय सहाय्याची रक्कम खालीलप्रमाणे.

अनु. क्र.	प्रकल्प	रक्कम	निधीचा स्त्रोत्र
१	इंजेक्शनद्वारे द्यावयाची पोलिओ लस प्रकल्प (Project of inactivated Polio Vaccine)	३००/- कोटी	Dept. of Biotechnology /Mo HFW, Govt. of India
२	पंचगुणी लस (त्रिगुणी लस काविलप्रतिबंधक २ प्रकल्प) (Project of Pentavalent Vaccine (DPT+HepB+Hib))	३००/- कोटी	वरीलप्रमाणे
३	उतीवर्धीत श्वानदंश लस प्रकल्प (Project of Tissue Culture Anti Rabies Vaccine (TCARV))	२००/- कोटी	वरीलप्रमाणे
४	प्रतिविष रक्तजल विभाग पिंपरी पुणे उन्नतीकरण व अत्याधुनिकरण प्रकल्प (Project of Up-gradation and modernization of Antisera Manufacturing facility at Pimpri, Pune)	१००/- कोटी	वरीलप्रमाणे
५	रिकॉम्बिनेंट फॅक्टर ८ व ९ प्रकल्प (Project of Recombinant Factor VIII and Factor IX)	२००/- कोटी	वरीलप्रमाणे
	एकूण रक्कम	११००/- कोटी	

दिनांक २४-०८-२०१८ रोजी सहाय्यी अतिथीगृह येथे मा. मुख्यमंत्री महोदय यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या बैठकीमध्ये मा. मुख्यमंत्री यांनी रु. १०० कोटी एवढी रक्कम महामंडळास वित्तीय सहाय्य व भांडवल स्वरूपात देण्यात मान्यता दिली. त्याचबरोबर केंद्र शासनाकडून निधी प्राप्त करण्यासाठी शासन सर्वोत्तमरी मदत करेल असे आश्वासन केले. तसेच महाराष्ट्र सरकार महामंडळाच्या वित्तीय सहाय्य कर्जाच्या मागणीसाठी **Guarantor** म्हणून राहिल अशा प्रस्तावास तत्त्वतः मंजूरी दिली आहे.

उपरोक्त विविध ५ प्रकल्पांपैकी प्रारंभिक टप्प्यात पंचगुणी लस (त्रिगुणी लस काविलप्रतिबंधक २ प्रकार लस प्रकल्प (Project of Pentavalent Vaccine (DPT+HepB+Hib)) या प्रकल्पातील व्दिगुणी लस प्रकल्प (Tetanus and Diphtheria Vaccine Manufacturing Project) हाती घेणे प्रस्तावित असून सदर प्रकल्पाकरिता आवश्यक निधीची विगतवारी खालीलप्रमाणे :-

Approximatory Budgetary Cost in Rs. Crore		
Head	Sub head	Tetanus Toxoid (TT) and Tetanus Diphtheria (Td) Vaccine
Land and Land Development	Class of Clean room	
	Stores, Production, QC, QA	
Building and Construction	Civil	10
	Electrical	4
	HVAC-Clean area	10
	BMS & Instrumentation	5
	Clean Room panels & doors	10
Utilities	Pure Steam Generator	2
	HVAC-Grey area	5
	Chillers	4
	Cooling tower/DX	1
	Pumps	1
	Piping and Plumbing	2
	Water System	3
	Waste management	3
	Boiler and steam generators	1
	D G Set and power back up	2
	Transformer and Electric panel	1
	Fire fighting system	2
	Environment monitoring equip.	2
Plant and Machinerics	Integrity Machine	0.5
	Pass Boxes	5
	Sterilizers and autoclave	5
	Holding tanks & Stirrers	2
	LAF and Biosafety Cabinets	10
	Production vessels	2.5
	Filling Line (washing to capping)	6
	Inspection & Testing	6
	Disposal equiement	1
	Cold room and cold storages	10

HB-3

	Computers & validation equip.	0.5
	Material handling equipment	2
	Fermentor	25
	Cross Flow System	7
	CIP-SIP Unit	2
	Incubator	3
	Ultrafiltration Unit	6
Sub cost (Project cost)	Project Designing Fees	1
	Architectural and Approval fees	1
	Technology Transfer Fee	0
	Pre project Expenses	1
	Validations	0.5
	Working Capital for 3 / 6 Months	5
	Marketing & Sales Establishment	0
	Admnistration charges	0
Estimated cost in Rs. Cr		170

वरील आकडेवारी दोबळ असून प्रस्तावित प्रकल्पासाठी संबंधित क्षेत्रातील तज्ञ सल्लागार नेमले जातील तदनंतर अंतिम आकडेवारी निश्चित केली जाईल. त्यांनी दिलेले सविस्तर प्रकल्प अहवालास संचालक मंडळाच्या मंजूरीनंतर अंतिम आकडेवारी सादर केली जाईल. वर नमूद केल्यानुसार प्रस्तावित प्रकल्पासाठी एकूण रु. १७०/- कोटी एवढा खर्च अपेक्षित असून प्रारंभिक टप्प्यात प्रकल्प कार्यान्वित करण्यासाठी रु. १००/- कोटी एवढी

रक्कम महामंडळास वित्तीय सहाय्य स्वरूपात उपलब्ध करून देण्याची विनंती आहे. तदनंतर याबात तज्ञ सल्लागारांच्या सविस्तर प्रकल्प अहवालानुसार तयार केलेले विविध प्रकल्पनिहाय तांत्रिक आराखडे व अभियंत्रिकी आराखडे अन्न व औषध प्रशासनाच्या मान्यतेसाठी पाठविण्यात येईल. त्याबाबतची पुढील आवश्यक कार्यवाही करण्यात येईल.

हाफकिन जीव औषध निर्माण महामंडळ मर्यादित, मुंबई येथे केंद्र आणि राज्य शासनाच्या सहकार्याने कोव्हॅक्सिन लस उत्पादन प्रकल्प उभारणी

केंद्र शासनाच्या विज्ञान व तंत्रज्ञान मंत्रालयाच्या जैव तंत्रज्ञान विभागाच्या अखत्यारीतील जैव तंत्रज्ञान उद्योग सहाय्यता परिषद (BIRAC) यांनी कोविड-१९ लसीच्या उत्पादनास चालना देण्यासाठी व देशातील जनतेला पुरेशा प्रमाणात सादर लस उपलब्ध करून देण्यासाठी देशांतर्गत लस उत्पादाकडून मिशन कोविड सुरक्षा अंतर्गत मागाविलेल्या स्वारस्य निविदेस अनुसरून (जाने २०२१) हाफकिन महामंडळाने केंद्र शासनाच्या BIRAC सस्थेकडे प्रस्ताव सादर केला होता. तसेच राज्यातील लसीकरणाचा वेग वाढविणे व त्यासाठी लस पुरेशा प्रमाणात उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने व हाफकिन महामंडळास विविध लसीच्या उत्पादनाचा पूर्वाभूत असल्यामुळे माहे मार्च २०२१ मध्ये मा. मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या आढावा बैठकीदरम्यान कोविड-१९ लसीचे उत्पादन सुरु करण्यासाठी आवश्यक उपाययोजना करण्याचे निर्देश महामंडळास दिले होते. सादर निर्देशानुसार महामंडळाने मे. भारत बायोटेक इंटरनेशनल लिमिटेड हैदराबाद यांचेकडील कोव्हॅक्सिन (COVAXIN) लस उत्पादन तंत्रज्ञान हाफकीन महामंडळाकडे हस्तांतरण करून हाफकिन महामंडळ. परळ येथे कोव्हॅक्सिन (COVAXIN) लस उत्पादन प्रकल्प उभारणीसाठी एकूण रु. १५४/- कोटी एवढ्या भांडवली खर्चाचा प्रस्ताव दिनांक १२ एप्रिल २०२१ मध्ये राज्य शासनास सादर केला होता. सादर प्रस्ताव दिनांक २८ एप्रिल २०२१ रोजी झालेल्या मा. मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत विचारार्थ ठेवण्यात येऊन सादर प्रकल्पास व त्यास अर्थसहाय्य करण्याच्या मा. मंत्रिमंडळाकडून प्रस्तावास मान्यता देण्यात आली. महामंडळाने केंद्र व राज्य शासनाकडे सादर केलेल्या प्रस्तावाच्या अनुषंगाने हाफकिन जीव औषध निर्माण महामंडळ (मर्या.). मुंबई येथे केंद्र आणि राज्य शासनाच्या सहकार्याने कोव्हॅक्सिन लस उत्पादन करण्याच्या प्रकल्पास व अर्थसहाय्य मंजूर करण्याबाबत महाराष्ट्र शासनाने (२९ एप्रिल २०२१) तसेच केंद्र शासनाच्या विज्ञान व तंत्रज्ञान व मंत्रालयाच्या जैव तंत्रज्ञान विभागाच्या अखत्यारीतील जैवतंत्रज्ञान उद्योग संशोधन सहाय्यता परिषद (BIRAC) यांचेकडून मान्यता मिळाली आहे (२६ एप्रिल २०२१) महामंडळाने सुरवातीला कोव्हॅक्सिन (Drug Substance) आणि (Drug Product) या दोन्ही टप्प्यातील उत्पादनासाठी अनुक्रमे रु. ७६ कोटी व रु. ७८/- कोटी असे मिळून एकूण रु. १५४/- कोटी (अनावर्ती) अनुमानित केले होते. यासाठी केंद्र शासनाने पहिल्या टप्प्यातील कोव्हॅक्सिन (Drug Substance) प्रकल्पासाठी

रु. ६५/- कोटी इतके अर्थसहाय्य मंजूर करून राज्य शासनाच्या हिस्सा म्हणून महाराष्ट्र शासनाने सरसकट रु. ९४,१६६५ कोटी (अनावर्ती) बीज भांडवल मंजूर केले आहेत. प्रकल्पास उपरोक्तप्रमाणे मान्यता मिळाल्यानंतर पहिल्या टप्प्यातील प्रकल्प सुरु करण्यासाठी महामंडळाने कार्यवाही सुरु केलेली असून प्रकल्पाच्या अनुषंगाने प्रकल्पाशी निगडीत प्रारंभिक कार्ये पूर्ण केलेली आहेत. परंतु मेसेर्स भारत बायोटेक यांचेकडून महामंडळास प्राप्त होणाऱ्या उत्पादन तंत्रज्ञानातील बदल व त्यानुषंगाने उत्पादीत स्थापीत क्षमतेमध्ये बदल, मेसेर्स भारत बायोटेक यांच्या उत्पादन तंत्रज्ञाशी निगडीत सुसंगत आवश्यक सहाय्यभूत समर्पीत आवश्यक सुविधा जसे भांडार, गुणनियंत्रण चाचणी सुविधा, सेल लाईन्स सुविधा तसेच हाफकिन प्रशिक्षण, संशोधन व चाचणी संस्था यांची (BSL-3) प्रयोगशाळा उन्नतीकरण, प्रत्यक्ष उत्पादन सुविधा उभारणी जागेवरील इतर आवश्यक बाबी, कर व इतर बाबी यांचा अंतर्भाव करतांना प्रकल्पाच्या मुळ मंजूर रकमेमध्ये वाढ होवून पहिल्या टप्प्यात कोव्हॅक्सिन (Drug Substance) लसीचे ११० दशलक्ष डोसेस प्रतीवर्ष उत्पादीत करण्यासाठी रु. १२६.१५ कोटी (कर सहित) अंदाजित खर्च अनुमानित झाला.

मेसेर्स भारत बायोटेक यांच्याकडील कोव्हॅक्सिन लस उत्पादन तंत्रज्ञान महामंडळास हस्तांतरण करण्यासाठी पाठविण्यात आलेल्या Term Sheet या बाबत कोणताही प्रतीसाद मेसेर्स भारत बायोटेक यांचेकडून प्राप्त झालेला नाही तसेच केंद्र शासनाच्या BIRAC यां संस्थेकडून प्रकल्पासाठीचा मंजूर निधी प्राप्त करण्यासाठी अनुदान पत्र करारनाम्याबाबत सुध्दा BIRAC यां संस्थेकडून याबाबत कोणताही प्रतीसाद न मिळाल्यामुळे महामंडळास अजूनही प्रकल्पासाठीचा निधी प्राप्त झालेला नाही. एकंदरीच प्रकल्प उभारणीसाठी होत असलेला विलंब लक्षात घेता दिनांक ०९/०१/२०२३ रोजी मा. मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या बैठकीत याबाबत केंद्रशासनास BIRAC यांना पत्र पाठवून प्रकल्पाबाबत पुढील काय कार्यवाही करावी याबाबत मार्गदर्शन प्राप्त करावे. बैठकीतील निर्णयानुसार दिनांक २१/०२/२०२३ रोजी मा. सचिव जैव तंत्रज्ञान विभाग (जैव तंत्रज्ञान उद्योग संशोधन सहाय्यता परिषद BIRAC) यांना पत्र पाठविण्यात आलेले आहे. यास्तव त्यांच्याकडून प्राप्त होणाऱ्या निर्देशानुसार व मार्गदर्शानुसार प्रकल्पाची पुढील कार्यवाही करण्याचे प्रस्तावित आहे.

ॢ. महलरलषुऑ आरुगुड वलऑन वलघलडुठ, नलशलक

8. M.U.H.S., NASHIK

महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक

Maharashtra University Of Health Science, Nashik

महाराष्ट्र राज्यामध्ये, आधुनिक वैद्यक व भारतीय वैद्यक पध्दती यामध्ये यथायोग्य आणि पध्दतशीर शिक्षण, अध्यापन, प्रशिक्षण व संशोधन होत आहे. हे सुनिश्चित करण्याच्या प्रयोजनाकरिता एका स्वतंत्र विद्यापीठाची स्थापना करणे व ते विधीसंस्थापित करणे आणि राज्यात वैद्यक शास्त्रांत विकास साधणे, तसेच वैद्यक शाखेतील विविध अभ्यासक्रमांत एकरूपता आणणे यासाठी महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ अधिनियम, १९९८ अन्वये आरोग्य विज्ञान विद्यापीठाची स्थापना करण्यात आलेली आहे. विद्यापीठाचे मुख्यालय नाशिक येथे असून मुंबई, पुणे, औरंगाबाद, नागपूर, कोल्हापूर, लातूर येथे विभागीय केंद्रांची स्थापना विद्यापीठाने केलेली आहे. विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र संपूर्ण महाराष्ट्र राज्य असून जवळजवळ ४२५ महाविद्यालये संलग्नीत आहेत.

महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ अधिनियम, १९९८ अन्वये महाराष्ट्राचे मा. राज्यपाल हे विद्यापीठाचे कुलपती आहेत व महाराष्ट्र राज्याचे वैद्यकीय शिक्षण मंत्री हे विद्यापीठाचे प्रती-कुलपती आहेत.

महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ अधिनियम, १९९८ अन्वये विद्यापीठाचे इतर अधिकारी पुढील प्रमाणे आहेत.

१. कुलगुरु
२. प्रती-कुलगुरु
३. विद्याशाखांचे अधिष्ठाते
४. कुलसचिव
५. परीक्षा नियंत्रक
६. वित्त व लेखाधिकारी

७. परिनियमांद्वारे विद्यापीठाचे अधिकारी म्हणून विहित करण्यात येतील असे विद्यापीठाच्या सेवेतील इतर अधिकारी महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठास एकूण २३८ पदे शासनाने मंजूर केलेली आहेत व पदांना सातवा वेतन विज्ञान विद्यापीठ अधिनियम, १९९८ अन्वये विद्यापीठाची खालील उद्दिष्टे आहेत.

१. ज्ञानाची निर्मिती, जपवणूक व प्रसार करण्याची आपली जबाबदारी अपार पाडणे.

२. शिस्त आणि बौद्धिक जिज्ञासा या वाढ करणे आणि सर्वोच्च गुणवत्ता साध्य करणे.

३. सहिष्णुता व परस्पर सामजस्याच्या वातावरणात एकविधता व बहुविधता यांस प्रोत्साहन देणे.

४. भारताचे संविधता यामध्ये नमूद केलेले स्वातंत्र्य, निधर्मवाद, क्षमता व सामाजिक न्याय यांचा प्रसार करणे व सर्वातम मुलतत्वे व मुल्ये यांची राष्ट्रीय विकासाच्या दृष्टीने जोपासना करून सामाजिक आर्थिक परिवर्तनामध्ये प्रेरक शक्ती म्हणून कार्य करणे.

५. विद्यापीठाने स्थानिक व प्रादेशिक विकासाच्या समस्यांमध्ये जवळून सहभागी होऊन ज्ञान व कौशल्य यांचा लाभ व्यक्तीविकासाठी व समाजविकासाठी उपलब्ध करून देणे.

६. एक सजग व वस्तुनिष्ठ समिक्षक म्हणून आपली जबाबदारी पार पाडणे, व्यक्ती व्यक्तीमधील प्रज्ञेचा शोध घेऊन तिची जोपासना करणे, जीवनाच्या सर्व क्षेत्रांमध्ये योग्य नेतृत्व तयार करणे व योग्य दृष्टीकोन, आवडी व मुल्ये विकसित करण्याच्या कामी नवीन पिढिला सहाय्य करणे.

७. सर्वांना आरोग्य विज्ञानविषयक शिक्षणाच्या समान संधी उपलब्ध करून देणे

८. कार्यक्षम व संवेदनशील प्रशासन, शास्त्रशुध्द व्यवस्थापन यांची तरतूद करणे व अध्यापन व संशोधन संघटना विकास करणे.

९. वेगाने विकास व परिवर्तन होणाऱ्या समाजात ज्ञान संपादनास चालना देणे व बुद्धीजीवी योग्य अशी, आधुनिक प्रसारामाध्यमे व तंत्रज्ञान यांच्या सहाय्याने उच्च शिक्षणाचे जाळे निर्माण करून मानवी कर्तृत्वाच्या सर्व क्षेत्रांमधील नवनवीन कल्पना, संशोधन व शोध यांच्या संदर्भात विद्या, प्रशिक्षण व कौशल्य यांचा दर्जा वाढविण्याच्या संधी सातत्याने उपलब्ध करून देणे.

१०. विद्यार्थ्यांशी संबंधित असलेल्या सर्व विद्याविषयक व इतर संबंधित बाबींच्या संबंधात एकमेव मार्गदर्शक निकष म्हणून स्पर्धात्मक गुणवत्ता व श्रेष्ठत्व वाढीस लावण्याचे प्रयत्न करणे.

११. प्रत्येक व्यक्तीचे शारीरिक, मानसिक व आध्यात्मिक आरोग्य साध्य करण्यासाठी शिक्षण व प्रशिक्षण देणे.

१२. आंतर – ज्ञानशाखा अभ्यास व संशोधनमार्फत वैद्यकीय पध्दतीमध्ये अधिक सलोखा निर्माण करणे.

१३. निरोगी व्यक्तीचे आरोग्य कायम राखण्यासाठी व रुग्ण व्यक्तीच्या रोग बरा करण्यासाठी भारतीय वैद्यकपध्दती सुरु करणे व विकसीत करणे.

MU-2

महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक

विद्यापीठाची स्थापना ३ जून, १९९८ रोजी करण्यात आली असून मा. कुलगुरु हे विद्यापीठाचे प्रमुख आहेत. विद्यापीठातील शासन मंजूर पदे व वेतनश्रेणी खालील तक्तात दर्शविला आहे.

तक्ता - १.

APPENDIX - 1

MEDICAL EDUCATION AND DRUGS DEPARTMENT / वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

Post and Pay Scales / पदे व वेतन श्रेणी

पदनाम Designation 1	म.ना.से (सुधारित वेतन) नियम २०१९ नुसार सुधारीत 2	२०२०-२०२१ पदसंख्या 3	२०२१-२०२२ पदसंख्या 4	पदनाम Designation 4
राजपत्रित अधिकारी	Gazetted Officer			
कुलगुरु	रु. २,१०,०००/- Fixed per month with special allowance of Rs. ११२५०/-	०१	०१	Vice Chancellor
प्रति-कुलगुरु	रु. १,४४,२००/- Fixed per month with special allowance of Rs. ९०००/-	०१	०१	Pro-Vice Chancellor
कुलसचिव	एस-२९ : १३११००-२१६६०० एस-३० : १४४२००-२१८२००	०१	०१	Registrar
परीक्षा नियंत्रक	एस-२९ : १३११००-२१६६०० एस-३० : १४४२००-२१८२००	०१	०१	Controller of Examination
वित्त व लेखा अधिकारी	एस-२९ : १३११००-२१६६००	०१	०१	Finance and Account Officer
संचालक, विद्यार्थी कल्याण	एस-२९ : १३११००-२१६६००	०१	०१	Director Student welfare
उपकुलसचिव	शासनाच्या विचाराधिन	०५	०५	Deputy Registrar
सहाय्यक कुलसचिव	एस-२० : ५६१००-१७७५००	१२	१२	Assistant Registrar
विधी अधिकारी	एस-२० : ५६१००-१७७५००	०१	०१	Law Officer
संगणक आज्ञावलीकार	एस-२० : ५६१००-१७७५००	०२	०२	Computer Programmer
विद्यापीठ अभियंता (विद्युत)	एस-२० : ५६१००-१७७५००	०१	०१	University engineer (Electric)
वर्ग -२	Gazetted Officer			
कक्ष अधिकारी (जनसंपर्क)	एस-१६ : ४४९००-१४२४००	०१	०१	Section Officer (Public Relation)
कक्ष अधिकारी	एस-१५ : ४१८००-१३२३००	१६	१६	Section Officer
कक्ष अधिकारी (खरेदी)	एस-१५ : ४१८००-१३२३००	०१	०१	Section Officer (Purchase)
अधिक्षक	एस-१५ : ४१८००-१३२३००	०१	०१	Office Superintendent
सांख्यिकी अधिकारी	एस-१५ : ४१८००-१३२३००	०१	०१	Statistical Officer
वर्ग-३	Non Gazetted			
उच्च श्रेणी लघुलेखक	एस-१५ : ४१८००-१३२३००	०४	०४	Higher Grade Stenographer
लेखापाल	एस-१५ : ४१८००-१३२३००	०१	०१	Accountant
सहाय्यक लेखापाल	एस-१४ : ३८६००-१२२८००	०३	०३	Assistant Accountant
निम्न श्रेणी लघुलेखक	एस-१४ : ३८६००-१२२८००	०६	०६	Lower Grade Stenographer
सांख्यिकी सहाय्यक	एस-१४ : ३८६००-१२२८००	०३	०३	Statistical Assistant

MU-3

पदनाम Designation 1	म.ना.से (सुधारित वेतन) नियम २०१९ नुसार सुधारीत 2	२०२०-२०२१ पदसंख्या 3	२०२०-२०२१ पदसंख्या 4	पदनाम Designation 4
वरिष्ठ सहाय्यक	एस-१४ : ३८६००-१२२८००	२३	२३	Senior Assistant
वरिष्ठ लिपीक/डीईओ	एस-८ : २५५००-८११००	३४	३४	Senior Clerk
लघुटंकलेखक	एस-८ : २५५००-८११००	१४	१४	Steno typist
लिपिक/टंकलेखक डीईओ	एस-६ : १९९००-६३२००	६८	६८	Clerk cum typist
भांडारपाल	एस-६ : १९९००-६३२००	०५	०५	Store Keeper
रोखपाल	एस-६ : १९९००-६३२००	०३	०३	Cashier
वीजतंत्री	शासनाच्या विचाराधिन	०३	०३	Electrician
दुरध्वनीचालक	एस-६ : १९९००-६३२००	०२	०२	Telephone Operator
वाहनचालक	एस-६ : १९९००-६३२००	०३	०३	Driver
विद्युत पर्यवेक्षक	शासनाच्या विचाराधिन	०१	०१	Electric Formane
छायाचित्रकार	शासनाच्या विचाराधिन	०१	०१	Photographer
आर्टिस्ट कम ऑडिओ/ व्हीडिओ एक्सपर्ट (प्रोजेक्शनिरस्ट)	शासनाच्या विचाराधिन	०१	०१	Artist cum Audio Video Expert
वर्ग-४				
चक्रमुद्रण चालक	एस-४ : १७१००-५४०००	०१	०१	Rota Operator
शिपाई	एस-१ : १५०००-४७६००	१०	१०	Peon
	एकूण पदे	२३३	२३३	

MU-4

शा.मु.औ.-(एच) १६४- (५० पुस्तके)- ०३ - २०२३.

शासकीय मुद्रणालय, औरंगाबाद.